136050
1941 г.
БИБЛІОТЕКА ПЕДАГОГИЧЕСКАГО ИНСТИТУТА Самар. Губ. Земства
1948 г.

ОПИСАНІЕ ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЕЙ

МОНАСТЫРЯ СВЯТОЙ ЕКАТЕРИНЫ НА СИНАѢ.

Томъ I:

Замѣчательныя рукописи въ библіотекѣ Синайскаго монастыря и Синаеджуванійскаго подворья (въ Каирѣ), описанныя архимандритомъ **Порфиріемъ (Успенскимъ)**.

Изданіе Императорской Академіи Наукъ,
исполненное на завѣщанныя ей еп. Порфиріемъ средства,
подъ редакціей и съ дополненіями
В. Н. Бенешевича.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
1911.

Цѣна 3 рубля; 7 Mrk.

136050

136050.

В. И. ЛЕНИН

БЫЛ САМЫМ АККУРАТНЫМ

ЧИТАТЕЛЕМ БИБЛИОТЕКИ

Владимир Ильич, разумеется, не считал предосудительным или ниже своего достоинства быть одним из самых аккуратных абонентов библиотеки имени Г. А. Куклина. Он вполне одобрял и ценил заведенные нами „строгие" порядки, обеспечивающие правильный кругооборот книг и целость редкостных экземпляров и архивных материалов. Владимир Ильич НЕ „ЗАЧИТАЛ" НИ ОДНОЙ КНИГИ и всегда уплачивал за чтение по тарифу.

Из воспоминаний тов. Карпинского „Записки Института ЛЕНИНА" т. II, стр. 97.

Издание Куйбышевской областной библиотеки

ЕО 13578. Зак. 50 тир. 50000. Тип. КуАИ,

016:091(495)
0-61
1
инв 2342
инв 637
1941 г.
БИБЛІОТЕКА ПЕДАГОГИЧЕСКАГО ИНСТИТУТА Самар. Губ. Земства.
КНИГИ ИЗЪ СОБРАНІЯ П. К. СИМОНИ.
1948 г.

Описаніе греческихъ рукописей монастыря Св. Екатерины на Синаѣ.

Томъ I.

Catalogus codicum manuscriptorum graecorum qui in monasterio Sanctae Catharinae in monte Sina asservantur.

Tomus I.

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА КРАЕВ. № 136650 КНИГОХРАНИЛИЩЕ. Ср-Волж. Края

CATALOGUS

CODICUM MANUSCRIPTORUM GRAECORUM

QUI IN MONASTERIO

SANCTAE CATHARINAE

IN MONTE SINA ASSERVANTUR.

Tomus I:

Codices manuscripti notabiliores bibliothecae monasterii Sinaitici ejusque metochii Cahirensis, ab archimandrita **Porphyrio (Uspenskio)** descripti.

Auctoritate Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae

sumptibus legati Porphyriani

Porphyrii descriptionem in ordinem redactam atque suppletam edidit

V. Beneševič.

PETROPOLI.

1911.

ОПИСАНІЕ ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЕЙ МОНАСТЫРЯ СВЯТОЙ ЕКАТЕРИНЫ НА СИНАѢ.

Томъ I:

Замѣчательныя рукописи въ библіотекѣ Синайскаго монастыря и Синаеджуванійскаго подворья (въ Каирѣ), описанныя архимандритомъ **Порфиріемъ (Успенскимъ)**.

Изданіе Императорской Академіи Наукъ,
исполненное на завѣщанныя ей еп. Порфиріемъ средства,

подъ редакціей и съ дополненіями
В. Н. Бенешевича.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
1911.

Печатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
Январь 1911 года.
Непремѣнный Секретарь Академикъ *Сергѣй Ольденбургъ.*

Типографія В. Ѳ. Киршбаума (отдѣленіе), Новоисаакіевская, 20.

Предисловіе.

Безъ сомнѣнія, вплоть до второй половины XIX вѣка исторія библіотеки Синайскаго монастыря есть по преимуществу исторія ея расхищенія; интересъ къ этой исторіи, самъ по себѣ значительный, вызывается еще и тѣмъ, что она помогаетъ объяснять намъ исторію образованія рукописныхъ собраній Европы [1]).

Съ давнихъ поръ извѣстно было западно-европейскимъ ученымъ, что въ монастырѣ св. Екатерины на Синаѣ есть много рукописей на разныхъ языкахъ [2]),

---

[1]) Предлагаемый ниже несовершенный опытъ указателя греческихъ рукописей Синайскаго происхожденія не даетъ, конечно, полнаго представленія о количествѣ и качествѣ всей массы вывезенныхъ съ Синая кодексовъ. Едва ли и удастся сдѣлать полный указатель ихъ, такъ какъ очень многіе безъ всякихъ формальностей и отмѣтокъ вращались въ библіотекахъ восточныхъ патріархатовъ и частныхъ лицъ (вродѣ князей валашскихъ, молдавскихъ и др.) и легко переходили въ чужую собственность. Нужно пожалѣть, что не былъ посланъ и на Синай Арсеній Сухановъ!

[2]) Путешественники и поклонники XV—XVI вѣковъ видѣли греческія р-си м-ря, какъ видно, наприм., изъ записей въ №№ 422(**432**) и 395, а также и латинскія книги и рукописи (наприм., есть помѣтки

А) на латинской рукописи богослужебнаго содержанія:

1) In nomine Domini amen. Anno Domini 1425 die nona martii die veneris, ego Fr. Antonius de Fano ordinis minoris fui primus et incepi celebrare missam in ecclesia majori ante caput sanctae Katherinae virginis, quae sit oratrix semper pro nobis christianis amen.

2) In nomine Domini nostri Jesu Christi amen. Anno 1553 die 6 mensis februarii die lunae, ego Antonius et valis Nerias presbiter fui hic per dies 14 et non potui celebrare quia non erant necessaria paramenta et vidi corpus sanctae Katherinae.

В) на печатной итальянской книгѣ:

и съ XVII вѣка начинаются попытки агентовъ французскаго правительства, занимавшихся на Востокѣ скупкой древностей для королевской библіотеки и для частныхъ лицъ, проникнуть въ монастырь для того, чтобы увезти въ Парижъ хоть часть тамошнихъ рукописныхъ богатствъ. Въ 1670 году инструкція, данная путешественнику Laisné, между прочимъ рекомендовала:

S' ils revenoient par la Mer Rouge, ils verroient en passant le Mont Sinaï, qui n' est qu' à deux journées du Tor, petite ville sur la côte orientale de cette mer. Ils pourroient intéresser les caloyers et, pour de l'argent, avoir une partie de leurs livres qui sont enseveliz sous la poussière et qui, pour peu qu' ils en ayent, sont tous originaux, par le grand soin que prit Justinien, au raport de Procope, d'en fournir leur bibliothèque.

И въ инструкціи отъ 17 марта 1671 года отправлявшемуся на Востокъ знаменитому Wansleben указывалось почти тѣми же словами:

Il pourra encore intéresser les caloyers au Mont Sinay et achetter une partie de leurs livres qui demeurent ensevelis sous la poussière, quoique bons et orginaux; Procop remarque le soing que prit l'empereur Justinien de fournir leur bibliothèque d'excellents livres.

При отправленіи на Востокъ въ 1679 г. Galland получилъ инструкцію отъ Кольбера:

Hic venit Georgius Hwcz et beatae Chaterinae virginis corpus vidit oculis propriis anno 1540 mens. februar.

C) на печатномъ Missale Romanum:

1) Ego fr. Gerardus Rana ordinis minorum regularis observantiae provinciae Flandriae veni huc . . . anno 1603 . . .

2) Ego fr. Bernardus a Ferula ordinis minoris regularis observantiae provinciae Siciliae veni huc . . . anno 1624 . . .

3) 1624 anno fr. Benedictus Gallus ordinis minoris . . .

4) 1635 anno. Andreas ordinis minoris huc perveni et in capella sanctae Catherinae multoties celebravi.

Изъ сборника еп. Порфирія Имп. Акад. Наукъ 90 стр. 33—34, 36).

Faire en sorte d'avoir les livres qui sont . . . au Mont-Sinaï entre les mains des religieux, lesquels sont fort pauvres.

Однако, ни одному изъ указанныхъ путешественниковъ не удалось добраться до Синая; въ 1747 году попытался на свой страхъ предпринять путешествіе на Синай Cl.-L. Fourmont въ надеждѣ на une ample moisson de livres, но недостатокъ средствъ помѣшалъ ему въ этомъ. Предполагалось дѣйствовать и болѣе рѣшительнымъ образомъ: для того, чтобы добыть съ Синая рукописныя сокровища, считали возможнымъ воспользоваться даже услугами и вліяніемъ оффиціальныхъ представителей Франціи. Посолъ въ Константинополѣ, маркизъ de Nointel, путешествовавшій по Палестинѣ въ 1674 году, предполагалъ заѣхать и на Синай, но былъ отозванъ великимъ визиремъ изъ Палестины въ столицу. Sevin въ 1729 г. высказалъ мысль, что

le consul du Caire viendroit facilement à bout de tirer les livres en question des mains des moines si peu dignes de les posséder; un consul sensé et adroit est plus propre pour ces sortes d'expéditions que le plus sçavant homme du monde.

Эта мысль явилась вслѣдствіе того, что неясные слухи о богатствѣ рукописнаго матеріала на Синаѣ какъ разъ незадолго передъ тѣмъ нашли себѣ авторитетное подтвержденіе со стороны ученаго іезуита Claude Sicard, знавшаго арабскій, греческій, сирійскій, еврейскій и другіе языки и побывавшаго на Синаѣ около 1725 года; онъ разсказывалъ самъ о своихъ впечатлѣніяхъ французскому консулу въ Триполи, который писалъ въ 1729 году:

Feu le R. P. Sicard, jésuite, . . . m'a fait souvent la relation des beaux livres qu'il avait vû dans la bibliothèque... du Mont-Sinaï chez les religieux grecs, qui ont grand nombre de livres très beaux et très curieux; on lui permit de les visiter

les uns après les autres, mais non pas d'en emprunter aucuns, comme il en avoit grand desir, pour les traduire. . . . Le P. Sicard pria instamment ces religieux... de luy laisser prendre le titre des livres de leur bibliothèque, mais ils refusèrent encore cela, en lui disant qu'on lui avoit fait assez de grâce de permettre qu'ils les visitât tous . . . Ces livres sont fort anciens et en diverses langages, mais il faudroit un second P. Sicard pour les traduire.

Можетъ быть, подъ впечатлѣніемъ словъ ученаго іезуита консулъ добавляетъ:

Il est à remarquer que tous ces religieux vivent dans une profonde ignorance; ils sont jaloux de leurs livres sans les connoître, c'est une perle précieuse dans le bec d'un coq, dont on tirerait bien des lumières s'ils pouvoient tomber entre les mains de nos sçavants de France. Si un consul pouvait se transporter aisement dans ces endroits là, on ne lui refuserait pas tout cela[1]).

Но самъ Sicard разсказываетъ очень спокойно, безъ озлобленія и съ любопытными подробностями, о своей удачной все же попыткѣ ознакомиться съ монастырской библіотекой, находя даже, повидимому, образъ дѣйствій братіи вполнѣ понятнымъ:

Après avoir visité tous les lieux du Monastère, nous desirions particulièrement entrer dans le Bibliothèque, pour l'examiner à loisir. Les Religieux avaient quelque peine à nous l'ouvrir, parce qu'ils prétendent que c'est toujours avec perte de quelques-uns de leurs livres qu'ils la font voir. On dit en effet qu'ils en ont beaucoup perdu: malgré cependant les pertes dont ils se plaignent, leur Bibliothèque est encore très nombreuse, elle est riche sourtout en manuscrits grecs, Russiotes, Arabes, Syriaques, Abyssins et autres; mais tous ces Livres, soit manuscrits, soit autres, ont été si souvent remués, qu'ils sont aujourd'hui dans une confusion générale. Il nous eût fallu plus de temps que nous n'en avions pour en prendre une connaissance

---

[1]) *H. Omont*, Missions archéologiques françaises en Orient au XVIIe et XVIIIe siècles. Paris, 1902 pp. 35, 59, 192, 207, 242—243, 500, 524—525, 800.

БИБЛИОТЕКА ... С. ... ИЗ СОБРАНИЯ ...

parfaite; mais ce que nous en avons pu connaitre, nous fait juger que des hommes savans qui possèderaient les langues orientales, feraient de riches decouvertes, en lisant avec attention ces anciens manuscrits [1]).

Какому-то польскому монаху все же удалось, наконецъ, сдѣлать около 1729 года каталогъ около 300 греческихъ и латинскихъ [2]) рукописей и печатныхъ книгъ, хранившихся какъ въ самомъ монастырѣ св. Екатерины на Синаѣ такъ и въ Каирскомъ его подворьи, называемомъ Джуванія. Этотъ каталогъ былъ посланъ составителемъ одному изъ жившихъ на Востокѣ французскихъ іезуитовъ J.-B. Souciet (род. 1684, † 1738), который въ письмѣ къ брату отъ 20 октября 1729 г. такъ характеризуетъ его содержаніе:

Ce catalogue contient donc, outre l' Écriture Sainte, les ouvrages des principaux Pères grecs, et de leurs autres auteurs ecclésiastiques, surtout depuis le schisme, les anciens philosophes et mathématiciens, avec leurs interprètes, les historiens, orateurs, et plus célèbres poëtes, des grammairiens, sophistes, lexicographes, polymathes etc.

Къ сожалѣнію, дальше Souciet даетъ только выдержку изъ каталога:

Voici maintenant les livres qui m'ont paru plus rares, sur lesquels j'ai tiré quelques lumières de M. Malaki; mais comme j'ai parcouru fort légèrement le catalogue avec lui, et que je suis forcé de vous écrire, je ne sçait si la pluspart des choses qu' il m'a dites me reviendront. Je suivrai l'ordre alphabétique:

1) Ἀντίῤῥησις πρὸς Νεῖλον τὸν Θεσσαλονίκης περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα.

---

[1]) *Sicard*, Lettre au P. Fleuriau въ Lettres édif. et curieuses, V, 310—311 (Toulouse, 1810).

[2]) Этотъ монахъ видѣлъ въ монастырской библіотекѣ и много арабскихъ, сирійскихъ и другихъ восточныхъ рукописей, но не могъ описать ихъ, не зная восточныхъ языковъ.

2) Ἆσμα ᾀσμάτων διαφόρων ἐξηγητῶν.

3) Le même expliqué par Eusèbe de Pamphilie.

4) Ἁρμονία ὁριστικὴ τῶν ὄντων. Ce sont, dit-on, les définitions de diverses choses.

5) Ἁρποκρατίων; je ne sçai ce que c'est.

6) Ἀετίου Ἀμιδήνου βιβλίον ἰατρικόν.

7) Ἁρμενόπουλος; c'est, dit-on, un juge ou un jurisconsulte de Thessalonique.

8) Βαρίνοι, 4; ce sont, dit le s^r Malaki, des espèces de Lexicon.

9) Βασιλείου Μακέδονος κεφάλαια παραινετικά.

10) Βασιλείου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης; on ne sçait ce que c'est.

11) Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

12) Γαβριὴλ Φιλαδελφείας καὶ Μελετίου Ἀλεξανδρείας; je crois que ce sont des schismatiques, bien que Grégoire de Thessalonique, dont on a marqué différents discours sur les saints.

13) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι, χειρόγραφον.

14) Γερασίμου Ἀλεξανδρείας λόγοι διάφοροι καὶ εἰς τὰς θεομητορικὰς ἑορτάς.

15) Du même, κυριακοδρόμια; c'est à dire sermons sur les dimanches de l'année.

16) Γρηγοριανοῦ καλενδάριον ἀΐδιον; on dit que c'est le calendrier grégorien.

17) Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου μετὰ σχολίων, χειρόγραφον.

18) Εὐαγγέλια τὰ κυριακὰ λεγόμενα διὰ στίχων ἐλεγείων.

19) Ἐφραῒμ ἑλληνικόν; ce sont peut-être les ouvrages de St Ephrem.

20) Εὐαγγελίου ἐξήγησις εἰς τὴν Γένεσιν.

21) Θεοφάνους Ταυρομενίας τοῦ Κεραμέως κυριακοδρόμιον.

22) Des homelies du même pour tous les dimanches de l'année.

23) Θηκαράς; M. Malaki m'a dit quelque chose de particulier de cet ouvrage, dont je ne me souviens plus.

24) Le 3e livre de saint Thomas *contra Gentes*, en grec.

25) Κωνσταντίνου τοῦ Ἁρμενοπούλου.

26) Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου.

27) Μελετίου τοῦ Συρίγου; je crois que c'est uns chismatique, comme plusieurs autres que j'omets, dont les livres n'ont guères été imprimez que dans le Levant, à Constantinople, en Valachie ou Moldavie.

28) Vient ensuite une Apologie de Mélèce d' Alexadrie touchant la piété des Chrétiens, adressée aux Juifs.

29) Puis, Μιχαὴλ τοῦ Γλυκά.

30) Explication de la sacrée liturgie par Nicolas le Bulgare.

J'en mets quelques uns en françois pour aller plus vite:

31) Collection de paroles et enseignements des SS. Pères, par Paul moine.

32) Πεδακίου Διοσκορίδου.

33) Συμεὼν Θεσσαλονίκης; c'est un furieux schismatique.

34) Recueil de tous les conciles orthodoxes et des héretiques jusq'au huitième sous Photius et à l'union du pape Jean; cela est schismatique.

35) Σύνοδος ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ.

36) Συνταγμάτιον νόμιμον.

37) Διάφορα κεφάλαια Σεβάστου Τραπεζουντίου.

38) Ἑορτολόγιον τοῦ αὐτοῦ.

39) Περὶ τῶν ἀχραντῶν μυστηρίων.

40) Τιτοῦ, πρεσβυτέρου Μαρτινεγγίου, ποιήματα ἑλληνικά.

41) Τετραβάγγελα.

42) Ψαλτηρίου ἐξήγησις Ξιφιλίνου.

43) Un semblable τοῦ Συρίγου.

Voila ce qui m'a paru plus particulier dans ce catalogue, si vous le souhaitez, je vous l'enverrai lui même.

Кромѣ того, Souciet передаетъ слухъ о томъ, что незадолго до составленія каталога монастырь одолжилъ много греческихъ рукописей валашскому князю Николаю Маврокордато, который едва ли когда-нибудь вернетъ ихъ, если только онѣ не

погибли во время пожара въ княжеской библіотекѣ 27 іюля 1729 года [1]).

Pococke, видѣвшій библіотеку м-ря въ 1738 г., удостовѣрялъ, что въ ней нѣтъ рѣдкихъ манускриптовъ. И впослѣдствіи, повидимому, или не всякому путешественнику монахи показывали всѣ свои книги, или не всякій желалъ и умѣлъ добиться этого. Одни, какъ, наприм., Burckhardt, видѣли только арабскія, сирійскія и коптскія рукописи; другіе, какъ Turner въ 1815 г., принуждены были довольствоваться нѣсколькими греческими библейскаго содержанія; третьи, какъ Bankes около 1811 г., благодаря настойчивымъ розыскамъ, получали возможность не только видѣть всю библіотеку, но и ознакомиться съ характеромъ книгъ: Bankes насчитываетъ въ ней всего около 2000 томовъ, изъ которыхъ 3/4, т. е. около 1500,—рукописи, въ томъ числѣ громадное большинство (около 900) на греческомъ языкѣ, по преимуществу богословскаго содержанія. Изъ числа болѣе «интересныхъ», т. е. обыкновенно изъ числа или содержавшихъ произведенія классической древности или украшенныхъ миніатюрами, путешественники старались — и не безуспѣшно — увезти нѣкоторыя съ собой на родину.

C. Tischendorf во время своей первой поѣздки на Синай въ 1844 году нашелъ 53 рукописи въ двухъ шкафахъ въ Каирскомъ подворьѣ Синайскаго м-ря, называвшемся Джуванія, и описалъ ихъ иногда довольно подробно въ (Wiener) Jahrbücher der Literatur, 1845, CXII, Anz.-Bl., 31—40. Въ самомъ монастырѣ онъ видѣлъ около 300—400 рукописей на

---

[1]) *H. Omont*, Missions archéologiqus françaises, 733—736. Вѣроятно, весь каталогъ польскаго монаха окажется гдѣ-нибудь въ бумагахъ Souciet, хранящихся въ библіотекѣ іезуитовъ (Paris, rue Lhomond, 14 bis) подъ шифрой Levant 5.

разныхъ языкахъ, главнымъ же образомъ на греческомъ, но, указавъ въ общихъ чертахъ содержаніе всѣхъ греческихъ, подробнѣе остановился только на 12 полныхъ кодексахъ и отрывкахъ (ib., CXIV, Anz.-Bl., 45—56). Кромѣ того, имъ вывезено было тогда съ Востока много рукописей полныхъ и отрывковъ рукописныхъ, которыхъ значительная часть, если не большинство, происхожденія несомнѣнно Синайскаго[1]).

Во время двукратнаго пребыванія своего въ Египтѣ и на Синаѣ въ 1845 и 1850 гг. архим. Порфирій (Успенскій) успѣлъ при содѣйствіи Петра Соловьева, Николая Крылова и архимандрита Өеофана широко использовать рукописныя сокровища знаменитой библіотеки монастыря св. Екатерины и особенное вниманіе обратилъ на греческія рукописи, хранившіяся тогда частью въ самомъ монастырѣ, частью въ Джуванійскомъ его подворьѣ въ Каирѣ [2]):

1) изъ этихъ рукописей имъ выписано было очень много любопытныхъ въ различныхъ отношеніяхъ текстовъ, которые теперь хранятся въ Имп. Академіи Наукъ среди бумагъ Порфирія въ различныхъ книгахъ и частью уже изданы какъ самимъ Порфиріемъ, такъ и послѣ его смерти (сравн. *П. Сырку* Описаніе бумагъ епископа Порфирія Успенскаго, по-

---

[1]) Описаны въ 1) Anecdota sacra et profana ex oriente et occidente allata. Editio repetita, aucta. Lipsiae 1861 (1-е изд. въ 1855 г.); 2) Die Manuscripta Tischendorfiana in der Universitätsbibliothek zu Leipzig, mit Einschluss der übrigen von Prof. Dr. Tischendorf von seiner orientalischen Reise mitgebrachten und theils der Königl. Dresdner Bibliothek, theils der Leipziger Universitätsbibliothek übergebenen Manuscripte in griechischer, arabisch-drusischer, georgianischer, aethiopischer Sprache (Serapeum. Zeitschrift f. Bibliothekwissenschaft, Handschriftenkunde und ältere Literatur, herausgg. v. R. Naumann, 1847, № 4 SS. 49—61, № 5, SS. 65—78); 3) (Wiener) Jahrbücher der Literatur, 1845, CX, Anz.-Bl., 1—11.

[2]) Объ этомъ подворьи смотр. у Порфирія, Путешествіе по Египту и въ монастыри святаго Антонія Великаго и преподобнаго Павла Өивейскаго, въ 1850 году (СПБ., 1856), стр. 109—115, 292—293

жертвованныхъ имъ въ Имп. Академію Наукъ по завѣщанію. СПБ. 1891);

2) сняты на кальку и бумагу и отчасти сфотографированы болѣе замѣчательныя миніатюры и украшенія, а также образцы почерковъ разныхъ вѣковъ (картоны 1—3 въ Имп. Публ. Библіотекѣ);

3) составлена значительная часть своеобразной «греческой палеографіи», содержащей отрывки изъ подлинныхъ древнихъ кодексовъ (описаны *В. К. Ернштедтомъ*, *И. А. Бычковымъ* и *В. Г. Васильевскимъ* въ Отчетѣ Имп. Публ. Библіотеки за 1883 г. и приложеніяхъ къ нему);

4) кромѣ того, тогда же предпринятъ и выполненъ весьма полезный трудъ общаго обозрѣнія, повидимому, всего извѣстнаго Порфирію состава греческихъ рукописей на Синаѣ, подъ заглавіемъ: «Замѣчательныя р-си въ библіотекѣ Синайскаго монастыря и въ архіепископскихъ кельяхъ тамъ» (сборникъ Имп. Академіи Наукъ № 136). Очевидно, первоначальный планъ труда былъ очень широкъ, такъ какъ сюда включены и печатная книга (№ 329) и глаголическая псалтырь (№ 68) и двѣ грузинскія рукописи (№№ 66 и 67), но на самомъ дѣлѣ вышло все же описаніе однихъ только греческихъ р-сей; при этомъ, однако, описаны не только «замѣчательныя», но и такія, о которыхъ прямо сказано, что онѣ «ничѣмъ не замѣчательны или «не заслуживаютъ вниманія» (№№ 91—93, 144—158).

Въ 1856 г. Тишендорфъ обратился къ русскому правительству съ просьбой исходатайствовать ему отъ патріарха Константинопольскаго и архіепископа Синайскаго письменное разрѣшеніе брать изъ монастырей восточныхъ какъ всѣ тѣ рукописи, которыя больше не употребляются и не служатъ ни особеннымъ украшеніемъ, ни документами для обоснованія

какихъ-либо правъ, такъ и всѣ обрывки или отрывки рукописные; за это Тишендорфъ обѣщалъ привезти правительству важныя для науки рукописи на разныхъ языкахъ или по крайней мѣрѣ составить catalogue raisonné. Благодаря содѣйствію министра нар. просв. А. С. Норова и другихъ вліятельныхъ лицъ, Тишендорфъ добился въ 1858 г. отъ правительства согласія на свое предложеніе и совершилъ самую поѣздку на Востокъ въ 1859 г. Среди привезенныхъ имъ тогда греческихъ р-сей [1]), конечно, очень многія были взяты изъ Синайской библіотеки, но очень трудно обнаружить ихъ происхожденіе, такъ какъ нигдѣ помѣтокъ объ этомъ не сдѣлано.

Н. Сохе видѣлъ въ 1858 году только девять греческихъ рукописей, которыя находились тогда вмѣстѣ съ печатными книгами въ Каирскомъ подворьѣ Синайскаго м-ря, называвшемся Джуванія; всѣ онѣ очень кратко описаны имъ въ Report to His Majesty government on the greek mss yet remaining in the librairies of the Levant [2]).

Во второй половинѣ XIX вѣка возникаетъ мысль о томъ, что библіотека Синайскаго м-ря заслуживаетъ вниманія не только въ качествѣ источника

[1]) Notitia editionis codicis bibliorum Sinaitici auspiciis imperatoris Alexandri II susceptae. Accedit catalogus codicum nuper ex oriente Petropolin perlatorum. Item Origenis scholia in Proverbia Solomonis partim nunc primum partim secundum atque emendatius edita cum duabus tabulis lapidi incisis. Lipsiae 1860. Всѣ рукописи, привезенныя Тишендорфомъ и купленныя отъ него, вошли въ Catalogue des manuscrits grecs de la Bibliothèque Impériale Publique. St.-Petersbourg 1864, подъ №№ II, IV—XIII, XV—XIX, XXII—XXIX, XXXI, XXXIII, XI^{a}, XXXIV—XXXVIII, XLI—XLIV, V^{a}, XLV—XLVIII, L—LII, LIV, LX—LXIII, LXVIII, LXX, LXXV, LXXVII, LXXXII, LXXXIII, LXXXV—LXXXVIII, XC, XCII—XCVII, XCIX, CVI, CVII, CIX, XXXVII^{a}, XLII^{a}, XLV^{a}, CX, CXII, CXIV, CXIX, CXX, CXXIV, CXXV, CXXIX.

[2]) Издано и подъ заглавіемъ: „Греческія книгохранилища Востока и ихъ рукописи, осмотрѣнныя однимъ англійскимъ путешественникомъ въ 1858 году“ (Чтенія въ Имп. Общ. Ист. и Древн. Росс., 1870, кн. IV); смотр. стр. 6—7.

обогащенія рукописями европейскихъ книгохранилищъ и должна быть охраняема отъ дальнѣйшаго расхищенія. Честь практическаго осуществленія прямыхъ выводовъ изъ этой мысли принадлежитъ главнымъ образомъ русскимъ ученымъ; впрочемъ, и высказана она ранѣе всего тѣмъ же русскимъ ученымъ, который самъ особенно много вывезъ съ Синая [1]). Архимандритъ Порфирій въ одномъ изъ оффиціальныхъ своихъ писемъ предложилъ еще въ 1858 г. рядъ соображеній, которыя должны были найти примѣненіе и къ архіепископу Синайскому: 1) попросить никому рукописей не продавать и составить имъ подробную опись; 2) отправить на Востокъ трехъ русскихъ ученыхъ для приведенія въ извѣстность всего рукописнаго матеріала; 3) важнѣйшія рукописи взять съ надлежащаго разрѣшенія для воспроизведенія и затѣмъ непремѣнно возвратить ихъ обратно [2]).

---

[1]) Не въ оправданіе, а для объясненія возможности образа дѣйствій Тишендорфа и Порфирія надо принять во вниманіе много обстоятельствъ: и трудность пути на Синай въ прежнее время, и отсутствіе такихъ вспомогательныхъ средствъ, какъ фотографія, и страсть къ собиранію рукописей, и выгоды, отъ него получаемыя, и т. д. Но едва ли не самое главное побужденіе заключалось въ томъ, что сама братія относилась безъ должнаго вниманія къ своимъ книгамъ: инвентари и нумерація на р-сяхъ отсутствовали; пергаменные листы употреблялись на колпачки для тушенія свѣчъ, какъ это видѣлъ еще архим. Антонинъ; старецъ скевофилаксъ Поликарпъ разсказывалъ мнѣ въ 1908 г., что знаменитая Синайская Библія лежала долгое время въ кельѣ у тогдашняго скевофилакса на полочкѣ надъ дверью, и на нее ставились гостями его пустыя чашки изъ-подъ кофе! А еще въ самое недавнее время, рѣшивъ освободиться отъ «хлама», истопили печь для хлѣбовъ старыми книгами, среди которыхъ были и рѣдчайшія изданія! Въ настоящее время надо радоваться тому, что рукописи на Синаѣ находятся въ хорошемъ помѣщеніи подъ бдительнымъ надзоромъ гостепріимной братіи, и путешественнику теперь уже было бы стыдно привезти съ Синая малѣйшій рукописный клочокъ безъ доказательства закономѣрности его пріобрѣтенія.

[2]) Матеріалы для біографіи еп. Порфирія Успенскаго. Томъ II (СПБ. 1910) стр. 683—684.

Архимандритъ Антонинъ (Капустинъ) поѣхалъ на Синай въ 1870 году со специальной цѣлью произвести подробный осмотръ всѣхъ древнихъ рукописей монастырской библіотеки и, если можно, составить имъ каталогъ [1]). По просьбѣ и при содѣйствіи братіи монастыря [2]), онъ составилъ на греческомъ языкѣ описаніе 1310 греческихъ рукописей и одинъ экземпляръ его оставилъ въ монастырѣ, а одинъ подарилъ въ библіотеку Имп. Правосл. Палест. Общества. Этотъ трудъ [3]) до сихъ поръ не утра-

---

[1]) «Кромѣ личнаго моего въ этомъ занятіи высокаго интереса, меня влечетъ къ нему и чувство жалости, а отчасти и признательности къ обители. Нѣтъ ни малѣйшаго сомнѣнія, что въ теченіе столькихъ вѣковъ забытаго, такъ сказать, существованія монастыря книжныя сокровища его расхищались на широкую руку и, кромѣ расхищенія сторонняго, подпадали еще и домашнему истребленію, варварскому съ точки зрѣнія археологовъ и законному, чуть не святому, по понятіямъ самихъ хозяевъ ихъ. Пора спасти то, что еще уцѣлѣло и отъ своихъ и отъ чужихъ, сдѣлавъ оное извѣстнымъ всему міру и прежде всего самому монастырю, и закрѣпивши номерами каталога, такое удобство представляющаго всѣмъ и каждому для повѣрки книгъ во всякое время. На насъ, русскихъ, лежитъ какъ бы сугубый долгъ оказать эту услугу обители: длинная и довольно запутанная процедура пріобрѣтенія нами знаменитаго Синайскаго кодекса Св. Писанія, въ концѣ концовъ получившая форму поднесенія драгоцѣнной рукописи монастыремъ Е. В. Государю Императору, связываетъ насъ неотрицаемою признательностью передъ нимъ за этотъ актъ его великодушія».

Слѣдуетъ упомянуть, что въ числѣ рукописей арх. Антонина, какъ пожертвованныхъ въ Церк.-Археол. Музей при Кіевск. Дух. Академіи (смотр. *Н. Петровъ*, Описаніе р-сей . . . въ прилож. къ Трудамъ Кіевск. Дух. Ак. за 1874—8 годы), такъ и проданныхъ въ Имп. Публ. Библіотеку (описаны въ Отчетѣ за 1899 годъ. СПБ. 1903, стр. 6—89), не удалось найти ни одной, привезенной съ Синая.

[2]) Въ помощь Антонину назначенъ былъ бывшій питомецъ іерусалимской школы Св. Креста послушникъ Николай (въ монашествѣ Никандръ), «на которомъ лежала вся письмоводственная (и, вѣроятно, тайно-полицейская) часть дѣла»; другой послушникъ, Аѳанасій, «долженъ былъ нести тяжесть переноски книгъ, встряхиванія пыли, постановки на мѣсто, приготовленія закладокъ и пр.»; случалось также, что и „у кого былъ досугъ изъ братства обители, наклеивали билетики“.

[3]) Самъ Антонинъ между прочимъ такъ характеризуетъ свой трудъ: „Каталогъ нашъ подвигается быстро и обѣщаетъ быть дѣльнымъ.

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

тилъ своей цѣнности и заслуживаетъ полнаго одобренія за свою точность и достаточную подробность въ указаніи содержанія рукописей и характеристикѣ ихъ внѣшнихъ особенностей, а также за осторожность и внимательность въ датировкѣ. Изданіе этого каталога и въ настоящее время было бы для науки весьма желательнымъ пріобрѣтеніемъ.

Общій обзоръ всего состава библіотеки и описаніе нѣкоторыхъ кодексовъ, а также и хода самой работы даны арх. Антониномъ: «Изъ записокъ синайскаго богомольца» (Труды Кіевск. Дух. Академіи, 1873, мартъ, 389—424, апр., 325—356); по его словамъ, около 150 греческихъ рукописей въ самомъ м-рѣ и около 300 въ Каирскомъ подворьи оставлены неописанными [1]).

Конечно, у меня не было и теперь нѣтъ въ виду составлять настоящій ученый, еще менѣе — прагматическій каталогъ, въ чемъ я теперь же спѣшу оговориться и извиниться. Предоставляю это кропотливое занятіе потомству; я только пролагаю дорогу ему“ (стр. 406).

[1]) «Около 150 померовъ осталось, еще, какъ я уже упомянулъ выше, разныхъ учебниковъ, выписокъ, школьныхъ и домашнихъ упражненій и пр. изъ XVII и XVIII ст., которые у насъ извѣстны были подъ общимъ названіемъ «Коридалеевъ» . . . . Ни времени ни охоты не было у насъ пересматривать ихъ и заниматься ихъ пустымъ содержаніемъ; оставляемъ ихъ потомкамъ нашимъ на досужее изслѣдованіе. Пусть пройдетъ еще сотня другихъ лѣтъ. Бѣлые листы ихъ пожелтѣютъ, чернила порыжѣютъ, сырость положитъ на нихъ неизгладимыя пятна и морщины, а непрошенный изслѣдователь — червь подточитъ ихъ снизу и сверху, всего же болѣе со стороны переплета, и онѣ получатъ вполнѣ заманчивый l'air d'antiquité» (l. c., апрѣль, 347—348). «По вечерамъ и въ рѣдкія минуты дневного отдыха я занимался разборомъ рукописей Джуванійскаго Синая. Потому ли, что это дѣло надоѣло еще тамъ на Горѣ Божіей, или потому, что Джуванійскія рукописи вообще не представляютъ большого интереса, я не рѣшился брать на себя новый трудъ составленія имъ особеннаго каталога. Всѣ онѣ суть только оборки Синайской библіотеки. Наберется ихъ, можетъ быть, не менѣе 300 померовъ, изъ каждаго каталогическаго отдѣла по нѣскольку экземпляровъ. Между ними нѣтъ ни одной мемвраны: все, до послѣдняго разрозненнаго листа пергаментнаго, увезено для большей сохранности «на гору»: на бывшихъ мѣстахъ мемвранъ теперь видятся однѣ пустыя полочки. Вполнѣ сочувствую этой благоразумной мѣрѣ Синайскаго братства и се-

Впервые стало извѣстно всему ученому міру о греческихъ рукописяхъ Синая изъ труда, озаглавленнаго: Catalogus codicum graecorum Sinaiticorum scripsit *V. Gardthausen* Lipsiensis (Oxonii e typographeo Clarendoniano MDCCCLXXXVI). Здѣсь, не замѣтно никакихъ слѣдовъ пользованія даже печатными трудами еп. Порфирія, но рукописнымъ экземпляромъ описанія архим. Антонина Гардтгаузенъ пользовался [1]). Тѣмъ удивительнѣе недостатки его работы [2]), которые настолько велики, что нельзя повѣрить, чтобы она принадлежала лицу, незадолго до того (въ 1879 г.) издавшему Handbuch der griechischen Paläographie; и притомъ не понятно, почему имѣлись въ виду только 1223 рукописи, а не больше, т. е. не 1310, описанныхъ Антониномъ.

Отдѣльныя греческія рукописи изслѣдованы и описаны длиннымъ рядомъ ученыхъ, до и послѣ Гардтгаузена побывавшихъ на Синаѣ; и особенно потрудились здѣсь тоже русскіе. Краткій общій обзоръ всѣхъ греческихъ рукописей и подробное изслѣдованіе интересныхъ для исторіи византійскаго искусства далъ

годня умолялъ его и остальныя рукописи препроводить туда же, а бывшаго сотрудника своего по составленію каталога просилъ пересмотрѣть и переписать ихъ всѣ до одной, по данному примѣру, и послѣ внести въ общій каталогъ Синайскихъ рукописей. Напрасно я мечталъ отыскать въ Джуваніи «цѣлый ящикъ» разрозненныхъ листовъ рукописныхъ, о которомъ слышалъ на Синаѣ, и въ немъ доискаться окончанія житія св. Николая: ни о какомъ такомъ ящикѣ въ Джуваніи никто не слыхалъ» (l. c., 397).

[1]) Numeri, quibus codices notavi, ii sunt quos ipsi prae se ferunt libri, quibusque notati sunt in catalogo manuscripto bibliothecae Sinaiticae quem monachum Russicum olim fecisse dicunt. Quo libro ut uterer semel per singulam diem mihi concessum est.

[2]) Лучше всего и уже давно эти недостатки раскрыты *А. А. Дмитріевскимъ*, Путешествіе по Востоку и его научные результаты, 120—148; въ настоящее время наличность ихъ настолько можно считать общепризнанною, что и отмѣчать ихъ при описаніи отдѣльныхъ кодексовъ значило бы совершенно излишне загромождать свою работу.

Н. П. Кондаковъ: «Путешествіе на Синай» (Одесса, 1882 = Записки Имп. Новоросс. Университета, т. XXXIII), ѣздившій весною 1881 г. Рукописи литургическаго содержанія широко использованы въ трудахъ *А. А. Дмитріевскаго*: а) «Путешествіе по Востоку и его научные результаты. Отчетъ о заграничной командировкѣ въ $18^{87}/_{88}$ году съ приложеніями» (Кіевъ,1890 = Труды Кіевской Дух. Академіи, 1889, май—іюль, ноябрь, декабрь; 1890, январь); б) «Описаніе литургическихъ рукописей, хранящихся въ библіотекахъ православнаго Востока». Томы I—II (СПБ, 1895. 1901); и *И. А. Карабинова*: «Постная Тріодь» (СПБ., 1910), бывшаго на Синаѣ въ 1906 г. Накопецъ, довольно много житійныхъ (**№№ 519, 523—549**) описалъ въ 1902 г. *А. А. Васильевъ*: «Замѣтки о нѣкоторыхъ греческихъ рукописяхъ житій святыхъ на Синаѣ» (Визант. Врем., 1908, т. XIV, стр. 276—333). Что же касается иностранныхъ ученыхъ, то болѣе широкіе замыслы C. R. Gregory и H. Grégoire потерпѣли неудачу, кажется, по ихъ же винѣ, вслѣдствіе недоразумѣній съ монастырскими властями, и въ общемъ приходится встрѣчаться на Западѣ лишь съ отдѣльными случаями пользованія греческими рукописями Синайской библіотеки. Говорятъ, что описаніемъ всѣхъ греческихъ рукописей въ 1905 году (смотр.: *R. Weill*, La presqu'île du Sinai. Paris 1908, стр. 336) занимался спеціально для этого присланный изъ Греціи г. Волидисъ (Θεμιστοκλῆς Βολίδης), но о результатѣ его работъ мнѣ не удалось добыть никакихъ положительныхъ свѣдѣній.

При такомъ положеніи дѣла представлялось въ высшей степени своевременнымъ опубликовать трудъ еп. Порфирія, придавъ ему удобный для пользованія и болѣе соотвѣтствующій современнымъ требованіямъ видъ. Состоящая при Имп. Академіи Наукъ

коммиссія по изданію трудовъ еп. Порфирія поручила мнѣ сличить нѣкоторыя выписки и описанія еп. Порфирія съ подлинниками во время моей поѣздки на Синай лѣтомъ 1907 года, предпринятой спеціально лишь для изученія рукописей каноническаго содержанія. Руководясь каталогомъ Гардтгаузена, я немного нашелъ соотвѣтствующихъ описаніямъ Порфирія рукописей. Между тѣмъ ближайшее разсмотрѣніе всего труда еп. Порфирія убѣждало въ томъ, что онъ видѣлъ много любопытныхъ рукописей, не попавшихъ въ руки Гардтгаузена, но извѣстныхъ и Тишендорфу и Антонину. Такъ какъ уже архим. Антонинъ видѣлъ болѣе 1310 (около 1760!) рукописей, то, очевидно, въ монастырѣ должны были найтись въ достаточномъ количествѣ рукописи, въ печати никому не извѣстныя. Поэтому вторая моя поѣздка лѣтомъ 1908 г. была предпринята съ надеждой на находку. Дѣйствительно, оказалось, что, кромѣ 1223 описанныхъ у Гардтгаузена рукописей, въ библіотекѣ монастыря находятся еще 927, пронумерованныхъ и поставленныхъ на полки въ 1903—4 гг. однимъ изъ книголюбцевъ среди монастырской братіи, о. Павломъ. Благодаря чрезвычайно доброжелательному отношенію ко мнѣ братіи монастыря во главѣ съ просвѣщеннымъ настоятелемъ его архіепископомъ Порфиріемъ II, мнѣ удалось сдѣлать описаніе всѣхъ 927 новыхъ рукописей и сфотографировать то, что казалось мнѣ заслуживающимъ вниманія. Среди вновь найденныхъ оказалось 66 такихъ, которыя можно узнать въ описаніяхъ Порфирія. Изученіе 245 кодексовъ изъ числа описанныхъ Гардтгаузеномъ позволило распознать еще около 100, описанныхъ Порфиріемъ. Къ сожалѣнію, оказалось, что каталогъ архим. Антонина, бывшій въ рукахъ Гардтгаузена и другихъ, въ м-рѣ гдѣ-то затерялся, и уже по возвра-

щеніи въ С.-Петербургъ мнѣ удалось воспользоваться имъ, и комбинируя его данныя съ указаніями Гардтгаузена, пріурочить еще нѣсколько описаній Порфирія къ опредѣленнымъ кодексамъ. Нѣтъ сомнѣнія въ томъ, что во многихъ случаяхъ, когда или отсутствуютъ или слишкомъ кратки у архим. Порфирія характеристики рукописей, нельзя будетъ найти теперь самыя эти рукописи. Однако, большинство (около 100) тѣхъ, которыя до сихъ поръ не удалось найти, охарактеризованы достаточно, и ихъ содержаніе настолько интересно, что поиски оставлены быть не могутъ и должны увѣнчаться успѣхомъ, если у насъ будутъ передъ глазами какъ подробное описаніе всего состава греческихъ рукописей Синайскаго монастыря, такъ и обзоръ всѣхъ тѣхъ отрывковъ и цѣлыхъ рукописей, которыя были вывезены съ Синая еще Порфиріемъ и Тишендорфомъ, а затѣмъ и другими.

Самъ еп. Порфирій подготовилъ свой каталогъ къ печати, закончивши переписку его начисто 28-го ноября 1866 года въ Кіево-Михайловскомъ монастырѣ. При печатаніи этотъ трудъ и былъ положенъ въ основу, поскольку дѣло шло о распредѣленіи матеріала по отдѣламъ и о характерѣ описаній отдѣльныхъ кодексовъ; пришлось лишь въ нѣкоторыхъ случаяхъ собрать въ одно мѣсто части одного и того же отдѣла, находившіяся случайно въ разныхъ мѣстахъ; удержаны и указанія о мѣстахъ нахожденія отдѣльныхъ рукописей, въ настоящее время практическаго значенія не имѣющія, такъ какъ и Джуванійскаго подворья не существуетъ и всѣ рукописи перевезены въ самый монастырь. Не добавлено никакихъ библіографическихъ указаній потому, что они сильно увеличили бы объемъ тома, задержали бы его выходъ на долгое время и будутъ болѣе умѣстны въ концѣ всего

труда. Что же касается самаго текста описаній, то онъ провѣренъ мною прежде всего непосредственно по рукописямъ, а затѣмъ по черновикамъ самого еп. Порфирія. Такъ какъ оказалось, что Порфирій дѣлалъ выписки не всегда аккуратно и читалъ рукописи не всегда удачно, то пришлось орѳографію его сильно исправить даже и тогда, когда для этого не было подъ руками подлиннаго древняго текста: оставить все безъ исправленія можно было бы лишь тогда, когда бы совершенно не было произведено сличеніе съ оригиналами.

Самъ же еп. Порфирій намѣтилъ и составъ приложеній къ своему каталогу, но изъ нихъ только I-е и II-е напечатаны по его копіямъ: всѣ остальныя исправлены по подлинникамъ, при чемъ въ V-мъ исправлена безъ ущерба для текста орѳографія подлинника. Можетъ быть, было бы правильнѣе помѣстить въ качествѣ приложеній и всѣ тѣ тексты, которые въ описаніяхъ отдѣльныхъ р-сей приведены цѣликомъ и тамъ рискуютъ затеряться; было бы особенно досадно, если бы это случилось по отношенію къ напечатанному на стр. 330—331 разсказу объ обращеніи болгаръ въ христіанство, и потому позволю себѣ привести здѣсь указанную мнѣ А. А. Шахматовымъ другую болѣе полную редакцію его по рукописи Моск. Синод. Библ. 263 (=407 Влад.) лл. 237^{b}—239^{a}:

Διήγησις παλαιὰ ἀπὸ ποίαν ἀφορμὴν ἐγένοντο οἱ Βούλγαροι χριστιανοί.

Οἱ Βούλγαροι ἦσαν πρῶτα ἄνθρωποι ἄθεοι καὶ ἐπίστευαν εἰς ξύλα καὶ ἄστρα καὶ δένδρη καὶ εἴδωλα καὶ ζῶα. εἷς δὲ σοφὸς ἄνθρωπος Ῥωμαῖος καὶ ζωγράφος ἐξέβη ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν νὰ ἰδῇ τοὺς τόπους. καὶ ὡς ἐ(л. 238^{a})πῆγεν, ἠκούσθη, ὅτι ζωγράφος ἔναι. καὶ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων καὶ ἐπῆρεν το⟨ν⟩ καὶ ἠρώτησέν τον καὶ ἐνεδέχθη τον, καὶ ἔδειξέν τον τὰ παλάτιά του, νά τα ζωγραφίσῃ, καὶ νὰ

ποιήση πολέμους καὶ παλαιὰς ἐξηγήσεις καὶ ἄλλο εἴ τι τον φανῇ διὰ εὐμορφίαν τοῦ παλατίου. καὶ ὁ μὲν ζωγράφος ἔβαλεν ἀρχὴν καὶ ἐζωγράφιζε, ὁ δὲ βασιλεὺς εἶχεν ἄλλας δουλείας ἀλλαχοῦ εἰς ἄλλας χώρας καὶ ἐπῆγε νά τας διορθώση. εἰς ἕνα δὲ τόπον εὔμορφον, ὅπου ἦτον καὶ εἰς πρόσωπον καὶ εἰς τὰ ὀμμάτια[1]) τῶν ἀνθρώπων εὔκολα νά τα βλέπουν, ἐζωγράφισε τὴν κρίσιν, ἤγουν τὴν δευτέραν παρουσίαν, καὶ ἐποίησε τὸν Χριστὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου μὲ τῶν δώδεκα ἀποστόλων καὶ ἀπὸ τοὺς πόδας του ἐξέβαινε ποταμὸς πύρινος, καὶ τοὺς δικαίους καὶ πάντας τοὺς ἁγίους διαβαίνοντας εἰς τὸν παράδεισον, τοὺς δὲ ἀπίστους καὶ ἁμαρτωλοὺς μετὰ τῶν δαιμόνων εἰς τὴν κόλασιν, καὶ τὸν ζυγὸν τῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. καὶ ἐποίησεν τὰ πολλὰ ἔντεχνα καὶ εὔμορφα. καὶ ὡς ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπέξω, ἐστράφη καὶ εἶδε[2]) καὶ ἐξενίσθη καὶ ἐθαύμαζεν καὶ ἔμεινεν ὡσὰν ξύλο, καὶ ἐθεώρει το· ἤφερε δὲ τὸν ζωγράφον ἔμπροσθέν του καὶ ἠρώτησε νὰ μάθῃ, τί ἔναι ἐκεῖνο τὸ ζωγραφισμένον· ὁ δὲ [3]) ζωγράφος ἦτον σοφὸς ἄνθρωπος καὶ (л. 238ᵇ) φρόνιμος, καὶ ἤρξατο [4]) ἀπ' ἀρχῆς καὶ διηγεῖται, πῶς ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐξηγήθη του πᾶσαν ὑπόθεσιν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς καὶ τὰ θαυμάσια, ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐξ ἀρχῆς. καὶ ἦλθε μέχρι τῆς γενήσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ πῶς ὁ θεὸς ἐγένετο ἄνθρωπος καὶ πόσα παράδοξα καὶ μεγάλα σημεῖα ἐποίησε, εἶτα τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὴν παράδοσίν του, καὶ τὸ πῶς ἐσταυρώθη παρὰ τῶν Ἑβραίων, καὶ ἐτάφη, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανούς· πῶς ἀπεστάλησαν οἱ ἀπόστολοι εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐκήρυξαν τὴν θεογνωσίαν, καὶ πῶς μέλλει πάλιν νὰ καταβῇ νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους, νά τους δώσῃ κατὰ τὰ ἔργα τους. ὁ δὲ βασιλεὺς ἤκουε πολλὰ γλυκεῖα τοὺς λόγους του καὶ ἦλθεν εἰς ἐνθύμησιν τῆς κρίσεως καὶ τῶν ἔργων του, καὶ ἐκάθεζε μετὰ τοῦ ζωγράφου καὶ ἐσουντύχαινεν καὶ ἐμάθανεν τὰ μυστήρια τῶν χρι-

---

1) ὀμάτιὰ cod.
2) εἶδε (изъ ἦδε переправл.) cod.
3) ὃ δὲ (изъ ἦτον переправл.) cod.
4) ἤρξαντο cod.

στιανῶν. τότε ἀπέστειλε εἰς τὸν βασιλέα Κωνσταντινουπόλεως ἀποκρισιαρίους καὶ ἐζήτησεν, νά τον στείλῃ ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς καὶ λογίους, σοφοὺς ἀνθρώπους. καὶ ἀπέστειλεν ἐναρέτους καὶ ἁγίους ἀνθρώπους καὶ σοφούς· καὶ ἐδέχθη τους μετὰ τιμῆς. καὶ ἐδίδαξαν καὶ ἐβάπτισάν τον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ ἐποίησάν τον χριστιανὸν ὀρθόδοξον. καὶ ἐβαπτίσθη πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ οἱ δυνάσται καὶ σατράπαι[1]) (л. 239а) καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Βουλγάρων μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων καὶ τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ ὅλου. καὶ ὁ θεὸς ἔδειξε θαύματα φοβερά, διὰ νὰ πιστεύσουν, ὅτι μεγάλη ἔναι ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν· καὶ ἔκτισεν ἐκκλησίας φοβερὰς καὶ ἔστησαν σταυροὺς ἀπάνω εἰς τοὺς πύργους· ἐγκαινίασαν τοὺς ναούς· καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντές του ὅλοι ἐφοροῦσαν ἀσπρόχρυσα καὶ εἰς τὰ δεξιά τους χέρια ἐβαστοῦσαν σταυροὺς καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ λαμπάδας μεγάλας ἀφτούμενας[2]), καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη· καὶ κατὰ χώραν καὶ κάστρα ἐχειροτονήθησαν ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς Βούλγαροι, διὰ νὰ ἀκούουσι τὴν θείαν Γραφήν. καὶ ἀπὸ τότε ἐστερεώθη ὁ χριστιανισμὸς εἰς αὐτούς, καὶ ὁ ζωγράφος ἐγένετο ἐπίσκοπος Βουλγαρίας καὶ ἐτελεύτησε θαυματουργὸς ἅγιος.

Въ заключеніе считаю долгомъ принести сердечную благодарность за оказанное мнѣ всяческое содѣйствіе Его Высокопреосвященству архіепископу Синая и Раиѳы Порфирію II и братіи монастыря, а также всѣмъ, чьими совѣтами, указаніями и трудами я пользовался; съ особенно теплымъ чувствомъ долженъ упомянуть здѣсь о помощи въ дѣлѣ изслѣдованія коллекцій Тишендорфа и Порфирія, оказанной рукописнымъ отдѣленіемъ Имп. Публ. Библіотеки. Если и въ дальнѣйшемъ мое предпріятіе встрѣтитъ столь же сочувственное отношеніе, то скоро появятся томъ III (№№ 1224—2150) и затѣмъ томъ II (№№ 1—1223). *В. Б.*

---

[1]) Дальше текстъ писанъ рукой XVI вѣка. [2]) ἀυτούμενας cod.

Объясненіе сокращеній.

А = *арх. Антонина*, Каталогъ р-сей Синайскихъ.
В = *Васильева*, Замѣтки...
Г = *Gardthausen*, Catalogus...
*Д*¹ = *Дмитріевскаго*, Путешествіе по Востоку...
*Д*² = » Εὐχολόγια.
К = *Кондакова*, Путешествіе на Синай.

Въ [ ] заключены добавленія мои (безъ буквъ) и чужія (съ соотвѣтственными буквами).

Форматъ рукописей обозначенъ въ миллиметрахъ, при чемъ первое произведеніе относится къ длинѣ и ширинѣ рукописи, а второе — къ длинѣ и ширинѣ текста.

Отмѣчаются особо лишь случаи письма въ два столбца, а во всѣхъ остальныхъ молчаніе означаетъ, что рукописи писаны въ одинъ столбецъ.

Жирнымъ шрифтомъ напечатанныя цыфры означаютъ теперешнія шифры рукописей въ библіотекѣ монастыря.

Дополненія и поправки.

Стран.	Строка		Должно быть:
19	12	св.	150×110
27	10	»	Ἰωάννου
»	11	»	ἅγιε βασιλεῦ
»	12	»	Ἰωάννου
29	1	сн.	XII вѣка.]
66	20	»	91 Ψαλμ.
79	11	»	начинается:]
»	7	»	[Послѣ
92	17	»	Ἀχαϊκοῦ
93	1	»	213×155; 140×88;
111	7	»	fol. 30 ?]
114	6	св.	Γέννησην αὐτοῦ σοῖς
»	11	»	νῦν ἔχων παρρησίαν
»	19-20	»	εὐαγγέλιον τούτω. $\overset{O}{N}$ ἀμήν
»	26-27	»	ἐπληρώθη σὺν θεῷ τῶ εὐαγγε
115	8	»	260×210; 185×126
»	5	сн.	245×200; 185×137; по 25 строкъ
116	5	»	μεγάλῃ
124	13	св.	ἑξακισχιλιω-
125	20	сн.	ἀπολυτίκιος
130	16	»	Библ. 405
142	2	»	363
143	12	»	строкъ, XV вѣка.
165	4	»	μητροπο-
179	1	св.	333
184	9	»	Πτολεμαΐδος
197	4	сн.	τοῦ
199	7	св.	по 31 — 36 строкъ. Одинъ листъ въ собр. еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 327; смотр. табл. 48. Рукопись содержитъ:

Страп.	Строка		Должно быть:
209	17-18	св.	въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. нѣтъ].
212	14	сн.	Λέον(τος)
215	18	св.	βλασφημίας:—]
219	10	сн.	ἰνδικτιῶνος η΄.
»	1	»	Евангелія.]
233	9	св.	м-рю.]
235	7	сн.	ἀμήν:—]
248	6	»	εὐτελοῦς
336	10	»	сборщика
382	1	св.	№ 527^{a} (**2022**)
»	12	сн.	№ 527^{a} (**2022**)
383	1	св.	528 (**1736**)
»	2	»	527^{b} (**2021**)
»	9	»	527^{c} (**2023**)
»	19	»	528 (**1736**)
384	1	»	
»	5	»	529 (**2015**)
385	1	»	
386	1 и 2	»	530 (**1801**)
387-391	1	»	
392	1 и 15	»	531 (**1605**)
393-400	1	»	

Отдѣлъ I.

Священное Писаніе.

№ 1.

Въ кельяхъ архіепископа.

Ἡ θεία Γραφή. Часть книгъ Ветхаго Завѣта, и весь Новый Завѣтъ съ посланіемъ Варнавы и книгою Ермы Пастырь = Ποιμήν: рукопись весьма древняя. Смотри мое двукратное описаніе ея 1) въ напечатанномъ первомъ Путешествіи моемъ на Синай [СПБ., 1856, стр. 225—238] и 2) въ моемъ печатномъ Мнѣніи объ этой рукописи [СПБ., 1862], и впиши сюда.

NB. Нынѣ хранится въ Императ. Публичной Библіотекѣ въ С.-Петербургѣ [№ 259].

№ 2 (1).

Παλαιά Διαθήκη на пергаминѣ, [X—XI вѣка] [X вѣка *Г*] [XII вѣка *К*], in folio [290×190; 250×130. Два почерка, по 42—43 строки;] [тетрадей 29 и 4 лл. пергаменные и 5 лл. бумажные,] [но есть бумажные лл. и внутри тетрадей *А*]. Тутъ 18 листовъ писаны буквами, похожими на наши церковнославянскія. Рукопись нынѣ [начинается со словъ //// εἶπεν αὐτοῖς κατάσκοποί ἐστε Бытія 42,9 *Г*] кончается книгами Царствъ [словами: ἐπὶ τοῦ βιβλίου οὗ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ IV Царствъ 23,24 *А*] [словами: ἐβασίλευσεν τὸν IV Царствъ 10,36 *Г*]. Ни главъ, ни стиховъ нѣтъ. [Текстъ дѣлится на главы: Бытіе—150, Исходъ—88, Левитъ—63, Второзаконіе—69, Іисусъ

Навипъ—30, Руѳь—1, I Царствъ—66 и II Царствъ—63 *А*.] Конецъ потерянъ.

Эту рукопись разсматривалъ помощникъ мой іеромонахъ Іерусал. миссіи нашей Ѳеофанъ. Самъ я не заглянулъ въ нее по недостатку времени. Теперь жалѣю объ этомъ.

[Къ переплетной доскѣ приклеенъ 1 листъ р-си, а другой свободенъ. Позднѣйшій реставраторъ XVI вѣка счелъ эти два листа принадлежащими къ переплету и началъ съ самаго начала книги Бытія; но и онъ реставрировалъ уже послѣ того, какъ это дѣло было сдѣлано кѣмъ-то въ XV в., дописавшимъ много листовъ. Послѣ приписокъ этихъ двухъ реставраторовъ идутъ пергам. лл., продолжающіе текстъ первыхъ 2-хъ листовъ. Въ концѣ третій реставраторъ XIV—XV в.

Л. 1^b начин. съ [ἐποίει] πότον πᾶσιν τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἐμνήσθη τῆς Бытія 40,20. Первая встрѣчающаяся цыфра ρλ'. Ἐξῆλθε δὲ Ἰωσὴφ . . . Бытія 41,47.]

№ 3.

Παλαιὰ Διαθήκη, рукопись не полная. Начало и конецъ ея — на бумагѣ, а средина на пергаминѣ.

И эту рукопись отмѣтилъ оный же Ѳеофанъ, а я не разсматривалъ ее.

№ 4 (2).

Въ библіотекѣ Синае-Джуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Παλαιὰ Διαθήκη, Ветхій Завѣтъ [съ прежней шифрой Παλαιά ἀριθμ. 67] съ толкованіями разныхъ писателей, помѣщенными на поляхъ сего манускрипта, написанъ на пергаминѣ [лл. 209 *А*] in 4⁰ maj. [302×228; 168×127], хорошимъ почеркомъ крупноватымъ [по 22 строки *А*] въ началѣ XIII, или въ концѣ XII вѣка. Послѣднее вѣроятнѣе, потому что буквы по виду кажутся квадратными. [XII или XI вѣка *К*] [X вѣка *А*.]

Рукопись эта въ настоящемъ составѣ своемъ [на тетра-

дяхъ отъ δ′ до λ′] содержитъ только: 1) часть книги Бытія съ 5-го стиха 16-й главы ([δέ]δωκα τὴν παιδίσκην . . .), 2) книгу Исходъ и 3) книгу Левитъ [кончается перечисленіемъ главъ этой книги *А*].

Толкованія и объясненія священнаго текста заимствованы изъ твореній разныхъ писателей. Вотъ имена ихъ, означенныя въ рукописи:

Іосифъ Флавій, Филонъ Еврей, Акила, Симмахъ (очень рѣдко), Θеодотіонъ, Ириней (αἱρέσεις), блаженный Мелитонъ епископъ Сардійскій, Филонъ епископъ, Дидимъ, Оригенъ, Григорій Нисскій, Евсевій, Василій епископъ, Сукенсъ Діокесарійскій, Епифаній Кипрскій, Іоаннъ Златоустъ епископъ Константинопольскій, Акакій Кесарійскій, Θеодоръ, Θеодоритъ Кνррскій, Діодоръ, Евсевій Емисскій, Кириллъ Александрійскій очень часто, Κύριλλος ἐπίσκοπος ἐν πνεύματι λατρείας, Севиръ Антіохійскій (толкованія взяты изъ словъ его, напр.: 49-го, 115-го), и кто-то безъименный. Всѣхъ 24.

Главный между ними — Θеодоритъ Кνррскій. Вопросы и отвѣты его въ книгѣ Бытія начинаются уже съ 53-го. Слѣдовательно 52 потеряны вмѣстѣ съ текстомъ сей книги или валяются въ другомъ мѣстѣ, гдѣ я не былъ. А толкованія разныхъ писателей начинаются въ указанной книгѣ уже съ ρα′ (101-го) [съ ρβ′. Τοῦ αὐτοῦ. Διὰ τί δὲ καὶ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ ἐτάζει . . . *А*].

У ρβ′ (102-го) толкованія надписано имя Емисскаго епископа Евсевія.

Вымѣтки.

Текстъ книги Бытія съ 5 стиха 16 главы: [δέ]δωκα τὴν παιδίσκην εἰς τὸν κόλπον σου. Ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἠτιμάσθην ἐναντίον αὐτῆς. κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς Σάραν· οὐ ἡ παιδίσκη σου ἐν ταῖς χερσί σου; χρῶ αὐτῇ, ὡς ἂν σοὶ ἀρεστὸν ᾖ ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς. εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος Κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ . . .

Конецъ этой книги: . . . καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσὴφ ὢν ἐτῶν ἑκατὸν δέκα. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν καὶ ἔθηκαν αὐτον ἐν τῇ σορῷ ἐν Αἰγύπτῳ.

Γένεσις.

Во всей книгѣ Бытія нѣтъ ни оглавленій текста вверху и внизу на поляхъ, ни стиховъ, ни отдѣленій (περικοπῶν), означаемыхъ буквенными цифрами, кои увидимъ въ книгахъ Исходъ и Левитъ. Стало быть, книга эта списана съ какого-то особаго изданія.

Толкованія:

Быт. 14,17. 18.— | ρι′=110-е толкованіе Εὐσεβίου ἐπισκόπου Ἐμήσης.—Ὅτι ἡ Σαλείμ, ἧς ἦν βασιλεὺς ὁ Μελχισεδέκ, οὔτε Ἱερουσαλὴμ ἦν οὔτε Συχέμ, ἡ Γραφὴ ἐλέγχει· φησὶ γὰρ αὐτὴν εἶναι ἐν τῇ Κοιλάδι ἐν Συχὲμ εἰς τὸ πεδίον τοῦ βασιλέως.

Быт. 15,13.— | ρκγ′=123-е толкованіе безъименнаго: Οὐ μάχεται τοῖς ἐνταῦθα τὰ ἐν τῇ Ἐξόδῳ γεγραμμένα· ἐκεῖ γὰρ εἴρηται μετὰ ὐλ′ ἔτη ἐξῆλθεν ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐνταῦθα δὲ μετὰ ῦ′ φησί. Ἀλλ' ἐπίστασαι δὴ ὅτι οὐκ ἐρρέθη ὡς πληρωθέντων τῶν ῦ′ ἐτῶν ἐξῆλθον, ἀλλὰ μετὰ ῦ′ ἔτη, ὅπερ ἐμφαίνει καὶ τὰ τριάκοντα.

Быт. 15,18.— | ρλβ′ толков. Φίλωνος ἐπισκόπου. — Στεῖρα ἡ τοῦ ἔθνους μήτηρ εἰσάγεται . . . . . τὸ γὰρ στεῖραν οὖσαν ἀποκύειν οὐ γεννήσεως, ἀλλὰ θείας δυνάμεως ἔργον ἦν.

Быт. 15,19. 20.— | Замѣтка на полѣ рукописи: Κιναίους, κεκτημένους. Κεναζαίους, κτῆσιν αὐτῶν. Κελμωναίους, ἐμπροσθίους. Χετταίους, ἐξισταμένους. Φερεζαίους, διασκεδάζοντας. Ῥαφαεὶμ, ἰωμένους. Ἀμμοραίους, λαλουμένους. Χαναναίους, ἡτοιμασμένους ταπεινώσει ἢ σαλευομένους. Γεργεσαίους, παροικίαν ἐκβεβληκότας. Эта замѣтка слѣдуетъ послѣ приведеннаго толкованія епископа Филона. Итакъ, не онъ ли составилъ еврейско-греческій лексиконъ, которымъ пользовались всѣ греческіе толковники?

Быт. 17,14.— | ρμς′=146-е толков.: Εὐσεβίου ἐπισκό-

που Ἐμήσης.—Ὁ Σύρος οὕτως ἔχει· «πᾶς ὃς οὐ περιτέμνει, ἐξολοθρευθήσεται». Καὶ ὁ Ἑβραῖος· «πᾶς ὁ μὴ περιτέμνων». Εἰκότως· οὐ γὰρ τὸ νήπιον δεῖ πρὸ τούτου κολάζεσθαι, ἀλλὰ τοὺς γονεῖς.

Быт. 18,8.— | ρνθ′=159-е толков. неизвѣстнаго (сряду послѣ толкованій Акакія Кесарійскаго): Οὕτω λέγει ὁ προφήτης, ὅτι ἔφαγον ὡς τρεῖς ἄνδρες· οὔτε γὰρ τῇ φύσει ἄνδρες ἦσαν· ἀλλ᾽ ἐδόκουν εἶναι τῇ ὄψει τῶν ὁρώντων, ἀναλισκομένων τῶν προτιθεμένων αὐτοῖς, ὡς εἰκός, κατ᾽ ἐνέργειαν θείαν.

Быт. 19,21. 22.— | ρϟδ′=194-е толков. Εὐσεβίου ἐπισκόπου Ἐμήσης. —Τὴν Σιγὼρ ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς δι᾽ ἀγγέλου μὴ καταστρέψαι διὰ τὸν Λώτ. ταύτην δὲ ἀλλαχοῦ ἡ Γραφὴ Ζώωρα καλεῖ. ὁ δὲ Σύρος, «Ζωβρὴ καὶ Βαλά, τουτέστιν, ἡ καταπιοῦσα». Καὶ ὁ Ἑβραῖος οὕτω πως λέγει· «ἕως τῆς καταπιούσης περὶ τῆς Σιγὼρ», ὡς ἐν πλείοσι κατοικοῦντος πόλεσι τοῦ Λὼτ ταῦτα λέγεται.

Быт. 19,38.— | σβ′=202-е толкованіе неизвѣстнаго: Οἱ Ἀμμανῖται καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἐκράτησαν τὰ μέρη Φιλαδελφείας, ἥτις Ἀμμὼν καλεῖται παρὰ τῶν ἐγχωρίων:— λαὸς ἡμῶν. Два послѣднія слова даютъ разумѣть, что этотъ, неизвѣстный, толковникъ жилъ и писалъ за Іорданомъ, вѣроятно, въ Филадельфіи.

Τοῦ μακαρίου Μελίτωνος ἐπισκόπου Σάρδεων.—Ὡς γὰρ κριὸς ἐδέθη (подраз. Ἰσαάκ)· φησὶ δὲ περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ ὡς ἀμνὸς ἐκάρη καὶ ὡς πρόβατον ἐπισφαγῆναι ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐσταυρώθη, καὶ ἐβάστασε τὸ ξύλον ἐπὶ τοῖς ὤμοις αὐτοῦ ἀγόμενος σφαγῆναι, ὡς Ἰσαὰκ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἀλλὰ Χριστὸς ἔπαθεν, Ἰσαὰκ δὲ οὐκ ἔπαθεν· τύπος γὰρ ἦν τοῦ μέλλοντος πάσχειν Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος τοῦ Χριστοῦ γινόμενος ἔκπληξιν καὶ φόβον παρεῖχε τοῖς ἀνθρώποις· ἦν γὰρ θεάσασθαι μυστήριον καινόν, υἱὸν ἀγόμενον ὑπὸ πατρὸς ἐπ᾽ ὄρους ἐπὶ σφαγήν, ὃν συμποδήσας ἔθηκεν ἐπὶ τὰ ξύλα, τῆς καρπώσεως ἑτοιμάζων μετὰ σπουδῆς τὰ πρὸς τὴν σφαγὴν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰσαὰκ σιγᾷ πεπεδημένος ὡς κριὸς οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα οὐδὲ

φθεγγόμενος φωνῇ· τὸ γὰρ ξίφος οὐ φοβηθεὶς, οὐδὲ τὸ πῦρ πτοηθεὶς, οὐδὲ τὸ παθεῖν λυπηθεὶς ἐβάστασε καρτερῶν τὸν τύπον τοῦ Κυρίου. ἦν οὖν ἐν μέσῳ προκείμενος Ἰσαὰκ πεπεδημένος ὡς κριὸς καὶ πατὴρ παρεστὼς καὶ κρατῶν γυμνὸν τὸ ξίφος καὶ αἰδούμενος φονεῦσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Μελίτωνος Σάρδεων. — Ὑπὲρ Ἰσαὰκ τοῦ δικαίου ἐφάνη κριὸς εἰς σφαγήν, ἵνα δεσμῶν Ἰσαὰκ λυθεὶς ἐκεῖνος σφαγῆς ἐλύτρωσεν τὸν Ἰσαάκ. οὕτως καὶ ὁ Κύριος σφαγεὶς ἔσωσεν ἡμᾶς καὶ δεθεὶς ἔλυσε καὶ τυθεὶς (на полѣ τυπωθεὶς) ἐλυτρώσατο ἡμᾶς.

Εὐσεβίου ἐπισκόπου Ἐμέσης. — Τὸ κατεχόμενος τῶν κεράτων, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος κρεμάμενος, φησί, ὡς σαφέστερον τυποῦντα τὸν σταυρόν· ἀλλὰ καὶ τὸ κριὸς τοῦτο ἀκριβοῖ· οὐ γὰρ εἶπεν ἀμνὸς ὡς Ἰσαὰκ, ἀλλὰ κριὸς, ὡς ὁ κύριος τέλειος. ὥσπερ δὲ φυτὸν σαβὲκ τουτέστι ἀφέσεως ἐκάλεσε τὸν ἅγιον σταυρόν, τὸ ἐκτυποῦν τὸ ἅγιον βάπτισμα. δύο οὖν ἔστι τὰ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν χαριζόμενα, πάθος διὰ Χριστὸν καὶ βάπτισμα.

Τοῦ αὐτοῦ. — Ὁ Ἕλλην σεμνότερον ἑρμηνεύει· ὁ γὰρ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος αὐτὸ λέγει τοῦ ἀνδρὸς τὸ τεκνοποιὸν ὄργανον. κελεύει δὲ ἐκεῖ θεῖναι τὴν χεῖρα, ἵνα κατὰ τῆς περιτομῆς ὀμόσῃ τῆς τοῦ θεοῦ διαθήκης. Ἄλλως. Δικαίῳ καὶ σώφρονι μέλος οὐδὲν αἰσχρόν, τῷ δὲ ἀδίκῳ καὶ ἡ ψυχὴ μεμίανται. ὅθεν φησί· ὁρκίζω σὲ τὸν δεδωκότα μοι τὴν σφραγῖδα ταύτην. ᾔδει γὰρ Ἀβραάμ, ὅσον ἀπαρέσκει τῷ θεῷ ἡ πρὸς ἔθνη συνάφεια.

Быт. 36,24. — | Καὶ οὗτοι υἱοὶ Σεβεγὼν Ἀϊὲ καὶ Ὠνάν. οὗτός ἐστιν ὁ Ὠνάν, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

На полѣ рукописи: Ὁ Σύρος λέγει πηγὴν τοῦτον εὑρηκέναι.

Вопросы Кvррскаго епископа Θеодорита:

— 55-й. Δια τί τῶν πατριαρχῶν αἱ γυναῖκες στεῖραι;

— 56-й. Διὰ τίνος μαθεῖν ἠθέλησεν ἡ Ῥεβέκκα τὰ περὶ τῶν κυοφορουμένων παιδίων; — Τινές φασι πρὸς τὸν Μελχισεδὲκ αὐτὴν ἀπεληλυθέναι. А Θеодоритъ думалъ, что она

ходила къ какому-либо жертвеннику, воздвигнутому Авраамомъ.

—64-й. Διατί τὸν λίθον ἀλείφει ὁ Ἰακώβ;—Οἷς εἶχε τὸν μεγαλόδωρον ἠμείψατο Κύριον· ὀρθώσας γὰρ τὸν λίθον, ὃν ὑπέθηκε τῇ κεφαλῇ, κατέχεεν αὐτοῦ ἔλαιον. τοῦτο δὲ καὶ νῦν ἔστιν εὑρεῖν παρὰ πολλῶν γυναικῶν τῷ Κυρίῳ πεπιστευμένων γιγνόμενον· εἰώθασι γὰρ ἐν τοῖς θείοις σηκοῖς ἐλαίῳ χρίειν τὰς τῶν ἀνακτόρων κιγκλίδας καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων τὰς θήκας. δηλοῦσι δὲ τοῦτο τῆς ψυχῆς τὴν εὐσέβειαν. δέχεται δὲ καὶ τὰ μικρὰ ὁ φιλάνθρωπος Κύριος ἀποδεχόμενος τὸν τοῦ γινομένου σκοπόν.

Всѣхъ толкованій сего Θеодорита 86. А послѣ сказанія о продажѣ первородства Исава весьма мало толкованій и Θеодоритовыхъ и другихъ. Текстъ писанъ безъ нихъ.

Книга Исходъ.

Ἔξοδος.

— Начинается такъ: Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσπορευομένων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν. . .

— Оканчивается такъ: . . . νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτῆς νυκτὸς ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν.

Ἔξοδος. στίχοι ͵γω΄ (=3800).

Оглавленія, выражающія содержаніе книги Исходъ, написаны на поляхъ манускрипта въ слѣдующемъ порядкѣ:

Περὶ τῆς ῥάβδου τῆς στραφείσης εἰς ὄφιν.
Πρώτη πληγὴ τοῦ αἵματος.
Δευτέρα πληγὴ διὰ βατράχων.
Τρίτη πληγὴ διὰ σκνιφῶν.
Τετάρτη πληγὴ διὰ κυνομυίας.
Πέμπτη πληγὴ θάνατος κτηνῶν.
Ἕκτη πληγὴ φλυκτῖδες ἀναζέουσαι.
Ἑβδόμη πληγὴ χαλάζης.

Ὀγδόη πληγὴ ἀκρῖδες.

Ἐννάτη πληγὴ σκότος.

Περὶ τοῦ πάσχα νόμος πρῶτος. Περὶ ἀζύμων πρῶτος νόμος.

Δεκάτη πληγὴ τῶν πρωτοτόκων.

Περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Νόμος τοῦ Πάσχα.

Περὶ τῶν ἁγιαζομένων πρωτοτόκων α΄ νόμος.

Περὶ ἀζύμων δεύτερος νόμος ὑπὸ Μωϋσέως.

Πρῶτος πειρασμός.

Περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν Αἰγυπτίων.

Περὶ δικαιωμάτων καὶ κρίσεων καὶ πειρασμοῦ.

Δεύτερος πειρασμός.

Περὶ δέκα πηγῶν καὶ ο΄ φοινίκων.

Ἔν τισιν περὶ ὀρτυγομήτρας καὶ τοῦ μᾶνα.

Τρίτος πειρασμός.

Τέταρτος πειρασμός.

Περὶ σαββάτου.

Πέμπτος πειρασμός.

Περὶ τῆς χρυσῆς στάμνου.

Ἕκτος πειρασμός.

Περὶ τῆς παταχθείσης πέτρας ἐν Χωρήβ. Τὰ κατὰ τὸν Ἰοθώρ.

Περὶ τῆς ἐν Σινᾷ νομοθεσίας.

Περὶ δεκαλόγου. Περὶ ἑορτῶν.

Περὶ τοῦ αἵματος τῆς διαθήκης.

Περὶ πλακῶν τῆς νομοθεσίας.

Περὶ κατασκευῆς τῆς σκηνῆς, καὶ κιβωτοῦ.

Περὶ ἱλαστηρίου καὶ χερουβίμ.

Περὶ τραπέζης καὶ τρυβλίων καὶ θυϊσκῶν καὶ σπονδείων καὶ κυάθων καὶ τῆς λυχνίας.

Περὶ τῶν λύχνων καὶ περὶ τῆς σκηνῆς.

Περὶ τοῦ καταπετάσματος.

Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

Περὶ ἐνδύματος ἱερέων.

Περὶ τῶν λίθων τῆς γλυφῆς.

Περὶ τοῦ ὑποδύτου, ποδήρη καὶ τῶν κωδώνων.

Περὶ πετάλου, κιδάρεως καὶ ζώνης.

Περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἱερέων.
Περὶ θυσιῶν ἐντελεχισμοῦ.
Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
Περὶ λύτρων. Περὶ λουτῆρος.
Περὶ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως.
Περὶ τοῦ θυμιάματος τῆς συνθέσεως. Περὶ Βεσελεήλ.
Περὶ πλακῶν διαθήκης.
Περὶ μοσχοποιΐας. Περὶ τοῦ ἱλασμοῦ Μωϋσέως. Περὶ συντριβῆς πλακῶν.
Περὶ τῶν ἀνελόντων ἑαυτούς.
Περὶ τοῦ πένθους τοῦ λαοῦ.
Περὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Μωυσέως καὶ λειτουργίας Ἰησοῦ.
Περὶ τῆς πρὸς Μωυσέα ὀπτασίας.
Περὶ δευτέρων πλακῶν.
Διαθήκη πρὸς Μωϋσῆν.
Περὶ τῆς δόξης τοῦ προσώπου Μωυσέως.
Περὶ τῶν προσενεγκάντων τὰ ἀφαιρέματα.
Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
Περὶ τῶν κατόπτρων τῶν νηστευσασῶν, ὅθεν γέγονεν ὁ λουτήρ.
Περὶ τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ ἂν ἱστᾶται ἡ σκηνή.

В с ѣ!

Отдѣленія текста, περικοπαί, означены буквенными цифрами на поляхъ рукописи. Всѣхъ ихъ 47. — Напримѣръ:

ϛ'. Ἑώρων δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἑαυτοὺς ἐν κακοῖς λέγοντες· οὐκ ἀπολείψετε ἀπὸ τῆς πλινθείας τὸ καθῆκον τῇ ἡμέρᾳ. συνήντησαν δὲ Μωυσῇ καὶ Ἀαρὼν ἐρχομένοις εἰς συνάντησιν αὐτοῖς.

Послѣ этого 6-го перикопа слѣдуетъ 12-й. Думаю, что краснописецъ забылъ выставить на полѣ цифренныя буквы Z', H', Θ', I', IA' *). Такъ точно въ синае-петербургскомъ Еван-

*) На оборотѣ предпослѣдняго полулиста 14-й тетради вверху на полѣ приписано рукою краснописца:

+ Πρῶτος λόγος Μωυσέως καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραῶ +

Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου· ἵνα ἑορτάσωσί μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ εἶπε Φαραώ· τίς ἐστιν οὗ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ; . . .

геліи Луки не выставлены главы Евсевія послѣ 116 главы по забвенію или недосугу краснописца.

IB'. Μωυσῆς δὲ καὶ Ἀαρὼν ἐποίησαν πάντα τὰ τέρατα ταῦτα. ἐσκλύρηνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου . . . .

Дальше слѣдуетъ законодательство о Пасхѣ.

IΓ'. Καὶ παρελεύσεται Κύριος πατάξαι τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ ὄψεται τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς φλιᾶς καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν...

IΔ'. Отдѣленіе не означено буквенною цифрою или по забвенію, или по разсѣянности краснописца.

IE'. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαὸς καὶ μετεστράφη ἡ καρδία Φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαόν . . .

Iς'. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· Τί βοᾷς πρός με; λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἀναζευξάτωσαν καὶ σὺ ἔπαρον τὴν ῥάβδον σου καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ῥῆξον αὐτήν. καὶ εἰσελθέτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ τῶν Αἰγυπτίων πάντων καὶ εἰσελεύσονται ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραῷ καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι καὶ ἐν τοῖς ἵπποις αὐτοῦ . . .

IZ'. Ἦλθον δὲ εἰς Μερρὰν καὶ οὐκ ἐδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερρᾶς· πικρὸν γὰρ ἦν· διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Πικρία. διεγόγγυζεν ὁ λαὸς κατὰ Μωυσῆ λέγοντες· Τί πιόμεθα; ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις· καὶ ἐκεῖ ἐπείραζεν αὐτὸν καὶ εἶπεν· Ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς Κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐναντίον του ποιήσῃς, καὶ ἐνωτίσῃ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ φυλάξῃ πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ...

IH'. Ἕκαστος ἐν τοῖς συσκήνοις ὑμῶν συλλέξατε καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· καὶ ἐμέτρησαν τὸ γομὸρ καὶ οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἔλαττον οὐκ ἠλαττώνησεν . . .

IΘ'. Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον λέγων· Τί ποιήσω τῷ

λαῷ τούτῳ; ἔτι μικρὸν καὶ καταλιθοβολήσουσί με. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· Προπορεύου τοῦ λαοῦ τούτου, λάβε δὲ μετὰ σεαυτοῦ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ῥάβδον . . .

Κ'. Ἐξέστη δὲ Ἰοθὼρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἐποίησε Κύριος αὐτοῖς. ὅτι ἐξείλετο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. καὶ εἶπεν Ἰοθώρ· Εὐλογητὸς Κύριος . . .

ΚΑ'. Καὶ Μωυσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους λέγων· Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ . . .

ΚΒ'. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ, οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ . . .

ΚΓ'. ΚΔ'. ΚΕ'. Отдѣленія не означены цифрами по невниманію краснописца.

Κϛ'. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ἵνα φυλάξῃ σὲ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγάγῃ σὲ εἰς τὴν γῆν ἣν ἡτοίμασά σοι· πρόσεχε σεαυτῷ καὶ εἰσάκουε αὐτοῦ· μὴ ἀπείθει αὐτῷ . . .

ΚΖ'. Λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ ἥμισυ τοῦ αἵματος ἐνέχεεν εἰς κρατῆρα, τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ αἵματος προσέχεε πρὸς τὸ θυσιαστήριον. καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης. . .

ΚΗ'. Καὶ ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσίου καθαροῦ δύο πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος· καὶ ποιήσεις δύο χερουβὶμ χρυσᾶ . . .

ΚΘ'. Καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις δέκα αὐλαίας βύσσου κεκλωσμένης . . .

Λ'. Καὶ ποιήσεις μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, πέντε τῷ ἑνὶ στύλῳ ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους . . .

ΛΑ'. Τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ θάλασσαν ἱστία πεντήκοντα πήχεων . . .

ΛΒ'. Καὶ ποιήσεις λόγιον τῶν κρίσεων ἔργον ποικιλτοῦ, κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐπωμίδος ποιήσεις αὐτὸ . . .

ΛΓ'. Καὶ ποιήσεις κίδαριν βυσσίνην καὶ ζώνην ποιήσεις ἔργον ποικιλτοῦ . . .

ΛΔ′. Καὶ λήψῃ τὸν κριὸν τὸν δεύτερον καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν . . .

ΛΕ′. Καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ εἲν οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον . . .

Λϛ′. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· Ἐὰν λάβῃς τὸν συλλογισμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν καὶ δώσουσιν ἕκαστος λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ . . .

ΛΖ′. Καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα ποιεῖν αὐτὰ εἰς γενεὰς αὐτῶν . . .

ΛΗ′. Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν· Μὴ ὀργίζου, κύριε. σὺ γὰρ οἶδας τὸ ὅρμημα τοῦ λαοῦ τούτου . . .

ΛΘ′. Καὶ ἐγένετο· πᾶς ὁ ζητῶν Κύριον ἐξεπορεύετο εἰς τὴν σκηνὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς . . .

Μ′. Καὶ σπεύσας Μωυσῆς, κύψας ἐπὶ τὴν γῆν, προσεκύνησε καὶ εἶπεν· Εἰ εὕρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, συμπορευθήτω Κύριος μεθ᾽ ἡμῶν . . .

ΜΑ′. Καὶ εἶδεν Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν Μωυσῆν· καὶ ἦν δεδοξασμένη ἡ ὄψις τοῦ χρωτὸς τοῦ προσώπου αὐτοῦ . . .

ΜΒ′. Καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἔνησαν τὰς τρίχας τὰς αἰγείας . . .

ΜΓ′. Καὶ ἐποίησε λόγιον ἔργον ὑφαντὸν ποικιλίᾳ κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος ἐκ χρυσίου καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας . . .

ΜΔ′. Καὶ ἔγραψεν ἐπ᾽ αὐτὸ γράμματα ἐκτετυπωμένα σφραγῖδος ἁγίασμα Κυρίῳ . . .

ΜΕ′. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσίου καθαροῦ . . .

Μϛ′. Ἐγένετο χρυσίου τοῦ της ἀπαρχῆς ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον . . .

ΜΖ′. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου . . .

(В с е).

Толкованія. Σχόλια.

Всѣхъ ихъ 72. Они писаны на поляхъ страницъ и означены цифрен. буквами, напр.: ΚΔ'. ΚΕ'. ΞΔ'...

Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου. — Πῶς νοητέον τὸ χυδαῖοι ἐγένοντο; οὐχ ὡς τινὲς νενοήκασιν ὑβριστικῶς αὐτὸ τέθεικεν, ἀλλὰ τὸ πλῆθος ἐδήλωκεν· οὕτως γάρ, φησί, ηὐξήθησαν, ὡς κατὰ πάσης ἐκείνης ἐκχεθῆναι τῆς γῆς. οὕτως καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν ἡρμήνευσαν. τοῦτο δὲ καὶ τὰ ἑξῆς δηλοῦσι· ἐπλήθυνε γάρ, φησί, ἡ γῆ αὐτούς.

12,35 | Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ... ᾔτησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρὰ καὶ ἱματισμὸν ΚΓ'.

ΚΓ'. Αἰτιῶνταί τινὲς τὸ προστεταχθέναι τὸν θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰτῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἐσθῆτα. καὶ σκυλεῦσαι τοὺς Αἰγυπτίους. οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος τὸ σκευάσασθαι ἔφησεν. πολὺν ἐν Αἰγύπτῳ πόνον ὑπέμεινεν ὁ λαὸς πλινθουργῶν καὶ τειχοποιῶν καὶ πόλεις οἰκοδομῶν. ἐβουλήθη τοίνυν μισθὸν αὐτοὺς λαβεῖν ὁ δεσπότης θεός. διὸ δὴ καὶ ταῦτα δρᾶσαι προσέταξε.

ΝΒ. — Περὶ τοῦ πάσχα. — Ταῦτα δὲ πάντα τῶν ἡμετέρων ἐστὶ μυστηρίων αἰνίγματα· χρίομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τῷ αἵματι τοῦ ἡμετέρου ἀμνοῦ οὐ μόνον τὴν φλιάν, ἀλλὰ καὶ τοὺς δύο σταθμούς· κατὰ μὲν τὸ ὁρώμενον τὴν γλῶτταν καὶ τὰ χείλη καθαίροντές τε καὶ ἁγιάζοντες, κατὰ δὲ τὸ νοούμενον ἀντὶ μὲν φλιᾶς τὸ λογικόν, ἀντὶ δὲ τῶν δύο σταθμῶν τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν.

14,20-21 | Καὶ οὐ συνέμιξαν ἀλλήλοις ὅλην τὴν νύκτα. ΚΕ'. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ὑπήγαγε Κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νότῳ βιαίῳ.

ΚΕ'. Τινὲς φασὶ εἰς ιβ' διαιρέσεις διαιρεθῆναι τὴν θάλασσαν καὶ ἑκάστην φυλὴν καθ' ἑαυτὴν διαβῆναι. καὶ τοῦτο νομίζουσι τὸν μακάριον Δαβὶδ εἰρηκέναι· «τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις». ἐγὼ δὲ διχῇ

νομίζω τμηθῆναι τὸ πέλαγος· τοῦτο γὰρ καὶ ἡ θεία διδάσκει Γραφή· «τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων». Египтяне потонули за то, что дѣтей еврейскихъ топили въ водѣ.

17,9 | Καὶ ἐπολέμησεν Ἰσραὴλ ἐν Ῥαφιδείν ΛΒ΄. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ· Ἐπίλεξαι σεαυτῷ ἄνδρας καὶ ἐξελθὼν παράταξαι τῷ Ἀμαλὴκ . . .

ΛΒ΄. Ποίοις ὅπλοις ἐχρῶντο τὸν Ἀμαλὴκ πολεμοῦντες; τῶν Αἰγυπτίων ὑποβρυχίων γεγεννημένων ἐξεβράσθη αὐτῶν τὰ σώματα εἰς τὴν ἠϊόνα μετὰ τῶν ὅπλων. ταῦτα σκυλεύσαντες ἐχρῶντο τούτοις ἐν τοῖς πολέμοις.

20,2-4 | Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ θεός σου ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. ΛΖ΄. Οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. ΛΗ΄. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον· οὐδὲ πᾶν ὁμοίωμα ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω . . .

ΛΖ΄. Πῶς νοητέον τό· οὐκ ἔσονται σοι οἱ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ; οἱ μίαν οὐσίαν τῆς τριάδος ὁμολογοῦντες φυλάττουσι τὸν νόμον τῆς θείας φωνῆς· ἄλλο γάρ τι παρὰ τὴν θείαν φύσιν θεοποιεῖν οὐκ ἀνέχονται. οἱ δὲ τὴν Ἀρείου καὶ Εὐνομίου περικείμενοι λώβην τὸν θεῖον νόμον παραβαίνουσι, θεὸν μὲν τὸν υἱὸν ὁμολογοῦντες, κτιστὸν δὲ ἀποκαλοῦντες καὶ τῆς θείας οὐσίας ἀλλότριον· τοῦ γὰρ θεοῦ λέγοντος οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ, οὗτοι ἕτερον θεὸν ἐπεισάγουσιν.

ΛΗ΄. Εἴδωλον καὶ ὁμοίωμα ποίαν ἔχει διαφοράν; τὸ εἴδωλον οὐδεμίαν ὑπόστασιν ἔχει, τὸ δὲ ὁμοίωμα τινός ἐστιν ἴνδαλμα καὶ ἀπείκασμα. ἐπειδὴ τοίνυν Ἑλ-

λ η ν ε ς ἀναπλάττουσι τὰς οὐχ ὑφεστώσας μορφὰς σφιγγίας καὶ τρίτωνας καὶ κενταύρους, καὶ Α ἰ γ ύ π τ ι ο ι κυνοπροσώπους καὶ βουκεφάλους, εἴδωλα καλεῖ τὰ τῶν οὐχ ὑφεστώτων μιμήματα. τὰ δὲ τῶν ὑφεστώτων, εἰκάσματα, οἷον ἡλίου, σελήνης ἀστέρων, ἀνθρώπων θηρίων . . .

21,32 | Ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένων ᾖ, δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ. ΜΗʹ.

ΜΗʹ. Τί ἐστὶν ἐξεικονισμένον; φασὶ τοῦ σώματος ἐν τῇ μήτρᾳ τελείου διαπλασθέντος τότε ψυχοῦσθαι τὸ ἔμβρυον. καὶ γὰρ τοῦ Ἀδὰμ τὸ σῶμα πρότερον ὁ ποιητὴς διαπλάσας οὕτως ἐνεφύσησε τὴν ψυχήν. κελεύει τοίνυν ὁ νομοθέτης γυναικὸς ἐγκυμονούσης ἀμβλωσάσης ἐν μάχῃ, εἰ μὲν ἐξεικονισμένον ἐξέλθοι τὸ βρέφος, τουτέστι μεμορφωμένον, φόνον τὸ πρᾶγμα καλεῖσθαι καὶ τὴν ἴσην ὑπέχειν τιμωρίαν τὸν δεδρακότα· εἰ δὲ μὴ ἐξέλθοι μεμορφωμένον, μὴ λογίζεσθαι φόνον ἐπειδήπερ οὐδέπω ψυχωθὲν ἐξημβλώθη, ἀλλὰ ζημίαν τείνειν τὸν αἴτιον.

23,26 | Οὐκ ἔσται ἄγονος οὐδὲ στεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς σου, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρώσω. ΝΖʹ.

ΝΖʹ. Πῶς νοητέον· τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρώσω; τὴν ὡρισμένην φασὶ τοῖς ἀνθρώποις ζωήν, τούτεστιν εἰς γῆρας μακρὸν ἐλθεῖν σε παρασκευάσω.

ΝΒ. — Ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ κίδαρις τὸν οὐρανὸν μιμουμένη· ἐκάλυπτε δὲ καὶ ταινία τῷ μετώπῳ, ἣν μίτραν εἶπον οἱ ἑβδομήκοντα· εἶχε δὲ ἐν μέσῳ πέταλον αὔτη χρυσοῦν ἐγγεγραμμένον, ἔχον τοῦ θεοῦ τὸ ἄφραστον τὸ ὄνομα, ὃ καλοῦσιν Ἑ β ρ α ῖ-

οι τετράγραμμον . . . . . Ἐκέλευσε δὲ αὐτῷ καὶ ἐφεστρίδα γενέσθαι, ἣν ἑβδομήκοντα ἐπωμίδα ἐκάλεσαν· ἐν δὲ ταῖς Βασιλείαις εὑρίσκομεν ἐφοὺδ αὐτὴν κατὰ τὴν Ἑβραίων γλῶτταν ὠνομασμένην.

29,40 | Καὶ δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένῳ τῷ τετάρτῳ τοῦ εἶν. ΞΔ΄. καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον εἶν οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί.

ΞΔ΄. Τί ἐστὶ τὸ εἶν; μέτρον Ἑβραϊκὸν οἴνου καὶ ἐλαίου. δέχεται δέ, ὡς φησὶ ὁ Ἰώσηππος, δύο χόας ἀττικούς. πιστευτέον δὲ ἐν τούτοις αὐτῷ, ἀκριβῶς τοῦ ἔθνους τὰ μέτρα ἐπισταμένῳ.

Книга Левитъ.

Λευιτικόν.

Начинается такъ: Καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν καὶ ἐλάλησε Κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἐὰν προσαγάγῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ . . .

Оканчивается такъ: . . . καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτοῦ ἔσται ἅγιον· οὐ λυτρωθήσεται. Αὗται αἱ ἐντολαί, ἃς ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῇ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

Λευιτικόν.
ἔχει στίχους
͵ΒΨ (=2700).

Κεφάλαια τοῦ Λευιτικοῦ.

α) Νόμοι περὶ δώρων προσαγομένων θεῷ.
β) Περὶ θυσίας πρωτογεννημάτων.
γ) Περὶ θυσίας σωτηρίου.
δ) Περὶ θυσιῶν τῶν περὶ ἁμαρτίας.
ε) Περὶ τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ λαοῦ.
ς) Περὶ θυσίας ἄρχοντος ἐὰν ἁμάρτῃ.
ζ) Περὶ ψυχῆς μιᾶς ἐὰν ἁμάρτῃ.
η) Περὶ ὁρκισμοῦ καὶ ἀκουσίου ἁμαρτήματος.
θ) Περὶ ὅρκου παρακαταθήκης.
ϊ) Περὶ ὁλοκαυτώσεως νόμος.

ια) Περὶ θυσίας τῶν ἱερέων.
ιβ) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν θυσίαν τριταῖον ἐσθίειν.
ιγ) Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν μήτε στέαρ μήτε αἷμα.
ιδ) Περὶ τοῦ ἀφαιρέματος τῶν θυσιῶν.
ιε) Περὶ ἀρχιερατικοῦ χρίσματος.
— Περὶ Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ.

и т.д. и т.д.

Отдѣленія текста. Περικοπαί:

Α'. Καὶ ἀνεκάλεσε Μωυσῆν . . .

Β'. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ, ἀπό τε των ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων . . . .

Γ'. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων . . .

Δ'. Ἐὰν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σεμίδαλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ . . .

Ε'. Ἐὰν δὲ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμμένην ἐν κλιβάνῳ ἐκ σεμιδάλεως . . .

ϛ'. Καὶ διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον· θυσία ἐστὶ Κυρίῳ. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐσχάρας τὸ δῶρον σου, σεμίδαλις ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται . . .

и т.д. и т.д.

Ξ'. въ концѣ: Ἐὰν δὲ ἐπὶ τούτοις μὴ ὑπακούσητέ μου, ἀλλὰ πορεύησθε πρός με πλάγιοι . . .

ΞΑ'. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Ἄνθρωπος, ὃς ἂν εὔξηται εὐχὴν ὥστε τιμὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ . . .

Толкованія. Σχόλια.

Толкованія Оригена, Кирилла, Кирилла Александрійскаго, Аполлинарія, Евсевія Емисскаго, Севира Антіохійскаго и другихъ писаны на поляхъ пергамина.

— Τίνος χάριν τὰς θυσίας προσφέρεσθαι προσέταξεν ὁ θεός; Πολλαχοῦ μεν ἡμῖν εἴρηται περὶ τούτων κἂν τοῖς πρὸς Ἕλληνας συγγεγραμμένοις, κἂν τοῖς πρὸς τὰς αἱρέσεις, καὶ μέντοι κἂν τοῖς

НАУЧНАЯ ... [library stamp]

πρὸς τοὺς μάγους, πρὸς δὲ τούτοις κἀν ταῖς τῶν προφητῶν ἑρμηνείαις καὶ τοῖς τῶν ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν ὑπομνήμασιν. ἐρῶ δὲ αὐτὰ ἐν κεφαλαίῳ . . .

— Εὐσεβίου Ἐμίσης: Ἄλλο ἁμαρτίας δῶρον καὶ ἄλλο πλημμελείας· ἁμαρτίαν μὲν γὰρ τὴν ἐν γνώσει λέγει, πλημμελείαν δὲ τὴν ἐν ἀγνοίᾳ.

18,21 | Καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματός σου οὐ δώσεις λατρεύειν ἄρχοντι, καὶ οὐ βεβηλώσεις τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον· ἐγὼ Κύριος ΚΕ΄ . . .

ΚΕ΄. Τὸ Ἑβραϊκὸν τῷ Μολὸχ ἔχει, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἑρμηνευταὶ τοῦτο τεθείκασιν. εἴδωλον δὲ τοῦτο ἦν. ἀπαγορεύει τοίνυν τὸ τοὺς παῖδας ἱεροδούλους τοῖς εἰδώλοις προσφέρειν. ὡς δέ τινες φασί, τὸ τοῖς ἀλλοφύλοις ἄρχουσι μὴ διδόναι τοὺς παῖδας, ὥστε εἶναι αὐτῶν οἰκέτας ἢ δορυφόρους. Толкованіе неизвѣстнаго.

Толкованія Оригена, Кирилла и прочихъ писаны другою рукою въ XIII вѣкѣ весьма мелко и стенографически. А толкованія неизвѣстнаго, по большей части аллегорическія, иносказательно передаютъ смыслъ Священ. Писанія.

По окончаніи Книги Левитъ приписано:

— Ἐκ τῶν Εὐσεβίου· — Διὰ τί Λευιτικὸν ἐκλήθη; α) Ἐπειδὴ ἰδικῶς τοῦτο τὸ βιβλίον πᾶσαν τῆς Λευιτικῆς λειτουργείας τὴν διατύπωσιν περιέχει· β) καὶ πῶς ὁ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλέγονται ἐκ τῆς φυλῆς Λευῒ καὶ χρίονται εἰς ἱερεῖς. γ) πᾶσαν τὴν διαφορὰν τῶν θυσιῶν καὶ τῶν προσφορῶν καὶ τὴν ποιότητα πᾶσαν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ λατρείας καὶ λευιτικῆς καὶ ἱερατικῆς λειτουργείας διηγεῖται καὶ τὸν νόμον ἑκάστης θυσίας, περί τε τοῦ σωτηρίου· καὶ τοῦ ἀκουσίου πλημμελήματος. . . . Конецъ (послѣ исчисленія нечистыхъ животныхъ): φανερὸν μὲν γὰρ ἦν πᾶσι ταῦτα βδελυκτὰ εἶναι καὶ μισητά, ὅμως δὲ καὶ ἐμνημόνευσεν ἐν τῷ Δευτερονομίῳ περὶ αὐτῶν. —

[Далѣе оглавленіе книги Левитъ (κεφάλαια τοῦ Λευϊτικοῦ) въ 38 главахъ съ припиской рукой XIII—XIV вѣка:

Στίχοι εἰς Θεοδώρητον τοῦ Εὐχαΐτων:
Ὁμοῦ ἱστορήσας [ ] διδασκάλους καὶ τὸν Θεοδώρητον ἐν τούτοις γράφω.

Пергаменные листы, служащіе переплетомъ р-си, содержатъ почти $1^1/_2$ тетради изъ богослужебной книги Παρακλητική.]

17 января 1861 года.
Джуванія въ Каирѣ.

№ 5 (44).

Ψαλτήριον на пергаминѣ, $112^1/_2$ года in 4^0, [205×155; 150×100; по 20 строкъ на страницѣ;] съ Прогностикомъ и Пасхаліею, которая начинается съ 6630 года и оканчивается 6643 годомъ.

Смотри у меня почеркъ этой рукописи въ греч. Палеографіи [одинъ листъ въ собраніи Порфирія Имп. Публ. Библ. 268; сравн. табл. 56.

Тетради нумерованы отъ α′ до κη′ (въ κη′ только 4 лл.)] [$27^1/_2$ тетрадей *A*].

[Содержаніе:

1) Съ л. 1ª (въ заст.) Ψαλτήριον τὸ τερπνὸν εἰς θεὸν μέλος ※
Μακάριος ὁ ἀνὴρ . . .

На л. 8ᵇ тетради ιβ′ послѣ псалма 76-го есть миніатюра грубая съ подписью: δέχεται μωσῆς τὰς πλάκας οὐρανόθεν.

На тетрадяхъ α′ — κγ′ всѣ псалмы.

На тетрадяхъ κδ′—κς′ л. 2ª:

α′. Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ +
β′. Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ +
γ′. Προσευχὴ Ἄννης μητρὸς Σαμουὴλ +
δ′. Ὠιδὴ Ἀμβακοὺμ τοῦ προφήτου +
ε′. Προσευχὴ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου +
ς′. Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου +
ζ′. Προσευχὴ τῶν ἁγίων γ′ παίδων +
η′. Ὕμνος τῶν ἁγίων γ′ παίδων +

θ'. Ὠιδὴ Μαρίας τῆς θεοτόκου +

Προφητεία Ζαχαρίου ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου +

Προσευχὴ Ἐζεκίου βασιλέως +

Προσευχὴ Μανασσῆ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας +

2) Тетр. κς' л. 2^a—5^b. Τυπικὰ τῆς ἁγιωτάτης καθολικῆς ἐκκλησίας τὰ κατὰ συνήθειαν ἠκριβωμένα: —

Ὁ μονογενὴς υἱὸς . . .

3) Тетр. κς' л. 6^a — тетр. κζ' л. 4^a. Календарь.

4) Тетр. κζ' л. 4^b—6^b. Βροντολόγιον σὺν θεῷ τοῦ ὅλου χρόνου. ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς ἀπριλλίου μέχρι μαρτίου μηνός: —

α'. μηνὶ ἀπριλλίῳ. Ἐὰν βροντῆ . . . всего 12 главъ.

5) Тетр. κζ' л. 6^b—7^a. Εἰσὶν αἱ ἐναντίαι ἡμέραι, ἃς ὀφείλει φυλάττειν ὁ ἄνθρωπος τῶν μηνῶν τοῦ ὅλου χρόνου αὗται: —

6) Л. 7^a—8^a. Διάγνωσις ἀκριβὴς περὶ τῶν ἀσθενούντων.

7) Л. 8^a. Περὶ τοῦ γινώσκειν τὸν ποιμενικὸν ψῆφον τῆς σελήνης.

8) Л. 8^b — тетр. κη' л. 2^b. Τριαδικὰ τῶν ὀκτὼ ἤχων.

9) Л. 2^b. Ἐξαποστειλάριον τῶν ὀκτὼ ἤχων ψαλλόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν νηστειῶν.

10) Л. 3^{a-b}. Ὡρολόγιον γνωριζόμενον ἀπὸ τῆς ἰδίας σκιᾶς.

11) Л. 3^b—4^b. Πασχάλια, ἃ ὀφείλομεν κρατεῖν καὶ εὑρίσκειν τὸ κατὰ καιρὸν γίνεσθαι πάσχα. Начиная съ ,ςχλ' года и кончая ,ςχμγ', послѣ чего карандашомъ помѣтка Порфирія: 1122.]

№ 6.

Ψαλτήριον на пергаминѣ, in 12°, 1198 года, краснописецъ Іоаннъ Дросинъ въ Тосканѣ [какъ видно изъ записи]:

Ἐτελειώθη διὰ χειρὸς Ἰωάννου τοῦ Δροσινοῦ εἰς τὴν Τοσκάναν ἔνδοθεν κάστρου τοῦ Ὀρμιπεβέτου, μηνὶ μαρτίῳ κε' ,ςψς' ἰνδικτιῶνος ι'.

№ 7.

Ψαλτήριον на хлопчатной бумагѣ, in folio, 1288 года. На

этой Псалтири приписано по арабски, что она принадлежитъ Синайск. м-рю, и намѣченъ годъ 6796-й.

№ 8 (94).

Ψαλτήριον на хлопчатной бумагѣ [лл. 204; размѣръ 210×145; 149×98; тетради нумерованы съ α' до κς'.

На л. 203ᵃ запись]:

Ἐγράφη τὸ παρὸν ἥμισιν τῶν ψαλμῶν βιβλιδούς· ἐγράφη μετὰ τοῦ πρωτοτύπου ἡμίσεως ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά· χειρὶ μὲν τοῦ πτωχοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ καὶ ξένου [1]), προτροπῇ δὲ τοῦ ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ πανιερωτάτου ἐπισκόπου Ἀ ρ σ ε ν ί ο υ, μηνὸς σεπτεμβρίου δ': ἰνδικτιῶνος δ' ἔτη ,ςωβ':

[Значитъ р-сь не] 1294 г., [а 1293.

Послѣ текста всѣхъ псалмовъ на л. 184ᵃ помѣтка писца:

Ὁμοῦ ψαλμοὶ ρν': δόξαι ξ': καθίσματα κ':

а затѣмъ на л. 184ᵃ и слѣдд. идутъ: ᾠδὴ α'. Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι ... и слѣдд., кончая ἦχος πλαγίου δ'. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνοις τοὺς πατέρας τιμήσωμεν ἀξίως:—]

№ 9.

Ψαλτήριον на пергаминѣ. И эта Псалтирь написана Евксеномъ при Синайскомъ епископѣ Гавріилѣ въ сентябрѣ м-цѣ 6805 (=1297) года [, правильнѣе: 1296].

№ 10 (55).

Ψαλτήριον на чистомъ бѣломъ пергаминѣ, 1344 года, in 8⁰ [175×117; 100×68; лл. 272 въ тетрадяхъ α'—λδ'.

На л. 272ᵇ запись]:

Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Χ α ρ ί τ ω ν ο ς πόνος· ἐτελειώθη ἐν ἔτει ,ςωνβ' ἰνδικτιῶνος ιβ': —

[Содержаніе:

лл. 1ᵃ—252ᵇ всѣ 150 псалмовъ;

[[1]) Εὐξένου, вм. καὶ ξένου, читаютъ *Порфирій* и *Антонинъ*. Правильно у *Гардтгаузена*: nomen scribae desideratur.]

л. 253^{а}—272^{а} Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ. Ἄισωμεν τῷ κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται:

ᾠδὴ α'. Ἵππον καὶ . . . θάλασσαν. Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς... и слѣдд., кончая: . . . . Τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης:]

№ 11 (27).

Ψαλτήριον ἐξηγητικὸν κατὰ σειρὰν διαφόρων πατέρων [надписано на корешкѣ, а на верхней доскѣ переплета: Ψαλτηρίου ἐξήγησις κατὰ σειρὰν διαφόρων διδασκάλων καὶ ῥητόρων], 1452 года, на бумагѣ, in folio [282×208; 205×140; по 32 строки;] [лл. 495 *Δ*].

[Начинается на] л. 1^{а} (заст.) Δαυὶδ τὸ πρῶτον ᾆσμα τῶν ψαλμῶν βάσις.

Μακάριος ὁ . . . οὐκ ἐκάθισεν. Ὁ ἅγιος Βασίλειος. Τὸ μακάριος . . .

Толкованія Василія Вел., Аѳанасія Алекс., Θеодорита, Оригена, Евсевія, Дидима, Исихія, Аполинарія, Іеронима, Григорія Богослова, Григорія Нисск. и друг.; иногда сопоставляются тексты Акилы и Симмаха.

На послѣднемъ листѣ recto запись:

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ψαλτήραν Δαυίδ.

Ἄκουε Δαυὶδ τοῦ παρ' ἡμῖν Ὀρφέως.
Φόρμιγγα κίνει μυστικῆς μελῳδίας.
Σιγᾶν δὲ ποιεῖ τῶν παθῶν τὰ θηρία·
Ὅταν σφαλεῖσα τοῦ πρέποντος ἡ φύσις·
Πρὸς θηριώδεις ἐκτραπῇ δυσμορφίας·
Καὶ τῶν χαμερπῶν ἐξανιστᾷ φροντίδων·
Πρὸς τὴν ἐν ἔργοις ψυχικὴν σωτηρίαν:
Τοῦ πνεύματος τὰ θεῖα τόξα καὶ τὰ βέλη·
Τείνας ὁ Δαυὶδ ψαλμοκινήτῳ λύρᾳ
Ἅπασαν ὄντως προσβολὴν μὲν δαιμόνων·
Ψάλλει τιτρώσκει καὶ διώκει καὶ τρέπει.
Πιστῶν δὲ πᾶσαν πρὸς θεὸν πτεροῖ φρένα:

"Αγιε Δαυὶδ προφῆτα τοῦ Κυρίου·
Τοῦ γράψαντός σου τὸ παρόντα βιβλίον.
Μέμνησαι πάντως τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων.
Τοῦ ταπεινοῦ τε ἁμαρτωλοῦ καὶ θύτου.
Παπὰ δὲ Μάρκου ἐπίκλειν Παυλοπούλου.
Ἔλαβε δὲ τέλος μηνὸς τοῦ ὀκτωβρίου·
Δὺς δὲ δέκα καὶ δύο τοῦ παρόντος.
Καὶ τοῦ ἔτους τρέχοντος χιλίους τετρακοσίους·
Καὶ πεντήκοντα τρέχοντος πρώτου τοῦδε: —
,αυνβ′ ὀκτωβρίου ιβ′.

№ 12.

Ψαλτήριον на бумагѣ, in 4^0: ,αυπς′ ἔτ. =1486 года. Почеркъ некрасивъ.

№ 13 (**118**).

Ψαλτήριον на бумагѣ, in 12^0 [156×104; 100×58; по 17 строкъ], [лл. 311 *A*] 7088 = 1580 года. Писана въ Египтѣ. Почеркъ хорошъ.

[Начинается на л. 1ª (заст.) Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις α′:

Μακάριος . . .

Кончается стихами (на $3^1/_2$ лл.):

Ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον διὰ στίχων.
Ὡς μήτηρ τοῦ παντάνακτος υἱοῦ τοῦ ποιητοῦ σου.
Ἄκουσον δέησιν μικρὰν πρὸς σὲ καὶ τοῦ υἱοῦ σου.
. . . .
Ἐκεῖ λοιπὸν ἀξίωσον πάντας τοὺς σὲ ὑμνοῦντας.
Οἱ τὴν βοήθειαν τὴν σὴν πάντοτε προσδοκοῦντας.
Ὦ δόξα καὶ προσκύνησις Κυρίου τοῦ θεοῦ μου.
Σὺν τῷ υἱῷ καὶ πνεύματι αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ μου:

и затѣмъ запись:

Ἔτους ,ζπη^ου ἰνδικτιῶνος η′. ἐτελειώθη ἀρχθὲν
ἐν μηνὶ φευρουαρίῳ ς^ῃ.]

№ 14 (**91**).

Ψαλτήριον на бумагѣ, 1648 года, in 8° [205×143; 150×85; лл. 204; по 18 строкъ]. Тутъ приписано:

1720 αὐγούστου 9 ἡμέρᾳ τρίτῃ ἐκοιμήθη ὁ μακαρίτης Ἀθανάσιος ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου ὄρους.

[Начинается на л. 1ª (заст.) Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ τῷ ψαλτηρίῳ. Δαυὶδ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος.

Ψαλμὸς α΄. Μακάριος . . .

На л. 204ª запись:

Τέλος и по бокамъ этого слова: αὐγούστῳ θ΄. ͵ζρνς΄. Ματθαίου πόνος].

№ 15 (**138**).

Ψαλτήριον на бумагѣ [207×150; 160×100; по 19 строкъ;] [лл. 149 *А*] 1650 года [безъ начала, со словъ пс. XVIII 6 (л. 1ª): ἐκ παστοῦ αὐτοῦ· ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν...

На recto послѣдняго листа запись:

Τέλος καὶ τοῦ θεοῦ ἡ χάρις· ͵αχν΄. μαρτίου κθ΄. Ἀντιόχου ἁμαρτωλοῦ πόνος σφαλτός].

№ 16 (**108**).

Ψαλτήριον [не] на пергаминѣ [а на бумагѣ] in 12° [141×87; 130×80]. Всѣ 150 псалмовъ уписаны на шести листкахъ [въ два столбца по 66 строкъ] красиво, четко и безъ сокращеній словъ необыкновенно мелкимъ почеркомъ. Синанты говорятъ, что эта псалтирь написана была монахиней Кассіею. А она жила въ IX вѣкѣ [и потому ей принадлежать псалтырь не можетъ: письмо послѣдней не древнѣе XIII—XIV в. (смотр. табл. 82). Замѣтка о принадлежности р-си Син. монастырю:

Τὸ παρὸν ψαλτήριον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ· καὶ ὅστις ἤθελε βουληθεῖ ἀποξενῶσαι τοῦ ἁγίου μοναστηρίου, ἔστω ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος. Ἰωάσαφ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

сдѣлана почеркомъ, совершенно отличающимся отъ основного. и принадлежитъ архіеп. Синайск. Іоасафу XVII вѣка].

№№ 17—19.

— Три древнія Псалтири на пергаминѣ, in 24°. Одна изъ нихъ написана отличнымъ мелкимъ почеркомъ.

№ 20.

— Древняя Псалтирь на пергаминѣ, in 16°.

№№ 21—27.

— Седмь Псалтирей на пергаминѣ, in 8°. Одна изъ нихъ— весьма древняя и толстая.

№ 28 (42).

— Толковая Псалтирь на пергаминѣ [лл. 1—4, 11—299, а лл. 5—15 бумажные XVI вѣка;] in 8° [194×143,][по 28—29 строкъ A]. Текстъ Псалтири писанъ краснымъ черниломъ, а толкованія чернымъ. Почеркъ—мелокъ, но красивъ. Въ началѣ этой рукописи помѣщены отреченія патріарховъ Константинопольскихъ, Григорія и Іоанна. [Основная рука XII—XIII вѣка на лл. 11ª—28ᵇ, 36ª—290ᵇ, размѣры текста: 132×88; лл. 29ᵇ—32ᵇ писаны рукой XIV вѣка, а лл. 291ᵇ—294ᵇ—другой рукой XIV вѣка; лл. 1—4, 296—299 взяты изъ другой пергаменной литургич. рукописи для замѣны переплета или обложки.

Содержаніе рукописи:

1) лл. 5ª—10ᵇ Ὑποτύπωσις καὶ ἀκριβὴς ἑρμηνεία ἐκ τῶν ἀπόρων τοῦ κυροῦ μοναχοῦ Μάρκου.

Ἰστέον ὅτι μίαν ἡμέραν τῆς ἁγίας μ' ἐπισκεπτώμεθα... καὶ τὴν δύναμιν ἑνὸς ἑκάστου. Ἔρρωσο τίμιε θύτα.

съ арабской припиской.

2.) л. 11[a]—28[b] (безъ начала, потому что вырѣзанъ 1 листъ) ἐγκαλινδούμενοι . . . ἀπολεύσεώς τε καὶ μεταδόσεως· κἀντεῦθεν ἔργῳ καὶ λόγῳ παριστᾶν ἑαυτὸν τὴν κρατίστην εὐδαιμονίαν εὑράμενον· καὶ τὴν ταύτῃ κεκληρωμένην μακαριότητα.

Затѣмъ л. 28[b] большая половина и л. 29[a] пустые.

3) л. 29[b]—30[a] Ἡ παραίτησις τοῦ πατριάρχου κυροῦ Γρηγορίου.

Ἐμὲ προυβίβασαν . . . πρεσβείαις.

4) л. 30[a—b] Ἡ παραίτησις κυροῦ Ἰωανοῦ τοῦ πατριάρχου.

Δέσποτά μου ἅγιε βασιλε . . . .

5) л. 30[b]—31[a] Ἡ συγχώρησις τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἰωννου τοῦ πατριάρχου.

Δέσποτά μου ἅγιε βασιλεῦ . . .

6) л. 31[b]—32[b] Τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου.

Ἐμοὶ συνέβη πατριαρχεύοντι . . .

Лл. 33[a]—35[b] пустые.

7) лл. 36[a]—286[a] Βίβλος ψαλμῶν ἤτοι ψαλτήριον. (надъ этимъ заглавіемъ вверху: + Χριστὲ προηγοῦ + Χριστὲ προηγοῦ + Χριστὲ προηγοῦ).

Псалтырь съ толкованіями, при чемъ на л. 36[a]—43[a] предисловіе толкователя, начин.: Ψαλτήριον κυρίως εἶδος ὀργάνου ἐστὶ μουσικοῦ . . . ἀνέστη γὰρ καὶ ζῇ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

лл. 43[a] большая половина и 43[b] пустые (съ позднѣйшими помарками);

съ л. 44[a]—286[a] самый текстъ труда Никифора Влеммида; слова псалмовъ киноварью, а толкованія — чернымъ; начала не хватаетъ, и на л. 44[a] находится сразу толкованіе пс. 2-го, повидимому, къ ст. 5:

> Ὁπότε ἤλεγχεν ὁ Χριστὸς τοὺς Ἰουδαίους λέγων· Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς. ἢ ἐν τῇ ὑπὸ Ῥωμαίων πολιορκίᾳ. ἢ κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν.

затѣмъ ст. 6: ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ.
и толкованіе: προσώπου Χριστοῦ ὁ λόγος κατὰ τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ. и т. д.

8) л. 286^a—287^a Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου ἐκ τοῦ ε′ λόγου τοῦ εἰς τὸν βίον τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κεφάλαιον ιη′ περὶ τῆς Σιβύλλης τῆς Ἐρυθραίας ἐν ἀκροστιχίδι τῶν τῆς μαντείας ἐπῶν, τὸν Κύριον καὶ τὸ πάθος δηλούσης. ἔστι δὲ ἡ ἀκροστιχὶς ισ χσ θῦ υἱός. σηρ στρς.

Παρίστατο . . . ἕνεχ’ ἡμῶν.

л. 287^a—290^b κεφάλαιον ιθ′, ὅτι ἡ περὶ τοῦ σωτῆρος μαντεία παρ’ οὐδενὸς τῆς ἐκκλησίας πέπλασται, ἀλλὰ τῆς Ἐρυθραίας Σιβύλλης ἐστίν, ἧς τὰς βίβλους Κικέρων ὁ ποιητὴς πρὸ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Χριστοῦ ῥωμαϊστὶ μετέφρασε, καὶ ὅτι Βεργίλιος μέμνηται αὐτῆς καὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου δι’ αἰνιγμάτων, φόβῳ τῶν κρατούντων ὑμνήσας τὸ μυστήριον.

Καὶ ταῦτα τῇ παρθένῳ . . . παιδείαν μετερχομένους.

9) л. 291^b зодіакъ и

л. 292^b—294^a объясненія какъ находить элементы его, при чемъ примѣромъ служитъ ἐν ἔτει ,ςωις′ μηνὶ μαΐῳ ιε′, откуда можно думать, что писецъ жилъ около 1308 года.

Л. 295 пустой, съ позднѣйшими помарками.]

№ 29.

— Псалтирь на пергаминѣ, in 8^0, безъ начала и конца, писана унціально, похоже на наше церковнославянское письмо.

№ 30.

— Древняя Псалтирь на пергаминѣ, in folio. Почеркъ— крупный.

№ 31.

— Толковая Псалтирь на пергаминѣ, in folio grandi.

№ 32.

— Псалтирь на пергаминѣ, in 4^0, съ замѣтками на поляхъ.

№ 33 (39).

Въ библіотекѣ Синайскаго подворья въ Капрѣ, называемаго Джуванія.

Ψαλτήριον, Псалтирь на пергаминѣ, [лл. 331,] въ малую четвертку, [198×152; 148×120; по 17 строкъ;] писана крупнымъ и красивымъ почеркомъ въ XIV [скорѣе въ XII] вѣкѣ [XII вѣка *А*], но переписана была съ старинной рукописи съ подражаніемъ ей въ боковой приставкѣ іоты къ нѣкоторымъ словамъ; напримѣръ: ἐπὶ τῶι θῶι ἤλπισα. Всѣ заглавныя буквы во всѣхъ стихахъ покрыты золотомъ. Эта Псалтирь писана стихомѣрно. Каждый стихъ въ ней отдѣленъ отъ другого.

[л. 1ᵃ⁻ᵇ] Ὑπόθεσις Εὐσεβίου.

Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἥδε ἂν εἴη διαίρεσις, ὡς τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων, αὐτό τε τὸ ἑβραϊκὸν περιέχει· οὐχ ὡς ἄν τις ὑπολάβοι πάντες εἰσὶ τοῦ Δαυὶδ ψαλμοί, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων προφητῶν ἐν τῷ ψάλλειν προφητευόντων· διόπερ ἡ πᾶσα Γραφὴ παρ' Ἑβραίοις οὐ τοῦ Δαυὶδ ἐπιγράφεται, ἀλλ' ἀδιορίστως βίβλος ψαλμῶν ὀνομάζεται:

⁘ Εἰς πέντε μέρη τὴν πᾶσαν τῶν ψαλμῶν βίβλον παῖδες Ἑβραίων διαιροῦσιν:

Πρῶτον εἰς τοὺς ἀπὸ Α′ μέχρι Μ′
Δεύτερον εἰς τοὺς ἀπὸ ΜΑ′ μέχρι ΟΑ′
Τρίτον εἰς τοὺς ἀπὸ ΟΒ′ μέχρι ΠΗ′
Τέταρτον εἰς τοὺς ἀπὸ ΠΘ′ μέχρι ΡΕ′
Πέμπτον εἰς τοὺς ἀπὸ Ρϛ′ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βιβλίου:

Ἀνεπίγραφοι ΙΘ′: Ἐπιγεγραμμένοι ΡΛΑ′:

Τῶν ἐπιγεγραμμένων αἱ διαιρέσεις:

Τοῦ μὲν Δαυὶδ	ΟΒ′
Τοῦ Ἀσὰφ	ΙΒ′
Τῶν υἱῶν Κορὲ	ΙΑ′
Ἀιθὰμ τοῦ Ἰσραηλίτου	Β′
Σολόμωνος	Α′
Μωϋσέως	Α′
Ἀνώνυμοι	ΙΖ′.

Τῶν εἰς τὸ ἀλληλούϊα.

Εἰσὶ δὲ ἀνώνυμοι, ὅσοι ἐπιγραφὰς μὲν ἔχουσιν, οὐ μὴν δὲ δηλοῦσι τίνος εἰσί:

[л. 2ª—8ª] Содержаніе псалмовъ:

Α΄. Προτροπὴ θεοσεβείας καὶ ἀποτροπὴ τοῦ ἐναντίου.

Β΄. Προφητεία περὶ Χριστοῦ καὶ κλήσεως ἐθνῶν.

Γ΄. Προφητεία γενησομένων ἀγαθῶν τῷ Δαυίδ.

Δ΄. Προφητεία τῷ Δαυὶδ περὶ ὧν πέπονθεν.

Ε΄. Ἐκ προσώπου τῆς ἐκκλησίας ἡ προσευχή.

ς΄. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως.

Ζ΄. Τῷ Δαυὶδ ἐξομολόγησις καὶ προφητεία κλήσεως ἐθνῶν:

. . . .

ΡΜΗ΄ Ὕμνος σὺν θεολογίᾳ:

[ΡΜΘ΄ Παρακέλευσις ὕμνου καθολική:

∴ ὑπόθεσις τῶν ᾠδῶν:

α΄ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ βιβλίῳ δευτέρῳ τῆς ὀκτατεύχου:

. . . .

ιε΄ Ὕμνος ἑωθινός:

л. 8ᵇ пустой.

Съ л. 9ª—302ᵇ (заст.) Ψαλτήριον τερπνὸν εἰς θεὸν μέλος.

Начин.: α΄. Μακάριος ἀνὴρ . . .

Оканч.: ρμθ΄. Ἄσατε τῷ Κυρίῳ ᾆσμα καινὸν . . . .
πᾶσιν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ. ἀλληλούϊα.
ρν΄. Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ...
αἰνεσάτω τὸν Κύριον:
δόξα: κάθισμα κ΄:
ψαλμοὶ ρν΄: καθίσματα κ΄:
δόξαι ξ΄: ἀντίφωνα ξη΄:
ἀλληλούϊα:

οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος τοῦ Δαυὶδ καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Γολιάθ:

Μικρὸς ἤμην . . . υἱῶν Ἰσραήλ: —

л. 303ª—328ª всѣ 15 пѣсней обычныхъ.

Лл. 328ᵇ—329ᵇ пустые, но съ позднѣйшими помарками.

Лл. 330ª—331ᵇ изъ другой псалтири XII вѣка].

№ 34 (**69**).

Ψαλτήριον на бумагѣ, съ картинами, 1638 года [XVI вѣка *К Г*;] [по 20 строкъ *А*], in f⁰ [285×205 *Г*;] [писецъ—іеромонахъ Анѳимъ *А*]; не заслуживаетъ большаго вниманія. [Съ рисункомъ, изображающимъ Давида и ангела *К*;] [съ тремя раскрашенными миніатюрами и множествомъ подобныхъ украшеній *А*].

№№ 35—40.

— Шесть Псалтирей in 4⁰, новыя.

№№ 41—50.

— Десять Псалтирей на бумагѣ, 16 вѣка.

№№ 51—59.

— Девять Псалтирей на бумагѣ in 8⁰, 16-го и 17-го вѣка.

№ 60 (**24**).

Въ библіотекѣ Синайскаго подворья въ Капрѣ, называемаго Джуванія.

Ἑρμηνεία ψαλτηρίου [этого заглавія нѣтъ на корешкѣ и нигдѣ, а есть Ψαλτήριον μετὰ σχολίων]. Толковая псалтирь на пергаминѣ [лл. 164] [лл. 165 *А*] въ четвертую долю листа [295×225; 220×171], писана въ XIII вѣкѣ [скорѣе XI—XII вѣка] [X—XI вѣка *А*] почеркомъ мелкимъ, косвеннымъ, [по 36 строкъ]. Эта рукопись теперь не имѣетъ ни начала ни конца. Первая тетрадь ея начинается толкованіемъ 40 псалма [со словъ καὶ τὸν καθ' ἑαυτὸν διηγούμενος· ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου . . .]; а послѣдняя оканчивается изъясненіемъ 144-го псалма. Текстъ отличенъ отъ толкованій красною звѣздочкою ⁜. Эта рукопись сличена мною съ другою [№ **25**], подобною ей, хранящеюся въ той же библіотекѣ, но сличена только съ 66-го псалма. Смотри сличеніе ихъ ниже въ два столбца.

Выписки.

[л. 3b] Ψαλμὸς μβ'. Ἑρμηνεία τοῦ μβ' ψαλμοῦ τῷ Δαυίδ. Ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. ⁜ Κρῖνόν με ὁ θεὸς καὶ δίκασον τὴν δίκην μου... ⁜ Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου· αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιόν σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου:— Ἐνταῦθα τὸν χρόνον ἐνήλλαξαν οἱ ο' καὶ ὡς γεγενημένα εἰρήκασι τα ἐσόμενα· οἱ δὲ ἄλλοι σαφέστερον ἐποιήσαντο τὴν ἑρμηνείαν. Ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ἅτινα ὁδηγήσει με. ἄξει με εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν σου καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου....

[л. 4a] Ἑρμηνεία τοῦ μγ' ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν:—Καὶ οὗτος πραγμάτων ἐσομένων πρόρρησιν ἔχων ἀναμεῖναι τὸ τέλος παρεγγυᾷ. πρόσκειται δε τῇ ἐπιγραφῇ, εἰς σύνεσιν, ἵνα συνιέντες ἐκεῖνοι τὰ γεγραμμένα περὶ ὧν ὁ προφητικὸς ταῦτα προθεσπίζει λόγος, τὴν ἐντεῦθεν ἁρπάσωσιν ὠφέλειαν. Προαγορεύει δὲ ὁ ψαλμὸς τὴν Μακεδονικὴν ὠμότητα καὶ τὴν Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς δυσσεβῆ καὶ θηριώδη γνώμην· [л. 4b] καὶ τὴν τῶν Μακκαβαίων ἀνδρείαν τε καὶ εὐσέβειαν... ἐκ προσώπου τοίνυν αὐτῶν ἡ προφητικὴ χάρις ὑπηγόρευσε τὸν ψαλμὸν προδιδάσκουσα οἵοις αὐτοὺς ἐν τοῖς κινδύνοις προσήκει χρήσασθαι λόγοις...

[л. 5b] Ἑρμηνεία τοῦ με' ψαλμοῦ... Ἰστέον μέντοι ὥς τινες εἰς τὸν Γῶγον καὶ Μαγὼγ ὑπέλαβον εἰρῆσθαι τὸν προκείμενον ψαλμόν, τινὲς δὲ εἰς τὸν Ἄχαζ, καὶ τὸν Φακεέ, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν Ἐζεκίαν καὶ τὸν Ἀσσύριον· δεῖξαι δὲ φάναι ἡ κατὰ μέρος ἑρμηνεία, ὡς οὐδενὶ τῶν εἰρημένων ἁρμόττει ἡ τοῦ ψαλμοῦ διάνοια.... προλέγει δε τὰς κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπαναστάσεις καὶ τὴν εἰρήνην [1]).

[л. 11b—12a] Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ: —Ἄλλου χοροῦ ψαλμῳδῶν χοροδιδάσκαλος οὗτος, ὡς ἡ τῶν Παραλειπομένων ἐδίδαξεν ἱστορία· τὰ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ πρώτου προηρμηνευμένα οἱ Κορὲ υἱοὶ κορυφαῖοι καὶ αὐτοὶ ἑτέρου γενόμενοι ᾄδειν

[1]) προλέγει δὲ τὰς... εἰρήνην я въ р-сп не отыскалъ.]

ἐνεχειρίσθησαν. ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλους ψαλμοὺς τὴν αὐτῶν ἐπιγραφὴν ἔχοντας, οὕς, εἰ ὁ θεὸς ἐπιτρέψειεν, ἑρμηνεύσομεν....

Ψαλμὸς μθ'. ⁂ Θεὸς θεῶν Κύριος ἐλάλησε καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν: —... Τὸ δὲ θεὸς θεῶν οἱ γ' ἑτέρως ἡρμήνευσαν· ἰσχυρὸς θεὸς λαλήσας ἐκάλεσε τὴν γῆν. οἱ δὲ ο' θεοὺς ὀνομάζουσι τοὺς ἄρχοντας [л. 12ª] καὶ κρίνειν πεπιστευμένους, ὅπερ ἴδιον μόνου θεοῦ...

[л. 14ª] ⁂ Θυσία αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ἣν δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ: —Τοῦτο δὲ ὁ Σύμμαχος σαφέστερον ἡρμήνευσε· θυσιάζων ὑπὲρ αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ τῷ εὐτάκτως ὁδεύοντι δείξω σωτήριον θεοῦ· προσήκει γὰρ μὴ μόνον ὑμνεῖν τὸν θεὸν καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ τὰς θυσίας προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ εὐτάκτως ὁδεύειν καὶ τὸν οἰκεῖον βίον διαρυθμίζειν. οὕτω γὰρ δυνατὸν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ σωτηρίας ἐπιτυχεῖν. κατὰ δὲ τοὺς ο' τῇ θυσίᾳ φησὶ τῆς αἰνέσεως ἐφήδομαι, καὶ ταύτην ἡγοῦμαι δόξαν ἁρμόττουσαν καὶ διὰ ταύτης τὴν ἐμὴν ὁδὸν ὑποδείξω τῷ ταύτην προσφέροντι, ἧς τέλος ἡ παρὰ τοῦ θεοῦ σωτηρία...

Къ 51 псалму: [л. 18ª] Ἔχει δὲ καὶ πρόρρησιν κατὰ ταὐτὸ τῆς Ῥαψάκου μανίας, ὃς ἐξ Ἑβραίων ὁρμώμενος, εἶτα γενόμενος δορυάλωτος τῶν ἐξανδραποδισάντων Ἀσσυρίων, μεμάθηκε τὴν ἀσέβειαν, καὶ βλασφήμοις ἐχρήσατο κατὰ τοῦ θεοῦ λόγοις καὶ ἀπατηλοῖς ἐπειράθη φενακίσαι ῥήμασι τῶν Ἰουδαίων τὸ πλῆθος: —

[л. 19ª]. Ἑρμηνεία τοῦ νβ' ψαλμοῦ.. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ συνέσεως τῷ Δαυίδ· τὸ ὑπὲρ μαελὲθ ὁ Θεοδοτίων ὑπὲρ τῆς χορείας ἡρμήνευσεν, ὁ δὲ Σύμμαχος διὰ χοροῦ, ὁ δὲ Ἀκύλας, ἐπὶ χορείᾳ. Τὴν αὐτὴν μέντοι διάνοιαν ὁ ψαλμὸς οὗτος ἔχει τῷ προτεταγμένῳ ὅμοιος δὲ ἐστι καὶ ὁ τρισκαιδέκακος· καὶ γὰρ ἡ ὑπόθεσις ἀμφοτέρων μία· τῆς γὰρ τοῦ Σενναχηρεὶμ καὶ τοῦ Ῥαψάκου βλασφημίας κατηγοροῦσιν ἀμφότεροι, προθεσπίζουσι δὲ καὶ τὸν γεγενημένον τῶν δυσσεβῶν ὄλεθρον. οὗ δὴ χάριν καὶ χορείας ἔσχεν ἐπιγραφήν, ἣν ἐποιήσαντο πάντως οἱ τῆς σωτηρίας τετυχηκότες καὶ τὸν θεὸν ἀνυμνοῦντες.

καὶ εἰς τὸ τέλος δὲ πρόσκειται. τῷ τῶν χρόνων ὕστερον εἰληφέναι τὴν προφητείαν τὸ τέλος: — . . . [л. 19b] ⁂ Ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων. κατῃσχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς: — Ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος τὸ διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων οὕτως ἡρμήνευσαν· ὁ γὰρ θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ παρεμβαλλόντων περὶ σέ: — [1]) . . .

54 Ψαλμ. — Τοῖς ὕμνοις ὁ ψαλμὸς ἐγκατείλεκται σκιαγραφίαν τινὰ ἔχων τῶν δεσποτικῶν παθημάτων.

Ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ' ἐμὲ ἀνομίαι καὶ ὀργῇ ἐνεκό[αν]τουν μοι. Σαφέστερον ὁ Σύμμαχος εἴρηκεν, ὅτι ἐπέριψε κατ' ἐμοῦ εἰς ἀσέβειαν, καὶ μετ' ὀργῆς ἠναντιώθησάν μοι· πονηρᾷ γὰρ χρησάμενοι γνώμῃ τὸν ἐμὸν τυρεύουσι θάνατον.

Διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου αὐτῶν καὶ ἤγγισαν αἱ καρδίαι αὐτῶν. Ὀργῇ γὰρ δουλεύσαντες ἕτερα μὲν ἐμέμφοντο, ἕτερα δὲ ἐβουλεύοντο. οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος ἡρμήνευσεν· λειότερα βουτύρου τὰ στόματα αὐτῶν, πολεμοῖ δὲ ἡ καρδία ἑκάστου αὐτῶν.

56 Ψαλμ. — Ἐλέησόν με ὁ θεὸς . . . ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ἀνομία. Σαφέστερον ὁ Ἀκύλας ἡρμήνευσεν· ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ἐπιβουλή. ὁ δὲ Σύμμαχος, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ ἐπηρεαστής. οὐ παύσομαι τοίνυν φησὶν ἱκετεύων, ἕως ἂν τῶν ἐπιβουλευόντων ἀπαλλαγῶ· τοὺς γὰρ ἐπιβουλεύοντας οἱ ο' ἀνομίαν ἀπὸ τοῦ πράγματος προσηγόρευσαν.

Ἐκοιμήθην τεταραγμένος. Τοῦτο ὁ Θεοδοτίων οὕτως ἡρμήνευσεν· ἐκοιμήθην μετὰ ἀναλισκόντων. ὁ δὲ Ἀκύλας, μετὰ λάβρων. ὁ δὲ Σύμμαχος, μετὰ φλεγόντων. εἰκότως τοίνυν ἐταραττόμην, μεταξὺ τοιούτων καθεύδειν ἠναγκασμένος καὶ ὑπὸ τοιούτων κυκλούμενος· τὸν Σαοὺλ γὰρ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἀναλίσκοντας καὶ φλέγοντας καὶ λάθρους καὶ σκύμνους ὠνόμασε, τὸ θηριῶδες τῆς γνώμης τοῦ τρόπου καὶ τὸ φονικὸν ἐξηγούμενος.

— Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεός, ἑτοίμη ἡ καρ-

[[1]) До сихъ поръ мною свѣренъ списокъ Порфирія съ р-сью].

δ ί α μ ο υ, ᾄ σ ο μ α ι κ α ὶ ψ α λ ῶ. — Τοῦτο ὁ Σ ύ μ μ α χ ο ς οὕτως ἡρμήνευσεν· ἑδραία ἡ καρδία μου.

57 Ψαλμ. — Τὸ φ α ρ μ α κ ο ῦ τ α ι φ α ρ μ α κ ε υ ο μ έ ν η π α ρ ὰ σ ο φ ο ῦ, ὁ Σ ύ μ μ α χ ο ς οὕτως ἡρμήνευσεν· ἐποστοῦται [?] ἐπῳδαῖς σεσοφισμένου, ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι τὴν ἐπῳδὴν ὠνόμασε φάρμακον.

58 Ψαλμ. Κ α ὶ ἐ ξ ἀ ρ ᾶ ς κ α ὶ ψ ε ύ δ ο υ ς δ ι α γ γ ε λ ή σ ο ν τ α ι ἐ ν σ υ ν τ ε λ ε ι α ι ς, κ α ὶ ο ὐ μ ὴ ὑ π ά ρ ξ ω σ ι.—Τοῦτο σαφέστερον ὁ Σ ύ μ μ α χ ο ς ἡρμήνευσεν· συλληφθήτωσαν μετὰ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῶν· ἀρὰν καὶ ψεῦδος λαλοῦντας συντέλεσον, θυμῷ ἀνάλωσον, ἵνα μὴ ὦσιν· ἐπειδὴ γὰρ συκοφαντίαις ἐχρήσαντο, λέγοντες αὐτὸν προστεταχέναι μὴ δοῦναι καίσαρι κῆνσον, καὶ ταῦτα ἀκηκοότες αὐτοῦ παρεγγυῶντος δοῦναι τὰ τοῦ καίσαρος καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ, καὶ ἀραῖς δὲ πολλαῖς καὶ λοιδορίαις αὐτὸν ἔβαλλον, δι' ἐκείνας ἔφη τὰς ἀρὰς καὶ τὰς συκοφαντίας καὶ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ στόματος ταύτην αὐτοὺς ὑπομεμενηκέναι τὴν συντέλειαν. συντέλειαν δὲ οὐ τὴν πανωλεθρίαν καλεῖ, ἀλλὰ τὸ μηκέτι αὐτοὺς λαὸν χρηματίζειν θεοῦ· ἐσκεδασμένοι γὰρ κατὰ τὴν οἰκουμένην καὶ Ῥωμαίοις δουλεύειν ἠναγκασμένοι τῆς νομικῆς λατρείας ἐστέρηνται· πόρρω τῆς πολυθρυλήτου διάγουσι μητροπόλεως, τῆς βασιλικῆς ἔρημοι κηδεμονίας γεγένηνται, ἱερατικῆς ἐπιμελείας οὐκ ἀπολαύουσι, τῆς προφητικῆς ἐγυμνώθησαν χάριτος. τὸ τοίνυν ο ὐ χ ὑ π ά ρ ξ ο υ σ ι ν ἀντὶ τοῦ εἰς λαὸν οὐκ ἔστι φησὶ καθ' ἑαυτοὺς πολιτεύσονται, μόνην οἰκοῦντες τὴν Π α λ α ι σ τ ί ν η ν καὶ λαὸς θεοῦ χρηματίζοντες. συντελείας δὲ τὰς παντοδαπὰς καλεῖ τιμωρίας. καὶ γὰρ ἐπὶ Γ α ΐ ο υ τοῦ τετάρτου καίσαρος κινδύνους μεγίστους ὑπέμειναν, καὶ μέντοι καὶ ἐπὶ Ν έ ρ ω ν ο ς πολλαῖς περιέπεσον συμφοραῖς, καὶ Ο ὐ ε σ π α σ ι α ν ὸ ς τὰς πλείστας τῆς Ἰουδαίας ἐπολιόρκησε πόλεις, καὶ Τ ί τ ο ς προσεδρεύσας τοῖς Ἱεροσολύμοις καὶ τὴν πόλιν ἐπόρθησε καὶ τοὺς τὸν θάνατον διαφυγόντας ἐξανδραποδίσας δορυαλώτους ἀπήγαγεν, καὶ ἄλλοις δὲ μετὰ ταῦτα ἐπήγαγεν ἀλγεινοῖς. καὶ νῦν δὲ ὡσαύτως ἐν αἷς παροικοῦσι πόλεσιν, ἀφορμῆς τινὸς γινομένης πολλάκις τὰ ἀνήκεστα πάσχουσι· τῆς ἀρᾶς καὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἁμαρτίας τοῦ στόματος ἀπαιτούμε-

νοι δίκας δι' αὐτῶν μανθάνουσι πραγμάτων, ὅτι τῶν ἁπάντων ἔστι κύριος καὶ δεσπότης ὁ σταυρωθείς.

— Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν· ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι, καὶ γογγύσουσι. Τοῦτο ὁ Σύμμαχος τῷ προτέρῳ ἀπέδωκεν, ἔφη δὲ οὕτως· ἀνακαμπτέτωσαν ἑσπέρας· θορυβείτωσαν οἱ κύνες περιερχόμενοι πόλιν ῥεμβόμενοι, ἵνα μὴ ἀχόρταστοι αὐλισθῶσιν. κατὰ δὲ τοὺς ο' οὕτω νοητέον, ὅτι κυνῶν δίκην καὶ οὗτοι κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐσκεδασμένοι τὴν πνευματικὴν ἐπιζητοῦσι τροφήν, οὐχ εὑρίσκοντες δὲ ταύτην διὰ τὸ μὴ πιστεύειν εἰς τὸν ἀπὸ πάντων προκεκηρυγμένον τῶν προφητῶν, τονθορύζουσι τὴν ἀχάριστον καὶ ἐν τούτῳ γνώμην ἐπιδεικνύντες. —

59 Ψαλμ. — Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Τοῦτο ὁ Ἀκύλας οὕτως ἡρμήνευσεν· Μωὰβ λέβης τοῦ λουτροῦ μου. ὁ δὲ Σύρος· κάδος τῆς πλύσεώς μου. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις σκεύεσι καὶ τοὺς πόδας ἀπονίπτειν καὶ ἀπορίπτειν τὴν ἐρρυπωμένην ἐσθῆτα εἰώθαμεν, τὴν ὑποταγὴν τοῦ Μωὰβ διὰ τοῦ κάδου τῆς πλύσεως παρεδήλωσεν· καὶ ὁ λέβης δὲ τιμωρία κεῖται παρὰ τῇ θείᾳ Γραφῇ. οὕτω καὶ ὁ μακάριος Ἰεζεκιὴλ διδάσκει, λέβητα προσταχθεὶς καλέσαι τὴν Ἰερουσαλήμ, κρέας δὲ τοὺς ἐνοικοῦντας, πῦρ δὲ τὴν Βαβυλῶνα, ζωμὸν δὲ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν.

61 Ψαλμ.—Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Ἰδιθούμ. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ: Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως ἡρμήνευσεν· ἐπινίκιος διὰ Ἰδιθοὺμ ᾠδὴ εἰς Δαυίδ. δηλοῖ τοίνυν, ὡς τοῦ μακαρίου μὲν Δαυὶδ ὁ ψαλμός, ᾔδετο δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰδιθούμ· ὡς γὰρ χοροῦ προστατεύων ἐν τῷ θείῳ ναῷ ὕμνει τὸν τῶν ὅλων θεόν. προθεσπίζει δὲ ὁ ψαλμὸς τὰς Μακεδονικὰς ἐπαναστάσεις καὶ τὰς Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς κατὰ τῶν Μακκαβαίων ἐπιβουλάς, καὶ διδάσκει τοὺς εὐσεβείας ἀθλητάς, ὁποίοις προσήκει χρήσασθαι λογισμοῖς ἐν τῷ τῶν ἀγώνων καιρῷ.

62 Ψαλμ.—Ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου (=коль многищею къ тебѣ плоть моя). Ὁ Θεοδοτίων, ποσαχῶς. ὁ δὲ Ἀκύλας, ἐπεστάθη. ὁ δὲ Συμμαχος, ἱμείρεται. πάσας δὲ τέθει κα τὰ ἑρμηνείας διδάσκων ὡς οὐ δύο μέρη λόγου ἐστὶ τὸ ποσαπλῶς, διαιρουμένου τοῦ πῶς ἀπὸ τοῦ ἁπλῶς, ἀλλ' ὅτι ἕν ἐστι

⁂

μέρος λόγου, τὴν ἐπίτασιν τοῦ πόθου σημαίνων· συμφωνεῖ γὰρ τῷ ἔρωτι τῆς ψυχῆς καὶ ἡ σάρξ.

Εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου . . . καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἀγαλλιάσομαι. Τοῦτο δὲ ὁ Σύμμαχος οὕτως ἡρμήνευσεν· ἀναμιμνήσκομαί σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου· καθ' ἑκάστην φυλακὴν ἐμελέτων σε καὶ σκεπόμενος ἐν τοῖς πτέρυξι σου εὐφήμουν. φυλακὰς δὲ λέγει τὰς νυκτερινάς· διαιρούμενοι γὰρ τὸν νυκτερινὸν καιρὸν οἱ φυλάττειν πεπιστευμένοι τοῦτον δρῶσι σφᾶς αὐτοὺς διαδεχόμενοι, καὶ οἱ μὲν τριχῇ διαιροῦσι, οἱ δὲ τετραχῇ. καὶ ὁ Κύριος δὲ τετάρτῃ φυλακῇ τῆς νυκτὸς πρὸς τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους ἐλήλυθεν.

63 Ψαλμ. — Οἵτινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν· ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρὸν τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον. Συκοφαντίας φησὶ ῥάπτουσιν εἰς τὸν κατ' ἐμοῦ πυρσευόμενοι πόλεμον, καὶ ταῦτα μηδὲ μίαν ἐμοῦ παρεσχηκότος αἰτίαν· ἄμωμον γὰρ ἐνταῦθα ἀναίτιον λέγει. τὸ δὲ πρᾶγμα πικρὸν ὁ Ἀκύλας ῥῆμα πικρὸν εἴρηκεν· καὶ ὁ Θεοδοτίων, λόγον πικρόν· καὶ ὁ Σύμμαχος· ἐπλήρωσε τόξον ἑαυτῶν λόγῳ πικρῷ. τὸ δὲ ἐν ἀποκρύφῳ κρυφῇ ὁ Σύμμαχος εἴρηκεν, τουτέστιν ἐν ἕδραις καὶ λόχοις κεχρημένοι.

64 Ψαλμ.—Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ᾠδή. Εν ἐνίοις δὲ ἀντιγράφοις προσκειται ᾠδὴ Ἱερεμίου καὶ Ἰεζεκιὴλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας, ὅτε ἤμελλεν ἐκπορεύεσθαι. ταῦτα μὲν οὔτε τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει οὔτε οἱ ἄλλοι ἑρμηνευταὶ οὔτε οἱ ο' ἐν τῷ Ἑξαπλῷ· ἀλλά τις, ὡς ἔοικε, προστέθεικε τὴν ἐπιγραφήν, οὔτε τῇ τοῦ ψαλμοῦ διανοίᾳ προσεσχηκὼς οὔτε τὴν ἱστορίαν μεμαθηκώς· πρῶτον μὲν γὰρ ὁ Ἱερεμίας τῆς αἰχμαλωσίας οὐκ ἐκοινώνησεν, ἀλλ' αἵρεσιν λαβὼν διάγειν ὅπου βούλεται, τὴν ἐν τῇ πατρίδι διαγωγὴν ἀσπαστῶς κατεδέξατο. ἔπειτα ἡ διάνοια τοῦ ψαλμοῦ οὐ τοῖς ἐκπορευομένοις εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἁρμόττει, ἀλλὰ τοῖς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ διάγουσι.

— Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς. ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· λόγοι ἀνόμων κατεδυνάστευσάν με.

— Καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνοῦσι σῖτον· κεκρά-

ξονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν. Οἴδαμεν οὖν, ὥς τινες τῶν συγγραφέων ἐξ ἐπιπολῆς νενοηκότες τὰ εἰρημένα τούτων ἕκαστον ἔφασαν γεγενῆσθαι μετὰ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον, εὐετηρίας αὐτοῖς πρὸς τῇ ἐλευθερίᾳ παρασχεθείσης καὶ ὑετῶν ἀφθόνων, ὡς καὶ τὸν Ἰορδάνην πλημμυρεῖν· αὐτὸν γὰρ ἔφασαν κεκλῆσθαι τὸν θεοῦ ποταμόν. ἐγὼ δὲ μηδὲν τοιοῦτον παρὰ τῆς ἱστορίας γεγενῆσθαι μεμαθηκώς (ἐν πολλῇ γὰρ διήγαγον ἐπιπλεῖστον πενίᾳ, ὡς Ἔσδρας ἐδίδαξεν), εὑρὼν δὲ καὶ τῆς τῶν ἐθνῶν σωτηρίας τὴν πρόρρησιν ἐν τῷ ψαλμῷ προφανῆ (πρός σε γὰρ ἔφη πᾶσα σάρξ ἥξει· καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἡ ἐλπὶς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν θαλλάσσῃ μακράν), ταύτην ἀκόλουθον τοῖς ῥητοῖς ἐκείνοις ὑπέλαβον διάνοιαν· οἱ δὲ τοῖς μύθοις χαίροντες καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ τὴν οἰκοδομὴν φανταζόμενοι καὶ καθάπερ ὀνείρους τοὺς οἰκείους λογισμοὺς ἐξηγούμενοι . . . γεγενῆσθαι ταῦτα, ἀλλ' ἔσεσθαι μετὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀνάκλησιν ἔφασαν πρὸς τὴν τῶν ἄλλων δογμάτων διαφθοράν, καὶ τοῦτον προστεθεικότες τὸν μῦθον, οὓς ληρεῖν καταλιπόντες τῶν θείων λογίων ἀψώμεθα.

65 Ψαλμ. — Εἰς τὸ τέλος ᾠδῆς ψαλμὸς ἀναστάσεως. Οὐδὲ ταύτην τὴν προσθήκην τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, οὐδὲ οἱ ἄλλοι ἑρμηνευταί, οὐδὲ οἱ ο' ἐν τῷ Ἑξαπλῷ· ἀλλὰ καὶ ταύτην τινὲς ὡς ἔοικεν προστεθείκασι.

— Ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν· ἐν ποταμῷ διελεύσονται πόδες. Ὁ χρόνος ἐνταῦθα ἐνήλλακται· τὰ γὰρ παρεληλυθότα ὡς ἐσόμενα εἶπεν. οἱ δὲ ἄλλοι τὸν χρόνον ἐφύλαξαν. καί φησιν ὁ Σύμμαχος οὕτως· μετέβαλε θάλασσαν εἰς ξηράν· ποταμὸν διέβησαν ποδί· οὗτος γάρ φησίν ἐστιν ὁ θεός, ὁ καὶ ἡμῖν τὴν ἐπάνοδον καὶ ὑμῖν τὴν σωτηρίαν δωρούμενος, ὁ πάλαι καὶ θάλασσαν καὶ ποταμὸν διαστήσας καὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους ἀκινδύνως διαβῆναι κελεύσας.

Сличеніе

этой псалтири [№ 24] съ другою, подобною ей,

№ 61 (**25**),

которая хранится въ той же Джуванійской библіотекѣ. А написана эта псалтирь въ XIII вѣкѣ [несомнѣнно XI вѣка], [XII в. *Г*] [X—XI в. *А*] на пергаминѣ, въ четвертую долю большого листа, in 4^0 maj. [302×221; 230×155; по 28 строкъ;][на 35 тетрадяхъ *А*]. Косвенный почеркъ ея крупенъ и размашистъ [съ ι adscr.]. Начала и конца нѣтъ. Рукопись, въ настоящемъ составѣ ея, начинается на 8-й тетради слѣдующими словами: [*αὐτῶν ἀσεβείας А*] *τῆς αὐτῶν ἀσεβείας, ἐπεὶ συνῆσαν αὐτοῖς Δανιὴλ καὶ Ἰεζεκιὴλ ὥσπερ φωταγωγοὶ* . . . [но сохранилась и тетрадь ζ', начин.: *τῆς παροικίας ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι: Οὔτε τὸ ἑβραϊκὸν οὕτως ἔχει* . . .], а оканчивается на 41-й (*μα'*) тетради, послѣ изъясненія 141 псалма, словами: *ἢ καὶ ἄλλως. πάντες οἱ ἐν σοὶ ἐλπίζοντες ἢ εἰς σὲ· τούτους γὰρ λέγει.* Текстъ псалтири обозначенъ ижицами ⸖, а разночтенія переводчиковъ, Акилы, Симмаха, Θеодотіона и пр., — вотъ такъ: ∼ ∼. Составитель [толкованій къ] этой псалтири показываетъ сперва историческій смыслъ этой богодухновенной книги, а потомъ таинственный.

Паралелли.

первой и	второй псалтири.
66 Ψαλμ. [л. 39^b]. *Οὗτος ὁ ψαλμὸς σαφῆ τὴν διάνοιαν ἔχει καὶ πολλῶν λόγων εἰς ἑρμηνείαν οὐ δεῖται· προκηρύττει γὰρ τοῦ θεοῦ λόγου τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ τὴν σωτήριον ἐπιφάνειαν καὶ τῶν ἐθνῶν ἁπάντων τὴν σωτηρίαν.*	то же
67 Ψαλμ. — [л. 41^b] *Ὁ θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ*	. . . . [л. 13^a] *γένηται ἕκαστον ἀναπαύσασθαι ἐν τῷ ἰδίῳ κλήρῳ.— Ἐν δὲ τῷ Ἑξαπλῷ*

первая

ἐρήμῳ. γῆ ἐσείσθη· καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν: — Ταῦτα ὁ Σύμμαχος οὕτως ἡρμήνευσεν· ὁ θεὸς προερχομένου σου πρὸ τοῦ λαοῦ σου βαίνοντος διὰ τῆς ἀοικήτου, γῆ ἐσείσθη, οὐρανὸς ἔσταξε. . . . Γέγονε δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· τότε γὰρ ἡ γῆ ἐσείσθη καὶ αἱ πέτραι ἐρράγησαν. τὸ δὲ μετὰ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδον· τηνικαῦτα γὰρ ἐπεφοίτησεν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις, οἷόν τινας δρόσου ψεκάδας μιμουμένη τοῖς ἀποστόλοις . . . .

[л. 42[a]] ἵνα τί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυρωμένα τὸ ὄρος, ὃ ηὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ: — Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως· εἰ στηρίζεται ὄρη ὠφρυωμένα, ὁ προφητικὸς ἀποτείνεται λόγος καὶ πρὸς τοὺς παρανόμους τῶν αἱρετικῶν συλλόγους, οἳ ἐκκλησίας σφᾶς ἑαυτοὺς ὀνομάζουσιν, φησί· τί ποτε ἐρίζειν καὶ παρισοῦσθαι ἀλαζονεύεσθε τῷ ὄρει, ὃ οἰκητήριον ἀπέφηνεν ὁ θεός:— ※Καὶ γὰρ ὁ Κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος: — Οὐ γὰρ ὡς παρ' ὑμῖν, ὦ Ἰουδαῖοι, ῥητόν τινα ᾤκησε χρόνον, οὕτως καὶ ἐν τούτῳ διάξει, ἀλλ' αἰώνιον ἐν τούτῳ σχήσει τὴν οἴκησιν. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ εἰς τέλος.—

вторая псалтирь

ἡ περιοχὴ τοῦ ῥητοῦ οὕτως· ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ ὡραιότητι τοῦ οἴκου διελέσθαι σκῦλα, τῷ διπλασιασμῷ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἀγάπης σημαίνων, ἀγαπητὸν λέγων τὸν Ἰσραήλ. —

Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀναμέσον τῶν κλήρων πτέρυγες περιστερᾶς περιηργυρωμέναι...ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος. Τουτέστι καταπαυόντων ὑμῶν εἰς τὴν κληροδοσίαν ὑμῶν, τὴν γῆν λέγων τῆς ἐπαγγελίας, οὕτως ἔσεσθε πολυτελεῖς [л. 13[b]], ὡς πτέρυγες περιστερᾶς ἀργυρίῳ περιηργυρωμέναι. Οὕτως γὰρ ὁ Σύμμαχος ἐξέδωκε. λέγει δὲ τὰς γυψίνας περιστερὰς ἃς οἱ πλούσιοι τοῖς στέγεσιν ἐφιστᾶσι, δεῖγμα πλούτου τοῦτο ποιούμενοι. τοιοῦτοι δὲ ἀναφανέντες λοιπὸν καὶ βασιλεῖς ἑαυτοῖς τῇ τοῦ ἐπουρανίου θεοῦ ἀγαθότητι διαστείλεσθε, οὐκ ἔτι ὑπό τινος καταδουλούμενοι, οἵτινες βασιλεῖς παρ' ὑμῖν ἐκλεγέντες—τοῦτο γὰρ τὸ διαγγέλλειν σημαίνει—ἔσονται ἐν Σελμών, Σελμὼν τὴν Ἱερουσαλὴμ ὀνομάζων. τοῦτο οὖν τὸ Σελμών, ἅτε θεοῦ χρηματίζον ὄρος, πλουσιώτατον ἔσται—τοῦτο γὰρ βούλεται τὸ πῖον—ἀλλὰ καὶ τετυ-

первая

❊ Τὸ ἅρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον χιλιάδες εὐθηνούντων:—Οὐ γὰρ ὡς παρ' ὑμῖν, ὦ Ἰουδαῖοι, ὀλίγους ἔσχεν ἁγίους, ὧν ἐπέβη καὶ οἷς ἐνῴκησεν, οὕτω καὶ νῦν σχήσει· μυριοπλάσιοι γὰρ ἐκείνων οἱ τῆς θείας ἐπιβάσεως ἄξιοι καὶ ἀριθμοῦ κρείττους. χιλιάδας καὶ μυριάδας εὐθηνούντων καὶ καρποφορούντων τῷ θεῷ τὴν εὐσέβειαν ἡ νέα ἔχει κληρονομία, ἰθυνομένας καὶ τῶν στεφάνων ἀξιουμένας τε καὶ ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως ἐπειγομένας:— . . . [л. 43a] Ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης:—

То же во второй псалтири: Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως εἶπεν· κύριος ἀπὸ Βασὰν ἐπιστρέψαι ποιῆσαι ἀπὸ βυθῶν θαλάσσης.

ἡ Βασὰν δὲ ἑρμηνευομένη αἰσχύνην δηλοῖ, αἰσχύνη δὲ τῆς ἁμαρτίας καρπός. ἀπὸ ταύτης τοίνυν ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων θεὸς ἐπιστρέψει καὶ ἀπὸ τῶν τῆς θαλάσσης βυθῶν. τίς δὲ ὁ τῆς θαλάσσης βυθός, αὐτὸς διδάσκει ὁ προφήτης βοῶν· Ῥυσθείην ἐκ τῶν μισούντων με καὶ τῶν βαθέων τῶν ὑδάτων· μή με καταποντισάτω καταιγὶς ὕδατος, μηδὲ καταπιέτω με βυθὸς θαλάσσης, ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν αἵματι. ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου

вторая псалтирь

ρωμένον, τούτεστι συνεστώς· τοιοῦτον γὰρ ὁ τυρὸς ἀεὶ συνεστὼς καὶ μὴ αὖθις εἰς γάλα ἀναλυόμενος. ἐπεὶ οὖν τοιοῦτον τοῦ θεοῦ τὸ ὄρος, μάτην τοῖς ἄλλοις ὄρεσιν ὑπολαμβάνειν τι, ἤτοι σπουδάζειν κατὰ Σύμμαχον καὶ κατωφρυῶσθαι — οὕτω γὰρ Ἀκύλας τὸ τετυρωμένον τέθεικε—τοῦ θεοῦ τοῦ ὄρους καὶ κατεπαίρεσθαι, ὃ μόνον εὐδόκησεν ὁ θεός, ἤτοι τὸ Σελμών, ναὸν ἅγιον ἐν αὐτῷ γενέσθαι βουληθείς, καὶ ἐν αὐτῷ μέχρι τῆς συντελείας κατασκηνώσει. οὕτω καὶ ταῦτα κατὰ τὸ γράμμα. ὡς δὲ ὁ Κύριος δῷ ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλληγορείτωσαν καὶ ἡμᾶς συνετιζέτωσαν. Ἄλλως. Τότε, φησί, μετὰ τὴν κατάπαυσιν ἔσται ὁ ναὸς κεκοσμημένος ὡς περιστερά, ἧς τὰ πτερὰ ἀργύρου λαμπρότητι ἔοικεν, ὑπο- [л. 14a] χλωραίνεται δὲ τὰ μετάφρενα χρυσίῳ· σημαίνων, ὅτι πολλῷ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ ὁ ναὸς κοσμηθήσεται διὰ πλούτου περιττότητα, ὅτε διαστείληται καὶ προστάξει βασιλεῖς ἐν αὐτῇ ἀναδείκνυσθαι. τὸ δὲ χιονωθήσονται ἀντὶ τοῦ λαμπροὶ ἀναδειχθήσονται ἐν Σελμὼν ἤτοι Σαλήμ· ἐκεῖνο γὰρ ἔστιν, ὃ πλη-

первая

То же во второй псалтири | ἐξ ἐχθρῶν παρ' αὐτοῦ:—Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· ὅπως ἂν κατεάξῃ ὁ πούς σου μετὰ αἵματος καὶ λάψῃ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἀπὸ ἑκάστου τῶν ἐχθρῶν σου . . .

[л. 43ᵇ].✠"Αρχοντες Ἰούδα ἡγεμόνες αὐτῶν, ἄρχοντες Ζαβουλών, ἄρχοντες Νεφθαλείμ:—Ἐκ τούτων γὰρ τῶν φυλῶν τὸ γένος κατῆγον οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι· καὶ οἱ μὲν καλούμενοι ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, τὴν Ἰούδα φυλὴν πάντως εἶχον πηγήν. Πέτρος δὲ καὶ Ἀνδρέας καὶ Ἰάκωβος δὲ καὶ Ἰωάννης καὶ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς κώμης ὄντες ἐτύγχανον. Ματθαῖος καὶ Ἰάκωβος Ἀλφαῖος ἐν τῇ Καπερναοὺμ διάγειν ἱστόρηνται. Σίμων ὁ Ζηλωτὴς Κανανίτης ὠνόμασται. ταῦτα δὲ πάντα χωρία τῆς Γαλιλαίας ἐστὶ . . . .

вторая псалтирь

ρωθήσεται τῆς κατοικίας θεοῦ· τοῦτο γὰρ καλεῖ πιότητα. καὶ τετυρωμένον ἀντὶ τοῦ πεπυκνωμένον καὶ ἐστηριγμένον ἐν ἀγαθοῖς. καὶ μηδεὶς ὑπολάβοι τὰ λοιπὰ ὄρη ταῦτα εἶναι· ἐν τούτῳ γὰρ μόνῳ οἰκεῖν εὐδόκησε, καὶ οὐ μόνον οἰκεῖν, ἀλλὰ καὶ χρονίζειν· τοῦτο γὰρ τὸ κατασκηνώσει εἰς τέλος.—"Αλλως: Ἐὰν κοιμηθῆτε· τὸ τῶν κλήρων ὄνομα σημαίνει καὶ τοὺς τῶν ὑδάτων ἀγωγοὺς ὡς ἐν Γενέσει περὶ τοῦ Ἰσάχαρ· «ἀναμέσον τῶν κλήρων ἀνεπαύετο». ἐκ δὲ τοῦ ἱστορικῶς νοουμένου μεταβατέον ἐπὶ τὸ πνευματικόν, κλήρων νοουμένων τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς Διαθήκης· αὗται γὰρ ἄγουσι τὸν νοητὸν ταῖς ψυχαῖς ποτισμόν. τούτων τῶν δύο κλήρων κοιμᾶταί τις ἀναμέσον, ἑνὸς θεοῦ εἶναι αὐτὰς συγκατατιθέμενος. κοιμηθεὶς δὲ πτεροῦται κατὰ τὸ ἅγιον πνεῦμα νοῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν τοῦ ἱλασμοῦ ἡμέραν δύο προσήγοντο τράγοι καὶ κλήρου δοθέντος ὁ μὲν ἐθύετο, ὁ δὲ εἰς τὴν ἔρημον ἀπελύετο, ὃς καὶ ἀποπομπαῖος ἐλέγετο. σύμβολα δὲ ταῦτα ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. δεῖ τὸν [л. 14ᵇ] μεταξὺ τούτων τῶν κλήρων γενόμενον διακρῖναι, καὶ τὸ μὲν ἀγα-

первая

вторая псалтирь

θὸν τῷ Κυρίῳ ἱερουργῆσαι, τὸ δὲ κακὸν ἐκβαλεῖν ἀποπέμψαντα. περιστερὰν δὲ καλεῖ τοῦ πνεύματος τὴν ἐνέργειαν διὰ τὸ ἀκέραιον, πτέρυγας δὲ περιηργυρωμένας τὸν λόγον· πανταχοῦ γὰρ ἀργυρίῳ ἀπεικάζει τοῦτον, τὴν δὲ ἔννοιαν καὶ οἷον καρδίαν χρυσῷ· ὅσῳ γὰρ τιμιώτερον χρυσὸς ἀργυρίου καὶ καρδία λόγου· οὐ γὰρ λόγος γεννᾷ τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ἡ καρδία τὸν λόγον. πτέρυγες δὲ περιστερᾶς, τοῦ ἁγίου πνεύματος νουμένου, οἱ ἐν παλαιᾷ καὶ καινῇ λόγοι, κατὰ μὲν τὴν ἐπιπόλαιον ἀνάγνωσιν, πτέρυξιν ὥσπερ κεκαλυμμένοι τυγχάνουσι περιηργυρωμέναις, ἐπεὶ τὰ λόγια Κυρίου ἀργύριον πεπυρωμένον, τὰ δὲ κατὰ βάθους ἐγκεκρυμμένα νοήματα ἔοικε μεταφρένοις τῇ αὐτῇ συνηρμοσμένοις χλωρότητι χρυσίου. λαμβάνεται δὲ τὸ μὲν χρυσίον ἐπὶ τοῦ ἀκραιφνοῦς νοῦ, ὃ ἔχει καὶ χλωρότητα ζωῆς σημαντικήν· σύμβολον γὰρ ζώντων φυτῶν τὸ χρῶμα. κλῆροι δύο, πρᾶξις καὶ θεωρία, αἷς τοῖς ἐπαναπαυσαμένοις δοθήσονται πτέρυγες περικαλλεῖς, ἤτοι τοῦ πνεύματος χάρις, ὥστε μὴ φρονεῖν γήϊνα, ἀλλ' αναστῆναι χαμόθεν.—Ἐν τῷ διαστέλλειν: τοῦτο εἰς τὸν σωτῆρα. ἐν τῷ διο-

первая

вторая псалтирь

ρίζειν φησὶ τοὺς βασιλεῖς ἐπ' αὐτῆς τῆς γῆς τίνες ὀφείλουσι πιστεύεσθαι τὸ κήρυγμα. Χιονωθήσονται ἐν Σελμών, ἀντὶ τοῦ ἐν εἰρήνῃ καθαρθήσονται· Σελμὼν μὲν γὰρ εἰρήνη· τὸ δὲ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων τὴν [л. 15a] οἰκουμένην ἐλεύκανε. τὴν δὲ ἔνσαρκον οἰκονομίαν ὄρος τετυρωμένον. ὄρος μέν, ὅτι πάσης πραγματείας ἡ οἰκονομία ὑψηλοτέρα, τετυρωμένον δὲ ὡς τὰ ἐσκορπισμένα συνάγουσαν καὶ τὰ ὑδαρὰ πηγνῦσαν. τί δὲ διασταλεῖσι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπακολουθεῖ, εὐθὺς ἐπήγαγεν ὁ λόγος εἰπών· Χιονωθήσονται ἐν Σελμών, τουτέστι πληρωθήσονται χιόνος· αὗται δέ εἰσιν ἀρεταὶ ποτίζουσαι τὸν νοῦν καὶ ἀναψύχουσαι φλόγα τὴν τῶν παθῶν. ποῦ δὲ χιονωθήσονται; ἐν Σελμών, ὃ μεταλαμβάνεται εἰς τὸ σκιὰ μερίδος. μήποτε οὖν, ἐπεὶ οἱ διαστελλόμενοι βασιλεῖς (εἰσὶ δὲ οἱ ἀπόστολοι) ἰουδάϊσάν ποτε τηροῦντες τὸν κατὰ σκιὰν νόμον, μερίδος εἰσὶ σκιᾶς, ἔχοντες μὲν τὴν πνευματικὴν μερίδα, πεπειραμένοι δὲ καὶ τῆς σκιᾶς; εἰ δὲ τὸ Σελμὼν εἰρήνη, οἶκος δὲ εἰρήνης ἡ ἐκκλησία, τοὺς βαπτιζομένους λέγει λευκανθίζεσθαι. ὄρος δὲ πῖον ὁ θεός, ἐνανθρω-

первая вторая псалтирь

πήσας δὲ καὶ σάρκα λαβὼν ἐκλήθη τετυρωμένον, οὕτω καλουμένης τῆς ἀνθρωπίνης γενεᾶς, ὡς παρὰ Ἰώβ· Ἐτύρωσας δέ με ἴσα τυρῷ. εἶτα καὶ τετυρωμένος γεγονὼς ἀβλαβῆ φυλάττει τὴν θεότητα καὶ μετὰ τὸ τετυρῶσθαι, πῖον ὢν καὶ πρὸ τούτου καὶ μετὰ τοῦτο. ὄρος καὶ ἡ ἐκκλησία, εὐτραφεῖς ἀπεργαζομένη καὶ λιπώσας τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν διὰ τοῦ γάλακτος, τοῦ ἁπλουστέρου δηλαδὴ λόγου. διὸ καὶ ἐπιτιμᾷ τοῖς τὰς τῶν αἱρετικῶν ἐκκλησίας ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τετυρωμένας. οὐδέν φησιν ἔχουσι [л. 15b] δυνάμενον τρέφειν εἰς ἕξιν πνευματικήν. εἰς τί οὖν φησι τοῦτο ὑπολαμβάνετε καὶ μὴ μᾶλλον τὸ ὄρος ἐν ᾧ εὐδόκησεν; ὧδε γάρ φησι κατοικήσω, ὅτι ᾑρετισάμην αὐτὴν πῖον, ὡς εὔυδρον καὶ εὐανθές, τετυρωμένον ὡς συνεστηκός· οὐδὲν γὰρ ὑδαρὲς ἐν ἐκκλησίᾳ. εἶεν δ' ἂν ὄρος καὶ οἱ ἀπόστολοι ὡς πολλὴν πιότητα δεξάμενοι ὑπὸ τῆς θείας χάριτος. τὸ δὲ ὃ ε ὐ δ ό κ η σ ε πρὸς τοὺς ἐξ Οὐαλεντίνου οἰομένους τοσαύτας οὐσίας ὑποκεῖσθαι ταῖς τοῦ θεοῦ προσηγορίαις, ὅσαιπερ αὗται τυγχάνουσιν. ἕτερον οὖν λέγουσι τὸν Χριστὸν παρὰ τὸν

первая

Эта же самая мысль выражена и здѣсь. Смотри выше.

[л. 44^а] ✡ Ἐπετίμησας τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου. Ἔνια δὲ τῶν ἀντιγράφων δρυμοῦ ἔχει. εἴτε δὲ δρυμός, εἴτε κάλαμος, ἡ ἀκαρπία διὰ τούτων σημαίνεται . . . .

вторая псалтирь

Ἰησοῦν καὶ ἕτερον τὴν σοφίαν. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως ἔστιν ἐκλαβεῖν τὸ ἵνα τί ὑπολαμβάνετε καὶ πρὸς Ἰουδαίους. καὶ οἶδε γὰρ λέγουσιν ἡμῖν· Τί ἐρίζετε παρισοῦσθαι τῷ ὄρει, ὃ οἰκητήριον ἀπέφηνεν ὁ θεός; πρὸς οὓς ἐροῦμεν· Ἀλλ᾽ οὐ κατεσκήνωσεν ἐν αὐτῷ εἰς τέλος, ῥητὸν δέ τινα χρόνον οἰκήσας, ἀπώσατο εἰπών· Ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ἐν ἡμῖν δὲ αἰώνιον ἕξει τὴν οἴκησιν. За симъ непосредственно слѣдуетъ: Τὸ ἅρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον . . . [л. 16^а] ἐν πλημμελείαις αὐτῶν. . . [л. 17^а] Ὁ δὲ Σύμμαχος· κορυφὴν ἔντριχον ἀναστρεφομένην ἐν πλημμελείαις αὐτῆς . . . [л. 16^а] Κατὰ δὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν νέαν Διαθήκην, ἅρμα θεοῦ οἱ θεῖοι ἀπόστολοι, καὶ οἱ μετ᾽ ἐκείνους διδάσκαλοι οἱ τῇ τοῦ βίου καθαρότητι θεὸν ἔχοντες ἔποχον εὐθηνοῦνται μυριοπλασίως τοῖς ὑπ᾽ αὐτῶν σῳζομένοις . . . .

Ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου. Εὔχεται ἐπιτιμηθῆναι τοὺς νοητοὺς λέοντας, οἳ ὥσπερ οἱ ἐν τῷ καλάμῳ λέοντες (τόπος δὲ ἦν) ἐνήδρευον τοὺς δι᾽ αὐτοῦ πρὸς

первая

[л. 47b] Ἑρμηνεία τοῦ ξθ' ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαβίδ. εἰς ἀνάμνησιν εἰς τὸ σῶσαί με κύριον:—Τοῦτο δὲ ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις εὗρον οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς. συμβαίνει [1]) δὲ ὅμως ἡ τοῦ ψαλμοῦ διάνοια· σωτηρίαν γὰρ ὁ προφήτης αἰτεῖ καὶ τῶν πολεμούντων ἀπαλλαγήν. εἴρηκε δὲ τὸν ψαλμὸν ὁ μακάριος Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ Ἀβεσαλὼμ διωκόμενος· εἰκότως δὲ τὸ εἰς ἀνάμνησιν τῇ ἐπιγραφῇ πρόσκειται· ἡ γὰρ μνήμη τῆς ἁμαρτίας αὐτὸν ἐκέντει τῶν πολεμίων σφοδρότερον . . . .

Не

вторая псалтирь

Ἱερουσαλὴμ ἀναβαίνοντας, οὕτως καὶ οὗτοι τοῖς πρὸς τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἀνιοῦσιν ἐπιβουλεύουσι.

68 Ψαλμ. — Ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμα μου χολὴν . . . ὡς εἶναι τὰ ῥητὰ (подразум. ταῦτα) καὶ ἱστορίαν καὶ προφητείαν. καὶ πρὸς μὲν ἱστορίαν καθ' ὑπερβολήν, πρὸς δὲ προφητείαν κατὰ ἀλήθειαν . . .

—69 Ψαλμ.—Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τῷ Δαβὶδ εἰς ἀνάμνησιν. Τὸ εἰς ἀνάμνησιν, ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ μεμνῆσθαι διηνεκῶς τῆς χάριτος μετὰ τὸ τυχεῖν· ἔστι γὰρ ὁ ψαλμὸς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Δαβὶδ εἰρημένος καὶ ὁ μετ' αὐτόν, ὁπηνίκα ὑπὸ τοῦ Ἀβεσσαλὼμ ἐδιώκετο . . . . ἢ εἰς ἀνάμνησιν, ἐπεὶ ἡ μνήμη τῆς ἁμαρτίας ἐκέντει αὐτὸν καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν ὑπῆγεν. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ Χριστοῦ προσάγεσθαι ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος.

[л. 32b]... Ὅτι οὐκ ἔγνων γραμματείας, εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ Κυρίου. . . ὁ θεὸς τίς ὅμοιός σοι; — Γραμματείας καλεῖ τοὺς ψήφους καὶ τοὺς

[[1]) XIX вѣка рукой переправл. въ σημαίνει.]

первая — вторая псалтирь

ἀριθμοὺς ἀπὸ τοῦ τοὺς γράμματα εἰδότας εἰς ταῦτα ἐνεργεῖν· βούλεται γὰρ εἰπεῖν, ὅτι οὐδὲ ἀριθ-
слп- μῆσαι δύναμαι τὰ ὑπάρξαντά μοι ἀγαθά. ὁ δὲ Σ ύ μ μ α χ ο ς σαφέστερον· οὐ γὰρ οἶδα ἐξαριθμῆσαι, ἵν' ᾖ ὅτι, εἰ διηνεκῆ τὴν εἰς σὲ εὐχαριστίαν ποιοῦμαι οὐδ'
чалъ οὕτως ἐξαριθμήσαιμι [л 33ª] τὰς παρὰ σοῦ χάριτας. οἱ μὲν σ' γ ρ α μ μ α τ ε ί α ς τοὺς τότε γραμματεῖς, οἷς ἔργον ἦν τὸ ἀριθμεῖν τὸν κατάλογον τῶν στρατιωτῶν, ὡς οἱ νῦν βασιλικοὶ νο-
я. τάριοι . . .

70 Ψαλμ., [л. 30ᵇ]...'Ε π ὶ σ ὲ ἐ π ε σ τ η ρ ί χ θ η ν ἀπὸ γαστρός· εἰ μὴ γὰρ θεοῦ δύναμις ἐφρού-
Пе ρει τὰ κατὰ γαστρός, οὐκ ἂν μετέσχε ζωῆς· αὐτὸς γάρ ἐστιν [л. 31ª] [ὁ τῇ] δημιουργῷ αὐτοῦ προνοίᾳ ἐξάγων ταῦτα εἰς φῶς. ἐν μόνῳ δὲ τοῦτο μᾶλλον ἁρμόσει Χριστῷ, [ἀνάλωτον / ἀδούλωτον] ἐσχηκότι τὸν νοῦν ἐκ γαστρός,
слп- καὶ τέρας δείξαντι πολλοῖς, διὰ τὸ τοὺς μὲν δοκήσει λέγειν [τὴν] 'Ιὸ [1]) ἐπιφάνειαν, τοὺς δὲ ψιλὸν ἄνθρωπον λέγειν αὐτὸν βλασφημοῦντας. τέρας δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος, ἀπιστουμένης τῆς ἀναστάσεως. ἀλλὰ καὶ ἡ γέννησις

[1]) [= ιω̅ т. е. 'Ιησοῦ?] 'Ιὸς = θεός.

первая

чалъ

я

[л. 48ᵃ] Ἑρμηνεία τοῦ ο' ψαλμοῦ τῷ Δαβίδ. Ψαλμὸς τῶν υἱῶν ⟨Ἰων⟩αδὰβ καὶ τῶν πρώτων αἰχμαλωτισθέντων ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις:—Ὡμολόγησε καὶ αὐτὸς ὁ τὴν ἐπιγραφὴν ποιησάμενος μὴ εὑρηκέναι ταύτην παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, ἀλλ' αὐτὸς αὐτὴν τεθεικέναι. ἰστέον μέντοι, ὡς οἱ τοῦ Ἰωναδὰβ υἱοὶ οἱ πρῶτοι ᾐχμαλωτεύθησαν . . .

[л. 55ᵇ] Ἑρμηνεία τοῦ οα' ψαλμοῦ. Εἰς Σαλαμών. Ὅτι τῷ Σαλαμῶντι οὐδαμῶς ὁ προκείμενος ἁρμόττει ψαλμός, οἶμαι καὶ Ἰουδαίους ἂν ὁμο-

вторая псалтирь

αὐτοῦ [τ]εράστιον ἦν διὰ τὸ μὴ κατὰ φύσιν. τὸ δὲ ἐν σοὶ ἡ ὕμνησίς μου, τοιοῦτον· ὁ ὁμολογῶν θεὸν ἔμπροσθεν ἀνθρώπων ἐν αὐτῷ αὐτὸ ποιεῖ, ἵν' ἀκολούθως καὶ αὐτὸς ὁμολογηθῇ ἀπὸ τοῦ πατρός, ὄντος ἐν τῷ ὁμολογοῦντι αὐτόν. ὡς οὖν αὐτὸς ἐν τῷ μετεχομένῳ, οὕτω καὶ ὁ μεθεκτὸς ἐν τῷ μετέχοντι, καθὸ λέγομεν ἐν τῷ σπουδαίῳ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ σπουδαίῳ. ἄλλων οὖν ὑμνούντων ἄρχοντας ἡ ἐμὴ ἐν σοί, καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ.—Γράφεται καὶ ἡ ὑπόμνησις· οὐ γὰρ ἐν ἄλλῳ δεῖ ἔχειν τὸν νοῦν, ἀλλ' ἐν θεῷ . . .

Не

спи-

чалъ я.

А это и здѣсь такъ же.

— [л. 34ᵃ] Εἰς Σαλομῶν ψαλμός. Ἀληθεύει ἡ ἐπιγραφή· εἰς γὰρ τὸν Σολομῶντα τείνει καὶ εἰς τὸ ἐξ ἐκείνου γένος, δήλου ὄντος, ὅτι τὰ καθ' ὑπερβο-

первая

λογῆσαι τἀληθῆ λέγειν ἐθέλοντας, ἧπου γε καὶ τῆς πίστεως τοὺς τροφίμους· πρῶτον μὲν γὰρ οὔτε τῶν περάτων τῆς γῆς ἐκράτησε Σαλαμών, οὔτε τὸν παρὰ τῶν ἑσπερίων καὶ ἑῴων ἐδέξατο φόρον· ἔπειτα ἄνθρωπος ὢν τὸν τῇ φύσει σύμμετρον διαβιώσας χρόνον τοῦ βίου τὸ τέλος ἐδέξατο, καὶ τοῦτο οὐκ εὐκλεές. ὁ δὲ ψαλμὸς ἡλίου καὶ σελήνης πρεσβύτερον δείκνυσι τὸν προφητευόμενον· ἀκριβέστερον δὲ ταῦτα ἡ τῶν ῥητῶν ἑρμηνεία διδάξει. καὶ ἡ ἐπιγραφὴ δὲ οὐκ ἀνάρμοστος [л. 51ᵃ] ἀτεχνῶς τῷ σωτῆρι συμβαίνουσα· Σαλαμὼν γὰρ εἰρηνικὸς ἑρμηνεύεται . . .

Не

сли

чено.

[л. 51ᵇ] ⁜ Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον... Διὰ τούτων σαφῶς ἡμῖν τὴν ἀνθρωπείαν αὐτοῦ ὑπέδειξε γέννησιν ...

вторая псалтирь

λὴν εἰρημένα εἰς τὸν Χριστὸν ἀναφέρεται, ἐφ᾽ οὗ τὰ πράγματα ἐξέλαμψεν· ἐπηγγείλατο μὲν γὰρ ὁ θεός, ἀπέκρυψε δὲ καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸν χρόνον. ὅθεν εἴ τινα εἶδον ἐκ τοῦ γένους λαμπρὸν τοῦ Δαβίδ, Χριστὸν ἐπεφήμιζον, ὡς Ἐζεκίαν, ὡς Ἰωσίαν, οὕτω καὶ Σολομῶντα διὰ τὴν πολλὴν σοφίαν, [л. 34ᵇ] ᾧ καὶ ἔθνη ὑπετάγη καὶ δῶρα ἐπέμφθη ἐκ βασιλέως. ἐν σχήματι δὲ εὐχῆς αὐτὰ εἰσάγει, οὐ κατὰ προφητείαν· τὸ μὲν γὰρ παρακλήσεως ἐδόκει, τὸ δὲ ἐξ ἀλαζονείας. ἔοικε δὲ καθαρῶς εἰς Χριστὸν εἰρῆσθαι, ὃν ἡλίου καὶ σελήνης πρεσβύτερον δείκνυσιν ὁ ψαλμός· εἰρηνικὸς γὰρ σημαίνοντος τοῦ Σολομών, Χριστὸς ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν. Ὁ θεὸς τὸ κρίμα σου . . . . . γενεὰς γενεῶν. — Ὥσπερ βασιλέα καὶ υἱὸν βασιλέως τὸ αὐτὸ λέγει, οὕτως καὶ δικαιοσύνην καὶ κρῖμα τὸ αὐτό· ἔθος γὰρ τῇ Γραφῇ ἓν πρᾶγμα ὡς β′ λέγειν εἰς πλείονα μνήμην τοῦ ἀναγινώσκοντος . . .

—[л. 35ᵃ] Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον . . . Τὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ ῥήματα ἐμπεσεῖται ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς δρόσος εἰς γῆν διψῶσαν ἢ ὡς

первая

вторая псалтирь

ὑετὸς ἐπὶ πόκον φυσικῶς καταδεχόμενον τὴν ὑγρασίαν· ἢ διὰ τούτου τὴν ἀνθρωπείαν Χριστοῦ ὑπέδειξε γέννησιν ἀψοφητὶ γενομένην καὶ [л. 35[b]] λανθανόντως καὶ μυστικῶς. ἕτερος δὲ οὐ τὸ λανθάνον λέγει σημαίνεσθαι διὰ τούτων καὶ ἀνεπαίσθητον (ἔγνωστο γὰρ τῷ Γαβριήλ), ἀλλὰ καὶ τὸ συναφὲς τοῦ λόγου πρὸς τοῦτο τείνει· εἰ γὰρ καὶ ἀψοφητὶ κάτεισιν ἐπὶ πόκον ὁ ὑετός, ἀλλ᾽ ἥ γε σταγὼν σὺν ψόφῳ πάντως ἐπὶ γῆς. ἀλλ᾽ οἶμαι, ὡς πόκος ἡ παρθένος τῷ προπάτορι κατωνόμασται, ὡς ἐκείνων γένος, ὧν προβάτου δορὰ τὴν γύμνωσιν περιέστειλε. καὶ ἵν᾽ ἐπ᾽ αὐτῇ τὸ τοῦ τοῦ Γεδεὼν τελεσιουργούμενον ἐκφανῇ . . .

[л. 51[a]]✳ Καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη:— Πάλαι μὲν γὰρ αἱ τοπαρχίαι καὶ αἱ καθ᾽ ἕκαστον ἔθνος διῃρημέναι βασιλεῖαι συχνοῖς πολέμοις ταλαιπωρούμεναι τοῦ δώρου τῆς εἰρήνης ἀπολαύειν οὐκ εἶχον· διηνεκῶς γὰρ τὸν ὁπλητικὸν μετῄεσαν βίον. καὶ τούτους τοὺς πολέμους πολλοὶ καὶ Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων συνέγραψαν. διδάσκουσι δὲ ἡμᾶς

Не

Слп

первая

καὶ αἱ τῶν Μακκαβαίων ἱστορίαι, ὅσα προὐξένουν αἱ τοπαρχίαι κακά. μετὰ δὲ τὴν τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρώπησιν πέπαυται μὲν ἐκεῖνα, μία δὲ βασιλεία τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης κρατεῖ· μόνη εἰρήνη πολιτευομένη πολλὴν τῷ θείῳ κηρύγματι δέδωκε τὴν ἰσχύν. τὸ δὲ ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη, ἀντὶ τοῦ πάντα τοῦ παρόντος βίου τὸν χρόνον· περιττὸν γὰρ καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος λέγειν, καθ' ὃν εἰρήνη ἀληθὴς πολιτεύεται: —

[л. 52ᵃ] ✻ Ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰθίοπες· καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσι . . . . δῶρα προσάξουσι:—Θαρσεῖς τὴν Καρχηδόνα τὴν τῆς Λιβύης προκαθημένην καὶ ὁ μακάριος Ἠσαΐας καὶ ὁ θαυμάσιος Ἰεζεκιὴλ ὀνομάζουσιν. Σαβὰ δὲ Αἰθιο[л. 52ᵇ]πικὸν ἔθνος· ἀλλὰ Λίβυες μὲν οἱ καὶ Ἄφροι προσαγορευόμενοι τὰ ἑσπέρια κατοικοῦσι τμήματα, Αἰθίοπες δὲ τὰ ἑῷα καὶ νότια, Ἄραβες δὲ τὴν μέσην ἤπειρον, οἱ δὲ νησιῶται τῆς θαλάττης τὰ μέσα...

. . . [л. 52ᵇ] ✻ Πάντα τὰ ἔθνη δουλεύσουσιν αὐτῷ:— βαίνει ταῦτα τῇ τοῦ πατριάρχου

вторая псалтирь

че

но

— . . . [л. 36ᵇ] Ἐπεὶ δὲ Αἰθίοπας εἶπε τοὺς ἐξωτέρω, λέγει ὅτι καὶ οἱ τὰ παρὰ θάλασσαν οἰκοῦντες δῶρα προσοίσουσι· θαρσεῖς γὰρ τοὺς παραθαλαττίους καλεῖ τόπους· καὶ Ἰωνᾶς γὰρ κατέβη εἰς Θαρσεῖς τοῦ ἐκπλεῦσαι. εἰπὼν δὲ πάντα τὰ ἔθνη, νομισθήσεται πρὸς ὑπερβολὴν λέγειν· ἀλλ' εἶπον, ὡς οὐκ ἔστι μόνον προφητεία, ἀλλὰ καὶ εὐχή. ὁ δὲ εὐχόμενος οὐ κωλύεται μεγάλα αἰτεῖν, καὶ μάλιστα, ὅταν ὑπὲρ υἱοῦ ποιῆται τὴν εὐχήν . . .

. . . [л. 37ᵃ] Θαρσεῖς δὲ οἱ μὲν τὴν Καρχηδόνα τῆς Λιβύης προκαθημένην, οἱ δὲ τὴν Ταρσόν, εἰς ἣν ἔφυγεν Ἰωνᾶς,

✻

первая

Ἰακὼβ προφητεία· ὅτι αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. ὁρῶμεν δὲ καὶ τὸ τῆς προρρήσεως τέλος. οὐδὲ γάρ ἐστιν ἔθνος τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων ἀνήκοον, ἀλλ' εἰσὶν ἐν ἑκάστῳ οἱ τῆς θεογνωσίας τὴν αἴγλην δεξάμενοι: . . .—

. . . [л. 53a] ✻ Καὶ ζήσεται καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσίου τῆς Ἀραβίας: —Ἀντὶ τῆς Ἀραβίας, Σαβὰ τεθείκασιν οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταί. καὶ τοῦτο μέντοι κἀκεῖνο τὰ ἀναθήματα προθεσπίζει . . .

✻ Ἔσται τὸ ὄνομα [л. 53b] αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας· πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ: — Τὸ εὐλογημένον παρ' οὐδενὶ κεῖται, οὔτε ἐν τῷ Ἑξαπλῷ οὔτε παρ' Ἑβραίοις . . .

вторая псалтирь

οἱ δὲ χρῶμα ὑακίνθινον, ὡς ἐν τῷ εἶδος θαρσεῖς. Σαβὰ δὲ πόλις Ἰνδίας, ἀφ' ἧς ἡ βασίλισσα Νότου ἦλθε πρὸς Σαλομών . . .

— . . . [л. 39a] Ἄλλως· ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον· παρ' οὐδενὶ κεῖται . . .

Конецъ толкованія этого псалма.

. . . [л. 39b] Ἐν πάσῃ τῇ γῇ δῆλος ἔσται ὁ τῶν ὅλων θεὸς καὶ ὑπὸ πάντων δοξασθήσεται. διὸ καὶ ἐπεύχεται πέρας τὴν προφητείαν λαβεῖν διὰ τοῦ γένοιτο, γένοιτο· ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, πεπιστωμένος. ἀληθῆ φησι τὰ εἰρημένα καὶ δεῖ πάντως

первая

[л. 54а] Ἑρμηνεία τοῦ οβ′ ψαλμοῦ. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ:— Καὶ ἤδη προειρήκαμεν, ὅτι καὶ τοῦτον τινὲς ψαλτογράφον ἔφασαν, τινὲς δὲ μελοποιὸν καὶ τῶν ᾀδόντων χοροδιδάσκαλον, ἄλλοι δὲ τὸν μὲν Δαβὶδ εἶπον καὶ τούσδε τοὺς ψαλμοὺς εἰρηκέναι, τὸν δὲ Ἀσὰφ γεγραφέναι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰ βούλεταί τις, δεχέσθω· οὐδὲ μία γὰρ ἐντεῦθεν βλάβη τοῖς οὕτως ἢ ἐκείνως δεχομένοις φυήσεται. ἡμεῖς δὲ τοῦ ψαλμοῦ τὴν διάνοιαν, τῆς χάριτος φωταγωγούσης, ποιησώμεθα δῆλον . . .

Не

вторая псалтирь

πέρας λαβεῖν. ἐν δὲ τῷ Ἑβραϊκῷ ἀντὶ τοῦ γένοιτο ἀμήν, ἀμήν.

Ἄλλως: Εὐλογητός φησι ὁ τοῦ διορατικοῦ γένους θεός, οὗ ὄνομα δόξης ἡ θεότης τυγχάνει. διὰ δὲ τοῦ ἐπιδιπλασιάζειν τὴν εὐχὴν δείκνυσιν, ὡς ἀδιαστάτως καὶ συνεχῶς δεῖ τοῦτο ποιεῖν: —

οβ′. Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαβὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ: — Εἴρηται πολλάκις, ὡς διάφορος εὑρίσκεται τῶν ἐπιγραψάντων ἡ πλάνη· ἀπολομένου γὰρ τοῦ βιβλίου καὶ κατὰ μέρος εὑρισκομένων ψαλμῶν, ὡς τῷ εὑρόντι ἐδόκει, ἐπέγραψεν, ὡς καὶ ὁ τὸν παρόντα Ἀσὰφ ἐπιγράψας. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὡς πάντες εἰσὶ τοῦ Δαβίδ, καὶ οἱ μὲν ἐδίδοντο τῷ Ἀσάφ, οἱ δὲ τῷ Ἰδιθούμ· οἱ δὲ τοῖς υἱοῖς Κορέ, ὥστε ἁρμόσαι αὐτοὺς τοῖς ὀργάνοις ψαλτῳδοὺς ὄντας καὶ κορυφαίους τῶν ὕμνων. εἴρηται δὲ οὗτος, ὡς ἐκ τῶν ἐν Βαβυλῶνι, μᾶλλον δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς φιλαρέτων.

— . . . [л 41а] Ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσί· καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγωθήσονται . . . .

первая

сход-

но.

[л. 56^b—57^a] Ἑρμηνεία τοῦ ογ΄ ψαλμοῦ συνέσεως τῷ Ἀσάφ: — Τὴν ἐσομένην τῆς Ἱερουσαλὴμ πανωλεθρίαν ὁ προφητικὸς προθεσπίζει λόγος· ἐπιστῆναι καὶ συνιέναι κελεύει τοῖς ἐντυγχάνουσιν τοῦ ψαλμοῦ τὴν διάνοιαν. τινὲς μέντοι τοῖς ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς γεγενημένοις προσήρμοσαν τὸν ψαλμόν, οὔτε τῇ ἱστορίᾳ προσεσχηκότες, οὔτε τοῦ ψαλμοῦ τὴν προφητείαν ἀκριβῶς νενοηκότες· ὁ μὲν γὰρ ψαλμὸς [л. 57^a] ἐμπρησμὸν προλέγει τοῦ θείου νεὼ . . . .

вторая псалтирь

[л. 41^b] Ἄλλως: Ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ ἐξετάζονται. γηπονοῦντες καὶ τροφὴν ἐκ χειρῶν πορίζόμενοι διὰ πενίαν· τοὐναντίον δὲ πλούτῳ περιρρεόμενοι· ἐντρυφῶντες καὶ μηδὲν ὅμοιον πάσχοντες ἀνθρώποις τοῖς καθ' ἑκάστην μαστιζομένοις δι' ἐπιπόνου βίου καὶ μοχθηροῦ. ὁ γὰρ διὰ χειρῶν βίος οἷον μάστιξ δέδοται τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δὲ Σύμμαχος· οὐκ ἐνεθυμοῦντο περὶ θανάτου· στερεὰ γὰρ ἦν τὰ πρόπυλα αὐτῶν, ὡς ἐν τούτοις ὄντων καὶ μὴ δεχομένων τὰ ἐπίχειρα, ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία . . .

[л. 46^b] ογ΄. Συνέσεως τῷ Ἀσάφ. Ἐκ προσώπου τῶν Μακκαβαίων εἴρηται, ἡττηθέντων ὑπὸ τῶν τοῦ Ἀντιόχου στρατηγῶν καὶ δεομένων ἀπαλλαγῆς. ἡ γὰρ ἐν τοῖς ῥητοῖς περιπάθεια ταύτην εἶναι πείθει τὴν ὑπόθεσιν. παρορμᾷ δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τῶν λεγομένων σύνεσιν τὸ προφητικὸν πνεῦμα, τὰ μέλλοντα ὡς παρῳχηκότα διεξιόν, τὴν ἐσχάτην νοεῖν πολιορκίαν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων· τότε γὰρ αὐτῶν παντελὴς ἀπόπτωσις γέγονεν . . .

Читай ниже подъ буквою А

первая	вторая псалтирь
...[л. 57ᵇ] ※ Ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου: — Οὔτε ὁ Ἑβραῖος, οὔτε οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταί, οὔτε μὴν οἱ Ο΄ ἐν τῷ Ἑξαπλῷ πληθυντικῶς ἐν τοῖς ἁγίοις τεθείκασιν, ἀλλ' ἑνικῶς, ἐν τῷ ἁγίῳ, ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι περὶ τοῦ ναοῦ ταῦτα οἱ λέγοντες λέγουσιν ὀλοφυρόμενοι καὶ θρηνοῦντες τὰ ὑπ' ἐκείνων εἰς τοῦτο γεγενημένα...	Не сличено.
Этого нѣтъ здѣсь.	[л. 48ᵃ] Ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα καὶ οὐκ ἔγνωσαν.... Ἄλλως. Ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν ἐπισήμως γνώρισμα κατὰ τὴν εἴσοδον ἐπάνω· σημεῖα γὰρ τῆς νίκης αὐτῶν ἐπάνω τῆς πύλης ἔστησαν ἢ ἐνεκόλαψαν τὴν νίκην αὐτῶν θριαμβεύοντες.

вторая псалтирь

— ... [л 50ᵃ⁻ᵇ] Ὁ δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς.... μισούντων σε ἀνέβη διαπαντός. Τοῦτο τοῖς ἄνω συνῆπται· ἐπεὶ γὰρ πρόκειται τῶν ἐχθρῶν ἡ βλασφημία λεγόντων, ὅτι ἀναρπάσωμεν τοὺς Ἑβραίους, ὡς μήτε θεὸν ἔχοντας βοηθόν, μήτε προφήτην τὸν τὴν ἡμῶν καταμηνύοντα ἔφοδον, διὰ τοῦτο ὥσπερ ἀναμιμνήσκων τὸν θεὸν τῶν εἰς αὐτοὺς γεγενημένων θαυμάτων πάλαι, ταῦτα προφέρει λέγων, ὅτι αὐτοὶ μὲν ταῦτα δυσφήμως λέγουσι καὶ ἀπίστως, σὺ δέ, Κύριε, μνησθεὶς τῶν πρίν σου θαυμάτων ὡς περιφανῶς ἔσωσας ἐκ μέσου γῆς Αἰγύπτου, ὡς τὴν ῥοώδη θάλασσαν ἐστερέωσας σχίσας τὴν ὑγρὰν οὐσίαν αὐτῆς καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερον αὐτῆς τμήματα ἐπισχών, ὡς τὸν

Φαραὼ σὺν τοῖς τριστάταις καὶ ἅρμασι συνέτριψας, ὡς δρακοντείους κεφαλὰς ἐπὶ τοῦ ὕδατος· ὡς τοὺς αὐτοὺς Αἰγυπτίους πλησιοχώρους Αἰθίοψιν ὄντας παρέδωκας [л. 51[a]] αὐτοῖς εἰς κατάβρωμα, αὐτοὺς καὶ τὸν [1]) βασιλέα αὐτῶν ἡττήσας ἀπὸ προσώπου Αἰθιόπων, ὡς πηγὰς καὶ χειμάρρους ἀνεστόμωσας εἰς ἄφθονον τοῦ λαοῦ ποτόν, ὡς ἐξήρανας τὸ ἄλσος Ἠθάμ κατάρρυτον ὂν πάλαι, ἐν ᾧ τοῖς εἰδώλοις τεμένη κατεσκεύαστο· ὡς ἡμέραν καὶ νύκτα ἐδημιούργησας, ὡς ἔαρ ἔπλασας καὶ θέρος, ὡς πάντα τὰ ὡραῖα τῆς γῆς· πάντα γὰρ ὑπέκειτο τῇ ἀμηχάνῳ σου ἰσχύϊ. τούτων ἁπάντων ἀνακινήσας παρ' ἑαυτῷ τὴν ἐνέργειαν, μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου· καὶ σκῆπτρον ἤτοι ῥάβδον βασιλείας σου, ἣν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι ἔδειξας ταῖς περὶ αὐτὴν ἀντιλήψεσί σου, μηδὲ τοῖς βλασφημοῦσι σε παραδῷς θηρίοις ψυχήν, εὐγνωμόνως τὰ εἰς αὐτὴν ὑπηργμένα σοι δι' εὐχαριστίας σοι ἀνυμνοῦσαν. ἐπίβλεψον δὲ καὶ εἰς τὴν διαθήκην σου, ἣν διέθου ἡμῖν, ἔθνος ἡμᾶς ἔσεσθαί σοι περιούσιον ἐπαγγειλάμενος. καὶ ἡ μὲν ἐπαγγελία σου αὕτη, ἀλλ' οὐχ ἡμῖν, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς δὲ ἡμῶν περιτέτραπται· ἡμεῖς μὲν γὰρ πτωχεύομεν, οἱ τῷ φωτὶ τῶν θαυμάτων σου πάλαι λελαμπρυσμένοι, οἱ δὲ ἐσκοτισμένοι τοῖς γηΐνοις φροντίσμασι πεπλήρωνται οἴκων, ἀνομιῶν μέν, ἅτε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἀπαγωγῆς καὶ πλεονεξίας, ὅμως εὐθηνοῦνται καὶ ἐν πλούτῳ διάγουσι τὴν παροῦσαν ζωήν. μὴ οὖν ἀποστραφῇς ἡμᾶς, ἀλλ' ἀναστὰς βοήθησον ἡμῖν. πρὸς μὲν οὖν ἱστορίαν οὕτως, [л. 51[a]] πρὸς δὲ διάνοιαν, ὡς ἂν τοῖς βουλομένοις φίλον ἐκλαμβανέσθω· οὐ γὰρ ἐστενοχώρηται τὰ τοῦ θείου πνεύματος πρὸς τὴν εὐσεβεστέραν ἔννοιαν ἐκλαμβάνεσθαι. — Ἄλλως: Ὁ δὲ θεὸς βασιλεύς· νῦν μέν φησι ἀνακόπτεις ἐξ ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν τὴν φοράν, πάλαι δὲ ἡμεῖς βασιλέα σε καὶ δεσπότην ἐπιγεγράμμεθα. καὶ τοσαύτην ἡμῶν ἐποιήσω σωτηρίαν, ὡς μηδένα λαθεῖν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ γὰρ ἐν μέσῳ τῆς γῆς, ἀντὶ τοῦ ἐν φανερῷ καὶ παρρησίᾳ, ὥστε ἐξάκουστον γενέσθαι πᾶσι τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. εἶτα καταλέγει τὰ τῆς σωτηρίας. εἴη δ' ἂν ἀληθὴς σωτηρία ἡ διὰ τῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀφ' οὗ τινες καὶ ὀμφαλὸν εἶναι τῆς γῆς

Principium exegeseos

---

1) τῶν cod.

τὰ Ἱεροσόλυμα ἀπεφήναντο διὰ τὸ κληθῆναι μέσον τῆς γῆς. διαγράφει δ' οὖν ὅμως τὰ τῆς παλαιᾶς σωτηρίας: σύ φησιν ὁ τὴν θάλασσαν διατεμὼν καὶ τὸ ὕδωρ ἑκατέρωθεν ὡς τοίχους ὀχυρώσας, σὺ τοὺς Αἰγυπτίους (δράκοντας γὰρ τούτους διὰ τὸ τῆς γνώμης πονηρὸν τροπικῶς ὀνομάζει) ἐπὶ τοῦ ὕδατος καταποντίσας, αὐτούς τε καὶ τὸν τούτων ἄρχοντα Φαραώ, ὃν καὶ αὐτὸν δράκοντα καλεῖ. καὶ ἣν ἐφ' ἡμῶν ἐκραταίωσας θάλασσαν, ἐν ἐκείνοις διέλυσας. καὶ τοὺς καταλιπομένους εὐαλώτους ἐποίησας· ἐπελθόντες γὰρ Αἰθίοπες τῇ χώρᾳ αὐτῶν πᾶσαν ἀπώλεσαν. ἢ περὶ τῶν Ἰνδικῶν τοῦτο ὀρνίθων φησίν, οἳ ἐπελθόντες ἐκβρασθέντας αὐτοὺς κατέφαγον, [л. 52[a]] ἢ ὕδατος νοουμένου τῆς κακίας, ἢ τῶν ἀστάτων καὶ τεταραγμένων κυμάτων τοῦ βίου, δράκοντες εἶεν ἂν οἱ τοῦ αἰῶνος ἄρχοντες τούτου καὶ ὁ τούτων ὑπερέχων, οἳ ἐν τῷ τοιούτῳ ὕδατι βλαπτικῶς ἐνεργοῦσιν. εἶτα ἐφεξῆς λέγει θαύματα· πηγὰς μὲν καὶ χειμάρρους τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ λέγει ῥευσάσας, Ἠθὰμ δέ, ὅτι τόπος ἦν ἀλσώδης καὶ ὕδασι κατάρρυτος καὶ φυτοῖς κατάκομος, ἐν ᾧ Σολομὼν πρὸς θήραν ἐξῄει· οὗ καὶ τὴν ξηρασίαν ἐν τοῖς θαύμασι καταλέγει. οἱ δέ, ὅτι ὡς ἐπὶ ὑποδείγματος τέθειται, ὅτι εἰ δὲ καὶ ποταμοὺς ἐχρῆν διαβῆναι ἀβάτους, βατοὺς αὐτοὺς ἐποίεις ἡμῖν, ὡς ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου· Ἠθὰμ γάρ, λέγει, σημαίνει νότον, ἐκ νότου δὲ κεῖται ὁ Ἰορδάνης τῆς Ἱερουσαλήμ. σημαίνει καὶ αἷμα καὶ βάτον, ὅτι ἐκεῖ θυόντων ἐξηράνθη τὸ αἷμα καὶ ἡ ἀκανθώδης ὕλη τῆς εἰδωλολατρείας. ἀλλὰ τί θαυμαστόν φησι, εἰ τὰ ἐπὶ γῆς μετέβαλες, ὅτε αὐτὸς εἶ ὁ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας δημιουργήσας. . .

первая

— . . . [л. 57[b]] Καὶ χοίρου δὲ προτομὴν οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς τοῖς τῆς πύλης ἐνέκοψαν λίθοις. . . .

вторая псалтирь

Ἄλλως δὲ προτομὰς λέγει χοίρων ἐγκολάψαι τῇ πύλῃ τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον ὑποκνίζοντα τοὺς Ἰουδαίους [1]).

74 Ψαλμ. — . . . [л. 58[b]] ⁂ Σὺ διέρρηξας ποταμοὺς καὶ χειμάρρους: — Ὁ δὲ Ἑβραῖος καὶ οἱ ἄλλοι ἑρμηνευταὶ πηγὴν εἰρήκασιν.

[[1]) Этого мѣста я не отыскалъ.]

первая	вторая псалтирь
Κἂν τε δὲ πηγὴν εἴπωμεν, κἂν τε πηγάς, οὐχ ἁμαρτησόμεθα τῆς ἀληθείας . . .	
[л. 59ᵇ] Ἑρμηνεία τοῦ οε´ ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος· ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. ᾠδὴ πρὸς τὸν Ἀσσύριον: — Τὴν τοῦ Ἀσσυρίου προσθήκην οὐχ εὗρον ἐν τῷ Ἑξαπλῷ, ἀλλ' ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις. αὐτὴν μέντοι ἔχει τὴν ὑπόθεσιν ὁ ψαλμός· τὰ γὰρ κατὰ τὸν Σενναχηρεὶμ προθεσπίζει καὶ τὴν ἐπενεχθεῖσαν τῇ στρατιᾷ τιμωρίαν: —	75 Ψαλμ. — . . . [л. 56ᵇ] Ἡ τοῦ Ἀσσυρίου προσθήκη οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ Ἑξαπλῷ, ἀλλ' ἐν ἀντιγράφοις· ὑπόθεσιν δὲ ἔχει ὁ ψαλμὸς τὰ κατὰ τὸν Σεναχηρεὶμ καὶ τὰ ἐπενεχθέντα αὐτοῦ τῇ στρατιᾷ . . .
. . . [л. 59ᵇ] ※ Φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων: — Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· ὑπερφανὴς ὑπερμεγέθης ὑπὸ ὀρέων θήρας· ἐν γὰρ τοῖς ἡμετέροις ὄρεσι τῇ θήρᾳ τοῦ θανάτου τοὺς δυσμενεῖς παραδοὺς, ὑπερμεγέθης καὶ ἐπιφανὴς παρὰ πᾶσιν ἀνεδείχθης· φωτίζεις γὰρ τῷ θαύματι τοὺς ἀγνοοῦντας καὶ διδάσκεις, ὅστις ὑπάρχεις:	. . . [л. 57ᵇ] Ὁ δὲ Ἀκύλας· φωτισμὸς σὺ ὑπερμεγέθης ἀπὸ ὀρέων θήρας. ἀπὸ τῶν πλησίον ὀρῶν τῇ θήρᾳ τοῦ θανάτου φησὶ τοὺς δυσμενεῖς παραδοὺς, ὑπερμεγέθης καὶ ἐπιφανὴς πᾶσι δειχθήσῃ. ἢ ὄρη αἰώνια οἱ οὐρανοί· ἐκ γὰρ θείων ὑψωμάτων τῇ τῆς θεότητος αἴγλῃ τὰς τῶν ἀξίων φωτίζει ψυχάς· ἢ αἱ ἀγγελικαὶ δυνάμεις αἳ συνεργοῦσιν ἡμῖν πρὸς τὰ [л. 58ᵃ] κρείττονα . . .
76 Ψαλμ. — . . . [л. 60ᵇ] ※ Ταῖς χερσί μου νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠπατήθην: — Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· ἡ χείρ μου νυκτὸς ἐκτέτατο διηνεκῶς. νύκτωρ ἡσυχίαν ἄγων τὰς χεῖ-	То же и здѣсь.

первая

ρας ἐξέτεινον τυχεῖν φιλανθρωπίας ἀντιβολῶν καὶ οὐ διήμαρτον τῆς ἐλπίδος· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ οὐκ ἠπατήθην . . .

☩ Ἠδολέσχησα καὶ ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα μου: — Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· διελάλουν ἐμαυτῷ καὶ ἐλιποθύμουν. . .

Похоже.

Это-

вторая псалтирь

Ὁ δὲ Ἀκύλας· ἀνένευσε, τουτέστι παρηγορεῖσθαι ἀπηρνήσατο ἡ ψυχή μου, καὶ ἀνθρώποις μὲν παρακαλοῦσιν οὐκ ἐπειθόμην [1]).

[л. 64ᵇ] Φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ.... οὐ γνωσθήσονται. — Ὁ Σύμμαχος, ἐν τοῖς τροχοῖς. βροντὴν γάρ φησι ἐπαφεὶς μεγίστην, συνεπόδισας τοὺς τροχοὺς τῶν ἁρμάτων τῶν Αἰγυπτίων, ἵνα μὴ προβαίνειν ἔχωσιν, ἀλλ' ἅμα πάντες καταποντισθεῖεν· κατεσχέθησαν γὰρ ἕως ἐπεκλύσθησαν. ἀστραπὰς δὲ ἐνταῦθα τὰς ἀπειλάς, τὰς καταπλήξεις, ἃς τοῖς Αἰγυπτίοις ἐπήγαγε . . .

. . . [л. 65ᵃ] Ἄλλως. Τῆς θαυματουργίας φησὶ τὸ φῶς δίκην ἀστραπῆς τὴν οἰκουμένην διέδραμε· τροχὸς γὰρ ὁ κόσμος, σφαιροειδὴς ὢν καὶ κυκλοφορικῶς κινούμενος, οὗ ἐντὸς ἄλλος τροχός, ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος. — Ἄλλως δέ. Τὸν τροχὸν

[[1]) Этого отрывка я не отыскалъ.]

первая

го

нѣтъ

здѣсь.

[л. 62ᵃ] Ἑρμηνεία τοῦ οζ′ ψαλμοῦ συνέσεως τῷ Ἀσάφ:— ☆ Τὸν παλαιὸν δεδωκὼς νόμον ὁ τῶν ὅλων θεὸς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσέταξε τοῦτον διηνεκῶς καὶ αὐτοὺς ἐκπαιδεύεσθαι καὶ τὰ τέκνα διδάσκειν· καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν ἑορτῶν τὰς αἰτίας τοῖς ἐκγόνοις ὑποδεικνύναι, ὡς ἂν τὰς θείας εὐεργεσίας μανθάνοντες εὐγνώμονες γένοιντο περὶ τὸν τὰ

вторая псалтирь

κύκλον ἡμῖν αἰθέριον ὑποβάλλει νοεῖν φησί, καθ' ὃν τὰ ἄστρα περιδινεῖται, ὡς βόες περιελίττοντο ἅλωνα· σφαιροειδῆ γὰρ οὐρανόν, κατὰ τὸν θεῖον λόγον, οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς θείοις λόγοις εὑρεῖν, ἵν' ὑπὲρ γῆν τε καὶ ὑπὸ γῆν τὴν τροχοειδῆ φορὰν ἐννοήσωμεν. ὕδωρ γὰρ ὑπὸ γῆν, οὐχ οὐρανὸν παριστῶσιν αἱ γραφαί. καὶ ὑπὲρ οὐρανὸν ὕδατα στέγους δίκην δέρρεως ἐκτεταμένον [л. 65ᵇ] τρόπον· καὶ ὁ στήσας γὰρ τὸν οὐρανόν, οὐχ ὁ περιαγαγὼν κύκλῳ· καὶ διατείνας ὡς σκηνὴν οὐχ ὡς κύκλον περιελίξας . . . Φωνὴ βροντῆς ἐν τροχῷ. καὶ ἡ τῶν υἱῶν τῆς βροντῆς διδαχὴ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅς ἐστι τροχός· τροχὸς δὲ καὶ ὁ αἰών, βροντὴ καὶ ὁ εὐαγγελικὸς λόγος ὁ κατακτυπήσας τὴν ὑπουράνιον.

[л. 66ᵃ] οζ′. Συνέσεως τῷ Ἀσάφ: Νόμος ἦν ἀρχαῖος τὰς τοῦ θεοῦ μὴ κρύπτειν εὐεργεσίας, ἀλλὰ διηγεῖσθαι τοὺς καθ' ἕκαστον τοῖς μετ' αὐτούς, ὥστε διαβαίνειν εἰς γενεὰς τῶν ὑπαρξάντων ἀγαθῶν τὰς μνήμας καὶ ἐκ τούτου εἰς ἔλεον ἐφέλκεσθαι τὸν θεόν, ὡς εὐγνώμονες περὶ τὰ ὑπάρξαντα ἀγαθά. τούτῳ τῷ νόμῳ ἑπόμενος καὶ ὁ Δαβὶδ

первая	вторая псалтирь
τοιαῦτα κεχαρισμένον· διδάξεις. γὰρ αὐτά, φησί, τοὺς υἱούς σου . . .	νουθετεῖ τοὺς μετ' αὐτὸν οὕτω ποιεῖν καὶ καταλέγει τὰς θείας εὐεργεσίας καὶ τὸ τῶν δεξαμένων ταύτας ἀχάριστον. συνέσεως δὲ ἐπέγραψε παρορμῶν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σύνεσιν τῶν ἐπιφερομένων . . . .
Это не похоже. Не сличено.	. . . [л. 68ᵇ] ἀντὶ δὲ τοῦ διέρρηξε πέτραν ὁ Ἀκύλας διέρρηξε πέτρους εἶπεν, δουλεύσας τῇ Ἑβραϊκῇ γραφῇ, δι' ἧς παρίσταται οὐ μίαν εἶναι, ἀλλὰ πολλάς. τὸ πλῆθος δὲ τῶν ὑδάτων δηλῶν ἄβυσσον ὠνόμασε . . .
	. . . [л. 70ᵇ] Καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτούς . . . Ὀργὴν θεοῦ καλεῖ νῦν τὴν ἀπὸ τῆς γαστριμαργίας καὶ χολέρας φθορὰν τῶν Ἰσραϊλιτῶν.
	NB. — Ἰστέον ὡς Ἑβραῖοι κυνομυίαν θηρία φασὶ διάφορα καὶ ἀναμεμιγμένα. ἐρυσίβη δὲ κυρίως ἡ κονιορτώδης φθορὰ τοῦ σίτου [1]).
Это сходно слово въ слово.	[л. 78ᵃ] οη'. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. Ἀντιόχου τοῦ ἐπίκλην Ἐπιφανοῦς τὴν κατὰ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων μανίαν ὁ προφητικὸς προθεσπίζει λόγος, τὴν δὲ χρησμολογίαν εἰς

[1]) Этого примѣчанія (подъ знакомъ NB) я не отыскалъ.]

первая	вторая псалтирь
	εὐχὴν σχηματίζει, ὡς ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν τηνικαῦτα προσφερομένην... Ὁ θεός, ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου....
Ληνοὶ и здѣсь ἐκκλησίαι.	[л. 85[a]] π'. Εἰς τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τῷ Ἀσὰφ ψαλμός. Οἱ μὲν ἐπιγράψαντες ὑπὲρ τῶν ληνῶν ἐοίκασιν ἐπιγράψαι, ὅτι ὑπὲρ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἰνικοῦ καρποῦ εἴρηται, μικροπρεπῆ τὴν ἐπιγραφὴν ποιούμενοι καὶ Ἰουδαϊκὴν τῷ ὄντι· ἐλέγχει γὰρ αὐτοὺς ἡ ὑπόθεσις, ὅτι περὶ μειζόνων πραγμάτων εἴρηται· τὴν γὰρ ἀπὸ Βαβυλῶνος τοῦ λαοῦ ἐπάνοδον εὐαγγελίζεται..... δύναται καὶ τὴν κλῆσιν τῶν ἐθνῶν ὑποσημαίνειν, ὧν ὁ καρπὸς [л. 85[b]] ὡς ἐν ληνοῖς ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις προσφέρεται...
	Ἄκουσον λαός μου· καὶ διαμαρτυρήσομαί σοι.... ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.—Ὅτε φησὶ πρὸ πάντων τοῦτό σοι προσέταξα ἑτέρῳ θεῷ μὴ λατρεῦσαι (πρόσφατος δὲ θεὸς ὁ μηδὲν οὐσιῶσαι δυνάμενος), ἀλλὰ καίτοι μὴ εὑρεῖν δυνάμενος, τὴν κακόνοιαν ἐπεδείκνυσο. τοῦτο δὲ καὶ τὴν Ἀρείου καὶ Εὐνομίου παραπληξίαν ἐλέγ-

первая

82 Ψαλμ. —

Та же мысль, но выражена другими словами, не похожими на эти.

[л. 74a] ⁜ Ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργεύσαντο γνώμην καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἁγίων σου: —Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· ἀντὶ τῶν ἁγίων σου κατὰ τοῦ ἀποκρύφου σου. ὁ δὲ Ἀκύλας· κατὰ τοῦ συγκεκριμένου σου. οὕτω καὶ ὁ Θεοδοτίων. ἐπειδὴ γὰρ ἐξ αὐτῶν ἔμελλε κατὰ σάρκα βλαστήσειν ὁ δεσπότης Χριστός . . .

[л. 74b—75a] ⁜ Ἀλλόφυλοι μετὰ τῶν κατοικούντων Τύρον: — Ἀλλοφύλους

вторая псалтирь

χει· εἰ γὰρ οὐχ ὁμοούσιος ὁ μονογενής, ἀλλότριος ἄρα, καὶ εἰ ἦν ὅτε οὐκ ἦν, πρόσφατος καὶ οὐκ ἀΐδιος. τὸ δὲ πλάτυνον τὸ στόμα σου ἀντὶ τοῦ ὅτε σοὶ καὶ τοῦτο προσέταξα, ὅτι ὅσα θέλεις, αἴτησαι καὶ παρέξω σοι.

[л. 90b] πβ'. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. Ἐπινίκιός ἐστιν ὁ ψαλμὸς κατ' ἐφόδου πολεμίων πολλῶν συμμαχησάντων ἀλλήλοις κατὰ Ἰσραηλιτῶν . . . Ὁ Δαβὶδ προαγορεύει τοῦτον ὡς ἐκ προσώπου τῶν Ἰσραηλιτῶν. ἀμφιβάλλεται δὲ ὁ χρόνος· οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν Μακκαβαίων, οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦτο λέγουσι γενέσθαι. (Все).

Не

сли-

чено.

—. . . [л. 92a] Ἀλλόφυλοι

первая

Φιλιστιαίους οἱ ἄλλοι καλοῦσιν ἑρμηνευταί, οὓς ἡμεῖς ὀνομάζομεν Παλαιστηνούς· οὗτοι γὰρ μόνοι καταλειφθέντες ἐκ τοῦ γένους τοῦ Χαναὰν καὶ παρὰ τὸν Ἰσραὴλ οἰκοῦντες εἰκότως ἀλλόφυλοι διαφερόντως ἐκλήθησαν. — ⁜ Καὶ γὰρ καὶ Ἀσοὺρ συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν: — [л. 75[a]] Ἀσύριοι κατ' ἐκεῖνον οὐκ ἐβασίλευον τὸν καιρόν. αἰνίττεται τοίνυν ὁ λόγος τοὺς Σαμαρείτας, ἀποίκους Ἀσυρίων ὄντας, μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν δέκα φυλῶν ἐν ταῖς ἐκείνων οἰκήσαντας πόλεσιν:—

83 Ψαλμ. — . . . [л. 76[a]] ⁜ Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγὼν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσιὰ ἑαυτῆς.— Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως· καί γε ὄρνεον εὗρεν ἑαυτῷ οἶκον, καὶ στρουθία νοσσιὰν ἑαυτῶν, οὗ ἔθεντο νεοσσοὺς αὐτῶν . . . .

Весь этотъ псаломъ утраченъ. Выпалъ изъ рукописи.

вторая псалтирь

δὲ οἱ Φιλισταῖοι, οὓς νῦν Παλαιστηνούς φαμεν. Ἀσσοὺρ δὲ οἱ Σαμαρεῖται· οὐ γὰρ ἐβασίλευον τότε οἱ Ἀσσύριοι . . .

Не сличенно.

[л. 101[b]] πς'. Τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμὸς ᾠδῆς.

Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πύλας Σιὼν ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακὼβ. . . . Ἡγοῦμαι καλῶς μὴ προσκεῖσθαι

первая

88 Ψαλμ.—. . . [л. 79ᵇ] ※ Ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ Κυρίῳ; ἢ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ Κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ;—Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· τίς γὰρ ἐν αἰθέρι ἀντιπαραθήσει τῷ Κυρίῳ, ἐξισάσει τῷ Κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεῶν; υἱοὺς δὲ καλεῖ τοῦ θεοῦ τοὺς υἱούς, ὡς υἱοὺς ἀνθρώπων τοὺς ἀνθρώπους . . . .

Не

сличено.

То же.

вторая псалтирь

τὸ τίνος οἱ θεμέλιοι, ἀλλ' αὐτοῦ, ἵν' ἐπιζητήσαντες εὕρωμεν ἐν τοῖς ἐφεξῆς τὸν λεγόμενον τεθεμελιωκέναι τὴν Σιὼν ἄνδρα, ὃς καὶ ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ καὶ ἐθεμελίωσεν αὐτήν· τοὺς γὰρ θεμελίους τῆς πόλεως θεμελίους θεοῦ καλεῖ . . .

. . . [л. 102ᵇ] Ἄλλως: Ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πύλας Σιών: Ἐν τῷ Ἑξαπλῷ οἱ ο' οὕτως· ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πύλας Σιὼν ἐκ πασῶν τῶν κατασκηνώσεων Ἰακώβ . . .

Здѣсь нѣтъ сего.

89 Ψαλμ.—. . . [л. 115ᵇ] Τινὲς τῶν συγγραφέων τὸν μέγαν ἔφασαν Μωυσῆν τήνδε ποιῆσαι τὴν προσευχήν, τινὲς δὲ τὸν Δαβὶδ προσαρμόσαι ταύτην ἐκείνῳ . . . .

— [л. 119ᵃ] ϛ'. Ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. ὡς δὲ ἕτεροι, αἶνος ᾠδῆς τῷ

первая	вторая псалтирь
Этого нѣтъ здѣсь.	Δαβίδ: Ἀνεπίγραφος μὲν παρ' Ἑβραίοις, ὡς μὴ παραδεχομένοις τὴν δηλωτικὴν τῆς τοῦ Χριστοῦ θεοφανείας ἐπιγραφήν. ἡμῖν δὲ αἶνος ἐστὶν ᾠδῆς· πᾶς γὰρ αἶνος εἰς θεὸν τὴν ἀναφορὰν ἔχει. οἱ δὲ Ἑβραῖοι σιγῶσι τὸν αἶνον καὶ τοῖς αἰνοῦσι σιγᾶν ἐγκελεύονται, κωλύειν γοῦν ἐπιχειροῦσιν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς παῖδας αἰνεῖν ἐπὶ ταῖς θαυματουργίαις τὸν Κύριον.
То же.	διδάσκει δὲ τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος τὸ ἄμαχον.
91 Ψαμ.—. . . [л. 86^b] ※ Καὶ τὸ γῆρας μου ἐν ἐλαίῳ πίονι: — Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· ἡ παλαίωσίς μου, ὡς ἐλαία εὐθαλής· ἀνθήσω γὰρ καὶ τὸ γῆρας ἀποθήσομαι καὶ ἐλαίαν τεθηλυῖαν μιμήσομαι. καὶ κατὰ τοὺς ο' οἷόν τινι ἐλαίῳ πιανθήσομαι τῇ θυμηδίᾳ:—	Не сличено.
※ Καὶ ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου καὶ ἐν τοῖς ἐπανισταμένοις ἐπ' ἐμὲ πορευομένοις ἀκούσεται τὸ οὖς μου: — Τὸ ἐπεῖδε καὶ ὁ Σύμμαχος καὶ ὁ Θεοδοτίων, καὶ αὐτὸς ὁ Ἑβραῖος ἐπόψεται εἴρηκεν· μελλόντων γὰρ πρόρρησις τὰ λεγόμενα. ἀλλὰ συνήθως οἱ ο' τὰ γε-	Не сли-

первая

γενημένα ὡς ἐσόμενα ἡρμήνευσαν, τὸ ἀναντίρρητον τῆς προρρήσεως καὶ ἐν τούτῳ δηλοῦντες· ὥσπερ γὰρ ἀδύνατον τὰ γεγενημένα μὴ γεγενῆσθαι, οὕτως ἀδύνατον τὴν τοῦ πνεύματος πρόρρησιν ἀπέραντον διαμεῖναι...

[л. 87b] ⁂ Καὶ ἐχόμενοι αὐτὴν πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ: — Ὁ δὲ Ἀκύλας καὶ ὁ Θεοδοτίων· ὀπίσω αὐτοῦ πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. τοῦτο γάρ φησι τὸ σωτήριον δικαιοσύνην ἐκάλεσεν. ἀκολουθήσουσιν οἱ καθαρὰν ἀπιστίας διάνοιαν ἔχοντες, καὶ εὐθέσι χρώμενοι λογισμοῖς....

94 Ψαλμ. . . [л. 88b] Ἐσχη-

вторая псалтирь

че-

що.

[л. 126b] ϟγ΄. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ τετράδι σαββάτων. Τινὲς καὶ τοῦτον κατὰ Βαβυλωνίων εἰρῆσθαι ἔφασαν. ὡς ἐφηδομένου τοῦ θείου λαοῦ. οἷς ἐπαναστάντες αὐτοῖς οἱ Μῆδοι τῶν εἰς τὸν λαὸν πεπραγμένων αὐτοῖς, πλέον ἢ ἔδει ἐτιμωρήσαντο. ἄλλοι δὲ ἐκ προσώπου τῶν εὐσεβείᾳ συντεθραμμένων κατὰ τῶν πονηρίᾳ συζώντων, ἐφ’ οἷς ὑπ’ αὐτῶν ἔπασχον, ἀπεμπολούντων τὸ δίκαιον, κονδυλιζόντων πένητας .... εἰσάγει οὖν περὶ προνοίας λόγον ἐν τούτῳ ὁ θεῖος Δαβὶδ ...

*

первая

μάτισται ὁ ψαλμὸς ἐκ προσώπου τοῦ Ἰωσίου καὶ τῶν τούτου ἱερέων: —

[л. 89b—90a] Ἑρμηνεία τοῦ ϟε' ψαλμοῦ, ὅτε ὁ οἶκος ᾠκοδομεῖτο μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις:— Οὐδὲ ταύτην ὁ μακάριος Δαβὶδ ἔγραψε τὴν ἐπιγραφήν, οὔτε μὴν οἱ ἐξ ἀρχῆς τὴν προφητείαν ἡρμηνευκότες. ἄλλος δέ τις ὡς ἔοικε τὴν ἐπιστολῆς διάνοιαν τοῦ ψαλμοῦ κατιδών, ταύτην τέθεικε τὴν ἐπιγραφήν. ἁρμόττει δὲ καὶ τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανελθοῦσι καὶ τὸν θεῖον δειμαμένοις νεὼν ἡ τοῦ γράμματος ἐπιφάνεια, ἐπειδήπερ ἐν αὐτοῖς ἐσκιαγραφήθη πάντων ἀνθρώπων ἡ σωτηρία. προθεσπίζει δὲ ὅμως ἡ προφητεία καὶ τὴν προτέραν καὶ τὴν δευτέραν [л. 90a] τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἐσομένην κρίσιν . . . .

[л. 90b] ※ Σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς: — Ὁ Θεοδοτίων καὶ ὁ Σύμμαχος οὕτως· ἠχήσοι ἡ θάλασσα συμ-

вторая псалтирь

— . . . [л. 131a] Οὔτε ὁ Δαβίδ, οὔτε τις τῶν ἑρμηνευτῶν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τέθεικεν, ἀλλ' ἕτερός τις τὴν διάνοιαν τοῦ ψαλμοῦ κατιδών. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανελθοῦσιν, ὅτε τὸν ναὸν ᾠκοδόμησαν καὶ τὰ ἐγκαίνια ἐπετέλεσαν. ἁρμόζει δὲ καὶ τῇ τῶν ἐθνῶν κλήσει, ὅτε ἡ κατὰ Χριστὸν ἐκκλησία τεθεμελίωτο. ὅθεν τοῖς μὲν Ἑβραΐζουσιν ἀνεπίγραφος λέγεται, ἡμῖν δὲ ᾠδή ἐστι, μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς αἰχμαλωσίας τῆς φύσεως τῷ θεῷ ᾀσθεῖσα, ὅτε ἀνῳκοδομήθη διαλυθεῖσα ἡ τῆς φύσεως ἡμῶν κατασκευὴ διὰ τῆς ἀναστάσεως· εὐθὺς γὰρ τὸ τῆς καινῆς Διαθήκης μυστήριον ἡ ψαλμῳδία ἐν προοιμίοις εὐαγγελίζεται λέγουσα· ᾄσατε τῷ Κυρίῳ ᾆσμα καινὸν καὶ ἐνέγκατε αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. διὸ παρ' Ἑβραίοις σεσίγηται.

первая

πληρώματι αὐτῆς . . .

[л. 95ᵃ] Ἑρμηνεία τοῦ ρ' ψαλμοῦ. Τῷ Δαβὶδ ψαλμός. Ἔνια τῶν ἀντιγράφων ἔχει τετράδι σαββάτων. οὔτε δὲ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς ο' ταύτην εὑρήκαμεν τὴν προσθήκην . . .

103 Ψαλμ. . . . [л. 103ᵃ] ⁜ Δράκων οὗτος, ὃν ἔπλασας ἐμπαίζειν αὐτῷ: — Διὰ τοῦ δράκοντος τὰ μεγάλα παρεδήλωσε κήτη, ἃ τοῖς μεγάλοις πελάγεσι ἐμφιλοχωρεῖ. τὸ δὲ ἐμπαίζειν αὐτῷ, ἀντὶ τοῦ αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ· ἀρρενικῶς γὰρ αὐτὴν ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος καλεῖ. οὕτως φησὶ ἐστὶν μεγάλη, ὅτι καὶ τὰ μυρία τῶν ἰχθύων περίκειται γένη, καὶ τὰ μέγιστα κήτη ἀδεῶς ἐν αὐτῇ νήχεται . . .

Не

сли-

чено.

106 Ψαλμ. . . . [л. 115ᵃ] ⁜ Καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς

вторая псалтирь

— . . . [л. 140ᵇ] Διάφορος ἡ περὶ τοῦ ψαλμοῦ δόξα· ὁ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι λελέχθαι τοῦτον εἶπεν λαοῦ· δεομένου τυχεῖν ἐπανόδου . . . ὁ δὲ τὴν τοῦ ὁσίου ἀρετήν. . . ἄλλος δέ τις τὸν περὶ προνοίας καὶ κρίσεως ᾄδειν λόγον φησίν.

Не

сли-

чено.

104 Ψαλμ. . . . [л. 158ᵃ] Πρῶτος ὁ παρὼν ψαλμὸς τυγχάνει τῶν ἐπιγραφομένων τὸ ἀλληλούϊα. ὅπερ ἐστὶ παρακέλευσις μυστική, πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ ὑμνῳδίαν τὴν ἀκοὴν διεγείρουσα. σημαίνει δὲ αἶνος θεοῦ . . .

первая

ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ:—Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· καὶ πλανήσει αὐτοὺς ἐν ματαιότητι διανοίας. ὁ θεὸς οὐκ ἐπάγει πλάνην, ἀλλ' ἀπαγορεύει τὴν πλάνην, τοὺς δὲ μὴ πειθομένους ἀκυβερνήτους ἐᾷ...

108 Ψαλμ. . . . [л. 117[a]] ※ Ἐξερευνησάτω δανειστὴς πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ: — Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· συγκρούσαι πράκτωρ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ. πράκτορες δὲ καὶ οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς τὸν ἐπικείμενον εἰσπραττόμενοι φόρον. οὗτοι δὲ τὰ Ἰουδαίων διήρπασαν ἅπαντα ἀκριβῶς ἐρευνήσαντες . . .

[л. 125[a]] Ἑρμηνεία τοῦ ριε' ψαλμοῦ. Ἀλληλούϊα·: Ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταὶ καὶ μέντοι καὶ ὁ Σύρος τοῦτον τοῖς προτεταγμένοις συνάπτουσι· καὶ γὰρ τῆς αὐτῆς ἔχεται διανοίας. καὶ τὸν ἔνατον διχῇ διελόντες τῇ τῶνδε τῶν ψαλμῶν συναφείᾳ τὸν ἴσον τῶν ψαλμῶν φυλάττουσι ἀριθμόν. τὴν αὐτὴν δὲ ὅμως ὑπόθεσιν ἔχει· οἱ γάρτοι τῶν ζώντων ἐκεῖ μνημονεύσαντες καὶ τοῦτο τεθεικότε, ἀκροτελεύτιον, ἐνταῦθα ἀρχόμενοι λέγουσιν: —

вторая псалтирь

— . . . [л. 194[a]] Ἀλληλούϊα.—Ἐκ προσώπου Ἐζεκίου ἐστίν, εὐχαριστοῦντος ἐπὶ τῇ ἀναιρέσει τῶν πολεμίων καὶ ἐπιτιμῶντος ἑαυτῷ, ἐφ' οἷς μεγάλα μετὰ νίκην ἐφρόνησε, καὶ διὰ τοῦτο ἠρρώστησε, καὶ διὰ τοῦτο δεηθεὶς ἀπηλλάγη τῆς ἀρρωστίας. τινὲς δὲ τοῦτον τῷ πρὸ τούτου συνάπτουσι τῷ ἀκροτελευτίῳ ἐκείνου, καὶ ταῦτα ἐφαρμόζοντες ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα.

. . . [л. 195[a]] Ἄλλως. Προηγεῖται τοῦ ἀληθῶς λαλεῖν

первая

Ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα: — Οὐ γὰρ τοῖς τοῦ σώματος ὀφθαλμοῖς ἐκείνην ἐθεασάμην τὴν χώραν, ἀλλὰ κατάδηλόν μοι ταύτην ἡ πίστις πεποίηκεν. ⁜ Ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφόδρα. ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου· πᾶς ἄνθρωπος ψευστής:— Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως· ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ θαμβεῖσθαι· πᾶς ἄνθρωπος διάψευσμα. ὁ δὲ Θεοδοτίων· πᾶς ἄνθρωπος ἐκλείπει. ὁ δὲ Σύμμαχος· καὶ εἶπον ἀδημονῶν· πᾶς ἄνθρωπος διαψεύδεται. οὐχ ἁπλῶς δὲ πάσας τέθεικα τὰς ἑρμηνείας, ἀλλὰ δεῖξαι βουλόμενος, ὡς τὴν ἀνθρωπίνην εὐημερίαν ψεῦδος καλεῖ, διαρρέουσαν ὅτι τάχιστα καὶ διαρκὲς οὐδὲν ἔχουσαν· τὴν γὰρ ἀθρόαν ταύτην μεταβολὴν θεασάμενος, καὶ τῆς προτέρας ἡμῶν ἀναμνησθεὶς εὐημερίας, καὶ τὰς ἐπαλλήλους ὁρῶν συμφορὰς εἶπον ἀδημονῶν· μόνιμον οὐδὲν οὐδὲ σταθερόν, ἀλλὰ διαψεύδεται . . .

116 Ψαλμ.—(подразум. Ἀπόστολοι) [л. 126ª] πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν ἔδραμον· καὶ οἱ μὲν

вторая псалтирь

ἡ κατὰ θεὸν πίστις. οἱ γὰρ μὴ οὕτως λέγειν ἀρξάμενοι, ψεῦσται πιστεύσας οὖν φησι πρότερον, εἶτα λαλήσας καὶ κατανοήσας τὴν ἀληθῆ σοφίαν καὶ θαυμάσας, ὅπως ἡ βραχεῖα ἀνθρώπων φύσις τοσαύτης ἠξιώθη τιμῆς. ἐταπεινώθην τε καὶ ἐξέστην, καὶ τοῦτο ἀπεφηνάμην, ὡς πᾶσα ἡ κατὰ τὴν κοσμικὴν σοφίαν δοκοῦσα ἀλήθεια ψευδής ἐστιν. οὐ γάρ ἐστιν ἄνθρωπον ἀληθεύειν ἐκτὸς τῆς κατὰ θεὸν πίστεως. Ἄλλως. Ὅτε πιστεύσας ὑπερφυῆ ἐλάλησα καὶ μεγάλα, τότε τῷ μηδὲν ἐμαυτὸν ἰδεῖν ἐταπεινώθην. πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, ἐπεὶ κενὸν καὶ διάψευσμα ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, ὅτι καὶ εἶναι δοκῶν οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἐν εἰκόνι ζωῆς μᾶλλον, ἢ ἐν ἀληθείᾳ στρέφεται. Ὁ δὲ Ἀκύλας· ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ θαμβεῖσθαι· πᾶς ἄνθρωπος [л. 195ª] διάψευσμα. ὁ δὲ Θεοδοτίων· πᾶς ἄνθρωπος ἐκλείπει. ὁ Σύμμαχος· καὶ εἶπον ἀδημονῶν· πᾶς ἄνθρωπος διαψεύδεται. . . .

первая

Ἰνδούς, οἱ δὲ Αἰγυπτίους, οἱ δὲ Αἰθίοπας προσήγαγον τῷ θεῷ. ὁ δὲ μακάριος Παῦλος [л. 126^{b}] διδάσκει συντόμως . . . ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ . . . Ἰωάννης ὁ πάνυ τὴν Ἀσίαν τῆς προτέρας ἠλευθέρωσεν ἀσεβείας· οὕτως ὁ θεσπέσιος Ἀνδρέας τὴν Ἑλλάδα ταῖς τῆς θεογνωσίας ἀκτῖσι κατηύγασεν. οὕτως ὁ θειότατος Φίλιππος Φρυγῶν ἑκατέρων τὴν πλάνην διήλεγξεν. οὕτως ὁ μέγας Πέτρος ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἔδραμε πόλεως, ἅπασι προσφέρων τὰς τῆς ἀληθείας ἀκτῖνας . . .

118 Ψαλμ. . . . [л. 131^{b}] ※ Ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου ἀπὸ ἀκηδίας. βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου: — Ἡ συνεχὴς προσβολὴ τῆς ἁμαρτίας διαλύει πολλάκις τὸν λογισμόν, καὶ ἀπαυδῆσαι παρασκευάζει τὸν ἀθλητήν, καὶ τὴν καλουμένην ἀκηδίαν ἐργάζεται. χαυνουμένη δὲ ἡ ψυχὴ τὸν ὕπνον εἰσδέχεται. ὁ δὲ ὕπνος ἐπάγει τὸν θάνατον . . .

. . . (л. 134^{a}] ※ Διελογισάμην τὰς ὁδούς σου,

вторая псалтирь

Не-

сли-

че-

но.

первая	вторая псалтирь
καὶ ἐπέτρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρτύριά σου:—Ὁ Ἑβραῖος δὲ τὰς ὁδούς μου ἔχει· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἑρμήνευσαν ἑρμηνευταί, καὶ οἱ ο΄ ἐν τῷ Ἑξαπλῷ [1])...	
... [л. 134b] ⁜ Μέτοχος ἐγὼ εἰμὶ πάντων τῶν φοβουμένων σε, καὶ τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολάς σου [2]):—Ὁ δὲ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ, μέτοχος, συνημμένος, εἴρηκεν. Ὁ δὲ Σύρος φίλος...	То же.
...[л. 141b] Ἑρμηνεία τοῦ ριθ΄ ψαλμοῦ. Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν:—Ὁ Θεοδοτίων· ᾆσμα τῶν ᾀσμάτων [3]). ὁ δὲ Σύμμαχος καὶ ὁ Ἀκύλας· εἰς τὰς ἀναβάσεις (изъ плѣна Вавил.).	... [л. 230a] Ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος· εἰς τὰς ἀναβάσεις. Ὁ δὲ Θεοδοτίων· ᾆσμα τῶν ἀναβάσεων. τίνος ἕνεκεν οὕτως εἴρηνται;
Этого нѣтъ здѣсь.	κατὰ μὲν ἱστορίαν, ὅτι περὶ τῆς ἐπανόδου διαλέγεται τῆς ἐκ Βαβυλῶνος· κατὰ δὲ ἀναγωγήν, ὅτι εἰς τὴν τῆς ἀρετῆς ὁδὸν ἐξελήφθησαν...
126 Ψαλμ. ... [л. 145b] ⁜ Ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, οὕτως υἱοὶ τῶν	Не

[1]) NB. Итакъ составитель толкованій сей псалтири имѣлъ подъ руками текстъ не 70 толковниковъ, а другой.

[2]) NB. Этотъ псаломъ раздѣленъ на три отдѣла (στάσεις).

[3]) Ошибка! ἀναβάσεων.

первая	вторая псалтирь
ἐκτετιναγμένων:—Ὁ Θεοδοτίων· ὡς βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, οὕτως υἱοὶ νεότητος. κατὰ ταύτην δὲ τὴν διάνοιαν καὶ ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος ἡρμήνευσεν. λέγει δέ, ὅτι ἐσόμεθα τῷ θεῷ πεποιθότες οὐ μόνον πολλοί, ἀλλὰ καὶ δυνατοί, οἷόν τινα βέλη παρὰ δυνατοῦ τινος ἀφιέμενα . . .	сли- че-
127 Ψαλμ. . . . [л. 146ª] ❊ Τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι:—Ὁ δὲ Σύμμαχος· κόπον χειρῶν σου ἐσθίων. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι καὶ οἱ ο' καρποὺς οὐ τὴν ἐπικαρπίαν ἐκάλεσαν, ἀλλὰ τὸ μόριον τῶν χειρῶν . . .	но.
131 Ψαλμ. [л. 148ª] Ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Ἐφραθᾷ· εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ.—Εὐφραθᾶ δὲ ἡ νῦν καλουμένη Βηθλεὲμ ὠνομάζετο. ἐκεῖ δὲ ὁ δεσπότης ἐτέχθη Χριστός, ὃς τοῖς Ἰουδαίοις τὸ οἰκεῖον σῶμα ὑποδείξας ἔφησε· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον. δρυμοῦ δὲ πεδία καλεῖ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ τὸν τόπον ἔρημον ὄντα καὶ οἰκοδομίαν οὐκ ἔχοντα· [л. 149ª] ἐκεῖ γὰρ τὸν ὀλοθρευτὴν ἄγγελον διὰ τῆς πρὸς θεὸν ἱκετείας ἐπισχὼν ὁ	Не сли- чено.

первая	вторая псалтирь
μέγας Δαβίδ, καὶ βωμὸν ἔστησεν καὶ θυσίαν προσήνεγκεν...	
	134 Ψαλμ.—. . . [л. 252[b]] Ἀνάγων νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς, ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησεν, ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ. Ἄλλως: ἀναβιβάζων. Ἕτερος: ἀνασπῶν ἀπὸ ἄκρων. Ἄλλως: ἐκ τελέσματος. ἐξ ἐσχάτου, ἤτοι ἀπ' ἄκρου γῆς . . .
Этого нѣтъ здѣсь.	
То же, но другими словами.	ρλς' Τῷ Δαβὶδ ψαλμός. Ἐπιγέγραπται μὲν παρά τισι τῷ Δαβὶδ διὰ Ἱερεμίου· ὅτι δὲ πεπλάνηνται, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐστι τῶν ῥημάτων μαθεῖν. Ἱερεμίας γὰρ τῆς εἰς Βαβυλῶνα αὐτοῖς αἰχμαλωσίας οὐκ ἐκοινώνησε. Βαβυλωνιακός δέ ἐστιν, ὡς καὶ αὐτὰ δείκνυσιν ἐν προοιμίοις τὰ ῥήματα. θαυμάσαι δὲ ἄξιον, πῶς μεταξὺ κεῖται τῶν ἐπινικίων οὗτος, αἰχμαλωσίαν κηρύττων, ἐξ οὗ δεῖλον τὸ μὴ κατὰ τάξιν συντεθῆσθαι τοὺς ψαλμούς, ἀλλ' ὡς εὑρέθησαν . . .
Этого нѣтъ здѣсь	
[л. 156[a]] Ἑρμηνεία τοῦ ρλη' ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ. Ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις πρόσκειται Ζαχαρίου, εἰς τὴν διασποράν:—Τοῦτο οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ,	Не сли-

первая

οὔτε παρὰ τοῖς ο', οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὗρον ἑρμηνευταῖς, ἀλλά τις ὡς ἠβουλήθη νενοηκὼς τὸν ψαλμόν, τῆς ἐπιγραφῆς ἐποιήσατο τὴν προσθήκην. ὁ μέντοι ψαλμὸς τὴν Ἰωσίου τοῦ βασιλέως πρόρρησιν ἔχει . . .

[л. 161ᵇ] Ἑρμηνεία τοῦ ρμγ' ψαλμοῦ τῷ Δαβίδ. Ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων τῇ ἐπιγραφῇ προσκείμενον εὗρον· πρὸς τὸν Γολιάθ. οὔτε δὲ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε μὴν παρὰ τοῖς ο' εὗρον ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. . . .

вторая псалтирь

чено.

[л. 269ᵇ] ρμ' ψαλμὸς τῷ Δαβίδ. — Τοῦτον οἱ μὲν τὸν Δαβὶδ διωκόμενον ὑπὸ Σαοὺλ καὶ ἐπικουρίας ἀξιοῦντα τυχεῖν ἀναγράψαι φασί. οἱ δὲ ἐκ τῶν ἐν Βαβυλῶνι ταριχευθέντων τῷ πλήθει τῶν συμφορῶν καὶ ἀξιούντων μὴ ἀπωσθῆναι . . .

13 февраля 1861 года.
Въ Каирѣ.

№ 62.

Въ той же библіотекѣ.

Εὐθυμίου Ζυγαβινοῦ ἐξήγησις ψαλτηρίου. Рукопись на пергаминѣ въ большой листъ, XIII вѣка, писана хорошимъ, четкимъ почеркомъ.

Προοίμιον.

Πατὴρ τοῦ παρόντος βιβλίου. τὸ μὲν ὅλον εἰπεῖν. ὁ θεοῦ παῖς . . . .

№ 63 (**1927**).

Въ той же библіотекѣ.

На бумагѣ in 4°, XVII вѣка. [Содержитъ:]

Παράφρασις τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβίδ, ἤτοι ἐξήγησις εἰς κοινὴν γλῶσσαν· ὁποῦ ἐξηγηθήκασιν παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Μελετίου τοῦ Συρίγου.

Διὰ τὴν μακαριότητα καὶ τελειότητα τῶν δικαίων, καὶ τὴν ματαιότητα καὶ ἀπώλειαν τῶν ἀσεβῶν ψαλμὸς πρώτος·

Ψαλμὸς α΄. Μακάριος ἀνὴρ . . .	Μακάριος ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν περιπατεῖ τὸν δρόμον, ὁποῦ περιπατοῦσιν οἱ πολλοί, ὁποῦ πρῶτα ἀπακούουσι ταῖς κακαῖς συμβουλαῖς τῶν ἀσεβῶν. . .
Ἀλλ᾽ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου.	Μάλιστα τὸ ἐνάντιον, βάνωντας τὸν νοῦν του ὅλον ὄχι μόνον εἰς τὸ νὰ γροικᾷ, μὰ καὶ εἰς τὸ νὰ τελειώνῃ μὲ τὸ ἔργον τὸν νόμον τοῦ θεοῦ . . .

[Съ записью:

Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα καὶ τιμή: —

и съ припиской владѣльца:

ἐκ τῶν Γρηγορίου Μελισσηνοῦ τοῦ Κρητός.]

№ 64 (**1907**).

Въ той же библіотекѣ.

На бумагѣ въ большой листъ, 1696 года. На первой страницѣ внизу написано: Ἐκ τῶν τοῦ Κωνσταντίνου Κανταχουζηνοῦ. А въ концѣ сказано:

Ἔλαβε πέρας τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς Μιχαὴλ τοῦ Βυζαντίου ἐν Βουκουρεστίῳ ἐν τῇ αὐθεντικῇ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος τοῦ Ῥάδουλ Βοεβόδα, διὰ προσταγῆς τοῦ σοφωτάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος στολνίκου κυρίου κυρίου Κωνσταντίνου τοῦ Κανταχουζηνοῦ. Ἐν ἔτει ͵αχϟϛ΄ μηνὶ σεπτεμβρίῳ δ΄ +

[Содержитъ:]

Παντελεήμονος ἱερομονάχου τοῦ Χίου, τοῦ ἐν τῷ ναῷ Καρμηλίῳ ἐξήγησις εἰς τὸ ψαλτήριον: —

Толкованіе начинается съ 109 псалма. Итакъ — это вторая часть рукописи. Языкъ — новогреческій.

[Нач.: 1968 Ψαλμὸς ρθ'. «Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου». Ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἄλλοι ἀναφέρουσι τὸν ψαλμὸν εἰς τὴν νίκην ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Ἀβραάμ . . .]

— —

№ 65 (**2016**).

В ъ той же библіотекѣ.

Рукопись на бумагѣ въ осьмую долю листа [210×150], XVIII вѣка, [содержащая]

Ἀπολιναρίου μετάφρασις εἰς τὸν ψαλτῆρα:—

[съ присоединеніемъ впереди выдержекъ изъ Свиды:]

Ἀπολλινάριος Λαοδικεὺς τῆς Συρίας γεγονὼς ἐν ἡμέραις Κωνσταντίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, καὶ ἕως τῆς ἀρχῆς Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου. (Ἐκ τῶν τοῦ Σουΐδα)

[изъ Сократа и Созомена, а также стиховъ:

Εἰς τὸν ψαλτῆρα παρὰ τοῦ Ἀπολιναρίου μεταφρασθέντα.

Παμβασιλῆϊ θεῷ λατρεύομεν, ἐστὶν ἀνάσσειν καὶ θεὸν ὑμνῆσαι κλῆρος ἀκηράσιος.

Εἰς τόδε πᾶς γέγονεν . . . . .

. . . θυμῷ παντὶ μέγαν μέλψαντα φύλα θεόν: —

Ν γυλώνιος.

Текстъ Аполинарія начинается:]

Ψαλμὸς α'.

Ὄλβιος οὐ πεπόρευται δυσσεβέων ἐνὶ βουλῇ,
Οὐδ' ἴχνος ἐστήριξεν ἀλιτροτάτοισι κελεύθοις . . . .

[Послѣ 150-го псалма слѣдуютъ обычныя пѣсни съ помѣткой впереди:

Τὰ ἑπόμενα μετεφράσατο Ν. γυλώνιος·

Есть и запись писца:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν Δαυίδου ψαλτήριον. δοξασμένος ὁ θεὸς ἔστω νῦν τε καὶ ἀεὶ· δέδωκε γὰρ τῇ ἐμῇ ψυχῇ σὺν τῷ σώματι φημῇ ἅμα καὶ ψυχῇ εὐροστίαν ποθητήν. Μανουὴλ ἐστιν

οὗτος ὁ λαλῶν καὶ τοῦ χρυσοῦ χωνευτῆς καὶ ἀμαθῆς τῶν γραμμάτων ἀληθῶς λέγω ἐν κυριακαῖς ἅμα καὶ ἐν ἑορταῖς σχολῇ ἐν αὐταῖς εὑρὼν τὸ παρὸν ἐγράψατο: —]

№ 66.

Псалтирь грузинская, на папирусѣ in 4⁰, необыкновенно древняя. Изъ средины ея и съ конца утрачено много листковъ, но еще уцѣлѣли 84 листка. Эту замѣчательную рукопись я передалъ ризничему о. Виталію для храненія въ особомъ мѣстѣ. Смотри у меня образцы почерка ея [два листа въ Имп. Публ. Библіотекѣ въ собраніи Порфирія. Описана *А. Цагарели*, Свѣдѣнія о памятникахъ грузинской письменности. СПБ. 1881. Вып. II, стр. 51—53].

№ 67.

NB. Мой іеромонахъ Θеофанъ видѣлъ въ общей библіотекѣ монастыря иную грузинскую рукопись на пергаминѣ in folio.

№ 68.

Славянская псалтирь, писанная глаголитскими буквами на пергаминѣ in 16⁰. Есть начало, а конца нѣтъ. Послѣдній псаломъ 137-й. Сходна съ нашею церковною псалтирью. Разницы мало; напр.: вмѣсто моленіе читается молитва. Всѣхъ листковъ теперь 177, а страницъ 354. [Изданная впервые *Л. Гейтлеромъ*, переиздается теперь Отдѣленіемъ Русск. Языка и Словесности Имп. Академіи Наукъ по фотографическому снимку, привезенному въ 1907 году мною].

№ 69.

Въ кельяхъ Синайск. архіепископа.

Толкованіе на книги Екклисіаста, Пѣсни пѣсней и Іова, на бумагѣ in 4⁰.

№ 70 (**2125**).

Рукопись недавняя [XVI вѣка, лл. 86 + 23, размѣра 203×140; разными почерками]. Она переплетена вмѣстѣ съ печатною книгою: Ἁμαρτωλῶν Σωτηρία [со стр. μζʹ части I.

Содержаніе:]

1) [лл. 1ª—38ᵇ] Замѣчательный апокрифъ: Ἰωάννου τοῦ ποτὲ Ἑβραίου εἴδησις τῶν διαθηκῶν τῶν ιβʹ υἱῶν τοῦ πατριάρχου Ἰακὼβ μεταφρασθεῖσα ἀπὸ Ἰουδαϊκὴν διαλέκτου (!) εἰς ἑλληνικήν: — Ἡ διαθήκη των δώδεκα πατριαρχῶν υἱῶν Ἰακὼβ τοῦ πατριάρχου:

2) [лл. 41ª—45ª Διήγησις πάνυ ὡραία καὶ φρικτή:·

Κάποιος ἱερεὺς μὲ ἕναν εὐλαβῆ διάκονον. . . ἀμήν:

3) лл. 45ª—49ᵇ Περὶ τοῦ ἱερέως ὁποῦ ἐπόρνευσεν μὲ τὴν δούλην του καὶ ὕστερα ἐλείτουργαν. καὶ ὁ ἄγγελος τὸν ἀφώρισε καὶ ὁ ἱερεὺς τὸν ἄγγελον καὶ ἀπεπτερώθη καὶ ἔμειναν καὶ οἱ δύο δεμένοι: —

Ἐν τοῖς χρόνοις ὅπερ ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος μεγαλομάρτυς Μερκούριος . . . ἀμήν: —

4) лл. 49ᵇ—51ª Περὶ τῶν διδομένων λειτουργιῶν διὰ τὰ σαραντάρια τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἡσαΐου μονάχου τοῦ πρεσβυτερίου (!) καὶ ἐγκλείστου: —

Ἕνας ἄρχοντας εὑρίσκετον ἀσθενὴς . . . . τὸν πληρώσουν: —

5) лл. 51ª—57ᵇ Ἀρχὴ τῆς ἀποκαλύψεως. διήγησις πανωφέλιμος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου: —

Πορευόμενός ποτε τινας τῶν ἁγίων πατέρων. . . ἀμήν: —

6) лл. 58ª—63ª Ἱστορία ἣν ἔχωσιν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῷ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν κώδικι τῷ ὄντι ἐν Τιβεριάδι. ἱστόρηται δὲ καὶ ὑπὸ Σουΐδα ἐν τῷ ιʹ στοιχείῳ. μαρτυροῦσα εἶναι τὸν Χριστὸν υἱὸν θεοῦ: —

Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν. ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ γέγονεν ἄνθρωπός

τις ἀρχηγὸς τῶν Ἰουδαίων Θεοδόσιος ὄνομα αὐτῷ, ὃς πλείστοις τῶν χριστιανῶν γνωστὸς ὑπῆρχε . . . ἐθάρρησεν: —

Τέλος τῆς ἱστορίας ταύτης: —

7) лл. 64^a—74^b Ἐγκώμιον въ честь Синая, составленное патр. Герасимомъ.

8) лл. 75^a—83^b Ἡ παροῦσα διήγησις ἔστι τὸ θαῦμα, ὃ ἐγένετο εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὸ ὄρος ὁποῦ ἦλθεν διὰ προσευχῆς τοῦ πατριάρχου τοῦ τότε Ἀλεξανδρείας καὶ ὑπό τινος μοναχοῦ τοῦ ποτὲ Τζαγκάρι· καὶ ἔστοντας νὰ μὴν εἶναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μεταγλωττισμένα κάποιος χριστιανὸς θεό (!) ζήλῳ κινηθεὶς τὰ εὑρῆκεν εἰς ἀράπικον βίβλον τῶν Συριανῶν καὶ τὰ ἐμεταγλώττισεν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν γλῶτταν. καὶ ὁ ἀκούων θέλη φρίξῃ τὸ πνεῦμα του εἰς τὰ γεγονότα θαύματα: —

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον τις πατριάρχης τὸ ὄνομα Μη⟨ν⟩ᾶς . . .

9) лл. 84^a—85^a Περὶ τῆς ἁγίας κορυφῆς τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ: —

Πρὸ τοῦ μολυνθῆναι . . . ἀμήν: —

10) лл. 86^a—86^b Διήγησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Ῥωμαίου:—

Τρεῖς τινες ἡγιασμένοι γέροντες· Σέργιος καὶ Ὑγιὸς καὶ Θεόφιλος . . . δρομαίως ἔπεσαν εἰς τοὺς (обрывается текстъ).

Затѣмъ съ особой нумераціей

11) лл. 1—23 разнаго содержанія приписки.]

№ 71 (2123).

Въ ризницѣ Синайскаго подворья въ Капрѣ, называемаго Джуванія.

Хранится замѣчательная рукопись на пергаминѣ, въ осьмую долю листа [148×115; 129×86; по 48 строкъ въ два столбца; на 131 лл.] въ кожаномъ непарядномъ переплетѣ. Она содержитъ Псалтирь въ двухъ спискахъ, весь Новый Завѣтъ, кромѣ Апокалипсиса, нѣсколько отрывковъ изъ твореній

св. Отцовъ, акаѳистъ и канонъ Богоматери; а замѣчательна не столько древностію, сколько необыкновенно мелкими почерками и миніатюрною живописью школы Грекофлорентинской. Въ концѣ ея [на л. 131ᵇ] послѣ стиховъ Симеона Логоѳета въ честь Богоматери приписано синею краскою:

[Ἡ ἐλπίς μου ὁ θεὸς: καὶ καταφυγή μου ὁ Χριστός: σκέπη μου τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον .:

красною:

Ὥσπερ τάφον σου τὴν κλίνην βλέπειν θέλε· ἐπεὶ τάφος σε πρῶτον ὕστερον μένει .:

и опять синею:]

Ἔτους ͵ςψν΄. Θεόδωρος ἀναγνώστης ἁμαρτωλὸς ὁ Τριχᾶς: т. е. «Лѣта 6750=1242 Ѳеодоръ чтецъ грѣшный, Трихасъ». Такая приписка доказываетъ, что эта рукопись только принадлежала сему Ѳеодору, а написана была не имъ; иначе онъ по общему обычаю краснописцевъ сказалъ бы: «писалъ я, Ѳеодоръ, и проч.» Да и почерки рукописи разновѣковые [1]). Она принадлежала православному христіанину на островѣ Хіосѣ и попечителю Синайскаго монастыря миссеру Зарзису изъ рода Комниныхъ, и имъ подарена была Синайскому архіепископу Кириллу 14 ноября 1781 года, когда онъ останавливался на сказанномъ островѣ, ѣдучи изъ Египта въ Константинополь. Объ этомъ гласитъ слѣдующая приписка на вперeплетномъ бѣломъ листѣ спереди:

+ 1781, νοεμβρίου 14: παραγενόμενοι εἰς βασιλευοῦσαν ἐξ Αἰγύπτου καὶ γενόμενοι κατὰ τὴν νῆσον Χίον, ἐδωρίσατο ἡμῖν τὸ παρὸν ὁ ἐκεῖσε διατελῶν ἐπίτροπός μας μισὲρ Ζαρζῆς Πατροκόμνηνος· τὸ ὁποῖον ἐγράφη ἔτος ἀπὸ Ἀδάμ, ὡς φαίνεται ἐν τῷ τέλει, ͵ςψν΄, ὥστε εἶναι χρόνοι ἀπερασμένοι, ἀφ' οὗ ἐγράφη 542.

+ Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου Κύριλλος.

Подробное описаніе этого дорогого манускрипта сдѣлано было мною въ подворьѣ 19 апрѣля 1850 года. Вотъ оно.

[¹) Ѳеодоръ несомнѣнно одинъ изъ писцовъ р-си, и почерки принадлежатъ одному вѣку и одному времени]

Листокъ 1. На лицевой сторонѣ его написанъ разноцвѣтными красками образъ благовѣщенія архангела [ἀρχάγγελος Γαβριήλ] Пресв. Дѣвѣ Маріи [$\overline{\text{МР}}$ $\overline{\text{ΘΥ}}$], а на оборотѣ изображенъ только крестъ багрянаго цвѣта.

Листокъ 2. На немъ такими же красками написанъ глобусъ, т. е. шаръ земной. На оборотѣ листка нѣтъ ничего. Очертаніе этого глобуса, вставленнаго въ обручъ съ перекрещенными поверхъ его дугами, я отношу ко времени царя Іоанна Палеолога (1437 г.), котораго портретъ помѣщенъ въ рукописи.

Листокъ 3. Тутъ живописно изображенъ царепророкъ Давидъ въ Византійской коронѣ съ двумя висящими у ушей нитями изъ жемчужинъ и драгоцѣнныхъ камней. Концы нитей имѣютъ видъ крестиковъ ⁛ ⁛. Въ верхнемъ углу листка виденъ поясный ликъ Богоматери. Предъ нимъ стоитъ Давидъ, и правою рукою съ благословляющимъ перстосложеніемъ, поднятою немного къ верху, выражаетъ свое молитвенное благоговѣніе, а въ лѣвой держитъ хартію съ словами: *ἄκουσον θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου*, т. е. «Слыши, дщи, и виждь и приклони ухо твое». Одежда на немъ — царская.

Листки отъ 4 до 10-го. [$=4^{a}$—11^{a}] Послѣ изображенія Давида слѣдуетъ Псалтирь. Вся она уписана на седми листкахъ (14 страничкахъ) необыкновенно мелкимъ почеркомъ, почти безъ сокращеній, тогда какъ моя Псалтирь 862 года in 8^{0} уписана на 300 листкахъ (600 страницъ). Это—не рукопись, а диво! Листки ея у́же прочихъ листковъ на полногтя: значитъ, она пришита къ нимъ переплетчикомъ по волѣ владѣльца ея, а до того не входила въ составъ описываемаго манускрипта.

Листки отъ 11 до 36-го [$=$ л. 12^{a}—29^{b}]. За этою Псалтирью слѣдуетъ другая. Она другимъ калиграфомъ уписана на 26 листкахъ весьма мелкимъ почеркомъ, отличнымъ отъ почерка первой Псалтири. Въ ней заглавныя буквы послѣ каждой точки, то лазуревыя, то красныя, въ перемежку. На оборотѣ 26 листка, на одной половинѣ его написано кино-

⁂

варью: сколько псалмовъ сочинилъ Давидъ, сколько Асафъ, и проч. [л. 29ᵇ Ὑπόθεσις Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου. Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἥδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις . . . ὁμοῦ ρν': —]; а на другой половинѣ [л. 29ᵇ] живописанъ [смотр. табл. 33] Илія пророкъ [ὁ προφήτης Ἡλίας], сидящій въ скалистой пещерѣ и смотрящій на ворона, который принесъ ему мясо въ клювѣ своемъ. [На самомъ дѣлѣ на л. 5ᵃ—29ᵇ есть только одна псалтирь, писанная однимъ писцомъ.]

Листокъ 37 [= л. 30ᵃ]. Послѣ этой Псалтири на пергаминномъ листкѣ съ лица живо написанъ красками поясной портретъ [смотр. табл. 31] царя Михаила Палеолога [Μιχαὴλ ἐλέῳ θεοῦ πιστὸς βασιλεὺς Κωνσταντινουπόλεως. καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων· ὁ Παλαιολόγος.], а на оборотѣ такой же портретъ [смотр. табл. 32] царя Іоанна Палеолога [+ Ἰωάννης· ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεύς. ὁ Παλαιολόγος ∴ вырѣзанный почти по контурамъ изъ другой рукописи и наклеенный сюда очень искусно]. Надъ первымъ портретомъ видна стенографическая надпись; но я не могъ разобрать ее даже при помощи увеличительнаго стекла [; кажется, она гласитъ: ἐγώ ποτε ζῶντος μου τὸν ἄστατον βίον τοῦ [ ] πρὸς ἄκοσμον ἡρούμην τρόπον τῶν [ ] παρον [ ] οὐκ ἀπεσχόμην κρίνας πρὸς τὴν [ ] νοῦσι· ἔβλεπες τί ἀλλοτρίους ἡμῖν εκτόπον τόπους [ ]; καὶ [κτίσ]μασιν· αἰσχροῦ γὰρ γάλ[: —]

На листкѣ 38 съ лица [= 31ᵃ] помѣщена роспись мѣсяцовъ, часовъ отъ 1 до 11-го, и какихъ-то чиселъ, а на оборотѣ [л. 31ᵇ] изображенъ пророкъ Исаія [ὁ Ἡσαΐας προφήτης] въ зеленомъ хитонѣ.

На листкѣ 39, съ лица и на оборотѣ [л. 32ᵃ⁻ᵇ], продолжена эта же роспись. Не умѣю объяснить ее.

На листкѣ 40 [=л. 33ᵃ⁻ᵇ] помѣщены евангельскія главы и сводные каноны, составленные Евсевіемъ, епископомъ Кесаріи Палестинской (+ 340 г.).

На листкѣ 41, съ лица [=л. 34ᵃ], изображена Пресвятая Дѣва Марія [МР ΘΥ] безъ младенца Христа, сидящая на скамьѣ

и въ ширь простершая ручки свои, а на оборотѣ [=л. 34ᵇ] написанъ Евангелистъ Матѳей [ὁ ἅγιος Ματθαῖος] обычно.

На 9-ти листкахъ, съ 42 до 50-го [= л. 35ᵃ—43ᵃ] уписано все Евангеліе Матѳея, [съ ὑπόθεσις и оглавленіемъ впереди. На л. 43ᵃ⁻ᵇ находятся ὑπόθεσις и оглавленія, а затѣмъ] на оборотѣ 50 листка [=л. 43ᵇ] начинается [и само] Евангеліе Марка.

На листкѣ 51-мъ, съ лица [=л. 44ᵃ], изображены Іоаннъ Предтеча съ крыльями и хартіею [на которой слова: μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν], напоминающій пророчество о немъ Малахіи «Се азъ посылаю ангела моего . . .», и подъ нимъ пророкъ Даніилъ, юный, безъ бороды, съ фіаломъ на головѣ въ знаменіе изліянія на него дара Духа Святаго, и съ хартіею [на которой слова: λίθος ἐτμήθη ἐξ ὄρους ἀκρογωνιαίου]; оба они благословляютъ, какъ іереи. А на оборотѣ [= л. 44ᵇ] написанъ Евангелистъ Маркъ (ὁ ἅγιος Μάρκος].

На листкахъ отъ 52 до 55-го [=л. 45ᵃ—48ᵇ, 50ᵃ] продолжается Евангеліе его на четырехъ листкахъ, и предъ самымъ окончаніемъ прерывается вставочнымъ

Листкомъ 56 [=л. 49], на которомъ спереди изображенъ Евангелистъ Лука [ὁ ἅγιος Λουκᾶς], а сзади три отрока въ Вавилонской пещи [οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες], и подъ ними св. Григорій Богословъ [ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος] въ фелонѣ, съ Евангеліемъ, правѣе его св. Іоаннъ Златоустый [ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος] въ саккосѣ съ Евангеліемъ въ рукахъ; волосы на головѣ его острижены на подобіе такъ называемой короны Христовой, или вѣнка съ гуменцомъ [, а еще правѣе Іоанна третій святой, тоже въ архіер. облаченіи, вѣроятно, Василій Великій: ликъ и надпись стерлись].

На листкѣ 57, съ лица [= л. 50ᵃ], уписано окончаніе Евангелія Марка [и начата ὑπόθεσις,], а на оборотѣ [она кончена, помѣщено оглавленіе и] начато самое Евангеліе Луки, которое и закончено на слѣдующемъ листкѣ 58 вокругъ (= л. 51ᵃ⁻ᵇ]. Это Евангеліе почти все утрачено [; почти все

показалось утраченнымъ потому, что переплетчикомъ перенесено въ другое мѣсто (л. 54ᵃ—61ᵇ) и между лл. 50 и 51 не хватаетъ листовъ (л. 50ᵇ кончается 1,8: τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ ἔθος, а 51ᵃ начин. 22,60: λέγεις· καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ . . .].

Далѣе слѣдуетъ [л. 51ᵇ, 53ᵃ⁻ᵇ] Евангеліе Іоанна. Предъ началомъ его на листкѣ 59-мъ, съ лица [= л. 52ᵃ], вверху изображены рядомъ апостолы Петръ съ ключами [ὁ ἅγιος Πέτρος], Іаковъ [ὁ ἅγιος Ἰάκωβος], и, кажется, Андрей [надпись и отчасти ликъ стерлись], а подъ ними св. Спиридонъ Тримиѳунтскій святитель [ὁ ἅγιος Σπυρίδων], св. Антоній Великій [ὁ ἅγιος Ἀντώνιος съ хартіей, на которой слова: εἶδον ἐγὼ τὰς παγίδας [ ]] и, кажется, св. Николай Чудотворецъ [надпись стерлась], на оборотѣ же [л. 52ᵇ] написанъ св. Іоаннъ Богословъ [ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος] съ ученикомъ его Прохоромъ; [справа въ верхнемъ углу благословляющая десница].

Засимъ на 60 листкѣ [= л. 53ᵃ] читается Евангелія Іоанна начало [, а продолженіе до конца на лл. 62ᵃ—68ᵃ].

Далѣе на 15 листкахъ, отъ 75 до 89-го [= л. 68ᵃ—83ᵃ] уписаны Дѣянія св. апостоловъ, но такъ, что послѣ первыхъ шести листковъ [съ л. 74ᵃ—125ᵇ] писалъ уже третій каллиграфъ немного покрупнѣе. Въ концѣ Дѣяній [л. 83ᵃ] онъ приписалъ лазуревою краскою:

Χε̄ ὁ εἰς σὲ ἐλπίζων, οὐκ ἀποτυγχάνῃ ποτέ ∴

т. е. «Христе, уповающій на Тебя, не постыдится никогда».

На листкѣ 90-мъ, съ лица [= л. 83ᵃ], окончена книга Дѣяній, а на оборотѣ уписано содержаніе [ὑπόθεσις] посланія къ Римлянамъ.

На листкѣ 91 спереди [= л. 84ᵃ] написаны рядомъ св. мученики Димитрій [ὁ ἅγιος Δημήτριος], Георгій [ὁ ἅγιος Γεώργιος] и Меркурій [ὁ ἅγιος Μερκούριος], а подъ ними Ѳеодоръ Стратилатъ [ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στρατηλάτης], архидіаконъ Стефанъ [ὁ ἅγιος Στέφανος] и Ѳеодоръ Тиронъ [ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Τήρων], сзади же [= л. 84ᵇ] св. апостолъ Па-

велъ [ὁ ἅγιος Παῦλος], стоящій. Съ правой стороны его у ногъ виденъ мечъ, воткнутый въ землю.

Засимъ на 6-ти листкахъ, съ 92 до 97-го [=лл. 85ª—90ᵇ], уписано все посланіе къ Римлянамъ.

Потомъ на 9 листкахъ, съ 98 до 106-го [=лл. 90ᵇ—100ᵇ], уписаны оба посланія къ Коринѳянамъ.

Далѣе на 26 листкахъ, съ 107 до 132-го [= лл. 100ᵇ—125ᵇ], уписаны прочія посланія Павла [къ Гал., Ефес., Филипп., Колосс., Ѳессал. оба, Тимоѳ. оба, Титу, Филим. и Евр.] и всѣ посланія соборныя. На оборотѣ 132-го листка [= л. 125ᵇ] изображено ѳсязаніе Ѳомы. [Между лл. 122 и 123 вырванъ 1 л., отъ чего II посл. Петра обрыв. словами 1,10: τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογήν, а I посл. Іоанна начин. со словъ 1,6: [περιπα]-τοῦμεν. ψευδόμεθα . . .]

Наконецъ, на 6 листкахъ, съ 133 до 138-го, рукою второго калиграфа написаны извлеченія изъ твореній св. Отцовъ и между ними Анастасія Синаита, акаѳистъ Богоматери и Ей же канонъ: «Отверзу уста моя. . .» [А именно:

1) л. 126ª Τοῦ ὁσίου Ἰωάννου πρεσβυτέρου Δαμασκηνοῦ: —

2) л. 126ª Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ·

Ὅτι ὁ δαίμοσι μνησικακῶν ἀνθρώποις . . .

Σωκράτης: — Πρίονα τῆς ψυχῆς λέγει τὸν φθόνον: —

3) л. 126ª Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρους: —

Οὔτε γὰρ σῶμα ψυχῆς ἔρημον . . .

4) лл. 27ª—130ª Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρους ἑρμηνεία εἰς τὸν ϛ′ ψαλμόν: —

5) л. 130ª—131ª Κοντάκιον τοῦ ἀκαθίστου τῆς θεοτόκου: —

ἦχος πλάγιος δ′. Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ . . . ἀνύμφευτε: —

Οἱ οἶκοι οἱ κδ′: —

α′. Ἄγγελος πρωτοστάτης . . .

6) л. 131ª Στιχηρά τινα τοῦ ἀσώτου: —

ἦχος α'. Εἰς ἀναμάρτητον . . .

ἦχος β'. Ὢ πόσων ἀγαθῶν . . .

7) л. 131^{a-b} Κανὼν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· τῆς ἀκαθίστου: —

ᾠδὴ α'. ἦχος δ'. Ἀνοίξω τὸ στόμα μου . . .

8) л. 131^{b} Στίχοι τοῦ Λογοθέτου κυροῦ Συμεὼν κατὰ ἀλφάβητον:—

Ἀπὸ βλεφάρων δάκρυα . . . σῶσον ὡς οἶδας σῶσον: —]

На оборотѣ 138 листка [= л. 131^{b}] въ концѣ синею краскою приписано:

Ἔτους ͵ςφν'. Θεόδωρος ἀναγνώστης ἁμαρτωλὸς ὁ Τριχᾶς.

Листки 139 [= л. 132] и 140-й [= л. 133] съ живописью взяты изъ другой какой либо рукописи и пришиты переплетчикомъ. На одномъ изъ нихъ, съ лица, красками написана рука, держащая скипетръ [съ подписью τῆς βασιλεῦσ[ης]], а на оборотѣ изображены Константинъ [ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος] и Елена [ἡ ἁγία Ἑλένη] держащіе крестъ; на другомъ листкѣ спереди — Византійскій двуглавый орелъ съ одноночерковымъ именемъ Іоанна Палеолога, а сзади поклоненіе волхвовъ [смотр. табл. 34].

Вся эта рукопись написана такъ мелко и такъ сокращенно подъ титлами, что читать ее весьма трудно. Нѣсколько живописныхъ изображеній, помѣщенныхъ въ ней, отподоблены спутникомъ моимъ Петромъ Соловьевымъ чрезъ прозрачную бумагу, но по недостатку времени не раскрашены, кромѣ портретовъ Михаила и Іоанна Палеологовъ и кромѣ глобуса и скипетра Визант. орла и руки со скипетромъ, кои разрисованы красками точь въ точь. Смотри эти изображенія въ моемъ собраніи образцовъ книжной живописи съ 8-го вѣка до 16-го [среди снимковъ Порфирія въ Имп. Публ. Библ. карт. 2 табл. 30—35 и карт. 3 табл. 12]. А образчикъ почерка первой вышепомянутой Псалтири смотри въ моемъ собраніи образцовъ древней греческой письменности [, но въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. и Имп. Академіи Наукъ не находится].

[Описаніе миніатюръ [1])] изъ рукописнаго сборника, составленнаго ранѣе 1242 года и хранящагося въ ризницѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ.

1. Поклоненіе волхвовъ. Бож. Мат.: покровъ красный; башмачекъ красный, платокъ на шеѣ желтый... Вѣнецъ чернаго волхва бурый; сосудъ въ его рукѣ—темножелтый; антери красный; плащъ темнозеленый. У задняго: шапка желтая; плащъ красный; отворотъ плаща равный шапкѣ; антери свѣтлосиній... Что на колѣняхъ: верхнія одежды, какъ латы, темножелтыя; нижнія красныя; сапоги черные; платъ бѣлый... Св. Іосифъ—сѣдъ; что на колѣняхъ—сѣдъ; стоящій—черпъ; задній рыжій. Платье св. Іосифа: плащъ желтъ, антери свѣтлосиній. Такое же антери у Б. Матери.

2. Божія Матерь. Антери свѣтлоголубой, покровъ красный; престолъ темножелтый; башмачки красные; фонъ темнозеленый.

3. Св. Илія. Борода и волосы сѣдые; шуба краснотемная; нижняя голубая; лицо красно, съ глубокими тѣнями. Пещера темна, увизана плющомъ; тѣнь камней черна; свѣтъ бѣлый и голубой. Надъ пещерою и подъ пещерою — зелень.

4. Св. Стефанъ. Стихарь бѣлый; орарь красный; рубашка фіолетовая.

5. Царскій скипетръ. Запястье золотое; скипетръ вызолоченный, съ бѣлымъ крестомъ; складки на рукавѣ вызолочены. Поле голубое.

6. Михаилъ Палеологъ. Всѣ краски гуще, но чище; лицо черное съ румянцемъ; волосы черные; носъ и ротъ исправнѣе; по носу бѣлая линія. Буквы красныя, пейзажъ темнѣе.

№ 72.

Καινὴ Διαθήκη, на пергаминѣ in 4°. Полная рукопись.

[[1]) На особомъ листѣ, рукою не Порфирія, но съ его поправками.]

№ 73.

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Καινὴ Διαθήκη, Новый Завѣтъ, на пергаминѣ въ 12-го долю листа, съ неудачными изображеніями евангелистовъ, написанъ въ XIII [, судя по отрывку Имп. Публ. Библіотеки, скорѣе въ XI–XII] вѣкѣ очень мелкимъ, но красивымъ почеркомъ для домашняго чтенія. Но кто-то впослѣдствіи приписалъ суриковою краскою зачала церковныхъ чтеній. Эта рукопись перебѣлена съ изданія ученаго.

Мои замѣтки:

— Тутъ въ Евангеліяхъ, Матѳея 2600 стиховъ, Марка 1600, Луки стихи не показаны, Іоанна 2300.

— Дѣянія и посланія апостольскія, на верхнихъ поляхъ рукописи, испещрены оглавленіями, напр., въ Дѣяніяхъ:

Α. + Περὶ τῆς ἐξαναστάσεως, διδασκαλίας Χριστοῦ καὶ ὀπτασίας πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ περὶ ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ θεοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου καὶ δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας.

Β. + Πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητευθέντας περὶ θανάτου καὶ ἀποβολῆς Ἰούδα τοῦ προδότου.

Γ. + Περὶ θείας τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοιτήσεως ἐν ἡμέρᾳ πεντηκοστῆς γενομένης εἰς τοὺς πιστεύσαντας.

Δ. + Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς χωλοῦ, Πέτρου τε κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς.

Ε. + Περὶ ὁμοψύχων καὶ καθολικῆς κοινωνίας τῶν πιστευσάντων.

Η. + Ἰουδαίων ἐπανάστασις καὶ συκοφαντία κατὰ Στεφάνου, αὐτοῦ δὲ δημηγορία περὶ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ διαθήκης τοῦ θεοῦ καὶ περὶ τῶν ιβʹ πατριαρχῶν.

Θ. + Περὶ διωγμοῦ ἐκκλησίας καὶ ταφῆς Στεφάνου.

Μ. + Περὶ διαλέξεως Παύλου τῆς πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ Ἰουδαίους (это послѣдняя глава).

— За Дѣяніями слѣдуютъ соборныя посланія съ оглавленіями на поляхъ:

Ἰακώβου ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ Στίχοι 242.
Πέτρου ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ α'· ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Στίχοι 236.

О второмъ посланіи его ничего подобнаго не сказано.

Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ α'· ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου Στίχοι 274.
Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ β'· ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου. Στίχοι 30.
Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ γ'· ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου. Στίχοι 32.

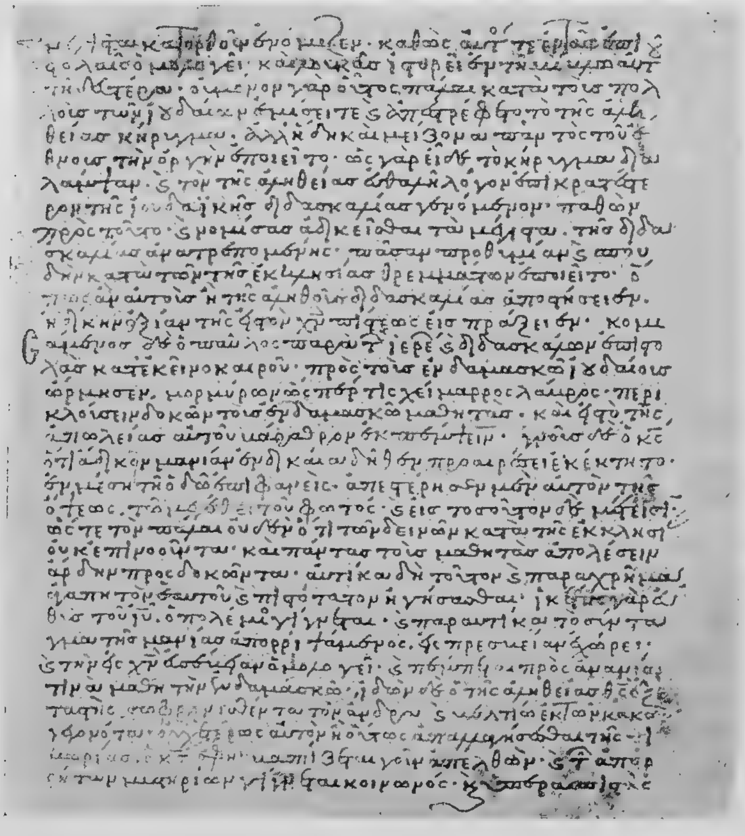

№ 1. Имп. Публ. Библ. 320
(къ № 73).

О посланіи Іуды ничего подобнаго не сказано.

— Послѣ этихъ соборныхъ посланій слѣдуетъ

+ Πρόλογος Παύλου ἀποστόλου προτασσόμενος τῆς βίβλου: — на $4^1/_2$ страницахъ убористаго письма:

«Τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον ἀγάμενος τῆς σῆς ἀγάπης, πάτερ τιμιώτατε, αἰδοῖ τε καὶ πειθοῖ εἴκων· στενωπῷ τινι καὶ παρεισδύσει τῆς ἱστορίας ἐμαυτὸν ἐπαφῆκα. τόνδε ⟨τὸν⟩ πρόλογον τῆς Παύλου πραγματείας συγγράψαι . . .

Смотри этотъ прологъ александрійскаго діакона Евθалія въ моемъ собраніи греч. почерковъ въ подлинникѣ [пять листовъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 320; размѣръ: 152×125; 104×87; по 33 строки].

+ Πρὸς Ῥωμαίους· ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου.	Στίχοι	3020.	
+ Πρὸς Κορινθίους α'· ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαΐκου καὶ Τιμοθέου.	Στίχοι	870.	
+ Πρὸς Κορινθίους β'· ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.	Στίχοι	590.	
Предъ посланіемъ къ Галатамъ написано: Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ὑποδιαιρέσεις τῶν ἐν αὐτῇ κεφαλαίων οὐκ ἔχει· διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀριθμὸν διὰ κινναβάρεως ἔχει γεγραμμένον.			
+ Πρὸς Γαλάτας· ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.	Στίχοι	293.	
+ Πρὸς Ἐφεσίους· ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης	Στίχοι	312.	
+ Πρὸς Φιλιππισίους ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου	Στίχοι	208	или 250.
+ Πρὸς Κολοσαεῖς ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου	Στίχοι	208	или 250.
+ Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἀπὸ Ἀθηνῶν	Στίχοι	193.	
+ » » β' ἀπὸ Ἀθηνῶν	Στίχοι	106.	

\+ Πρὸς Τιμόθεον α'· ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶν μητρόπολις Φρυγίας τῆς Καπατιανῆς — Στίχοι 230.

\+ Πρὸς Τιμόθεον, β', τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα· ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ καίσαρι Ῥώμης Νέρωνι — Στίχοι 172.

\+ Πρὸς Τίτον τῆς Κρήτης ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα· ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας — Στίχοι 97.

\+ Πρὸς Φιλήμονα· ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου. — Στίχοι 39.

\+ Πρὸς Ἑβραίους· ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

Ὁμοῦ πάντες στίχοι 5348.

— Апокалипсиса нѣтъ и не было. — Въ концѣ приписано:

\+ Ὡς ἡδὺς τοῖς πλέουσιν ὁ εὔδιος λιμὴν,
Οὕτως καὶ τοῖς γράφουσιν ὁ ἔσχατος στίχος.
\+ Ἰωαννικίου μοναχοῦ
(тою же рукою).

Во всей этой рукописи, на поляхъ ея, приписано, изъ какой ветхозавѣтной книги приведены изреченія или пророчества; напр.:

ΜΓ' ψαλμοῦ. — Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· «Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ». (Въ концѣ посланія къ Римлянамъ.)

Любопытно бы прослѣдить всѣ эти цитаты. Но у меня нѣтъ времени. Господи! Дай мнѣ вѣчность на землѣ.

№ 74 (**172**).

Четвероевангеліе, [хорошей сохранности *A*] въ четвертую долю листа (in 4⁰) [190×130; 134×83; по 25 строкъ],

на пергаминѣ [лл. 208 *А*], писано по заказу Θеодора магистра ѵпата и епопта Колоніи господина Гавры [о немъ замѣтка *А. И. Пападопуло-Керамевса* въ Виз. Врем., 1905, XII, 132—127] и супруги его Ирины въ маѣ мѣсяцѣ 6575=1067 года, когда индиктъ былъ 5-й, въ царствованіе самодержца Ромеевъ Константина Дуки. Это видно изъ слѣдующей приписки на немъ:

Ἐτελειώθη . . . ἐξ ἐπιτροπῆς Θεοδώρου μεγάλου ὑπάτου καὶ τ' ἐπόπτου [τοποτηρητοῦ *А*] Κολωνείας τοῦ Γαβρᾶ καὶ τῆς αὐτοῦ συνεύνου Εἰρήνης, μηνὶ μαΐῳ ἰνδικτιῶνος ε' ἔτους ͵ςφοε', ἐπὶ βασιλέως αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Κωνσταντίνου τοῦ Δοῦκα.

[писецъ — Ζαχαρίας ὁ Πραιτωριώτης *А*].

Въ этой рукописи помѣщены живописныя, современныя, изображенія [евангелистовъ Марка, Луки и Іоанна *А*] и другія [одно изъ которыхъ смотр. на табл. 37; образчикъ же почерка на табл. 53].

Эту рукопись видѣлъ и отмѣтилъ мой іеромонахъ Θеофанъ, а не я. [Значитъ, Θеофаномъ взяты изъ нея три листа, находящіеся теперь въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 291.] [Въ срединѣ евангелія отъ Іоанна пропали двѣ тетради, а въ началѣ отъ Матθея изображеніе этого евангелиста *А*.] [Въ настоящее время подъ

№ **172**

находится въ библіотекѣ совершенно другой списокъ Четвероевангелія, а не тотъ, который былъ извѣстенъ арх. *Антонину*, и нужно думать, что замѣна произведена до времени составленія *Гардтгаузеномъ* каталога и до посѣщенія Синая *Н. П. Кондаковымъ*: оба изслѣдователя не оставили бы безъ вниманія столь замѣчательную рукопись, между тѣмъ какъ замѣнившая ее не представляетъ ничего особеннаго. Она пергаментная, X—XI вѣка, лл. 291 (115×100; 84×65) по 19 строкъ; тетради α'—λη' позднѣйшей нумераціи (въ λη' только 5 лл., такъ какъ послѣдніе 2 вырѣзаны); есть заставки и иниціалы.

Л. $1^{а}$ пустой;

лл. 1ᵇ—2ᵃ Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου:—
Κατὰ Ματθαῖον...
лл. 2ᵃ—5ᵇ Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
съ указателемъ евангельскихъ чтеній, и затѣмъ
съ л. 6ᵃ самое евангеліе отъ Матѳея;
и такъ для каждаго слѣдующаго евангелиста.
Л. 291ᵇ обрыв. на словахъ Іоанна 21,19: . . . εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦ].

№ 75 (**152**).

Τετραευάγγελον, 1346 года, [лл. 489] на пергаминѣ [250×199; 160×120] съ изображеніями четырехъ евангелистовъ. Ихъ благословляетъ І. Христосъ, какъ священникъ діакона, когда сей принимаетъ отъ него Евангеліе для чтенія. Евангелисты наклонены.

[Впереди
лл. 5ᵃ—12ᵃ Δήλωσις ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν λεγομένων εὐαγγελίων . . .
лл. 1ᵇ—4ᵇ пустые, приготовленные, вѣроятно, для обычныхъ арокъ съ таблицами; но только на л. 1ᵃ начата одна для Δήλωσις.
Запись:]

Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος τοῦ ἁγίου τετραυαγγέλου, διὰ χειρὸς ἐμοῦ Γεωργίου τοῦ Γαλησιώτου· ἐξ ἐπιταγῆς τοῦ περιποθήτου θείου τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, πανυπερσεβάστου. κυροῦ Ἰσαακίου Παλαιολόγου τοῦ Ἀσάν· κατὰ μῆνα αὔγουστον τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης ἰνδικτιῶνος· τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ τετάρτου ἔτους:—

№ 76 (**201**).

Τετραευάγγελον, 1243 [1244 *А* и *Г*] года на пергаминѣ [лл. 127 *А*] [265×165, съ записью]:

Ἐτελειώθη σὺν θεῷ τὸ παρὸν τετραευάγγελον διὰ χειρὸς Ἰακώβου μοναχοῦ, συνδρομῇ δὲ καὶ πόνῳ Νείλου μοναχοῦ.

οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε ἀμφοτέρους διὰ τὸν κύριον + ἐγράφει δὲ ἐν ἔτει τὸ ͵ϛφνβʹ [1]) ἰνδικτιῶνος αʹ + μὴν ἰαννουαρίῳ καʹ +

δόξα ὁ θεός. δόξα ὁ θεός. δόξα ὁ θεός.

[Образчикъ почерка на табл. 66; одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 396].

№ 77 (**169**).

Τετραευάγγελον, 1247 года, на пергаминѣ [лл. 118 *А*] in 4⁰ [220×160 *Г*] [съ записью]:

Ἐγράφη . . . μηνὶ αὐγούστῳ τοῦ ἔτους ͵ϛψνεʹ

[писецъ Β α σ ί λ ε ι ο ς υἱὸς τοῦ παπᾶ Κ α ψ ο ρ ι ά κ ο υ.

Текстъ обрывается на словахъ Іоанна 11,51: . . . τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν. ἀλλὰ ἀρ *А*].

Смотри у меня почеркъ этой рукописи [табл. 68; одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 308].

№ 78.

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, на пергаминѣ in folio, писано красиво буквами, похожими на церковнославянскія. Писецъ отмѣтилъ тутъ мѣсяцъ, день и часъ, въ который кончилъ переписку сего Евангелія, а года не прописалъ. Каковъ? Ну, кто же скажетъ ему, спасибо?

[Теперь это Евангеліе находится въ двухъ мѣстахъ: часть (лл. 99, разм.: 300×235, 208×130), содержащая евангелія отъ Матѳея и Іоанна, въ Имп. Публ. Библ. 33, а часть (лл. 158), содержащая евангелія отъ Марка и отъ Луки, въ Оксфордской Bodleian. Misc. graec. 313; снимокъ съ л. 119ᵃ въ изд. Palaeographical Society II ser., vol. I. London 1884—94, plate 7. Въ Имп. Публ. Библ. 33 на л. 51ᵇ запись:

Τετέλεσται ἀγαπητὲ ὁ κῦρι Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστὴς μηνὶ αὐγούστῳ εʹ.

---

[1]) Здѣсь буква β написана ω, очень сходно съ α, потому что и въ другихъ мѣстахъ р-си то же написаніе β. Вѣроятнѣе предположить ошибку въ годѣ, чѣмъ въ индиктѣ.]

а на л. $99^а$ другая:

Ἐτελειώθη ἡ δέλτος αὕτη μηνὶ νοεμβρίῳ κζ' ἰνδικτιῶνος η' ἡμέρᾳ ε' ὥρᾳ β'.

Рукопись по почерку, несомнѣнно, VIII вѣка и потому можетъ быть отнесена къ 710 или 755 году.]

Въ придѣлѣ Сергія и Вакха на святомъ престолѣ лежатъ три рукописныя Четвероевангелія:

№ 79.

— 1) Τετραευάγγελον, на пергаминѣ in 4^0, IX или X вѣка, съ краткими предисловіями Козмы Индоплавателя предъ каждымъ Евангелистомъ. Въ каждомъ предисловіи кратко говорится о самомъ Евангелистѣ и о содержаніи Евангелія его. Напр.: Евангелистъ Матѳей написалъ свое Евангеліе по-еврейски, а Іоаннъ Богословъ перевелъ его по-гречески.

№ 80.

— 2) Τετραευάγγελον, на пергаминѣ in 4^0, IX или X вѣка, написано превосходнымъ мелкимъ почеркомъ. Переплетъ его обложенъ пергаминнымъ листомъ, на которомъ унціальными буквами написанъ отрывокъ изъ Ветхаго Завѣта.

№ 81.

— 3) Τετραευάγγελον, на пергаминѣ, in folio. Рукопись древняя.

№ 82.

Τετραευάγγελον, на пергаминѣ in 4^0.

№ 83.

Τετραευάγγελον, на пергаминѣ in 8^0, съ изображеніями Евангелистовъ, кои однако стерлись. Въ концѣ помѣщено указаніе евангельскихъ чтеній въ недѣльные и праздничные дни.

№ 84.

Τετραευάγγελον, на пергаминѣ in 8°. Рукопись древняя.

№. 85 (**175**).

Τετραευάγγελον, [XII—XIII вѣка, лл. 322] [XI в., лл. 324 *А*] на пергаминѣ in folio minori [250×180, 165×110; тетради α′—λθ′], написано монахомъ Арсеніемъ Метолигонкописомъ [съ л. 4 до 319.

Лл. 1 и 322 пустые при переплетѣ.

1) Лл. 2—3, 320—321 изъ какой-то р-си X—XI в. при переплетѣ: на лл. 2ª—3ᵇ

Ὁ θεῖος πόθος προσαναφλέγων τὴν καρδίαν
σου θείῳ δροσισμῷ σε ἔνδοξε . . . . .
. . . .
Κυοφόρον σε κόρη ὡς ἐθεάσατο Ἐλισάβετ . . . .
δεσπότην: —

на лл. 320ª—321ᵇ

πρόδρομος τοῦ φυτουργοῦ τοῦ παντὸς. . . . .μολοῦντι ἔνδον τοῦ ἱεροῦ καὶ τὰς νομι (обрыв.).

2) Лл. 4ª—5ᵇ (для заглавія оставлены 2 строки) предисловіе Космы Индикоплевста къ евангелію отъ Матѳея: Ἤλθομεν λοιπὸν καὶ ἐπὶ τοὺς εὐαγγελιστὰς καὶ ἀποστόλους καὶ δείξωμεν καὶ αὐτοὺς συμφώνως τοῖς παλαιοῖς. . . καὶ προκαταγγείλαντι περὶ τούτων θεῷ καὶ νῦν πληρώσαντι καὶ πληροῦντι. ἀμήν: —

3) Запись:

ἀρσέ
νηος μοναχὸς ὁ μετ ο
λήγον κό
νης +

+ ὅσοι ἀναγινόσκεται τὴν βίβλον ταύτην
εὔξασθαι ὑπὲρ τὸν γράψαντα.

4) Лл. 6ª—7ª Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια: — всего ξθ′; затѣмъ

лл. 8ª—93ª + Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον +
лл. 93ᵇ—94ª Τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
всего μθ'; затѣмъ

лл. 95ª—150ª + Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον·
лл. 150ᵇ—151ᵇ Τοῦ κατὰ (Λουκᾶν) εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:
всего 83; затѣмъ

лл. 152ª—246ᵇ + Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν ※
лл. 247ª Τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
всего ιη'; затѣмъ
(л. 247ᵇ пустой)
лл. 248ª—311ᵇ + Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην ※

5) Запись на л. 311ᵇ:

ἀρσένιος
μοναχὸς ὁ μετα
λόγων
κόνης +

+ ἄναξ ἄναρχε υἱὲ θεοῦ λόγε· σκέπαι φρού
ρη φύλαττε τὸν γράψαντα τὴν δέλταν ταύτην.

6) лл. 312ª—315ᵇ Ἐκλογάδην τῶν δ' εὐαγγελιστῶν διά τε τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τὴν περικοπὴν ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ, ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημείωσιν ἀκριβῶς διαγορεῦον. περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ· Τῷ ἁγίῳ πάσχα, τελειοῦν ἐν τῷ μηνολογίῳ: —

7) лл. 315ᵇ—319ᵇ Συναξάριον σὺν θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς σεπτεμβρίου μέχρι μηνὸς αὐγούστου ὅλου.

л. 319ᵇ осталось еще пустое мѣсто (бóльшая часть страницы).

8) На л. 319ᵇ приписка 1281 года:

لى
كانت نياحة انبا يوحنا يوم السبت
الرابع من كانون الثانى من سنة ستة
الاف وسبع ماية+ لابينا ادم عليه
+

السلام الرب ينيح نفسه ويغفر خطاياه
امين μὴν ͵ςφπθ :·
ἰαννȣ̈άριος :· Δ'.

т. е. «Было упокоеніе аввы Іоанна въ субботу въ четвертый день мѣсяца II кануна въ 6789 году отца нашего Адама (миръ съ нимъ!). Господь да упокоитъ душу его и да проститъ его грѣхи. ͵ςφπθ' μὴν ἰαννουάριος δ'».

Никакихъ imagines evangelistarum нѣтъ и не было!].

№ 86.

א

Τετραευάγγελον, Четвероевангеліе на пергаминѣ in 4^0, списанное въ X вѣкѣ съ древнихъ Іерусалимскихъ списковъ. Въ этой рукописи буква β писана вотъ такъ, ɑ: это — признакъ появленія рукописи ранѣе XI вѣка. Въ концѣ ея помѣщенъ

Κανονάριον συνάξεων καὶ ἑορτῶν καὶ μνημῶν τῶν ἁγίων .... ἔχον πᾶσαν ἀκολουθίαν.

Смотри этотъ Канонарій въ моемъ собраніи древнихъ мѣсяцеслововъ подъ буквою א [въ бумагахъ Порфирія Имп. Академіи Наукъ № 130 лл. 112—123]

№ 87.

ב

Τετραευάγγελον, Четвероевангеліе на пергаминѣ in 4^0, переписанное съ древнихъ іерусалимскихъ списковъ въ X или XI вѣкѣ. Въ началѣ этой рукописи помѣщены разныя статьи, напр: кратчайшія жизнеописанія всѣхъ пророковъ, разъясненіе родословія І. Христа по сказаніямъ евангелистовъ Матѳея и Луки, порядокъ службы отъ дня Пасхи и проч. Въ концѣ Евангелія Матѳея приписано крупными Александрійскими буквами, и черезъ строку греческими [сравн. кальку съ «почерка евангелія іерусалимскаго № 2 на Синаѣ X вѣка» въ

собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. картонъ 1 на листѣ 9-мъ]:

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη ἐκ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις παλαιῶν ἀντιγράφων, τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει ἀποκειμένων, ἐν στίχοις ,βφιδ΄, κεφαλαίοις τνε΄.

[и на л. 25-мъ другую, данную на снимкѣ № 1 въ Перв. пут. на Аѳонъ, ч. III отд. I.]

Въ концѣ Евангелія Марка приписано:

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη ὁμοίως ἐκ τῶν ἐσπουδασμένων, ἐν στίχοις ,αφϛ΄, κεφαλαίοις σλζ΄.

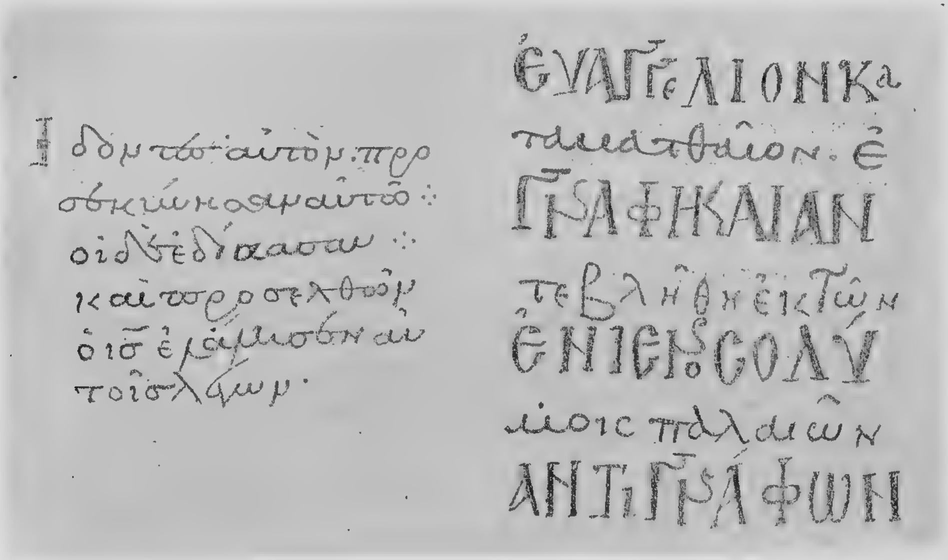

№ 2.
Имп. Публ. Библ. калька Порф. карт. 1 л. 9
(къ № 87).

Подобныя приписки читаются и въ концѣ Евангелій Луки и Іоанна. На нижнихъ поляхъ всей этой рукописи намѣчены буквенными цифрами такъ называемые каноны Евсевія, яснѣе сказать, сходныя повѣствованія всѣхъ четырехъ Евангелистовъ. Въ концѣ ея написанъ мѣсяцесловъ съ показаніемъ Евангельскихъ чтеній, прокимновъ, предпраздниковъ и проч.; смотри его въ моемъ собраніи древнихъ мѣсяцеслововъ подъ

буквою ב [въ бумагахъ еп. Порфирія Имп. Академіи Наукъ № 130 л. 124—129].

Разночтенія Евангелія Іоанна
въ двухъ Синайскихъ рукописяхъ, X и XI вѣка, переписанныхъ съ древнихъ Іерусалимскихъ манускриптовъ:

א		ב
	Κεφάλαιον α'.	
28) Ταῦτα ἐν Βηθεβαρᾷ ἐγένοντο . . .	—	idem.
33) Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃ τὸ πνεῦμα καταβαῖνον.	—	idem.
40) Ἦν δὲ Ἀνδρέας . . . . ἀκολουθησάντων τῷ Ἰησοῦ.	—	idem.
43) Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον· καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.	—	idem.
48) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ. . .	—	idem.
	Κεφάλαιον β'.	
4) Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι. οὔπω ἧκε ἡ ὥρα μου.	— . . . . οὔπω ἥκει. . .	
8) καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀντλήσατε. . .	— . . . . γεμίσατε τὰς ὑδρίας.	
17) ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.		idem.
23) . . . ἐν τῇ ἑορτῇ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.	ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων не читается.	idem.
	Κεφάλαιον γ'.	
2) ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς. . .	—	idem.

א	ב
5) ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος, οὐ δύναται...	— ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται...
13) Καὶ οὐδεὶς ἀνέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.	— Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν...
На полѣ замѣчено: ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ οὐ κεῖται ἐν τισὶν ἀντιγράφοις Ἱεροσολύμων. Ἀπολιναρίου κεῖται [=κείμενον?].	Такого замѣчанія нѣтъ здѣсь.
19) ...τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς. ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.	idem.
20) ...καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς. ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ὅτι πονηρὰ ἐστίν.	idem.
25) ἐγένετο οὖν συζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν...	— ἐγένετο οὖν ζήτησις...
26) ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πλείονας ποιεῖ μαθητάς.	— ἴδε οὗτος βαπτίζει. καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν...
32—33) καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαμβάνων αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν...	idem.

Κεφάλαιον δ'.

7) ἔρχεταί τις γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας...	— ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας...
22) ... ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.	idem.
На полѣ замѣчено: «ἐκ τοῦ μονογενοῦς ἐστίν ἐν ἄλλῳ χειρογράφῳ».	Такого замѣчанія нѣтъ здѣсь.

א	ב
41) καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ.	idem.
42) . . αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν παρ' αὐτοῦ καὶ οἴδαμεν. . .	— παρ' αὐτοῦ нечитается здѣсь.

Κεφάλαιον ε'.

4) ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν... καὶ ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ. . .	— idem. Однако весь этотъ стихъ обозначенъ скобками: =
30) Οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.	— Οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δεδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ' ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. На полѣ написано иначе: Τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
31) Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, παρ' ὑμῶν ἡ μαρτυρία μου. . .	— idem. παρ' ὑμῶν, нѣтъ.
43) ἐγὼ ἐξελήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου. . .	— ἐγὼ ἐλήλυθα. . .

Κεφάλαιον ς'.

12—13) λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀναγάγετε τὰ πε-	— λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-

א	ב
ρισσεύματα καὶ κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπομένηται . . . . καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους. . .	σαντα κλάσματα ἵνα μὴ τί ἀπόληται . . . .
На полѣ приписано: ἦν δὲ καὶ τὸ «Ἰούδα κατὰ κρίμα τὸ γινόμενον, οὕτω τυχὸν βαστάζοντι τὸν κόφινον».	— idem. . . . . . βαστάζων τὸν κόφινον.
16) ὡς δὲ ὀψίας ἐγίνετο, κατέβησαν. . .	— ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο. . .
58) ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα.	— idem.
60) σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος. . .	— idem.
На полѣ: δυσπαράδεκτος.	На полѣ: δυσπαράδεκτος.
70) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς: οὐκ ἐγὼ ἐξελεξάμην τοὺς δώδεκα. . .	— ἀπεκρίθη αὐτοῖς· οὐκ ἐγὼ τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην. . .

Κεφάλαιον ζ'.

35) Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασποράν.	— idem.
На полѣ замѣчено: οὐ κεῖται ἐν τοῖς ἀρχαίοις. κεῖται [= κείμενον?] Ἀπολιναρίου.	Такой замѣтки нѣтъ здѣсь.
52—53) ὅτι ὁ προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται. καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος. . .	— . . . . οὐκ ἐγήγερται. . . . . . .

Κεφάλαιον η'.

3—11) Все сказаніе Евангелиста о женѣ, взятой на мѣстѣ прелюбодѣянія, въ обѣихъ рукописяхъ этихъ, обозначено краснымъ черниломъ коромыслецами среди двоеточія ⁓ А

א	ב

внизу на полѣ приписано: Τὰ ὠβελισμένα ἐν τισὶν ἀντιγράφοις οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου. ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κεῖται. μνημονεύουσιν τῆς περικοπῆς ταύτης καὶ οἱ ἀπόστολοι πάντες, ἐν αἷς ἐξέθεντο διατάξεσιν εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας.

א	ב
4) εἶπον αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ εἴληπται...	— idem.
5) ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν.... λιθάζειν· σὺ οὖν τί λέγεις περὶ αὐτῆς;	— ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν . . . .
6) ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ...	— idem.
7) ...ἀναβλέψας εἶπεν αὐτοῖς...	— idem.
9) καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα...	— idem.
10) ἀναβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν· ποῦ εἰσιν...	— idem.
27) Ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον...	— Ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον...
33) ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰουδαῖοι...	
44) ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου...	— idem.

Κεφάλαιον θ'.

א	ב
16) τοιαῦτα ποιεῖν...	— idem.
18) ἕως οὗ ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς...	— ἕως ὅτου ἐφώνησαν...
38) πιστεύω κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ καὶ εἶπεν· ναὶ κύριε, πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.	— πιστεύω κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. (Дальнѣйшихъ словъ нѣтъ здѣсь.)

א	ב
Κεφάλαιον ι'.	
38) τοῖς ἔργοις μου πιστεύσατε...	— τοῖς ἔργοις πιστεύσατε...
40) τὸ πρότερον βαπτίζων...	τὸ πρῶτον βαπτίζων...
Κεφάλαιον ια'.	
7) λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ...	— idem.
8) ἀποκτεῖναι Ἰουδαῖοι...	— λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι...
16) τοῖς συμμαθηταῖς...	— idem.

18) О разстояніи Виθаніи отъ Іерусалима на пятнадцать стадій замѣчено на полѣ въ обѣихъ рукописяхъ этихъ: ὅπερ ἐστὶν μίλια δύο.

54) εἰς Ἐφραὶμ...	— idem.
Κεφάλαιον ιβ'.	
13) Καὶ ἔκραζον λέγοντες...	— Καὶ ἔκραζον (λέγοντες, нѣтъ).
24) ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ...	— .... ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου...
28) ἐδόξασα καὶ δοξάζω καὶ πάλιν δοξάσω.	— καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω.
Κεφάλαιον ιγ'.	
2) ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους...	— idem.
20) ὁ λαμβάνων τινὰ ὃν ἂν πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει.	— ὁ λαμβάνων ἐὰν τινὰ πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει...
Κεφάλαιον ιε'.	
10) μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ...	— μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
25) ἐν τῷ ὀνόματι αὐτῶν.	
Κεφάλαιον ιϛ'.	
15) διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει.	

א ב

Κεφάλαιον ιζ'.

12) καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐν τῷ κόσμῳ εἰμί. καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν.

Κεφάλαιον ιθ'.

3) περιέβαλον αὐτόν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον·

Въ концѣ приписано: Ἑλληνιστὶ εἰς Ἔφεσον μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἐπὶ Δομετιανοῦ βασιλέως.

Στιχοι ,βσι'. κεφαλ. σλβ' = 232.

1850 года 27 іюня

Синай.

№ 88 (**277**).

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, писанъ въ ,ςωις'=1308 году, и въ Синайскій м-рь принесенъ Герасимомъ Халкевсомъ 12 ноября 7062=1554 [, вѣрнѣе, 1553] года.

[Содержитъ Дѣянія, 7 соборн. и 14 ап. Павла посланій съ предисловіемъ къ каждому изъ этихъ твореній и съ общимъ указателемъ всего впереди. Рукопись изукрашена инниціальными буквами и заставками и сохранилась въ полномъ видѣ; писана въ два столбца по 28 строкъ, на 225 лл.; писецъ — Θεόδωρος ὁ Ἁγιοσαβίτης *A.*]

№ 89 (**279**).

Ἀπόστολος [такого же содержанія какъ № **277**, но съ присоединеніемъ Апокалипсиса и нѣкоторыхъ толкованій къ тексту на поляхъ *A*], на бумагѣ [лл. 278 *A*] in folio 6848=1340 года. Въ концѣ его помѣщено изъясненіе Апокалипсиса.

[Дѣянія со схоліями на поляхъ, посланія безъ схолій; Апокалипсисъ обрывается на словахъ 13,8: γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου *Г.*] [Рукопись сохранилась въ полномъ видѣ *А.*]

№ 90.

Πράξεις τῶν ἀποστόλων, на пергаминѣ in folio minori. Почеркъ хорошъ.

№№ 91—93.

Еще есть три рукописные Апостола, не заслуживающіе вниманія по новости ихъ.

№ 94.

Πραξαπόστολος, на пергаминѣ in 4°.

№ 95.

Πραξαπόστολος, на пергаминѣ in folio, съ краткими изъясненіями. Въ концѣ приписано:

iste liber est fratris bonâcfy bononiensis et ordinendi σαγοъ.

Эту рукопись видѣлъ и отмѣтилъ мой іеромонахъ Ѳеофанъ.

№ 96 (**282**).

Истолкованіе посланій апостола Павла, начиная съ посланія къ Галатамъ, на пергаминѣ [XI вѣка *А*] in folio [лл. 360 *А*]. Священный текстъ писанъ въ срединѣ [обыкновенно по 12 строкъ *А*] крупными буквами, а на верхнихъ и нижнихъ поляхъ помѣщены толкованія, но краткія, и неизвѣстно чьи. [Рукопись вполнѣ сохранилась и является продолженіемъ № **281**. Кромѣ посланія къ Гал., здѣсь помѣщены и къ Ефес., Филипп., Колосс., I—II Ѳессал., I и II Тимоѳ., Титу, Филим. и Евр., всѣ со схоліями тѣхъ же отцовъ, какъ и № **281**, т.е. Икуменія, Севира, Геннадія, Ѳеодорита, Кирилла, Севиріана, Василія, Григорія Нисск. и друг. *А.*]

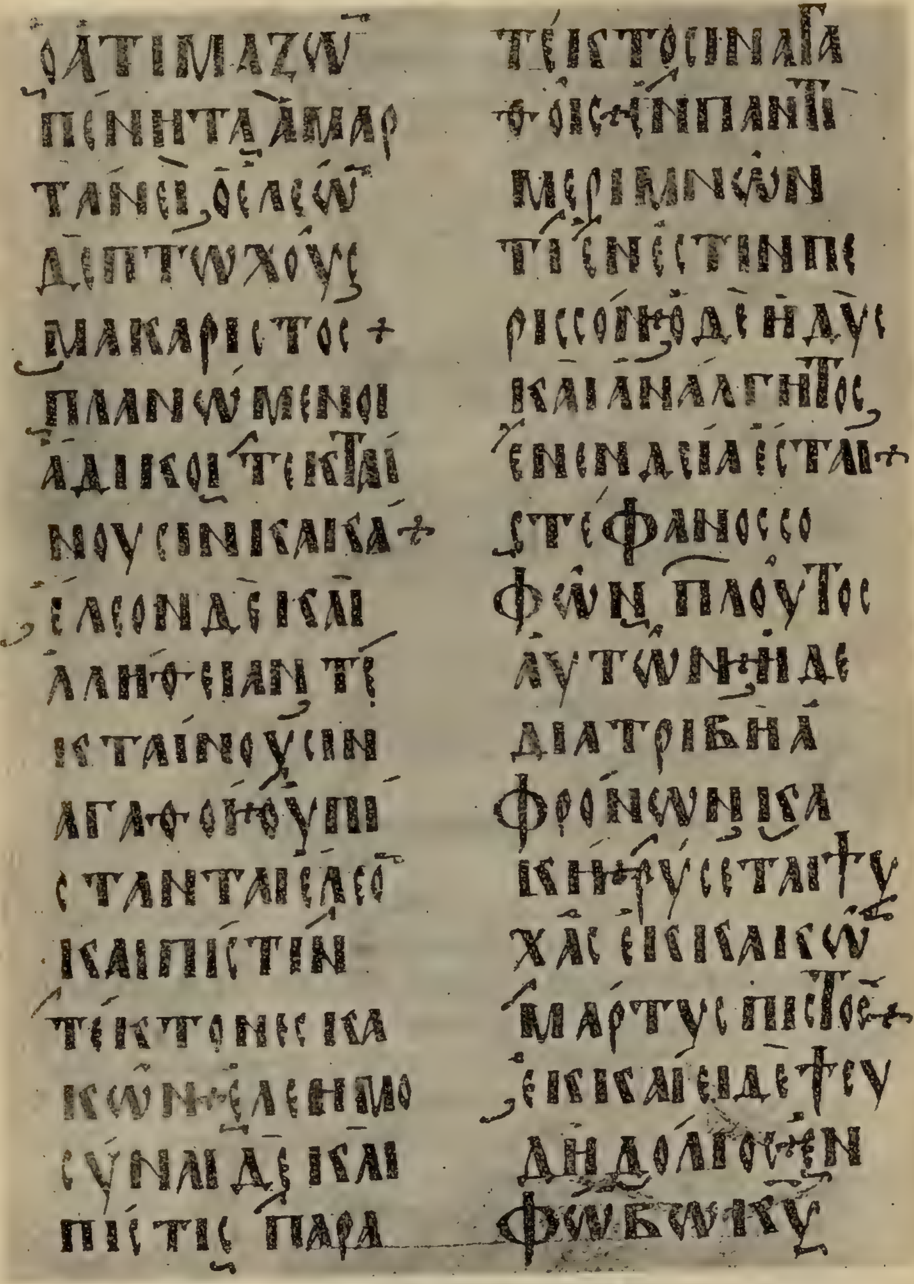

ΟΑΤΙΜΑΖΩΝ
ΠΕΝΗΤΑ ΑΜΑΡ
ΤΑΝΕΙ Ο ΕΛΕΩΝ
ΔΕ ΠΤΩΧΟΥΣ
ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ
ΠΛΑΝΩΜΕΝΟΙ
ΑΔΙΚΟΙ ΤΕΚΤΑΙ
ΝΟΥΣΙΝ ΚΑΚΑ
ΕΛΕΟΝ ΔΕ ΚΑΙ
ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΤΕ
ΚΤΑΙΝΟΥΣΙΝ
ΑΓΑΘΟΙ ΟΥ ΠΙ
ΣΤΑΝΤΑΙ ΕΛΕΟ
ΚΑΙ ΠΙΣΤΙΝ
ΤΕΚΤΟΝΕΣ ΚΑ
ΚΩΝ ΕΛΕΗΜΟ
ΣΥΝΑΙ ΔΕ ΚΑΙ
ΠΙΣΤΙΣ ΠΑΡΑ
ΤΕΚΤΟΣΙΝ ΑΓΑ
ΘΟΙΣ ΕΝ ΠΑΝΤΙ
ΜΕΡΙΜΝΩΝ
ΤΙ ΕΝΕΣΤΙΝ ΠΕ
ΡΙΣΣΟΝ Ο ΔΕ ΗΔΥΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΛΓΗΤΟΣ
ΕΝ ΕΝΔΙΑ ΕΣΤΑΙ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΟ
ΦΩΝ ΠΛΟΥΤΟΣ
ΑΥΤΩΝ Η ΔΕ
ΔΙΑΤΡΙΒΗ Α
ΦΡΟΝΩΝ ΚΑ
ΚΗ ΡΥΣΕΤΑΙ ΨΥ
ΧΑΣ ΕΚ ΚΑΚΩΝ
ΜΑΡΤΥΣ ΠΙΣΤΟΣ
ΕΚΚΑΙΕΙ ΔΕ ΨΕΥ
ΔΗ ΔΟΛΙΟΣ ΕΝ
ΦΟΒΩ ΚΥ

№ 3.
Имп. Публ. Библ. 52
(къ № 97).

Отдѣлъ II.
Богослуженіе.

№ 97 (8).

Паремейникъ, на пергаминѣ [X—XI вѣка *A*] [X вѣка *Г*] in folio [280×205 *Г*] [in 4°, лл. 299, въ два столбца, по 18 строкъ *A*], писанъ унціальными буквами, похожими на славянскія. Начало утрачено [не хватаетъ первой тетради *A*] [тетради нумерованы отъ B′ до M′, не хватаетъ A′. Текстъ начинается со словъ Исаіи 3,16 (?): *Τάδε λέγει κύριος...* и кончается словами Іезекіиля 40,1: *Ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας...* Въ концѣ присоединено нѣсколько столбцовъ минускульныхъ, писанныхъ монахомъ Антоніемъ *Г*]. [Судя по формату, надо думать, что изъ этой рукописи вырваны Тишендорфомъ четыре листа Паремейника Имп. Публ. Библ. 52, 287×210, 205×135, по 18 строкъ, а съ этой рукописью тожественъ по почерку и размѣрамъ обрывокъ листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 324. Не отсюда ли и 6 листовъ Berolin. graec. fol. 30]?

№№ 98—100.

Еще есть три Паремейника на пергаминѣ in folio.

№№ 101—103.

И три Паремейника на бумагѣ.

№ 104.

Ψαλτήριον μὲ εὐχάς, на пергаминѣ in folio, вѣка X-го.

№ 105 (**71**).

Ψαλτήριον, 1550 года, съ тропарями и кондаками при каждой каѳизмѣ, на бумагѣ in folio [285×203; 210×128; по 27 строкъ; съ надписью на корешкѣ: Ψαλτήριον ἔχων ἐν ἑκάστῳ καθίσματι γ' τροπάρια καὶ εὐχὰς κατανυκτικὰς μ'.

Съ л. 1ª (заст.) идетъ конецъ предисловія:

ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν ψαλμῶν ἔχουσι λόγων εἴδη. ὁ δὲ παρὼν καὶ πρώτιστος εἶδος διττὸν ἐπέχει διδακτικὸν σὺν ἠθικῷ καὶ τοῦτο σκοπητέον· διδάσκει γὰρ ἀνάστασιν καὶ κρίσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ μακαρίζει τοὺς πιστούς, τοὺς δ' ἄλλους ταλαντίζει καὶ μάλιστα τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τυραννικωτάτους, οὓς οὐδ' εἰς κρίσιν ὕστερον ἐξαναστῆναι λέγει, ἀλλ' εἰς κατάκρισιν αὐτῶν καὶ κόλασιν ἀξίαν· τὸ γὰρ οὐκ ἀναστήσεται ὁ ἀσεβὴς εἰς κρίσιν, τοῦτο σημαίνει προφανῶς, ὡς ἀναστῆναι μέλλει πλὴν οὐκ εἰς κρίσιν ἀληθῶς ἀλλὰ πρὸς κατακρίσεις: —

а затѣмъ и самый текстъ:

Δαυὶδ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος: —

Μακάριος...

На recto послѣдняго листа запись:

Μνήσθητι κύριε τοῦ δούλου σου ἱερέως Σ τ α μ α τ ι ν ο ῦ καὶ συγχώρησον αὐτῷ πᾶν ἁμάρτημα ἑκούσιον τε καὶ ἀκούσιον:] ,αφν'. μηνὶ ἰουλλίῳ κς':

№ 106 (**204**).

Въ кельяхъ архіепископа.

Церковное Евангеліе, въ которомъ чтенія расположены по недѣлямъ и праздникамъ, начиная отъ перваго дня Пасхи. Оно крупно писано на тончайшемъ бѣломъ пергаминѣ [лл. 197 *A*], въ два столбца, золотыми весьма красивыми буквами, совершенно похожими на славянскія. Въ каждомъ столбцѣ считается 16 и 17 строкъ [280×210 *Γ*] [155×120]. Надъ словами есть придыханія ударенія и знаки для чтенія Евангелій на распѣвъ, кои называются: каѳи-

стѐ, кремастѐ, сирматики, параклитики, τελία, иф-енъ, кендимата, апострофъ, и пр. Золото блеститъ такъ ярко, какъ будто наложено недавно, а буквы выпуклы. Въ началѣ сего Евангелія на пергаминѣ нарисованы яркими красками образа, Спасителя, Богоматери [табл. 26], четырехъ евангелистовъ [Маркъ на табл. 27] и преподобнаго Петра [табл. 28]. Живопись эта весьма хороша. Синаиты говорятъ, что это Евангеліе было пожертвовано въ ихъ м-рь царемъ Θеодосіемъ Великимъ († 395 г.). Но такъ какъ въ приложенномъ къ нему кратчайшемъ мѣсяцесловѣ, того же почерка, читается имя Симеона Столпника, жившаго гораздо позже сего царя, и означены праздники Срѣтенія Господня и Воздвиженія Креста, изъ которыхъ первый установленъ былъ царемъ Іустиномъ въ шестомъ вѣкѣ, а второй царемъ Иракліемъ въ седьмомъ вѣкѣ, то надобно относить его къ болѣе позднему времени. Я, судя по почерку и рисовкѣ буквъ, полагаю, что эту рукопись подарилъ Синаитамъ царь Θеодосій III, самодержавствовавшій въ 715—717 годахъ [; X вѣка *A*,] [X—XI вѣка *K*]. Смотри у меня образчикъ ея [въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. картонъ 1-й л. 7 и картонъ 2-й табл. 1—7; сравн. *Порфирія*, Первое пут., 238—240 и Первое пут. въ Аθ. м-ри ч. II отд. I, 377; смотр. табл. 39].

№ 107 (**213**).

Изборъ евангельскихъ чтеній (ἐκλογάδιον) со дня Пасхи, въ четвертую долю листа in 4° [215×165; 150×100], писанъ въ январѣ мѣсяцѣ 6475=967 года Евстаθіемъ пресвитеромъ на пергаминѣ [лл. 340] [341 *A*] въ два столбца [по 19 строкъ] Александрійскими мелкими буквами, съ нотами для чтенія на распѣвъ. Смотри почеркъ его въ моей Палеографіи Египто-Греческой [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 283; смотр. табл. 41 и *Порфирія*, Первое путеш. въ Аθ. м-ри, ч. II, отд. I, снимокъ № 3.

1 л. впереди безъ нумераціи и пустой; л. 1ᵃ тоже пустой.

Запись писца на л. 1^b]

Στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην.
Βροντῆς γόνον σὲ Χριστὸς εἰκότος ἔφη·
Ὡς τὴν ἄναρχον πατρὸς ἐξ ἀναιτίου
Γέννησιν αὐτοῦ τοῖς θεοφθόγγοις λόγοις
Μέγιστα βροντίσαντα τῇ κτίσει πάσῃ·
Εὐαγγελιστὰ παμμάκαρ καὶ παρθένε
Φωστὴρ Ἰωάννη τε τῶν ἀποστόλων
Καὶ πλείων αὐτῶν Κυρίῳ πεφιλμένε·
Ἀλλ' ὡς πρὸς αὐτὸν νυνέχων παρρησιᾶ
Ἄνωθεν αὐτοῦ τὴν λύσιν τῶν πταισμάτων
Ἐμοὶ δωθῆναι τῷ πόθῳ κεκτημένῳ
Τὴν παντὸς ὄλβου τὴν δὲ τιμιωτέραν
Τῶν σῶν φαεινῶν δογμάτων θείαν

Μνήσθητι κε	ΒΙ	τοῦ δούλου σου Εὐστα-
θείου πρεσβυτέ	Β	ρου ἁμαρτολοῦ καὶ
ταπεινοῦ τοῦ πό	Λ	θῳ γράψαντος τὸ
εὐαγγέλιον	Ο	τούτω.
	Ν	ἀμήν.

[л. 2^{a—b} двѣ арки съ κανὼν ι' и κανὼν δέκατος. Затѣмъ лл. 3^a—340^a (заст.) Ἐκλογάδην σὺν θεῷ τῶν σαββατωκυριακῶν καὶ μνιμῶν τῶν αγιῶν ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Εὐαγγέλιον κατ' Ἰωάννην. Ἐν ἀρχῇ ἦν....

На л. 340^b запись:

ἐπληρώθη σὺν θεῷ
τῷ εὐαγγε-
λειον τουτῷ μηνὶ
ϊανουαριῷ εις τὴν λ'.
ηνδικτιῶνος ι' ἐτοὺς ἀπὸ
κτίσεως κόσμου
͵ϛυοε'.

и замѣтка:

+ τὸ παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον τῆς υπεραγίας θεοτόκου τοῦ ἁγίου ὄρους τοῦ Χωρὴβ· ἐτέθη διὰ χειρὸς Μακαρίου τοῦ ἁγι-

ωτάτου ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά. καὶ ἥτης τὸ ἡστερήσει τὴν θεοτόκον· νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν τιη' θεοφόρων πατέρων].

№ 108 (**231**).

[Изборъ евангельскихъ чтеній] семейства Константинопольскаго, на пергаминѣ [лл. 154 *A*] [въ два столбца] in 4⁰ [250×210; 185×150; по 25 строкъ] 1033 года. Краснописецъ іеродіаконъ Герасимъ.

[Съ л. 2ª (заст.) Ἐκλογάδην σὺν θεῷ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ·

На recto 3-го съ конца листа запись:

Τῷ συντελεστῇ τῶν βελτίων θεῷ χάρις +]

Οἱ ἀναγινόσκοντες εὔχεσθε τῶν κεκτημένων ταύτην τῶν τοῦ θεοῦ δούλων Συμεὼν καὶ Κοσμᾶ τῶν Ἀζόκων καὶ συγγενῶν· καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὴν μοναχοῦ Γερασίμου καὶ ἀκρωτίμου ὁμοῦ καὶ διακόνου ⁘ ἐπὶ βασιλείας εὐσεβεστάτων καὶ αὐτοκρατόρων τῶν Ῥωμαίων Μιχαὴλ καὶ Ζωῆς. ἔτους ἀπὸ Ἀδὰμ ͵ϛφμα' ἰνδικτιῶνος ιε'.

Ὥσπερ ξένοι ἐγλίχονται πατρίδα ὀπτρισθῆναι, οὕτος καὶ οἱ γράφοντες βιβλίου τέλος. +

[Въ срединѣ, не хватаетъ нѣсколькихъ листовъ *A*].

[Лл. 1ª и послѣдній пустые и служатъ обложкой. Нумерація тетрадей начинается съ л. 2; есть и грузинскія цифры. Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 288; смотр. табл. 45].

№ 109 (**234**).

Въ Синае-Джуванійской библіотекѣ.

Ἐκλογὴ τῶν εὐαγγελίων, 1119 года, на пергаминѣ [лл. 173 *A*] въ четвертую долю листа [245×200], въ шелковомъ малинов. цвѣта переплетѣ, съ красными знаками для чтенія евангелій на распѣвъ. Въ концѣ приписано современно: Ἐγράφη ἐν τῷ ͵ϛχκζ' ἔτει.

Смотри образчикъ почерка въ моей Палеографіи [одинъ

листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 297; смотр. табл. 55.

Содержаніе:

л. 1[а] и слѣд. (въ заст.) ⁜ Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην:

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. . . .

Запись:

Νόμοις σοῖς καὶ δόγμασι
καὶ ὑποθήκαις:—
ταῖς ἐνθάδε κειμέναις.
ἄναξ ἀνάκτων:—
παρασκεύασον συνι-
έναι καὶ εἴκειν:—
διατηρεῖν τε ἄχρι τέρ-
ματος ζωῆς:—
χθαμαλὸς Λεόντιος
δεῖται σοι ταῦτα:—
ὁ καὶ τῆς ἧδε κτήτωρ
σεπτῆς πτυκτίδος:—
ἥτις καὶ ἐγράφη ἐν τῷ ,ςχκζ′
ἔτει εἰς δόξαν τῆς μακαρίας
καὶ πανυμνήτου τριάδος· πατρὸς· υἱοῦ· καὶ ἁγίου
πνεύματος:—]

№ 110 (**220**).

Ἐκλογάδην τοῦ ἁγ. εὐαγγελίου, 1167 года, на пергаминѣ [лл. 355 *A*] in folio [300×208; 220×130, двумя почерками, по 26 строкъ], съ красными знаками или нотами для чтенія на распѣвъ. Краснописецъ Василій Скинури.

[На лл. 1[а] и слѣд. (въ заст.) Σύνοψις τοῦ ἐκλογαδίου εὐαγγελίου :. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα :.

Этимъ заглавіемъ окружено изображеніе Іисуса Христа.

На оборотѣ послѣдняго листа запись:]

Ἐπληρώθη τὸ παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον διὰ χειρὸς Βασιλείου ἁμαρτωλοῦ νοταρίου τοῦ Σκηνούρι. καὶ ἥ τις τῷ ἀναγινώ-

σκη, εὔχεσθαί μοι ψυχικ σασαι (!) μοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ, ἵνα εὕρω ἔλαιως ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὁμοίως καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτῶ σὺν τῷ αὐθέντῃ του τῷ τιμιωτάτῳ καθηγουμένῳ τῷ ἐν τῇ ἁγίᾳ Βιθλεέμ, ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῶν ἁγίων κελλίων. μηνὶ φευρουαρίῳ ἰνδικτιῶνος ιε′ τοῦ ͵ςχοε′ ἔτους. +

Итакъ этотъ изборъ Еванг. чтеній — семейства Палестино-Іерусалимскаго. Его-то и надобно сличать съ другими изборами семейства Александрійскаго, Антіохійскаго и Константинопольскаго, дабы знать, есть ли разница въ текстѣ, или нѣтъ.

Замѣчательно, что краснописецъ сего избора нотарій Василій, написавшій его орѳографически, въ своей подписи подъ нимъ, гдѣ означилъ и годъ написанія сего манускрипта, надѣлалъ много ошибокъ въ греческомъ правописаніи, напр. ἤ τις вмѣсто εἴ τις, εὔχεσθαι вмѣсто εὔχεσθε, ἔλαιως вмѣсто ἔλεος и пр. Ужъ не диктовалъ ли онъ эту подпись какому-либо мальчишкѣ? Но и многіе другіе краснописцы, какъ я замѣтилъ, въ рукописяхъ, не знали правописанія, хотя и правильно, орѳографически, переписывали то, что имъ велѣно было переписать.

№ 111 (**232**).

Ἐκλογάδην, т. е. изборъ Евангельскихъ чтеній со дня Пасхи, 1174 года, на пергаминѣ, [лл. 143 *A*] in folio [261×190; 195×140; въ два столбца по 35 строкъ;] съ красными нотами, писанъ въ мартѣ мѣсяцѣ 6682 года Василіемъ нотаріемъ Скинуромъ по приказанію іеромонаха Павла, ктитора св. великомученика Георгія (около Виѳлеема?) [По *Антонинъ* указываетъ, что рукопись 1177 года и по 32 строки: слѣдовало бы поэтому, допуская вѣрность этихъ указаній, предположить, что была еще одна рукопись работы Василія Скинура, во времена *Антонина* обозначенная № **232**, а теперь до 1880 года замѣненная; но гораздо вѣроятнѣе, что *Антонинъ* ошибся. Тетради нумерованы позднѣйшей рукой отъ α′ до ιθ′ и содер-

жатъ разное количество листовъ въ каждой. Сохранилась прежняя шифра р-си: εὐαγγέλιον σαββατοκυρίακον ρμγʹ.

На лл. 1^a и слѣд. (заст.) + Εὐαγγέλιον ἐκλογάδην σαββατοκύριακα· (!) ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα +

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. Ἐν ἀρχῇ...

Кончается на л. 5^b съ конца, гдѣ запись:

Τέλος εἴληφεν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου (!) ἐκ προστάξεως τοῦ τιμιωτάτου ἱερομονάχου κυροῦ Παύλου καὶ κτήτωρος τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου:. διὰ χειρὸς ἐμοῦ Βασιλείου νοταρίου τοῦ Σκηνοῦρι· καὶ ἤ τις τοῦτο ἀναγινώσκη, εὔχεσθε καὶ τὸν μοναχὸν κυρὸν Παῦλον καὶ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν ψυχικόν σας· ἐτελειώθη μηνὶ μαρτίῳ ἰνδικτιῶνος ηʹ τοῦ ͵ςχπβʹ ἔτους. + +

На л. 4^a—3^a съ конца Εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου τῆς ὑψώσεως: — и затѣмъ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὑψώσεως:·
а на лл. 3^b, 2^b и 1^b приписки арабскія и греческія].

№ 112 (239).

Ἐκλογὴ τῶν εὐαγγελίων, [1373, а не] 1374 года, на пергаминѣ въ листъ [320×245] [тетради αʹ—μςʹ] [лл. 364 *A*]

[Запись:

Θεοῦ τὸ δῶρον, καὶ Ἰωάσαφ πόνος.]

Ἐτελειώθη ἐν ἔτει ͵ςωπβʹ ἰνδικτιῶνος ιβʹ μηνὶ νοεμβρίῳ κδʹ.

№ 113.

Въ Джуванійскомъ подворьѣ Синайскаго м-ря одинъ грекъ изъ Александріи 18 января 1861 года показывалъ мнѣ рукописный изборъ евангельскихъ чтеній со дня Пасхи, принесенный съ острова Сими. Я разсмотрѣлъ эту рукопись. Она черным чернилом написана на тонкомъ пергаминѣ in 4⁰ хорошимъ почеркомъ въ X вѣкѣ. Въ ней надъ строками и подъ ними намѣчены киноварью знаки для чтенія Евангелія на распѣвъ. Никогда не видавъ ихъ, хозяинъ рукописи думалъ

видѣть въ нихъ Халдейскій переводъ Евангелія. Я вразумилъ его. Къ этой полной рукописи приложенъ мѣсяцесловъ. Въ концѣ ея читаются стихи:

\+ Τὴν βίβλον, ἣν στίλβουσαν ἄνθρωπε βλέπεις,
Τῶν χρυσολαμπῶν γραμμάτων τῇ συνθέσει
Εὐαγγελιστῶν ἡ διπλῆ δυὰς γράφει.
Τί τοῦτο; διττοὺς ζωγραφοῦσα τοὺς νόμους
Τὸν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας. πλὴν τὴν χάριν,
Ἣν τῇ νέᾳ δίδωσιν, ἐξαίρει πλέον.
Κοσμῶν ὁ χρυσὸς τῇ γραφῇ τοῦ βιβλίου.
Ἐν ᾧ τὰ πάντα πολλαχῶς ἐσπαρμένα
Εἰς ἓν συνάψας ἐκ πόθου πολλοῦ Λέων·
Ψυχαῖς τρυφὴν δίδωσι τὴν καθ' ἡμέραν.
Ἀνθ' ὧν ἐκεῖθεν σῆς τρυφῆς γεγευμένος
Βίβλῳ γραφείη τῶν ἀεὶ ζώντων λόγων.
Ἔργου τὸ τερπνὸν θερμὸν ἐμφαίνει πόθον
Λέοντος ἀθροίσαντος εἰς βίβλον μίαν
Εὐαγγελιστῶν τῶν σοφῶν θείους λόγους
Τοὺς ἀκροατὰς εἰτιᾶν καθ' ἡμέραν.
※ Στίχους ἀριθμῶν. τοὺς ἀποστόλους νόει
Τὸ τριπλοτετράριθμον ἅρμα τοῦ λόγου.

[Все это описаніе съ русскимъ переводомъ записи Льва напечатано у *Порфирія*, Первое пут. въ Аѳ. м-ри, ч. II отд. I, 351—354, гдѣ выражено и предположеніе, что подъ Львомъ здѣсь надо предполагать императора Льва I (457—474).]

№ 114.

Изборъ на пергаминѣ in folio, съ красными знаками. Рукопись XI вѣка, хорошая. Въ началѣ ея красками изображены I. Христосъ и около него три Евангелиста съ Евангеліями въ благоговѣйномъ предстояніи. [Повидимому, это

№ **221**,

такъ какъ здѣсь на л. 1[a] есть на золотомъ фонѣ изображеніе I. Христа, по правую сторону котораго Маркъ и Матѳей,

а по лѣвую одинъ только Лука: изображеніе Іоанна вырѣзано. Это рукопись пергаменная (съ прежней шифрой: εὐαγγέλιον καθημερινὸν σκα') 1175 года,] [лл. 275 Δ] [310×230; по 28 строкъ. На л. 1ᵇ есть приписка одного изъ владѣльцевъ рукописи XIV—XV вѣка:

+ βιβλίον εὐαγγέλιον τοῦ ἀρχιοικτροῦ μοναχοῦ Θεοφίλου. καὶ ἐδόθη παρὰ φύλαξιν εἰς μετόχιον τοῦ Σινᾶ εἰς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τὴν παλαιὰν γιστέρναν εἰ ἔτυχαν[ ] +

Послѣ записи, на лл. 8ᵃ—2ᵇ, считая съ конца, есть рядъ евангельскихъ чтеній, а на послѣднемъ листѣ помѣщено писанное киноварью посланіе Евсевія къ Карпіану.

Въ концѣ чтеній изъ Матѳея предъ чтеніемъ (заст.) τῇ β' τῆς ιβ' ἑβδομάδος ἀρχὴ τοῦ Μαρκοῦ + есть запись:

+ Ὁ θεὸς ἐλεήσοι τὸν κτήτορα· τὸν καὶ ταύτην τὴν ἱερὰν βίβλον ἀνάθημα δωρησάμενον πρὸς ἣν οὗτος ἐδείματο ἁγίαν καὶ γυναικείαν μονὴν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου +

На л. 9ᵃ⁻ᵇ съ конца другая запись киноварью:

+ Ἀπηρτήθη καὶ ἀνετέθη ἀνάθημα ἡ παροῦσα ἱερὰ καὶ θεία τοῦ εὐαγγελίου βίβλος τῇ κατὰ Κρήτην ἔξωθεν τοῦ κάστρου ἐκ νέου δομηθείσῃ εἰς ὄνομα τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν καὶ θεοτόκου γυναικείᾳ μονῇ τῆς Ἐλεούσης κατὰ μῆνα φεβρουάριον ἰνδικτιῶνος ὀγδόης τοῦ ͵ςχπγ' ἔτους· τὸν γοῦν βουληθέντα καὶ ἐγχειρισάμενον ἐξᾶραι αὐτὴν καὶ ἐξελεῖν τῆς τοιαύτης μονῆς εὐλόγῳ ἢ παραλόγῳ ἀφορμῇ· ὅπερ Χριστέ μου μὴ γένοιτο· ἢ τετράδιον ἢ φύλλον ἢ μετώπιον ἐκκόψαι ἢ ἐξᾶραι ἐξ αὐτῆς· ὁποῖος ἂν καὶ εἴη, τῆς τῶν χριστιανῶν μερίδος ἐκπεσεῖται ὡς ὁ Ἰούδας τῆς δωδεκάδος· τὸ τῆς τριάδος φέγγος ὁρᾶν μὴ ἀξιωθείς. ἕξει δὲ καὶ ταῖς ἀραῖς τῶν ἀπ' αἰώνων προκεκοιμημένων ἁγίων ἡμῶν πατέρων· καὶ τὸ ἀνάθεμα· ἀπὸ Κυρίου θεοῦ παντοκράτορος· αὐτὴν δὲ τὴν θεομήτορα πόρρω (!) που τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ θεοῦ ἡμῶν διώκουσαν ἐν ἡμέρᾳ δικαιοκρισίας αὐτοῦ καὶ ἀποκαλύψεως. τὸν δ' ἐκ πόνων αὐτοῦ καὶ ἱδρώτων κτησάμενον ταύτην καὶ ἀναθήσαντα ὡς εἴρηται ᾗ ἐρρέθη γυναικείᾳ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἁγίᾳ μονῇ εὔχεσθε οἱ τυχόντες αὐτῆς +]

№ 115.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, съ красными знаками, XI вѣка.

№ 116.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, въ два столбца, съ красными знаками.

№ 117.

Ἐκλογάδην, на бумагѣ in folio.

№ 118.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, съ живописными изображеніями евангелистовъ Марка и Луки, который рисуетъ Богоматерь.

№ 119.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, съ красными знаками или нотами греческими.

№ 120.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, съ такими же знаками.

№ 121.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in 4⁰ majori, въ два столбца, съ такими же знаками.

№ 122.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in 4⁰. Начало утрачено.

№ 123.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in 4⁰. Рукопись древняя, но не полная.

№ 124.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in 8⁰.

№ 125 (**293**).

Ἀπόστολος, 1053 года, на пергаминѣ [лл. 142 *А*] in 4⁰ [въ два столбца по 24 строки *А*,] съ мѣсяцесловомъ. Краснописецъ Василій. Запись:

Ὥσπερ ξένοι χαίροντες ἰδὴν πατρίδα: οὕτω καὶ τοῖς γράφουσιν βιβλίου τέλος.

Ἐτελειώθη ἡ δέλτος αὕτη διὰ χειρὸς Βασιλείου ὑποδιακόνου πόλεως Δαλισάνδου μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτιῶνος ε′ [1]) ἔτους ͵ςφξα′ ἰνδικτιῶνος ς′.

[Рукопись безъ начальныхъ листовъ; текстъ Дѣяній начинается со словъ 3,21: σεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς... *А*.]

[Два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 318; смотр. табл. 51.]

№ 126.

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, съ красными нотами надъ строками и съ мѣсяцесловомъ, XI вѣка.

№ 127.

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, того же вѣка, такой же, какъ и предыдущій здѣсь.

№ 128.

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, въ два столбца. Прекрасная рукопись, но, къ сожалѣнію, не цѣлая.

№ 129.

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio minimo.

[[1]) Этотъ индиктъ не подходитъ къ году.]

№ 130—131.

Еще есть два Апостола на пергаминѣ in folio, но едва ли церковные. Ихъ видѣлъ и отмѣтилъ не я, а іеромонахъ мой Θеофанъ.

№ 132.

Литургіи Василія великаго и Іоанна Златоустаго, на пергаминѣ in 24°. [Повидимому, это

№ **1037**.]

[Рукопись пергаменная, XIII вѣка, на лл. 169 in 32°, по 10—12 строкъ. Содержитъ литургіи Іоанна Златоустаго, преждеосвященныхъ даровъ и Василія Великаго *А*.]

№№ 133—139.

NB. Въ библіотекѣ я видѣлъ нѣсколько пергаминныхъ свитковъ старинныхъ, на которыхъ написаны литургіи, но не разсматривалъ ихъ.

А іеромонахъ Θеофанъ видѣлъ 7 литургій Златоустаго на бумагѣ in 4°.

№ 140 (**968**).

Εὐχολόγιον, 1426 года, на тонкомъ пергаминѣ [лл. 488 *Д*²] [лл. 485 *А*] [215×133; 135×80; по 17 строкъ; тетради нумерованы отъ α′ до λ′ и отъ α′ до ιδ′; остальныя безъ нумераціи] начинается литургіями [л. 1ᵃ—21ᵇ] Іоанна Златоустаго, [л. 22ᵃ] Василія Великаго и преждеосвященною. Почеркъ хорошъ. [Два листа въ собраніи сп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 323 и 348; смотр. табл. 76 и 77.

Запись:]

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν εὐχολόγιον· διὰ χειρὸς κἀμοῦ τοῦ ἀμαθοῦς ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ Βαρθολομαίου τάχα καὶ ἱερέως· τὸ ἐπίκλην Ῥόσου· διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ πανοσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Μωϋσέως διακόνου καὶ οἰκονόμου τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης

ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ. καὶ οἱ ἐντυγχάνοντες εὔχεσθαι ἡμῶν διὰ τὸν Κύριον. Ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ· ͲΡλδʹ μηνὶ αὐγούστῳ ιεʹ.

Приписка другою рукою:

+ Τοῦτον τὸ εὐχολόγιον ἐγίνετον διὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου προφήτου μεγάλου Μωϋσέως καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης διὰ ἐξόδου καὶ κόπου τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ γεναμένου ἀειμνήστου δούλου τοῦ θεοῦ Μωϋσέως ἱεροδιάκονος ποτὲ οἰκονόμου ἐν τῇ νήσῳ Κρήτης. ὅστις δὲ ὑστερήσει αὐτὸ τῆς ἁγίας μονῆς νὰ ἔχει τὴν ἀρὰν τῶν ἑπτὰ συνόδων καὶ τοῦ ἁγίου Μωϋσέως κατάδικον. Ἐγράφη μὲ τὸ θέλημαν τοῦ ἐπισκόπου ἁγιωτάτου Σάβα εἰς χιλίους τετρακοσίους εἴκοσι ἐνέα μηνὶ μαρτίῳ ηʹ ἔτους δὲ ἀρχῆς κόσμου ξακισχιλιωστῷ τριακοστῷ εὐδόμῳ: —

[сравн. *Порфирія*, Второе пут., 362—363.]

[Въ содержаніе входятъ:

1) л. 1. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου.

2) л. 22. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου.

3) л. 56. Ἡ θεία λειτουργία τῶν προηγιασμένων.

4) л. 62. Εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ.

5) л. 67. Εὐχαὶ ἑωθιναί.

6) л. 73ᵇ. Ἀκολουθία εἰς λοχοῦσαν.

7) л. 76ᵇ. Ἑτέρα ἀκολουθία εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον, λαμβάνον ὄνομα τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτοῦ γεννήσεως.

8) л. 78. Ἑτέρα ἀκολουθία εἰς τὸ σαραντῆσαι παιδίον μετὰ τῆς μητρός.

9) л. 81ᵇ. Ἀκολουθία εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον ἤγουν βαπτίσαι.

10) л. 98. Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι τὸν φωτισθέντα τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ.

11) л. 99ᵇ. Εὐχὴ εἰς τὸ ἀποκουρεῦσαι παιδίον.

12) л. 101ᵇ. Τάξις βαπτίσματος εἰς νήπιον κατεπειγόμενον ὑπὸ θανάτου.

13) л. 103. Εὐχὴ τῆς γονυκλισίας τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.

14) л. 115ᵇ. Ἀκολουθία εἰς μνῆστρα.

15) л. 136. Εὐχὴ τοῦ ἀποστεφανώματος.

16) л. 137. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐλαίου ἁγιαζομένου ὑπὸ ἑπτὰ πρεσβυτέρων.

17) л. 176. Ἀκολουθία τοῦ φωτισμοῦ τῶν ἁγίων θεοφανείων.

18) л. 186. Ἑτέρα ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ.

19) л. 196. Ἑτέρα ἀκολουθία τῆς κοινῆς παρακλήσεως.

20) л. 204. Εὐχαὶ λεγόμεναι ἐν τῇ λιτῇ τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν καὶ εἰς μνήμας ἁγίων.

21) л. 208. Εὐχὴ εἰς τὸ ἐπάραι παιδίον ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν.

22) л. 209. Εὐχὴ ἐπὶ θεμελίου ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ σταυροπηγίου.

23) л. 209ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ θεμελίου ἐκκλησίας.

24) л. 210ᵇ. Εὐχὴ ἀπολυτίκιον εἰς ἡμέραν ἑορτὴν τοῦ Προδρόμου.

25) л. 211. Εὐχὴ ἐν ἡμέρᾳ κατανύξεως.

26) л. 211ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ τελευτήσαντος ἱερέως.

27) л. 212ᵇ. Εὐχὴ ἑτέρα εἰς ἱερέα τελευτήσαντα.

28) л. 213. Εὐχὴ ἐπὶ οἴκῳ κτιζομένῳ.

29) л. 213ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ εὐλογίᾳ οἴκου.

30) Εὐχὴ ἐπὶ οἴκῳ περιεργαζομένῳ.

31) л. 215. Εὐχὴ ἐπὶ σεισμοῦ.

32) л. 215ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ ἀνομβρίας.

33) л. 216. Ευχὴ ἐν ἀπαρχῇ ἀπόρου.

34) л. 216ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ θέρους καὶ ἅλωνος.

35) л. 217. Εὐχὴ εἰς τὸ φυτεῦσαι ἀμπελῶνα.

66) л. 218. Εὐχὴ εἰς μετάληψιν σταφύλης τῇ ἕκτη τοῦ αὐγούστου.

37) л. 218ᵇ. Εὐχὴ λεγομένη τῇ ιε΄ τοῦ αὐγούστου εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου.

38) л. 219. Εὐχὴ ἐν ἀρχῇ τρύγης κοινῆς.

39) л. 219ᵇ. Εἰς τὸ εὐλογῆσαι οἶνον νέον.

40) Εὐχὴ ἑτέρα ἐπὶ οἴνου νέου

41) л. 220. Εὐχὴ ἑτέρα.

42) л. 220ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ ἀποδημούντων.

43) Εὐχὴ τῶν ἐξ ἐπιτιμίων λυομένων.

44) л. 221. Εὐχὴ ἐπὶ μετανοούντων.

45) л. 222. Εὐχὴ ἐπὶ ἐξομολογουμένων.

46) Εὐχὴ ἐπὶ προπετῶς ὀμνυόντων.

47) л. 222ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ χειμαζομένων ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων.

48) л. 223. Εὐχὴ ἐπὶ ψυχὴν κρινομένην ἐν ὥρᾳ θανάτου.

49) л. 223ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ μιαροφαγησάντων.

50) л. 224ᵇ. Εὐχὴ εἰς τὸ στῆσαι τοξάριον πλοίου.

51) Εὐχὴ ἑτέρα.

52) л. 225ᵇ. Ἐπὶ πλοίου μέλλοντος πλέειν.

53) л. 226. Εὐχὴ ἑτέρα εἰς τὸ κατασπάσαι πλοῖον ἐν τῇ θαλάσσῃ ἤτοι ἀποπλεῖν.

54) л. 227ᵇ. Εὐχὴ ἐπὶ ὀρύξει φρέατος καὶ εὑρέσει ὕδατος.

55) л. 228. Εὐχὴ ἐπὶ μιαροῦ τινος πεσόντος εἰς φρέαρ.

56) л. 229. Τάξις γινομένη εἰ συμβῇ μιαρόν τι ἢ ἀκάθαρτον προσφάτως ἐμπεσεῖν εἰς ἀγγεῖον οἴνου ἢ ἐλαίου.

57) л. 230. Εὐχὴ μετὰ τὸ ἀναστῆναι τῆς τραπέζης.

58) л. 230ᵇ. Εὐχὴ ἑτέρα ἣ λέγεται εἰς λιτὴν καὶ εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν καὶ εἰς λοιμὸν καὶ εἰς φθορὰν τοῦ θανατικοῦ ἢ καὶ εἰς πᾶσαν αἴτησιν...

59) л. 231. Εὐχὴ τῶν κολύβων.

60) л, 231ᵇ. Εὐχὴ τῶν μνημοσύνων.

61) л. 232. Ἀκολουθία εἰς ῥεῦσιν ὑπνίου.

62) л. 235 двѣ молитвы безъ особаго заглавія, написанныя другимъ почеркомъ.

63) л. 235. Εὐχὴ συγχωρητικὴ λεγομένη ὑπὸ πνευματικοῦ πατρός (другимъ почеркомъ).

64) л. 238—488. Чтенія евангельскія и апостольскія на цѣлый годъ и на различные случаи *Д*²].

№ 141 (869).

Ὡρολόγιον μὲ εὐχάς, на пергаминѣ [XIII вѣка *А*] [XIV в. *Г*] in 4° [200×145 *Г*] [лл. 130, по 21 строкѣ *А*]. Этотъ Часословъ написанъ хорошимъ почеркомъ ранѣе 1375 года, какъ это видно изъ слѣдующей приписки въ началѣ его:

Ἐν ἔτει ͵ϛωπγʹ ἰνδικτιῶνος ιγʹ μηνὶ ἀπριλίῳ αʹ. ἐνεδύθημεν τὸ μοναχικὸν καὶ ἅγιον σχῆμα, ὁ ἁμαρτωλὸς Ἰσίδωρος, οὗ κατὰ κοσμικοὺς Ἰωάννης Γλαβᾶς ἡ κλῆσις, καὶ Ματθαῖος, Μιχαὴλ Λάσκαρις πρότερον ἀκούων:

а другою рукою добавлено:

Ὁ ἀνωτέρω ῥηθεὶς ἅγιος Ἰσίδορως ἐχειροτονήθη Θεσσαλονίκης μαΐῳ κεʹ τῷ ͵ϛωπηʹ ἔτει ἰνδικτιῶνος γʹ. Ἐκοιμήθη οὖν ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος ͵ϛϠδʹ ἔτει ἰνδικτιῶνος δʹ ἰαννουαρίου ιαʹ ἐτῶν ὢν νδʹ.

№ 142 (880).

Ὡρολόγιον, 1466 года, [лл. 244, по 24 строки *А*] на бумагѣ in 4° [210×140 *Г*]. Почеркъ не хорошъ [; начала рукописи не хватаетъ *А*]. Писецъ іерей Константинъ изъ Пафа. Запись:

Ἐγράφη χειρὶ Κωνσταντίνου ἱερέως καὶ σκευοφύλακος ἐπισκοπῆς Πάφου ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ τῇ κζʹ ͵αυξϛʹ Χριστοῦ.

№ 143 (877).

Ὡρολόγιον на бумагѣ [лл. 319 *А*] in 4° [212×142; 140×78; по 21 строкѣ], писанъ хорошимъ почеркомъ въ сентябрѣ мѣсяцѣ 6975=1467 [, вѣрнѣе, 1466] года, когда индиктъ былъ 15-й.

[Содержаніе:

1) лл. 1ᵃ и слѣдд. (заст.) Ὡρολόγιον σὺν θεῷ ἁγίῳ περιέχων τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν τοῦ τυπικοῦ τοῦ ἁγίου Σάβα: ἐπέχων καί τινας ἀκολουθίας τοῦ εὐχολογίου:

Начинается съ Μεσονυκτικὸν τοῦ σαββάτου:·

Βασιλεῦ οὐράνιε . . .

2) На послѣднихъ $6^1/_4$ лл. есть

Πασχάλιον τοῦ νέου ἔτους.

Πασχάλιον σὺν θεῷ ἁγίῳ ποιηθὲν καὶ εἰς ἐξήγησιν φανερῶς διερμηνευθὲν παρὰ τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Ἰσιδώρου:

Ὁ χρόνος ἔχει μῆνας ιβ'... Τὰ βίσεκστα ἄρχονται ἀπ' ἀρχῆς τοῦ μαρτίου:—

Ἔτους ,ςϡοδ' ἰνδικτ. ιδ'. ἡλίου κύκλος β'.... Ἔτους ,ςϡϙε' ἰνδικτ. ε'. ἡλίου κύκλος κγ'. σελήνης κύκλος γ'... χριστιανῶν πάσχα ἀπριλλίῳ κβ'. τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου. τῶν ἁγίων πάντων ἰουνίῳ ιζ'. ἡ νηστεία τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἡμέραι ια'. ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρᾳ παρασκευῇ: —

3) Затѣмъ запись:

δόξα σοι ὁ θεὸς ἡμῶν δόξα σοι.
Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Ἀλεξίου πόνος
τάχα καὶ πρωτοψάλτου Ἄρτης.
ἐγεγόνει δὲ ἐκ συνεργείας καὶ ἐξόδου τοῦ
τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυροῦ Ἰακώβου τοῦ Θαλασσινοῦ, τοῦ ἀπὸ τῆς νύσου
Κεφαλωνίας. ἐν ἔτει ,ςϡοε' ἰνδικτιῶνος ιε'
μηνὶ σεπτεβρίῳ θ'.
μνήσθητι Κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Ἀλεξίου καὶ συγχώρησον [αὐτῷ τὴν] [1]) ἁμαρτίαν διὰ τοῦ ἐλέους σου: —

4) На оборотѣ послѣдняго листа послѣ этой записи писецъ добавилъ еще

Μεγαλυνάρια τῆς ὑπαπαντῆς.]

№№ 144—158.

Еще есть 15 Часослововъ на бумагѣ. Не заслуживаютъ вниманія.

[[1]) Слова въ скобкахъ прямыхъ пропали благодаря переплетчику р-си.]

№ 159 (595).

Въ кельяхъ архіепископа.

Τέσσαρα Μηναῖα τῆς θεοτόκου, [257×190; 180×132; по 30 строкъ; двумя почерками; тетради сохранились отъ γ′ до ιδ′] [лл. 96 Д], 1049 года.

[Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 350; смотр. табл. 49.

Содержаніе:

л. 1ª и слѣд. (заст.) Μηνὶ ἰαννουαρίῳ α′. ἡ περιτομὴ τοῦ κυρίου. .

Январьская служебная Минея.

Послѣднія 2½ страницы дописаны другой рукой XI вѣка, которая сдѣлала и запись (послѣ текста I руки):]

Ἔτους ͵ϛφνζ′ ἰνδικτιῶνος β′ ἐγένοντο τὰ Δ′ μηναῖα τῆς θεοτόκου τὰ τρίμηνα δώδεκα. διὰ χειρὸς Φωτίου μοναχοῦ ⟨καὶ⟩ πρεσβυτέρου συνεργείᾳ Νικολάου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου.

[а затѣмъ, по окончаніи своей прибавки, та же рука опять:

Μνήσθητι κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Φιλοθέου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου καὶ Νικολάου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ ἀσκεπάστου· τῶν τὰ Δ′ μηναῖα ιβ′ ἀποτελεσάντων: ἀμήν:—

На оборотѣ послѣдняго листа, оставленнаго пустымъ, третья рука XII—XIII в. приписала:

+ Τοῦτο τὸ φύλλον ἐστὶν ἀπὸ τὸν κανῶνα τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀναργύρων καὶ θαυματουργῶν Κύρου καὶ Ἰωάννου ἤτοι τῇ τριακοστῇ πρώτῃ τοῦ ἰαννουαρίου μηνὸς + καὶ εἰ ἴσως ἐκβληθῇ καὶ παραπέσει ἔν τινι τόπῳ ἀπὸ τοῦ μηναίου τοῦ ἰαννουαρίου μηνὸς διὰ τὸ εἶναι ἀπόλυτόν τε καὶ ἄδετον, ἀντιστραφήτω καὶ τεθήτω πάλιν παρ' ὁτινοσοῦν καὶ καταληφθῇ ἐν τῷ τέλει τοῦ μηναίου ἤγουν τοῦ ἰαννουαρίου μηνός:—

четвертая рука XIVª вѣка:

+ Τοῦτο τὸ δίφυλλον ἀργὸν ἐνθάδε κεῖται· τὰ γὰρ ἐν τούτῳ γεγραμμένα ἐν τῷ κανόνι τῶν ἁγίων Κύρου καὶ Ἰωάννου ἤγουν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἰαννουαρίου τοῦ [ ] καὶ [ ] ἐν ἄλλῳ μηναίῳ ἰαννουαρίου τόδε ὀφείλει τὸ δίφυλλον τεθῆναι:—]

№ 160.

Μὴν δεκέμβριος, на пергаминѣ in 4°. Минея древняя.

№№ 161—164.

Четыре неполныя Минеи и Тріоди на пергаминѣ in 4°.

№№ 165—214.

Іеромонахъ Θеофанъ видѣлъ въ общей библіотекѣ 5 Миней на пергаминѣ, и еще 45 Миней, но на пергаминѣ или бумагѣ, этого не отмѣтилъ.

№ 215 (**754**).

Τριῴδιον, на [пергаминѣ и] хлопчатной бумагѣ [всего лл. 325 *A*] 6685=1177 года; [260×195; тетради α'—μα', счетъ которыхъ начинается съ л. 4-го, такъ какъ лл. 1—3 при переплетѣ; двумя разными почерками: одинъ въ началѣ, по 41 строкѣ, на пергаминѣ, другой потомъ, по 29 строкъ, на бумагѣ. Два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 297; смотр. табл. 59.

Содержаніе:

1) л. 1^a—2^b изъ номоканона правила чьи-то.

2) л. 3^{a-b} былъ пустой (занятъ арабской припиской).

3) л. 4^a и слѣд. (заст.) Τριῴδιον σὺν θεῷ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς περιέχον τὴν ἀκολουθίαν πᾶσαν. τοὺς ἀποστόλους τὰ εὐαγγέλια καὶ τὰς προφητείας· ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου μέχρι τῶν ἁγίων πάντων· ποίημα Ἰωσὴφ καὶ Θεοδώρου.

4) На оборотѣ предпослѣдняго листа запись:

+ τέλος διὰ χειρὸς Συμεὼν εἰς τ[ὸ] τ[ ] μ[ ]ϑ[ ] τοῦ μαρτίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ι' ἔτους ͵ϛχπε': —

и арабскія приписки.

Помѣтка:

+ ἐτούτω τὸ βιβλίων ἐγράφην διὰ χειρὸς εμου Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά καὶ ἐτέθη εἰς τὸ με-

τόχιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου του Κλήμακος· καὶ η της ἄρη αὐτὸ να ἔχη τὰς ἀρὰς τῶν τιη' θεοφόρων πατέρων καὶ τὴν κατάραν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Κλίμακος:—]

№ 216.

Τριῴδιον, на пергаминѣ in 8°, 6886=1378 года. На ней есть подпись Синайскаго епископа Іакова того же года.

№ 217 (**746**).

Τριῴδιον, Тріодь постная 1519 года, на бумагѣ [лл. 441 *А*] [тетради нумерованы α'—νε' *Г*] въ листъ [310×215 *Г*] [въ два столбца по 30 строкъ *А*]. Краснописецъ Георгій Солій.

[Запись:]

Ἔτους ͵ζκζ' ἐν μηνὶ ἰαννουαρίῳ εἰς τὰς ιδ', ἡμέρᾳ τρίτῃ, ὥρᾳ η' ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ οἰκτροῦ Γεωργίου Σωλύου.

№ 218.

Τριῴδιον, на пергаминѣ in 4°. Рукопись древняя, но почеркъ ея некрасивъ.

№ 219.

Τριῴδιον, на пергаминѣ in 4°. Рукопись древняя. Почеркъ мелкій.

№ 220.

Τριῴδιον, на пергаминѣ in 4°, съ нотами. Конецъ потерянъ. Смотри у меня почеркъ этой рукописи на листѣ [повидимому, въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 357, XI вѣка; размѣръ: 230×183, 150×104].

№№ 221—222.

Двѣ Тріоди постныя, на пергаминѣ in folio. Ихъ видѣлъ и отмѣтилъ іеромонахъ Ѳеофанъ. [Вѣроятно, это №№ **739** и **740**.]

№ 221 [(**739**).

Тріодь, начинающаяся съ недѣли мытаря и фарисея и кончающаяся чинопослѣдованіемъ великой субботы; полная

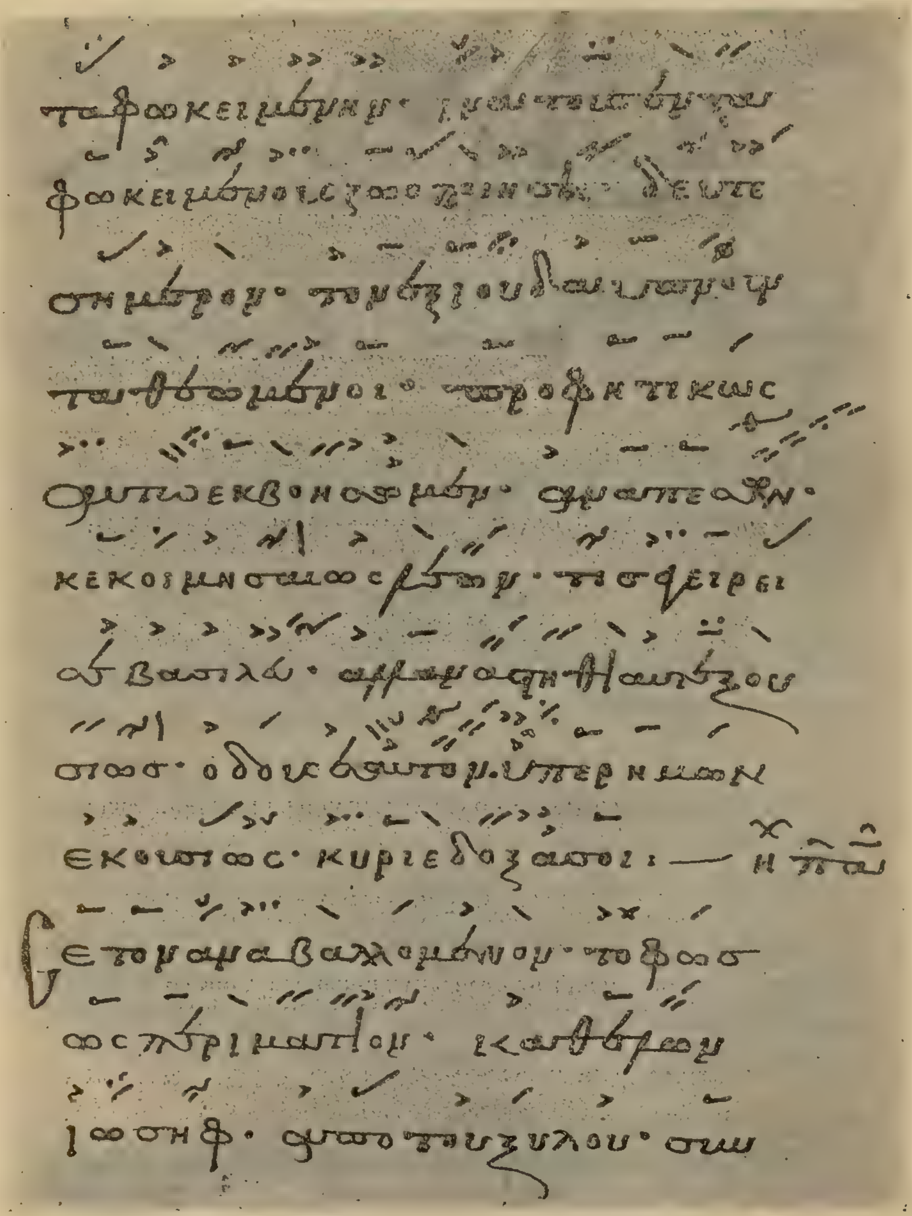

№ 4.
Имп. Публ. Библ. 357
(къ № 220).

рукопись на пергаментѣ, XIII вѣка, лл. 135, in f° min., по 43 строки *А*.] [270×190; XIV вѣка *Г*.]

№ 222 [(**740**).

Тріодь, начинающаяся съ навечерія Рождества Христова и содержащая чтенія въ навечеріе Крещенія, чинопослѣдованіе въ недѣлю мытаря и фарисея и слѣд. вплоть до чинопослѣдованія святыхъ Страстей, гдѣ и обрывается на словахъ ἐξαπέστειλε ἐξ ὕψους; затѣмъ слѣдуетъ Цвѣтная Тріодь, отъ которой осталось теперь только 7 листовъ. Рукопись на пергаментѣ, XIII вѣка, лл. 117, in f°, по 43 строки. *А*] [320×140, въ два столбца; начала и конца рукописи не хватаетъ *Г*].

№№ 223—226.

Четыре Тріоди на бумагѣ въ листъ.

№ 227 (**775**).

Πεντηκοστάριον, на пергаминѣ [XIII вѣка, тетради α′—κϛ′ *Г*] [XII вѣка, лл. 164, по 41 строкѣ *А*] въ листъ [265×190 *Г*] съ греческими нотами по мѣстамъ для пѣнія. Эта Цвѣтная Тріодь, написанная ранѣе 6912 года и принадлежавшая какой то обители въ Солунѣ, пожертвована была въ Синайскій м-рь іеромонахомъ Симономъ въ ͵ϛϡιβ′ году.

№№ 228—236.

Пять Пендикостарій, или Цвѣтныхъ Тріодей, на бумагѣ въ листъ, и четыре на бумагѣ въ четвертую долю листа.

№№ 237—243.

Παρακλητική, на бумагѣ въ листъ, въ 7-ми экземплярахъ. Ихъ видѣлъ и отмѣтилъ іер. Θеофанъ.

№ 244.

Ὀκτώηχος, съ греческими нотами на пергаминѣ in 12°. Рукопись древняя.

№№ 245—252.

Ὀκτώηχος, на бумагѣ, въ 8-ми экземплярахъ, in 4⁰ et 8⁰. Два изъ нихъ безъ начала и конца. А въ концѣ одного [№ **648**? **649**? **659**?] приписано:

Κλήμεντος ἱερομονάχου ἡγουμένου ὄρους Σινᾶ, ͵ζκβʹ ἔτους. 1514 года.

№ 253 (**784**).

Τροπολόγιον σὺν θεῷ περιέχων τὰ στιχηρὰ καθίσματα. Рукопись на пергаминѣ [лл. 81 по 25 строкъ *А*] in 4⁰ [235×185 *Г*]. Содержитъ

[нач. Τὰς ἑσπερινὰς εὐχάς... *Г*] «Вечерняя наша молитвы прiими, Господи», и пр.

№ 254 (**660**).

Ἀκολουθίαι, Службы пророку Моисею [съ тремя канонами *А*], св. Екатеринѣ, св. отцамъ, избiеннымъ въ Раиѳѣ, Анастасiю Синаиту и Георгiю Арселаиту [а также другая служба пророку Моисею съ двумя канонами *А*], на пергаминѣ [лл. 114, по 16—18 строкъ *А*] in 12⁰ [in 16⁰ *А*] [170×120 *Г*]. Ранѣе 1236 года [XIV вѣка *АГ*].

Въ концѣ приписано:

Ταύτας τὰς ἀκολουθίας τῶν ἁγίων [ὁσίων *А*] πατέρων, Ἀναστασίου φημὶ καὶ Γεωργίου, ἐξεπόνησεν καὶ ἔγραφεν Ἀθανάσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ὁπόταν ἦτον ἀρχιμανδρίτης.

слѣдовательно, немного ранѣе 1236 года.

№ 255.

Ἑορτολόγιον на бумагѣ, въ трехъ книгахъ.

№ 256 (**849**).

Θεοτοκάριον [, составленный Iоанномъ Мавроподомъ, митрополитомъ Евхаитскимъ *А*], на пергаминѣ, 1304 года,

[лл. 250 *A*] in 16° [154×115; 108×70, по 24 строки.
Начинается съ л. 1ª (заглавіе стерлось)

Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ θεοπρεπῶς . . .

На recto послѣдняго листа запись]:

Θεῷ ἄνακτι πρέπει τιμὴ καὶ δόξα:—
ἐτελειώθη τὸ παρὸν θεοτοκάριον
εἰς ἔτος ͵ζωιβ′ ἰνδικτιῶνος β′:—

№ 257.

Θεοτοκάριον, на бумагѣ in 16°.

№№ 258—270.

Еще есть 13 Θеотокарій на бумагѣ.

№ 271 (**1923**).

Акаѳистъ Божіей Матери, написанъ [in 8°] Леонтіемъ іеромонахомъ въ 1665 году. Почеркъ — красивъ.

[Заглавіе: Ἐγκώμιον εἰς τὴν κυρίαν ἡμῶν καὶ δέσποιναν Θεοτόκον:—

Запись:

Ἐγράφη τὸ παρὸν 1665 ͵αχξε′. Λεοντίου ἱερομονάχου.]

№ 272.

Στιχηράριον ὅλου χρόνου, Стихирарь на весь годъ съ нотами, писанъ на пергаминѣ [220×170; 170×120; по 22 строки] Стефаномъ Доместикомъ въ честной обители Предтечи въ 6507=999 году. Это видно изъ слѣдующей современной приписки:

Ἐγράφη τὸ τοιοῦτο στηχαιράριον παρὰ Στεφάνου δομεστίκου εἰς τὴν τιμίαν Προδρόμου μονὴν μηνὶ μαρτίῳ ια′ ἰνδικτιόνος β′ ἔτους ͵ςφζ·

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп.

Публ. Библ. 362; смотр. табл. 43 и *Порфирія*, Первое пут. въ Аѳ. м-ри, ч. II отд. I, 383].

№ 273 (**1218**).

[Рукопись] 1177 года [на пергаментѣ, [лл. 270 *А*] въ тетрадяхъ α'—λδ'; 296×221; 225×165; по 18—20 строкъ Содержитъ] Στιχηράριον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ [начиная съ 1-го сентября. По окончаніи текста въ концѣ запись:]

Πάντων τῶν καλῶν Χριστὸς ἀρχὴ καὶ τέλος + Ἐγράφη ἡ παροῦσα δέλτος διὰ χειρὸς Νικηφόρου ἱερέως διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου Νικολάου υἱοῦ Γεωργίου τοῦ Παύλου, βασιλεύοντος τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Μανουὴλ καὶ Μαρίας, τοῦ πανιερωτάτου ἡμῶν μητροπολίτου κυροῦ Νικήτα μηνὶ ἰουλίῳ ιη' ἰνδικτιῶνος ι' ἔτους ͵ςχπε'.

[Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 360; смотр. табл. 58.]

№ 274 (**1231**).

[Рукопись, лл. 222 [лл. 224 *А*] въ тетрадяхъ α'—κη'; 336×225; 265×180; по 23 строки. Содержитъ]

Στιχηράριον σὺν θεῷ περιέχον τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ:—

съ нотами на бумагѣ въ большой листъ. Онъ писанъ въ 1236 г., во дни Іерусалимскаго патріарха Аѳанасія, Неофитомъ іеромонахомъ и доместикомъ всечестной обители Латрійской.

Запись:

Ἐγράφη τὸ παρὸν στιχηράριον διὰ χειρὸς Νεοφύτου ἱερομονάχου καὶ δομεστίκου τῆς σεβασμίας μονῆς τῶν κελλιβάρων ἄτοι τοῦ Λάτρου, δι' ἐξόδων τοῦ μεγαλοδοξοτάτου ἀρχιϊατροῦ τοῦ Μηνᾶ. ἐγράφη δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Ἀθανασίου. καὶ οἱ ἐπὶ χεῖρας κρατοῦντες εὔχεσθαί μοι διὰ τὸν κύριον ὅπως εὕρω ἄφεσιν τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων καὶ λέγεται θεὸς συγχώρησον· ὅπου τὸ ἔγραψε. ἀμὴν ἀμὴν ἀμὴν γένοιτο γένητο:— Ἔτους ͵ςψμδ' ἰνδικτιῶνος θ'. δόξα ὁ θεός δόξα ὁ θεός δόξα ὁ θεός:—

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 439; смотр. табл. 65].

№ 275 (**1221**).

Στιχηράριον съ нотами писанъ на пергаминѣ [лл. 407 *А*] въ полулистъ [in 8⁰ *А*] [230×170 *Г*] Мануиломъ Халкеопуломъ въ 1321 году на иждивеніе іеромонаха Варѳоломея Коринѳіота, нѣкогда Апостоли. Тутъ помѣщены стихиры на каждый день мѣсяца, а сочинители музыки не надписаны на нихъ.

Запись:

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν στιχεράριον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Μανουὴλ τοῦ Χαλκεοπούλου:—μηνὶ ἰαννουαρίῳ κγ′ ἰνδικτιῶνος δ′ τοῦ ͵ςωκθ′ ἔτους διὰ κόπου καὶ ἐξόδου ἱερομονάχου κυροῦ Βαρθολομαίου τοῦ Κορινθιώτου καὶ ποτὲ Ἀποστόλη +

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 366; смотр. табл. 64].

№ 276.

Εἱρμολόγιον, Ирмологъ нотный на бумагѣ in 4⁰, писанъ въ 1332 году Антоніемъ іеромонахомъ и доместикомъ ксеномъ парепидимомъ. Запись:

͵ςωμ′ ἔτους. Ἐτελειώθη τὸ παρὸν εἱρμολόγιον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Ἀντωνίου ἱερομονάχου καὶ δομεστίκου ξένου παρεπιδίμου. ἐκ γῆς ὑπάρχων. ἐκ χώρας τῶν Ῥωμαίων, διὰ πόθου δὲ Γεωργίου ἀναγνώστου υἱοῦ Στεφάνου τοῦ Ἀντιοχίτου.

Въ этой рукописи помѣщена теорія знаковъ пѣнія и образцовыя піесы Кукузеллія, Лампадарія, Кукумы и Никодима Петропула. Итакъ, они жили ранѣе 1332 года.

№ 277 (**1229**).

Ψαλτικῆς στιχηράριον, на бумагѣ [тетрадей 31: α'—ις, α'—ιγ' и α'—β'] [лл. 248 *А*] въ листъ [285×197; 213×135; по 27 строкъ] писанъ Ливійскимъ митрополитомъ Θеолиптомъ въ Даміаттѣ въ 1374 году и пожертвованъ въ Синайскій монастырь. [Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 440; смотр. табл. 81. Запись:]

Ἐγράφη διὰ τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Λιβύης Θεολήπτου εἰς τὸ Ταμιάθην ἐν τῷ ͵ϛωπβ' ἔτη μηνὶ αὐγούστῳ ἰνδικτιῶνος ιβ': Υἱεϊππαμμεδέοντος ἄνακτι Χριστῷ δόξα: Δόξα σοι κύριε πάντων ἕνεκα:

Между этими строками прописано мелко:

ἔδωκε τοῦτο τὸ στιχηράριον ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λιβύης Θεόληπτος καὶ ὑπέρτιμος καὶ πρόεδρος Ταμιαθίου εἰς τὴν ἁγίαν μονὴν καὶ ὑπερδόξαστον καὶ ὑπερθαύμαστον τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

На нижнемъ полѣ слѣдующей страницы есть собственноручная подпись сего митрополита.

[Рукопись писана двумя почерками и раньше носила обозначеніе: στιχηράριον σνϛ'. Два первыхъ листа служили обложкой и взяты изъ какой-то другой рукописи. Содержитъ:

1) съ л. 3^а^ Στιχηράριον σὺν θεῷ ἁγίῳ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς σεπτεμβρίου μέχρι τῶν ἁγίων πάντων:—

2) Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρας. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ ᾅδῃ κατάβασιν μετὰ τὸ σωτήριον πάθος παραδόξως γεγενημένην:—

Τί τοῦτο σήμερον....

3) Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου:—

Ὅτε μελλούσης ἐκδημεῖν...

4) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. Εἱστήκεισαν τῷ σταυρῷ... Κλωπᾶ:— (Іоанн. 19,25).

Ἀναγκαῖον δέ ἐστιν...

5) На послѣдней страницѣ рядъ выдержекъ изъ Василія Великаго и Іоанна Златоуста.]

№ 278 (**1262**).

Κοντάκια καὶ Ἀκάθιστος ὕμνος, рукопись на бумагѣ, въ четвертую долю большого листа [280×218; 195×135], писана Григоріемъ Алліатомъ въ Аѳонскомъ монастырѣ Есфигмена, а переплетена въ Аѳонской же Лаврѣ въ 1437 году.

[Содержитъ:]

1) Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν κοντακίων τοῦ ὅλου ἐνιατοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ αὐγούστου μηνός. ἐποιήθησαν μὲν παρὰ τοῦ δομεστίκου ἐκείνου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Ἀνεώτου· ἐκαλλωπίσθησαν δὲ παρὰ τοῦ πρωτοψάλτου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· ὕστερον δὲ ἐγράφησαν καὶ παρὰ τοῦ μαΐστορος κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη [1]) συντετμημένα καὶ σαφέστατα· καὶ οὐ γὰρ πολλὰς εἶχον μακρολογίας.

2) Ἀκάθιστος τοῦ Γλυκέως съ нотами (ibidem).

3) Ἑτέρα Ἀκάθιστος τοῦ δομεστίκου τοῦ Ἀνεώτου, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ Κουκουζέλλη.

4) Ἀκάθιστος τοῦ Ἠθικοῦ Νικηφόρου.

5) Ἑτέρα Ἀκάθιστος τοῦ Κουκουζέλλη.

6) Ἑτέρα Ἀκάθιστος τοῦ Κορώνη.

7) Въ концѣ этихъ Акаѳистовъ приписано:

Τέλος τῶν ΚΔ' οἴκων τῆς Θεοτόκου· γραφέντες παρὰ τοῦ Γρηγορίου μοναχοῦ τοῦ καὶ Ἀλλιάτου λεγομένου, τοῦ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως.

8) Кромѣ Акаѳистовъ, есть пѣснь съ нотами: О тебѣ радуется.

9) На концѣ приписано:

+ Ἐγράφη τὸ παρὸν βιβλίον καὶ ἐσταχώθην παρὰ τοῦ ἁμαρ-

---

[1]) Анеотъ старше Іоанна Глики, а этотъ старше Іоанна Кукузели.

τωλοῦ Γρηγορίου Ἀλλιάτου ἀπὸ τὸ ἀθηβόλαιον τοῦ μοσχιανοῦ, τὸ εὑρισκόμενον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βατοπαιδίου [1]) τὸ μικρόν· Ἐγράφη δὲ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἐσφιγμένου. καὶ ἐσταχώθην ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἐρχομένου μου ἐνταῦθα. ὕστερον δὲ ἐξονήθην παρὰ τοῦ ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ κυροῦ Γερασίμου, τοῦ εὑρισκομένου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀκαταλήπτου· Ἐγράφη δὲ ἐν ἔτει ≠ςϡμε', ἰνδικτιῶνος α':— [2])

[и подпись:

ἐλάχιστος ἐν ἱερομονάχοις Γεράσιμος Ἀκαταληπτηνὸς δομέστικος.]

№ 279.

Στιχηροαναστασιμοδάριον весьма древняя рукопись на пергаминѣ in 4⁰, кажется, XII вѣка. Почеркъ красивъ.

№ 280.

Στιχηράριον на пергаминѣ in 4⁰, весьма древній, не имѣетъ ни начала, ни конца.

№ 281 (**1227**).

Στιχηράριον съ нотами и текстомъ на бѣломъ пергаминѣ [лл. 267 *А*], in 8⁰ [228×155; 158×100; по 21 строкѣ;] писанъ іеромонахомъ Θеодуломъ. Прекрасная рукопись древняя [XII вѣка] [XIII в. *А*].

[Л. 1 взятъ изъ другой р-си.

Л. 2ᵃ, пустой первоначально, занятъ позднѣйшей припиской:

+ αὔτη ἡ βίβλος τὸ στιχεράριν ὑπῆρχεν τοῦ κυροῦ Ἀντωνίου μοναχοῦ τοῦ ἀνατωλικοῦ. ἐπέδωκεν δὲ αὐτῶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ ἕνεκεν ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας. ἵτις οὖν θελησοι να το ξενώσοι ἀπὸ τὸ μοναστήριν να το ἰδιόπηι ἠθελήσοι

[[1]) Въ рукописи: βατοπαιδ']

[[2]) Рукой Порфирія добавлено: 1437.]

ἤνα κόψι ἀπ' αὐτῶ ἒν φύλλον καὶ μόνον. νὰ ἔχει τὴν ὀργὴν τοῦ θεοῦ καὶ νὰ ἔνοι ἀφορισμένος ἀπὸ τῆς ἁγίας τριάδος καὶ ὑπὸ τῶν τριακοσίων ιη' θεοφόρων πατέρων καὶ ὑπὸ τῶν ἑπτὰ ἁγίων συνόδων καὶ νὰ ἔνοι ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου καὶ Σίμωνος τοῦ Μάγου καὶ Ἄννα καὶ Καϊάφα.

+ ταπεινὸς Συμεὼν ἐπίσκοπος.

л. 2ᵇ арабскій текстъ, вѣроятно, той же приписки.

Съ л. 3ᵃ подъ загл.: Ἀρχὴ σὺν θεῷ τοῦ στιχηραρίου περιέχοντος τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν:
до конца идетъ Стихирарь полный съ записью:

+ὁ ἐν ἱερομονάχοις ἐλάχιστος Θεόδουλος ὁ ἁμαρτωλός·+

дальше нѣсколько строкъ выскоблено].

№ 282.

Στιχηράριον на пергаминѣ въ четвертую долю большого листа (in folio 4⁰), не имѣетъ ни начала, ни конца. — Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 363, XI вѣка, размѣръ: 310×230; 217×170; по 23 строки; откуда слѣдуетъ заключить, что имѣется въ виду

№ **1219**,

содержащій] [на лл. 152 in f⁰ *А*] [310×240 *Г*] [по 23 строки, стихирарь на цѣлый годъ, начинающійся съ конца пѣснопѣній 6 октября со словъ:

τὸν ἀντίπαλον ἐχθρόν....

и оканчивающійся стихирами Самуилу пророку 20 августа до словъ:

...λυτρωθῆναι ἡμᾶς καὶ κατάβαλε θράσος,

такъ какъ въ началѣ и въ концѣ вырваны листы *А*].

№№ 283—287.

Еще есть пять Стихирарей на бумагѣ, въ листъ. Пѣснотворцы въ нихъ не поименованы.

№ 288.

Рукопись, содержащая:

Στιχηρὰ καλοφωνικὰ σὺν τοῖς ἀναγραμματισμοῖς ποιηθέντα

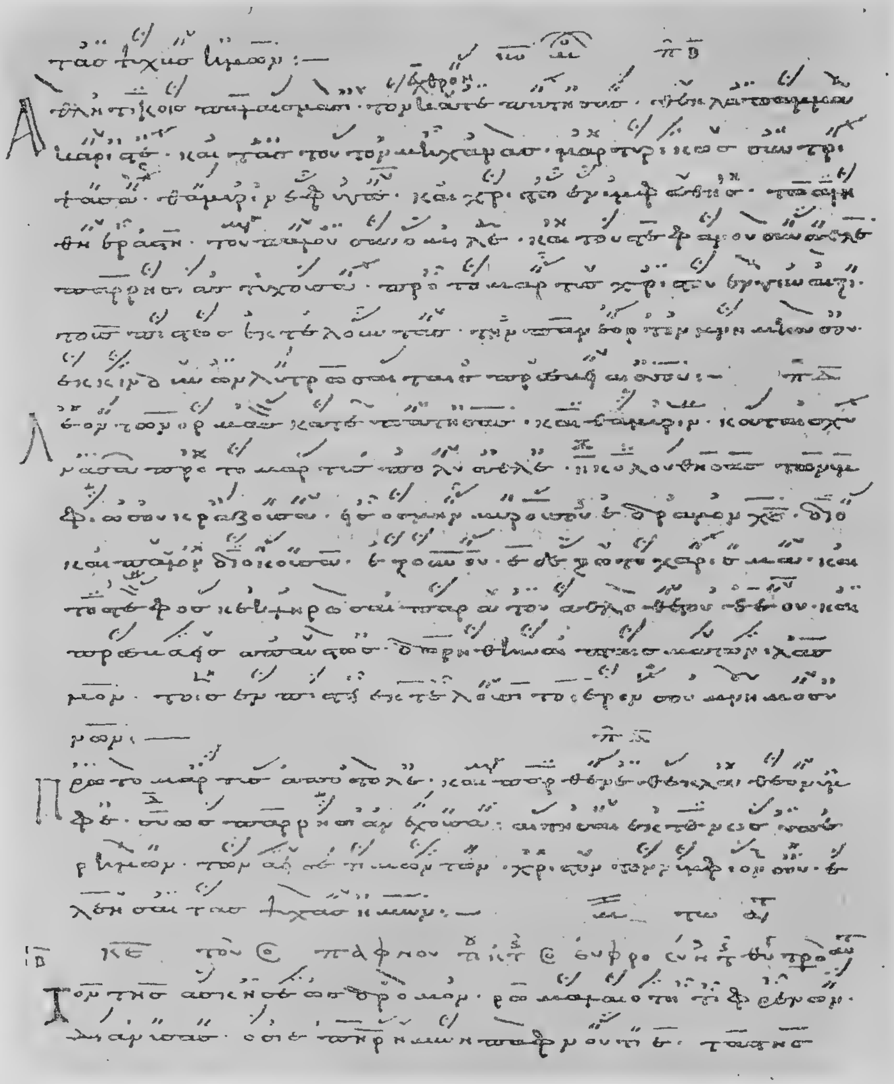

№ 5.
Имп. Публ. Библ. 368
(къ № 282).

παρὰ κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφη καὶ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου, на бумагѣ in 8⁰. — Впрочемъ, тутъ надписаны и другіе пѣснотворцы и ихъ произведенія и методы:

1) Въ день Анны праматери Ποίημα Κωνσταντίνου τοῦ Χουμελία.

2) Въ день Преображенія Господня: ἕτερον στιχηρόν. Ποίημα Γρηγορίου τοῦ Ἀλιάτου.

3) Въ день Успенія Богоматери: ἕτερον στιχηρόν. Ποίημα Μανουὴλ Γαζῆ.

4) Ἕτερον θεοτόκιον. Ποίημα Ἰωάννου Λασχάρι.

5) Ποιήματα τοῦ Κορώνη, τοῦ Λατρινοῦ, τοῦ Κουκουμᾶ, Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως.

6) Διδασκαλικὴ καὶ δισκολικὴ μέθοδος τοῦ στιχηραρίου ποιηθεῖσα τῷ Κορώνῃ.

7) Μηνὶ μαρτίῳ κε' ἀναγραμματισμὸς εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, τοῦ μαΐστορος τοῦ Κουκουζέλλη.

8) Ἡ εὐφδία. Ποίημα τοῦ Καμπάνη.

№ 289 (**1251**).

Ψαλτικῆς μαθηματάριον [рукопись на корешкѣ названная Στιχηράριον καλοφωνικὸν μαθηματάριον], на бумагѣ [больше 43 тетрадей] in folio 4⁰ [253×185; 171×112; по 18 строкъ.

Содержитъ на тетрадяхъ α'—λε':]

I) Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου εἰς τὸ α'. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου. Ποιήματα διαφόρων ποιητῶν· συνετέθησαν δὲ σαφέστατα παρὰ τοῦ μαΐστορος, ἐκαλλωπίσθησαν δὲ τὰ παλαιὰ μόνα, τὰ δὲ νέα ἀσάλευτα μένουσι:—

[нач.: Στιχηρὰ τῆς ἰνδίκτου. ποίημα τοῦ Βασιλικοῦ.].

Имена музыкальныхъ композиторовъ:

1) Τοῦ Γλυκέως.

2) Βαρθολομαίου μοναχοῦ.

3) Ποίημα Γερμανοῦ μοναχοῦ.

Διπλοφωνία μονοφωνάρικον.

4) Μανουγρᾶ.

5) Κουκουζέλλη.

6) Ποίημα τοῦ Βασιώτου ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ μαΐστορος τοῦ Κουκουζέλλη. Итакъ Васіотъ старше Кукузеллія.

7) Λαμπαδαρίου.

8) Νικηφόρου τοῦ δομεστίκου τοῦ Ἠθικοῦ.

9) Τῇ ιδ' ἡμέρᾳ σεπτεμβρίου Στιχηρόν: Ποίημα Θεοδώρου τοῦ Δαλασινοῦ.

10) Ποίημα τοῦ Εὐγενικοῦ.

11) Τοῦ Κορώνη.

12) Ποίημα κὺρ Συμεὼν καὶ λαοσυνάκτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

13) Τοῦ Καμπάνη.

14) Τοῦ Ἀνεώτου.

15) Τοῦ Μανουὴλ Ἀργυροπούλου.

16) Τοῦ Καλίστου.

17) Τοῦ Μαγουλᾶ.

18) Μὴν δεκέμβριος. Τῆς ἁγίας Βαρβάρας. Στιχηρόν. Ποίημα τοῦ δομεστίκου κὺρ Νικολάου τοῦ Κλωβοῦ, ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ μαΐστορος. Итакъ, Николай Кловý старше мастера Кукузеллія.

19) Ποίημα τοῦ Εὐνόχου καὶ πρωτοψάλτου τοῦ Φιλανθρωπινοῦ.

20) Часто встрѣчается Ποίημα τοῦ μαΐστορος.

21) Τοῦ Μανουγρᾶ.

22) Κὺρ Λέοντος τοῦ Ἀλμυρίτη.

23) Ἕτερον Θεσσαλονικαῖον.

24) Πολυχρονισμὸς τῷ βασιλεῖ μετὰ κρατήματος, το το τε ρε.

25) Ἰωάννου Λάσκάρι

26) Μανουὴλ τοῦ Θηβαίου.

27) Τοῦ Ἀναπαρδᾶ.

28) Τοῦ Ἀνδρονίκου.

29) Ἀνδρέου τοῦ Σιγήρου.

30) Θεοδούλου μοναχοῦ.
31) Δημητρίου τοῦ Ἀργίτου.
32) Νικολάου τοῦ Λιμνινοῦ.
33) Μιχαὴλ ἱερέως τῆς Πατζάδος.
34) Γεωργίου Σγουροπούλου.
— Παλαιόν.
35) Τοῦ Χαλκεοπούλου.
36) Ἰωάννου τοῦ Σουρία.
37) Τοῦ Τραμουντάνα.
38) Ἱερέως Δημητρίου τοῦ Συναδηνοῦ.
39) Ποίημα τοῦ Μανουγρᾶ, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ Κορώνη. Итакъ, Мануграѣ жилъ прежде Коронія.
40) Μάρκου ἀρχιερέως.
41) Γερασίμου μοναχοῦ.
42) Ποίημα τῆς Πατζάδος.
43) Συμεῶνος τοῦ Ψυρίτζη.
44) Μιχαὴλ ἱερέως τοῦ Πατζάδι.

II) Засимъ слѣдуетъ [съ новой нумераціей тетрадей]:

Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν στιχηρῶν τοῦ ὅλου χρόνου. ἀπὸ τὸν σεπτέμβριον ἕως ὅλον τὸν αὔγουστον. ποίημα τοῦ διδασκάλου καὶ μακαριωτάτου κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφη τοῦ νέου Λαμπαδαρίου:—

III) [На тетрадяхъ λς'—μγ', продолжающихъ старую нумерацію:]

Στιχηρὰ καλλοφωνικὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου καὶ καταλήγοντα μέχρι τῶν ἁγίων πάντων. ποιηθέντα παρὰ διαφόρων ποιητῶν:—

именно: τοῦ Κορώνη κυροῦ Ξένου, τοῦ Λασκάρι, τοῦ Κουκουζέλη . . . и другихъ.

45) Τοῦ Καρβουναριώτου.
— Παλαιόν.
46) Δοκειανοῦ Δημητρίου.
47) Νικολάου τοῦ Καλλίστου.
48) Θεοδούλου μοναχοῦ.
49) Τῇ κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ στιχηρόν. Ποίημα τοῦ Μα-

νουγρᾶ, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ Κοντοπέτρι. —Итакъ, Мануграѝ трудился прежде Кондопетрія.

50) Τοῦ Εὐγενικοῦ.

51) Τῇ κυριακῇ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς ποίημα τοῦ Δαλασινοῦ, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ Κοντοπέτρι. Итакъ, Даласинъ старше Кондопетрія.

52) Τῇ κυριακῇ τῶν ἁγίων πάντων στιχηρὸν παλαιόν, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως κῦρ Μάρκου τῆς Κορίνθου.

Все.

№ 290.

Ψαλτικῆς μαθηματάριον на бумагѣ in 4°. Тутъ однѣ ноты. Словъ нѣтъ. Въ концѣ есть особое отдѣленіе съ надписью:

Κρατήματα ἐκλεκτὰ πάνυ ὡραῖα καὶ ὠφέλιμα κατ' ἦχον· ποιήματα διαφόρων ποιητῶν.

[а именно:]

1) Ποίημα κυρίου Ξένου Κορώνη. Πέρσικον безъ словъ.

2) Ἕτερον κράτημα λεγόμενον καὶ αὐτὸ Πέρσικον τοῦ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου, безъ словъ, а слышны только τε ρε ρε α τα βε ρε ρε το το το ρρο...

3) Ἕτερον τερέντισμα λεγόμενον ἀϊδόνι πάνυ γλυκύτατον, ποίημα τοῦ Κορώνη.... το το το το τε ρε ρε τε ρε ρε.

4) Ἕτερον κράτημα Γαβριὴλ ἱερομονάχου τοῦ ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Ξανθοπούλου.

5) Ἕτερον κράτημα Κωνσταντίνου τοῦ Μαγουλᾶ.

6) Ποίημα Μανουὴλ Χρυσάφη, τερπνόν, γλυκύτατον, ὀργανικόν... τε ρε ρε...

7) Ποίημα Ἰωάννου μαΐστορος τοῦ Κουκουζέλη, ὀργανικὸν φθορικόν, ἦχος δ'... τε ρε ρε.

8) Τοῦ αὐτοῦ λεγόμενον Πολεμικόν, το το το το το τε ρε ρε.

9) Ἕτερον τερέντισμα λεγόμενον ἡ ψαλτήρα: Ποίημα Γρηγορίου τοῦ Ἀλυάτου.

10) Ἕτερον ποίημα τοῦ κυρ Ἰωάννου Παπαδοπούλου τοῦ Κουκουζέλη ο ο ο ο ο ο το το το τε ρε ρε...

11) Ποίημα Γεωργίου δομεστίκου τοῦ Κοντοπετρῆ, λεγόμενον ξυλικός, ε ε ε τε ρρε.

12) Ποίημα κυρίου Σγουροπούλου λεγόμενον Ῥοδαῖον, ἦχος δ'... ο ο ο ο το το το το το ο ρρο το...

№ 291.

Ψαλτικῆς ἠχηματάριον, на бумагѣ въ листъ, содержитъ Κρατήματα, το το τε ρε ρε на всѣ 8 гласовъ; напримѣръ, Κρατήματα τοῦ τρίτου ἦχου, ποίημα τοῦ Κορώνη.

1) Въ этомъ учебникѣ встрѣчаются черныя и красныя ноты, однѣ надъ другими. А на поляхъ замѣчено о нихъ: τὰ μαῦρα τοῦ Λαμπαδαρίου, τὰ δὲ κόκκινα ἀπὸ Θεσσαλονικέων τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου. На оборотѣ, τὰ μαύρα ἀπὸ τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου, τὰ δὲ κόκινα ἀπὸ τοῦ Νικολάου.

2) Есть піесы Авасіота, и Соловьинà. Видно, Славянинъ былъ, по прозванію Соловьевъ.

3) Есть піеса, называемая ἡ τρουμπέτα, сочиненіе Контопетрія. Его же Στράτα παλαιά.

4) Σαλευόμενα κρατήματα Ξένου Κορώνη, Ἰωάννου Κουκουζέλη Παπαδοπούλου.

5) Τοῦ Κορώνη τὰ Ῥοδάκινα (вкусно, какъ вкусенъ персикъ!) καθὼς ὀνομάσθη παρὰ τοῦ βασιλέως.

6) Κράτημα ὀρφανὸν τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη.

7) Κράτημα Λαμπαδαρίου· μετεποιήθη δὲ παρὰ δομεστίκου τοῦ Κλουβᾶ, καθὼς γράφει κύριος Ἰωάννης ὁ Κλαδᾶς. Итакъ Ламбадарій старше Клувы, а этотъ старше Ивана Клады.

8) NB. Κορώνης ὀνομάζεται πρωτοψάλτης τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. (т. е. св. Софіи въ Константинополѣ.)

9) Κράτημα τοῦ κυρ Ἰωάννου τοῦ Τζακνοπούλου.— Τὸ αὐτὸ κράτημα συνετέθη καὶ ἐκαλλοπίσθη παρὰ Νικολάου τοῦ Κλοβοῦ.

10) Κρατήματα τοῦ δομεστίκου Δημητρίου.

11) Κράτημα τοῦ Κουκουζέλη λεγόμενον τὸ σημαντήριον.

12) Κράτημα τοῦ Κορώνη λεγόμενον, τὸ ἀηδωνᾶτο.

13) Τοῦ αὐτοῦ κράτημα δύσκολον καὶ δεμένον.

14) Κράτημα τοῦ μεγάλου Πριμμικηρίου.

15) Ποίημα τοῦ Κουκουζέλη περιέχον τὰς χειρονομίας πάσας, безъ словъ, а то ε βε...

16) Τοῦ αὐτοῦ μαΐστορος λόγος μονόπνους το το το.

17) Τοῦ Κορώνη τετράφωνος.

18) Κρατήματα τοῦ βαρέως ἤχου, Кукузеллія, Коронія, Цакнопула и Агалліана.

19) Пѣснотворцы названы μακαριώτατοι, Κορώνης—θαυμαστὸς καὶ πλουσιώτατος.

20) Ἀρχὴ τῶν κειμένων κρατημάτων τοῦ πλαγίου τετάρτου, διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν καὶ νέων, ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ ἵνα τί μέχρι καὶ τέλους.

Въ этомъ отдѣлѣ замѣчено· ἰδοὺ Κορώνης ἔφθασε, λαμπρότερος τυγχάνει, ὑπὲρ τῶν ἄλλων πέφυκεν ἐνδοξότερος ἐν τούτοις. Немного спустя надъ другимъ Κράτημα надписано: Τοῦ μακαριωτάτου ἡ μνήμη Κορώνη «λαμπρότερον, ἐνδοξότερον, ἐντεχνότερον. Ἐνταῦθα νῦν σιγησάτω πάντα.

21) Κράτημα τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου.

22) Κράτημα λεγόμενον ἡ καμπάνα (колоколъ).

23) Κράτημα τοῦ Κουκουζέλη, λεγόμενον τοῦ βασιλέως.

24) Κράτημα τοῦ μαΐστορος Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη, λεγόμενον ὁ τροχός. ψάλλεται δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει παρὰ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου οὕτως (слѣдуютъ ноты).

25) Κράτημα τοῦ μακαριωτάτου καὶ φίλου τῶν διδασκάλων κυρίου Ἰωάννου Λαμπαδαρίου, λεγόμενον φθορικόν. Ἄλλο λεγόμενον, Ἐθνικὸν πάνυ λαμπρότατον.

26) Ἰωάννης Γλυκὺς ὀνομάζεται διδάσκαλος τῶν διδασκάλων.

27) Κράτημα τοῦ Κουκουζέλη, λεγόμενον ἡ βιόλα (скрипка). Симъ оканчивается эта рукопись.

[Такъ какъ, вѣроятнѣе всего, сюда принадлежитъ листъ изъ ψαλτικῆς ἠχηματάριον въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 493, XVI вѣка, 280×200; 180×120, по 16 строкъ, то описаніе Порфирія относится къ

№ **1252**.

Рукопись бумажн., XVI вѣка; 281×203; 177×122; по 16 строкъ. Содержаніе обозначено на корешкѣ, какъ ψαλτικῆς ἠχιματάριον. Есть позднѣйшія приписки:

1) ͵αφμθʹ σεπτεμβρίου ιʹ ἐγένετο φοβερὸς σεισμὸς καὶ [ ] ἡμερ. γ̅ʰ ὥρα ἦν ιςʹ καὶ ὕμισυ ἤγουν ὥρα τῆς ἡμέρας δʹ "

2) σεπτεμβρίου κεʹ ͵αφμθʹ ἐκοιμήθη ὁ μακαρίτης Παΐσιος ἐξημερο(μ) δ̅ʰ].

№ 292.

Ψαλτικῆς μαθηματάριον, на бумагѣ in 8°. Содержитъ:

1) Προκείμενον ὅλης ἑβδομάδος.

2) Κεκραγάρια. (Господи воззвахъ).

3) Πρῶτον βάρος ποιηθὲν παρὰ τοῦ διδασκάλου Κωνσταντίνου ἱερέως Φλακῆ. Это κρατήματα его.

4) Πολυέλεος ὁ λεγόμενος Κουκουμᾶς.

5) Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Κορδοκοτοῦ ἱερέως.

6) Ἀλληλουάρια, ποίημα τοῦ Χρυσάφη.

7) Χερουβικά, Ἀγαλλιανοῦ.

8) Часть Сѵмвола вѣры съ нотами.

9) Θεοτόκια. и проч.

Въ концѣ сего перваго отдѣла этой рукописи замѣчено: «Конецъ Послѣдованія великой вечерни, полиелея, литургій Василія и Іоанна Златоустаго, трисвятаго, аллилуій, херувимскихъ, богородичныхъ, крестобогородичныхъ и проч. Καὶ ἄρχεται μηνολόγιον μέχρι αὐγούστου, ἐμπεριέχον ὁσιακά, μαρτυρικά, ἱεραρχικά, καὶ ἕτερα τῶν ἁγίων».

Въ этомъ второмъ отдѣлѣ встрѣчаются слѣдующія замѣтки:—

1) Παλαιόν· ἐκαλλωπίσθη παρ' ἐμοῦ, ἢ παρὰ Φλακῆ.

2) Τρισάγιον ψαλλόμενον εἰς τὴν θείαν λειτουργίαν, ποιηθὲν

παρ' ἐμοῦ Γερονύμου Τραγουδιστῆ μαθητοῦ τοῦ διδασκάλου καὶ μαΐστορος Κωνσταντίνου ἱερέως Φλακῆ. Итакъ, іерей Константинъ Флаки есть учитель Іеронима Трагудиста.

3) Ἕτερον τρισάγιον ποιηθὲν . . . ἐκ τῆς Κρήτης, καλλωπισθὲν παρ' ἐμοῦ (Іеронимъ Трагудистъ).

4) Κοινωνικὸν ποιηθὲν παρὰ Μανουὴλ Λαμπαδαρίου Χρυσάφι.

5) Μέθοδος καληφωνικὸς πονηθεῖσα παρὰ τοῦ Κορώνη.

6) Послѣ другой методы господина Корони слѣдуетъ ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῆς παπαδικῆς ἐπιστήμης на пяти листкахъ.

7) Есть метода Флаки.

8) Στιχηρὸν εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου σταυροῦ, ποιηθὲν παρὰ τοῦ μαΐστορος καὶ νέου Κουκουζέλη Λαμπαδαρίου τοῦ Χρυσάφι, καλλωπισθὲν δὲ μετέπειτα παρ' ἐμοῦ (Іерон. Трагуд.)

№ 293—298.

Видѣлъ шесть нотныхъ учебниковъ, малыхъ по объему. Всѣ они — новые, писаны недавно.

№ 299.

Ψαλτική, παρὰ διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων, на бумагѣ in 8⁰, съ нотами и словами.

1) Начин.: Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν . . . Ἄρχεται ὁ δομέστικος τοῦ δεξιοῦ χοροῦ μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

2) Τοῦ Παναρέτου κῦρ Γεωργίου.

3) Τοῦ Λαμπαδαρίου.

4) Τοῦ Κουκουζέλη.

5) Ἄλλαγμα τοῦ Χαλιβουρίου.

6) Τοῦ Ἀγαλλιανοῦ δομεστίκου.

7) Τοῦ Ἀγάθωνος.

8) Θεοδώρου τοῦ Ἀργυροπούλου.

9) Τοῦ Δοκειανοῦ.

10) Δίχορον τοῦ Κουκουμᾶ.

11) Δόξα πατρὶ ... Παλαιόν, εἰς μικρὰς νύκτας.

12) Δόξα πατρὶ...Τοῦ Κορώνη εἰς μεγάλας νύκτας.

13) Ἕτερον, δόξα πατρί, λεγόμενον ἁγιορίτικον.

14) Ἀλληλούϊα: Πολίτικον (т. е. Цареградская). Ἕτερον Θεσσαλονικαῖον.

15) Τοῦ Πλαγίτου. (Ἰωάννου? Если Іоаннъ, то онъ жилъ раньше 1299 года).

16) Часто встрѣчается τὸ Παλαιόν.

17) Часто встрѣчается, τοῦ Μαΐστορος.

18) Τοῦ Καβᾶ.

19) Τοῦ Ἠθικοῦ.

20) Τοῦ Χριστοφόρου.

21) Γεωργίου τοῦ Πανανίτου.

22) Κυρίου Ἀνδρέου.

23) Πολυέλεος ψαλλόμενος ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ ποιηθεὶς παρὰ τοῦ Κουκουμᾶ καὶ μαΐστορος. Еще: Τοῦ παπᾶ κυρίου Μανουὴλ τοῦ Πλαγίτου. Ἕτερον τοῦ μοναχοῦ Κορνηλίου. Τοῦ δομεστίκου κυρ Γρηγορίου.-Τοῦ Μυστάκωνος. Τοῦ μοναχοῦ Σιναΐτου. — Παλαιόν.

24) Антифоны въ праздники Богородичные: Δομεστίκου Γρηγορίου. Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη. Τοῦ δομεστίκου κυρίου Ἀνδρέου.

25) Μετὰ τὸν πολυέλεον Ἀντίφωνα: Τοῦ Ξενοφῶντος. Τοῦ Γλυκέως. Τοῦ Δοκειανοῦ.

26) Антифоны іерархамъ, мученикамъ и прочимъ: Παλαιά· Γρηγορίου δομεστίκου τοῦ Γλυκύ. Τοῦ Θηβαίου, много. Τοῦ δομεστίκου Θεοφυλάκτου τοῦ Ἀργυροπούλου. Τοῦ Ἀγάθωνος. Τοῦ Μαΐστορος.

27) Θεοτόκια τοῦ Ξανθοπούλου.

28) «Блажени непорочніи» при погребеніи мірянъ и монаховъ. Παλαιά. Τοῦ Μανουγρᾶ. Τοῦ Φαρδιβούκου, много. Τοῦ Λαμπαδαρίου. Τοῦ Κιλαδινοῦ. Τοῦ Κλουβᾶ.

29) Χερουβικά. Τοῦ δομεστίκου Μανουὴλ Ἀγαλλιανοῦ. Τοῦ Κορώνη. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ ποίημα, т. е. музыка. Παλαιόν. Λαμπαδαρίου. Νικηφόρου τοῦ Ἠθικοῦ.

30) Κοινωνικά, сочинены всѣми вышепомянутыми пѣснотворцами и монахомъ Лонгиномъ.

31) Ἄξιον ἐστίν: ἁγιορίτικον, τοῦ Κορώνη, τοῦ Λαμπαδαρίου, τοῦ μαΐστορος Κουκουζέλη, τοῦ Γλυκέως.

32) Ирмосы великомученику Димитрію сочинены Солунскимъ протопсалтомъ Мануиломъ Плагитомъ и Христофоромъ Мустакономъ.

33) Τοῦ μαΐστορος Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη κράτημα, λεγόμενον τὸ ἐθνικόν.

Конецъ.

Жалѣю о томъ, что не означенъ годъ этой рукописи.

№ 300.

Ψαλτικὴ на бумагѣ in 4°. Въ этой рукописи содержатся:

1) Πρόλογος, ὃς λέγεται ἰσοφωνία κῦρ Μανουὴλ Λαμπαδαρίου τοῦ Χρυσάφη καὶ μαΐστορος, τοῦ ἀληθῶς Χρυσάφη καὶ νέου Κουκουζέλη.

2) Πολυέλεος ὀνομαζόμενος Λατρηνός.

3) Λεγομένη Βουλγάρα.

4) Τοῦ Κουκουμᾶ Φράγκικον.

5) Στίχος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὴν θεοτόκον ποιηθεὶς παρὰ Λαμπαδαρίου. τὰ γράμματα δι' ὁρισμοῦ καὶ ζητήσεως τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ματθαίου. Τὸ δὲ μέλος ἐστὶ κράτημα τοῦ Κουκουζέλη. Это — Акаѳистъ.

6) Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἄρχεται ἀπὸ Τρισαγίου. Παλαιόν.

7) Ἕτερον χερουβικὸν Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ὃ λέγεται παλατινόν.

8) Κοινωνικὸν τοῦ Μανουὴλ Ἀργυροπούλου τοῦ μαΐστορος.

9) Ἕτερον κοινωνικὸν τοῦ Δημητρίου Ῥαιδεστηνοῦ, ὀργανικόν.

10) Ἕτερον κοινωνικὸν τοῦ Γεωργίου τοῦ Πλουσιαδηνοῦ. Τετράφωνος.

11) Λειτουργία τῶν προηγιασμένων. Παλαιόν.

12) Νῦν αἱ δυνάμεις: Ἁγιοριτικόν, ποίημα Λογγίνου μοναχοῦ.

13) Χερουβικὸν Ἀγάθωνος μοναχοῦ τοῦ Κορώνη.

14) Τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Συμεὼν τοῦ Στυλίτου: — Ἑτέρα παρεκβολή, ποίημα κυροῦ Μάρκου μητροπολίτου τῆς Κορίνθου.

15) Μηνὶ μαΐῳ ε'. τῆς ἁγίας Εἰρήνης. Ἀναγραμματισμός, ποίημα Ἰωάννου τοῦ Φουκᾶ.

NB. Въ этой рукописи очень много музыкальныхъ произведеній Іоанна Кукузеллія.

№ 301.

Нѣсколько новыхъ тетрадокъ съ нотами. Въ нихъ поименованы слѣдующіе пѣснотворцы:

1) Петръ Лампадарій.

2) Кор Даніилъ протопсалтъ великой Церкви. Его Κεκραγάρια, Δογματικά, Πασαπνοάρια.

3) Іеромонахъ Мелетій Критянинъ и Синаитъ. Его Πασαπνοάριον.

4) Петръ Млеркеѳи. Его Πασαπνοάριον.

5) Іоаннъ Клада. Κοινωνικόν.

6) Хразій διδάσκαλος. Его Μακάριος ἀνήρ.

7) Κεκραγάρια κατ' ἦχον ἅγια· ἐμελοποιήθησαν παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ἐξηγήθησαν δὲ παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου Πελοποννησίου.

8) Изъ одной замѣтки видно, что Петръ Лампадарій сочинялъ музыку по подражанію протопсалту Даніилу.

9) Іаковъ протопсалтъ. Его Славословіе великое.

10) Германъ.

11) Петръ Византій, протопсалтъ великой церкви. Его Χερουβικά.

12) Григорій, протопсалтъ той же церкви. Его Κοινωνικά.

13) Григорій Лампадарій.

14) Εἱρμολόγιον. Πάντα ἐμπεριεχόμενα ἐν αὐτῷ εἰσὶ πονή-

ματα Πέτρου Λαμπαδαρίου, Πέτρου τοῦ Βυζαντίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Λαμπαδαρίου.

Видно, что эти Лампадаріи — и Іаковъ и Даніилъ — новые композиторы.

№ 302.

Ψαλτικόν, на бумагѣ въ листъ. Въ срединѣ этой рукописи замѣчено:

Τέλος τοῦ ψαλτικοῦ. Ἐγράφη διὰ χειρὸς Νεοφύτου ἱερομονάχου, δι' ἐξόδου τοῦ πανευλαβεστάτου ὑποδιακόνου τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Δαμασκοῦ κυρ Ἰακώβου ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἁγιωτάτου μητροπολίτου κῦρ Λαυρεντίου.

А въ началѣ написана кратко теорія пѣнія. Въ концѣ послѣдній листъ урѣзанъ снизу. [Четыре листа изъ этой рукописи въ собраніи Порфирія Имп. Публ. Библ. 495, XV вѣка. 248×160, 177×115, число строкъ около 16. Рукой Порфирія надписано: «Стихирарь Неофита іеромонаха въ Дамаскѣ. Синай, годъ неизвѣстенъ».]

№ 303.

Ψαλτικῆς Ἀνθολογία, на бумагѣ in 8°.

1) Во второмъ отдѣленіи этой рукописи помѣщены:

Ἕτερα ἀλλάγματα εἰς τὸν μέγαν ἑσπερινόν· ποιήματα διαφόρων τεχνιτῶν, τοῦ τε κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη τοῦ μαΐστορος, καὶ κυροῦ πρωτοψάλτου Κορώνη, καὶ ἑτέρων: — Ποίημα τοῦ Χρυσοβον. Ποίημα τοῦ Ξύρου. Παλαιόν. Ποίημα τοῦ Ἀγαλλιανοῦ.

2) Есть еще отдѣлъ, въ которомъ помѣщены нотныя піесы:

Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. — Τὸ χερουβικὸν ψαλλόμενον ἀπὸ χοροῦ, ποίημα τοῦ Ἀγαλλιανοῦ.— Χερουβικὸν τοῦ Κορώνη. — Ποιήματα Δοκειανοῦ, Κουκουμᾶ.

3) Κρατήματα τοῦ ἑσπερινοῦ. Κρατήματα Πολυελέου.

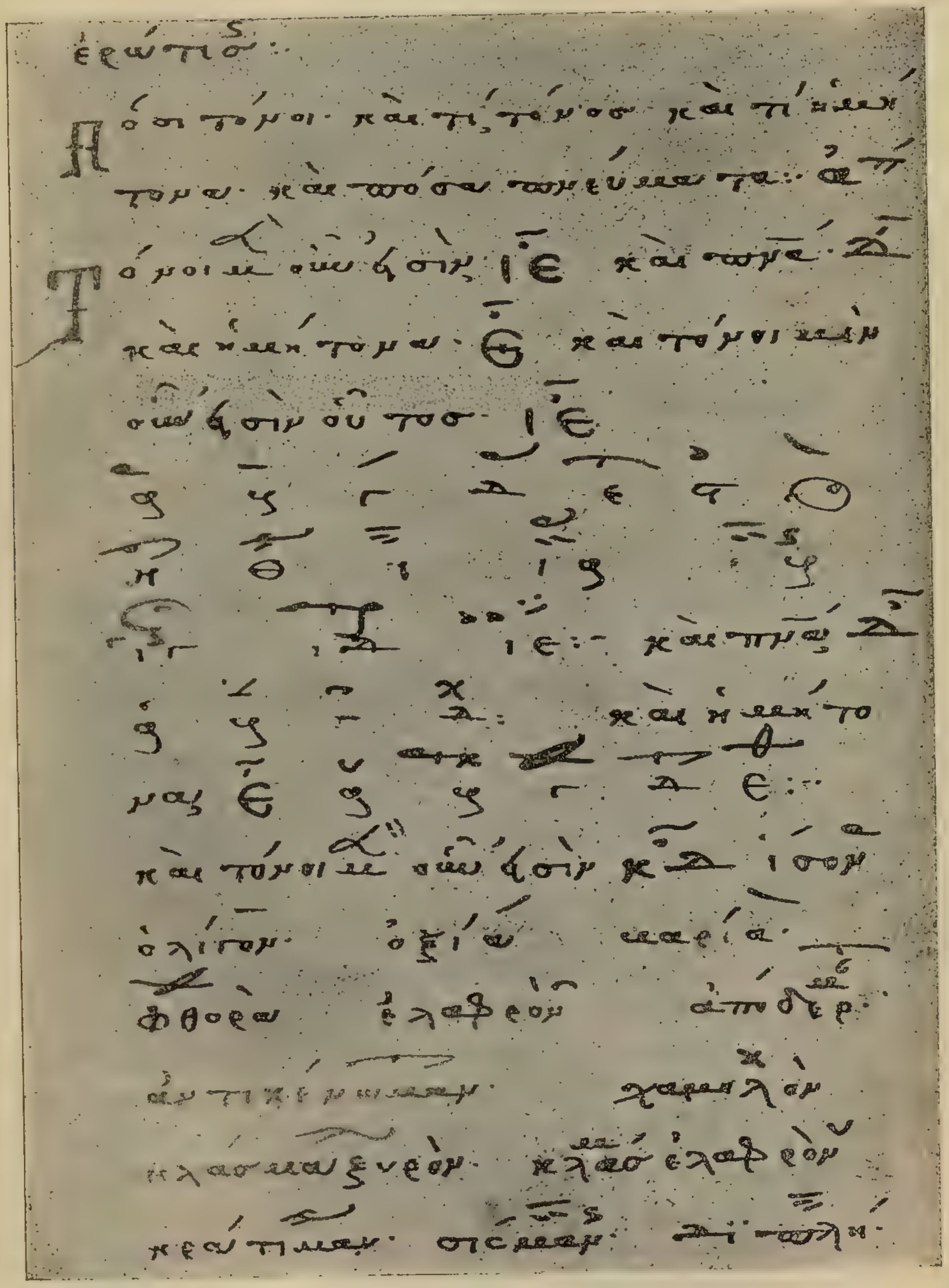

№ 6.
Имп. Публ. Библ. 495
(къ № 302).

№ 304.

Ψαλτικῆς ἀνθολογία, рукопись на бумагѣ in 16°. Малый, тонкій въ объемѣ учебникъ.

№ 305.

Πεντηκοστάριον, на бумагѣ in 4°. Рѣдко гдѣ ноты, чаще слова.

№ 306.

Ψαλτικῆς πεντηκοστάριον, на бумагѣ въ листъ. Рѣдко гдѣ ноты, чаще слова.

№ 307 (**1276**).

[Рукопись, помѣченная на корешкѣ] Ψαλτικῆς Ἀνοιξαντάριον [и со старой шифрой Ψαλτικὸν σνε'], на бумагѣ [XIV—XV вѣка] in 4° [191×135;] [по 11 строкъ *A*]. Это сборничекъ разныхъ піесъ Кукузеллія, Корони и другихъ. [Въ началѣ заглавіе:

Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ· ποιήματα διαφόρων τεχνιτῶν τοῦ τε κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη. καὶ κυροῦ Ξένου τοῦ πρωτοψάλτου τοῦ Κορώνη καὶ ἑτέρων].

№ 308 (**1256**).

Въ библіотекѣ Синайскаго подворья въ Капрѣ, называемаго Джуванія.

Нотный Ирмологъ на пергаминѣ in 16° [160×112; 105×67; по 12 строкъ; 224 лл. (тетради α—κθ'+2 лл.)] переписанъ Ириною, дочерью Θеодора Агіопетрита и Каллиграфа въ 1309 году съ собственноручной рукописи Іоанна Кукузеллія Пападопула.

1) [л. 1ª—183ª] Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ:—Εἱρμολόγιον περιέχον τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν. Μέλος Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Нач.: Σου η τρο παι ου χοσ δε ξι α

2) Въ концѣ приписано

[л. 183ª] + τέλος ⁘ τέλος ⁘ δόξα τῷ θεῷ. ἀμήν:—
+ Χεὶρ Ἰωάννου Παπαδοπούλου τοῦ Κου-
κουζέλη: —

[л. 183ᵇ] + Σὺν θεῷ ἁγίῳ ἐπλη
ρώθη τὸ παρὼν εἱρ
μολόγιον διὰ χειρὸς Εἰρήνης ἁμαρτωλῆς
θυγατρὸς Θεοδώρου
τοῦ Ἁγιοπετρίτου καὶ
καλλιγράφου: +
⁘ Ἔτ[ους] ͵ζϛωιζ ⁘
+ Τῷ ἔχοντι καὶ γράψαντι
Χριστέ μου σῶσον: —
Ἀμήν.

Изъ этихъ приписокъ видно, что Ирина Өеодоровна переписала этотъ Ирмологъ съ подлинной рукописи Кукузеллія, на которой значилась подпись: χεὶρ Ἰω. τοῦ Κουκουζέλη.

Смотри образчикъ этой рукопись Ирины [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 371; сравн. табл. 72.

3) лл. 184ª—192ᵇ Προκείμενα ψαλλόμενα εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον καὶ εἰς ἑτέρους ἁγίους:—

4) лл. 193ª—207ᵇ Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ πολυελέου:—

5) лл. 208ª—222ª Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ:—

л. 222ᵇ пустой,

6) лл. 223 и 224 взяты изъ пергаменной псалтыри XII вѣка].

№ 309 (1586).

Въ библіотекѣ Синайскаго подворья въ Канрѣ, называемаго Джуванія.

[Рукопись бумажная, 241×155. Есть помѣтка рукой Порфирія: τῇ 14 φευρουαρίου μηνὸς 1861. Α. Πορφύριος Ῥῶσσος. Содержитъ:

(заст.)] Στειχεράριον τοῦ ἐνιαυτοῦ: —

на бумагѣ, въ малый листъ, съ нотами, писанъ въ 1333 году рукою іерея Георгія Фускаллà. Это видно изъ слѣдующей приписки въ концѣ сей рукописи:

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν στιχηράριον διὰ χειρὸς κἐμοῦ Γεωργίου ἱερέως τοῦ Φουσκαλλᾶ ἰαννουαρίῳ εἰς τὴν κη', ἡμέρᾳ τετράδι, ὥρᾳ θ', ἐν χρο[ ] ,ςωμα': —

Смотри образчикъ этой рукописи [одинъ листъ] въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [Имп. Публ. Библ. 441; сравн. табл. 75].

Другою рукой позже приписано:

Ἀπό δε τότε μέχρι τοῦ ,ζοδ' (=1566 г.) ἤγουν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ὑπάρχουσι ἔτη σλγ'. ἐδωρήσατο δὲ τοῦτο τὸ στιχηράριον ὁ παναγιώτατος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κῦρ Ἰωακεὶμ ἐμοὶ Νικηφόρῳ ἱερομονάχῳ τῷ Σιναΐτῃ. ἐγὼ δ' αὖθις δεδώρημαι τῷ ὁσιωτάτῳ ἱερομονάχῳ κῦρ Ἰωνᾷ τῷ Ἀπεζανιώτῃ.

[Третьей рукой приписано:

1584 μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἐκληρονόμησα τὸ αὐτὸ στιχηράριον ἀπὸ τοῦ ἄνωθεν παπᾶ κῦρ Ἰωνᾶ ἀπὸ τὴν Παναγίαν τὴν Γεθσημανῆ ὀνομαζομένην Κλήμης ἱερομόναχος Σιναΐτης.

Четвертой рукой приписано:

Κτῆμα τοῦ λογιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Σιναΐτου ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αχης' φεβρουαρίῳ ιδ'. ὁ γράφων εὐτελὴς καὶ ἁμαρτωλὸς καὶ τῆς προσηγορίας ἀνάξιος πολυζώτης τάχα εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα.]

№ 310 (1230).

Στιχηράριον ψαλτηκὸν ὅλου χρόνου съ постною Тріодію, на бумагѣ [лл. 308 *A*] въ листъ [289×203; 195×140; по 18—19 строкъ], рукопись 6873=1365 года, какъ это видно изъ современной приписки въ концѣ:

Τῷ θεῷ δόξα, τῷ τῶν καλῶν δοτῆρι.

+εἴληφε τέρμα ἡ πυκτὶς τῶν ἀσμάτων χειρὶ κἀγαθῇ κἀγαθοῦ Γεωργίου ῥαιφερενδαρίου τὲ, ἱεροῦ θύτου· τῆς τρισοφαοῦς τριάδος τῆς

ἁγίας. ἑπόμενος δὲ, κἀγὼ δ' ὁ γράφων ταῦτα, ταῖς πρώην γραφαῖς συνευδοκῶν [ ] ἴδωμεν ἄμφω τὸ τοῦ βιβλίου τέλος.

Ἐτελειώθη σὺν θεῷ τὸ παρὸν στιχεράριον· κατὰ μῆνα αὔγουστον τῆς τρίτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ τρίτου ἔτους ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ μεγαλομάρτυρος Εὐγενίου τοῦ ἐντὸς μὲν τοῦ θεοφρουρήτου κάστρου Τραπεζοῦντος (дальше три строки неразборчиво написаны).

Къ этой рукописи присовокуплено было изъясненіе нотныхъ знаковъ, написанное Михаиломъ Влемидомъ; но, къ сожалѣнію, уцѣлѣло одно начало его, на одномъ листѣ [280×192; 220×150; по 22 и 25 строкъ]. Я взялъ его себѣ [и теперь оно въ сборникѣ Порфирія Имп. Академіи Наукъ № 136]. А такъ какъ оно написано стенографически, то я переписываю его здѣсь для облегченія читателя, незнакомаго съ греческою стенографіею.

Смотри подлинные образчики сего Стихираря и этого изъясненія въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [, но отрывка изъ стихираря въ числѣ хранящихся въ Имп. Публ. Библ. нѣтъ].

Ἀρχὴ σὺν θεῷ τῶν σημαδίων ἑρμηνευομένων καθ' ἕκαστον· ποιηθὲν παρὰ τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Βλεμίδου.

1) Ἐρώτησις· Τὸ ἴσον εἰς τίνος τύπον χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Εἰς τύπον τῆς ἁγίας τριάδος. καθὼς ἐστιν ἡ ἁγία τριάς, τὰ τρία ἕν· καὶ οὔτε ὁ πατὴρ μεῖζον κατὰ τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν· οὔτε ὁ υἱός· οὔτε τὸ ἅγιον πνεῦμα· οὕτως φωνεῖται καὶ τὸ ἴσον, συγκειμένων καὶ τῶν δακτύλων.

2) Ἐρώτησις· Τὸ ὀλίγον, εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Εἰς τύπον χειρονομεῖται τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου εἰπόντος τοῖς μαθηταῖς· βάλλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου, τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε.

3) Ἐρώτησις· Ἡ ὀξεῖα εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Εἰς τύπον τῶν ὀξέων δοράτων, ἢ ὡς τοὺς ὀξεῖς ἥλους μιμεῖσθαι.

4) Ἐρώτησις, Ἡ πετασθή, εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

'Απόκρισις· Εἰς τύπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου· εἰπόντος πρὸς τὸν παράλυτον· ἆρον σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει.

5) 'Ερώτησις· Τὸ κούφισμα, εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

'Απόκρισις. Εἰς τύπον τῆς νεφέλης· τῆς ἐπισκιασάσης τὸν Κύριον εἰς τὴν μεταμόρφωσιν. καὶ δεικνύει [διὰ τῶν δακτύλων τοὺς τρεῖς· τὸν Χριστόν· τὸν Μωυσῆν· καὶ τὸν 'Ηλίαν.

6) 'Ερώτησις· Ἡ διπλῆ· τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις· Ὑποδεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ Κυρίου· διδάσκοντος τοὺς 'Ιουδαίους· καὶ λέγων αὐτοῖς· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ, ἀφ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ· ἐδείκνυεν τοὺς μὲν τρεῖς δακτύλους τοὺς ἱσταμένους, τὴν θεότητα· τοὺς δὲ κυφοὺς τὴν ἀνθρωπότητα.

7) 'Ερώτησις· Τὸ κρατημοκατάβασμαν, τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις· Τύπον δεικνύει τῆς πρὸς ἡμᾶς συγκαταβάσεως τοῦ θεοῦ· ὃς κατελθὼν ἀπ' [οὐρανοῦ καὶ] σαρκωθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γέγονεν ἄνθρωπος· καὶ κατελθὼ[ν εἰς τάφον] ἀνέστησεν τοὺς τεθνεώτας· καὶ τῶν κόλπων τῶν πατρικῶν οὐχ ὑπελείφθη.

8) 'Ερώτησις· Ἡ παρακλητική, τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις· Δεικνύει τὴν ἀνθρακιάν· τὴν ἐν τῇ θαλάσσῃ Τιβεριάδος· καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ κλῆσιν· ἤγουν τό, δεῦτε ἀριστήσατε.

9) 'Ερώτησις· Τὸ παρακάλεσμαν, τί δεικνύει;

'Απόκρισις· Δεικνύει τὴν ῥᾶβδον τοῦ Μωϋσέως, τὴν γεγονυῖαν ὄφιν.

10) 'Ερώτησις· Τὸ πεταστόν, τί δεικνύει;

'Απόκρισις· Δεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ ἀγγέλου, εἰπόντος τοὺς ποιμένας· διέλθατε ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ εὑρήσητε παῖδα ἐσπαργανωμένον· οὗτός ἐστι Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

11) 'Ερώτησις· Τὸ κράτημα, τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις· Δεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ βαπτιστοῦ· διὰ τοῦ κρατήματος καὶ λέγοντος· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.

12) 'Ερώτησις· Τὸ ἀπόδερμαν, τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις· Τύπον δεικνύει τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

13) 'Ερώτησις· Ἡ βαρεῖα, εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

'Απόκρισις· Εἰς τύπον τῶν τὰ φόρ[ ] βασταζόντων καὶ [ ]αν

ὁδὸν ἀνιόντων, καθὼς οἱ τῶν γραμματέων φάσκοντες. ὅτι ἄνθρωπος περιπατῶν κυφός, μιμεῖται τὴν ὀξεῖαν, καὶ ὁ οἰνιοχευτικὸς μιμεῖται τὴν περισπωμένην.

14) Ἐρώτησις· Τὸ κύλισμαν, εἰς τίνος τύπον χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τὸν ἥλιον τὸν πορευόμενον ἀπὸ τῆς ἑῴας μέχρι δυσμῶν.

15) Ἐρώτησις· Τὸ ξηρὸν κλᾶσμαν, εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Εἰς τύπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου, εὐλογήσαντος τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ πεντακισχιλίους χορτάσα(ντο)ς.

16) Ἐρώτησις· Τὸ ἀντικένωμαν εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ τοῦ ἀγκύστρου τοῦ βαλλόντος Πέτρου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εὗρε τὸν στατῆρα.

17) Ἐρώτησις· Ἀπόστροφος· τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Τὰ δῶρα Ἰωακεὶμ τῆς Ἄννης, ἀποστρέφοντες ἀπὸ τοῦ ναοῦ διὰ τὴν ἀτεκνίαν αὐτῶν.

18) Ἐρώτησις· Τὸ ἐλαφρόν, τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τὸν τύπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου κλάσαντος ἄρτον καὶ ἐπιδίδοντος τοὺς μαθητάς.

19) Ἐρώτησις· Τὸ ψηφιστὸν τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Τὴν κλίμακα τοῦ Ἰακὼβ ἣν ἐθεάσατο, ἤγουν τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον.

20) Ἐρώτησις· Τὸ γοργὸν τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Τύπον δεικνύει τῆς χειρὸς Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. τοῦ χαίροντος τῇ ψυχῇ καὶ νέμοντος τῇ χειρί, ὅτε τὸν Χριστὸν ἐβάπτισεν. ὁμοίως καὶ τρομικόν. τὸ τζάκισμαν [ ]
στιγμή ἐστίν· τοῦτο δ' ἔστω σοι, ὑπ[ ] τόνων καὶ πνευμάτων.

21) Ἐρώτησις· Πόσα ἡμίτονα;

Ἀπόκρισις· Ἑπτά.

22) Ἐρώτησις· Διὰ τί λέγονται ἡμίτονα;

Ἀπόκρισις· [ ]τελοῦσιν ἀκραίως τὴν τοῦ τόνου ἐπίβασιν.

23) Ἐρώτησις· Πόσα πνεύματα;

'Απόκρισις' Τέσσαρα.

24) 'Ερώτησις' [ ]πὸ ποῖα δὴ ταῦτα;

'Απόκρισις' Ευρος ὑψολῆς καὶ χαμηλῆς.

(В с е!)

Ни продолженія, ни конца нѣтъ. Утеряны. Жаль.

Этотъ отрывокъ писанъ въ 13 вѣкѣ и присоединенъ къ рукописи переплетчикомъ [изданъ *Порфиріемъ*, Первое путеш. въ Аѳ. м-ри, часть II, отд. II, прилож. 4-ое на стр. 113—114].

№ 311 (**1584**).

Въ библіотекѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуванія.

[Рукопись, содержащая стихирарь,] на бумагѣ XV вѣка въ малый листъ [218×148], съ нотами, писанъ при царѣ Іоаннѣ Палеологѣ (1425—1448) и супругѣ его Маріи. Заглавіе:

'Αρχὴ τῶν στιχηρῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου εἰς τὴν πρώτην τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου. ποιήματα διαφόρων ποιητῶν. συνετέθησαν δὲ σαφέστατα παρὰ τοῦ μαΐστορος καὶ ἐκαλλωπίσθησαν τὰ παλαιὰ μόνα, τὰ δὲ νέα ἀσάλευτα μένουσι:—

нач.: Στιχηρὸν τῆς ἰνδίκτου. ποίημα τοῦ λ+κ (т. е. Βασιλικοῦ)].

Стихиры:	Композиторы:
Εἰς πρώτην Σεπτεμβρίου.	—Ποίημα τοῦ Καλλίστου. 'Εκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ Κουκουζέλη. Итакъ, Каллистъ старше Кукузеллія. — Ποίημα Βαρθολομαίου μοναχοῦ.
Β' ἡμέρα. Μάμαντος άγ.	— Ποίημα Γερμανοῦ μοναχοῦ.

Η′ ἡμέρα.	— Ποίημα τοῦ Βασιώτου. Ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ μαΐστορος. Итакъ, Васіотъ старше мастера Кукузеллія.
ΙΔ′ ἡμέρα.	— Παλαιὸν ποίημα. — Ἄλλο: Θεοδώρου τοῦ Δαλασινοῦ.
Ις′ ἡμέρα.	— Ποίημα Μερκούρου καὶ λαοσυνάκτου.
Κς′ ἡμέρα.	— Παλαιόν. Ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ μαΐστορος. — Ἄλλο: Ποίημα κυρ Συμεὼν τοῦ Ψυρίτζη καὶ λαοσυνάκτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

Μὴν Ὀκτώβριος.

Ζ′ ἡμέρα.	— Ποίημα Ἀνδρέου τοῦ Σιγηροῦ.
ΚΔ′. Τοῦ ὁσίου πατρὸς Ἀθανασίου τοῦ νέου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.	— Ποίημα τοῦ Κορώνη.— На этой пьесѣ надписано нидѣ δεύτερος ποῦς, нидѣ ἕτερος ποῦς. — Ἕτερον: Ποίημα κυροῦ Φωκᾶ πρωτοψάλτου, μητροπολίτου γεγονότος Φιλαδελφίας.

Μὴν Νοέμβριος.

Η′ ἡμέρα.	— Ποίημα Θεσσαλονικαῖον.— Ἕτερον, μοναχοῦ Νύμφωνος καὶ δομεστίκου τοῦ Σγουροπούλου.
ΙΓ′ ἡμέρα.	— Ποίημα τοῦ Καλλίστου καὶ μαΐστορος.

ΚΑ' ἡμέρα.	— Ποίημα τοῦ Καμπάνη· ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ μαΐστορος. Итакъ, Кампани старше мастера Кукузелія. — Ποίημα Σοφρωνίου ἱερομονάχου τοῦ Κάφα.

Μὴν Δεκέμβριος.

Ε' ἡμέρα.	— Ποίημα τοῦ Κορνηλίου.
ΚΕ' ἡμέρα.	— Ποίημα Φιλανθρωπινοῦ καὶ πρωτοψάλτου.—Ἕτερον: Τοῦ Μανουγρᾶ. —ἕτερον: Λέοντος τοῦ Ἀλμυριώτου.
	Ἕτερον στοιχηρὸν Παλαιόν. Ἕτερον Θεσσαλονικαῖον.

Εἰς τὴν πρόσκυψιν τοῦ βασιλέως. δ' «Ὁ Χριστὸς ἐγεννήθην ὁ στέψας βασιλέα». καὶ λέγουσι στίχους πρὸς τὸ αὐτόμελον καὶ μετὰ ταῦτα λέγουσι τὴν φήμην δ' «Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων........
Ὁ λαός δ' «Ἰωάννου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων τοῦ Παλαιολόγου πολλὰ τὰ ἔτη. καὶ Μαρίας τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη.

Πεντηκοστάριον ψαλλόμενον εἰς τὸ γεῦμα τοῦ βασιλέως: Μετὰ ποιμένων μάγοι ἐκ Περσίδος προσκυνήσατε τῷ βασιλεῖ τῶν δυνάμεων, ἐκ παρθένου ἀνατείλαντι....	— Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Λασκάρι.
ΚΖ' ἡμέρα. ἀγ. Στεφάνου.	— Ποίημα κυρίου Μανουὴλ τοῦ Θηβαίου.

ΚΘ′ ἡμέρα. ἁγ. νηπίων.	— Ὁ πρόλογος Γεωργίου Πλουσιαδηνοῦ. Ποίημα τοῦ Καρβουναριώτου.

Μὴν Ἰαννουάριος.

ς′ ἡμέρα.	— Ποίημα τοῦ Ἀλμυριώτου. Ἕτερον· Σήμερον ἡ κτίσις φωτίζεται. κυροῦ Ἀνδρονίκου.
ΙΖ′ ἡμέρα.	— Ποίημα Μανουὴλ τοῦ Ἀργυροῦ. Ἀναποδισμὸς Θεοδούλου μοναχοῦ.
ΚΕ′. ἁγ. Γρηγορίου Θεολόγου.	— Ποίημα Ἀνδρέου Σιγυροῦ.

Μὴν Φευρουάριος.

Β′ ἡμέρα.	— Ποίημα Δημητρίου τοῦ Ἀργύτου.

Μὴν Μάρτιος.

Τῇ ἡμέρα τῶν μ′ μαρτύρων.	— Ἕτερον: Ποίημα Νικολάου τοῦ Λυμνινοῦ.
ΚΕ′ ἡμέρα. «Ἀπεστάλη. .»	— Ποίημα τῆς Πατζάδος.

Μὴν Ἀπρίλιος.

ΚΓ′ ἡμέρα.	— Ποίημα τοῦ ἱερέως τοῦ Πλουσιαδηνοῦ.
Κς′ ἡμέρα.	— Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Σουρία.

Μὴν Ἰούνιος.

Τῇ ἡμέρᾳ Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.	— Ποίημα τοῦ Ἀβριαλή. Ποίημα Μανουὴλ τοῦ Περιφήμου εἰς στιχηρόν: Βλέπε τὴν Ἐλισάβετ. . .
ΚΔ′ ἡμέρα. Στιχηρόν: «Ἰωάννου τὸ μέγαν, τὸ βλάστημα τῆς στείρας...	— Τοῦτο τὸ στιχηρὸν ἔγραψε κύριος Ἰωάσαφ μιτροπολίτης Ἐφέσου, τὸ δὲ μέλος Ἰωάννου τοῦ Λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ.

Μὴν Ἰούλιος.

Ε′ ἡμέρα. Ἀνάμνησις Ἀθανασίου τοῦ Ἄθω. «Περικυκλοῦντες τὴν λάρνακα...	— Ποίημα Ἰωάννου Κουκουζέλη.
ΚΕ′ Ἁγίας Ἄννης.	— Ποίημα ἱερέως Δημητρίου Συναδινοῦ. Ἕτερον: Μοναχοῦ Δοσιθέου τοῦ ἁγιορείτου.

Μὴν Αὔγουστος

ϛ′ ἡμέρα.	— Ποίημα Μάρκου μητροπολίτου Κορίνθου.
ΙΕ′ ἡμέρα.	— Ποίημα κυρ Μιχαὴλ τῆς Πατζάδης.
ΚΘ′ ἡμέρα.	— Ποίημα τῆς Πατζάδος.
Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ.	— Ποίημα τοῦ Μανουγρᾶ. Ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ Κοντοπετρῆ. Итакъ, Мануграˋ старше Контопетра.
Τῇ Πεντικοστῇ.	Ἰωάννου Λαμπαδαρίου Τριαδικόν· τὰ δὲ γράμματα κυρίου Λάσχαρι τοῦ Σηρπαγάνου: «Ἐπὶ τοῦ θεοῦ τοῦ μόνου τρία πρόσωπα.... Ἕτερον Ποίημα ἱερομονάχου Μάρκου ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ξανθοπούλων.
Κυριακῇ τῶν ἁγίων πάντων.	— Ποίημα τῆς Ψιρίτζας!! «Ἄγγελοι ἐν οὐρανοῖς καὶ ἄνθρωποι...

№ 312 (**1469**).

Въ библіотекѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуванія.

Ψαλτικὸν, на бумагѣ въ малый листъ, содержитъ Вечерню, Утреню, Обѣдню и Κρατήματα. Въ концѣ приписано:

Εἰς τοὺς ͵αχπθ'. χεὶρ ἁμαρτωλοῦ Κοσμᾶ εἰς τῶν Ἰβήρων. ἕνεκα πάντων δόξα σοι ὁ θεὸς ἡμῶν δόξα σοι.

Смотри два образчика изъ этой рукописи въ моей нотной Палеографіи [три таблицы нотной азбуки и херувимскую пѣснь на разные напѣвы, всего четыре листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 500, разм.: 212×155; 145×90; по 16 строкъ].

Нотный Обиходъ, составленный въ 1689 году Козмою Ивиритомъ (Аѳоноиверскаго монастыря монахомъ), ученикомъ Нео-Патрскаго епископа Германа.

[Приписка Порфирія: «1861 года 4 февраля смотрѣлъ и кое-что выписалъ. А. Порфирій Успенскій. — NB. Кто заглянетъ въ эту рукопись въ 1961 году?»]

Тутъ

Имена композиторовъ	ихъ произведенія.
1) Ἰωάννης Κουκουζέλης, θαυμασιώτατος διδάσκαλος τῶν διδασκάλων.	— Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα... — Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ...
2) Τοῦ Παναρέτου	Ἐξαποστελεῖς πνεῦμα σου...
3) Μανουὴλ Χρυσάφη. 4) Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ. 5) Ξένου τοῦ Κορώνη. 6) Ἰωάννου Λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ. 7) Μανουὴλ Λαμπαδαρίου.	Я не записалъ названій нотныхъ піесъ ихъ, помѣщенныхъ въ этомъ Обиходѣ.
— Παλαιὸν. Ἐκκλησιαστικόν.	
8) Νικολάου μαΐστορος τοῦ Κουκουμᾶ.	— Πολυέλεος.
9) Κωνσταντίνου τοῦ	— Ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν

Μαγουλᾶ, καλλωπισθεὶς ὑπὸ τῶν νέων.	
10) Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἀγχιάλου.	Не записалъ.
11) Κοσμᾶ Μακεδόνος καὶ δομεστίκου μονῆς τῶν Ἰβήρων.	— Πολυέλεος: Εὐλογητὸς ὁ κύριος. Πᾶσα πνοή. Χερουβικόν.
12) Μπαλασίου ἱερέως καὶ νομοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.	— Εὐλογητὸς ὁ κύριος. Πολυέλεος. Πᾶσα πνοή. Δοξολογία. Χερουβικόν.
— Ἕτερος Πολυέλεος ἐκκλησιαστικός.	
13) Κλήμεντος ἱερομονάχου τοῦ Λεσβίου.	— Πασαπνοάρια. Χερουβικόν.
14) Ἀθανασίου ἱερομονάχου τοῦ Θετταλοῦ.	— Πᾶσα πνοή.
15) Γρηγορίου Σαββαΐτου. Ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ νέων Πατρῶν.	— Πᾶσα πνοή.
16) Πρωτοψάλτου Χρυσάφου.	— Πᾶσα πνοή. Δοξολογία.
17) Μητροφάνους ἱερομονάχου.	— Πᾶσα πνοή.
18) Γεωργίου τοῦ Ῥαιδεστηνοῦ πρωτοψάλτου.	— Πᾶσα πνοή. Χερουβικόν.
19) Κοσμᾶ Ἰβηρίτου (автора рукописи).	— Πᾶσα πνοή. Δοξολογία.
20) Δαμιανοῦ ἱερομονάχου Βατοπαιδινοῦ τοῦ ἡμετέρου φητητοῦ (около 1689 г.)	— Κοινωνικόν.
21) Ἕνδεκα ἑωθινὰ Λέοντος τοῦ σοφοῦ· τὸ δὲ μέλος κυρίου Ἰωάννου τοῦ Γλυκή.	— Ἑωθινά.
22) Τοῦ νέων Πατρῶν κῦρ Γερμανοῦ. Онъ былъ	— Δοξολογία. Χερουβικόν.

учитель составителя этого Обихода, Козмы Ивирита.

23) Γαβριὴλ ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ. — Ἅγιος ὁ θεός.

24) Μελχισεδὲκ ἐπισκόπου Ῥαιδεστοῦ. — Δοξολογία.

25) Ἀθανασίου ἱερομονάχου Ἰβηρίτου. — Δοξολογία.

26) Γεωργίου Λαλούτζου. — Δοξολογία.

— Ἁγιορίτικον. — Δύναμις. Ἅγιος ὁ θεός.

— Παλαιόν. — Δύναμις. Ἅγιος ὁ θεός.

27) Παγκρατίου ἱερομονάχου Ἰβηρίτου δομεστίκου. — Χερουβικόν.

28) Μανουὴλ ῥήτορος τοῦ Χρυσάφη. — Χερουβικόν.

29) Ἀνθίμου καὶ ἡγουμένου τῆς Λαύρας. — Χερουβικόν.

30) Θεοφάνους πατριάρχου ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ Καρύκι. — Χερουβικόν.

— Θεσσαλονικαῖον. — Χερουβικόν.

— Ἰβηρικόν. — Χερουβικόν.

31) Ἀρσενίου ἱερομονάχου τοῦ μικροῦ. — Χερουβικόν. Κοινωνικόν.

32) Γεωργίου πρωτοψάλτου Γάνου καὶ Χώρας. — Κοινωνικόν.

33) Ναθαναὴλ μητροπολίτου Νικαίας. — Κοινωνικόν.

34) Μάρκου ἐπισκόπου Κορίνθου. — Κοινωνικόν.

35) Μανουὴλ μαΐστορος τοῦ Χρυσάφου. — Κοινωνικόν.

36) Τοῦ Ἀρσενάκι. — Κοινωνικόν.

37) Ἀρσενίου ἱερομονάχου.	— Κοινωνικόν.
38) Δημητρίου τοῦ Ῥαιδεστινοῦ, τοῦ μετονομασθέντος Δαβὶδ μοναχοῦ [1]).	— Κοινωνικόν.
39) Νικηφόρου τοῦ Ἠθικοῦ.	— Ἅγιος ὁ θεός. Литургія Василія.
40) Μαλαχίου μοναχοῦ.	— Εἴη τὸ ὄνομα εὐλογημένον.
— Βυζαντιαΐκον λεγόμενον.	— Εἴη τὸ ὄνομα εὐλογ...
41) Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.	— Νῦν αἱ δυνάμεις.
42) Λογγίνου ἱερομονάχου.	— Νῦν αἱ δυνάμεις.

Κρατήματα ἐθνηκά.

43) Ἀρσενίου ἱερομονάχου.	Τὸ δὶς διὰ πασῶν.
44) Τοῦ αὐτοῦ λεγόμενον.	— Σύρυξ.
45) Θεοφάνους πατριάρχου.	— Σύρυξ.

Πολυχρονισμός.

46) Κυρ Ἀθανασίου μητροπολήτου Τουρνόβου εἰς τὸν Αὐθέντην Οὐγγροβλαχίας.

Ἄμωμος πολιτικός ψαλλόμενος εἰς κοιμηθέντας λαϊκούς.
Τρισάγιον τὸ νεκρόσιμον.

Μαθήματα

тѣхъ же композиторовъ.

№ 313.

Παρακλητικοὶ κανόνες εἰς τὴν θεοτόκον, на пергаминѣ in 4°, рукопись древняя, но не цѣлая.

---

[1]) Онъ живъ былъ въ 1433 году и тогда написалъ своею рукою Стихирарь въ Аѳонопандократор. м-рѣ (Смотри выше № [214, а по каталогу Ламброса № 1248.]

№ 314.

Τροπάρια καὶ κοντάκια ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ, на бумагѣ in 8°.

№ 315.

Δοξαστικὰ καὶ τροπάρια, на бумагѣ in 4°.

№ 316.

Стихирарь? Греч. съ изображеніями Святыхъ, на пергаминѣ in folio. Эту рукопись видѣлъ и отмѣтилъ іеромонахъ Ѳеофанъ: «нотныя пѣснопѣнія по днямъ съ рисунками Святыхъ». [Повидимому, это —

№ **1216**.]

[Стихирарь, на пергаминѣ, XI вѣка [XII—XIII вѣка *К*] in f° [310×210 *Г*], лл. 278, по 24 строки со множествомъ миніатюръ *А*] [Здѣсь даны въ контурахъ изображенія свв. Ананіи, Космы и Даміана, прор. Наума, Евдокіи, архангеловъ Гавріила и Михаила съ сонмомъ силъ небесныхъ, и сцены евангельскія: Введенія, Рождества, Срѣтенія, Благовѣщенія, Преображенія, Успенія, Воскрешенія Лазаря, Входа въ Іерусалимъ, Тайной Вечери, Распятія (уже съ препоясаніемъ), Погребенія, Женъ у гроба, Ѳомина невѣрія, Вознесенія и Пятидесятницы *К*].

№ 317 (**657**).

Μηνολόγιον, на пергаминѣ [лл. 180] [лл. 182 въ тетрадяхъ α′, ε′—κς′, размѣръ 175×125; 122×75; по 11 строкъ], писанъ [не] Евксеномъ [а какимъ-то неизвѣстнымъ монахомъ,] при Синайскомъ епископѣ Іоаннѣ мая 9-го дня, индикта 4-го 6807=1299 года. [На л. 177ᵇ запись:

Ἐγράφη ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά. χειρὶ μὲν τοῦ πτωχοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ καὶ ξένου προτροπῇ δὲ τοῦ ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ πανιερωτάτου ἐπισκόπου κυροῦ Ἰωάννου: μὴ(ν) μάϊος θ′ ἰνδικτ. δ′ ἔτους ͵ςωζ′: ❋

На л. 178ᵇ вся та же запись:

ἐγράφη. . .ἐν αὐτῇ μονῇ... ͵ςωζ: ❋ ἐλέησον ὁ θεός:—

л. 178^b пустой.

лл. 179^a—182^b взяты изъ другой такого же содержанія р-си, написанной тѣмъ же писцомъ.]

№ 318 (**1106**).

Μηνολόγιον, на бумагѣ in 8⁰, [1478 г., лл. 187 (207×142; 143×90) по 24 строки; отъ тетради α′ осталось только 6 лл., сохранились тетради β′—κγ′; листы носятъ древнюю нумерацію отъ γ′ — ρπϑ′, т.е. пропали лл. α′ и β′. Содержаніе:

1) лл. $γ^a$—$κε^b$ (безъ начала) ἀργίας φιλαρχίας καὶ ἀργολογίας μή μοι δῷς. πνεῦμα δὲ σωφροσύνης ταπεινοφροσύνης...

— разныя службы повседневныя съ Вел. поста.

2) лл. $κς'^a$—$κϑ'^a$ Оглавленіе къ слѣдующимъ далѣе

лл. $λ'^a$—$πε'^a$ (заст.) Μάρκου ἁμαρτωλοῦ ἱερομονάχου σύνταγμα ποιηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ.

но только πη′ главъ этого труда есть, для другихъ же оставлено мѣсто (3½ лл.).

3) Съ л. $πς^{a'}$. Минологій.

4) На л. $ρπϑ^{b'}$ запись кинов.:

τέλος.

Τῷ δόντι τέρμα τῶν καλλῶν, θεῷ χάρις·

\+ οἱ δέλτον ἔξιν, τήνδε μέλλοντες πόθω·
ταύτη τε μέλπειν, τὸν πανέτιον λόγον.
σὺν τῶ ἐπιτάξαντι, καὶ τοῦ γραφαίως.
Διονυσίου τάχα καὶ ῥακενδύτου·
ἐπίκλειον Μάϊδος Πελωπονύσσιος, ἐκ
κάστρου Κονρινθίου· καὶ οἱ ἀναγηνώσκοντες, εὔ
χεσθαί μοι διὰ τὸν κύριον ὅτι ἀμαθεῖς ἡμεῖ τῆς
μαθύσεως: — ἐτελειώθη τὸ παρὸν
μηνολόγιον ἐν ἔτη ,ςϡπς′. μηνὶ αὐγούστῳ ζ′.
ψ̑ς ψλμ̑ πθοοσ̃ν ᾶσυθϡηω. ἔχυλχ
πθξλχ̑ ψλχ̑ ζϡθ′ τθ ψλω ϑ̓ςεοφὲ ςη
ϑ ψλμ` πν′: ~

это значитъ: τῶ τον καλλῶν θῶ χάρις. εὔχου
καμοῦ τοῦ γράψατος ἀδελφὲ δι
α τὸν κν:—].

№ 319 (**1627**).

Въ Синаеджуванийской библіотекѣ.

Μηναῖον (ἰούλιος καὶ αὔγουστος), на хлопчатиковой бумагѣ [тетради α'—λθ'] in 4⁰ maximo [275×198; 196×122; по 30 строкъ;] писана эта Минея четкимъ и красивымъ почеркомъ въ ͵ςωξθ'=6869=1361 году.

Смотри образчикъ почерка въ моей Палеографіи [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 428; смотр. табл. 80].

Въ началѣ на первыхъ трехъ страницахъ написанъ— Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν παντοκράτορα καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ λεγόμενος τῆς νήψεως. Πόνημα Θεοκτίστου μοναχοῦ.

Ὠδὴ α'. ἦχος β'. Ἐν βυθῷ κατέστρωσε.

Παντοκράτωρ δέσποτα Χριστέ· παντοκράτωρ κύριε· τὰ τῆς ψυχῆς μου θεράπευσον τραύματα. Παντοκράτωρ γλύκανον τὴν καρδίαν μου, πολυέλεε· δέομαι παντοκράτωρ σῶτερ, ἵνα μεγαλύνω σὲ σῳζόμενος.

[Запись:

+ ἔτους ͵ςωξθ': +

Приписка: «Превосходная рукопись! 1861 года 21 января. А. Порфирій».]

№ 320 (**1097**).

[Уставъ монастыря св. Саввы, 1214 года; лл. 139 (250×163; 192×110) двумя почерками; лл. 4^b, 138^b (большая половина) и 139^{a-b} пустые] на хлопчатной бумагѣ [лл. 136 *A*] in 4⁰.

Смотри у меня почеркъ этой рукописи на листѣ [, но ни въ Имп. Публ. Библ. ни въ Имп. Академіи Наукъ этого листа не оказывается].

[1) лл. 2ª—3ª содержатъ отрывки изъ типика, писаные той же рукой, что и ниже лл. 5—138, по 22 строки;

2) лл. 3ª—4ª писаны другой рукой (по 16 строкъ) и содержатъ Τροπάρια ψαλλόμενα εἰς τὸν ἄμωμον:—

ἦχος [ ] Τοῦ ἁγίου Μωϋσέως. Μακαρίζομέν σε τὸν θεόπτην Μωϋσέα. . .

ἦχος πλάγιος δ'. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνοις τοὺς πατέρας τιμήσωμεν ἀξίως: —

3) лл. 5ª—138ᵇ (заст.)]. Τυπικὸν κατὰ τὸν τύπον τῆς λαύρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις μονῆς· οἰκονομηθὲν καὶ ἀφιερωθὲν τῇ πανσέπτῳ μονῇ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει Σινᾷ ἱδρυμένης· ἐν ᾗ τετίμηται καὶ ὁ θεόπτης μέγας προφήτης Μωϋσῆς. ἐπεκτίσθην δὲ ἐκ προστάξεως τοῦ ἐν ταύτῃ ἀρχιερατεύοντος τοῦ παναγιωτάτου καὶ οὐρανοπο-[λίτου] πατρὸς ἡμῶν μοναχοῦ κυροῦ Συμεών:—μηνὶ φευρουαρίῳ ἰνδικτιῶνος β' ἔτους ͵ςφκβ':

№ 321 (**1109**).

Τυπικόν, [1464 а не] 1465 года на бумагѣ in 4⁰, писанъ іереемъ Георгіемъ Цангаропуломъ въ 6973 году; [лл. 250, (218×167; 163×100), по 30 строкъ; нумерація тетрадей срѣзана переплетчикомъ.

Содержитъ:

1) лл. 1ª—5ᵇ. (заст.) Πίναξ ἄριστος τῆς παρούσης πυξίδος: оглавленіе 100 главъ, а затѣмъ примѣчаніе:

Ἰστέον ὅτι τὸ παρὸν κεφάλαιον καὶ τὸ μετ' αὐτὸν ἕτερον οὐκ εἰσὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρ' κεφαλαίων, ὡς ἐν τῷ πίνακι δεδήλωται· ἀλλ' ἰδίως εἰσὶν ἔχοντα σημεῖον τοιόνδε: (на полѣ монограмма, означающая, кажется, Νικηφόρου)

α' Περὶ τοῦ πῶς δεῖ γίνεσθαι τῇ παρασκευῇ ἑσπέρας τὴν ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων ἀκολουθίαν.

β' Περὶ τῆς ἀνάψεως τῶν κηρῶν:

Затѣмъ:

Ἕτερα κεφάλαια καὶ δίαιτα τοῦ ἁγίου σαββάτου καὶ ἑτέρων.

Всего 104 главы.

2) лл. 6ª—43ª (заст.) Μάρκου ἁμαρτωλοῦ ἱερομονάχου σύνταγμα πονηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ.

Сюда входитъ 100 первыхъ главъ съ 2 особыми.

3) лл. 43ᵇ—259ᵇ (заст.) Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἁγίας Λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάβα. αὕτη ἡ ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐν τοῖς τῶν Ἱεροσολύμων ἁγίων μονῶν, καὶ πάσαις ταῖς ἐν ταῖς λοιπαῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις: —

Сюда входятъ остальныя 104 главы, среди которыхъ:

л. 255ᵇ. Ϥη΄. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ ἑρμηνεία περὶ τῆς θείας ἐκκλησίας καὶ περὶ ἄλλων ἀναγκαίων τινῶν ὑποθέσεων: —

> Χρὴ μὲν τοῦ γινώσκειν ἡμᾶς ὅτι ἐκκλησίας οἰκοδομεῖσθαι ὑπὸ τῶν θείων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων παρελάβομεν κατὰ μίμησιν τῆς τοῦ μαρτυρίου σκηνῆς...

4) Запись:

┼ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν τυπικὸν διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἐλαχίστου ἱερέως Γεωργίου τοῦ Τζαγγαροπούλου, οἰκέτου τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ πανσόφου Αἰκατερίνης· διὰ ἐξόδου τοῦ ὁσιοτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἡμῶν πατρὸς καὶ οἰκονόμου τῆς αὐτῆς ἁγίας κῦρ Ἀθανασίου μοναχοῦ, ἐν τῇ Κρήτῃ· εἰς ‚αυξδ΄· εἰς τὸν μῆν τὸν νοέμβριον, εἰς τὴν γ΄ αὐτοῦ. εἰς ‚ςϠογ΄ ἔτος. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἦλθεν ὁ αὐθέντης ὁ μισερ Ἰάκωβος λόρδης, ὁ καπετάνιος τε τζενεράλις, εἰς τὸ μοναστήριον, ἐρχόμενος ἀφ᾽ ἑσπέρας, μὲ λη΄ κάτεργα λιγνὰ καὶ χοντρά, ὅς ἐστιν περκουραδόρος τοῦ μοναστηρίου. καὶ ἐδέχθηκεν αὐτόν, ὁ εἰρημένος ἁγιώτατος οἰκονόμος ὡς ἔπρεπεν. καὶ ἐξοδιάσεν πολλά. καὶ ηὐχαρίστησεν αὐτῷ ὁ εἰρημένος ἐνδοξώτατος ἄρχων, ἐξ οὗ γὰρ καὶ οὐκ ἔλαβεν ἀφ᾽ ὅλην τὴν χώραν οὐδὲν δωρεάν, εἰ μὴ μόνον ἐκ τὸ μοναστήριον ἔλαβεν· εἴ τι ἄρα ἔδωκεν ὁ εἰρημένος οἰκονόμος· μὲ πᾶσαν μεγάλην χαρὰν καὶ ηὐχαρίστησεν. ἔγραψα δὲ αὐτὸ ἐγὼ ὁ διὰ ἕνα μῆνα, καὶ ἔγραψα καὶ ἄλλα τινά, ὁ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν

τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ δέομαι ὑμῶν πατέρες τοῦ μέμνησθαι καμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ. ἀμήν: —

Образецъ почерка смотр. на табл. 83.

5) Приписки:

а) ‚αχιθ′ ἰουλλίω 27 εὔγαλαν τὸν Κεαφὲρ πασὰ καὶ ἔκαμεν εἰς τὸ σκαμνὴ μήνας 6.

б) ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 1799 ἐν μηνὶ μαΐῳ 7 ἡμέρᾳ σαββάτῳ ὥρᾳ τετάρτῃ σεισμὸς γέγονε κατὰ τὸ μέρος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ εἰς τὸ μοναστήριον, ὅτε καὶ οἱ σκλάβοι ἐπάτησαν τὸ περιβόλιον].

№ 322 (1094).

Τυπικον, Уставъ м-ря св. Саввы на пергаминѣ [лл. 86 *А*] in 8⁰ [210×150 *Г*] [по 19 строкъ *А*] древній [XII вѣка *АГ*].

[Σὺν θεῷ Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τελουμένης ἔν τε τῇ [ἐν Ἱεροσολύμοις добавл. *А*] εὐαγεῖ λαύρᾳ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα [τοῦ Ἡγιασμένου добавл. *А*] καὶ τοῖς κατὰ τὰ Ἱεροσόλυμα λοιποῖς μοναστηρίοις, περιέχον ἀνελιπῶς τὴν διάταξιν τοῦ ὅλου χρόνου *Д*³]; [въ началѣ не хватаетъ шести листовъ *А*]. Нѣтъ конца: [послѣдняя статья Εἰς λυχνικὸν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ *Г*] [обрывается на словахъ ὀφείλει δὲ ἔχειν ἀκρίβ *А*].

№ 323.

Еще есть такой же уставъ на пергаминѣ in 8⁰. Его видѣлъ мой Θеофанъ. [Вѣроятно, это

№ 1096.

Рукопись пергаменная, XII—XIII вѣка, лл. 188 (200×140; 133×91) по 22 строки, разными почерками:

а) лл. 3ᵃ—22ᵃ, 25ᵃ—35ᵇ, 144ᵃ—149ᵇ;

б) лл. 22ᵃ—24ᵇ, 36ᵃ—143ᵇ, 150ᵃ—188ᵇ.

На л. 1ᵇ замѣтка рукой XIV—XV в.: + Ἐτοῦτο τὸ τυπικὸν ἔνεν τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου: —

На л. 24^{b} остававшееся пустымъ мѣсто заполнено приписками 3 позднѣйшихъ рукъ. На л. 153^{b} подпись:

„Чпт. 1888 г. марта 20 А. Дмитріевскій".

Содержаніе:

1) съ л. 3^{a} (заст.) Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις εὐαγοῦς λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάβα:

нач. съ Διάταξις τῆς ἀγρυπνίας:—Μετὰ τὸ δύναι τὸν ἥλιον...

2) лл. 129^{a}—132^{a} Ἀκολουθία τοῦ νιπτῆρος: —

3) лл. 132^{b}—147^{b} Ἐπιστολὴ ἀδελφοῦ πρὸς γέροντα:—

Πάτερ ἅγιε... τοῦ στόματός σου: —

Εὐσύνοπτος εἴδησις τῆς ἀποκρίσεως περὶ τῶν ἐρωτηθέντων (!) ὑποθέσεων: —

Προσήκει... μὴ διαλείπῃς: —

4) лл. 148^{a}—149^{b} Τύπος καὶ παράδοσις καὶ νόμος τῆς σεβασμίας λαύρας τοῦ ἁγίου Σάβα: —

5) лл. 150^{a} слѣдд. Ἀρχὴ σὺν θεῷ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς:—]

№№ 324—328.

Τυπικόν, Уставъ м-ря св. Саввы на бумагѣ in 8⁰ въ пяти экземплярахъ.

№ 329.

Печатный Уставъ монастыря св. Саввы [изд. въ Венеціи, 1604]. Въ концѣ его напечатаны стихи вселенскаго патріарха Николая, написанные для игумена Синайской горы Анастасія.

NB. Вселенск. патріарховъ съ именемъ Николая было четыре. Первый святительствовалъ съ 895 года по 906 и въ другой разъ съ 911 по 925-й; второй съ 984 по 996-й; третій съ 1084 по 1111-й: четвертый съ 1147 по 1151-й. Который же изъ нихъ писалъ стихи?

№ 330.

Σύνοψις τῶν ἱστοριῶν τοῦ μεγάλου κανόνος, ἐξηγηθέντος παρὰ

Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ:—рукопись на бумагѣ in 8°.

№ 331 (**1631**).

Въ кельѣ архіепископа.

Рукопись на бумагѣ in folio [322×205. Содержитъ:]

1) Φιλοσόφου Κ. Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἑρμηνία εἰς τοὺς ἐν ταῖς θείαις καὶ δεσποτικαῖς ἑορταῖς μεγαλουργηθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν μελοδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ:

[Точное заглавіе: Τοῦ κυρίου Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἐξήγησις εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἱεραῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς ἐκτεθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων μελῳδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου:—

2) Κεφάλαια λ' τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης πρὸς τὸν αὐτοῦ αὐτάδελφον Πέτρον ἐπίσκοπον:—]

№ 332.

Βίοι ἁγίων, Житія святыхъ, съ сентября до марта, на пергаминѣ in folio majori.

№ 333 (**497**).

Βίοι ἁγίων. Μὴν σεπτέμβριος [и другіе мѣсяцы] на пергаминѣ *Л*] [X—XI вѣка, лл. 398] [XI—XII в., лл. 413 *Л*] in folio [310×250 *Г*]. Тутъ есть [указатель содержанія на лл. 1ᵃ—2ᵃ и затѣмъ

1) лл. 5ᵃ—13ᵃ μηνὶ σεπτεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου τοῦ ἐν τῇ μάνδρᾳ:—

Συμεὼν τὸν πάνυ...

2) лл. 13ᵃ—22ᵇ μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος:—

Τοὺς τῶν ἁγίων μαρτύρων πόνους...

3) лл. 22ᵇ—28ᵇ μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικομηδείας:—

Βασιλεύοντος τὸ τηνικαῦτα Μαξιμιανοῦ... ἀμήν.

4) лл. 29ᵃ—32ᵇ] Κοσμᾶ Βεστήτωρος λόγος ἐγκωμια-

στικὸς εἰς τὸν ἅγιον προφήτην καὶ ἀρχιερέα Ζαχαρίαν καὶ πατέρα τοῦ Προδρόμου:—

"Ωσπερ χρυσοῦν θυμιατήριον ἡμῖν ὁ περὶ τοῦ ἁγίου προφήτου καὶ ἀρχιερέως Ζαχαρίου κινείσθω σήμερον λόγος· καὶ ὀσμὴ θυμιάματος...

5) [лл. 32^{b}—38^{b} μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Διήγησις τοῦ ὁσίου Ἀρχίππου καὶ προσμοναρίου περὶ τοῦ πανσέπτου καὶ σεβασμίου Μιχαὴλ τοῦ ἀρχηστρατήγου ἐν ταῖς Χώναις:—

Ἡ ἀρχὴ τῶν ἰαμάτων...

6) лл. 38^{b}—40^{b} μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Ἄθλησις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Σώζοντος παθόντος ἐν Κιλικίᾳ:—

Μαξιμιανοῦ τῆς Κιλικίας ἡγεμονεύοντος...

7) лл. 40^{b}—48^{b}] Λόγος ἱστορικὸς εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου συγγραφεὶς παρὰ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου:—

Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν...

8) [лл. 48^{b}—52^{b} μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων γυναικῶν Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας:—

Οὐδὲ γυναιξὶν...

9) лл. 52^{b}—60^{b} μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πόλει:—

Ἐν ταῖς ἡμέραις Ζήνωνος...

10) лл. 60^{b}—61^{b} μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ Ἱεροσολυμίτου λόγος σχεδιασθεὶς εἰς τὴν παγκόσμιον ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ:—

Σταυροῦ πανήγυριν ἄγομεν...

11) лл. 61^{b}—64^{b} μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Νικήτα:—

Τῶν ἁγίων μαρτύρων καλὸν μὲν τὴν...

12) лл. 64^{b}—71^{a} τῷ αὐτῷ μηνὶ ις'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας:—

Ἐν τῇ Καλχιδονέων πόλει ἦν ἀθροισμὸς τῶν...

13) лл. 71^{a}—80^{b} τῷ αὐτῷ μηνὶ κ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου με-

γαλομάρτυρος Εὐσταθίου καὶ Θεοπίστης καὶ τῶν δύο τέκνων αὐτοῦ Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστου:—

Πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐκ φύσεως...

14) лл. 80^b—87^b τῷ αὐτῷ μηνὶ κδ'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου πρωτομάρτυρος Θέκλας:—

Ἀναβαίνοντος Παύλου εἰς Ἰκόνιον...

15) лл. 87^b—94^a τῷ αὐτῷ μηνὶ κε'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης τῆς μετονομασθείσης Σμαράγδου:—

Ἐγένετο ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλυπόλει ἀνὴρ ἔνδοξος...

16) лл. 94^a—107^b] μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Προχόρου τοῦ ἐπὶ ταῖς χρείαις τῶν ἑπτὰ κατασταθέντος, ἀνεψιοῦ Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος, περὶ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ καὶ περὶ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ:—

Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τοὺς οὐρανούς... На 14 листкахъ мелкаго стенографическаго письма въ два столбца. Любопытно. Прохоръ діаконъ апостоловъ! ! !

[17) лл. 107^b—112^b μηνὶ ὀκτωβρίῳ β'. Πράξεις τῶν ἁγίων μαρτύρων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης:—

Τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου...

18) лл. 112^b—115^b τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης ἀειπαρθένου:—

Τῶν προφητικῶν οὖν λόγων...]

[19) Περίοδοι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν...

20) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάκχου.

Ἔτος ἠνύετο τριακοστὸν ἕκτον...

21) Βίος τῆς ὁσίας Πελαγίας.

Τὸ γενόμενον θαῦμα...

22) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας.

Ἔτους ἑβδόμου...

23) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ταράχου Πρώβου καὶ Ἀνδρονίκου.

24) Κοίμησις τοῦ ἁγίου εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

Ταῖς μνήμαις τῶν ἁγίων... *A*]

25) Ἡ σ υ χ ί ο υ πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν τὸν ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστήν.

Φόβῳ τοῦ σιωπᾶν μὴ ἀνεχόμενος περὶ τῆς παρούσης ἑορτῆς...

[26) Βίος τοῦ ἁγίου Ἀ β ρ α μ ί ο υ καὶ τῆς ἀνεψιᾶς αὐτοῦ ὑπὸ Ἐ φ ρ α ί μ.

Ἀδελφοί μου. βούλομαι...

27) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀ ρ τ ε μ ί ο υ.

Βασιλεύοντος Ἰουλιανοῦ...

28) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀ ρ έ θ α.

Ἔτους πέμπτου τῆς βασιλείας Ἰουστίνου ..

29) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Μ α ρ κ ι α ν ο ῦ καὶ Μ α ρ τ υ ρ ί ο υ.

Ἐγένετο μετὰ...

30) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δ η μ η τ ρ ί ο υ.

Ὅτε Μαξιμιανὸς...

31) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ζ η ν ο β ί ο υ καὶ Ζ η ν ο β ί α ς.

Πόλις διάκειται...

32) Βίος τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κ ο σ μ ᾶ καὶ Δ α μ ι α ν ο ῦ.

Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλεύοντος...

Ноябрь:

33) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ἀ κ ι ν δ ύ ν ο υ καὶ τῶν λοιπῶν.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους . . .

34) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀ κ ε ψ ι μ ᾶ καὶ τῶν λοιπῶν.

35) Π α ν τ ο λ έ ο ν τ ο ς χαρτοφύλακος διήγησις θαυμάτων Μ ι χ α ὴ λ τ ο ῦ ἀ ρ χ ι σ τ ρ α τ ή γ ο υ.

36) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μ η ν ᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἔτους δευτέρου . . .

37) Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Ἰ ω ά ν ν η ν τ ὸ ν Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ν.

Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας σου κύριε . . .

38) Θαῦμα τῶν ἁγίων Γ ο υ ρ ί α, Σ α μ ω ν ᾶ καὶ Ἀ β ί β ο υ.

Νῦν καιρὸς εὔκαιρος . . .

39) Λόγος Γ ε ρ μ α ν ο ῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὰ εἰσόδια.

Ἰδοὺ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις. . .

40) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης.

Τοῦ παρονόμου καὶ ἀσεβεστάτου . . . Μαξεντίου . . .

41) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.

Τῆς τῶν Ῥωμαίων . . .

Декабрь:

42) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Βαρβάρας.

43) Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.

Ὄρθρος ἡμῖν φαεινότατος . . .

44) Πράξεις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Μύρων Λυκίας.

Ἐν τοῖς καιροῖς τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου. . .

45) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον τὸν θαυματουργόν.

Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ καὶ πιστὲ θεράπων. . . . . δέχου ἡμῶν λόγον. . .

46) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μηνᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

47) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Εὐστρατίου καὶ λοιπῶν.

Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ βούλομαι τοίνυν . . .

48) Λόγος εἰς τὴν πρᾶσιν τοῦ παγκάλου Ἰωσήφ.

Ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραὰμ . . .

49) Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως.

Ἐγὼ μὲν καὶ σήμερον . . .

50) Λόγος εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε . . .

51) Τοῦ αὐτοῦ ἕτερος λόγος.

Χριστοῦ γέννησις . . .

52) Ἐγκώμιον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον A].

№ 334.

Βίοι ἁγίων. Μὴν νοέμβριος. На пергаминѣ in folio grandi. Эту рукопись отмѣтилъ іером. Θеофанъ.

№ 335 (**500**).

То же. *Βίοι ἁγίων. Μὴν νοέμβριος.* На пергаминѣ [XII—XIII вѣка, лл. 305] in folio grandi [388×272].

Въ началѣ этой рукописи на впереплетномъ листѣ бумаги [л. 1^b—2^a] помѣщена окружная грамата Синайскаго архіепископа Іоасафа по всѣмъ христіанамъ о доброхотныхъ подаяніяхъ на устройство его монастыря, отъ сентября ͵ζρλε′ = 1627 [, вѣрнѣе, 1626] года.

[На лл. 3^b—4^a указатель содержанія, озаглавленный: Ἡ βίβλος ἥδε τούσδε τοὺς λόγους φέρει.]

Тутъ же [л. 4^b] четвероконечный крестъ съ надписью:

κόσμιος πέφυκα τῆς παρούσης πυξίδος

т. е. «Я, крестъ, сталъ украшеніемъ сей книги».

[На л. 5^a есть миніатюра, изображающая свв. Косму и Даміана, извлекающихъ змѣю и излечивающихъ верблюда. При разныхъ числахъ мѣсяца есть изображенія и другихъ святыхъ, иногда хорошей сохранности. Есть и заставки красивыя.

Въ этой минеѣ есть житія не на всѣ дни, а только на 1—7, 9—16 ноября.

На л. 3^a помѣтка 1632 года:

Ὁ παρὼν νοέμβριος ἐμετασταχώθη ὑπὸ Γ ε ρ α σ ί μ ο υ ἱεροδιακόνου ἐν τῷ Σιναίῳ ἁγίῳ ὄρει. ἔτει ͵ζρμ′ κατὰ μῆνα μάϊον.]

№ 336.

Βίοι ἁγίων. Νοέμβριος. Μεταφράστου: на пергаминѣ in folio.

№ 337.

Житія святыхъ того же мѣсяца, на пергаминѣ въ листъ.

№№ 338—339.

Βίοι ἁγίων. Δεκέμβριος. На пергаминѣ in folio, въ два столбца, въ двухъ экземплярахъ.

№№ 340—341.

Βίοι ἁγίων. Ἰαννουάριος, на пергаминѣ in folio, въ два столбца, въ двухъ экземплярахъ. Во второмъ изъ нихъ.

[№ 341 (**512**).

XI вѣка, лл. 259 (362×266; 240×175) по 25 строкъ, въ два столбца], послѣ оглавленія [занимающаго л. 1ᵃ⁻ᵇ] приписано [на л. 2ᵃ рукой XIV вѣка]:

+ Ἡ τοιαύτη βίβλος ἠχμαλωτίσθην ἀπὸ τῆς Πτελεμαΐδος τὴν αἰχμαλωσίαν παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ ἐξηγόρασεν αὐτὴν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἀγαρηνῶν ὁ μοναχὸς Β η σ α ρ ί ω ν ὑπὸ τοῦ κόπου αὐτοῦ. λοιπὸν γοῦν παρακαλῶ ὑμῖν, ὦ ἀδελφοί, οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν τοιαύτην δέλτον, εὔχεσθαί μοι διὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἀγάπην, ὡς πολλὰ ἁμαρτωλὸν καὶ μὴ ποιοῦντα τί ἀγαθὸν ἔργον· καὶ ὁ θεὸς συγχωρήσει ὑμᾶς καὶ ἡμῖν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀμήν:—

Другою рукою [XVI вѣка] приписано [тутъ же]: «Пожертвована сія книга въ Син. м-рь» [а именно:

Ἀφιερώθη ἡ θεία καὶ ἱερὰ βίβλος αὕτη ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τὸ σίνεο καὶ ὁ στερήσε βουληθῆς τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς τὸ μέρος αὐτοῦ ἔστω μετὰ τῶν ἱεροσύλων.

Пожертвованіе потверждено другой припиской того же лица:

Τοῦτο τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν βιβλίον ἀφιερώθη εἰς τὴν θείαν καὶ ἱερὰν μεγάλην βασιλικὴν μονὴν τοῦ Σιναίου ὄρους· καὶ μηδεὶς πάντολμος ἀναφανῇ καὶ ἐξῶσαι τῆς μονῆς ἵνα μὴ ἔξῃ τῶν ἱεροσύλων τὸ ἐπιτίμιον: ͵ζλη΄.]

На оборотѣ листа, на которомъ читается эта приписка, [т.е. на л. 2ᵇ] помѣщены [οἱ ἅγιοι τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ ἰαννουαρίου μηνός:—т. е.] живописные образа святыхъ мѣсяца января, въ три ряда всего 11-ть образовъ. Живопись очень хороша, хотя образа и попорчены.

[Есть приписки чтецовъ:

1) XIII вѣка: αὕτη ἡ βίβλος ἰαννουάριος μὴν ἐθεάθειν ὑπὸ ἐμοῦ ἁμαρτωλοῦ Θ ε ο δ ο ύ λ ο υ τ ο ῦ Κ υ π ρ ί ο υ περιέχων λόγους θ΄.

2) XVII вѣка: αὕτη ἡ βήβλος ἐδιαβάστη ὑπὸ ἐμοῦ Θεοδοσίου τοῦ ἁγιωρίτου. εὔχεσθαι διὰ τὸν κύριον.

3) XVIII—XIX вѣка: ἀνεγνώσθη καὶ ὑφ' ἡμῶν ἐν τῇ ὑπερορίᾳ ὄντων· Κωνστάντιος (?) Κωνσταντινουπόλεως.

Приписка посѣтителя: ͵αχιθ' ἰανουαρίου ις' ἦλθα εἰς τὸ ἅγιον μοναστήριον ἀρχιερατέβοντος Ἰωάσαφ.

Содержаніе р-си:

1) лл. 3ª—18ª μὴν ἰαννουάριος ε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Θηβαίου: — εὐλόγησον πάτερ.

Καὶ ζωγράφοις τῶν ἀρχετύπων ἐκεῖνα πρὸς μίμησιν αἱρετώτερα... ἀμήν: —

2) лл. 18ª—27ª μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Πολυεύκτου: —

Εἴπερ τις ἄλλη καλλίστη τῶν διηγήσεων...ἀμήν:—

3) лл. 27ᵇ—46ª μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μαρκιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας: —

Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ τὴν βασιλίδα ταύτην .... ἀμήν: —

4) лл. 46ª—102ª μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου:—

Ἥδιστον μὲν ἔαρ ἐν ὥραις, κάλλιστος δὲ ἐν ἄστρασιν ἥλιος... ἀμήν: —

5) лл. 102ᵇ—111ᵇ μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ερμύλου καὶ Στρατονίκου: —

Βασιλεύοντος Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς... ἀμήν:—

6) лл. 111ᵇ—155ᵇ μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Νείλου μοναχοῦ καὶ ἐρημίτου εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἁγίων ἀββάδων τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει καὶ τῇ Ῥαϊθῷ: —

Ἀλώμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων ... ἀμήν.

7) лл. 155ᵇ—171ᵇ μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ διὰ Χριστὸν πτωχοῦ: —

Τυραννικόν τι χρῆμα τέκνων στοργή... ἀμήν: —

лл. 172^a—196^a μηνὶ τῷ αὐτῷ ιςʹ. Λόγος εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου:—

Ὅσοι τῷ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θείῳ ἔρωτι... ἀμήν:—

лл. 196^b—259^a μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζʹ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ καθηγητοῦ τῆς ἐρήμου Ἀντωνίου, συγγραφεὶς καὶ ἀποσταλεὶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ μοναχοὺς παρὰ Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας: —

Ἀγαθὴν ἅμιλλαν ἐνεστήσασθε πρὸς τούς... ἀμήν:—]

№ 342.

Βίοι ἁγίων. Μὴν φευρουάριος. На пергаминѣ in folio, въ два столбца. Рукопись весьма древняя.

№ 343.

Βίοι καὶ λόγοι εἰς τινὰς ἁγίους. Μὴν μάρτιος. На пергаминѣ in folio.

№ 344 (**517**).

Βίοι ἁγίων καὶ λόγοι διάφοροι, на пергаминѣ in folio [XII вѣка, лл. 137 (340×243; 251×165), въ два столбца, по 35 строкъ; тетради αʹ—ιηʹ.] Тутъ есть —

[лл. 113^b—123^b] Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως Ῥωμαίων διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱστοριῶν περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ἐξ Ἐδέσσης μετεκομίσθη πρὸς τὴν πανευδαίμονα ταύτην καὶ βασιλίδα τῶν πόλεων Κωνσταντινούπολιν.

Οὐκ ἄρα μόνος αὐτὸς ἀκατάληπτος ἦν· ὁ συναΐδιος τῷ πατρὶ θεὸς λόγος... ἀμήν: —

на десяти листкахъ in folio въ два столбца.

[Содержаніе р-си:

1) лл. 1^a—16^b Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τοῦ μεγάλου:—

Ἀλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα καὶ φιλαρέτων... ἀμήν:—

2) лл. 16ᵇ—23ᵇ Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων του Χριστοῦ μαρτύρων Μανουήλ, Σαβὲλ καὶ Ἰσμαήλ: δέσποτα εὐλόγησον:

Οἱ μὲν ἄλλοι διῶκται καὶ τύραννοι... ἀμήν: —

3) лл. 24ᵃ—34ᵃ Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμψὼν τοῦ ξενοδόχου: εὐλόγησον δέσποτα:

Ἅμα μὲν χάριτος ἔργον καὶ... ἀμήν:—

4) лл. 34ᵃ—43ᵇ Ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας καὶ ἆθλα καὶ ἀποδημίας καὶ τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου: —

Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον τοὺς ἐξ ἀρχῆς... ἀμήν:—

5) лл. 43ᵇ—59ᵇ Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου:—

Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν βασίλειον ἰθυνόντων ἀρχὴν... ἀμήν:—

6) л. 59ᵇ—70ᵃ Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος: —

Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλύος κατὰ πάσης... ἀμήν: —

7) лл. 70ᵃ—73ᵇ Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Καλλινίκου:

Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης... ἀμήν:—

8) лл. 73ᵇ—79ᵃ Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Εὐδοκίμου:—

Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ θεὸν φερωνύμως... ἀμήν:—

9) лл. 79ᵃ—93ᵃ Διήγησις Ἰωσήπου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων Μακκαβαίων:—

Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλω... ἀμήν: —

10) лл. 93ᵃ—113ᵃ Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς θεοπρεποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς προσέτι καὶ περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος· καὶ ὅπως ὁ μέγας οὗτος πλοῦτος χριστιανοῖς τεθησαύρισται: —

Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον... ἀμήν: —

11) лл. 113^b—123^b Константина слово (см. выше).

12) л. 124^a—136^b Λόγος διαλαμβάνων τὰ περὶ τῆς γεννήσεως ἀνατροφῆς κηρύγματος καὶ ἀποτομῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ περὶ τῆς εὑρέσεως τῆς τιμίας αὐτοῦ κεφαλῆς:—

Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκουμένης... ἀμήν:—

На л. 136^b правый столбецъ пустой и л. 137^a былъ пустой, но рука XIII в. заполнила его приписной молитвы I. Златоустаго. На л. 137^b документъ (снимокъ его на табл. 60), вѣроятно современный р-си, но присоединенный тѣмъ, кто дописывалъ молитву, такъ какъ л. 137, вшитый въ тетрадь ιη′ (безъ соотвѣтствія ему съ другой стороны), содержитъ именно только другую (того же?) молитву и молитву Іоанникія Вел., но безобразно срѣзанъ не этимъ дописчикомъ.

На передней доскѣ переплета приписка:

ἡ παροῦσα βίβλος ἐστὶν Ἰωάννου τοῦ Δοκειανοῦ +

которымъ прибавленъ и

πίναξ ἀκριβὴς τῆς παρούσης πυκτίδος +]

№ 345.

Βίοι ἁγίων, на пергаминѣ in folio.

№ 346.

Idem, на пергаминѣ in 4°.

№ 347.

Idem, на бумагѣ in folio.

№ 348 (**516**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Βίοι ἁγίων. Πανηγυρικόν. Рукопись на пергаминѣ, XI или XII вѣка, [лл. 211; по 36 строкъ, въ два столбца,], въ листъ [315×240; 242×170], писана почеркомъ косвеннымъ.

[Впереди поставленъ подробный указатель содержанія:

Л. 1^{a-b} Ἡ βίβλος ἥδε τούσδε τοὺς λόγους φέρει: —

α΄. μηνὶ μαΐῳ η΄. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου.

Ἀλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα...

β΄. μηνὶ ἰουνίῳ ιζ΄. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Μανουὴλ Σαβὴ καὶ Ἰσμαήλ:—

Οἱ μὲν ἄλλοι διῶκται...

γ΄. τῷ αὐτῷ μηνὶ κθ΄. Ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας ἆθλα καὶ ἀποδημίας καὶ τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου: —

Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον...

δ΄. μηνὶ ἰουλίῳ η΄. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου:—

Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ...

ε΄. μηνὶ ἰουνίῳ κζ΄. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμψὼν τοῦ ξενοδόχου: —

Ἅμα μὲν χάριτος ἔργον...

ς΄. μηνὶ ἰουλίῳ λ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Εὐδοκίμου: —

Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ θεὸν...

ζ΄. τῷ αὐτῷ μηνὶ κζ΄. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος:—

Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλύος κατὰ...

η΄. τῷ αὐτῷ μηνὶ κθ΄. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου: —

Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης...

θ΄. μηνὶ αὐγούστῳ α΄. Διήγησις Ἰωσήππου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων Μακκαβαίων: —

Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι...

ι΄. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους καὶ εἰς τὴν μητέρα αὐτῶν: —

Ὡς φαιδρὰ καὶ...

ια΄. τῷ αὐτῷ μηνὶ ς΄. Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκείας

λόγος εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ: —

Ἥλιος ἄρτι κατὰ γῆς ἐπαφεὶς...

ιβ'. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Κρήτης λόγος εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτήν: —

Ὅσοι τῇ κενώσει τοῦ λόγου...

ιγ'. τῷ αὐτῷ μηνὶ ιε'. Λόγος διαλαμβάνων ἀπὸ σεβασμίας γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου τῆς θεοπρεποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν· καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς: —

Ἐχρῆν ὡς ἀληθῶς τὴν παρθένον...

ιδ'. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον προφήτην καὶ πρόδρομον ἀπόστολόν τε καὶ μάρτυρα Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: —

Ἰωάννης τὸ μέγα κλέος...

ιε'. Λόγος ἤτοι ἐγκώμιον εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τὴν ἐξ Ἀντιοχείας γινομένην: —

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπεδήμησε πρόδρομος...]

Послѣднее житіе:

[л. 173а—211а] Μηνὶ ὀκτωβρίῳ ϛ'. Νικήτα ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης προθεωρία τῆς ἐν ἐπιτόμῳ διηγήσεως τῶν πράξεων τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Θωμᾶ.

Ὁ σκοπὸς ἡμῖν τοῦ παρόντος πόνου πρὸς τὸ χρήσιμον ἀφορᾷ τῆς εὐσεβοῦς ἀρετῆς καὶ τῶν ἀκροατῶν ὠφέλιμον. ὑπόθεσιν προτιμηθεὶς παλαιτάτην τῇ συγγραφῇ. πεζώτερον μέν πως συντεθείσῃ καὶ ἀφελέστερον, μᾶλλον δὲ διακορέστερον. κἀντεῦθεν πολλοὺς τῶν φιλομαθῶν ἀποκναιούσῃ τῇ ἀμετρίᾳ τοῦ λόγου. παρ' ἡμῶν δὲ τὰ νῦν εὐχῆς χάριν καὶ τοῦ κοινωφελοῦς συντετμημένη καὶ μετενηνεγμένη πρὸς τὸ εὐφραδὲς καὶ εὐσύνοπτον. ξενιζέτω δὲ τοῦτο μηδένα, καινοτομίας τινὸς ἢ ἑτεροδιδασκαλίας παρέχον ὑπόληψιν· μήποτε γὰρ τοσοῦτον ἐκσταίημεν τοῦ καθήκοντος, ὥστε τὰ ἱερὰ καὶ ὑπὲρ λόγον κενοφωνεῖν λόγια καὶ τῷ τῆς κενοδοξίας ὕδατι καπηλεύειν τὸν ὀνησιφόρον καὶ ὑπὲρ ἔννοιαν οἶνον τῆς χά-

ριτος. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς πρῶτοι τοῦτον εἰσάγομεν τῆς συγγραφικῆς ἀπαγγελίας τὸν εὐμέθοδον τρόπον· ἀλλ' Ἑβραίων μὲν καὶ Ἑλλήνων οἱ ἀρχαιότατοι καὶ σοφώτατοι ἄπειρα, καὶ μακροῦ χρόνου παντοδαπὰ πράγματα βραχέσι ῥηματίοις καὶ βιβλίοις συστείλαντες τοῖς ἐφεξῆς κατέλιπον εἰς μνημόσυνον. Ἔπειτα τὸ οἰκειότερον· οἱ Χριστοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ διδασκάλου θεῖοι μαθηταὶ καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι, ὡς ἐκ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ἐστὶ καταμαθεῖν, τῶν τε θεοτεχῶν αὐτῶν πράξεων τῶν κοινῇ παρὰ τοῦ ἱεροφάντορος συγγεγραμμένων Λουκᾶ, καὶ τῶν τοῦ χριστοφόρου Παύλου, Ἰακώβου τε καὶ Πέτρου, Ἰωάννου καὶ Ἰούδα φαεινοτάτων ἐπιστολῶν, τοσοῦτον ἐξέκλιναν ἀμετρίας τοῦ λόγου ὑπερβολῆς φημὶ καὶ ἐλλήψεως. τὸ σύμμετρον αὐτοῦ καὶ ἀπέριττον τετιμηκότες. ὅσον αὐτόθεν παρίσταται τοῖς συνετῶς τὰ πάνσοφα ἐκείνων ἀνελίττουσι λόγια· μαθηταὶ γὰρ ἦσαν τοῦ πάντα μέτρῳ καὶ σταθμῷ διορίζοντος θεϊκῶς, καθόλου τῷ διδασκάλῳ πειθόμενοι. κατ' ἴχνος τοίνον καὶ ἡμεῖς τοῖς διδασκάλοις ἑπόμενοι τοῦ συναποστόλου αὐτῶν, τοῦ πανευφήμου λέγω Θωμᾶ τὰς θεοφεγγεῖς καὶ ψυχοσώστους πράξεις ταῖς ἱεραῖς αὐτοῦ θαρροῦντες πρεσβείαις, κατὰ τὸν προϋπογραφέντα τρόπον ἐκτιθέναι ἀρχόμεθα.

Ὁ μακαριώτατος Θωμᾶς ὁ ἀπόστολος...

Въ концѣ Житія писатель обращается къ Θомѣ съ молитвою: ἀντιδοίης ὥσπερ πρώην τῆς τηκεδόνος, οὕτω καὶ νῦν τῆς προσβαλούσης ὀφθαλμίας ἀπαλλαγήν, τήν τε τοῦ λοιποῦ βίου κυβέρνησιν ἀνυπεύθυνον ἡμῶν τε καὶ τοῦ πιστευθέντος ποιμνίου.

№ 349 (**1606**).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ въ листъ [278×199; 218×132] XVI вѣка. На первой страницѣ внизу приписано

Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων,

его рукою. Содержитъ:

1) Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας: —

Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ὑπομνήματα πρὸς ἀρετῆς ὑπόδειγμα...

2) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας κατὰ Ἑλλήνων.

3) Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ περὶ τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἀριμήνῳ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας συνόδων.

4) Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ τῶν γενομένων.. συνόδων.

5) Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς.

6) Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἀρειανῶν ἀπολογία ὑπὲρ Διονυσίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

7) Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην καὶ Ἀντίοχον]

и еще длинный рядъ произведеній Аѳанасія Александрійскаго], почти всѣ [при чемъ значительная часть переписана рукой Маргунія].

№. 350.

Λόγοι, Βίοι ἁγίων καὶ Διηγήσεις, на бумагѣ in folio.

№ 351.

Житіе Іосифа прекраснаго, Ѳеодоры и другихъ святыхъ, на бумагѣ in 8°, рукопись 1671 года.

№ 352 (**458**).

Рукопись на бумагѣ in 4° [210×150 *Г*,] [лл. 359, по 22—25 строкъ, разными почерками *А*]. Содержаніе:

1) Житіе преподоб. Павла Ѳивейскаго,

2) житіе св. Антонія Великаго,

3) часть Патерика, составленнаго Павломъ Евергетиномъ [начиная съ главы I:

α'. Ὅτι οὐ δεῖ τινα ἑαυτὸν ἀπογνῶναι ποτε. Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης...;

текстъ его обрывается на словахъ:... πληροφορήθητε οὖν ὅτι οὐ. *А*].

№ 353 (**542**).

Рукопись [XVII вѣка *АГ*] [XVIII вѣка *В*] на бумагѣ [лл. 230 *В*] in 4⁰ [190×150 *Г*] [написанная разными почерками *ВГ*.]

1) Житіе Василія Новаго: [л. 1ᵃ—21 Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Νέου συγγραφὲν παρὰ Γρηγορίου τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ.

Ἡ ἀκατανόητος καὶ μεγάλη καλοσύνη τοῦ θεοῦ... *В*]

2) Есть тутъ нѣчто о мытарствахъ: [л. 21 Ἀρχὴ τῶν τελωνίων.

3) л. 193 Μερικὴ διήγησις τοῦ οὐρανίου ναοῦ. *В*]

№ 354 (**543**).

Житіе Андрея Христа ради Юродиваго: рукопись [1630 года *АВГ*] на бумагѣ, in 4⁰ [195×140 *Г*], [лл. 187, по 20 строкъ *А*] [лл. 186.

Содержитъ:

1) Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ, συγγραφεὶς παρὰ Νικηφόρου ἱερέως τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων τῆς ἐπωνύμου τοῦ θεοῦ σοφίας.

Βίον θεάρεστον καὶ πολιτείαν ἄμεμπτον... Ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ μεγάλου...

л. 30ᵇ Περὶ τῆς διαλέξεως Ἐπιφανίου καὶ τῶν φιλοσόφων.

л. 46. Περὶ τῆς ἁμάξης.

л. 89ᵇ. Περὶ Βιγρίνου τινὸς μάγου.

л. 98ᵇ. Περὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

л. 105ᵇ. Περὶ τὸν καθαροπότην.

л. 114. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ψυχῆς.

л. 151. Περὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ ἑτέρων.

л. 170. Περὶ ἀκαταλήπτου θεότητος.

2) л. 185ᵇ—186ᵃ Μηνὶ μαΐῳ κη΄. μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς

ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ... προσόμοια ἦχος α' τῶν οὐρανίων ταγμάτων. *B*]

[Есть и тропарь Святому на день его памяти —28 мая. *A*]

[Разновременныя приписки сдѣланы на л. 186^b; первая изъ нихъ гласитъ:

τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιερώνω μετὰ τὸν θάνατόν μου ἐν τῷ ἀγίῳ καὶ θεοβαδίστῳ ὄρει τῷ Σιναϊ· καὶ ὅστις ἐκεῖνος ἤθελεν στείλλη ἐκεῖ, ἔστω εὐλογημένος καὶ συγχωρημένος παρὰ θεοῦ· ὅστις δὲ πάλιν τὸ ἤθελεν ὑστερήσει ἀπὸ τὸν ἄνω ἅγιον τόπον, ἔσται ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου. Ἱερεμίας ἱερομόναχος Σιναΐτης. *B*]

№ 355 (**531**).

Βίοι, μαρτύρια καὶ ἄλλαι συλλογαί, на бумагѣ in 4⁰ [219×154; 140×88] [разными почерками XV—XVI вѣковъ] [лл. 333, по 21 строкѣ *A*] [лл. 337 *B*]. [Начала рукописи не хватаетъ. *B*] Тутъ есть:

[1) лл. 1—8.

2) лл. 8^a—20^b Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μάρτυρος ἡμῶν Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις Ζήνωνος τοῦ βασιλέως καὶ Γρηγορίου ἐπάρχου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄντος...

3) лл. 20^b—41^a Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου.

4) лл. 41^a—49^b Βίος καὶ πολιτεία Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.

Ἐγένετο ἀνὴρ ἐν τῇ Ῥώμῃ θεοσεβὴς ὀνόματι Εὐφημιανὸς ἐπὶ...

5) лл. 49^b—61^a Λόγος περὶ μετανοίας καὶ περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου.

Δεῦτε ἀγαπητοί μου δεῦτε πατέρες καὶ ἀδελφοί...

6) лл. 61^a—64^a Μὴν νοέμβριος δ'. Διήγησις περὶ τοῦ θρήνου τοῦ προφήτου Ἱερεμίου περὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ περὶ τῆς ἁλώσεως αὐτῆς καὶ περὶ τῆς ἐκστάσεως Ἀβιμέλεχ.

Ἱερεμίας οὗτος ὁ μέγας προφήτης ἐξ Ἀναθὼθ ὑπάρχων τῆς κώμης...

7) лл. 64ª—72ᵇ Περὶ τῆς ἁλώσεως Ἱερουσαλὴμ τὰ λαληθέντα ὑπὸ Κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν, καὶ ὅπως ἡ αἰχμαλωσία γέγονεν· ἔχει γὰρ οὕτως.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἱερεμίαν λέγων...

8) лл. 72ᵇ—91ª Μηνὶ νοεμβρίῳ κε΄. Μαρτύριον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης τῆς Βηργυλλίου καὶ ῥήτορος.

Ἔτους τριακοστοῦ πέμπτου βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβοῦς καὶ παρανόμου βασιλέως Μαξεντίου ἦν πολλὴ μανία τῶν εἰδώλων...

9) лл. 91ª—99ª Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐλευθερίου.

Ἀναλύσαντος Ἀδριανοῦ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν Ῥώμην οὗτος ἤκουσε περί τινος ὀνόματι Ἐλευθερίου...

10) лл. 99ᵇ—121ª Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ ὄρους περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν καὶ μνησικακεῖν.

Ἀεὶ μὲν ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάρις διὰ πάσης τῆς τοῦ θεοῦ γραφῆς πρὸς ἐργασίαν τῶν θείων αὐτοῦ ἐντολῶν ἡμᾶς προτρέπεται...

11) лл. 121ª—126ᵇ Μηνὶ νοεμβρίῳ α΄. Βίος καὶ πολιτεία τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.

Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλεύοντος πᾶσα πλάνη καὶ δαιμονικὴ λατρεία ἐλύθη...

12) лл. 126ᵇ—133ᵇ Λόγος ὠφέλιμος ἐκ θείων πατέρων καὶ εὐαγγελικῶν διδαγμάτων περὶ τῶν ἀποιχομένων, ἀποδεικνύων ὅτι καλόν ἐστι τὸ εὖ ποιεῖν ὑπὲρ αὐτῶν.

Στασιώδης ὁ παρὼν βίος καὶ πολλαῖς καταντλούμενος τρικυμίαις...

13) лл. 134ª—136ª] Τοῦ ἀββᾶ Ἡσαίου:—Ἐντολαὶ τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς μετ' αὐτοῦ:—

Ἐθέλοντες μεῖναι μετ' ἐμοῦ ἀκούσατε διὰ τὸν θεὸν...

⁂

14) [л. 136ᵃ—138ᵇ Τοῦ ἀββᾶ Ἠσαΐου ἀναχωρητοῦ] Περὶ τοῦ κατὰ φύσιν νόμου: —

Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ὅτι ἐν ἀρχῇ ὅτε ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον...

15) [л. 138ᵇ—144ᵇ Τοῦ αὐτοῦ] Περὶ καταστάσεως ἀρχαρίων καὶ τῶν κελλιωτῶν: —

Πρὸ παντὸς χρήζομαι τῆς ταπεινοφροσύνης...

16) [л. 144ᵇ—179ᵇ] Περὶ συνειδήσεως τῶν καθημένων ἐν τοῖς κελλίοις.

Ἐὰν ὁδεύητε ἐν ὁδῷ καὶ ἔστιν ἀσθενὴς ἐν ὑμῖν, ἐάσατε αὐτὸν προπορεύεσθαι ὑμῶν...

17) [л. 180ᵃ—183ᵇ] Νικηφόρου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου στίχοι περὶ διαίτης εἰς τὸν πρῶτον τοῦ ἁγίου ὄρους κῦρ Ἰωαννίκιον, τὸν εἰς τὸ Πρωτάτον τῶν μονῶν τοῦ ἁγίου ὄρους προϊστάμενον.

Πολλάκις μὲ ἠξίωσας τέκνον εὐλογημένον... ἔρρωσο τοίνυν πρώτιστε τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου: —

18) [л. 183ᵇ—188ᵇ Εὐσύνοπος (!) ἤδησης.

Προσήκει παντὶ χριστιανῷ τηρεῖν... ἰδίᾳ δὲ ποιῶμεν: + . +

19) л. 189ᵃ—191ᵃ Τύπος καὶ παράδοσις καὶ νόμος τῆς σεβασμίας λαύρας τοῦ ἁγίου Σάβα.

На л. 191ᵃ послѣднія 6 строкъ и лл. 191ᵇ—195ᵇ оставлены пустыми.

20) л. 196ᵃ—213ᵇ Συνοδικὸν ἀναγινωσκόμενον τῇ α′ κυριακῇ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἤγουν τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἐποφειλομένη πρὸς θεὸν...

вѣчная память провозглашается царямъ, кончая:...Ἰσαακίου τοῦ διὰ τοῦ ἁγίου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος Ἰωαννικίου μετονομασθέντος. Ἀλεξίου· Θεοδώρου. Ἀλεξίου, а патріархамъ, кончая:... Χαρίτωνος. Θεοδοσίου. Γερασίμου. Νικήτα. Ἰωάννου. Μιχαήλ. Θεοδώρου. Μαξίμου μοναχοῦ καὶ Μανουήλ.

21) л. 214ᵃ—242ᵃ Акаѳистъ Богородицѣ;

лл. 242ᵃ—244ᵇ пустые.

22) л. 245^{a-b} окончаніе какой-то статьи о заблужденіяхъ латинянъ;

23) л. 246^{a}—247^{b} символъ вѣры съ толкованіемъ и анаѳематствованіемъ еретиковъ.

24) лл. 247^{b}—251^{b}] Ἐγκούκλιος (!) ἐπιστολὴ Γενναδίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς σὺν αὐτῷ ἁγίας συνόδου πρὸς ἅπαντας τοὺς ὁσιωτάτους μητροπολίτας καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥωμης.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ τῷδε, Γεννάδιος καὶ ἡ ἐνδημοῦσα τῇ βασιλευούσῃ Κωνσταντινουπόλει νέᾳ Ῥώμῃ σύνοδος:

Ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ θεὸς...

Подписи:

Γεννάδιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ νέας Ῥώμης.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἡρακλείας.

Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ἀγκύρας.

Εὐνόμιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας.

Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Νικαίας.

Ὑπέγραψαν δὲ καὶ οἱ ἑβδομήκοντα τρεῖς: —

Засимъ непосредственно слѣдуетъ:

25) [лл. 251^{b}—283^{a}] νε':— Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει ἐν ταῖς ἁγίαις τῆς τεσσαρακοστῆς νηστείαις τοῖς ταύτης σάββασιν νηστεύειν.... и объясненіе сего правила, [начин.: Διορθώσασθαι τὸ σφάλμα... оканч.:...ἀφορισμόν: — и рядъ другихъ правилъ съ толкованіями и выдержекъ изъ отцовъ церкви (вырваны лл. между 264 и 265 и, можетъ быть, между 270 и 271)]

Ἡ τοῦ θεοῦ μεγάλη ἀγάπη... ἀπολύονται: —

26) [лл. 283^{a}—289^{a} Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου διδασκαλία χρονικὴ τῆς μονῆς τῶν Στουδίων· πολλαὶ γὰρ κατηχήσεις εἰσὶ τοῦ Στουδίτου, ἀλλ' αὕτη λέγεται κατήχησις χρονική.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες νῦν ἐπιχειρῶ πᾶσιν ὑμῖν τοῖς...

27) лл. 289ª—290ᵇ Ἑτέρα διδασκαλία χρονικὴ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ ὄρους.

Ἀπὸ μὲν τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ ἁγίου πάσχα.... ἀμήν.

28) лл. 290ᵇ—294ᵇ о постѣ среды и пятка;

29) лл. 294ᵇ—296ª хронологическія вычисленія:

Ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Νῶε ἔτη... ἕως τῆς ζ′ ἔτη ρνε′:—

30) лл. 296ᵇ—301ᵇ] Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρός τινα ἐπίσκοπον Ῥώμης περὶ τῶν ἀζύμων καὶ σαββάτων [есть и περὶ τῶν πνικτῶν.

31) лл. 301ᵇ—311ª Κανονάριον διαγορεῦον περὶ πάντων λεπτομερῶς τῶν παθῶν καὶ τῶν τούτοις προσφόρων ἐπιτιμίων· περὶ τῆς ἁγίας κοινωνίας βρωμάτων τε καὶ πομάτων καὶ εὐχῶν λίαν συμπαθέστατον: Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ: κεφάλαιον ε′:—

Τῆς θείας καὶ παναγάθου τοῦ ὑπεραγάθου καὶ ἀληθινοῦ...

лл. 311ª—314ª Ἀνάκρισις τοῦ ἀναδεχομένου πρὸς ἐξομολογουμένους: — καὶ αὐτὸ τοῦ Νηστευτοῦ:— κεφάλαιον ς′:—

Ὅμως ὁ δεχόμενος τὰς ἐξομολογήσεις... λαμβανέτωσαν ἐπιτίμιον κατὰ πάντα:—

лл. 314ª—321ª Ἰδοὺ τὸ δεύτερον τῶν διαφόρων ἐπιτίμιον· τοῦ Νηστευτοῦ καὶ αὐτό: κεφάλαιον ζ′.

Αὗται αἱ διαφοραὶ... καὶ μεταμεληθῶμεν ἐπ' αὐτήν: τέλος +

32) лл. 321ᵇ—322ᵇ Φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συναγωγαὶ καὶ ἀποδείξεις..., обрывающіяся на срединѣ втораго отвѣта.

33) лл. 323ª—337ª принадлежатъ другой р-си XVI вѣка и содержатъ, начиная съ л. 324ª, (заст.) Κάτωνος Ῥωμαίου γνῶμαι δίστιχοι, ἃς ἐκ τῆς Λατίνων γλώττης μετήνεγκεν εἰς τὴν ἑλλάδα διάλεκτον ὁ ἐν μοναχοῖς τιμιώτατος κῦρ Μάξιμος ὁ Πλανούδης.]

Отдѣлъ III.

Учительство и Проповѣдничество.

№ 356 (**319**).

Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, съ схоліями, рукопись 1048 года на пергаминѣ, [лл. 246 *А*] [тетради α'—λα', но въ α' пропали 4 лл. въ срединѣ;] in folio [290×228; 214×120; по 31—36 строкъ. Содержитъ рукопись:

[На л. 1ᵃ Πίναξ τῆς παρούσης βίβλου τοῦ ἁγίου Διονυσίου.

1) Περὶ οὐρανίου ἱεραρχίας κεφάλαια ιε'.]

[2) Περὶ θείων ὀνομάτων κεφάλαια ιγ'.

3) Περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας κεφάλαια.

4) Περὶ μυστικῆς θεολογίας κεφάλαια ε'.

5) Десять посланій: одно къ Гаію, одно къ Сопатру, одно къ Димофиту, четыре къ Дороѳею, одно къ Титу и одно къ Іоанну Богослову.

Впереди всего есть предисловіе, начин.:

Τὴν μὲν εὐγένειαν... *А*]

На оборотѣ послѣдняго листа запись:

Ἐτελειώθη σὺν θεῷ ἡ ἱερὰ καὶ ψυχω-
φελὴς καὶ θεολογικοτάτη βίβλος
τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου μηνὶ
ἰουλίῳ γ', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἔτους
͵ςφνς' ἰνδικτιῶνος α'. γραφεῖσα διὰ
χειρὸς Χριστοφόρου ἐλαχίστου
καὶ ἀναξίου διακόνου ἐπὶ

Μ ι χ α ή λ τοῦ εὐλαβεστάτου ἡ-
γουμένου μονῆς τῶν Σ τ ο υ δ ί ο υ. δυσωπῶ δὲ
πάντας τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐν ταύτῃ
ἵνα εὔχεσθε ὑπὲρ τῆς ταπεινῆς καὶ ἁ-
μαρτωλοῦ μου ψυχῆς. ἵνα εὕροιμι
ἔλεος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως τοῦ θεοῦ
ἀποδιδόντος ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἴ-
δια ἔργα.

№ 357.

Τοῦ αὐτοῦ, новѣйшая рукопись на бумагѣ.

№ 358.

Четыре тома выписокъ изъ Ефрема Сирина.

№ 359 (**405**).

Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου, на пергаминѣ [лл. 257 *А*] [тетради α′—λγ′, но въ λγ′ только 5 листовъ, а 6-й отрѣзанъ] in 16° [153×95; 108×63; по 22 строки] древняя рукопись [XI—XII вѣка] [XI вѣка *Г*]. Почеркъ хорошъ. [Содержитъ

1) 55 аскетическихъ словъ И с а а к а С и р и н а, изъ которыхъ первое περὶ τῆς ἀδιαλείπτου νηστείας, а послѣднее озаглавлено: Σχόλαια καὶ δηλώσεις περὶ τῶν ἐν ταῖς μαρτυρίαις διαφόρων νοημάτων.

Αἴσθησις πνευματική ἐστιν . . .

2) посланіе къ аввѣ С и м е о н у. *А*]

№ 360 (**342**).

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου 16 λόγοι, на пергаминѣ [лл. 239 *А*] [тетради α′—λ′] in folio [285×240; 200×155; двумя почерками, по 25 строкъ] ͵ςφζ′ ἔτους, =999 года, [на самомъ же дѣлѣ 1051 года, какъ видно изъ записи на recto послѣдняго листа тетради λ′:

Ἐγράφη ἡ παροῦσα βίβλος εἰς μῆνα δεκέμβριον ἰνδικτιῶνα πέμπτην ἐν ἔτει τῷ ͵ςφξ′ ⁘]

№ 361 (**347**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι να'. Эти 50 и одно слово писаны на тончайшемъ бѣломъ пергаминѣ [лл. 359 *А*] [лл. 324 (192×125; 145×75) по 36 строкъ] въ 8-ю долю листа, съ золотисто цвѣтными заголовками [въ XI, а не] въ XIII вѣкѣ [X—XI вѣка *АГ*]. Въ самомъ началѣ [л. 6ᵇ—10ᵇ] указатель Словъ [Ἐνταῦθ' ἀκριβὴς τῆσδε τῆς βίβλου πίναξ: —], писанъ золотомъ и голубою краскою въ перемежку. Послѣ указателя слѣдуютъ вотъ какія примѣчанія съ обычными знаками:

[л. 11] Τὸ ἡλιακὸν τοῦτο σημεῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ πατὴρ περὶ θεολογίας διαλέγεται, διὰ τὸ ἥλιον δικαιοσύνης τὸν θεὸν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ὀνομάζεσθαι. Это примѣчаніе написано золотомъ.

Ὁ ἀστερίσκος οὗτος τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ θεολόγος περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διαλέγεται· διὰ τὸν φανέντα τοῖς μάγοις ἀστέρα. Это написано краснымъ черниломъ.

Τὸ σημεῖον τοῦτο τὸ ὡραῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ἡ φράσις κεκαλλώπισται, ἢ τὸ νόημα ἐξήνθισται, ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπεραίρεται. Это писано золотомъ.

Τὸ σημεῖον τοῦτο τέτακται ἐν τοῖς χωρίοις, ἐν οἷς εὑρίσκεται ξένον τι, ἢ κατὰ δόγμα, ἢ καθ' ἱστορίαν, ἢ κατὰ φράσιν, ἢ κατά τι τοιοῦτον ὀφεῖλον σημειωθῆναι τῷ ἀναγινώσκοντι. Это писано голубою краскою.

На послѣдней страницѣ золотомъ приписано нѣсколько монограммъ. Къ сожалѣнію, эти буквы полуизглажены. Ничего тутъ понять нельзя. Подъ ними нарисована ваза съ цвѣтами и птичками.

Отличная, образцовая, рукопись полная! Смотри образчикъ и почерка въ моей Палеографіи XIII вѣка [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 335.

1) На лл. 1ᵇ, 2ᵇ, 3ᵇ, 4ᵇ и 5ᵇ миніатюры, изображающія Григорія Богослова; къ послѣдней присоединены

Στίχοι εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον:—

Ὁ γρήγορος νοῦς, τοῦ θεοῦ τὸ βιβλίον·
Λαμπτὴρ ὁ μέγας, ἡ στάθμη τῶν δογμάτων·
Σύννους ὁρᾶς ἔνεστιν εἰκονισμένος·
Φαίνων παραινῶν νουθετῶν τε καὶ λέγων·
Ὡς οἱ θέλοντες τοὺς ἐμοὺς νοεῖν λόγους,
Τὸν νοῦν καθαρθήτωσαν ἐκ μολυσμάτων:—

2) Лл. 1ª, 2ª, 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 322ᵇ—324ᵇ пустые; л. 12ª⁻ᵇ тоже, но рукой XVII вѣка есть приписка:

τὸ παρὸν βιβλίον τὸ ἔφεραν ἡ πατέρες· ὁποῦ τῆν ε ἰ β ε ρ ι α· ὁ παπὰς κῦρ β ε ν έ δ ι κ τ ο ς καὶ ὁ κ ο σ μ ά ς. καὶ ὅπιος το παρι ἀποῦ τὸ ὄρος τὸ σ υ ν ν ὰ νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν τιη' θεοφόρων τῶν αἰ ν ε ι κ έ α συναθρισθέντων· καὶ ὁ μερὶς αὐτοῦ μετὰ ε ἰ ο ῦ δ α.]

3) На л. 11ª пятистишіе:

Εἴ ποτε τις μελαθρῶν ἐμῶν εἴσω γένηται·
. . . .
Εἶδεν ἄγαλμα θεῖον θείαν μαρμαρμαῖρον πραπιδέσσιν:—

4) На л. 11ᵇ еще два пятистишія:

ἄλλο. Εἴ τις ἐμῆς σοφίης εἴσω δαπέδων γεγένηται·
. . .ἀνθρώποισιν εἰς ἀΐδιον κατάλειψ :—
ἄλλο. [ ]γανον ὀξὺ θήξαντες, ἔχουσιν ἄμυναν.
. . . .
Οὐδὲ βίου κακότητος ἐν ἀλιτροῖσι δάμωσιν:—

5) лл. 13ª—321ᵇ всѣ 51 слова Григорія.

6) л. 321ᵇ запись уставная:

Ἀρχὴν ἁπάντων καὶ τέλος σε Χριστέ μου,
Καλῶς γινώσκων εὐχαριστῶ σοι λόγε·
Ὡς συντελεστῇ τῶν καλῶς πονουμένων·
Ἀλλ' ὦ τὰ πάντα συμφερόντως ἰθύνων·
Ὁ τὸν πόθον δοὺς τῷ καλῷ ἄνακτί σου·
Ὁ καὶ φυλάττων δεξιᾷ ζωηφόρῳ·
Σὺ νεῦσον αὐτοῦ τῇ γαληνῇ καρδίᾳ

Γραφεῖ ταπεινῷ καὶ κατηυτελισμένῳ·
Βλέπειν προσηνὲς· δυσχερῆ τε τοῦ βίου,
Ἐξευμαρίζειν δεξιᾷ τρισολβίῳ:—

7) Рукой XII вѣка на л. 322[a] сначала безъ заглавія стихи:

Θεὸς τὸ διττὸν οὐκ ἔχει τῶν πνευμάτων
. . . .
Φέρει τὸ σεπτὸν τῆς ἀρίστης ἑπτάδος: —

а затѣмъ

8) Τοῦ Ψελλοῦ τοῦ ὑπερτίμου κυροῦ Μιχαήλ:—

Εἴ τις μίαν ἄναρχον ἀρχὴν οὐ σέβει. . . ὡς τῆς ἐκείνου τυγχάνων κληρουχίας:—]

№ 362.

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι, на хлопчатной бумагѣ in folio maximo, рукопись XIII вѣка, переплетенная въ 7135 = 1627 году.

№ 363.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаминѣ in folio, въ два столбца, рукопись XIV вѣка. Почеркъ хорошъ.

№ 364.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаминѣ in folio, въ два столбца, рукопись XIV вѣка. Почеркъ хорошъ.

№ 365.

Τοῦ αὐτοῦ λόγοι, на бумагѣ in 8°, рукопись новая.

№ 366.

Изъясненіе Словъ его Никитою Ираклійскимъ: рукопись на бумагѣ въ листъ.

№ 367.

Ἑρμηνεία τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας κῦρ Νι-

κήτα εἰς τὰ κείμενα Γρηγορίου Θεολόγου: на бумагѣ въ листъ, рукопись огромная, писана стенографически разными почерками.

№ 368.

Шестодневъ Іоанна Златоустаго на тонкомъ пергаминѣ in folio, рукопись весьма древняя.

№ 369.

Его же Шестодневъ, на пергаминѣ in folio въ два столбца, рукопись хорошая.

№ 370.

Его же Шестодневъ, на пергаминѣ in folio, въ два столбца, прекрасная древняя рукопись.

№ 371.

Его же Шестодневъ, на пергаминѣ in 4° majori, рукопись древняя.

№ 372 (**363**).

Его же Шестодневъ, на бумагѣ 1335 года in folio majori [403×300; 272×205; по 37 строкъ] [лл. 320. *A*]

Смотри у меня почеркъ этой рукописи [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 413; смотр. табл. 78.

На оборотѣ послѣдняго листа запись:

+ δόξα τῷ θεῷ τῷ συνεργῷ τοῦ τέλους +
Πολυχρονηθεὶς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας:
Κωνσταντῖνε ἄριστε (выскоблено одно слово)
Ὡς ἐλαιῶν νεόφυτα κύκλῳ τῆς σῆς τραπέζης:
Καὶ κατατρύφα τῶν μελιρρύτων λόγων:
Αὖθις Χρυσοστόμου τε τοῦ σοφωτάτου:
Ἐγγὺς ὑπάρχει πανταχοῦ σοι προσδόκα:
Κἂν εὔτονός τις καὶ σφριγῶν τὸ σαρκίον:
Ἄδηλός ἐστι καὶ νέοις καὶ πρεσβύταις:
Εἰς ἡλιακοὺς μακροκυκλοῦντας δρόμους:

Ἴδοις υἱοὺς τῶν σῶν υἱῶν ἐν βαθυτάτῳ γήρᾳ.
Ἀεὶ τὸ τέρμα τῶν ἐμῶν χειρῶν βλέπων:
Τοῦ παμμάκαρος καὶ σοφοῦ Βασιλείου:
Πλὴν εἰσαεὶ βέλτιστε τοῦ βίου πέρας:
Κἂν ᾖς ἐν ἀκμῇ κἂν νεάζεις εἰσάγαν:
Ἡ γὰρ δρεπάνη τῆς τομῆς τοῦ θανάτου:
Πλὴν χαῖρε λαβὼν καὶ τὸ τῶν πόνων πέρας: —]

† Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος ἐν ἔτει ͵ςωμγ′ ἰνδικτιῶνος γ′ μηνὶ φευρουαρίῳ ιβ′ †

№ 373 (**364**).

Златоустово толкованіе Евангелія Матѳея, писано на пергаминѣ въ XI вѣкѣ [лл. 369, размѣра 330×250; 233×170; по 30 строкъ; тетради α′—μζ′] [лл. 370 *A*], съ портретами [л. 3[a]] царя Константина Мономаха и царицъ Зои и Ѳеодоры, [гдѣ надписано вверху: ὡς τῆς τριάδος σῶτερ εἷς παντοκράτωρ. слѣва: σκέποις κράτιστον δεσπότην Μονομάχον. внизу: ὁμαιμόνων ζεῦγος τὲ πορφύρας κλάδ[ον]. справа: τῶν γῆς ἀνάκτων τὴν φαεινὴν τριά[δα].] и [л. 2[b]] съ изображеніями евангелиста Матѳея и Іоанна Златоустаго. Смотри эти портреты и изображенія въ моемъ собраніи образчиковъ книжной живописи, на листахъ [въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. картонъ № 1 табл. 19 и 55].

Въ концѣ этой рукописи читается:

τετράδια με′ φύλλα τξ′ т. е. «тетрадей 45, листковъ 360».

[Лл. 1[a-b], 2[a], 3[b], 369[b] пустые. Рукопись начинается предисловіемъ

лл. 4[a]—7 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον καὶ τῶν ἠθικῶν δύναμις ἐν συντόμῳ: —

Ἐπειδὴ ἔθος ἦν... ἐν συντόμῳ εὑρίσκειν:—

и оглавленіемъ 45 словъ, за которымъ слѣдуетъ

лл. 8[a]—369[a] самый текстъ ихъ.

На л. 369[a] есть приписка XVI вѣка:

Τοῦτο τὸ βιβλίον ἔδοσεν ὁ κῦρ Μιχαὴλ Ἀλουνὰς εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τὸ Σίναιον· καὶ ὁποῦ ξενώσει αὐτῶ ἐκ τῆς μονῆς ταύτης νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν πατέρων ἀμήν: —]

№ 374 (**366**).

Его же толкованіе Евангелія Матѳея [XI вѣка], на пергаминѣ, in folio [лл. 347 *А*] [тетради α'—μβ'] въ два столбца [326×250; 226×168; по 33 строки;], очень хорошая рукопись огромная. Въ началѣ

[лл. 1ª—2ª Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου: τῶν ἠθικῶν ἡ δύναμις ἐν συντόμῳ: —

Ἐπειδὴ ἔθος ἦν... ἐν συντόμῳ εὑρίσκειν: —

и оглавленіе 44 словъ.

Затѣмъ] помѣщены слѣдующіе стихи, писанные буквами, похожими на наши церковнославянскія:

[л. 2ᵇ] + Τοὺς μαργάρους σου τῶν λόγων χρυσοῖς λόγοις:
Κεραννύων ἄριστα καὶ περιπλέκων:
Χριστοῦ μαθητὰ σὸς μαθητὴς εἰκότως:
Ἔδειξε πολλῷ μᾶλλον εὐπρεπεστέρους:
Ἄρρητον ὥραν ἡδονὴν ψυχῶν ξένην:
Νύμφης τε Χριστοῦ κάλλος οὐκ ἔχον κόρον:
Ὧν τὴν ἀπαστράπτουσαν ὁ Πλουτῶν χάριν:
Λήθην τε νικᾶν καὶ χρόνου φθορὰν θέλων:
Εἰς τοῦτο καινὸν ἐγχαράττει βιβλίον:
Τοῖς εὐσεβοῦσι πρᾶγμα μυρίου πόθου:
Ἡ βίβλος ἔσχεν ἥδε Ματθαίου λόγους:⁚·
Οὕσπερ διετράνωσε τὸ χρυσοῦν στόμα:⁚·

[На лл. 3ª и слѣд. до конца находится текстъ 44 бесѣдъ. Вѣроятно, предполагалась запись въ концѣ, такъ какъ на оборотѣ послѣдняго листа правый столбецъ пустой.]

№ 375 (**365**).

Его же толкованіе Евангелія Матѳея, [XI вѣка] на пергаминѣ [лл. 276 *А*] in folio [380×280], въ два столбца,

прекрасная древняя рукопись толстая; [писана двумя почерками: одинъ по 34 строки размѣра 265×182, другой по 42 строки, размѣра 272×200.

Содержитъ также 44 бесѣды]. Въ началѣ ея [л. 1ᵇ] написаны эти же самые стихи [, которые видимъ въ № **364**,] какъ бы нашими церковнославянскими буквами, кои прорисованы киноварью и золотомъ; [въ этихъ стихахъ пропущены 2 послѣднія строки, т. е. Ἡ βίβλος. . . στόμα, и вмѣсто Ὧν τὴν ἀπαστράπτουσαν ὁ Πλουτῶν χάριν поставлено: Οὓς καὶ ποθήσας σὸς λάτρης Κωνσταντῖνος].

№ 376 (**368**).

Его же толкованіе Матѳея [слова μϛ′—ϟ′] на пергаминѣ [лл. 369 *A*] [тетради α′—μζ′] in folio [345×235; 238×145; въ два столбца, по 29 строкъ] рукопись, [XI, а не] XIII или XIV вѣка.

№ 377 (**367**).

Его же толкованіе Матѳея, на пергаминѣ in 4⁰ majori [300×230] въ два столбца [разными почерками], рукопись старинная [XI вѣка; тетрадей старой нумераціи α′—λα′ и новой λβ′—να′]. Въ началѣ ея на верхнемъ полѣ написано красн. черниломъ: τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου ὄρους σϊνᾶ.

[Содержитъ бесѣды α′—με′, конецъ которыхъ дописанъ рукой XVII вѣка].

№ 378 (**370**).

Его же толкованіе Евангелія Іоанна на пергаминѣ [лл. 275 *A*] in folio [307×240; 200×155; по 29 строкъ], въ два столбца, рукопись древняя [XI вѣка.

Содержитъ

лл. 1ᵇ—2ᵇ оглавленіе бесѣдъ съ με′ до πη′;

лл. 3ᵃ и слѣдд. всѣ указанныя въ оглавленіи бесѣды.]

Въ концѣ [на оборотѣ послѣдняго листа] приписано красною краскою:

⁝· πη Θεοδ/ ἀ ̓ εν λόγοις

далѣе не разберешь. [На самомъ дѣлѣ запись читается такъ:

Τῷ συμπληρωτῇ τῶν καλῶν θεῷ χάρις.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου ἐν λόγοις πη'. Θεόδωρος μοναχός:—

На л. 1ª, оставленномъ первоначально пустымъ, приписка XIII—XIV в.:

Αὕτη ἡ βίβλος τὸ κατὰ Ἰωάννην (выскоблено: εὐαγγέλιον) τὸ δεύτερον τοῦ Χρυσοστόμου ἐθεάθειν ὑπὸ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Θεοδούλου τοῦ Κυπρίου ιε' σεπτεμβρίου. εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ· ἡ πρεσβεία τῆς ἁγίας Βάτου τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου να μας φυλάξει:—]

№ 379 (**369**).

Его же толкованіе Евангелія Іоанна, на пергаминѣ, [не] 1434 года, in 4⁰ maximo, въ два столбца, [326×255; 223×155; по 29 строкъ, 39 тетрадей: α'—ιθ' старой нумераціи и α'—κ' позднѣйшей] [лл. 293 *A*], прекрасная рукопись [XI, а не] XV вѣка. Въ концѣ ея на полѣ [послѣдняго листа recto] приписано:

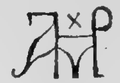

Λεόντιος ἀναγνώστης καὶ δεύτερος δομέστικος ἐπισκοπῆς Καρπαταιών· γέγραπται ἰαννουαρίῳ τῇ κβ', ἡμέρᾳ σαββάτῳ τῆς ,αυλδ' τοῦ Χριστοῦ: —

[На лл. 1ª и слѣд. содержится Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον: — всего 44 бесѣды.

Текстъ кончается фигурно на послѣднемъ листѣ recto, а оборотъ его пустой. Вышеприведенная приписка сдѣлана позднѣйшей рукой; основной же почеркъ р-си принадлежитъ XI вѣку].

№ 380 (**371**).

Его же толкованіе дѣяній и посланій апостольскихъ [въ 55 бесѣдахъ, изъ которыхъ послѣдняя обрывается на словахъ: πάντως

γὰρ οἷα τὰ πρότερα τοιαῦτα ἔσχε. *А*] на бумагѣ [лл. 390 *А*] in folio [325×240; 240×165; по 30 строкъ], въ два столбца рукопись не древняя, но и не новая [XIV—XV вѣка] [XVI—XVII вѣка *А*].

№ 381 (**372**).

Его же толкованіе посланія къ Римлянамъ [въ 34 бесѣдахъ *А*], на пергаминѣ [тетради α'—λδ' *Г*] [лл. 264, по 30 строкъ *А*] in folio [320×260 *Г*], въ два столбца; рукопись XIII вѣка [XI вѣка *Г*].

№ 382 (**373**).

Его же толкованіе посланія къ Галатамъ, на бѣломъ пергаминѣ in folio [322×245; 212×152; по 29 строкъ;] рукопись толстая [лл. 313 *А*] [; тетради нумерованы отъ α' до μ'; отъ послѣдней вырѣзаны два послѣднихъ листа]. Почерки тутъ [два] разные [XI вѣка] [X—XI вѣка *А*]. Смотри у меня образчики [въ собраніи Порфирія Имп. Публ. Библ. 345].

[1) На лл. съ 1[a] тетради α' до л. 3[b] тетради λβ' содержится Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴν μὴ ἰδίᾳ ἐχούσης τω ἠθικῶν. Всего 24 бесѣды.

2) Съ л. 3[b] тетради λβ' до конца идутъ сначала ὑπόθεσις τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου: — затѣмъ 9 бесѣдъ, но 9-я обрывается словами:... εἰ συνήθειαν ἐπιζητεῖς τοσοῦτον κλαύ.]

№ 383 (**380**).

Его же разныя Слова на бумагѣ in folio, рукопись 6341=833 года. Смотри у меня образчикъ почерка ея [два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 414; сравн. табл. 74] [XIV вѣка *Г*] [лл. 316 А] [XIII вѣка; лл. τκζ', но внутри нѣсколько листовъ пропало (246×180; 165×125), по 22 строки; ну-

мерація той же позднѣйшей рукой, которая сдѣлала оглавленіе впереди, на листѣ при переплетѣ.

Начин. съ л. α′ (заст.) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλία προλεχθεῖσα εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν· οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας· καὶ πρὸς τοὺς σκανδαλιζομένους ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις τῶν δικαίων καὶ ταῖς τῶν ἁμαρτωλῶν εὐημερίαις καὶ κατὰ τῶν τολμώντων βλασφημεῖν: — Λόγος α′:—

[Ἀ]κούσατε τῆς ἀποστολικῆς φωνῆς...]

[Далѣе слѣдуютъ слова:

β′) ἐπὶ τῇ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνδριάντων,

γ′) πρεσβευτικὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως (Антіохіи),

δ′) παρακλητικὸς πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς,

ε′) δεύτερος παρακλητικὸς περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν ἀπειλὴν

и еще 29 словъ, изъ которыхъ послѣднее подъ цифрой λόγος νθ′ есть δεύτερος εἰς τὸν Ἰὼβ начин.: Φέρε καὶ ἡμεῖς ἀφώμεθα τῆς... *А*]

[На л. τκζ′ᵇ запись:

+ Ἐδωρήθη ἡ παροῦσα βίβλος παρ’ ἐμοῦ εὐτελοῦς μοναχοῦ Γεωργίου τοῦ Χρυσοστομίτου τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ ἁγίου καὶ θεοδέγμονος [выскоблено: ὄρους τοῦ σινᾶ] καὶ εὔχεσθε οἱ ταύτῃ ἐντυγχάνοντες καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν ἀργόμενοι ὑπὲρ τοῦ παρασχόντος αὐτήν. μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος ιδ′. ϛτμα′.]

№ 384 (**375**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

На тонкомъ бѣломъ пергаминѣ [IX—X вѣка] въ большой листъ [340×250; 260×158; лл. 437, изъ которыхъ лл. 1, 2, 6, 7, 14, 15—бумажные XVI вѣка. Счетъ тетрадей начинается съ л. 3 и ихъ всего 56. Текстъ въ два столбца

по 32 строки. На л. 437ᵇ помѣтка рукой XII—XIII вѣка: φύλλα υκα'.

На лл. 3ᵃ—4ᵇ Τάδε ἔνεστιν εν τῇδε τῇ βίβλῳ: — оглавленіе книги;

лл. 5ᵃ—437ᵃ самый текстъ согласно съ оглавленіемъ] Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

1) Λόγοι 21 ἐκλεκτοί, [а именно:

a) εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου. Οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ,

b) ἐπὶ τῇ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνδριάντων,

c) πρεσβευτικὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως (т. е. Антіохіи),

d) παρακλητικὸς πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς,

e) δεύτερος παρακλητικὸς περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν ἀπειλήν,

f) περὶ τοῦ ὅτι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος,

g) ὑπόμνησις τῶν προλεχθέντων, начин.: Πολλὰ μέν καὶ περὶ πολλῶν χθὲς...

h) εἰς τὸ· Περιεπάτει ὁ θεός,

i) ἔπαινος τῶν κατωρθωκότων, начин.: Καὶ πρὸς ὑμᾶς...

j) ἔπαινος τῶν μετὰ τὴν ἑστίασιν ἀπηντηκότων εἰς τὴν ἀκρόασιν, начин.: Καὶ χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν...

k) εὐχαριστία πρὸς τὸν θεὸν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τῆς στάσεως προσδοκηθέντων κακῶν,

l) δευτέρα εὐχαριστία, начин.: Καὶ χθὲς εἶπον εὐλογητὸς ὁ θεὸς...

m) εὐχαριστία, начин.: Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς...

n) ἐπὶ τῶν ἐπαναληφθεισῶν ταραχῶν ἕνεκα φημῶν, начин.: Οὐχ ὡς ἔτυχε τὴν πολὺν ἡμῖν ὁ διάβολος...

o) εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας, начин.: Ἔδει καὶ τήμερον καὶ τῷ προτέρῳ σαββάτῳ...

p) εἰς τὴν φήμην πρέδας πρὸς βουλευόμενον φυγεῖν, начин.: Τὸν ἄρχοντα μὲν...

r) εἰς τὴν τῶν πεπλημμεληκότων ἐξέτασιν, начин.: Εἰς καιρὸν ὑποψάλλομεν ἅπαντες...

s) εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· Χαίρετε ἐν Κυρίῳ,

ι) τῇ κυριακῇ τῆς σφζομένης, начин.: Κατατρυφήσαντες τῶν ἁγίων μαρτύρων...

υ) εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου καὶ τὴν τοῦ βασιλέως διαλλαγήν, начин.: Ἀπὸ τῆς ῥήσεως...

χ) κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι (безъ начала) *A*].

2) Λόγοι περὶ ἱερωσύνης ἕξ,

3) Λόγοι πρὸς Ἰουδαίους 5,

4) Λόγοι πρὸς ἀνομίους καὶ περὶ ἀκαταλήπτου 6,

5) Λόγος παραινετικὸς περὶ μετανοίας.

6) Въ концѣ [на л. 437ᵇ позднѣйшей рукой] приписано: Ἔτους ͵ςυα' =893 года.

+ Αὔτη ἡ βίβλος ἐστὴν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ν ι κ ο λ ά ο υ τοῦ ἐν το ρ ι κ ο υ δ ῖ· καὶ η της (читай εἴ τίς) την ἐ [вытерты два слова]. Далѣе слѣдуютъ заклятія похищающимъ эту рукопись изъ церкви св. Николая Рикудскаго [: νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν τιη' θεοφόρων πατέρων τῶν ἐ(ν) Νικαίᾳ καὶ τὴν ὀργὴν τῆς θεοτόκου καὶ εὕρι τὸν μέγα(ν) Ν ι κ ό λ α ο ν ἀντίδηκον ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ϑ[ ] [ ]του:—]

Еще далѣе приписано [тою же рукою]:

Ἔτους ͵ςυα'. βασιλέβοντος τοῦ πανευτυχεστάτου Λ έ ο ν(τ ο ς τοῦ Ἰ σ α ύ ρ ο υ καὶ ἀρχιερατέβοντος οἰκουμενικοῦ κυροῦ Σ ε ρ γ ι ο υ, ὃς καὶ τοὺς οἴκους ἐπίησεν.—

Вся эта приписка, слинявшая, вновь наведена черныммъ черниломъ по старому письму. Но она не относится къ рукописи; ибо Левъ Исаврянинъ царствовалъ въ 8-мъ вѣкѣ, а рукопись написана въ 893 году. Притомъ патріархъ Сергій, сочинившій Акаѳистъ Богоматери, святительствовалъ ранѣе сего Льва, съ 610 года по 639-й. Итакъ, эта приписка намарана какимъ-то мальчикомъ, не знавшимъ исторіи и хронологіи.

Смотри почеркъ этой отличной рукописи въ моей Палеографіи [обрывокъ одного листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 343; сравн. табл. 40.

7) Другія приписки разными почерками:

a) на л. 3ᵃ внизу 142⁸/₉ года:

[ ] ἐκρίθη ἔτους ,ϛϡλζ΄.

b) на л. 4ᵇ 1597 года:

ἔτους ,ζρϛ΄ νοεμβρίῳ μηνὶ κ΄ ἦλθα ἐγὼ ὁ Γεράσιμος ἱερομόναχος ἐκ τὸ οἰκονομίον τῆς Κρήτης· καὶ ἤφερα τὸ παρὸν βιβλίον, καὶ τὸ ἀφιερώνω εἰς τὸ ἅγιον ἡμῶν μοναστήριον τὸ Σίναιον καὶ ὅστις ἤθελε τὸ ξενώσῃ, ἢ κόψῃ τὸ φίλον, νὰ εἶναι ἀφορισμένος παρὰ τῶν τιη΄ θεοφόρων ἁγίων πατέρων καὶ ἀσυγχώρητος παρὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τῶν εἰπόντων ἆρον σταύρωσον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ: —

c) рядомъ длинная арабская приписка.

d) на л. 437ᵇ:

+ Λεοντίου ἱερομονάχου τοῦ κατακόσμου (!) Ἀψαρᾶ.

e) на л. 437ᵇ:

+ Νικόλαος εὐτελὴς ἱερεὺς ὁ Φραγγόπουλος ἀναγνώστης τῆσδε τῆς βίβλου.]

№ 385.

Его же слова въ св. Четыредесятницу, на пергаминѣ in folio, рукопись древняя.

№ 386 (**378**).

Его же разныя Слова:

1) шесть словъ о священствѣ,

2) шесть словъ противъ Іудеевъ,

3) одно πρὸς Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας,

4) семь словъ περὶ ἀκαταλήπτου,

5) одно καθ' αἱρετικῶν καὶ εἰς τὴν αἴτησιν τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου,

7) четыре слова о Лазарѣ.

[8) одно εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· περὶ δὲ τῶν κεκοιμημένων οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

9) пять словъ εἰς τὸν Ὀζίαν,

10) одно εἰς τὰ Σεραφείμ,

11) четыре слова εἰς τὸν μακάριον Ἰώβ,

12) ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κουκούσου τῆς Κιλικίας πρὸς τὴν μακαρίαν Ὀλυμπιάδα,

13) пять словъ εἰς τὴν Ἄνναν, которыми и кончается рукопись, обрываясь на словахъ: ... ἐξ μοχλοὶ καὶ θύραι *А*].

На пергаминѣ in folio [310×220; 210×160; по 31 строкѣ; [лл. 285] въ два столбца, прекрасная рукопись. Она весьма древняя [XII вѣка *А*] [XI вѣка], и приведена была въ порядокъ еще въ 6898=1390 [правильнѣе, 1389] году іеромонахомъ Петромъ, какъ это видно изъ приписки въ концѣ ея:

Μνήσθητι Κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Πέτρου ἱερομονάχου, τοῦ ἀνακενίσαντος τὴν βίβλον ταύτην. καὶ ἱ ἀναγινώσκοντες αὐτὴν εὔχεσθαί με διὰ τὸν Κύριον. καὶ μὴ καταράσθαι. καὶ ὁ θεὸς σώσει πάντας ἡμᾶς ἔτους ϛωηʹ ἰνδικτιῶνος ιγʹ μηνὶ δεκεμβρίῳ εἰς τὰς ϛʹ. καὶ ἤ τις τὸ στερίσει ἀπὸ τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ, νὰ κριθῆ μετὰ τοῦ Ἰούδα, τοῦ προδώτου:— + ὁ ἐλάχιστος ἐν ἱερομονάχοις Πέτρος καὶ πνευματικὸς πατήρ: —

№ 387.

Его же разныя слова, напр.: противъ іудеевъ, о священствѣ и проч., на пергаминѣ in folio, рукопись претолстая и претяжелая. На ней есть подпись Синайскаго епископа Лазаря.

№ 388.

Его же разныя слова, на пергаминѣ in folio, рукопись очень древняя. Мелкія буквы поставлены косовато.

№ 389.

Его же разныя слова, на пергаминѣ in folio. Нѣтъ ни начала, ни конца рукописи.

№ 390 (**1645**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

[Рукопись, на бумагѣ въ листъ 1466 года, на 24 тетрадяхъ; 290×215; 191×110; по 30 строкъ. Въ концѣ приписано:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Γεωργίου ἐλαχίστου ἱερέως τοῦ Τζαγγαροπούλου· εἰς ‚αυξς΄ εἰς τὸν μῆν τὸν ἰούνιον εἰς τὰς ιβ΄ αυτοῦ.

Содержитъ:]

1) Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἁγίας ἐνυποστάτου καὶ ὁμοουσίου τριάδος.

Οὐκ ἐπὶ μικροὺς ἡμᾶς ἀγῶνας ἐπείγεσθαι δεῖν ὁ σὸς ἀναπείθει λόγος...

и другія сочиненія его.

[2) Τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας περὶ πίστεως ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ εὐ[ ]:—

Πιστεύομεν εἰς πατέρα... βλασφημίας:—

3) Μαρτυρίαι ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς, δι᾽ ὧν ἐστὶν ἰδεῖν, ὅτι γεννητὸς ἐκ πατρὸς ὁ υἱός, καὶ οὐχὶ πεποιημένος.

Эти свидѣтельства взяты изъ Ветхаго и Новаго Завѣта. Напр.: изъ 2-го псалма: «Сынъ мой еси ты, азъ днесь родихъ тя». Изъ пророч. Исаіи гл. 53: «Во смиреніи судъ его взятся; родъ же его кто исповѣсть».

№ 391 (**21**).

Хранится въ кельяхъ Синайскаго архіепископа.

Θеодорита Кѵрскаго толкованіе Псалтири, на пергаминѣ in folio [310×200 *Г*] [л. 401, по 34 строки. Въ началѣ и въ концѣ рукописи не хватаетъ по 1 листу, которые добавлены позднѣйшей рукой. Предисловіе Θеодорита сопровождается стихами Арсенія въ честь пророка Давида *А*].

№ 392 (**398**).

Рукопись XIII вѣка [XIV вѣка *Г*] [XV вѣка *А*], на тонкомъ бѣломъ пергаминѣ [лл. 284 *А*] въ четвертую долю ли-

ста [240×175; 180×115;] [по 23 строки *A*]. Въ концѣ приписано:

Ἀντηγοράσθη τὸ αὐτὸν βιβλίον παρ' ἐμοῦ Κυρίλλου μοναχοῦ καὶ νοταρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐκ τοῦ τιμιωτάτου ἄρχοντος κυροῦ Λυγιροῦ καὶ νοταρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διὰ ἄσπρα ἑξήκοντα πέντε ἐν ἔτει ͵ζξγ' (7063=1555 г.) ἰνδικτιῶνος ιγ'.

1) Съ л. 1ª Τοῦ ἐν ἁγίοις καὶ ὁμολογηταῖς μεγάλου Μαξίμου περὶ διαφόρων ἀπόρων τοῦ Θεολόγου [т. е. Григорія Богослова, а также Діонисія Ареопагита и Св. Писанія *A*].

Τῷ θεοτιμήτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κυζίκου Ἰωάννῃ Μάξιμος μοναχὸς ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Ἐπαινοῦνται μὲν καὶ τυχὸν δικαίως παρὰ πάντων τῆς φιλομαθείας ἕνεκεν οἱ προθυμότεροι τῶν καλῶν ἐρασταὶ καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἐπιστήμης ἐπιμεληταὶ σπουδαιότεροι...

Рукопись составлена изъ небольшихъ статей; напр.:

— Πῶς ἡδονὴ γίνεται καὶ τί ἐστιν ἡδονή.

— Πῶς καὶ πόσαι κινήσεις εἰσὶ ψυχῆς.

— Θεωρία τῆς διὰ θαλάσσης διαβαθείσης δυνάμεως διὰ Μωυσέως.

— Θεωρία τῆς εἰς τὸ ὄρος ἀναβάσεως τοῦ Μωυσέως.

— Θεωρία τοῦ ἀβρόχχου φυράματος τῶν ἀζύμων.

— Θεωρία τῆς Ἰησοῦ ἡγεμονίας, καὶ τῆς διαβάσεως τοῦ Ἰορδάνου.

— Θεωρία τῆς Ἰεριχώ.

— Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ πρώτου καὶ δευτέρου λόγου.

— Θεωρία εἰς τὸν Ἀβραάμ, εἰς τὸν Μωυσῆν.

— Ἐκ τοῦ πρὸς Ἥρωνα τὸ φιλόσοφον λόγου εἰς τό: Συμβάματα καὶ παρασυμβάματα.

Σύμβαμα ἐστὶ κατὰ γραμματικοὺς πρότασις ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος αὐτοτελῆ διάνοιαν ἀπαρτίζουσα, οἷον· Ἰωάννης περιπατεῖ. Παρασύμβαμα δὲ ἐστὶ πρότασις ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος οὐκ αὐτοτελῆ διάνοιαν ἀπαρτίζουσα, οἷον· Ἰωάννῃ μέλει. Φήσας οὖν τίς· Ἰωάννης περιπατεῖ· οὐδενὸς ἑτέρου χρήζειν ἔδει-

ξεν· εἰπὼν δέ, Ἰωάννῃ μέλει, περὶ τίνος αὐτῷ μέλει, παρέλειψεν εἰπεῖν (Все).

[2) различныя по поводу богословскихъ вопросовъ разсужденія, изъ которыхъ послѣднее озаглавлено:

Τίνων ἐστὶν ἐν ἐνεργητικῇ τε καὶ ἀποτελεστικῇ μυστηρίων.

начин.: Τοιγαροῦν ᾤετο δεῖν ὁ μακάριος γέρων... *А*].

№ 393 (**522**).

Въ библіотекѣ Сипаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Очень хорошая рукопись. Она написана красивымъ почеркомъ на пергаминѣ въ листъ [305×237; 225×168; по 30 строкъ; 30 тетрадей] [лл. 347 *А*]. Изъ приписки въ концѣ ея видно, что она перебѣлена съ древней, обветшавшей, рукописи, по заказу Кипріана, игумена Каламиційской обители, въ 6750=1242 году:

[Ἔγραψε ταύτην τὴν πανίερον δέλτον, ὁ Λαυρέντιος αιμύλος μονοτρόπος. πεισθεὶς κελεύσει καθηγέτου τιμίου μάνδρας τῆς τῶν Καλαμιτζίων Κυπριανοῦ στέργοντος θεὸν ἀμέτρως· ὃς ἐφθαρμένης οὔσης τῆς πρωτοτύπου τῇ δαπάνῃ ἀνεκτήσατο ταύτην· πολλῇ τε σπουδῇ καὶ διαπύρῳ πόθῳ. ὥς τι δὲ θεῖον καὶ σεβάσμιον δῶρον τέθεικε τῷδε τῷ ὑπ' αὐτοῦ σεμνείῳ εἰς δόξαν εἰς ἔπαινον τῆς μακαρίας καὶ ἀρχιφώτου ζωαρχικῆς τριάδος ἣν εὐμενῆ ἕξοιεν ὅταν τῶν τῇδε πρὸς τὴν ἐκεῖθεν μεταστῇ κληρουχίαν ἔχων εἰς τοῦτο θερμῶς ἐκλιπαροῦντα τὴν σφῶν πατέρων πάνσεπτον ξυνωρίδα τὸν λαμπρὸν ἐν θαύμασι θεῖον λαμπτῆρα τῆς ἐκκλησίας Νικόλαον τὸν μέγαν καὶ Κυπριανὸν τὸ μονοτρόπων στέφος τὸν ἀγλαΐας θαυμάτων παραδόξων καταλαμπρύνον τὸ περίγειον ἅπαν]. εὗρε δὲ τέλος ἕκτης χιλιοντάδος ἄρτι τρεχούσης, πεντήκοντα σὺν ταύτῃ πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἑπτὰ συμμετρουμένοις μαρτίῳ πρὸς τὴν μέσην μηνὸς τοῦ χρόνου.

На лл. 1^{b}—2^{a} Τῆς βίβλου ταύτης ἀκριβὴς πίναξ πέλει: — изъ котораго видно содержаніе:

1) Льва VI Мудраго 32 слова,

[Λέοντος ἐν Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασιλέως λόγοι λβ', а именно:

α') εἰς τὴν Ἀνάληψιν,

β') εἰς τὴν καταφοίτησιν τοῦ ἁγίου πνεύματος,

γ') εἰς τὸ σύνθρονον (δεύτερος εἰς τὴν Πεντηκοστήν),

δ') εἰς τοὺς ἁγίους πάντας,

ε') εἰς τὸν ἀπόστολον Παῦλον.

ς') εἰς τὸν προφήτην Ἠλίαν.

ζ') εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν,

η') εἰς τὴν αὐτήν,

θ') εἰς τὴν αὐτήν,

ι') εἰς τὴν μετάβασιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου,

ια') ἀποτομὴ τοῦ Προδρόμου,

ιβ') εἰς τὴν γέννησιν τῆς θεοτόκου,

ιγ') εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου σταυροῦ,

ιδ') εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν,

ιε') εἰς τὸν αὐτόν,

ις') εἰς τὸν ἀοίδιμον Στεφανίτην Δημήτριον,

ιζ') εἰς τὸν αὐτόν,

ιη') εἰς τὸν αὐτόν, начин.: Ὅτι ἐν τοῖς βασιλείοις ὁ οἶκος αὐτοῦ ἀνιερώθη...

ιθ') εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον,

κ') εἰς τὰ Εἰσόδια,

κα') εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον.

κβ') εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν,

κγ') εἰς τὰ ἅγια Φῶτα,

κδ') εἰς τὸν Κλήμεντα Ἀγκύρας.

κε') εἰς τὸν μάρτυρα Τρύφωνα,

κς') εἰς τὴν Ὑπαπαντήν,

κζ') εἰς τὴν ἄπαρξιν τῆς νηστείας.

κη') εἰς τὴν αὐτήν,

κθ') ἐπιστολὴ πρὸς καθολικὸν τύπον τὴν παραίνεσιν φέρουσα,

λ') εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων νηστειῶν,

λα') εἰς τὰ Βάϊα,

λβ') εἰς τὸ ἅγιον σάββατον. *A*]

2) τοῦ ἁγίου Βασιλείου εἰς μ' μαρτυρας,

3) Іоанна Златоуст. разныя слова 6;

4) τοῦ ἁγίου Σοφρωνίου Ἱεροσολύμων εἰς ὁσίαν Μαρίαν τὴν Αἰγυπτίαν,

5) εἰς τὴν Ἀκάθιστον = сказаніе о чудномъ освобожденіи Константинополя при императорѣ Иракліи отъ нападенія и осады Скиѳскаго Кагана и Персидскаго царя.

[6) εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.

7) εἰς τὴν μνήμην τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυπριανοῦ. *A*]

№ 394 (**302**).

Ѳеофилакта Болгарскаго толкованіе четырехъ Евангелій, на пергаминѣ [лл. 345 *A*] in folio [288×225; 207×175, по 36 строкъ], въ два столбца, рукопись 1306 года. Почеркъ мелокъ. [На послѣднемъ листѣ recto запись киноварью]

Ἐπληρώθη σὺν θεῷ ἡ θεόπνευστος βίβλος δι' ἐξόδου τοῦ πανοσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου μητροπολίτου Μυρέων τοῦ κυροῦ Λουκᾶ ἐν μηνὶ μαΐῳ ἰνδικτιῶνος δ' τῷ ,ςωιδ' ἔτει +

[Другой рукой XIV' вѣка сдѣлана помѣтка:

Ἐκημήθη ὁ ὁσιώτατος μητροπολίτης Μύρων κύρης Λουκᾶς μηνὶ (выскоблено слово, вѣроятно, ἰουνίῳ) κε'. ἡμέρᾳ πέμπτη ἔτους ,ςωιη' ἰνδικτιῶνος η'.]

На л. 1^{a-b} Προοίμιον εἰς τοὺς τέσσαρας εὐαγγελιστάς. Βουλγαρείας.

Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἐκεῖνοι... οὕτως.

лл. 1^{b}—2^{a} Πίναξ σὺν θεῷ τῶν κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου.

лл. 2^{b} и слѣд. Ἐξήγησις τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρείας κυροῦ Θεοφυλάκτου εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον.

а также и на остальныя три Евангелія

№ 395.

Его же толкованіе четырехъ Евангелій, на пергаминѣ in 8⁰.

Тутъ въ началѣ на вепереплетномъ пергаминѣ написано: «Sia noto et manifesto ad ciaschuna persona, come Macharios patriarcha deli dicti chaloery de sancto sepolio: et quale. . Re.. à sancta Chaterina cioè uno dente et un pezo et copta guardiano de monte Syon faccio fede effere vera, et Rectori ricomando et sopranominatos Macharios cti li. . . sancto sepolio, faccendo li certi cti delloro aiuto cti clar. . . tente dio. In fede dele sopradicte cose ho rdocrate le prite. . . ápsso ad istin a di 15 Aprile 1503.

№ 396.

Его же то же, на пергаминѣ in 4⁰. Почеркъ хорошъ.

№ 397 (**303**).

Его же то же, на бумагѣ [XIV вѣка, лл. 210] in folio [303×230; 234×178; въ два столбца по 36 строкъ. Прежняя нумерація листовъ ε′—σιγ′ показываетъ, что пропало въ началѣ 4 лл.

На л. 1^a—209^b толкованіе Θеофилакта, начин. со словъ; αὐτὴν οὐχ ὡς γυναῖκα ἀλλὰ μόνον συνῴκει ὡς καὶ ὁ εὐαγγελιστής φησι. . . принадлежащихъ къ его слову εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν α′ περὶ μάγων, какъ видно и изъ киноварной помѣтки вверху страницы.

Обрывается на словахъ: πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν

На л. 210^{a-b} позднѣйшія помарки].

№ 398.

Μακαρίου Φιλαδελφίας Χρυσοκεφάλου ἐξήγησις τοῦ εὐαγγελίου εἰς κδ′ στοιχεῖα. [Вѣроятнѣе всего, что это № **314**.]

[Рукопись бумажная, XVI вѣка [XVII—XVIII вѣка *Г*], лл. 743 [лл. 246 *Г*] по 20 строкъ, in 12⁰ [190×140 *Г*].

Содержитъ

Μακαρίου Φιλαδελφείας λόγος ἐξηγητικὸς εἰς τὸ εὐαγγέλιον, раздѣленный на 16 отдѣловъ, изъ которыхъ каждый подраздѣляется на главы. Начинается толкованіемъ на рожденіе Предтечи, а кончается главой о воскресеніи мертвыхъ. *А*]

№ 399.

Хранится въ кельяхъ Спп. архіепископа.

Сводъ (Σειρὰ) толкованій книги Бытія, на бумагѣ in 8°. [Вѣроятнѣе всего, что это

№ **310**.

Рукопись бумажная, 1624 года, лл. 186 (210×140, 160×105) по 39 строкъ.

Содержаніе ея слѣдующее:

1) Съ л. 1ª подъ заглавіемъ:

Ἐξήγησις εἰς τὴν γένεσιν ἐκ διαφόρων διδασκάλων: — книга Бытія съ толкованіями Евсевія, Θеодорита, Василія Вел., Іоанна Злат., Северіана Гавальск., Геннадія КП., Акакія Кесар., Діодора, Евсевія Эмесск., Кирилла Алекс., Ипполита Римск., Аполинарія, Григорія Богосл., Исидора, Ефрема Сир., Иринея, Θеофила Александр., Θеодора Мопсуестск., Григорія Нисск., Серапіона Тмуйскаго, Дидима, Филона епископа, Евстаθія Антіох., Оригена, Филона еврея, Іосифа Флавія, Симмаха, Севира Антіох., можетъ быть, кого-нибудь и еще: всѣхъ χπα′ главъ. съ записью:

τέλος καὶ τῷ θεῷ χάρις. γένεσις ͵ΔΤΗ′:—

2) затѣмъ слѣдуетъ, подъ заглавіемъ

Ἔξοδος:

τῆς Ἐξόδου ἐξήγησις ἐκ διαφόρων διδασκάλων:— книга Исходъ съ толкованіями, въ χηη′ главахъ; кажется, тѣ же толкователи; съ записью въ концѣ:

τέλος τῆς ἐξηγήσεως τῆς Ἐξόδου. στίχοι [ ]υ′:—

3) Πόσαι παραδόσεις εἰσὶν τῆς θείας γραφῆς καὶ τοῦ (!) ἀπὸ τοῦ ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἑρμηνεῖαι. καὶ τίνες οἱ ταύτην ἑρμηνεύσαντες: —

α'. Πρώτη ἐστιν... ζ' Ἑρμηνεία ἡ τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ... εἰς διαφύλαξιν: —

4) Ποσάκις καὶ πότε ἐπορθήθησαν οἱ ἐξ Ἰσραήλ: —

α'. Ἐπὶ Ῥοβοὰμ... ια'. Ἐπὶ τοῦ υἱοῦ Οὐαπασιανοῦ.. ἁλώσει: —

5) Ὅτι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐμπρησθεισῶν τῶν βιβλίων.... παραδέδωκεν: —

6) Δέκα ὀνόμασι παρ' Ἑβραίοις ὀνομάζεται ὁ θεός... ὁ ζῶν: — τέλος.

7) Запись:

Ἐγράφη κατὰ τὸ ,αχκδ' σωτήριον ἔτος διὰ χειρὸς τοῦ ταπεινοῦ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Τεντελέκα καὶ πρωτεκδίκου Γλυκέως: — μαΐου μηνός: —]

№ 400.

Хранится въ тѣхъ же кельяхъ.

Сводъ (Σειρὰ) толкованій книги Іова, на пергаминѣ in folio.

№ 401.

Хранится въ тѣхъ же кельяхъ.

Сводъ Отеческихъ толкованій книги Пѣснь Пѣсней, на бумагѣ in 4⁰. [Вѣроятнѣе всего, что это

№ **312**.]

[Рукопись бумажная, XVII вѣка [написанная въ 1571 ,αφξα' [1]) году въ Венеціи *Г*], на лл. 150, in 4⁰ [210×150 *Г*], по 19 строкъ. Содержитъ:

1) Ἀπολογία καὶ ἀνατροπὴ τῶν κεφαλαίων τοῦ φρα Φραγκίσκου Μανουὴλ τοῦ μεγάλου ῥήτορος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἐλθὸν γράμμα...

2) Προκοπίου χριστιανοῦ σοφιστοῦ ἐπιτομὴ ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν εἰς τὸ Ἆισμα τῶν Ἀισμάτων, гдѣ приводятся выдержки

[[1]) Неизвѣстно, гдѣ сдѣлана ошибка: въ греческихъ буквахъ, или въ арабскихъ цифрахъ].

изъ Григорія Богослова, Кирилла Алекс., Аполинарія, Оригена, Прокопія, Филона, Нила и другихъ. *А*]

№ 402 (**410**).

Творенie Варсонофія и Іоанна: [пергам.] рукопись XIII [скорѣе XI—XII] [XII *А*] [XIII *КГ*] вѣка [лл. 196 *А*] [217×170; 147×130; по 26 строкъ; тетради нумерованы и ихъ 24; кромѣ того, одна еще есть при переплетѣ, взятая изъ другой рукописи].

Въ концѣ рукописи приписано:

+ ͵ζϟα (7091=1583 г.) μαρτίου εἰς τὰς ϛ' ὥρᾳ τετάρτῃ τῆς νυκτὸς ἔκαμεν ἐδῶ εἰς τὸ Μισιρί βροντές καὶ ἀσταραπές, καὶ νερο ἐληγό [ ] αυνεμόσορο (μὲ ἀνέμους μοσόρους).

[Содержаніе озаглавлено: Τοῦ ἁγίου Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ καὶ συνασκητοῦ αὐτοῦ διδασκαλίαι ψυχωφελεῖς, ἃς διὰ γραμμάτων ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας αὐτοὺς ἀδελφοὺς διὰ τοῦ ἀββᾶ Σερίδου τοῦ καὶ διακονοῦντος αὐτοῖς καὶ ἡγουμένου τοῦ κοινοβίου, ὃ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ Γάζης, ἐν ᾧ ἡσύχαζον οἱ ἅγιοι οὗτοι γέροντες.]

[Начин.: Πῶς δύναμαι εἰδέναι τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ λογισμόν... оканчив.:... καὶ ἐὰν αὐτῷ ῥίψωμεν τὴν μέριμναν, αὐτὸς ὡς βούλεται φροντίζει ἡμῶν. *А*]

№ 403.

Τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου λόγοι: рукопись новѣйшая.

№ 404 (**413**).

Τοῦ αὐτοῦ: рукопись на бумагѣ [лл. 212, по 21 строкѣ *А*] in 16⁰ [150×110 *Г*;] [1505 года *АГ*, по записи:

... ὀκτωβρίῳ ιβ' ἔτους ͵ζιγ' ἰνδικτ. η']

[, откуда видно, что правильнѣе: 1504 года.]

№ 405 (437).

Въ Сипаеджуванійской библіотекѣ въ Капрѣ.

Τοῦ ὁσίου πατρὸς Νείλου τοῦ Σιναΐτου, на пергаминѣ въ 8-ю долю листа [лл. 208 (200×140; 134×85) по 17 строкъ] VIII или IX вѣка [IX вѣка] [XI вѣка *Д*] [X вѣка *Г*].

1) [Въ началѣ не хватаетъ 2 лл. тетради α'. Поэтому находящееся на лл. 1ª—82ª слово] Περὶ σφαγῆς τῶν συνασκουμένων αὐτῷ πατέρων [начинается со словъ: λίγον τὴν μνήμην ἡσυχάσασαν ἡ ἐρώτησις· καὶ τὸν λογισμὸν αὖθις ἠνάγκασεν ἰδεῖν ὡς παρόντα τὰ πράγματα...]

2) [л. 82ᵇ—157ª Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου] Λόγος ἀσκητικός: —

Φιλοσοφεῖν ἐπετήδευσαν μὲν καὶ Ἑλλήνων πολλοὶ... ἀμήν: —

3) [л. 158ª—177ᵇ Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου] Πρόλογος τῶν περὶ προσευχῆς κεφαλαίων, καὶ κεφάλαια ρνγ': —

[Πυρέττοντά με... ἀμήν: —

и затѣмъ самыя περὶ προσευχῆς κεφάλαια ρνγ': — безъ конца: ρνα'. Προσευχῆς ἔπαινος οὐχ ἁπλῶς ἡ ποσότης ἀλλ' ἡ ποσότης· καὶ τοῦτο δὴ текстъ обрывается этими словами а пропали главы ρνβ'—ρνγ', потому что вырванъ 1 л. между 177 и 178].

4) [лл. 178ª—194ᵇ μηνὶ ἰαννουαρίῳ θ'] Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου πρὸ τεσσάρων ἰδῶν ἰαννουαρίων.

Νῦν ὡς ἔοικεν ἡ χάρις τοῦ θεοῦ πλουσία... ἀμήν.

5) [л. 194ᵇ—208ᵇ] Μάμαντος ἐπισκόπου Μελιτινῆς ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Πολύευκτον.

Οἱ πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν παλαισμάτων καὶ τὰς τῶν πολέμων ἀριστείας ἀπογραφόμενοι... ἀμήν: —

Въ концѣ сего похвальнаго слова Мамантъ упоминаетъ о томъ легіонѣ, въ которомъ состояли христіане, испросившіе у Бога дождь при императорѣ Маркѣ Авреліи, и прибавляетъ, что этотъ легіонъ донынѣ носитъ названіе: «Громоносный»: Καὶ τὸ κατενεχθὲν ὕδωρ τοῖς μὲν ἡμετέροις ἄφθονον τὴν χρείαν παρέσχετο, τοῖς δὲ βαρβάροις κεραυνὸς γέγονεν ἄρδην αὐ

τοὺς ἀναλώσας. ἐντεῦθεν τὴν ἐπωνυμίαν ἐκληρώσατο ἡ λεγεών, ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ θαύματος ἐνεργείας μέχρι νῦν γνωριζομένη. А немного выше говоритъ, что въ Константинополѣ одна знатная и благочестивая жена построила храмъ во имя св. мученика Поліевкта: Ἄλλοι ἀλλαχόσε πολλοὺς καὶ παγκάλλους ἤγειραν τῷ μάρτυρι τοὺς ναούς, ὥστε καὶ τὴν βασιλίδα πόλιν ὥσπερ τινὰ κλῆρον ἐξαίρετον καὶ θησαυρὸν ἄσυλον λείψανόν τι τοῦ μάρτυρος ἔχειν· καὶ περικαλλῆ τὸν ναὸν ἤγειρεν γυνὴ περιφανὴς καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ σωματικά.

Отсюда видно, что епископъ Мамантъ жилъ уже послѣ основанія и устройства Константинополя, но тогда, когда еще существовалъ такъ называемый Громоносный легіонъ Марка Аврелія.

[6) Лл. 157^b, 209^{a-b} пустые; на л. 208^b—209^a есть позднѣйшая приписка:

Βιβλίον τοῦ ἁγίου Χαρήτονος ἡ της ἡστερήση αὐτὸ ἐκ τῆς μονῆς ταύτης νὰ ἔχῃ τὰς ἀρὰς τῶν τιῃ ἁγίων πατέρων καὶ ἡ μερῆς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἠούδα τοῦ Ἠσκαριότου.]

№ 406 (416).

Ἰωάννου τοῦ Κλίμακος καὶ τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου συγγράμματα, на пергаминѣ in 8°, въ два столбца, рукопись весьма древняя [IX—X вѣка, лл. 117 (199×145); писана двумя руками: а) лл. 1^a—83^b (160×110) въ два столбца по 36 строкъ; б) лл. 86^a—117^b (153×110) въ одинъ столбецъ по 33 строки. Тетради нумерованы позднѣйшей рукой съ ε′—ιθ′, откуда видно, что пропали α′—δ′. Рукопись безъ начала и безъ конца; порядокъ листовъ долженъ быть: 9—16, 1—8, 17—117.

Лл. 84^a—85^b пустые.

Содержитъ:

1) лл. 1^a—75^b «Лѣствицу» Іоанна Климака со словъ: ὅτι ἀπεγνώκαμεν· ὅτι ἐξελίπομεν σφοδρα· οἱ μὲν ἔλεγον εἰ ἆρα ἐπιφάνοι ὁ Κύριος τοῦ λοιποῦ ἐφ' ἡμᾶς. ἕτερος δὲ ἆρα διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ χρέος... ступени ε′ (л. 1^a начин. съ τὸ δ'

ἐξ ἐναντίων ἢ φυσικῶν εἰς πνευματικὰ μετεγκεντρίσαι ἀξιέπαινον. τοῦτο δε τὸ πρόβλημα... т. е. съ первой трети ступени ζ′) до конца всѣхъ 30 ступеней. Здѣсь есть схоліи, какихъ въ другихъ р-сяхъ (напр., Sinait. **417**) не встрѣчается

л. 75ᵇ—83ᵇ (заст.) Πρὸς τὸν ποιμένα:

Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ... ὅτι καὶ προσ[ ]λεκασ τῷ ὄρει (обрыв.)

Дальше вырваны (но не еп. Порфиріемъ!) 3 листа изъ тетради ιε′ не потому ли, что здѣсь была запись перваго писца?

2) лл. 86ᵃ—88ᵃ (заст.) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αἰτήσαντα ἀδελφὸν πεμφθῆναι αὐτῷ τοὺς εὑρεθέντας λόγους τοῦ ἁγίου Δωροθέου.

Ἐπαινῶ σου τῆς προαιρέσεως· μακαρίζω σου τῆς περὶ τῶν ἀγαθῶν σπουδῆς... τῆς κατὰ Χριστὸν ὑποταγῆς ἐξανύοντος.

л. 88ᵃ—92ᵇ. Σὺν θεῷ περὶ τοῦ ἀββᾶ Δοσιθέου.

Ὁ μακάριος ὄντως Δοσίθεος... τὸ ἴδιον θέλημα.

л. 92ᵇ—117ᵇ Τοῦ αὐτοῦ ἀββᾶ Δωροθέου διδασκαλίαι διάφοροι πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς. ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀββᾶ Σερίδου. καὶ τὸ ἴδιον σὺν θεῷ συστησαμένου μοναστήριον μετὰ τὴν τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ προφήτου τελευτὴν καὶ τελείαν σιωπὴν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βαρσανουφίου:—

это именно слова:

л. 92ᵇ γ′. Περὶ ἀποταγῆς.

л. 101ᵃ δ′. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ταπεινοφροσύνης.

л. 105ᵇ ε′. Τοῦ αὐτοῦ περὶ συνειδήσεως.

л. 108ᵃ ς′. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείου φόβου.

лл. 114ᵇ—117ᵇ. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν τινὰ στοιχεῖν τῇ ἰδίᾳ συνέσει.

Ἐν ταῖς παροιμίαις λέγει... ἐγένετο γάρ μοι δειλία (обрывается р-сь)].

№№ 407—408.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаминѣ in folio, въ двухъ экземплярахъ.

Въ одномъ изъ нихъ помѣщена часть твореній Анастасія Синаита.

№№ 409—410.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаминѣ in 4°, въ двухъ экземплярахъ. Въ одномъ изъ нихъ на поляхъ написаны замѣтки киноварью.

№ 411 (427).

Τοῦ αὐτοῦ, на бумагѣ [XVI вѣка] [XIV вѣка *Г*] in 4°. Въ началѣ помѣщены 33 картинки, изображающія духовные подвиги аскетовъ. [Лл. 240 *А*] [220×148; 157×100; по 25 строкъ.

Самая рукопись носитъ помѣтку:

Ἐκ τῶν Μαξίμου ταπεινοῦ ἐπισκόπου Κυθήρων τοῦ Μαργουνίου:

и кромѣ того, есть приписка:

͵αφπη΄ ἐνθύμησις· Εἰκοστῇ τοῦ ἰουνίου εἶδον κατ᾽ ὄναρ ὅτι συνυπηρέτουν τῷ πανιερωτάτῳ ὡς λειτουργήσοντι [ ] τι ἐχειρίσατο.

Содержитъ:

1) л. 1ᵃ и слѣдд. Κανὼν κατανυκτικός. Τὴν ἱστορίαν διαλαμβάνει τοῦτο ἐν τῇ κλίμακι.] [съ акростихомъ: Πένθους ἐναργοῦς καὶ μετανοίας τύπος. *А*]

2) 33 рисунка акварелью, какъ будто подъ итальянск. вліяніемъ;

3) «Лѣствица» съ указателемъ и обычными приложеніями въ началѣ и въ концѣ;]

[4) статья безъ заглавія, начин: Ἔξεστι παντὶ χριστιανῷ...

5) два слова Іоанна Златоустаго;

6) одно слово Епифанія *А*] [περὶ τῶν ιβ΄ λίθων. *Г*]

[7) Въ концѣ приплетена похвала Богородицѣ рукой XIII в., начинающаяся (заставка есть, а для заглавія оставлено мѣсто):

Ἡ μὲν ἡ τοῦ θεοῦ μήτηρ εὖ διαπαντὸς τὸ...]

№ 412.

Въ архіепископскихъ кельяхъ.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаминѣ in 4^0.

№ 413.

Тамъ же.

Τοῦ αὐτοῦ, на бумагѣ, in folio, рукопись новая, писана красиво.

№ 414 (**440**).

Ἀντιόχου, на бумагѣ in 8^0, 6928=1420 [вѣрнѣе, 1419] года [лл. 478 (198×135; 155×80), по 24 строки; лл. 1—2 заняты оглавленіемъ книги, писаннымъ рукой XV—XVI в. Между лл. 2 и 3 вырѣзанъ 1 (начальный) листъ.

1) На лл. 3^a—477^b Пандекты Антіоха въ 130 главахъ со словъ γαζομένῳ πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ... Оканчивается на л. 477^b такъ:

μετὰ θεὸν τέλος γε τοῦ πανδέκτου.

Τὸ χρέος τῆς παρ' ὑμῶν ἐπιταγῆς ἀποπληρώσας τίμιε πάτερ Εὐστάθιε· τὸν πανδέκτην τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἔστειλα τῇ ὑμετέρᾳ θεοφιλείᾳ περιστήσας εἰς ἑκατὸν τριάκοντα κεφάλαια ὃν ἐχόμενος ἀδιαλείπτως (!) πρέσβευε πρὸς τὸν φιλάνθρωπον θεὸν ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἐλεεινότητος· ἵνα εὕρω ἔλεος ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου θεοῦ ἀμήν: —

\+ \+ \+

Ἀντιόχου μοναχοῦ τῆς λαύρας μονῆς Ἀταλίνης πρὸς Εὐστάθιον ἡγούμενον πόλεως Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας κεφάλαια διάφορα ἑκατὸν τριάκοντα: — Τῷ θεῷ ἡμῶν δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν:—

2) На л. 478^a запись той же основной рукой:

[ἐτελειώθη] νοεμβρίῳ κ' ἰνδικτιῶνος ιγ', ,ςϡκη'.]

№ 415.

Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ θεολογία: рукопись на бумагѣ in 8^0.

№ 416.

Въ кельяхъ архіепископскихъ.

Θεοδώρου Στουδίτου κατηχήσεις, на пергаминѣ въ листъ.

№ 417.

Тамъ же.

Τοῦ αὐτοῦ λόγοι (?), на пергаминѣ въ четверть большого листа, безъ начала и конца.

(Обѣ эти рукописи видѣлъ и отмѣтилъ не я, а состоявшій при мнѣ студентъ Крыловъ Николай).

№ 418.

Θεοδώρου Στουδίτου κατηχήσεις, на бумагѣ, рукопись новая.

№ 419.

Аскетическій сборникъ in 12°. Тутъ есть слова Григорія Синаита, главы Синайскаго игумена Θеофила, изреченія св. Симеона, статьи св. Симеона новаго богослова.

№ 420.

Твореніе Никифора Влеммида: новая рукопись на бумагѣ in 4°.—Къ ней, въ началѣ, присоединена переписка Александрійскаго патріарха Герасима и Антонія Легарда въ 1629 году. Смотри у меня эту переписку въ собраніи матеріаловъ для исторіи Александр. патріархата [среди бумагъ, пожертвованныхъ еп. Порфиріемъ въ Имп. Академію Наукъ, сборникъ № 88; напечат. у *Порфирія*, Александрійская патріархія, томъ I, стр. 289—295].

№ 421.

Слова Марка подвижника, Іоанна Карпатскаго, Нила, Θеодора Едесскаго. Изложеніе вѣры съ анаθемою всѣмъ еретикамъ на 7 листкахъ. Поученія Діадоха. Четыре сотни изреченій аввы Θалассія Павлу пресви-

теру. Нѣсколько изреченій св. старцевъ. Ἐρώτησις Θηβαίου καὶ ἀπόκρισις σκητιωτῶν.

№ 422 (432).

Λαυσαϊκόν, на бумагѣ 1334 года, in 4° [лл. 319, но лл. 1, 2, 319 при переплетѣ; (247×165; 193×112), по 31 стр.; 40 тетрадей: α'—κα' и α'—ιθ'.]

Въ концѣ [на л. 172ᵇ] приписано:

Δόξα σοι Χριστέ, τῷ δείξαντι τὸ τέλος. Ἐγράφη ὑπ' ἐμοῦ Γαβριὴλ τάχα καὶ μοναχοῦ τοῦ Ἁγιοσαβίτου ἐν τῇ Κυπρίων νήσῳ· βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως ἡμῶν Ἀνδρονίκου τοῦ νέου καὶ Ἄννης, ἡγουμενεύοντος τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας βασιλικῆς λαύρας κῦρ Ἰωαννικίου καὶ κτήτορος ἐν ἔτει ,ςωμβ' μηνὶ φευρουαρίῳ ις' ἡμέρᾳ δ' καὶ εὔχεσθαί μοι διὰ τὸν Κύριον οἱ ἀναγινώσκοντες: —

Вторую половину этой рукописи составляетъ сборникъ словъ и сказаній. Первое тутъ слово — Іерусалимскаго патріарха Іоанна похвала Іоанну Дамаскину. Начало: Τοῖς τετηρηκόσι τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ ἀρρύπωτον...

[Содержитъ:

1) лл. 3ᵃ—143ᵃ (заст.) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἀσπώνωνος ἐπιστολὴ πρὸς Λαῦσον τὸν φιλόχριστον πρεπώσιτον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου περὶ τοῦ βίου τῶν ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ πάσῃ πόλει καὶ χώρᾳ: —

затѣмъ и самый Лавсаикъ, кончающійся: Περὶ διαφόρων πατέρων: — Εἴδομεν δὲ καὶ ἄλλους... ἀμήν:—

2) лл. 143ᵇ—162ᵃ Ἀποκάλυψις α' ἤτοι ἔκστασις:—

Ἄξιόν ἐστι ἀγαπητοὶ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων...

всего 5 такихъ ἀποκαλύψεις.

3) лл. 158ᵇ—162ᵃ περὶ τῶν βραχμάνων βίου: —

Ἡ πολλή φιλοπονία σου... βιώσεις ἀσφαλῶς: —τέλος τοῦ Ἱερονύμου:

4) лл. 162ᵃ—163ᵇ Διήγησις πάνυ ὠφέλιμος περὶ τῆς ἁλώσεως Ἱερουσαλήμ:—

Ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ Ἑπταστόμου ... στεφανώσαντας αὐτούς: —

5) лл. 163ᵇ—164ᵇ Παλλαδίου διήγησις· περὶ ψαλμῳδίας καὶ προσευχῆς καὶ τῆς ἐν αὐταῖς εὐταξίας: —

Ὁ ἀββᾶς Παμβῶ ἀπέστειλε τὸν μαθητὴν αὐτοῦ... καὶ μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν:—

6) лл. 164ᵇ—172ᵇ Τοῦ ἁγίου Νείλου ἐπιστολὴ ἔχουσα κεφάλαια νγ': —

α'. Κἂν μηδεὶς διώκῃ σε τύραννος Ἕλλην....

νγ'. Τόλμησον εἰσελθεῖν μετὰ κλαυθμοῦ... Χ. φιλανθρωποτάτως:—

7) лл. 173ᵃ—193ᵇ Ἰωάννου πατριάρχου Ἱεροσολύμων λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν ὅσιον ἡμῶν πατέρα καὶ θεόσοφον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν: —

Τοῖς τετηρηκόσι... ἀμήν:—

8) лл. 193ᵇ—219ᵇ Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου:—

Ἀλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα... ἀμήν: —

9) лл. 219ᵇ—284ᵇ Αἱ περίοδοι τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου συγγραφεῖσαι παρὰ Προχόρου μαθητοῦ αὐτοῦ:—

Σαλπίσατέ φησιν ἐν νεομηνίᾳ...ἀμήν:—

Сюда и входятъ отмѣченные у *Гардтгаузена* περὶ τῆς θαλάσσης ... и περὶ τῆς διδασκαλίας...

10) лл. 285ᵃ—295ᵃ Γεωργίου χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λόγος εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. ὅτε προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ ὑπὸ τῶν ταύτης γονέων: —

Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχάς... ἀμήν: —

11) лл. 295ᵃ—302ᵇ νοεμβρίῳ η'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὰ σεραφίμ: —

Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τόν... αἰώνων: — ⟨ἀμήν⟩

12) лл. 303ᵃ—318ᵇ τῇ κυριακῇ τῶν προπατόρων. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις

καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ. ἀναγινώσκεται κυριακῇ τῶν προπατόρων:—

Πολλοῖς οἶμαι τῶν πρώην... αἰώνων: — ⟨ἀμήν⟩

13) Приписки:

а) л. 3ª отъ 1524 г.:

+ Ἰωακεὶμ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἔτους ‚ζλβ': + ἐτοῦτο τὸ βιβλιὸν ἶνε ἐδικό μου. Καὶ ὅποιος τὸ ὑστερήσει ἀπὸ τὸ [ἅγιον] ὄρος τὸ Σίναιον νὰ ὖνε ἀσυγχώριτος: —

б) л. 219ᵇ отъ 1579 г.:

Τοῦτο τὸ βιβλίον εἶδεν καλῶς Γεώργιος ὁ Κροπάκιος Βωημὸς ὁ ποιητής, ὃς δεῦρο ἦλθεν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας χάριν προσκυνήσεως τὸ ἅγιον ὄρος τὸ Σινᾶ ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ ἔτει κυρίου ἡμῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ α'.φ'.ο'.θ'.

в) л. 319ᵇ отъ 1600 г.:

+ ‚αχ' ‚ζρη' ἔτος σωτήριον. ἐτοῦτο τὸ βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ и затѣмъ обычныя заклятія].

№ 423 (435).

Λαυσαϊκόν, на бумагѣ [лл. 198 *A*] in 4⁰ [(на корешкѣ: Λαυσαϊκόν) XVI—XVII вѣка, (200×150), двумя писцами Первый писецъ (120×87) по 16 строкъ:

1) лл. 3ª—13ᵇ Ἀκολουθία τῆς κοινῆς παρακλητικῆς.

Дальше второй рукой (138×90) по 22 строки:

2) лл. 14ᵇ—120ᵇ (заст.) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἀσπώνωνος ἐπιστολὴ πρὸς Λαῦσον τὸν φιλόχριστον πρεπώσιτον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου περὶ τοῦ βίου τῶν ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ πάσης πόλεως καὶ χώρας: —

а за этимъ предисловіемъ и самый Лавсаикъ.

3) лл. 121ª—200ᵇ (заст.) Διήγησις Ἱερωνύμου εἰς τὴν κατ' Αἴγυπτον ἱστορίαν περὶ διαφόρων καὶ ὁσίων ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν ἀσκήσει λαμψάντων: (in m. τῇ ε' τῆς δ' ἑβδομάδος).

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ θέλων πάντας σωθῆναι... καὶ

φροντίσας ἐμμελῶς βιώσεις ἀσφαλῶς: — τέλος Ἱερωνΐμου:—

4) Остальные листы и страницы пустые и нѣкоторые заняты приписками; стоятъ вниманія:

а) л. 1ª + εἰς τοὺς ͵αχξε´ τὸν σεπτέμβριον μῆνα κα´ περὶ ὥρα ἑβδόμη τῆς νυκτὸς ἔγεινε μέγας σεισμός.

б) л. 14ª архіеп. Синайскаго Іоасафа отъ 7147 г. о томъ, что книга принадлежитъ Синайскому м-рю.

№ 424 (**396**).

Μακαρίου Αἰγυπτίου: Рукопись 1650 года, на бумагѣ [лл. 315 *A*] in 16⁰ [252×102; 108×67; по 18 строкъ.

1) На л. 3 съ конца recto есть запись:

τέλος καὶ τῷ θεῷ χάρις.]

Ἐγραύθη ὑπὸ ἐμοῦ Ἐλευθερίου ἱερομονάχου τοῦ Κρητός. ἔτει ͵ζρνη´:

2) [Лл. 1ª—6ᵇ пустые, съ позднѣйшими приписками:

а) на л. 1ª помѣчено: 1662 μηνὴ Ἰουλίου κζ´ ἴδα ἔν ὄνοιρον φοβερὸν καὶ δηνῶν καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐδιάλλισεν.

б) на л. 6ᵇ помѣтка дикея Анастасія и собора синайскихъ старцевъ отъ 17 декабря 1782 г. о принадлежности р-си монастырю.

в) Есть еще помѣтки 1666 и 1669 гг.

3) На л. 7ᵃ⁻ᵇ предисловіе: Δύο ἐγένοντο Μακάριοι ὁμώνυμοι... εἰς ἀπάθειαν: —

затѣмъ на лл. 8ª и слѣд. помѣщены 50 словъ Макарія.]

№ 425 (**448**)

Πατερικόν, на пергаминѣ [лл. 340] in folio [330×245; 228×175, въ два столбца, по 29 строкъ, двумя писцами] 6512=1004 года. Тутъ первая часть съ именами Отцовъ, а вторая безъ именъ.

1) На л. 1ᵃ⁻ᵇ Πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων πατέρων:—

Ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ ἀναγέγραπται ἐνάρετος ἄσκησις... τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἀμήν:

лл. 3ª—148ª Ἀποφθέγματα γερόντων κατὰ στοιχεῖον:— στοιχεῖον ἄλφα. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου. Ὁ ἅγιος ἀββᾶς Ἀντώνιος...

съ записью (л. 148ª): τέλος τοῦ κατὰ στοιχεῖον βιβλίου.

л. 148ᵇ пустой.

2) Съ л. 149ª—340ᵇ Ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων γερόντων:— Ἠρωτήθη ποτὲ ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος...

3) Запись на л. 340ᵇ:

+ ἐτελειώθη ἡ βίβλος αὕτη·
μηνὶ ἰουνίῳ ιθ'· ἡμέρᾳ β'.
ἰνδικτιῶνος β' ἔτους ,ςφιβ': —
γραφεῖσα διὰ χειρὸς Λέοντος
ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ. εὔχε-
σθε διὰ τὸν θεὸν ὑπὲρ τοῦ γράψαν-
τος οἱ ἀναγινώσκοντες +

4) На переплетѣ есть приписка 1637 г.:

τὸ παρὸν πατερικὸν ἤφερεν ὁ ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Κλήμης ὁ Κρητὸς, ἀπὸ τὴν Ῥαΐθοῦ, καὶ τὸ ἐμεταστάχωσε, ὅτι ἦτον πολλὰ χαλασμένον, ἐπὶ ἔτους ,ζρμε' καὶ ἐτελειώθη τὸ στάχωμα ἰαννουαρίῳ μηνὶ:—Καὶ ὡσὰν σφαλήσῃ τὸ μοναστήρι καὶ θέλουν νὰ τὸ πάρουν ἐκεῖ διὰ νὰ διβάαζουν νὰ τὸ πάρουν: — ὁ Σινᾶ ὄρους Ἰωάσαφ.

Внутри отсутствуетъ нѣсколько листовъ; изъ нихъ 1 л. (между лл. 335 и 336) находится среди отрывковъ Порфирія въ Императ. Публ. Библ. 381 и страница его снята на табл. 44.]

NB. Въ 1845 году я отподобилъ красивый почеркъ сей рукописи, а не замѣтилъ, какая она: Новый Завѣтъ, или Четвероевангеліе, или что другое.

№ 426 (**391**).

Πατερικόν, на пергаминѣ [XIII вѣка *А*] [XI вѣка] in folio [302×228; 211×155; по 27 строкъ въ два столбца]. Тутъ есть житія Іоасафа, Стефана Новаго, и одно слово Златоустаго.

[Лл. 219, но изъ нихъ 1-й и 219-й бум., добавленные въ XVII в.; пропали листы: 1 между 39-мъ и 40-мъ, 2 между 86-мъ и 87-мъ, 2 между 97-мъ и 98-мъ, 1 между 115-мъ и 116-мъ, 2 между 117-мъ и 118-мъ, тетради ιζ' между 120-мъ и 121-мъ 2 между 123-мъ и 124-мъ, 1 между 27-мъ 128-мъ, 1 между 131-мъ и 132-мъ, 1 между 155-мъ и 156-мъ, 2 между 210-мъ и 211-мъ.

Содержаніе:

1) лл. 1ª—155ᵇ Ἱστορία ψυχωφελὴς ἐκ τῆς ἐνδοτέρας τῶν Αἰθιόπων χώρας τῆς Ἰνδῶν λεγομένης. πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν μετενεχθεῖσαν (!) διὰ Ἰωάννου μοναχοῦ ἀνδρὸς τιμίου καὶ ἐναρέτου, μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα. περὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βαρλαὰμ καὶ τοῦ δικαίου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως Ἰωάσαφ:—

Ὅσοι πνεύματι θεοῦ ἄγονται... περὶ τοὺς τοῦ φωτὸς υἱοὺς τὲ καὶ κληρονόμους· λαμπρῶς δὲ ὁμοῦ καὶ μεγαλοπρε (обрыв.)

2) лл. 156ª—207ª Μηνὶ νοεμβρίῳ κη': — Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Στεφάνου τοῦ νέου:

Θεῖον τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ καὶ πολλῶν... ἀμήν: —

3) лл. 207ª—219ª κυριακῇ τῶν ἁγίων προπατόρων. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν Ἀβραὰμ καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ. εὐλόγησον πάτερ:

Ἔθος ἐστὶ τοῖς ζωγράφοις... τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀξιωθῆναι· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' οὗ τῷ πατρί... ἀμήν: —

№№ 427—429.

Три Патерика на бумагѣ въ листъ. Одинъ изъ нихъ

[№ **454**]

съ картинкою 1784 года [лл. 360; in fº, по 30 строкъ, въ два столбца, 1784 года, писецъ Діонисій монахъ *Д*] [320×220; 713 страницъ; XVII—XVIII вѣка.

Содержитъ:

1) Πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων ἁγίων πατέρων . . . *Г*]

[начин.: Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ . . .

и затѣмъ самый Патерикъ въ 21 главѣ, во всемъ сходный съ находящимся въ № **452** *А*;]

[2) стр. 696. Περὶ τῶν ιβʹ ἀναχωρητῶν.

3) стр. 711—713 отрывки изъ аввы Дороѳея *Г*.]

№№ 430—434.

Пять Патериковъ, на бумагѣ in 4°. Въ одномъ изъ нихъ помѣщено Откровеніе Богородицы.

№ 435 (**456**).

Παύλου Εὐεργετηνοῦ ἀσκητικά: рукопись на пергаминѣ in 4°, 6808=1300 года [лл. 210 *А*] (228×165), всего 26 тетрадей; двумя почерками: а) тетради αʹ—ιηʹ и κʹ (167×123, по 26 строкъ), б) тетради ιθʹ, καʹ—κϛʹ (170×110, по 29 строкъ).

1) На лл. 1ª и слѣд. (заст.) ✝ Πράξεις καὶ ἀποφθέγματα τῶν γερόντων καὶ θείων πατέρων καὶ ἀδελφῶν εἰς ἰδίαν ὑπόθεσιν ἕκαστον τούτων κείμενον· πονηθέντα καὶ συλλεγέντα παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου μοναχοῦ καὶ πατρὸς κυροῦ Παύλου ἡγουμένου καὶ κτήτορος τῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος:—

начин.: α Ὅτι οὐ δεῖ τινα ἑαυτοῦ ἀπογνῶναι ποτὲ. . . διὰ μετανοίας ἐλπίζειν τὴν σωτηρίαν:—

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ ἐν Λυκῷ. . .

оканчив.:

Ἐν τῷ γεροντικῷ: — Ἀδελφὸς ἠρώτησε τὸν ἀββᾶ Βιαρὲ λέγων . . . καὶ ἀμεριμνίᾳ δίαγε: —

2) На л. 2ᵇ съ конца рукой XV—XVI вѣка:

Ἐπληρώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν ἔτει ͵ϛωηʹ.

Эта запись поставлена надъ старой первоначальной, написанной очень блѣднымъ красн. черн.; можно еще разобрать:

[. . .] ͵ϛωηʹ ἰνδικτ. ιγʹ μηνὶ [. . .]

Слѣдующій листъ (1-ый съ конца) былъ пустой и потомъ занятъ приписками.]

№ 436 (441).

Въ кельяхъ Синайскаго архіепископа.

Никона Дивногорца, вторая часть, на бумагѣ [XIII—XIV вѣка] [лл. 336, но лл. 1—5 и 336 добавлены въ XVII—XVIII в. и заняты приписками], in folio [250×150; 200×120, по 31 строкѣ], содержащая уставы церкви и разныя письма его.

Въ семъ томѣ заключается вторая часть творенія Никона. Гдѣ же первая часть?

Полное твореніе сего Никона на арабск. языкѣ обрѣтается въ Дамаскѣ въ Патріархіи православной.

Смотри извлеченія изъ этой рукописи въ историческомъ отдѣлѣ сего каталога подъ №

[Приписки, сдѣланныя рукой патріарха Константинопольскаго Каллиника:

а) (л. 5^b) ἀνάγνωθι τοῦτο φιλόμουσε· ὅτι πολλὰ ἐν αὐτῷ εὑρήσεις ἄξια καὶ δυσεύρετα. Κωνσταντινουπόλεως.

б) (л. 5^b) καὶ ὅτι ὑπ' ἀμαθοῦς συνετέθη καὶ ἐγράφη μὴ καταφρόνει τούτου.

в) (л. 5^b) οὐκ οἶδα τί ἐπιγράφεις· συλλογαὶ τοῦ μοναχοῦ Νίκωνος· ἀλλ' οὐκ ἐξη⟨γη⟩τοῦ, αμαθὴς γάρ, μήτε πανδέκτης ἡ βίβλος.

г) (л. 336^a) ἡ βίβλος αὕτη ἐξετέθη παρά τινος Νίκωνος μοναχοῦ, ἐρανισαμένου τὰ ἐν αὐτῇ ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ συνθέσαντος ταύτην εἰς κοινὴν τῶν χριστωνύμων ὠφέλειαν· καὶ [ ] ἦν ὀρθογεγραμμένη, πολλοῦ ἦν ἀξία. ὁ δ' ἀφαιρήσας αὐτὴν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Σινᾶ ἀφωρισμένος ἀπὸ θεοῦ. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Καλλίνικος·

Другихъ лицъ приписки:

д) (л. 5^b) τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά· καὶ ὥπιος τὸ πάρι ἢ κόψη τὸ φίλον να ἔχει τᾶς ἀρᾶς τῶν τριακοσίον δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρον τὸν ἐ⟨ν⟩ Νηκεα. +Ἀναστάσιος [ ].

е) (л. 5[b]) Νίκωνος μοναχοῦ (надписано надъ зачеркнутымъ πρεσβυτέρου) καὶ ἐξηγητοῦ τῶν θείων γραφῶν, τῆς κατὰ τὴν θείαν Ἀντιοχέων ἐκκλη(σί)αν: — ὁ λεγόμενος πατέκτης ὁ μεγάλος: —

ж) (л. 336[a]) «1850 года Іюля 15—17 читалъ сію книгу Архимандритъ Порфирій (изъ Петербурга)».

Листы въ началѣ перепутаны переплетчикомъ XVII—XVIII вѣка и по бокамъ то обрѣзаны то заклеены, такъ что пропали отдѣльныя буквы, строчки и слова. Порядокъ листовъ: 11,8—10, 7, 6.

Содержаніе р-си составляютъ труды Никона Черногорца и прежде всего

1) на лл. 6[a]—263[a] его Тактиконъ, сохранившійся *только здѣсь въ полномъ видѣ на языкѣ подлинника.* Этотъ замѣчательный сборникъ начинается предисловіемъ

Ἐν τάξει διαθήκης:—

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς . . .

за которымъ оглавленіе и самыя главы (сохранено правописаніе и въ скобкахъ присоединено указаніе на мѣсто въ рукописи):

α'. Κανονάριον σὺν θεῷ ἤτ' οὖν τυπικὸν ἐκ τῶν θείων γραφῶν ἐκλεγέντα· περὶ καταστάσεως τῶν παραδεδομένων ἡμῖν τύπων παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων εἰς σωτηρίαν ψυχῶν καὶ ἐγγραφῶς ἐπιδοθὲν εἰς τοὺς ἐφ' ἡμᾶς ἀδελφούς: — (лл. 16[b]—38[a]).

β'. Τοῦ αὐτοῦ ἕτερον τυπικὸν ἐκ τῶν θείων γραφῶν εὐμάρτυρον ἐν τῇ ἁγίᾳ μονῇ τῇ ὑπερενδόξου θεοτόκου. περὶ τῆς ξενοδοχείας καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων συντείνοντα πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλέησον ἡμᾶς. διὰ πρεσβειῶν τῆς σὲ τεκούσης ἀχράντου θεοτόκου· ἐν οἷς παροικοῦμεν εἰς τὸ ὄνομά σου καὶ τῆς ἀχράντου μητρός σου ταῦτα ἐὰν καὶ ἁρμόζουν εἰς εὐαρέστησίν σου ταῦτα στερέωσον: πρὸς τὸν ἐγχειρισθέντα παρὰ τὸν τοῦ ἔχοντος τὴν σωματικὴν ἐξουσίαν κατὰ τὰς ἡμέρας εἰς τὸ προνοεῖσθαι τὴν σωματικὴν χρείαν εἰς τὴν ἁγίαν μονὴν τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης ἐγχωρίως τοῦ Ῥοϊδίου:— (лл. 38[a]—45[a])

γ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἑρμηνειῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου. ἐκ τοῦ ξγ' λόγου· νομοκάνονον ἐν ἐπιτομῇ βεβαίας καὶ ἀσφαλεῖς ἔχων τὰς μαρτυρίας ἐκ τῶν ἐνθέσμων καὶ θείων γραφῶν· ἔτι καὶ περὶ εὐνούχων διαφορᾶς καὶ πότε δεκτέοι εἰσὶν εἰς χειροτονοίαν καὶ πότε μὴ δεκτέοι. πλατυτέρως δὲ ἔγκεινται ὧδε καὶ ἐν τοῖς μετώποις ἔχων τινὰς ματυρίας:—(лл. 45ª—56ª) съ добавкой:

τοῦτα εἰς τὸ τέλος τοῦ νομοκανόνου ἤθελαν καὶ ἐγένετο λάθος. (л. 261ᵇ—262ᵇ)

δ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κῦριν Λουκᾶν περὶ εἰδήσεως τῶν ἑορτῶν καὶ δεσποτικῶν νηστειῶν καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων. ἔτι δὲ καὶ περὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμενον νομοκάνονον: — (лл. 56ᵇ—62ª).

ε'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Ἀρσένιον· περὶ τὴν τῶν κοσμικῶν πολιτείαν καὶ συνταγήν, ὁμοίως καὶ τῶν μοναχῶν· καὶ περὶ ὑποταγῆς καὶ ἐξαγορεύσεως καὶ λυτρώσεως ἁμαρτιῶν καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων: — (лл. 62ª—70ᵇ)

ς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον. περὶ τῶν νενομισμένων νηστειῶν, ὧν ἡ καθολικὴ ἐκκλησία παρέδωκεν τοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς. ἔτι καὶ περὶ τῶν τυπικῶν τῶν μεγάλων μοναστηρίων καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:—(лл. 70ᵇ—73ᵇ)

ζ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Κοσμᾶ. περὶ τὰς δεσποτικὰς νηστείας καὶ πῶς καὶ ποίῳ καιρῷ αὐτὰς δεῖ καταλύειν καὶ μὴ καταφρονεῖν αὐτάς. καὶ προφάσει τῶν ἑορτῶν καὶ τῆς ξενοδοχείας ἀδεῶς καταλύονται. ὅτι χωρισμοὺς ἔχουν τῆς κοινωνίας εἰς τοὺς λαϊκούς, εἰς τοὺς κληρικοὺς δὲ καθαιρέσεις, εἰς πάντας δὲ τοὺς παραβαίνοντας ἀναθεματισμούς: — (лл. 74ª—77ª)

η'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Εὐφραίμ· περὶ διαφορᾶς τῆς ἀγάπης καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:—(лл. 77ª—82ᵇ)

θ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κύριν Γεώργιον τὸν ἡγούμενον τοῦ Κουτζουβέντι· καὶ ὅτι τὰ συντείνοντα ταῖς θείαις καὶ ἐνθέσμοις γραφαῖς οὐ δεῖ περιεργάζεσθαι τοὺς λέγοντα⟨ς⟩ ἢ τοὺς γράφοντα⟨ς⟩ καθὼς ὁ Κύριος λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθησαν καὶ τὰ ἑξῆς:— (лл. 82ᵇ—85ª).

ι'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰτησάμενον περὶ τὴν τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου νηστείαν:— (лл. 85[a]—89[b])

ια'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης τοῦ κυροῦ Λουκᾶ. περὶ τῆς συστάσεως τῆς δευτέρας ἀνακαινήσεως τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς· καὶ ἀπόδειξις ἐκ τῶν θείων γραφῶν ὅτι ἡ τάξις τῶν κοινοβίων ἀρτίως ἐκατελύθη καὶ ὁ καθεῖς ὅμως ὃς καὶ τοῦτον συνι[ ] σώζει ὁ σώζων τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν· καὶ ὅτι εἰς περιφήμους καὶ ὄνομα ἔχοντα(ς) τόπους χρὴ τῆς προσοχῆς καὶ πολλῆς ταπεινώσεως· καὶ ὅτι τὰ παρὰ τὴν θείαν γραφὴν παραδιδόμενα οὐ δεῖ καταφρονεῖν καὶ παρακούειν καὶ προσέχειν τὰ παρὰ ἀνθρώπων λεγόμενα καὶ ἐπακούειν, ἐπεὶ κινδύνῳ ὑπόκειται· καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:— (лл. 89[b]—93[b])

ιβ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ ἁγίου θαυματουργοῦ Συμεὼν περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς καὶ ὅτι ἡ ἀληθινὴ καὶ ἔμπρακτος μετάνοια πάντα εἰς διόρθωσιν ἄγει:— (лл. 93[b]—96[b])

ιγ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μεγάλου Βαρσανουφίου· καὶ περὶ ὁμωνυμίων ὀνομάτων ἁγίων καὶ ἀποβλήτων· ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν λεγομένων ἀποκρύφων βιβλίων ἀπόδειξις, ὅτι αἱρετικῶν εἰσιν συγγράμματα:— (лл. 96[b]—99[a])

ιδ' Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριν Θεοδόσιον τὸν πρεσβύτερον ἀνακεφαλαίωσις περὶ τῶν διαφόρως γεγραμμένων νηστειῶν δεσποτικῶν ὁμοίως καὶ ἑορτῶν ὡς ἀναγκαίων ὄντων καὶ μᾶλλον καταφρονηθέντων· και ὅτι οἱ ἱερεῖς ἀμελοῦντες καὶ μὴ διδάσκοντες τοὺς ὑπ' αὐτῶν καθαιροῦνται· καὶ ὅτι τὴν παντελῆ ἀπραξίαν τοῦ κόσμου ὁ ἱερεὺς ἀπαιτεῖται· καὶ ὅτι οὐ χρὴ ἁπλῶς εἰς τοὺς ἐξαγορεύοντας ἀποφήνεσθαι τὰς συγχωρήσεις· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνόν ἐστιν εἰς τοὺς ἀναδεχομένους ἐξαγορίας καὶ χρεία πολλῆς δυνάμεως πνευματικῆς· καὶ ὅτι εἰς τοὺς ἱερουργοῦντας ἱερεῖς χρὴ γίνεσθαι τὰς ἐξαγορεύσεις καὶ αὐτοὶ μὴ καταφρονεῖν τῶν ἁμαρτημάτων τινὰ ὡς ἐλάχιστα, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἁρμόζον ἕκαστον παρέχειν τὴν ἰατρείαν· καὶ ὅτι πολλὰ ἐλαττοῖ ἡ δόξα τοῦ κόσμου εἰς τὴν οὐράνιον δόξαν· καὶ περὶ πανουργίας δαιμόνων, ὅτι προσποιοῦνται ὡς δῆθεν ἀγαθοεργείας τινὰς καὶ μετὰ τῶν τοιούτων χειρώνονται τὸν ἀγωνιστήν. καὶ περὶ τοῦ φιληδόνου δαίμονος τοῦ κατ-

εσθίοντος τοὺς ὑπ' αὐτόν· καὶ ὅτι καὶ ἄρτι εἰς τοὺς ἐν θεῷ ἀγωνιζομένους δίδονται τὰ θεῖα μεγάλα χαρίσματα, καθάπερ καὶ τοῖς ἀρχαίοις· καὶ ὅτι πάλιν μετὰ τὴν μετάληψιν τῶν θείων χαρισμάτων ἐὰν καὶ θαρήσει ὁ λαβὼν καὶ τὰ τούτον ἁρμόζοντα ἀμελήσει, ἐγκυβυστεῖ πάλιν εἰς τὰ τοῦ κόσμου καὶ συμπλέκεται τὰ μὴ ἀνήκοντα· καὶ περὶ διαφορᾶς παραιτήσεως ἱερωσύνης καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων: — (лл. 99ᵃ—121ᵇ)

ιε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ξενιτίας· καὶ πῶς χρὴ τινὰ ταύτην κατορθοῖν· καὶ ὅτι ἡ ἀπροσπάθεια ἡ περιεκτικὴ καὶ ἡ ἀκτημοσύνη δύνανται μετὰ θεὸν περιγενέσθαι τὰς πανουργείας τῶν δαιμόνων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς παρὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ γνώμης γινομένας πλάνας· καὶ περὶ ἑτέρας ὑποθέσεις ἀναγκαίας: — (лл. 122ᵃ—129ᵃ)

ις'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριν Μελέτιον· καὶ ὅτι μόνην τὴν κατὰ θεὸν εἰρήνην διώκειν καλόν· τὴν δὲ κατὰ πάθος εἰρήνην ἀποφεύγειν: — (лл. 129ᵇ—133ᵃ)

ιζ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς προεστῶτας ὁ θυμός· καὶ πάλιν ἐπικίνδυνον τὸ δέχεσθαι γυναικῶν ἐξαγορίας· καὶ ὅτι ἐπιτιμίζονται τὰ μοναστήρια τὰ ἄνδρια ὅπου γυναίκαις εἰσέρχονται· εἴτε πάλιν γυναίκεια ὅπου ἄνδρες εἰσέρχονται: — (лл. 133ᵃ—138ᵇ)

ιη'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Πέτρον πῶς δεῖ εἶναι τοὺς μοναχοὺς καὶ ποῖα ἔργα ἐργάζεσθαι τούτους ἁρμόζει· καὶ ὅτι τὰ ἐπιτίμια οὐ λύονται ἁπλῶς καὶ ἀναρμόστως· καὶ ὅτι τὸν θυμώδη ἄφρονα καὶ μωρὸν ἡ θεία γραφὴ ἀποφήνεται· καὶ ποίους δεῖ εἶναι τοὺς τὸ διδασκάλιον ἐκ θεοῦ ἐγκεχειρισμένους· καὶ περὶ ἑτέρας διαφόρους ἀναγκαίας ὑποθέσεις ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἐπιθυμία βασιλεύει καὶ πάντων τῶν παθῶν κυριεύει: — (лл. 138ᵇ—149ᵇ)

ιθ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον· καὶ πῶς δεῖ εἶνα⟨ι⟩ τὸν μοναχὸν εἰς οἷον ἂν τόπον καθέζεται· καὶ περὶ τινῶν μυστικῶν ἀποκρύφων: — (лл. 149ᵇ—158ᵇ)

κ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πιθαϊότας ἀδελφοὺς περὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἀρχιερέως καὶ τὸ στερέωμα· καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων: — (лл. 159ᵃ—169ᵇ)

κα'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Ἰωάννην περὶ κοινωνίας

ἐπισκόπων ἔξω ὄντων τῶν ἑαυτῶν θρόνων· καὶ περὶ ἑτέρας ἀναγκαίας ὑποθέσεις· ἔτι δὲ καὶ περὶ ἀρχιερέων μεταβαινόντων ἀπὸ μικρᾶς πόλεως εἰς μεγάλας: — (лл. 169^{b}—177^{a})

κβ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν ἀββᾶν Ἰωάννην περὶ τῇ τοῦ πάσχα παραλύσει καὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων: — (лл. 177^{a}—183^{b})

κγ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάγιστρον καὶ ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων τὸν Μαραπάν· περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων καὶ τῶν μοναχῶν εἰς οἰκείας χρείας τοὺς κοσμικοὺς ἄρχοντας καταναλίσκειν, ἐπεὶ τῷ τῆς ἱεροσυλίας ἐγκλήματι καταδικάζονται· καὶ ὅτι οἱ μοναχοὶ μὴ ἔχοντες χειροτονίαν ἡγουμένου ἀπὸ ἐπισκόπου ἐστέρηνται ἁγίου πνεύματος:— (лл. 184^{a}—188^{b})

κδ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν δευτέρα ἐπιστολή· καὶ ὅτι τὰ ἀπὸ τῆς θείας χάριτος ἐκδιδόμενα καὶ εἰ μὲν ἰδιωτικὰ τῷ λόγῳ ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἐνέργειαν πρὸς τοὺς προαιρουμένους πολλὴν ἔχουσιν: — (лл. 188^{b}—190^{a})

κε'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν μάγιστρον τρίτη ἐπιστολή· ὅτι τὸ πάσχειν δεινῶς παρά τινων διὰ τὸ Χριστὸν καὶ μὴ ἀποδοῦναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀλλὰ μᾶλλον εὐεργετεῖν τοὺς ἐπηρεάζοντας, τοῦτο ἴδιον χριστιανοῦ· καὶ πῶς χρὴ αἱρετικοῖς ἐπεξέρχεσθαι: — (лл. 190^{a}—192^{b})

κς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας περὶ ἀναγκαίων ὑποθέσεων καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ διαφθαρέντων: — (лл. 192^{b}—194^{b})

κζ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· ὅτι ἄξιον καθαιρέσεως ἔγκλημα περιπεσὼν ἱερεὺς ἢ ἕτερος κληρικὸς διὰ μετανοίας οὐκέτι τὸν κλῆρον ἀπολαμβάνει, ἀλλ' ἡ μετάνοια τὰς ἁμαρτίας ἀποκαθαίρει οὐ τὴν ἱερωσύνην χαρίζεται· — (лл. 194^{b}—202^{a})

κη'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· καὶ ὅτι καλὸν τὸ ἐξαγορεύειν ἀνθρώποις καὶ μᾶλλον κανονίζεσθαι ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐντολὰς λαμβάνειν· τοὺς τοιούτους γὰρ φοβοῦνται οἱ δαίμονες· τοὺς δὲ δίχα τῶν θείων γραφῶν κανονίζοντας καὶ ἐξ οἰκείων διδόντας οὐ φείδονται ὅλως οἱ δαίμονες: — (лл. 202^{a}—206^{b})

κθ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριν Στέφανον· περὶ τὰ ἀντιμίσια καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ τὴν ἱερωσύνην καὶ ὅτι οὐχ ἁπλῶς παντὶ καὶ πανταχοῦ δεῖ γίνεσθαι τὰς θείας λειτουργίας· περὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἱερωσύνης: — (лл. 206ᵇ—211ᵇ)

λ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριν Βασίλειον· περὶ παραιτήσας ἐπισκόπων· ὅτι οὐκ ἐπιτρέπουν οἱ θεῖοι κανόνες νὰ ποίουν ἐγγράφως αλλὰ νὰ ἐξετάζεται· καὶ ἐὰν ἔνι ἄξιος νὰ ἔνι· εἰ δὲ μὴ νὰ καθαίρεται· καὶ ὅτι τὸ τῆς ἁγιωσύνης ἰδίωμα ἔστιν ἡ ταπεινοφροσύνη· καὶ χωρὶς ταύτης ἁγιωσύνη οὐ κατορθοῦται· οὔτε ἄλλη οἱαδήποτε ἀρετή· καὶ ὅτι καθὼς ἔχει ἡ θεία γραφὴ χρὴ τοὺς ἀκοινωνήτους ἐξέρχεσθαι τῆς λειτουργίας ἀπὸ τὸν κατηχουμένων; — (лл. 212ᵃ—218ᵃ)

λα'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν κύριν Βασίλειον· ὅτι καλὸν ἡ ἔμπρακτος διδασκαλία· καὶ ὅτι εἰς οἱονδήποτε πάθος μολυνθῇ τις, οὐκ ἔτι ἱερατεύει· καὶ περὶ τῆς τυρινῆς τὴν ἑβδομάδα πῶς ἐτυπώθη· ἔτι καὶ περὶ τοῦ θρόνου τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας: — (лл. 218ᵇ—221ᵇ)

λβ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἐλθόντα καὶ αἰτησάμενον ἐκθέσθαι εἴδησιν ἐκ τῶν θείων κανόνων εἰς τὴν πάντων ὠφέλειαν· φανεροῦντα τὸ ἔνθεσμον τῆς χειροτονίας εἴτε καὶ ἄθεσμον· καὶ ὅτι οἱ ἀπὸ μικρᾶς πόλεως ἀρχιερεῖς μεταβαίνοντες εἰς μεγάλας κατὰ τὰς ἰδίας ἐμπαθοῦς ἐπιθυμίας οὐδὲ εἰς τὸν θάνατον προτρέπονται κοινωνεῖν: — (лл. 222ᵃ—226ᵇ)

λγ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐγκλειστὸν ἀπόδειξις ἐκ τῶν θείων κανόνων εἰς ἑκάστην ἁρμόζουσαν πρᾶξιν: — (лл. 226ᵇ—230ᵃ)

λδ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰτησάμενον περὶ διαγωγῆς κοσμικῶν· καὶ ὅτι ὅσοι μὴ τὸ κατὰ φύσιν ἀσκοῦντες εἰς τὸ κτηνῶδες ἐκτρέπονται· καὶ περὶ διαφορᾶς τῶν τοιούτων ἐμπαθῶν καὶ ἀπαθῶν· καὶ περὶ τῶν ἀπὸ πορνείας συναπτομένων νομίμων γάμων:—(лл. 230ᵇ—232ᵇ)

λε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ἀδελφῶν τῶν ἐπιλεγομένων Τζάτων· τὸ ἴσον τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τὸν κύριν Εὐθύμιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων. (лл. 232ᵇ—233ᵃ)

*

Τὸ ἶσον τοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέντος ἐκ τὸν ἅγιον Θαυματουργὸν Συμεὼν πρὸς τὸν κύριν Εὐθύμιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου. (л. 233^{a-b})

λς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον περὶ τῶν αὐτῶν· καὶ τὸ ἶσον τοῦ πιττακίου τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον, ὅπως ἀναγνωσθῇ ἐπιμέσεως μετὰ τῶν δύο πιττακίων τοῦ τε πατριάρχου καὶ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ τῆς μονῆς: — (лл. 233^{b}—238^{a})

λζ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοὺς πνευματικοὺς καὶ ἀγαπητοὺς πατέρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους πρὸς τὸ πνευματικόν μου τέκνον τὸν μοναχὸν Γεράσιμον: — (лл. 238^{a}—240^{a})

λη'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ· ὅτι καὶ δίχα προτροπῆς ἡ μοναχικὴ πολιτεία ἐξουσιάζει διδάσκειν, καθὼς καὶ πρώην οἱ πατέρες ἡμῶν ἐποίουν· μόνον τὴν χάριν τοῦ πνεύματος εἶχαν συνεργοῦσαν πράξει καὶ λόγῳ. καὶ περὶ τὸ γένος τῶν Φραγγῶν καὶ τῶν αὐτῶν πτωμάτων καταλέπτως ἔμπροσθεν ἔχεις εὑρεῖν· καὶ ὅτι ἡ ἐπιστολαῖς τοῦ κυροῦ Πέτρου ἐμπαθεῖς ὄντες ἐμπαθῶς ἐξεδόθησαν· καὶ οὐ χρὴ ταύτας εἰς μαρτυρίαν φέρειν· καὶ περὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου αὐθέντου μας Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ: — (лл. 240^{b}—246^{a})

λθ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀνειράτων καὶ ματαίων ἀποκαλύψεων καὶ δαιμονικῶν φαντασιῶν καὶ σημείων καὶ θαυματουργιῶν σατανικῶν καὶ τῶν τοιούτων· καὶ πάλιν ὅμως τὰ ἐν ἀληθείᾳ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀπὸ θεοῦ γενόμενα· καὶ ὅτι τὸ σαλάτον καὶ τὰ λοιπὰ ὅμοια σχήματα, ἅπερ τινὲς ἔπραξαν τῶν πατέρων, ἀρτίως ἐκώλυσαν οἱ πατέρες ὡς οἰκονομικὰ καὶ οὐ περιεκτικά, ἵνα μὴ γίνονται. καὶ περὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων: — (лл. 246^{a}—256^{a})

μ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἡγούμενον τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ ἁγίου Θαυματουργοῦ Συμεὼν τὸν κύριν Πέτρον:—(лл. 256^{a}—257^{b})

Τοῦ αὐτοῦ ὑπόθεσις τοῦ προτρεπτικοῦ: — (лл. 257^{b}—258^{b})

μα'. Εἰς τὸν αὐτὸν τὸ προτρεπτικὸν τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας: — (лл. 258^{b}—259^{b})

Τὸ ἶσον τοῦ ἀντιγράμματος τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὸ πατριαρ-

χεῖον Ἀντιοχείας πρὸς τοὺς μητροπολίτας καὶ λοιποὺς προκρίτους τῆς ἐκκλησίας ἐμφαῖνον πῶς ἐδεξάμην τὸ προτρεπτικόν:—(лл. 259^b—260^a)

μβʹ. Ἡ σύνοδος τῆς ἑνώσεως τῆς γινομένης ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ μὲν βασιλεύοντος τοῦ δὲ τὸ τηνικαῦτα τῷ τοῦ βασιλεοπάτορος ἀξιώματι διαπρέποντος:—(лл. 260^a—261^b)

Τάξις σὺν θεῷ τῆς στολῆς τοῦ μαντίου:—(лл. 262^b—263^a)

л. 263^b пустой.

2) Затѣмъ (л. 264^{a-b}) слѣдуетъ предисловіе къ другой книгѣ, сочиненной въ 1088 году:

Αὕτη ἡ βίβλος περιέχει περί τε τῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ πάσης τῆς μοναχικῆς πολιτείας· ὁμοίως καὶ ταῖς ἑτέραις ἐκκλησίαις πάσαις, εἴτε καθολικὴ εἴτε εὐκτήριος, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ κληρικούς· καὶ ὅτι οὗτοι πάντες οἱ μὴ ὑποκείμενοι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπου, εἰ μὲν μοναχοί, τῆς κοινωνίας χωρίζονται· οἱ δὲ ἕτεροι τῶν ἐκκλησιῶν κληρικοὶ τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις ὑπόκεινται. ἔτι περιέχει περὶ τῶν τῆς ἔξω γραφῆς βιβλίων καὶ μαθημάτων τὸ ποίῳ σκοπῷ καὶ πότε ἄγει καιρὸς τούτων διέρχεσθαι, πότε δὲ ἀποφεύγειν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν αἱρετικῶν βιβλία καὶ αὐτοὺς τοὺς αἱρετικούς. αὖθις δὲ πάλιν ἔχει καὶ περὶ τῇ τοῦ πάσχα παραλύσει τὸ ποίαν ὥραν χρὴ ἀπονηστίζεσθαι τοὺς χριστιανοὺς τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ ὀψέ· καὶ οἱ μὴ οὕτως ποιοῦντες εἰς τὴν ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν σφάλονται πίστιν τοὺς θείους εὐαγγελιστὰς ἀντιβαίνοντες. συνάπτει δὲ καὶ περὶ τῆς μεγάλης εʹ καὶ περὶ τῶν ἑορτῶν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. ἔτι δὲ ἔχει πάλιν περὶ διαφόρους οἰκονομίας εὐλόγους τε καὶ ἀλόγους ἐκ τῶν θείων γραφῶν· ὅτι ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ οἰκονομῶν τιποτοῦν, εἴτε διακρίνων ἢ ὁρίζων ἄνευ θείας τινὸς ἐνεργείας καὶ ἄνευ τῶν θείων γραφῶν πολλὰ σφάλλεται καὶ λίαν ἔστιν ἐπικίνδυνον. αὖθις δὲ περιέχει τρόπους τινὰς διαφόρους τῶν σῳζομένων, εἴτε ἑκόντες εἴτε ἄκοντες. παραγγελίαν δὲ ποιεῖται ἐκ τῶν θείων γραφῶν φεύγειν ὡς ἡ δύναμις τὴν ἀνελπιστείαν καὶ ἀπόγνωσιν, πρόσφεύγειν δὲ τῇ ἐλπίδι καὶ τῇ μετανοίᾳ. παραγγέλλει δὲ ἀκριβάζεσθαι καὶ φεύγειν διδασκάλους τοὺς ἀφ' ἑαυτῶν διδά-

σκοντας καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν. ὁμοίως αἰτιᾶται μαθητὰς τοὺς κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν δικασκάλους ἐπιζητοῦντας καὶ μὴ τὰς τῶν θείων γραφῶν φρονοῦντας καὶ ἀποδεικνύων [ἐκ τῶν θείων] γραφῶν ὅτι ἐν ἰδίῳ καιρῷ τῆς ἐκδικήσεως τοῦ θεοῦ ἅμα συναπόλοιντο καὶ οἱ τοιοῦτοι διδάσκαλοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν διδασκόμενοι. πάλιν ὑποδεικνύει τὰς αἱρέσεις ἃς περιπίπτουσιν οἱ ἔχοντες μὲν ὀρθὴν πίστιν, ἐξ ἀγνοίας δὲ ἢ καταφρονήσεως σφάλοντες εἰς τὰς πράξεις προφάσει ἐν οἰκείῳ θελήματι καὶ τοῖς αἱρετικοῖς τοῖς εἰς τὴν πίστιν προσκρούουσιν συναριθμοῦνται. μᾶλλον δὲ οἱ μοναχοὶ τὸ πλέον εἰς ταῦτα παραπίπτουσιν προφάσει ἀσκήσεως· διὰ μέσων δὲ τούτων ἁπάντων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τέλους διαφόρους ἔχει ὑποθέσεων ὠφελείας καὶ οὕτως τελειοῦται. ἐξεδόθη δὲ πρῶτον μὲν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν συνεργούσης ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς καὶ πάντων τῶν ἁγίων. καὶ οὕτως δὲ ἐφιλοπονήθη ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ διαφόρων βιβλίων παρὰ μοναχοῦ τινὸς ἐν τοῖς κατὰ τὸ Μαῦρον ὄρος μοναστηρίοις οἰκοῦντος, εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ καὶ ἑτέρων καὶ εἰς ὑπόμνησιν. ἔτους ,ςφϟς'.

и на лл. 265ª—335ᵇ самое произведеніе монаха Никона Черногорца, до сихъ поръ даже въ каталогахъ рукописей ни разу не отмѣченное и, повидимому, здѣсь существующее *въ единственномъ спискѣ*. Къ сожалѣнію, начала его не хватаетъ: л. 265ª начинается съ

> οὗ παρέλαβον· χάριν γοῦν αὐτῷ τῆς δουλείας ὀφείλομεν ἅπαντες ὁμολογεῖν . . .

Текстъ на л. 335ᵇ заканчивается фигурно; послѣдняя строка заклеена.]

№ 437.

Въ кельяхъ архіепископа.

Πέτρου Δαμασκηνοῦ: рукопись на бумагѣ in 4⁰.

№ 438 (**1141**).

Рукопись на бумагѣ, in 4⁰. [210×140; XVII вѣка *Г*] [in 8⁰, XVI вѣка, лл. 331, по 22 строки. Содержитъ:

1) статью, которой начало: Τοῦτο τὸ βιβλίον συνέστηκε κατὰ τῆς τῶν Λατίνων καινοτομίας,

2) вводную статью, начин.: Ἡγούμεθα δεῖν πρὸς Λατίνους ποιουμένους τὸν λόγον... *A*]

3) Νείλου Θεσσαλονικέως κατὰ Λατίνων [περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, безъ раздѣленія на отдѣльныя части, и только въ концѣ случайно встрѣчается обозначеніе главы μθʹ;

начин.: Πρῶτον μὲν ἀρχαῖά τίς ἐστι δόξα τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας...

послѣдняя глава труда озаглавлена:

Ἔκθεσις τῆς πίστεως τῶν ἁγίων τιηʹ πατέρων.

и она обрывается на словахъ: φόβος δὲ περὶ τοῦ ἀναθέματος οὐ μικρός· κοινωνεῖ δὲ τῆς *A*].

№ 439 (**940**).

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θηκαρᾶ, на бумагѣ in 8⁰ [215×147; 135×83; по 20 строкъ]. Писана Маріею Крусаропулою въ 1531 году [какъ видно изъ записи на предпослѣднемъ листѣ recto:

Ὥσπερ ξένοι χαίροντες ἰδεῖν πατρίδα καὶ οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λειμένα· οὕτως καὶ οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίου τέλος: — ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον κατὰ μῆνα σεπτεμβρίο κʹ. εἰς ͵αφλαʹ. γραφὲν χειρὶ Μαρίας τῆς Κρουσαροπούλας· δόξα σοι ὁ θεός :·

На л. 1ᵃ есть изображеніе въ красной рамкѣ съ надписью: ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Γεννάδιος ὁ Θηκαρᾶς, а л. 1ᵇ занятъ какой-то рамкой (?); лл. 2ᵃ—7ᵇ пустые; текстъ начинается съ

л. 8ᵃ и слѣд.: (заст.) Δίκαιον ἐστὶν ὄργανον καλεῖσθαι τοῦτο τὸ βιβλίον ἐπεὶ καὶ ὁ ποιήσας τοῦτο Θηκαρᾶς προεώρακεν...

На л. 7ᵇ есть помѣтка XVI вѣка рукой александрійскаго патріарха Іоакима (1486—1565):

+ τῷ παρῷ βιβλίῳ, ὁ ἐπινομαζόμενος Θηκαρὰς ὑπάρχει Ἀθανασίου Κανδιλάπτη τοῦ νῦν καδιλάπτη τοῦ ἁγίου

ὄρους Σινᾶ. καὶ ἵνα εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὡς θέλῃ ποιήσοι αὐτῷ· καὶ μὴ εὕρι κατά τηνος ἐμπώδιω ἢ ἐνόχλησην· ἢ ἀμφιβολίαν· τὸ ὁποίω ἀγώρασε ἀπὲ τὸν οἰκονόμω κυρῶ Γεράσιμον Κρήτης· ἢ πολήσοι. ἢ χαρισοι, ἔχει ἐξουσία ὡς ἴδεν αὐτὸς, εἰς αὐτὸ. καὶ ὁ γράψας μάρτυρας περὶ τούτου. καὶ ὅποιως ἴθελε κλέψῃ, ἢ στερίσοι ἐξ αὐτοῦ νὰ ἶνε ἀσυγχώριτος ἐν τὸ νῦν καὶ ἐν τω μέλωντι ἀμήν: — ✝ Ἰωακεὶμ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας [ ]: —]

№ 440 (945).

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θηκαρᾶ: на бумагѣ in 8⁰ [205×150; 141×190; по 24 строки]. Эта книга писана въ январѣ м-цѣ 1533 года въ Кноссѣ Критскомъ. Смотри у меня извлеченныя изъ нея изображенія, Геннадія Ѳикары и другихъ [четыре листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 466.] [Лл. 257 *А*] [всего 32 тетради: 3 послѣднихъ листа отъ тетради α′, затѣмъ тетради β′—ζ′ и второй нумераціи тетради α′—κε′.

Недостающіе лл. тетради α′ дополнила рука XVI—XVII вѣка, начавшая словами: [Ἀ]ρχόμενος ἀγαπητὲ προσευχῆς..., тогда какъ первоначальная рука начин.: τὸ ἄκτιστον τὸ ἄναρχον τὸ ὁμοούσιον τὸ ἀΐδιον...

Въ тетради ζ′ перваго счета запись:

✝ Θεοῦ τὸ δῶρον Θωμᾶ Πατρολόγου πόνος τάχα καὶ θύτου :·

и на оборотѣ послѣдн. листа вторая запись:

✝ αὕτη ἡ ἱερὰ βίβλος τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Θηκαρὰ ἐγράφη μὲν ἐν Κνωσσῷ τῆς Κρήτης πόνῳ καὶ σπουδῇ Θωμᾶ εὐτελοῦ ἱερέως Πατρολόγου· ἀναλλώμασι δὲ κυροῦ Γερμανοῦ μοναχοῦ· πέρας δὲ ξὺν θεῷ εἴληφεν χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ τριακοστῷ τρίτῳ ἰαννουαρίῳ ιδ′ :·

Подъ первой записью помѣтка:

✝ τὸ παρὸ βηβλήον ἐπῖρα ἐγόν Νεφός εἰἐρόμοναχὸς ἀπȣ τὸ πατρίαραχη κῦρ Ἰώκιμί.... ,ζοθ′ ἴβληȣ εἰς τὰς ιβ′.]

№ 441 (**1667**).

Эта же книга его, на бумагѣ [XVII вѣка] in 8° [214×150; 140×80; тетрадей 59: α'—ι', α'—κς', α'—ιζ', и 6 безъ нумераціи. Заглавіе:

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θηκαρᾶ.]

№ 442.

Μαργουνίου θεολογικόν: рукопись на бумагѣ in 16°. Въ концѣ приписано:

͵αχπβ' ἰαννουαρίου ιζ' εὐγίκεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος κυρ Ἀνανίας διὰ τὴν Μοσχοβίαν. Ἡ συνοδία του Ἀθανάσιος, Σωφρόνιος ἀρχιμανδρίτης.

№ 443 (**1146**).

Рукопись на бумагѣ in 4° [написана въ 1695 г. *Г*] [лл. 55, по 23 строки, XVII вѣка *А*]. Содержитъ:

1) Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας:

[Ὑπὲρ μενοῦν πρὸ σκοποῦ γράφεις ἡμῖν...

2) нѣсколько писемъ *А*] [письмо Фриниха къ Корліану *Г*.]

№ 444.

Рукопись in 4°, половина на бумагѣ, половина на пергаминѣ: на бумагѣ объ Антихристѣ, а на пергаминѣ Λαυσαϊκόν.

№ 445 (**1407**).

Опровержепіе ереси новаго еретика Тимоѳея, составленное Синайскимъ іеромонахомъ Каллистратомъ въ 1829 году. Рукопись на бумагѣ въ листъ [297×212. Заглавіе:

Στήλη ὀρθῶν δογμάτων τε καὶ φρονημάτων τῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἀξίνη ῥιζόθεν ἀναπτάσασα τὴν λεγομένην παλαιονομίαν τοῦ νεοφανοῦς αἱρεσιάρχου Τιμοθέου τοῦ ἐπικαλουμένου Κληροφίλου καὶ τῶν ὀπαδῶν

αὐτοῦ: — Συγγραφεῖσα ἐν Σιναίῳ τῷ ὄρει παρὰ Καλλιστράτου τοῦ ἱερομονάχου τοῦ καταγομένου ἐκ τῆς νήσου Λήμνου ἐν ἔτει ‚αωκθ′ κατὰ μῆνα μάρτιον.]

№ 446.

Μέλισσα, на бумагѣ in 4°.

№ 447 (**1765**).

Побужденія къ покаянію. Рукопись [съ надписью на корешкѣ:] Συναγωγὴ κατὰ στίχων, на бумагѣ in 8° [, XVIII вѣка] на новогреческомъ языкѣ. [Содержитъ:

Ἱστορίαις πανθαύμασταις καὶ κατανυκτικαῖς ἐκ τῆς θείας γραφῆς:—]

№ 448.

Избранныя слова св. Отцовъ, начиная съ Шестоднева св. Василія Великаго; на бумагѣ in 4°, рукопись новая, пожертвована Синайскому м-рю въ 7069=1561 году при игуменѣ его Никодимѣ (Синайскій игуменъ Никодимъ не епископъ!).

№ 449.

Такія же слова, начиная съ того же Шестоднева.

№ 450.

Λόγοι Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου: рукопись на бумагѣ in 4°.

№ 451.

Τοῦ αὐτοῦ 33 λόγοι, на бумагѣ in 4°.

№ 452.

Ὁμιλίαι εἰς τὰς κυριακὰς Θεοφάνους ἀρχιεπισκόπου Ταυρομενίας Σικελίας, Κεραμέως: на бумагѣ in 4°. Даръ Синайскому монастырю іеромонаха Никифора.

№№ 453 (**1182**).

[Рукопись, писанная въ 1610 году Михаиломъ *АГ*] на бумагѣ [лл. 270 *А*] in 4⁰ [205×150 *Г*] [по 20 строкъ.

Содержитъ: *А*]

Λόγοι Γερμανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως [εἰς τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου, ἀναγινωσκόμενοι εἰς τὴν δευτέραν, τετάρτην καὶ παρασκευὴν ἑκάστης ἑβδομάδος τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς πλὴν τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, ἧς εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας ἔχει λόγους μέχρι τῆς μεγάλης παρασκευῆς.

Слово первое начин.: Ἡ εἰς τὸν τελώνην καὶ φαρισαῖον παραβολὴ καὶ ὑπόθεσις...

Послѣднее слово начин.: Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς... *А*]

№ 454 (**1156**).

Κυριακοδρόμιον Φιλοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, на бумагѣ въ листъ, 1603 года [270×185 *Г*] [въ два столбца, по 24 строки, лл. 436. Содержитъ 94 слова, начиная съ недѣли всѣхъ святыхъ и кончая 29 августа; первое начинается:

Εἰς μαρτύριον προτρέπει...

послѣднее (на Усѣкновеніе главы Іоанна Крестителя) начинается:

Δεινόν ἐστιν ὄντως, ἀγαπητοί, τὸ τῆς πορνείας ἁμάρτημα... *А*].

Въ началѣ приписано:

Ἀφιερόνω ἐγὼ Ἰγνάτιος ἱερομόναχος ἐκ νήσου Κρήτης.

Въ концѣ:

Ἐτελεόθη ἐν μυνὶ ὀκτομβρίῳ κ', ͵αχγ', διὰ ἔξοδον καὶ κόπον κάμοῦ Ἰγνατίου.

№ 455 (**1163**).

Τοῦ αὐτοῦ Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ [XVI вѣка, лл. 182 *А*] [XVII вѣка, лл. α'—ρος' *Г*] [Содержитъ:

1) тѣ же 54 слова, что и № **1162**, начиная съ недѣли мытаря и фарисея

Εἰς τὸν τελώνην καὶ τὸν φαρισαῖον παραβολὴ καὶ ὑπόθεσις, ἤγουν διήγησις, καὶ τίνος πράγματος ὁμοίωσις ἐπενοήθη...

кончая недѣлей послѣдней предъ Рожд. Христ.

Οἱ μὲν παλαιοὶ ἐκεῖνοι καὶ πρὸ τοῦ νόμου θεῖοι ἄνδρες...

2) указатель зачалъ апостольскихъ и евангельскихъ чтеній на всѣ недѣли;

3) мученіе свв. 40 мучениковъ;

4) мученіе св. великомуч. Георгія;

5) похвала священномуч. Василію, еписк. Амасійскому;

Οἱ τὸ ἐπίγειον κράτος λαχόντες...

6) пасхальныя таблицы. *А*]

№ 456 (**1154**).

Τοῦ αὐτοῦ λόγοι, на бумагѣ, въ листъ [290×205 *Г*] [лл. 165 въ два столбца по 30 строкъ *А*] [XVII вѣка. *АГ*] [Содержитъ

1) Слова патр. Филоѳея на воскресные и праздничные дни, начиная съ недѣли всѣхъ святыхъ:

Εἰς μαρτύριον προτρέπει τοὺς μαθητὰς ὁ Χριστός...

кончая 5-мъ воскресеньемъ Вел. поста:

Ἀγαθὰ μὲν πάντα τὰ θεῖα λόγια...

2) Слово св. Григорія Богослова на Рождество Христово *А*].

№ 457 (**1646**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Рукопись на бумагѣ [лл. 381] въ листъ широкій, [296×223; 210×140; по 26 строкъ] начала XV вѣка, на 380 полулистахъ.

[На лл. 2ᵃ—3ᵃ Πίναξ τοῦ βιβλίου: — + τοῦ ἁγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ

οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Φιλοθέου πρὸς τὰ συγγραφέντα τῷ φιλοσόφῳ Γρηγορᾷ κατά τε τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλησίας τόμου καὶ θείας ἐνεργείας καὶ θεοποιοῦ χάριτος καὶ δὴ καὶ τῆς ὁραθείσης ἐν Θαβωρίῳ ὑπερφυῶς θεοφανείας τε καὶ θεότητος.

Съ л. 4ª до 381ª содержатся:]

1) Λόγος α΄. Φιλοθέου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ σοφωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὰ συγγραφέντα τῷ φιλοσόφῳ Γρηγορᾷ κατά τε τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλησίας τόμου καὶ θείας ἐνεργείας καὶ θεοποιοῦ χάριτος, καὶ δὴ καὶ τῆς ὁραθείσης ἐν Θαβωρίῳ ὑπερφυῶς θεοφανείας τε καὶ θεότητος ἀντιρρητικοὶ λόγοι ιε΄.

2) Λόγος β΄. — Περὶ διαφορᾶς οὐσίας θείας καὶ ἐνεργείας.

3) Λόγος γ΄. — Περὶ διαφορᾶς οὐσίας θείας καὶ ἐνεργείας, καὶ περὶ θείας δυνάμεως, ἣν ὁ θεὸς φυσικῶς ἔχει κατὰ τοὺς ἱεροὺς θεοῦ λόγους.

4) Λόγος δ΄. — Περὶ τοῦ αὐτοῦ.

5) Λόγος ε΄. — Περὶ ἡνωμένης καὶ διακεκριμένης θεολογίας.

6) Λόγος ϛ΄. — Περὶ μετοχῆς θείας καὶ ἐνεργείας καὶ χάριτος.

7) Λόγος ζ΄. — Περὶ τῆς τοῦ θεοῦ φυσικῆς καὶ οὐσιώδους θείας ἐνεργείας, ὅτι ἄκτιστος.

8) Λόγος η΄. — Περὶ θείας ἐνεργείας ὅτι ἄκτιστος καὶ ὅτι οὐ σύνθετος διὰ ταυτὸν τὸ θεῖον, ἀλλ' ἁπλοῦν κατὰ φύσιν.

9) Λόγος θ΄. — Περὶ θεότητος καὶ θεοῦ καὶ θείας αὖθις ἐνεργείας, ὅτι ἄκτιστος.

10) Λόγος ι΄.— Ὅτι ἄσχετος καὶ ἀμίμητος ἡ θεῖα χάρις καὶ θέωσις τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει, εἰ καὶ πνεύματι ἁγίῳ ἐν σχέσει καὶ μιμήσει γίνεται ἡ αὐτή, καὶ πῶς καὶ κατὰ τίνας τοὺς λόγους ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐνέργεια λέγονται τοῦ πατρὸς παρὰ τῶν θεολόγων, καὶ αὖθις οὐκ ἐνέργειαι αὐτοί.

11) Λόγος ια΄. — Περὶ τῆς Χριστοῦ θείας μεταμορφώσεως καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν φυσικοῦ τῆς θεότητος φωτός. περί τε θεώσεως ὑπερφυοῦς αὖθις καὶ μετοχῆς τῆς θεοποιοῦ καὶ φυσικῆς τοῦ πνεύματος χάριτος.

12) Τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου καὶ σοφοῦ πατριάρχου πρὸς τὸν

φιλόσοφον Γρηγορᾶν ἀντιρρητικὸς λόγος ιβʹ. — Ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τῷ Ἄθῳ μοναστῶν... Все это слово смотри въ моемъ собраніи Аѳонскихъ актовъ. [Теперь взятые отсюда 25 листовъ, содержащіе указанное слово, находятся въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 244.]

13) Λόγος ιγʹ. — Τῷ εὐγενεστάτῳ μεγάλῳ δομεστίκῳ τῷ Παλαιολόγῳ περὶ τοῦ ἐν τοῖς πρὸς Εὐνόμιον ἀντιρρητικοῖς τοῦ μεγάλου Βασιλείου ῥητοῦ, τοῦ λέγοντος· «ὁ γὰρ τετοκὼς βῶλον δρόσου κατὰ τὸν Ἰὼβ λόγον, οὐχ' ὁμοίως τάς τε βώλους καὶ τὸν υἱὸν ὑπεστήσατο», καὶ περὶ θεότητος.

14) Λόγος ιδʹ. — Πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῆς ἐν Θαβωρίῳ θείας τοῦ Χριστοῦ μεταμορφώσεως, ὅτι οὔτε οὐσία θεοῦ τὸ κατ' αὐτὸν φῶς, οὔτε κτίσμα. καὶ ὅτι εἶδον αὐτὸ οἱ ἀπόστολοι, καὶ πῶς εἶδον· καὶ ὅτι οὐ σιωπᾶσθαι τοὺς περὶ τούτου λόγους κατά τινας χρή, ἀλλὰ καὶ κηρύττεσθαι, καὶ πρὸς τὴν μετοχὴν μάλιστα σπεύδειν πάντας τοῦ θείου φωτὸς ἐκείνου.

15) Λόγος ιεʹ. — Πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῶν αὐτῶν.

[Кое-гдѣ въ текстѣ словъ есть латинскія позднѣйшія помѣтки].

№ 458 (**1732**).

Въ той же библіотекѣ.

[Рукопись 1602 года, in 8⁰, лл. τπβʹ+λαʹ.

Содержитъ:

1) лл. αʹ—τπβʹ] Ὁμιλίαι ποιηθεῖσαι παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν κυρίου Φιλοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ σοφωτάτου καὶ θεολογικωτάτου ἀνδρός:—

Въ этой рукописи 1602 года помѣщены избранныя слова и Златоустаго, и Кирилла Іерусал. и св. Григорія, епископа Антіохійскаго.

2) Запись:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς Μακαρίου ἱερομονάχου τοῦ Σιναΐτου. ἐγράφη δὲ εἰς τὸ Καχέτη εἰς τὴν Ἰβηρίαν, βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου αὐθεντὸς Ἀλεξάνδρου διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις καὶ

πνευματικοῦ Ἰωακεὶμ τοῦ Σιναΐτου: — ͵ζρι΄. Μακάριος ἱερομόναχος ὁ Σιναΐτης.

[Приписка другой рукой XVII вѣка:

Τὸ παρὸν κυριακοδρόμιον ὑπάρχει κἀμοῦ εὐτελοῦς ἱερομονάχου τοὔνομα Σωφρόνιος· καὶ μηδεὶς ἀποξενώσει αὐτὸ ἀπ' ἐμοῦ: —

4) лл. α΄—λα΄. Ἑρμηνεία τῶν λε΄ κανόνων τοῦ εὐαγγελισταρίου ἅτινα εὑρήσεις τί περιέχουσι καὶ πῶς χρὴ μετέρχεσθαι καὶ διὰ τί εἰσι λε΄ καὶ οὐχὶ πλείω ἢ ἥττονα: —

съ присоединеніемъ таблицъ Пасхальныхъ съ 22 марта, обрывающихся на 20 апрѣля.]

№ 459.

Κυριακοδρόμιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον. Всѣхъ словъ тутъ 41.

№ 460 (**1168**).

Κυριακοδρόμιον Μαξίμου Πελοποννησίου, на бумагѣ [лл. 642, по 30 строкъ *А*] въ листъ, 1634 [вѣрнѣе, 1633] года [310×210 *Г*].

1) Въ началѣ помѣщено [датированное 7 марта 1614 года *А*] предисловіе ко всѣмъ христіанамъ и священникамъ

["Επρεπε καθὼς λέγει ὁ μέγας Χρυσόστομος ..

а затѣмъ самыя 84 слова, изъ которыхъ первое (въ первую недѣлю послѣ Крещенія) начин.:

«Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν». Πολλὰ ἤθελεν εἶσθαι ἕνας ἄνθρωπος...

предпослѣднее (περὶ μαντευμάτων) начин.:

Ἐπειδὴ ὁ λόγος εἶναι περὶ μαντευμάτων καὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων τοῖς μαντεύμασι, καλόν μου φαίνεται...

послѣднее начин.:

Πολλοὶ ἄνθρωποι μὴ γνωρίζοντες τὸ καλὸν ποῖον εἶναι... *А*]

а въ концѣ

2) нѣсколько словъ Златоустаго [именно три *А*] и

3) св. Василія Великаго [тоже три *А*].

4) Запись:

Τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου ἱερέως Γγίνου καὶ οἰκονόμου τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Πωγωιαννῆς, διὰ συνδρομῆς κόπου τε καὶ ἐξόδου τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις Κυζηλήμη τοῦ Σιναΐτου ἐν ἔτει ͵ζρμβʹ μηνὶ σεπτεμβρίῳ κγʹ.

№ 461 (**1169**).

Τοῦ αὐτοῦ Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ, in 4⁰ [210×160, XVIII вѣка *Г*] [XVII вѣка; лл. 392, по 20 строкъ; писецъ — Χριστοφόρος. Р-сь содержитъ 47 словъ, изъ которыхъ первое (въ недѣлю Луки или мытаря и фарисея)

начин.: Μετὰ τὸ κείμενον τῆς ἁγίας Γραφῆς, καθὼς εἶναι καλὸς κυνηγός, ὅπου ἠξεύρει νὰ κυνηγήσῃ...

а послѣднее (на Успеніе Божіей Матери)

начин.: Ὥσπερ παράδεισος ἄλλος, ἀγαπητοί, πολυανθὲς καὶ εὐῶδες... *А*].

№ 462 (**1157**).

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ въ листъ [290×210 *Г*] [лл. 232, въ два столбца, по 31 строкѣ *А*], 1646 года 6 іюля [писецъ Матѳей.

Содержитъ 92 слова патріарха Константинопольскаго Филоѳея; на послѣднемъ мѣстѣ стоитъ слово на Благовѣщеніе, начин.:

Τῇ προτέρᾳ κυριακῇ... *А*].

№ 463.

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ въ листъ.

№ 464.

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ in 4⁰. Въ концѣ приписано: Questa sancta vivlos di s-ta Caterina di monte Sina.

№ 465—466.

Еще есть два Κυριακοδρόμια, на бумагѣ in 4⁰.

№ 467.

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ, содержитъ избранныя слова изъ св. Отцовъ. Начала и конца нѣтъ.

№ 468.

Λόγοι εἰς διαφόρους ἑορτάς, на бумагѣ въ листъ.

№ 469.

Λόγοι, βίοι καὶ διηγήσεις πατέρων, на бумагѣ in 4⁰.

№ 470.

Λόγοι διάφοροι, на бумагѣ in 4⁰.

№ 471.

Λόγοι διάφοροι καὶ συλλογαί, на бумагѣ in 4⁰.

№ 472.

Λόγοι καὶ διαταγαὶ ἁγίων, на бумагѣ въ листъ.

№ 473.

Въ кельяхъ архіепископа Синайскаго.

Λόγοι πανηγυρικοὶ διάφοροι, на бумагѣ.

№ 474.

Тамъ же.

Γερασίμου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας λόγοι ϟη′ (98) на бумагѣ.

№ 475 (**1671**).

Въ Синаеджуванійской библіотекѣ.

Рукопись на бумагѣ in 8⁰ [213×133; 158×90; лл. τμγ′; XVI вѣка. Содержитъ]

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης:— (τ. ε. τοῦ Παλαμᾶ).

1) Λόγος ἀποδεικτικὸς πρῶτος, ὅτι οὐχὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς πορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Πάλιν ὁ δεινὸς καὶ ἀρχέκακος ὄφις τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν καθ' ἡμῶν διαίρων...

2) Λόγος δεύτερος, περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ὧν μὲν οὖν ἔδει καὶ αὐτῷ τῷ τῶν εὐσεβούντων καταλόγῳ πρὸς διασάφησίν τε καὶ βεβαίωσιν τοῦ ὀρθοῦ φρονήματος...

3) Ἐπιγραφαὶ Λατίνων καὶ ἀντεπιγραφαὶ τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου δεικνῦσαι δυσσεβῶς ἐχούσας τὰς παρὰ τῶν λατινοφρόνων τοιαύτας ἐπιγραφὰς καὶ ἀντιθέτους οὔσας ταῖς συνειλεγμέναις τῶν ἁγίων ἐνταῦθα ῥήσεσιν.

Ὅταν ἐπὶ τῆς θεολογίας ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλαις ἡ ἐκ καὶ ἡ διὰ...

4) Τοῦ αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἡσυχαζόντων, τῶν προτέρων ὁ πρῶτος.

Ἀπόκρισις α΄. Ἀδελφέ· καλὸν χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, ἀποστολικῶς εἰπεῖν...

Ἀπόκρισις β΄. Ἀδελφέ· οὐκ ἀκούεις τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν ναὸς τοῦ ἐν ἡμῖν ἁγίου πνεύματος...

Ἀπόκρισις γ΄. Περὶ φωτὸς καὶ φωτισμοῦ θείου καὶ ἱερᾶς εὐδαιμονίας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ τελειότητος.

Οὐκ ἄρα μόνον ταῖς ἀρεταῖς αἱ κακίαι παραπεπήγασιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς εὐσεβέσι λόγοις...

5) Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς.

Τῶν μὲν οὖν οὐδὲν μέγα τιθεμένων τὴν ἀπὸ τῆς ἔξω παιδείας ὄνησιν...

6) Τοῦ αὐτοῦ περὶ φωτὸς ἱεροῦ.

Ὁ δὴ τῆς νοερᾶς προσευχῆς κατὰ τῶν διὰ βίου ταύτῃ προσανεχόντων τοιοῦτος ὑφηγητὴς καὶ περὶ φωτὸς ἱεροῦ διδάσκειν ἄξιοῖ τοὺς ὁρῶντας...

7) Ἔλεγχος τῶν συμβαινόντων ἀτόπων ἐκ τῶν δευτέρων τοῦ φιλοσόφου Βαρλαὰμ συγγραμμάτων, ἢ περὶ θεώσεως.

'Αλλ' ἃ μὲν κατὰ Μασσαλιῶν...

8) Κατάλογος τῶν ἐκβαινόντων ἀτόπων ἐκ τῶν τοῦ αὐτοῦ προτάσεων.

Λόγος δεύτερος κατὰ τῶν δευτέρων:—

Ἤρετό τις τῶν εἰσαγομένων· εἰ δυνατὸν ἀνθρώπῳ...

Κατὰ τῶν δευτέρων ὁ τρίτος λόγος:

Ἃ μὲν οὖν προσκρούει τῇ ἀληθείᾳ...

9) Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ τῆς κατὰ σάρκα τοῦ κυρίου Χριστοῦ οἰκονομίας.

Ὁ τοῦ θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος καὶ παντοκράτωρ Λόγος....

№ 476 (**1604**).

Τοῦ αὐτοῦ ἠθικοὶ καὶ διδασκαλικοὶ λόγοι. Отличная рукопись на бумагѣ [XV вѣка; тетради α'—οα'; 300×183; 228×132; по 28 строкъ, въ два столбца]. Всѣхъ словъ тутъ 63.

[Впереди на лл. 1ᵃ—4ᵇ Πίναξ ἀκριβὴς τῶν ἠθικῶν τε καὶ διδασκαλικῶν λόγων τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Γρηγορίου:—

а затѣмъ съ л. 5ᵃ до конца всѣ слова:]

1) Περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰρήνης ὁμιλία ῥηθεῖσα μετὰ τρίτην ἡμέραν τῆς αὐτοῦ πρὸς Θεσσαλονίκην ἐπιδημίας.

'Αδελφοὶ μὲν ἡμεῖς πάντες, ὡς ἑνὸς δεσπότου καὶ ποιητοῦ...

2) Εἰς τὴν κατὰ τὸν τελώνην καὶ τὸν φαρισαῖον παραβολήν.

Εὔπορός ἐστιν εἰς κακίαν ὁ νοητὸς τῆς κακίας προστάτης...

3) Εἰς τὴν τοῦ ἀσώτου παραβολήν.

Ἔσται ποτὲ λιμὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀποκλαιόμενοι...

4) Εἰς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, καὶ περὶ εὐσπλαγχνίας καὶ εὐποιΐας.

Τῇ μὲν παρελθούσῃ κυριακῇ μνήμην ἐποιεῖτο ἡ ἐκκλησία...

5) Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου, περὶ σωφροσύνης καὶ τῆς ἀντιθέτου ταύτῃ κακίας.

Τὴν μὲν προγονικὴν ἐκείνην ἀράν...

6) Ὁμιλία προτρεπτικὴ πρὸς νηστείαν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως.

Πολύς ἐστιν εἰς κακίαν εὐμήχανος...

7) Περὶ νηστείας.

Ἡδὺ μὲν ὀφθαλμοῖς θέαμα...

8) Περὶ πίστεως, ἐν ᾗ καὶ τῆς κατ' εὐσέβειαν ὁμολογίας ἔκθεσις.

Πιστεύομεν εἰς τὸν θεόν, καὶ πιστεύομεν ..

9) Τῇ β' κυριακῇ τῆς τεσσαρακοστῆς, πρὸς τοὺς ἀκαίρως ὁμιλοῦντας ἀλλήλοις ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἱεραῖς συνάξεσιν.

Αὐτὰς τὰς δεσποτικὰς φωνάς...

10) Εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν.

Ὁ τοῦ Χριστοῦ σταυρὸς προανεκηρύττετο...

11) Εἰς τὴν δ' κυριακὴν τῆς τεσσαρακοστῆς, περὶ τῆς ἐπιμελείας τῶν ἔνδον λογισμῶν.

Πολλάκις πρὸς τὴν ὑμετέραν...

12) Εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου.

Ὁ μὲν ψαλμῳδὸς προφήτης...

13) Περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας.

Ὁ τοῦ θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος ..

14) Ὁμιλία δεικνῦσα τὸ τοῦ σαββάτου καὶ τῆς κυριακῆς μυστήριον.

Καὶ νῦν κυριακὴν...

15) Τῇ κυριακῇ τῶν μυροφόρων, ἐν ᾗ καὶ ὅτι πρώτη τὸν Κύριον ἡ θεοτόκος εἶδεν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα.

Ἡ τοῦ Κυρίου ἀνάστασις τῆς ἀνθρωπίνης...

16) Εἰς τὸ κατὰ τὴν Σαμαρείτιδα εὐαγγέλιον, καὶ ὅτι δεῖ καταφρονεῖν τῶν παρόντων.

Διὰ πασῶν τῶν νῦν...

17) Εἰς τὸ ὄγδοον εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Ἰωάννην, ἐν ᾗ καὶ

ὅτι μεγάλων δωρεῶν ἀξιωθήσονται οἱ μέχρι τέλους μετ' εὐλαβείας ἐν ταῖς ἱεραῖς συνάξεσι παραμένοντες.

Ἰωάννης ὁ παρθένος...

18) Εἰς τὴν ἀνάληψιν, πῶς ἀναπληροῦται τὸ νομικὸν σάββατον.

Ἑόρταζον Ἰουδαῖοι τὸ φάσκα...

19) Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτήν, περὶ παθῶν καὶ ἀρετῶν.

Βλέπετε τὴν κοινὴν ἡμῖν ἑορτήν...

20) Εἰς τὸ δέκατον ἑωθινὸν εὐαγγέλιον, περὶ τοῦ καθ' αἴσθησίν τε καὶ νοῦν πρὸς τὸν ἀντικείμενον ἡμῖν πολέμου.

Τὰ ἑωθινὰ τῶν θείων εὐαγγελίων...

21) Εἰς τὴν πεντηκοστήν, ἐν ᾗ καὶ περὶ μετανοίας.

Ἐθεασάμεθα πρὸ μικροῦ τοῖς μεγάλοις...

22) Εἰς τὴν τῶν ἁγίων πάντων.

Θαυμαστὸς ὄντως ὁ θεός...

23) Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, περὶ τοῦ πνευματικοῦ θέρους:—

Ὁ τῶν ἁπάντων ποιητὴς καί...

24) Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῖν λογικοῦ θέρους.

Ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος...

25) Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν κορυφαίων ἀποστόλων.

Ἡ τῶν ἁγίων ἑκάστου μνήμη...

26) Περὶ τῆς κατὰ θεὸν λύπης.

Μελισσείῳ κηρίῳ ἔοικε...

27) Περὶ πίστεως καὶ τῶν ἔργων τῆς μετανοίας.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός...

28) Ἐν λιτῇ τελουμένῃ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ αὐγούστου μηνός.

Ὁ θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησε...

29) Περὶ πειρασμῶν.

Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος πᾶσαν χαράν...

30) Περὶ ἀρετῶν καὶ ἀντιθέτων αὐταῖς παθῶν.

Ὥσπερ ἐπὶ τῆς γεωργουμένης...

31) Εἰς τὴν σεπτὴν μεταμόρφωσιν.
Ἐπαινοῦμεν καὶ ἡμεῖς...

32) Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτήν.
Ἠσαΐας ὁ προφήτης περὶ τοῦ εὐαγγελίου...

33) Κατὰ τὴν ἐνδεκάτην τοῦ Ματθαίου κυριακήν.
Ὁ θεὸς αὐτεξούσιον ζῶον πλάττων τὸν ἄνθρωπον...

34) Εἰς τὴν κοίμησιν τῆς θεοτόκου.
Τὴν ἐμὴν ὁμιλίαν σήμερον...

35) Εἰς τὸ πρῶτον ἑωθινὸν εὐαγγέλιον.
Ὁ πρὸ τῶν ὄντων ὤν, καὶ τὰ ὄντα...

36) Ἐν λιτῇ.
Ἰωάννης ὁ ἠγαπημένος τῷ Χριστῷ θεολόγος...

37) Εἰς τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην.
Εἰ τίμιος ὁ θάνατος...

38) Εἰς τὴν παραβολὴν τὴν καλοῦσαν εἰς τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ.
Τῆς σήμερον ἀναγνωσθησομένης...

39) Εἰς τὴν γέννησιν τῆς θεοτόκου.
Πᾶς μὲν καιρὸς ἐπιτήδειος...

40) Περὶ τῆς Χαναναίας.
Ὅτι ὁ Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται.

41) Εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον.
Ἑορτὴν ἄγομεν σήμερον...

42) Εἰς τὸ τῆς δευτέρας κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ εὐαγγέλιον.
Ὁ πλάσας τὰς καρδίας...

43) Εἰς τὸ τῆς τρίτης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ.
Τὸ θεῖον καὶ κοινωφελὲς ὁ μέγας Παῦλος...

44) Εἰς τὸ τῆς τετάρτης κυριακῆς του Λουκᾶ. «ἐξῆλθε ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι».
Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς...

45) Εἰς τὸ τῆς πέμπτης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ.
Τῶν κατὰ σῶμα χρειῶν...

46) Εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον.
Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθη...

47) Εἰς τὸ τῆς ἕκτης τοῦ Λουκᾶ.
Ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ...

48) Ὁμιλία, ὅτι ἡ πρὸς τὸν θεὸν συνεχὴς διὰ προσευχῆς καὶ ψαλμῳδίας ἔντευξις ἔδρασεν.

Ἐπὶ νοῦν λαβὼν ὁ Δαβὶδ...

49) Λόγος εἰς τὴν εἴσοδον τῆς θεοτόκου.

Ἐπὶ τῶν μειζόνων...

50) Κατὰ τὴν αὐτὴν ἑορτήν.

Εἰ ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον..

51) Κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Λουκᾶ κυριακήν.

Ἐκήρυττε μὲν καὶ ὁ...

52) Τῇ κυριακῇ τῶν προπατόρων.

Τοῦ ὁμογενοῦς υἱοῦ τοῦ...

53) Περὶ τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων ἐκφωνειθεῖσα πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.

Ὁ λόγος ὁ συντελῶν...

54) Τῇ κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως τῶν ἁγίων πατέρων, περὶ τῆς κατὰ σάρκα γενεαλογίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς αὐτὸν ἐν παρθενίᾳ τεκούσης θεοτόκου.

Ἀγενεαλόγητον εἶ...

55) Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Τῆς παρθενικῆς λοχείας...

56) Τῇ παραμονῇ τῶν φώτων, περὶ τῶν κατὰ τὸ θεῖον βάπτισμα τελουμένων.

Ἡ μετάνοια καὶ ἀρχὴ ἐστὶ καὶ μεσότης...

57) Τῇ ἑορτῇ τῶν φώτων.

Χθὲς συνεκκλησιάζων καὶ συνεορτάζων...

58) Τῇ δωδεκάτῃ κυριακῇ τοῦ Λουκᾶ.

Τὰ τοῦ παλαιοῦ νόμου...

59) Τῇ ις' κυριακῇ τοῦ Λουκᾶ.

Πρώην μὲν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ...

60) Λόγος ἐπιστολιμαῖος πρὸς Ἰωάννην καὶ Θεόδωρον τοὺς φιλοσόφους.

Τὸν ἐκ παλαιοῦ μοι...

61) Εἰς τὸν θαυμαστὸν βίον τοῦ ὁσίου Πέτρου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ.

Οὐ δίκαιόν ἐστιν ὥς γε μοι δοκῶ...

62) Λόγος πρὸς τὴν σεμνοτάτην ἐν μοναζούσαις Ξένην.

Τοῖς μοναδικῶς ζῆν...

63). Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ὁσιότατον ἱερομόναχον Παῦλον τὸν Ἀσάνην, ἐρωτήσαντα περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος.

Ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου...

Отдѣлъ IV.

Церковное Законовѣдѣніе.

№ 477.

Κανόνες τινὲς τῶν συνόδων, καὶ ἐκ τῶν Πατέρων, на пергаминѣ въ листъ. Въ началѣ по-арабски написано: «Я, Маркъ, рабъ Моисея, даю».

№ 478.

Еще есть собраніе церковныхъ каноновъ, на пергаминѣ въ листъ.

№ 479.

Νομοκάνων, на пергаминѣ въ листъ.

№ 480.

Νομοκάνων, на пергаминѣ in 8°.

№ 481.

Правила апостольскія, соборныя и Отеческія съ толкованіями Іоанна Зонары, на бумагѣ въ листъ. На корешкѣ надписано: ,αχα'. Синайск. архіепископъ Лаврентій.

Въ началѣ этой рукописи помѣщены:

1) Μιχαὴλ συγκέλλου Ἱεροσολύμων λίβελλος περὶ ὀρθοδόξου πίστεως.

2) Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου διάταξις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν.

3) Πέτρου καὶ Παύλου διάταξις: «Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατάσσομαι. . .

№ 482 (**1117**).

Хранится въ кельяхъ архіепископа.

Νομικὸν ὡραῖον Θеодора Вальсамона, огромная рукопись на бумагѣ въ листъ [На переплетѣ сохранилась полуоборванная надпись: Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν [νόμιμον] ὡραῖον. Рукопись XIV вѣка, лл. 372, но л. 1 при переплетѣ позднѣйшій; разные почерки: а) лл. 2—339 (417×266; 328×215), по 48 строкъ и б) лл. 340—372 (347×250; 293×196), по 48 строкъ.

Содержитъ:

1) л. 2ª (заст.) Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν χαρτοφύλακος καὶ ἀρχιδιακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας προοίμιον ἐπὶ τῇ πονηθείσῃ παρ' αὐτοῦ χαρτοφύλακος ἤγουν νομοφύλακος τηνικαῦτα τυγχάνοντος ἀν[ ] καὶ σαφ[ ] [τοῦ νο]μοκανόνου παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Φωτίου: —

Πείθεσθε. . .

лл. 2ª—67ª синтагма XIV титт. съ толкованіями (σχόλιον) на законы (ὁ νόμος) и съ записью:

> Τέλος σὺν θεῷ τῶν ιδ' τίτλων τοῦ νομοκανόνου τῶν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Φωτίου συντεθέντων, σαφηνισθέντων δὲ καὶ διευκρινηθέντων παρὰ τοῦ τηνικαῦτα μὲν πανεντιμοτάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, νυνὶ δὲ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν:—

2) л. 67ª⁻ᵇ + ἡ γενομένη συνοδικὴ σημείωσις κατὰ τὸ ͵ςψιζ'

ἔτος ἰνδικτιῶνος ιβ′ χαρτοφύλακος ὄντος τοῦ Κüρίτζη Μανουὴλ ἐφ' ᾗ περιέχει ὑποθέσει.

Μηνὶ ἰουνίῳ ιζ′ ἡμέρᾳ δ′ ἰνδικτιῶνος ιβ′. προκαθημένου Μιχαὴλ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ προνάῳ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ὑακίνθου τῆς δοθείσης τῇ αὐτῇ μεγάλῃ ἁγιωσύνῃ εἰς κάθισμα· συνεδριαζόντων αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων... ἀρχόντων.

Οὐ μόνον ἄρα τὰ ἐκ τῆς στοιχειακῆς... ἐνθρονίζεσθαι.

Ταῦτα παρεκβληθέντα ἀπὸ τῶν ἡμερησίων συνοδικῶν παρασημειώσεων... τοῦ τιμιωτάτου χαρτοφύλακος τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Μανουὴλ τοῦ Κυρίτζη· ἐπεδόθη μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις. ἔτους ͵ςψιζ′: ἡ ὑπογραφή.

+ χαρτοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Μανουὴλ ὁ Κυρίτζης +

+ εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην ἀπηωρημένην· τυποῦσαν ἐν μὲν τῷ ἑνὶ μέρει τοὺς δύο μεγαλομάρτυρας ἁγίους Θεοδώρους· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα ταῦτα· σφράγισμα γραφῶν Μανουὴλ τοῦ Κυρίτζη +

3) л. 67[b] Διαίρεσις ἁπλουστέρα τῶν κατὰ μέρος εἰρημένων ἐν τῷ πλάτει τοῦ παρόντος συντάγματος:—

Τῶν εἰς κλῆρον ἀγομένων οἱ μὲν...

4) лл. 68[a]—73[b] Правила Апостольскія и Ник. I собора съ схоліями, вставленными въ текстъ краснымъ черниломъ.

5) лл. 74[a]—83[b] Правила Апост. съ толков. Вальсамона, писанныя другой рукой.

6) л. 84[a]—202[a] (прежней рукой) Правила 7 соборовъ вселенскихъ, посланіе Тарасія, правила соборовъ КП. I—II., Соф., Карѳ. 256 г., обычныхъ помѣстныхъ (кончая КП. Нектарія) и оо. церкви (кончая Геннадіемъ) съ толкованіями чьи-ми-то (ἑρμηνεία) и Вальсамона (Τοῦ Βαλσαμῶν) и со вставками схолій въ текстъ; кромѣ того, есть еще

л. 202ª Ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Νικοπολίτας ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Βασιλείου:—

Ἡ ἐπιστολή... αἵματος τούτου:—

лл. 202ª—203ᵇ Отвѣты патріарха Николая III святогорцамъ съ толк. Вальс.

7) л. 203ᵇ Приписка о судьбѣ рукописи въ 1468—73 годахъ:

+ ἐνθύμησιν πιῶ ἐγὼ Ἰωσὴφ τάχα δὲ καὶ ἱερομόναχος· γαίνημα καὶ θρέμα τῆς πόλεως Μηζηθρά· ὁ κατακόσμον Ἰωάννης ὁ Φλαιβοτόμος υἱὸς τυγχάνων Τιμοθέου τοῦ Φλαιβοτόμου περὶ τῆς ἁγίας βίβλου ταύτης. τὸ πῶς ὑπάρχει ὑμέτερον ἤγουν πατρογονικόθεν μου· καὶ ἐξοδίασα. καὶ ἐκοπίασα καὶ εἶφερά το εἰς τὴν Κορώνην καὶ με ἕτερα βιβλία διάφορα. τὸν καιρὸν ὅταν ἐπείγεν ὁ σινιὅρος Σιγισμούντος με τὰ φουσάτα τῶν Βεναιτικῶν εἰς τὸν Μηζηθρὰν· καὶ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἐξόρισεν ἡ ἀφεντία τῶν Βεναιτικῶν τοὺς πνευματικοὺς πατέρας ἐκ τῆς νήσου Κρήτης ἐν τῷ ,ςϡος΄. μηνὶ αὐγούστῳ, ἐξῆλθεν καὶ ὁ ἐν ὁσιωτάτοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι παπᾶς κῦρ Νίλων ὁ Καλοσυνᾶς ἐκ τὸν ἅγιον Ἀντώνιον τῶ Βροντήση ἐκ τὴν Κρήτην καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Κορώνην εἰς τὸ νησίον ὀνόματί Πηγανοῦσαν. καὶ ἐγόρασεν τὴν παρροῦσαν βίβλον ὁ ἄνωθεν εἰρημένος παπᾶς κῦρ Νίλων· μὴ ἐξεύρων ὅτι ὑπάρχει ἡμέτερον. διὰ δουκάτα β΄· ἤγουν δύο δουκάτα βενέτικα. καὶ μὴ ἐξεύρων ὁ θεῖος μου ὁ παπᾶς κῦρ Παῦλος ὁ Φλαιβοτόμος καὶ διδάσκαλος τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου τὸ ποῦ εὑρίσκομαι, ἐπώλησεν τὴν βίβλον μου ταύτην· καὶ ἐγὼ εὑρισκόμενος εἰς τὸ ἅγιον ὅρος τοῦ Σινὰ εἶχα μεγάλην δίψαν περὶ τῆς βίβλου ταύτης. καὶ ἐμήνυσα εἰς τὴν Κρήτην περὶ τούτου πολάκις· καὶ ἔμαθα τὸ πῶς εὑρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ κῦρ Νίλου τοῦ Καλοσυνά· καὶ ἐπαρεκάλεσα τὸν ἅγιον τὸν οἰκονόμον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνας τῶν σιναϊτῶν κῦρ Λαυρέντιον τὸν Καλοτάριν εἰς τὸ νὰ ἐξαίδράμη νὰ μου ἐπάρῃ τὴν βίβλον ταύτην· ὅμως δὲ ἐξέδραμεν μετὰ σπουδῆς καὶ ηὗρεν τὴν βίβλον ταύτην εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ κῦρ Νίλου. καὶ οὐδὲν ἔσωσεν νὰ τὴν ἐπάρι τὴν δέλτον ταύτην, διότι ἐκοιμήθη ὁ ἅγιος ὁ κῦρ Νίλος· ὅμως δὲ ἔμεινεν τὸ παρὸν βι-

βλίον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ του κυροῦ Μακαρίου· καὶ ἔδωκέν το εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κῦρ Λαυρεντίου τοῦ οἰκονόμου διὰ δουκάτα δ'. καὶ οἴφερέν το ὁ κῦρ Πέτρος ὁ Λυβηανὸς μετὰ τοῦ κῦρ Μαλαχία τοῦ Ταγράδου εἰς τοῦ Σινᾶ. καὶ εὑρέθην καὶ ἐγὼ ὁ ἄνωθεν εἰρημένονς παπᾶς Ἰωσὴφ ὁ Φλαιβοτόμος· μετὰ τοῦ ἁγίου τοῦ καθηγουμένου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινὰ παπᾶ κῦρ Μακαρίου. καὶ ἄλλων ἀδελφῶν ε'. εἰς τὸ Κάριος καὶ ἐπαρέλαβα τὸ τοιοῦτον βιβλίον ὡς ἴδιόν μου. μηνὶ νοεμβρίῳ ιδ' ἡμέρᾳ ε̄η τοῦ ,ςϠπβ' ἰνδικτιῶνος ε'. ταῦτα τὰ τέσσαρα δουκάτα χρεωστῶ τοῦ μοναστηρίου. καὶ ὅταν τα πληρώσω νὰ ἔχω τὸ βιβλίον ὡς ἤδιον ἐδικόν μου. + Ἰωσὴφ του ἱερομονάχου τοῦ κατὰ κόσμον Ἰωάννου τοῦ Φλαιβοτόμου +

на л. 299ᵇ его же запись:

+ χρεωστῶ ἐγὼ ὁ παπᾶς Ἰωσὴφ πρὸς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Σινᾶ δουκάτα τέσσαρα διὰ τὴν βίβλον ταύτην: —

8) лл. 204ᵃ—211ᵃ. τὰ ἐπίλοιπα τῶν κανόνων ἑρμ[ ]. Толкованія Вальсамона къ Апост. 7, 11, 17, 9, 14, 21—24, 29, 31, 52, 69, 75, 12 (часть); Халк. 25, 28; Трул. 32, 53, 70, 86, 98; Ник. II 4, 16; Анк. 12; Неокес. 7; Антіох. 2, 16; Лаод. 26; Карө. 101.

9) лл. 211ᵇ—215ᵇ Τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου μητροπολίτου τοῦ Χαλκηδόνος Ἰωάννου τοῦ Κοστομέτρου περὶ τῶν ἐν μυστικαῖς ἱερουργίαις προσαγομένων τριῶν προσφορῶν: —

> Προύθετό τις τί ἀπολογήσομαι τῷ λατίνῳ ἐρωτηκότι πόθεν αἱ ὡρισμένως ἐν τῷ καιρῷ... ἔστω οὖν ἡ βάσις ἡμῶν ἐφ' οἷσπερ παρελάβομεν. καὶ οὐ σαλευθεῖεν ἡμῶν οἱ πόδες οὐδ' ἐκχυθεῖεν τὰ διαβήματα +

въ вопросахъ и отвѣтахъ; заканчивается текстъ фигурно, чтобы занять всю страницу 215ᵇ.

10) лл. 216ᵃ—229ᵇ Περὶ τῶν ἀγγέλων ἤτοι περίγραπτοί εἰσιν: —

> Ἤρετό με θεῖος ἀνὴρ· τί δὴ δοξάζεις ἐπὶ τῇ τοῦ ἀγγέλου διακονίᾳ... οὕτω γὰρ θεῷ κέκριται συζυγεῖν τῇ θείᾳ ῥοπῇ καὶ τὴν ἡμετέραν ἀγαθὴν προαίρεσιν +

заглавіе уже содержанія, которое изложено частью въ видѣ ἀντίθεσις и ἀπόκρισις.

11) лл. 229[b]—230[a] Πιττάκιον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην κυρὸν Μιχαὴλ τὸν τοῦ Ἀγχιάλου περὶ γαμικοῦ συναλλάγματος ἤτοι περὶ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα δυσὶ δευτέραις ἐξαδέλφαις εἰς γάμον συνάπτεσθαι. ἀνάγνωθι τὸ ἐν τῷ τκδ′ κεφ. κείμενον ἀντίγραμμα τῆς συνόδου πρὸς τοῦτο καὶ τὸ ἔξωθεν τοῦ ξη′ κανόνος τοῦ μεγάλου Βασιλείου κείμενον μεταγενέστερον συνοδικὸν ὑπόμνημα:

> Ἁγιώτατέ μου δέσποτα· ἀνέμαθεν ἡ βασιλεία μου παρά τινων ὑποψηθυρίζεσθαι... τὸ παριστάμενον αὐτῇ δηλώσῃ τῇ σῇ ἁγιότητι: —

12) л. 230[a] Πιττάκιον πατριαρχικὸν διοριζόμενον μὴ καταστρωννύεσθαι τὰ πιττάκια τῶν λαβόντων δωρεὰς μοναστηρίων, εἰ μὴ καὶ τὰ πρακτικὰ προσκομίσουσιν. εἰ δὲ καὶ ἐντὸς μηνῶν τριῶν μὴ παραλάβωσιν, ἐκπίπτειν αὐτοὺς τῶν δεδωρημένων:

> Μηνὶ μαΐῳ κβ′ ἰνδικτιῶνος β′. Παρεξεβλήθη ἀπὸ τῆς ἐναποκειμένης ἐν τῷ ἔσω βεστιαρίῳ θέσεως πιττάκιον δεσποτικὸν ἔχον οὕτως: Ἤκουσται τῇ ἡμῶν μετριότητι ὅτι τινὲς τῶν δωρεὰς ποριζομένων... καταστρωθήτω δὲ τὸ παρὸν πιττάκιον ἐν τοῖς τῶν καθ᾽ ἡμᾶς σεκρέτων χαρτίοις. μηνὶ μαΐῳ ἰνδικτιῶνος β′ διὰ γραμμάτων τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου· καὶ ἡ διὰ κηροῦ σφραγίς:

13) л. 230[a—b] μηνὶ ἰαννουαρίῳ κη′ ἰνδικτιῶνος θ′. [ ] δεσποτικὸν περιέχον οὕτως.

> Ἀνηνέχθη τῇ ἡμῶν μετριότητι θεοφιλέστατοι ὡς οἱ πλείους τῶν δι᾽ ὑπομνημάτων λαβόντων μοναστήρια τινὰ τῶν ὑποκειμένων κατὰ σέ... εἰς εἴδησιν τῶν διωρισμένων σοι. μηνὶ ἰαννουαρίῳ ἰνδικτιῶνος θ′. διὰ γραμμάτων τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ ἡ διὰ κηροῦ συνήθης σφραγίς. ταῦτα παρεκβληθέντα ἀπὸ τῶν ἐναποκειμένων τῶν σεκρετικῶν θέσεων ἐπεγράφη καὶ ἐπεδόθη μηνὶ ἰαννουαρίῳ ιη′ ἰνδικτιῶνος, ιγ′. εἶχε καὶ ὑπο-

γραφὴν τοῦ τε μεγάλου σακελλαρίου τῆς ἐκκλησίας καὶ χαρτουλαρίων δύο Νικήτα τοῦ Βεβέρη καὶ Ἰωάννου τοῦ Μανουηλάτου:—

14) лл. 230ᵇ—231ᵃ Μηνὶ δεκεμβρίῳ ἡμέρᾳ ϛʹ. ἰνδικτ. ιʹ. προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιοῖς κατηχουμενίοις τοῦ πατριαρχείου κυροῦ Ἀλεξίου συνεδριαζόντων αὐτῷ ἁγιωτάτων ἀρχιερέων... ἀρχόντων:

Ἀνήνεγκε μὲν ὁ ἀποιχόμενος μητροπολίτης Κυζίκου.. δίκαιόν τε καὶ εὔλογον:—

15) л. 231ᵃ Μηνὶ δεκεμβρίῳ ιθʹ ἡμέρᾳ γʹ ἰνδικτ. ιʹ προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ τῷ Θετταλῷ συνεδριαζόντων αὐτῷ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων... ἀρχόντων:

Τὰ συνοδικῶς διασκοπηθέντα καὶ γνωματευθέντα κατὰ τὴν ηʹ τοῦ παρόντος μηνὸς μὴ ἀναγνωσθέντα τηνικαῦτα ἀνεγνώσθη τὴν σήμερον· καὶ ἐπειδὴ οὕτως ἐσημειώθησαν καθὼς δὴ καὶ ἀπεφάνθησαν, ὡρίσθη ταῦτα κρατῆ. ταῦτα παρεκβληθέντα ἀπὸ τοῦ ἐναποκειμένου κώδικος τῷ εὐαγεῖ σεκρέτῳ τοῦ χαρτοφυλακείου καὶ γεγονότα ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. Μιχαὴλ χαρτοφύλακος τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Χούμνου καὶ ὑπομνηματογράφου Κωνσταντίνου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κυροῦ Κοσμᾶ ἐν μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτ. ιδʹ ἔτους ͵ϛχκθʹ. Μιχαὴλ εὐτελὴς διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὁ Ξιφιλῖνος. ὁ εὐτελὴς διάκονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν πατριαρχικῶν νοταρίων Βασίλειος ὁ τοῦ χαρτοφυλακείου. Λέων ἐλάχιστος διάκονος τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πατριαρχικὸς νοτάριος καὶ χαρτουλάριος ὁ τῆς Μηθύμνης. Λέων εὐτελὴς διάκονος χαρτουλάριος τοῦ ἱεροῦ σκευοφυλακίου καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ τοῦ Ἀδριανουπόλεως. Μιχαὴλ ἐλάχιστος διάκονος πατριαρχικὸς νοτάριος καὶ χαρτουλάριος ὁ τοῦ

Σερρῶν. ὁ εὐτελὴς διάκονος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Μεταξᾶς. Νικήτας ἐλάχιστος διάκονος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Μουντάνης (?). ὁ εὐτελὴς διάκονος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος Βασίλειος ὁ τοῦ Μαρωνείας. Ἰωάννης ὁ εὐτελὴς διάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Ῥοΐδης· καὶ ἔξωθεν· ἀντεβλήθη παρὰ τοῦ πατριαρχικοῦ νοταρίου Ἰωάννου τοῦ Μεταξᾶ καὶ Βασιλείου τοῦ τοῦ Μαρωνείας καὶ εὑρέθη ἰσάζον τῷ πρωτοτύπῳ:—

16) л. 231ᵇ Τῇ ἑβδομάδι τῇ πρὸ τῆς κρεωφάγου, ἣν νηστεύουσιν οἱ Ἀρμένιοι οἱ ἀρτζιβούριοι, ὅλως νηστεία οὐκ ἔστιν οὔτε τετράδι οὔτε παρασκευῇ οὔτε εἰς τυρὸν οὔτε εἰς ἄλλο τι, δι' ἀνατροπὴν τῆς τῶν Ἀρμενίων αἱρέσεως καθὼς τινες παραδεδώκασιν· ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν τετράδα καὶ παρασκευὴν τῆς τυροφάγου κατὰ τὴν τῶν ἁγίων παράδοσιν... οὔτε ἐν τοῖς κελλίοις καθὼς οἱ θεῖοι κανόνες διαγορεύουσιν:—

17) л. 231ᵇ. Μηνὶ μαρτίῳ ιθ' ἰνδικτ. ζ' ἔτους ,ϛφϟβ'. [ ] βασιλικὴ ἐπὶ ἀναφορᾷ πατριαρχικῇ διοριζομένη πάντα τὰ ἐπιδοθέντα μοναστηρίοις μὴ ὑποκειμένοις τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὴν μήτε χρόνῳ βοηθουμένῳ μήτε ὑπομνήμασι πατριαρχικοῖς κρατυνομένοις τὸ ἐκποιήσεις ταῦτα λογίζεσθαι προφανῶς:—

18) л. 231ᵇ Μηνὶ μαΐῳ ιϛ' ἡμέρᾳ δ' ἰνδικτ. β' ἔτους ,ϛχβ' [ ] ὑπόμνησις πάντων τῶν ἐπιδόσεις ἐχόντων καὶ δωρεὰς πατριαρχικῶν μοναστηρίων. καὶ ἐπ' αὐτῇ ἡ λύσις βασιλικῇ ἀναιροῦσα τὰς προγεγονυίας ἐγγράφους βασιλικὰς προστάξεις ἐπὶ ἀκυρώσει τῶν τοιούτων εἰ μὴ ἀντίκειντai νόμοις ἢ κανόσι. Περὶ τοῦ ἀνισχύρους ὀφείλειν εἶναι τὰς ἀκαταστρώτους πατριαρχικὰς δωρεὰς καὶ ἐπιδόσεις:—

> Ἔστι πρόσταξις πατριαρχικὴ κατεστρωμένη περὶ μῆνα μάϊον τῆς παλαιᾶς δεκάτης ἰνδικτιῶνος... κατάστρωσιν τούτου ἐνετελλόμην σοι:—

19) лл. 231^b—232^b Τὸ σημείωμα τὸ γεγονὸς ἐπὶ τῇ προβάσῃ ἑνώσει τῆς συνόδου καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος Λέοντος καὶ εὐσεβεῖ ἀποφάσει περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων παρὰ τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ καὶ ἐπ' εὐσεβείᾳ θεοῦ χάριτι διαλάμψαντος: —

Γραφὴ πρὸς τὸν Ἀδριανουπολίτην Νικόλαον πεμφθεῖσα . . . . ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις διαγνώσεσιν:—

20) лл. 233^a—235^a Κεφάλαια κατ' ἐκλογὴν τοῦ μωσαϊκοῦ παραγγέλματος:—

περὶ κρίματος καὶ δικαιοσύνης· τῆς Ἐξόδου κεφ. λε'. Οὐ παραλήψῃ. . . ἔνοχοί εἰσιν.

21) л. 235^a Вопросы Максима хартофилаксу Никифору.

22) л. 235^{a-b} Μηνὶ μαρτίῳ ια' ἡμέρᾳ β' ἰνδικτιῶνος α'. προκαθημένου Λουκᾶ τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιοῖς ἀλεξιακοῖς κατηχουμενείοις συνεδριαζόντων τῇ μεγάλῃ ἁγιωσύνῃ αὐτοῦ ἱερωτάτων ἀρχιερέων· τοῦ Καισαρείας, τοῦ Νικομηδείας, τοῦ Ἀμασείας, τοῦ Ἀκαρίας, τοῦ Μωκησσοῦ, τοῦ Ῥόδου, τοῦ Νέων Πατρῶν, τοῦ Ἀπαμείας, τοῦ Ναζιανζοῦ, τοῦ Ἀβύδου, τοῦ Λακεδαιμονίας τοῦ Μιλήτου, τοῦ Σηλυβρίας, τοῦ Παρίου καὶ τοῦ Σουγδουφουλίας. παρισταμένων καὶ θεοφιλεστάτων δεσποτικῶν ἀρχόντων:

Ἀνήνεγκεν ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Νικομηδείας Μιχαὴλ ὡς ἐφόδου βαρβαρικῆς γεγονυίας ἔν τινι χώρᾳ ἱερεύς τις τόξον λαβὼν καὶ κατὰ στρατιώτην φρονήσας ἀνδρικόν τι καὶ ἀριμάνειον· τοὺς ἀθέους βαρβάρους ἐδίωκε καὶ μέντοι καὶ αἵματι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπέχρωσεν· ἐζήτησεν οὖν μαθεῖν εἰ ἔτι ὁ τοιοῦτος ἱερεὺς δύναται ὡς ἱερεὺς ἐνεργεῖν, καὶ ἤκουσε τῆς ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς καθῃρημένον εἶναι τοιοῦτον ὡς αἵματι ἀνθρωπείου (!) λύθρῳ τὰς χεῖρας μολύναντα: —

23) лл. 235^b—236^a. Τὰ περὶ (!) τῶν Ἀρμενίων γινόμενα παραλόγως καὶ δοξαζόμενα εἰσὶ ταῦτα:

Τὴν θείαν φύσιν φασὶ παθεῖν. . . νυνὶ δὲ πρᾶξις ἄλλη Χριστοῦ καὶ ἄλλη μυστηρίου:—

24) л. 236^a—b Πιττάκιον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μὴ διατρίβειν τοὺς ἀρχιερεῖς ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει καιρὸν πλείονα τοῦ παρὰ τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων ἐφαπλωθέντος εἰς τοῦτο:

Μηνὶ νοεμβρίῳ ιζ' ἰνδικτιῶνος ζ' [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τῶν οἰκειακῶν βασιλικὸν ἀπολυθὲν μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος ζ'. ὁρίζον μὴ πλείονα .... περίληψιν γίνεσθαι:

Τὸ τοιοῦτον πρόσταγμα [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ μηνὶ σεπτεμβρίῳ κα' ἡμέρα β' ἰνδικτιῶνος ζ' ἔτους ,ςχπβ'. μεγάλου λογαριαστοῦ τοῦ τότε ὄντος τοῦ Καππαδόκου ἐκείνου κυροῦ Ἀνδρονίκου καὶ ἔχει οὕτως ῥητῶς:

Οἱ τοῦ λόγου αὐτόπται καὶ μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι μὴ χρῆναι τὸν θεῖον λόγον καταλιμπάνοντα διανονεῖν τραπέζαις εἰρήκασι... περίληψιν γίνεσθαι. τὸ μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος ζ' τοῦ [ ] καὶ ἡ διὰ κηροῦ εἶχε τὸ, διὰ τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου. καὶ ἔξωθεν τὸ [ ]:—

25) лл. 236^b—237^b Σημείωμα βασιλικὸν γεγονὸς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου ἀκυροῦν τὰ γινομένας ψήφους ἀπουσίᾳ τινὰ (!) τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει ἐκδημούντων ἀρχιερέων· μηνὶ σεπτεμβρίῳ ί ἡμέρᾳ δ' ἰνδικτιῶνος ε'.

Ὁ μὴ ἐλέγχων φησὶν ἡ Γραφὴ τὴν ἁμαρτίαν ... ὁ Ναζιανζοῦ:—

26) лл. 237^b—239^a Σημείωμα τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου θεσπίζον τὰς μὴ φθασάσας ἀποκαρῆναι ἐννόμους γαμετὰς τῶν προχειροτονηθέντων ἀρχιερέων ἐν γυναικείοις εἰσαχθῆναι μοναστηρίοις καὶ ἀποκαρῆναι, εἰ δὲ μὴ πείθοιντο ἀπογυμνοῦσθαι τοὺς πρὸ τῆς χειροτονίας νυμφευθέντας αὐταῖς τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος· ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ μὴ ἄλλως χειροτονεῖσθαι τὸν πρὸ τῆς χειροτονίας νόμιμον ἔχοντα γυναῖκαν, εἰ μὴ κατὰ κοινὴν ἀρέσκειαν διαζευχθεῖεν ἑκάτεροι: μηνὶ σεπτεμβρίῳ ιζ' ἡμέρᾳ δ' ἰνδικτιῶνος ε':

Ἡ ἔννομος τοῦ βασιλέως ἀπόφασις... ἀμήν:—

27) лл. 239ᵃ—240ᵃ Περὶ τῆς αἱρέσεως τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ τῶν Χατζιτζαρίων: —

Ἡ τῶν Ἰακωβιτῶν αἵρεσις... μύσους ἄξια ἐπιτελοῦσιν: —

28) лл. 240ᵃ⁻ᵇ Τοῦ Βουλγαρίας κυροῦ Θεοφυλάκτου πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Δημήτριον ἐρωτήσαντα, δι' ἣν αἰτίαν τὴν μ' οὐκ ἐπὶ τῷ στόματι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὤμῳ τὸν ἱερέα ἀσπαζόμεθα. καὶ διὰ τί ὁ ἄρτος ὑψοῦται ἐπικειμένου τοῦ ἀέρος, εἶτα μετὰ τὴν ὕψωσιν αἴρεται: —

Δελφῖνα ποιεῖς ἀροτῆρα... βοῦν ἀπωλέσαμεν:—

29) лл. 240ᵇ—241ᵃ Τοῦ Ἰταλικοῦ κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Φιλίππου πρὸς τὸν σακελλάριον κατὰ Ἀρμενίων. Περὶ τῆς ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως:—

Ὡς ἔοικε, θεοφιλεστάτη ψυχή .... καθάπερ ἠξίωσας: —

30) л. 241ᵃ⁻ᵇ Περὶ τοῦ μὴ δίχα ἐπιφωνημάτων καταδικάζεσθαι τὸν κατηγορούμενον ἐπίσκοπον:—

Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν οδ'. Ἐπίσκοπον κατηγορηθέντα ἐπί τινι. Τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανὼν ιθ'. Ἐάν τις ἐπίσκοπος κατηγορῆται. Ἐκ τῶν μ' πραχθέντων ὑπομνημάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου ἑκατέρου ἀντεχομένου τῆς ἐπισκοπῆς Βόστρων. Νεκτάριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου. Βιβλ. ξ' τίτλ. λε' κεφ. ιε'. Μηδεὶς ἐπὶ ἐγκλήτου ... καὶ γνῷ τί ποιεῖ:—

31) лл. 241ᵇ—242ᵃ Περὶ τοῦ τὸν ἐκβληθέντα ἐπίσκοπον ἢ καὶ κατακριθέντα παρὰ τὸ εἰκὸς καὶ ἀξιοῦντα πάλιν συστῆναι τοῖς αὐτοῦ κατηγοροῦσι καὶ συνδικασθῆναι, προσδεχθῆναι καὶ παρὰ πλείοσι τὰ περὶ αὐτοῦ δοκιμασθῆναι ἐπισκόποις καὶ οὓς ἂν ὑφορῷτο ὑπόπτους ἀπὸ τοῦ συνεδρίου παραιτεῖσθαι:—

Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον Ἀντιοχέα ἐπιστολῆς κεφ. α'. Ἕκαστα ...

32) л. 242ᵇ Περὶ τοῦ μὴ δεκτοὺς εἶναι τοὺς ἀκοινωνήτους

εἰς ἐπισκόπου κατηγορίαν· εἰ δὲ εἰς κατηγορίαν, πολλῷ μᾶλλον εἰς τὸ ψηφηφορεῖν καὶ γνωμοδοτεῖν καὶ δικάζειν καὶ ἀποφαίνεσθαι:—

Τῆς β′ οἰκουμενικῆς συνόδου κανὼν ς′ . . .

33) лл. 242ᵇ—243ᵃ Περὶ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸν παρὰ ἐπισκόπου ἐπενεχθέντα τινὶ ἀφορισμὸν παρ' ἑτέρου λύεσθαι ζῶντος τοῦ ἀφορίσαντος:—

Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν λβ′ . . .

34) лл. 243ᵇ—246ᵃ Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων· καὶ περὶ ἐκποιήσεως αὐτῶν· καὶ περὶ ἐμφυτεύσεως· καὶ περὶ ἐκπτώσεως τῶν ἐμφυτευτῶν:

Ἀνάγνωθι τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα λη′ καὶ μ′.
Τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανὼν κδ′ καὶ κε′. . .

35) лл. 246ᵃ—248ᵇ Περὶ τοῦ εἰ δίδοται κατὰ τῆς ψήφου τοῦ πατριάρχου ἔκκλητος εἴτε καὶ μή:—

Ὅτι κατὰ τῆς ψήφου τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως . . .

и о разныхъ другихъ предметахъ.

36) л. 248ᵇ Πιττάκιον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μηδέν τι ἀπαιτεῖν τὸν πράκτορα ἀπὸ ἐκκλησίας χηρευούσης τοῦ ἐπισκόπου αὐτῆς.

Καὶ τί δὲ ἄλλο τῇ βασιλείᾳ μου προυργιαίτερον . . . . . τῆς ἐκκλησίας δικαίων. τό, μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος β′. δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως καὶ πορφυρογεννήτου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἡ διὰ κηροῦ συνήθης σφραγίς:—

37) лл. 248ᵇ—249ᵃ Προσευχὴ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς πρώτης συνόδου:—

Εἰρήνης πρύτανι. . . εὐχαριστεῖν εἰς αἰῶνας:—

38) лл. 249ᵃ—250ᵃ. Τὰ ὀνόματα τῶν τριακοσίων δέκα ὀκτὼ ἁγίων θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ:—

Ἀλέξανδρος Κωνσταντινουπόλεως. Ἀγάπιος Σελευκείας. . . . Εὐτυχιανὸς Ἀδριανουπόλεως:— Ὁμοῦ οἱ ἅγιοι τὸν ἀριθμὸν τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτώ:—

39) л. 250^{a-b} Διάταξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χειροτονιῶν διὰ Ἱ π π ο λ ύ τ ο υ:—

"Αμα τοίνυν ὑπάρχοντες ... Ἀναγνώστης καθίσταται ἐπιδόντος αὐτῷ βιβλίον τοῦ ἐπισκόπου:—Εὐχή. Κύριε ὁ θεός... ἀμήν:—

40) лл. 250^{b}—251^{a} Τῆς δ' συνόδου:—

"Οτι οὐκ ἔξεστιν τοὺς ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης.... κοινωνοῦντες αὐτῷ:—

Σχόλαιον τοῦ μοναχοῦ καὶ διδασκάλου κυροῦ Ἰ ω ά ν ν ο υ:— Οὗτος ὁ κανὼν οὐχ εὑρίσκεται... καὶ κατάλληλον: — Τοῦ αὐτοῦ: — Ἐν τῇ δ' συνόδῳ οὐχ εὑρίσκεται... εὐχὴ μεθ' ἡμῶν ἀεί:—

41) л. 251^{a} Τῆς δ' συνόδου κανὼν δ':

Ὁ ἀποταξάμενος ... καὶ ἐπίσκοπος:— Σχόλαιον τοῦ αὐτοῦ Ἰ ω ά ν ν ο υ μοναχοῦ. Καὶ οὗτος ὁ δοκῶν κανὼν ἀκανόνιστον ἐκτίθεται τὸν κανόνα· κἂν γὰρ θαύματα ποιῇ ὁ μοναχός, ποιήσει δὲ ἀνάξιον τῆς ἱερωσύνης, ἀνάξιος ἐστι:—

42) лл. 251^{a}—252^{a}. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ν ι κ η φ ό ρ ο υ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ν α υ κ ρ ά τ ι ο ν περὶ τῶν διγαμούντων:—

Θερμὸς εἶ τέκνον ἠγαπημένον... ὅτι μάλιστα:—

43) лл. 252^{a}—253^{b}. Φ ω τ ί ο υ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγοι κανονικοὶ διάφοροι:—

Πάντα τῆς ἡμῶν... ἐπιθεωρήσομεν:—

"Εγραψέ σου ἡ ὁσιότης... ἔρρωσο:—

Θαῦμα μὲν ἡμᾶς κατέσχε... μὴ παραχωρείσθω:—

Ἀφίκετο ἡμῖν γράμματα...βεβηλώσεως μεταστήσῃ:—

44) лл. 253^{b}—254^{b} Διδασκαλία τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων· περὶ χαρισμάτων:—

Τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ... τρέμοντά μου τοὺς λόγους:—

45) лл. 254^{b}—256^{a} Τοῦ μακαρίου πάπα Λ έ ο ν τ ο ς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπιστολὴ δογματικὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὸν ἐν

ἁγίοις Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως κατὰ Εὐτυχοῦς τοῦ ματαιόφρονος καὶ τῶν αὐτοῦ ὁμοφρόνων:—

Ἀναγνόντες τὰ γράμματα... ἡ οἰκεία κακοδοξία καταδικάζεται:—

46) Списки патріарховъ:

л. 256^a-b Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχησάντων:—
Οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχήσαντες

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Κυρίου... Ζαχαρίας πρεσβύτερος Κωνσταντινουπόλεως ἔτη κε':—

л. 256^b Οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ πατριαρχήσαντες:—

Πέτρος ἀπόστολος... Ἀναστάσιος Κωνσταντινουπόλεως διάκονος:—

л. 256^b Οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πατριαρχήσαντες:—
Μάρκος ὁ ἀπόστολος... Ἰωάννης ὁ ἀπὸ σχολαστικῶν. Ἰωάννης ὁ ἀπὸ πατρικίων ὁ πεμφθεὶς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου... Ἰωάννης ὁ Κύπριος:—

л. 256^b—257^a Οἱ ἐν Ῥώμῃ πατριαρχήσαντες:—
Πέτρος ὁ ἀπόστολος ἔτη β'...Ὀνώριος ἔτη θ':—

л. 257^a-b Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχήσαντες:—
Ἀνδρέας ὁ ἁγιώτατος ἀπόστολος... παρὰ τῶν λατίνων ἐν ἔτει ,ςψιβ' ἰνδικτιῶνος ζ' ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς φυγὰς καὶ ζήσας ἐν τῇ Δύσει χρόνοις δύο καὶ μῆνας δύο ἀπέθανεν ἐν τῷ Διδυμοτείχῳ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐχήρευεν ὁ πατριαρχικὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνος.

Затѣмъ оставлено 13 строкъ чистыхъ.

47) лл. 257^b—264^b Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πρὸς Ἄνθιμον τὸν θεοφιλέστατον διάκονον τῆς τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας λόγος διηγηματικὸς περί τε τῶν ἁγίων συνόδων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἀνέκαθεν τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος ἀναφανεισῶν αἱρέσεων:—

Σοφῶν ἀνδρῶν... συμφθαρεῖσαν:—

48) лл. 265^a—279^b Ἱστορία σύντομος τῶν παρὰ τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ βασιλευσάντων καὶ αὖθις τῇ νεωτέρᾳ, τοὺς μηδὲν ἀξιόλογον πράξαντας τῶν βασιλέων ὑπερβαίνουσα, τὴν μέντοι ἀρ-

χὴν ἀπὸ Ῥωμύλου ποιησαμένη. συγγραφεὺς δὲ τῆς ἱστορίας ὁ ἐρικωδέστατος ὑπέρτιμος ὁ Ψελλός:—

Ῥώμυλος μυθολογεῖται παρὰ Ῥωμαίοις Ἄρεος τοῦ παρ' Ἕλλησι θεοῦ γενέσθαι υἱός...

кончается Ἰωάννης Καίσαρ ὁ Δούκας:— Τί ἄν τις εἴποι... ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ τὴν δυοῖν βασιλέοιν καὶ ἀηττήτοιν:—

дальше оставлены около 40 строкъ л. 279ᵇ и вся стран. 280ᵃ пустыми (на л. 279ᵇ позднѣйшая приписка: ἐκ τοῦ χρονικοῦ разныя даты)

49) лл. 280ᵇ—294ᵇ Πάτρια Κ/πόλεως безъ начала со словъ μηχαναῖς τοῖς τείχεσιν αὐτοῖς ἐπεμβαίνων καὶ δὴ ἂν ταύτην ἐξεῖλε ῥαδίως νυκτός.... Φίλιππος μετ' αἰσχύνης τοῦ Βυζαντίου ὑπέστρεψεν.

Περὶ Χάρητος τοῦ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῦ. Ἐπεὶ δὲ καὶ Λέων τὸν βίον ἀπέλιπε, Χάρης ὁ τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς σὺν ναυσὶ μ'...

кончается περὶ τῶν παραλίων πετρῶν:—

Περὶ δὲ τῶν παμμεγεστάτων... τοῖς τείχεσιν:—

50) лл. 295ᵃ—295ᵇ Τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ ἐν τῇ Ὀξείᾳ ἐν τῇ νήσῳ, παραίτησις τοῦ αὐτοῦ θρόνου. ἔχει δὲ οὕτως:

Ὥσπερ τῶν στρατιωτῶν οἱ... ἀλλότριος τυγχάνω παντάπασιν:—

ἐγράφη ἡ παροῦσα παραίτησις διὰ χειρὸς Μελετίου μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ μου. ὑπεγράφη δὲ παρ' ἐμοῦ καὶ ἐσφραγίσθη τῷ ἕως τοῦ νῦν συνήθει βουλλωτηρίῳ· μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος θ'. ὁ ἁμαρτωλὸς Ἰωάννης καὶ γεγονὼς εἰ καὶ ανα[ ] ὡς κατὰ πάντα ἀν[ ] πατριάρχης τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας τὰ ἀνωτέρω κατ' ἐμὴν γνώμην γεγραμμένα ἐπιβεβαιῶ τῇ οἰκείᾳ χειρὶ ὑπέγραψα:—

51) лл. 295ᵇ—296ᵃ Τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου εἰς τὴν σύνοδον: —

Τιμιώτατοί μου δεσπόται. ἐγὼ βλέπων τινὰ γινόμενα παρ' ἡμῖν οὐ καλῶς... δεσπόται μου:—

52) лл. 296ª—297ª Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς φυγῆς:—

Ὑπὲρ τῆς φυγῆς ὀλίγα ἄττα ἀπολογήσομαι... ἔτι ἕν σοι λείπει:—

53) лл. 297ª—299ª Τάξις προκαθεδρίας πατριαρχῶν μητροπολιτῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων:—

Ὁ Ῥώμης... καὶ ἡ Σελευκεία Ἰσαυρίας:—

54) л. 299ª⁻ᵇ Σημεῖον (!) συνοδικὸν γεγονὸς ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ [ ] κυροῦ Βασιλείου διὰ τὰ κατὰ τοῦ δόγματος γραφέντα παρ' αὐτοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα ἀποκαταστάντος καὶ γεγονότος Κερκύρας:—

Μηνὶ ἰαννουαρίῳ κδ' ἡμέρᾳ δ' ἰνδικτ. β'. προκαθημένου Λουκᾶ τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκ. πατρ. ἐν τοῖς δεξιοῖς ἀλεξιακοῖς κατηχουμενείοις συνεδριαζόντων... ἀρχόντων:

Χρηστὸν καὶ εὐθῆ τὸν κύριον ἐν τοῖς ψαλμικοῖς αὐτοῦ ὑμνῳδήμασι... ἀξίας γεγύμνωται. ταῦτα παρεκβληθέντα ἀπὸ τῶν ἡμερήσιον σχεδαρίων τῶν συνοδικῶν παρασημειώσεων καὶ τῇ ὑπογραφῇ καὶ σφραγῖδι βεβαιωθέντα τοῦ τιμιωτάτου χαρτοφύλακος Ἰωάννου καὶ ἀρχιδιακόνου τοῦ Ἁγιοφλωρίτου ἐπεδόθη μηνί καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις ἔτους ,ςχος'· ἡ ὑπογραφὴ ἔχον (!) οὕτως·

ὁ χαρτοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἀρχιδιάκονος Ἰωάννης ὁ Ἁγιοφλωρίτης: εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην, τυποῦσαν ἐν τῷ ἑνὶ μέρει τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον μετὰ βρέφους καὶ τὸν ἅγιον Νικ[ ]στασιδ[ ]. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα.

л. 299ᵇ большая половина пустая.

Другой рукой:

55) л. 300ª Πόσοι τόποι τῶν ἐπιτιμίων:—

Ἰστέον ὅτι τέσσαρες... ἕως πληρώσῃ τὸν ὡρισμένον χρόνον:—

56) л. 300ª Παύλου τοῦ ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανό-

νων ἐκκλησιαστικῶν τίνες ὀφείλουσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ φώτισμα:

Κἀγὼ Παῦλος... ἐδιδάξαμεν.

57) л. 300^{a-b} Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου διατάξεις περὶ ἀργείας δούλων:

Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατασσόμεθα... πληροῦντες· τοῦτο δὲ κοινῇ πάντες παραγγέλλομεν...ἀποστείλαντά με καὶ τὰ ἑξῆς καὶ τοῦ φυλάττειν ἕκαστον τὴν ἰδίαν τάξιν καὶ λειτουργίαν:—

58) лл. 300^{b}—301^{a} Ἐκ τῶν διατάξεων κεφάλαια.

Περὶ ἐ[κκλησίας]: — Ὅτι ἔοικεν ἡ ἐκκλ. νηΐ... τοῖς ἱερεῦσι:—

Περὶ καταστάσεως ἐκκλησιαστικῆς:—Ὅτι ἡ ἐκκλησία ἔστω κατ'... χριστοκτόνων:—

Περὶ καρποφοριῶν: — Ὅτι οὐ χρὴ δέχεσθαι... εὐποιΐας:—

59) л. 301^{a} Τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπιτίμια τῶν παραπιπτόντων:—

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος δῷ γυναικὶ φίλημα πορνείας... βουλήματι τοῦ ἱερέως:—

60) л. 301^{a} Τῆς πρώτης συνόδου τῶν ἁγίων πατέρων περὶ μοναχῶν:—

Ὅτι οὐ χρὴ τοὺς μονάζοντας...ἀποδημεῖν πούποτε·

Ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἱερέα κοσμικὸν... ἱερεῖς ὄντες: —

61) л. 301^{a} Τῆς πρώτης συνόδου:—

Ὅτι οὐκ ἔξεστι τοὺς ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης... κοινωνοῦντες αὐτῷ:—

Ὁ ἁρπάζων μονάστριαν... προσευχῶν: —

Ὁ ἀποταξάμενος τῷ κόσμῳ... ὡς ἄξιος:—

Ὅτι οὐ χρὴ τοὺς μονάζοντας ἀποβαλόντας (!)... οὐκ ἐρεῖς κακῶς:—

62) л. 301^{a} Ἐπιτίμια τῶν ἁγίων ἀποστόλων:—

Ὁ γοήτειαν... ὁμοίως καὶ ὁ μοναχός:—

63) л. 301^{a} Τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου περὶ ἱερωσύνης: —

Καθεξῆς τὸ λέγειν... τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ:—

64) лл. 301^{a}—302^{a} Ἐρωτήσεις τῶν ἁγιορειτῶν μοναχῶν

πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην κυρὸν Νικήταν (!) καὶ αἱ παρ' αὐτοῦ πρὸς ταύτας λύσεις:—

Εἰ δὲ καταλύειν τὴν νηστείαν ἐν... [ ]:—

Λύσις. Οἱ θεοκήρυκες... ἐπέταξαν:—

Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ σύνοδος... τῶν εὐχῶν:—

Λύσις. Ὁ α' κανὼν... ἐπιζητεῖ:—

Ἐρώτησις. Ἐὰν φθάσῃ δεσποτικῶν ἑορτῆς παραμονὴ... ἑορτήν:—

Λύσις. Οὐχί:—

Ἐρώτησις. Τοὺς ποιοῦντας ἰδιοχείρους σταυροὺς ... ἄξιοι:—

Λύσιν. Ὁ μὲν πολιτικός... ἀποκρίνασθαι:—

65) л. 302ª Τιμοθέου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἑνὸς τῶν ρν' ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρά τινων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν:—

Ἐάν τις ἀνὴρ παιδόθεν βαπτισθεὶς εἶτα ἐν περιστάσει γένηται...

66) лл. 302ª—305ᵇ Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλείου διάφοροι διαφοραὶ περὶ ἐξαγορεύσεως τῶν ἐξομολογουμένων κρύφια ἁμαρτήματα καὶ τῶν τούτους ἀναδεχομένων:—

Ὅτι δεῖ .. τῷ θεῷ. Ὅτι [δεῖ τὸν] τὰς ἐξομολογήσεις... ἀνατίθεσθαι. Ὅτι τὸ ταπεινὸν... εἴωθε ποιεῖν. Ὅτι δεῖ τὸν δεχόμενον... βαστάζειν βάρη.

Πῶς δεῖ ἐξομολογεῖσθαι. Χρὴ τὸν δεχόμενον... КОНЧ....διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ:—

Ἐπεὶ δὲ διέλαθεν ἡμᾶς περὶ εὐνούχων ... διὰ τὸ πολυμόλυντον:—

Καὶ τὰ ἐπιτίμια ἅπερ οὐχ ἡμεῖς ἀλλ' ὁ μέγας Βασίλειος τοῖς παραπίπτουσιν ἐξέθετο:—

Ἡ μὲν προσβολή... ἕως θανάτου κοπιᾶν:—

67) лл. 305ᵇ—306ª Κεφάλαια κανόνων τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου:—

Ἡ διγαμία κἂν ἀνδρὸς κἂν γυναικός...

. . . .

Ὁ ἱερόσυλος ἔχει ἐπιτίμιον χρόνον ἕνα ἀκοινώνητος καὶ εἴ τι ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ προστάζει:—

68) лл. 306ᵃ—307ᵃ Κανόνες τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας:—

Ἐὰν πέσῃ εἰς πορνείαν ἱερεὺς εἴτε διάκονος μηκέτι ...

... καὶ πατάξει τὸ ζῶον:—

69) л. 307ᵃ⁻ᵇ Κανόνες διάφοροι καὶ νόμοι περὶ τοῦ μὴ ὑποκεῖσθαι ἐκκλήτῳ τὰς ψήφους τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου:—

Ὅτι αἱ τῶν πατριαρχῶν ψῆφοι ἐκκλήτῳ οὐχ ὑπόκεινται ζήτει τὴν ρκγʹ νεαρὰν τοῦ Ἰουστινιανοῦ . . . τὴν ὑπόθεσιν παραπέμπει:—

70) л. 307ᵇ Σημείωμα συνοδικὸν διαλαμβανόμενον μὴ ὀφείλειν ἐναλλάττεσθαι τὰ ὀφφίκια τῶν ἐν τῷ ἱερῷ μεγάλῳ σκευοφυλακίῳ ἐκδουλευόντων, ἀλλὰ προκόπτειν τοὺς περισσούς:—

Μηνὶ νοεμβρίῳ ιθʹ ἡμέρᾳ βʹ ἰνδικτ. θʹ. προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Μιχαὴλ ἐν τῷ μικρῷ σεκρέτῳ συνεδριαζόντων... ἀρχόντων: — Ἀγνοίᾳ μέν τινα διαμαρτεῖν... τὸ ἑξῆς τῆς γραφῆς δηλώσει τρανώτερον.

71) лл. 307ᵇ—308ᵃ Σημείωμα τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Νικολάου τῶν χαρτουλουράτων ὀφφικίων τοῖς ἐν τῷ ἱερῷ μεγάλῳ σκευοφυλακίῳ τεταγμένοις δουλεύειν. ἐναλλαγὴν ἀπείργει παντάπασιν ... μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις. ἡ ὑπογραφὴ Κωνσταντῖνος εὐτελὴς διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην ἀπῃωρημένην κάτωθεν διὰ σχοινίου λινοῦ, ἐν μὲν τῷ ἑνὶ μέρει τυποῦσαν τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον ἐγκάρδιον φέρουσαν τὸν Κύριον καὶ θεὸν ἡμῶν, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα ταῦτα· Κύριε βοήθει Κωνσταντίνῳ διακόνῳ καὶ χαρτοφύλακι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἔξωθεν τὸ, κατεστρώθη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ ἱεροῦ μεγάλου σκευοφυλακίου· μηνὶ φεβρουαρίῳ ιγʹ ἰνδικτιῶνος θʹ: —

72) л. 308ᵃ Μηνὶ σεπτεμβρίῳ βʹ ἡμέρᾳ ϛʹ ἰνδικτ. ιαʹ: Προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατρι-

ἄρχου κυροῦ Μιχαὴλ ἐν τοῖς πρὸ τοῦ Θωμαΐτου μετεώροις κελλίοις τῆς μεγάλης ἁγιωσύνης αὐτοῦ συνεδριαζόντων... ἀρχόντων.

Ἐξηλάθη μὲν τῶν ἱερῶν περιβόλων τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ὁ χρηματίσας διάκονος Ἰωάννης ὁ Πλακηνός... χειραγωγίας ἀλλότριον. Ταῦτα παρεκβληθέντα ἀπὸ τῶν ἡμερησίων συνοδικῶν σχεδαρίων καὶ τῇ ὑπογραφῇ καὶ σφραγῖδι βεβαιωθέντα τοῦ τιμιωτάτου χαρτοφύλακος καὶ νομοφύλακος Θεοδώρου Βαλσαμῶν ἐπεδόθη μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις ἔτους ,ςχπς΄: παρεξεβλήθησαν τὰ ὑποτεταγμένα ἀπὸ τοῦ βιβλίου τῶν κατηχήσεων τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐκφωνουμένων ὅτε γίνεται φώτισμα:—

73) л. 308ᵇ. Перечисленіе латинскихъ заблужденій (безъ заглавія):

Τὸ τῶν ἀζύμων ἔγκλημα... καθ' ἑκάστην ἐπιτελοῦσιν: —

74) лл. 308ᵇ—311ᵃ Ὑπόμνημα συνοδικὸν γεγονὸς παρὰ τοῦ μακαρίτου χαρτοφύλακος κυροῦ Ἰωάννου περὶ γάμων αἱρετικῶν καὶ κλήρων αὐτῶν καὶ μαρτυριῶν:—

Πόλις μὲν ἡ Μελιτινὴ καὶ μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος ... τοῖς παραβαίνουσιν: — Ἐγράφησαν ταῦτα καὶ εἰς ὑπήκοον ἀναγνωσθέντα τῶν θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν Κυριακοῦ Ἐφέσου καὶ συγκέλλου. Δημητρίου Κυζίκου καὶ συγκέλλου. Ἀντωνίου Νικομηδείας καὶ συγκέλλου. Χριστοφόρου Χαλκηδόνος. Ἰωάννου Χαλκηδόνος. Ἰωάννου Μελιτινῆς. Ἰουλιανοῦ Τυάνων. Θεοδούλου Νεοκαισαρείας. Ἰγνατίου Καρίας. Στεφάνου Καλαυρίας. Λαυρεντίου Δυρραχίου. Γεωργίου Χωνῶν. Θεοπέμπτου Ῥωσίας. καὶ ἀρχιδιακόνου Ἀντωνίου Ζικχίας· ἐν ὑπομνήμασιν ἐξετέθη καὶ συνήθως ἐπιστώθη καὶ ἐπεδόθη. μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος η΄. ἔτους ,ςφμη΄: —

75) лл. 311ᵃ—318ᵇ Συναγωγὴ καὶ ἔκθεσις τῶν ἁγίων πασῶν συνόδων οἰκουμενικῶν τε καὶ τοπικῶν. ὅπου τε καὶ πότε καὶ

διὰ τί καὶ καθ' οἵας αἱρέσεως ἑκάστη συνηθροίσθη καὶ τί σὺν ἁγίῳ πνεύματι διωρίσατο. ἐπὶ ποίων τε βασιλέων καὶ ἁγίων συνεκροτήθη πατέρων συνοπτικῶς σαφηνίζουσα:—

Ἐν τοῖς χρόνοις Αὐρηλιανοῦ...
кончая V всел. собора анаθемами.

76) лл. 318^b—323^b. Διήγησις τῆς τῶν μονοθελητῶν αἱρέσεως· ὅθεν ἀνεφύη ἐν ᾗ καὶ περὶ διαφόρων συγκροτηθεισῶν τοπικῶν συνόδων: —

Μετὰ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ε' σύνοδον...кончая соборомъ 842 г.

77) лл. 323^b—324^b Περὶ συνόδου γεγονυίας ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου:—

Λέων ὁ σοφώτατος βασιλεύς... ἔχει οὕτως:—
Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός... πάλιν εἰς τὸ ἀκοινώνητον παρισταμένου μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ζ' ἔτους:—

78) л. 324^b Διὰ τί αἱ μὲν οἰκουμενικαί, αἱ δὲ τοπικαὶ ἐκλήθησαν:—

Ἐπειδὴ πολλῶν μνησθέντες συνόδων ἑπτά... ὁρώντων εὐταξίαν:—

79) лл. 324^b—326^b Περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν καὶ τῶν ἀνέκαθεν βασιλευσάντων ἐν τῇ Ῥωμανίᾳ:—

Ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη ͵βσμβ'... ἑάλω καὶ ἐβασίλευσεν ὁ Δούκας κυρὸς Ἀλέξιος μῆνας (числа нѣтъ)...
кончается завоеваніемъ Константинополя крестоносцами: ἔκτοτε οὖν ἀναισχυντότερον καὶ ἀναφανδὸν ἤρξαντο οἱ λατῖνοι τὴν ποτὲ βασιλίδα πολιορκεῖν τῶν πόλεων καὶ εἰς ἔργον τὸ προβουλευθὲν διὰ βραχέος ἐξηνέχθη... εἰς χεῖρας σου παρατιθέαμεν τὰ πνεύματα ἡμῶν:—

80) лл. 326^b—328^b. Στεφάνου τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης ἐπιστολὴ πρὸς τὸν φιλόχριστον βασιλέα κυρὸν Βασίλειον σταλεῖσα παρὰ ἐπισκόπου τῶν ὅρων ὁπηνίκα παροδηγηθεὶς ὁ βα-

σιλεὺς ὑπὸ Φωτίου ἔγραψεν ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Μαρίνου:—

Τὸ γράμμα τὸ παρὰ τῆς ἡμετέρας γαληνότητος . . . ἀμήν:—

81) л. 328[b] Χρυσόβουλλον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μὴ δέχεσθαι ὅλως οἱονδήποτε πρόσταγμα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐναντιούμενον τοῖς νόμοις καὶ τῷ δικαίῳ καὶ κατὰ λήθην ἴσως γενόμενον:—

Ἀδικίαν ἐμίσησα. . . γεγενημένου κατὰ τὸν νοέμβριον μῆνα τῆς ζ′ ἰνδικτιῶνος τοῦ ,ςχξζ′ ἔτους ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος: — Μανουὴλ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς πορφυρογέννητος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός. εἶχε καὶ βούλλαν χρυσῆν, τὸ συνῆθες κανίκλωμα καὶ ἔξωθεν ἐπὶ τοῦ κανικλείου καὶ δικαιοδότου Θεοδώρου τοῦ Στυπειώτου. τὸ [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ κατὰ μῆνα ἰαννουάριον ἰνδικτιῶνος ζ′. ἐν τῷ σεκρέτῳ τῶν οἰκειακῶν τοῦ γενικοῦ καὶ τοῦ βεστιαρίου κατὰ μῆνα μάρτιον ἰνδικτιῶνος ζ′: —

82) л. 329[a] Ἐπιστολὴ Ὀνωρίου τοῦ Ῥώμης βασιλέως πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀρκάδιον τὸν βασιλέα:—

Οὐκ οἶδα ποία ἀνταρτική. . . ἔρρωσο:—

83) л. 329[a] Ἐπιστολὴ Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως πρὸς Ἰνοκέντιον τὸν πάπαν Ῥώμης:—

Ὅλος οὐδὲν ἀρχιερεῦ. . . ἀποτύχωμεν:—

Ἰσοδύναμον δὲ καὶ τῷ ἀδελφῷ Ὀνωρίῳ γεγράφηκε καταδεόμενος δεηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ πάπα συγγνώμης μεταδοῦναι αὐτοῖς:—

84) лл. 329[a]—329[b] Τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ μεγάλου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ προλόγου τῶν ὅρων:—

Ὁ οὖν πεπιστευμένος τὴν εὐταξίαν. . . νόμος ἐστίν:

85) лл. 329[b]—332[a] Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῶν ἀσκητικῶν.

главы α′, ιγ′, ια′, σογ′, σοδ′, σϛ′, σϟδ′, τα′, τνε′; ἐκ

τοῦ πρώτου λόγου τῶν ἀσκητικῶν; главы θ', ι', ρνβ', σνγ', σπζ', τς', τζ', τη', τθ', τλε', τνγ'.

86) лл. 332^{a}—333^{b} Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν. гла́вы κα', κζ', κθ', λγ', и другія мѣста откуда-то, а можетъ быть оттуда же.

87) лл. 333^{b}—334^{a} Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀσκήσεως πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν:—

Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων ἀκτήμονα βίον κεκτῆσθαι. . .ἀμήν: —

88) л. 334^{a-b} Ἄρνησις καὶ ἀναθεματισμὸς τοῦ Μω-⟨ά μ ε τ.⟩

Εἶχε μὲν ἀνέκαθεν ἤδη μέχρις τοῦ παρόντος ἡ π[ ] ἁγιωτάτη ἐκκλησία κατηχητικὰ βιβλία καθὼς ἄρα τὴν ἀρχὴν καὶ συντέθειται. καὶ δὴ καὶ τοῖς ἐν τῇ τοιαύτη βιβλίοις ἄλλοις ἀφορκισμοῖς καὶ οὗτος προσέκειτο ἐπὶ λέξεων ἔχων οὕτως. ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀναθεματίζω τὸν θεὸν τοῦ Μωάμετ περὶ οὗ λέγει ὅτι... ὁρίσας ὑπέγραψα:—

89) лл. 334^{b}—335^{a} Ἐκ τοῦ συντάγματος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ὃ πρὸς μονάζοντασς καὶ χριστιανοὺς πάντας αὐτοῦ συνετέθη:—

α'. Φυλακτέον μὴ δίλογον εἶναι. . .

. . . .

λβ'. λγ'. Σπεῦδε τοὺς παῖδας εἶναι σιωπηρούς. αὗται αἱ ἐντολαὶ μονάζουσί τε καὶ εὐλαβέσι χριστιανοῖς . . . ἐξεθέμεθα:

λβ'. Χρεὼν δὲ καὶ περὶ τὰ προσφερόμενα ἢ μᾶλλον τοὺς προσφέροντας. . . τούτῳ μὴ συναναστρέφου:—

90) лл. 335^{a}—338^{b} α' κατήχησις τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Ξιφιλίνου ἡ ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν ς' τῆς τυροφάγου. ιδ' ἄγοντος τοῦ φεβρουαρίου μηνὸς τῆς ι' ἰνδικτιῶνος τοῦ ͵ςψ' ἔτους. ἐν ᾗ περὶ τῆς τεσσαρακονθημέρου νηστείας καὶ ὅθεν ἄρχεται καὶ ὅπη καταλήγει καὶ ὅπως ὀφείλομεν οἱ χριστιανοὶ νηστεύειν κατ' αὐτὴν καὶ κατὰ πᾶσαν τετράδα καὶ παρασκευήν:—

Ἄρτι τὸν κατηχητικὸν τουτονὶ λόγον... ἀμήν:—

91) лл. 338^{b}—341^{a} Τὰ πραχθέντα ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ πατριάρχου ἐκείνου τοῦ Μουζάλωνος κατὰ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας τοῦ Κομνηνοῦ κυροῦ Μανουήλ:—

Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα: βασιλεύς· Μουζάλων· ἐπίσκοποι. βασιλεύς· Τὰ μὲν ἄλλα ὦ ἐπίσκοπε... конч. ἐπίσκοποι. Καὶ ἡμεῖς, ὦ κράτιστε βασιλεῦ,... αὐτοῦ βιοτῆς;—

92) л. 341^{a} Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα ἀπὸ τοῦ πάπα Ῥώμης κυροῦ Ἀδριανοῦ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης κυρὸν Βασίλειον τὸν Ἀχριδηνόν:—

Ἀδριανός... ἀποστολικὴ εὐλογία. ἐξ ὅτου διὰ τοῦ ἀρχαίου πολεμίου... ἡμῖν δηλώσασθαι:—

93) лл. 341^{a}—342^{a} Ἀντιγραφὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κυροῦ Βασιλείου τοῦ Ἀχριδηνοῦ πρὸς τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης κυρὸν Ἀδριανόν:—

Ἀνέγνωμέν σου τὴν ἐπιστολήν... ὑπηρετήσομεν:—

94) л. 342^{a-b} Τοῦ Ψελλοῦ. Περὶ τοῦ διὰ τί εἰσιν οἱ ἄγγελοι πτερωτοὶ καὶ ἐστεμμένοι καὶ ἀνθρωπόμορφοι καὶ σφαῖραν ἐν ταῖς χερσὶ φέροντες· καὶ δι' ἣν αἰτίαν μνήμην αὐτῶν ποιούμεθα τῇ β' τῆς ἑβδομάδος ἡμέρᾳ, τῇ γ' δὲ τοῦ Προδρόμου καὶ τῶν καθεξῆς ἄχρι τῆς ζ':—

Περὶ μὲν τοῦ ἀνθρωπομόρφους εἶναι...ἐξιλάσκουσα:—

95) лл. 342^{b}—343^{a} Περὶ μεταθέσεως ἀρχιερέων:—

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος Βασίλειος ὁ Κρήτης μετηνέχθη εἰς Θεσσαλονίκην παρὰ Ἰγνατίου... τῷ πατριαρχείῳ Ἀντιοχείας:—

96) лл. 343^{a}—344^{b} Φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου συνναγωγαὶ καὶ ἀποδείξεις ἀκριβεῖς συνειλεγμέναι ἐκ τῶν συνοδικῶν καὶ ἱστορικῶν γραφῶν περὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἑτέρων ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων:—

Ἐρώτησις. Ἐν ποίοις φαίνονται οἱ Ῥωμαῖοι παραλόγως...

97) л. 344^{b} Τὰ ἐρωτηθέντα κεφάλαια παρὰ Ἰωάννου μο-

ναχοῦ τοῦ Ταρχανίτου πρὸς τὸν πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον.

Εἰσὶ μοναχοὶ πολλοὶ ἄπειροι τοῦ λόγου ἱερεῖς ὄντες εἰς τὸ δέχεσθαι λογισμούς. ἕτεροι δὲ μὴ ὄντες ἱερωμένοι ...

Λύσις. Οἱ τοὺς λογισμούς... διορθοῦν:—

98) лл. 344^b—345^a Ἑτέρα ἐρώτησις Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Ἁγιορίτου πρὸς τὸν πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον.

Εἰ δεῖ καταλύειν τὴν νηστείαν...

99) л. 345^a о степеняхъ родства (безъ заглавія):

Ἐρώτησις· Δύο ἀδελφοὶ ἔλαβον γυναῖκας ξένας...

100 л. 345^a Ἐρώτησις Μαξίμου μοναχοῦ πρὸς τὸν ἁγιώτατον χαρτοφύλακα τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας κυρὸν Νικηφόρον περὶ διαφόρων κεφαλαίων:—

Τῆς ς' συνόδου κανὼν κθ'. Τῶν ἐν Καρθαγένῃ διαγορεύει κανὼν ὥστε ἅγια θυσιαστήρια... отвѣтъ на первый вопросъ обрыв. словами δεῖ τοὺς πίστοὺς πάντας τὰς τοῦ σωτηρίου и около 12 строкъ л. 345^a, а также вся стр. 345^b пустые.

101) лл. 346^a—347^a Μηνὶ ὀκτωβρίῳ κ' ἡμέρᾳ δ' ἰνδικτιῶνος ιβ'. παρεξεβλήθη ἀπὸ τοῦ ἐναποκειμένου τῷ καθ' ἡμᾶς σεκρέτῳ τοῦ ἱεροῦ σκευοφυλακείου πρωτοτύπου κωδικίου τὰ ὑποτεταγμένα:—

Μηνὶ μαΐῳ ε' ἡμέρᾳ ς' ἰνδικτιῶνος ε'. προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ Θωμαΐτῃ συνεδριαζόντων... ἀρχόντων. Βασιλικῆς προστάξεως οὐ πρὸ πολλῶν τούτων ἡμερῶν καταπεμφθείσης πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα γραφούσης περὶ τοῦ ζητουμένου γενέσθαι συναλλάγματος τοῦ τὸν ἕνα δηλονότι... συνοικεσίου: — ὁ χαρτοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Εὐστάθιος ὁ Χαντρηνός· ὁ εὐτελὴς διάκονος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος Χριστοφόρος ὁ Κοστομέτρης: ὁ εὐτελὴς διάκονος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πατριαρχικὸς

νοτάριος Θεοφύλακτος διδάσκαλος ὁ Ἁγιοαναργυρίτης· Νικήτας διάκονος πατριαρχικὸς νοτάριος καὶ διδάσκαλος τοῦ ψαλτηρίου ὁ Μεσαρίτης· Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Μουζάλων· ὁ εὐτελὴς διάκονος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος Μανουὴλ ὁ Ῥωμανάκης· Ἰωάννης πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Ἀπόκαυκος· Στέφανος διάκονος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Καλοήθης· Νικηφόρος διάκονος πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Χρυσοβέργης· Μανουὴλ διάκονος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Εἰρηνικός· ὁ εὐτελὴς διάκονος τῆν ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πατριαρχικὸς νοτάριος καὶ διδάσκαλος Νικηφόρος ὁ Αἴας +

102) лл. 347ª—348ª Ἀπόκρισις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα διὰ τὰ θυμιάματα· ὁ οἰκουμενικὸς ἁγιώτατος πατριάρχης [ ] ἐν τῷ καιρῷ τῆς κατηχήσεως ἤτοι κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τυροφάγου:—

Σὺ μὲν περιπόθητον τέκνον μεγαλοδοξότατε κριτὰ ... ἀμήν:—

103) лл. 348ª—351ª Τὰ κατὰ τὸν Παντευγένην Σωτήριχον:—

Μηνὶ μαΐῳ ια′ ἡμέρᾳ α′ ἰνδικτ. ε′ προκαθημένου τοῦ θεοστέπτου βασιλέως ἡμῶν καὶ αὐτοκράτορος κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ... ὁ εὐτελὴς ἐπίσκοπος Πατάρων Γεώργιος ὁρίσας ὑπέγραψα:—

104) л. 351ª⁻ᵇ Σημείωμα γεγονὸς παρὰ τοῦ χαρτοφύλακος Μιχαὴλ τοῦ Αὐτορειανοῦ ἐπὶ διαλύσει τῆς τοῦ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου ζητήσεως:—

Μηνὶ ἡμέρᾳ ἰνδικτ. γ′. ἐπὶ βήματος τοῦ θεοστεφοῦς βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Καματηροῦ καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος τῆς ἁγίας συνόδου καὶ αὐτῶν δὴ τῶν συγκλητικῶν:—

Ἄγρυπνος ὢν ὁ τῶν ζιζανίων σπορεύς... μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις:—

105) лл. 351ᵃ—352ᵃ Ἔκθεσις κανόνων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Σισιννίου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων: —

Ἡμέρας ἐφ' ἱκανάς... τοῦ γένους τιθέμεθα:—

106) л. 352ᵃ Πιττάκιον πατριαρχικὸν ἐκτεθὲν παρὰ Ἰωάννου χαρτοφύλακος τοῦ τοῦ Ἰωνοπολίτου περὶ τοῦ τῇ δισεξαδέλφῃ τῆς ἰδίας μητρὸς συναφθέντος καὶ τῶν ὀφειλόντων δοθῆναι αὐτῷ ἐπιτιμίων:—

Λαμπούδιος οὗτος... μόνῳ ἐνιαυτῷ:—

107) л. 352ᵃ⁻ᵇ Περί τινος ἁρμοσαμένου τῷ ἰδίῳ υἱῷ πρὸς γάμον θυγατέρα τινὸς ὑπεξουσίαν παρὰ γνώμην τοῦ πατρὸς αὐτῆς: —

Πέτρος ᾧ τὸ ἐπώνυμον Βομβυλᾶς... νόμων περίληψιν:—

108) лл. 352ᵇ—354ᵇ Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐπιστολὴ περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν:—

Τῷ εὐλογημένῳ καὶ γνησίῳ δούλῳ Χριστοῦ κυρίῳ Κομητᾷ πνευματικῷ ἀδελφῷ Ἰωάννης ἐλάχιστος:— Πολλῶν καὶ ἀπείρων δωρεῶν παρὰ θεοῦ τοῖς... ἑνώσεων:—

109) лл. 354ᵇ—355ᵃ Τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Ὀξείτου κατήχησις περὶ τῆς ἐν τετράδι καὶ παρασκευῇ νηστείας πρὸς τοὺς λέγοντας μὴ ἰσχύειν νηστεύειν μέχρις ἐννάτης ὥρας:—

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· ἄξιον ζητεῖσθαι καὶ μαθεῖν... μερίδας ὁμοῦ:—

110) л. 355ᵃ Τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Νικολάου τοῦ νέου περὶ τοῦ μὴ λειτουργεῖν τὸν ἱερέα δὶς τῆς ἡμέρας:—

Ὁ ὀρθὸς λόγος... διαγράφειν τὴν φύσιν:—

111) л. 355ᵃ⁻ᵇ Νικολάου πατριάρχου τοῦ παλαιοῦ

περὶ τοῦ τὰς πατριαρχικὰς ἐπιστολὰς ἀμισθὶ δίδοσθαι τοῖς αἰτοῦσιν ὡς γέγραπται ἐν τῷ χαρτοφυλακείῳ:—

Χαλεπὸν μὲν πάθος... ἀμοιβήν:—

112) лл. 355^{b}—356^{a} Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ εὐχολογίου πῶς χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων ἐρχομένους εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ καθολικὴν ἐκκλησίαν:—

Ἀρειανοὺς μὲν... Ἰ. Χ. κατὰ πάντα ὑπάρχοντος:—

113) л. 356^{a} Ἐπὶ τοῦ πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ γέγονε σημείωμα συνοδικὸν κωλύον τὸν ζ′ βαθμὸν...

114) лл. 356^{a}—357^{b} Хрисовуллъ Никифора Вотаніата о томъ, чтобы казнь не приводилась въ исполненіе раньше 30 дней, и о придворныхъ и родныхъ царя...

115) лл. 357^{b}—365^{a} Συνοδικὸν περιέχον ἐν ἐπιτομῇ ἁπάσας ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλων γεγονυίας ὀρθοδόξους τε καὶ αἱρετικὰς συνόδους μέχρι τῆς ὀγδόης οἰκουμενικῆς μεγάλης ἁγίας συνόδου:—

α′. Σύνοδος θεία καὶ ἱερὰ συνθροισθεῖσα ἐν Ἱεροσολύμοις...

ρξϛ′. Βασιλείου γὰρ τὴν πρόσκαιρον καταλιπόντος βασιλείαν Λέων τε καὶ Ἀλέξανδρος τῆς βασιλείας ἐγένοντο κάτοχοι ἀληθῶς αἰώνιοι αὔγουστοι. Φωτίου δὲ χάριν... Φώτιος δὲ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούσῃ μερικῇ συνόδῳ παραιτήσεως ἐπιδέδωκε λίβελλον διὰ βαθύτατον γῆρας καὶ σωματικὴν ἀσθένειαν τὰς αἰτίας ἀπαριθμούμενος. ἣ εὐμαρῶς δεξαμένη αὐτοῦ τὴν παραίτησιν, ὃ ᾐτήσατο ἀπεπλήρωσε καὶ Στέφανον τῶν αὐτοκρατόρων ὁμοπάτριον καὶ ὁμομήτριον ἀδελφὸν ἐψηφίσατο καὶ τοῦ Βυζαντίου ἱεράρχην. [ ]κυρίῳ ἡμῶν ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν:—

116) лл. 365^{a}—366^{b} Περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κεκωλυμένων καὶ περὶ διαφόρων βαθμῶν τῆς συγγενείας τῶν τε ἐκ θείου βαπτίσματος καὶ τῶν κατὰ σάρκα ἐξ αἱμάτων ἅμα τῶν ἐξ ἐπιγαμίας γνωριζομένων συγγενῶν [ ] δευτέρων αἷμα (!) καὶ τρίτων συμπεθεριῶν ἀκολούθως γραφέντων ἐν ἐπιτόμῳ· ὥστε γινώσκειν σε καλῶς καὶ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν ψῆφον τῆς [ ] καὶ

τάξιν τῶν συγγενῶν ἀκωλύτων καὶ κεκωλυμένων προσώπων ἵνα μηδέν σε διαλανθάνῃ φιλόπονε καὶ φιλολόγε:—

Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι γενικὸν .... ἐξ ἐπιγαμίας βαθμόν:—

117) лл. 366^{b}—369^{a} Ἀκριβὴς διαίρεσις τῶν κεκωλυμένων καὶ γινομένων γάμων:

Πατὴρ Ῥαδηνὸς

Μιχαὴλ ἀδελφέ. Ἄννα

Κεκωλυμένος ὁ γάμος...

118) лл. 369^{a}—369^{b}. Τοῦ μητροπολίτου Κρήτης Ἠλιοῦ ἀποκρίσεις περὶ ὧν ἠρωτήθη παρά τινος μοναχοῦ Διονυσίου:—

Ἐρώτησις. Ἑώρακα πολλαχοῦ...

... κριματίζεται διὰ τοὺς γο[νεῖς?]

119) лл. 369^{b}—372^{b}. Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Ἰωάννου λόγος περὶ νηστείας τῶν τε τριῶν τεσσαρακοστῶν καὶ τῶν ὅλων τετραδοπαρασκευῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ· συλλεγεὶς ἀπὸ διαφόρων βιβλίων:—

Σὸς ὁ τοῦ λόγου βραχίων... ἀλλ' ὁμολογεῖν μὲν τὴν οἰκείαν ἀσθένειαν μὴ ἀποκρύ обрывается р-сь.]

№ 483 (**1121**).

Νομοκάνων, на бумагѣ in 4^{0}. Въ концѣ этой рукописи: Πέτρου Θεουπόλεως καὶ πάσης Ἀνατολῆς πατριάρχου ¦ λόγος· καθ' ἕνα καιρὸν εἰσῆλθεν ὁ Ἰταλὸς Ἀργῦρος ἐλέγξων τὰ ἡμέτερα.

Ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρός...

[Рукопись XIV—XV вѣка, лл. 315 (л. 228bis); (206×150; 153×90) по 24 строки. Лл. 314—315 позднѣйшіе. Правописаніе и грамматика писца часто очень своеобразны.

Содержитъ:

лл. 1^{a}—36^{a} (заст.) Πίναξ σὺν θεῷ τοῦ παρόντος βιβλίου· περὶ τῶν σοφῶν καὶ θείων ἀποστόλων· περὶ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ καὶ ἁγίων ἀποστόλων.

указатель очень подробный, съ изложеніемъ краткаго содержанія всѣхъ правилъ; онъ продолжается позднѣйшей, повидимому, прибавкой писца

на л. 36[b] ✝ Κανόνες νη'· ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων. περὶ πολλῶν ἐπιτιμίων εἰς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπίκαρσαις γυναικῶν. κεφάλαιον πρῶτον ✝

гдѣ указаны еще 19 главъ или правилъ:

α'. Περὶ ἐπίκαρσαις γυναικῶν· κεφάλαιον α'.

β'. Περὶ γυναικὸς ἐὰν προσέκρουσε τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· κεφάλαιον β'.

. . . . . .

ιβ'. Περὶ τοῦ μὴ προσκυνᾶ εἰκόνα ἀνυπόγραφην· κεφάλαιον ιβ'.

Περὶ ἱερέων οἱ ἀποκτείναντες ζῶον μετὰ βέλους· κεφάλαιον ιγ'.

. . . .

Περὶ ἱερέων κοσμικῶν οὐκ ἔχουν ἄδειαν ἐξαγορεύουν· κεφάλαιον ιζ'.

. . . .

Περὶ ἱερέων μέθυσων ἢ εἰς καπελία ἢ ἀλαχοῦ· κεφάλαιον ιθ'.

Съ л. 37[a] (заст.) Νομοκάνονον σὺν θεῷ περιέχον συνοπτικῶς ὅλους τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ ἑτέρων θεοφόρων πατέρων· ἑρμηνευθὲν προτροπῇ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τοῦ λογιωτάτου διακόνου τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ νομοφύλακος κὺρ Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστηνοῦ.

За этимъ заглавіемъ идутъ

1) лл. 37[a]—46[b]. Κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων:— всего 76 правв.

2) лл. 46[b]—52[a]. Κανόνες δύο, τῆς ἐν Νικαίας (!) συνόδου· κεφάλαια κ':—

3) лл. 52[a]—58[b]. Κανὼν τρίτος· τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ ἁγίων πατέρων· κεφάλαια κε':—

4) лл. 58^b—61^b. Κανὼν δ'· τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων· κεφάλαια ιδ'.

5) лл. 61^b—63^b. Κανὼν ε'. τῶν ἐν Γάγκρᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων· κεφάλαια κ': —

6) лл. 64^a—69^b. Антіох. —25.

7) лл. 69^b—76^b. Лаод. —59.

8) лл. 76^b—78^a. КП. всел. —8.

9) лл. 78^a—79^b. Ефесск.— 9.

10) лл. 79^b—86^b. Халк. —30.

11) лл. 86^b—91^a. Сард. —22.

12) лл. 91^a—120^b. Карѳ. —137 и Аттика въ видѣ трехъ.

13) лл. 120^b—121^a. КП. 394 года.

14) лл. 121^a—140^b. Трулльск. —102.

15) лл. 141^a—146^b. Ник. II. —22.

16) лл. 146^b—148^a. КП. I—II—18.

17) лл. 148^a—148^b. Соф. —3.

18) лл. 148^b—164^b. Васил. Вел.—99, но на самомъ дѣлѣ ихъ только 91, а остальные сдѣланы изъ

19) лл. 164^b—165^b посланія Тарасія къ Адріану.

20) лл. 165^b—166^a Діонисія.

21) лл. 166^a—167^a Петра

22) лл. 167^a—168^b Григорія Неокес.

23) лл. 168^a—169^a Аѳанасія къ Амуну глáвы α' и β', затѣмъ

24) γ'. ἄλλο τοῦ ἁγίου Μαξίμου:—
Τινὲς μέν φασιν. . .οὔτε κατὰ τοὺς ὕπνους:—

25) τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου:—
δ'. Τὰ τῆς παλαιᾶς. . .
ε'. Τῆς δὲ καινῆς. . .
ς'. Βιβλία ἀκανόνιστα. . . καὶ ὁ Ποιμήν:—

26) лл. 169^a. Григорія Богосл. } о книгахъ
27) лл. 169^a—170^a. Амфилохія }

28) лл. 170^a—171^b. Григорія Нисск. къ Литоію. —8.

29) лл. 171^b—172^a. Тимоѳея Алекс. —15.

30) лл. 172^a—173^a. Ѳеофила —14.

31) лл. 173^a—174^a. Кирилла —7 (въ томъ числѣ къ Максиму и къ Геннадію).

32) лл. 174^a. Εὐλογίου Ἀλεξανδρείας κεφ. α'.

33) лл. 174^{a-b}. Геннадія.

34) лл. 174^b—175^a. Γραφὴ ἀπὸ ΚΠ. ⟨τῷ⟩ Ἀντιοχείας...

35) лл. 175^a—176^a. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ ιζ'.

36) лл. 176^a—177^b. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου ιζ':—

37) лл. 177^b. Κοινὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων οὕτω ὁ κανών:—

38) лл. 177^b—178^a. Гла́вы изъ хрисовулла Юстиніана.

39) лл. 178^{a-b}. Василія Вел. παρὰ (!) τίτλου καὶ χρόνου ἁμαρτημάτων:—

40) лл. 178^b—179^a. Τοῦ αὐτοῦ πόσοι τόποι τῶν ἐπιτιμίων:—

41) лл. 179^a—180^a. Кирилла 12 главъ на Несторія.

42) лл. 180^a—180^b. Дмитрія Киз. о яковитахъ и хациц. и богомилахъ.

43) лл. 180^b—181^a. Петра Антіох. къ еп. Венец.

44) лл. 181^{a-b}. Льва Болгарск.

45) лл. 181^b—185^a. Πρὸς τοὺς λέγοντας ὡς ἡ Ῥώμη πρῶτος θρόνος ἐστιν:—

46) л. 185^a—186^a. Вас. Вел. παραγγελία къ іерею (α'. Σπούδασον...) о причащеніи (β'. Τὸ καθ' ἑκάστην...) и о пренебрегающихъ епитиміями (γ'. Ὃν οὐ σωφρονίζει...)

47) лл. 186^a—197^a κανὼν μ'. Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ διακόνου μαθητοῦ τοῦ μεγάλου Βασιλείου οὗτινος ἡ ἐπωνυμία τέκνον ἠπαῆς (!)· κανονάριον διαγορεῦον περὶ πάντων λεπτομερῶς τῶν παθῶν καὶ τῶν τούτοις προσφόρων ἐπιτιμίων· περὶ τῆς ἁγίας κοινωνίας· βρωμάτων τε καὶ πομάτων καὶ εὐχῶν λίαν συμπαθέστατος:—

Τῆς θείας καὶ παναγάθου... ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ:—

48) лл. 197^a—201^a κανὼν μα'. Ὅρος καὶ σύνθεσις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τὰς τετραδοπαρασκευὰς ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ πῶς χρὴ τιμᾶν αὐτάς:—

α'. Τὰς δευτέρας καὶ τετραδοπαρασκευὰς τοῦ χρόνου...
... τὰς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἡμέρας:—

49) лл. 201ᵃ—206ᵃ. Οὕτως ὁ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὃ προεγράφη περὶ τῶν τετραδοπαρασκευῶν, ἐμεταγλωττίσθησαν· εἰς στίχους παρὰ ἑνὸς ὀνόματι Νείλου καὶ ἄρχεται οὕτως:—

Πολλάκις με ἠξίωσας... οὗτοι τὸν ἀρτζιβούριν:—

50) лл. 206ᵃ—206ᵇ (заст.)

Διέλαθε δὲ ἡμᾶς τὸ περὶ εὐνούχων... διὰ τὸ πολυμόλυντον:—

51) лл. 206ᵇ—208ᵇ. κανόνες μβ'. Γίνωσκε δὲ καὶ τὰ ἐπιτίμια ἅπερ οὐχ ἡμεῖς, ἀλλ' ὁ μέγας ταῖς παραπεσούσαις ἐξέθετο ὁ μέγας Βασίλειος:—

α'. Προσβολὴ τοῦ λογισμοῦ...

λ'. Εἴ τινος ἐξ ἀμελείας τὸ ἴδιον τέκνον τελευτήσει... μὴ κοινωνοῦσα:—

52) лл. 208ᵇ—209ᵇ. κανόνες μγ'. Εἴρηται τὰ τοῦ Νηστευτοῦ· τὰ δὲ καθημερινὰ ἐπιτιμίων τοῦ ἁγίου Βασιλείου:—

α'. Ἡ ὀμόσασα τὸ ὄνομα τοῦ Χ...

κζ'. Ἡ ἔνδυμα καινότερον...ὑπὲρ αὐτῆς ἱκετεύουσα:—

53) лл. 209ᵇ—211ᵇ. κανόνες μδ'. Κεφάλαιά τινα ἀπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων (in m. + ἑρμηνία ἔστιν τούτω, εἰ δὲ λάθος ἐγίνετο καὶ ἐγένοντο μαῦρα +)

α'. τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρώτης συνόδου. Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῶν καταλεγομένων τάγματι ἢ λαϊκὸς τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἄζυμα ... ἀφοριζέσθω:—

β'. τῆς αὐτῆς ὅτι οὐ δεῖ κωλύειν μονάζειν:— Ἐξὸν ὑπάρχει παντὶ χριστιανῷ... ἀποπλήρωσιν:—

γ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν νε' περὶ τῶν νηστευόντων σάββατον καὶ κυριακήν:—Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν... ἀφοριζέσθω:—

δ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν οε' περὶ τοῦ πῶς

δεῖ ψάλλειν: — Τοὺς ἐπὶ τὸ ψάλλειν... ἐδίδαξεν λόγιον: —

ε'. τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων καὶ ἀθέων αἱρετικῶν λατίνων πραγματίαις: — Πλὴν πρὸς τὸ παρὸν ἀναγκαῖόν ἐστι παραστῆσαι ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν τούτους τοὺς αἱρετίζοντας... οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι: —

ς'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ἑβδομηκοστός: — Εἴ τις ἐπ. ἢ πρεσβ...ἀναθεματιζέσθωσαν: —

ζ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν ἐνενηκοσός: — Τὰς κυριακὰς... ἀνάστασιν: —

η'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν κγ': — Περὶ τοῦ μηδένα τῶν... κακουργίας: —

θ'. Τοὺς ἐν πολέμοις φόνους... ἀπέχεσθαι: —

54) лл. 211^b—213^a κανόνες με'. Κανὼν τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων: —

α'. Ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἱερέα κοσμικὸν.. αὐτοὶ ἱερεῖς: — Κανόνες τῶν ἐν Καρχηδόνι ἁγίων πατέρων: —

β' Εἴ τινος παιδίον δι' ἀμέλειαν αὐτοῦ ἀβάπτιστον ... ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι: —

γ'. Ἐὰν πέσῃ τις εἰς ἀβάπτιστον σῶμα... ἀκοινώνητος ἔστω: —

рядъ правилъ всего 19, среди которыхъ есть Трулльск. 65, Діонис. Алекс., Васил. 7, 4, 25, 48,

55) лл. 213^a—215^b. κανόνες μς'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς· περὶ τῶν ἐρωταποκρίσεων: —

α' Ἡ γυνὴ δέδοται νόμῳ...

ε' Ὅτι χρὴ τοὺς προκομίζοντας... τῇ κρίσει τοῦ μεγάλου θεοῦ: —

56) дальше въ качествѣ ς' оглавленіе отвѣтовъ Тимоѳея, а ζ'—κα' рядъ его отвѣтовъ.

57) лл. 215^b—218^a. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Νηστευτοῦ διάφοροι διαφοραὶ καὶ διαθέσεις τῶν ἐξομολογουμένων κρύφια ἁμαρ-

τήματα· καὶ περὶ τοῦ δεῖν εἶναι τούτοις ἀναδεχομένους ἀληθεῖς καὶ ἀπταίστους πρὸς τὸν θεὸν καὶ ἀπὸ θεοῦ καὶ ἐκ θεοῦ. διακρίσεις γινώσκειν. ὡς οἶμαι ὁ ταπεινός:

Δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον .... καὶ ταῦτα περὶ ἀνδρῶν: —

58) лл. 218^{a-b}. Ἐκ τοῦ τῆς Κλήμακος περὶ ἐξαγορεύσεως: —

Μὴ ἀπατῶ, ὦ υἱὲ καὶ ὑπήκοε Κυρίου, πνεύματι οἰήσεως... καὶ μὴ οἰήσει παλαίειν:—

59) лл. 218^{b}—219^{a}. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ περὶ κληρικῶν καὶ ἱερωμένων: —

Τοὺς ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἐμβάθμοις διακόνοις οὐ χρὴ δέχεσθαι εἰς ἐξομολόγησιν... ἱερωσύνης ἢ παύσις: —

Ἡ δὲ ἕκτη ἁγία σύνοδος περιεκτικῶς ἀποφαίνεται εἰς τὸν τρίτον κανόνα λέγουσιν (!) οὕτως· ὥστε τοὺς ἐν κλήρῳ καταλεγομένους καὶ ἄλλοις τὰ θεῖα διαπορθμεύοντας καθαροὺς ἀποφῆναι καὶ λειτουργοὺς ἀμώμους καὶ τῆς νοερᾶς τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ ἀρχιερέως καὶ θύματος καὶ θυσίας ἀξίως ἀνακαθαίρεσθαι. τὰ δὲ ἔξωθεν τοῦ γάμου ἐπιτριβέντα τούτοις μίση. μετὰ δὲ τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον καὶ πᾶσαι αἱ οἰκουμενικαὶ καὶ τοπικαὶ ἁγίαι σύνοδοι μετὰ καὶ διατάξεων τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων εἰς ταῦτα οὕτως νομοθετοῦσιν. ὁμοίως καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι διορίζονται, ὅτι ὁ χειροτονούμενος ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὀφείλει παρθένος εἶναι ἢ ἐκ παρθενίας μονογαμήσας παρθένον· τοῦτον τὸν νόμον περὶ καθαρότητος ἱερωσύνης καὶ περὶ τῶν εὐνούχων οἱ προγεγραμμένοι πατέρες ἅπαντες οὕτω διωρίσαντο. πάντων οὖν τούτων τῶν προγεγραμμένων τὰς μαρτυρίας λαβόντες ἡμεῖς ἀξιωθέντες ἐνεπιτόμως ἕως ὧδε ἐν τῷ παρόντι συντάγματι ἐξεθέμεθα. δεῖ δὲ εἰδέναι ὡς ὁ Νηστευτὴς ἐκεῖνος Κωνσταντίνου πόλεως πρόεδρος ἐν ἁγίοις Ἰωάννου ἀπὸ τοῦ

πρὸ αὐτοῦ τὰ ὅμοια κανονίσαντος Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ γενομένου τοῦ μεγάλου Βασιλείου τὰς ἀφορμὰς ἔγραψε καθώσπερ ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ οἰκείου διδασκάλου: —

60) лл. 219ª—221ᵇ. Περὶ τῶν οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων:—
Ἡ πρώτη σύνοδος...
Ἡ δὲ ἑβδόμη... ἁγιομαχοῦντας μυσαττομένη:—

61) лл. 221ᵇ—228ᵇ. Ἔκθεσις θαυμασία περὶ γάμων ἐνδεχομένων γενέσθαι καὶ μή:—

ὁ Ῥαδεινὸς πατὴρ τοῦ Μιχαὴλ καὶ τῆς Ἄννης. Μιχαὴλ ἀδελφὸς Ἄννης σαρκικὸς κεκώλυται οὖν

Κεκώλυται οὗτος ὁ γάμος ... τὰς (!) ἐξ ἐπιγαμίας βαθμούς:—

62) л. 228ᵇ. (безъ заглавія)
Ἐρώτησις· Ποία μετρεῖται πρώτη γεννεά.
Ἀπόκρισις· Ἀδελφὸς καὶ ἐξάδελφος...
Ἀπόκρισις· Σάββατον καὶ κυριακὴν διὰ τὴν προσφορὰν τῆς θυσίας:—

63) лл. 228ᵇⁱˢ—230ª. Аѳанасія къ Амуну.

64) лл. 230ª—240ᵇ. Ἄθροισις μαρτυριῶν ἄρ⟨α⟩ τι μέγα ἀγαθὸν ὑπάρχει ἐξαγόρευσις:—
α΄. Καλόν ἐστιν ἄρα τὸ ἐξομολογεῖσθαι τὰ ἁμαρτήματα τήματα ἡμῶν πατρικοῖς (!) ἀνδράσιν ἢ οὔ;
β΄. Καλὸν καὶ πάνυ ὠφέλιμον...
ρλς΄. Ἄζυμον ἐστὶ ψυχὴ μὴ ἄχρισα (!) πρόλυμμα... πικρότητος τῆς νηστείας στενοχωρίαν: —

65) лл. 240ᵇ—250ᵇ. Τάξις ἀρίστη τῶν ἐξαγορευόντων:—
Χρὴ τὸν ἐξαγορεῦσαι μέλλοντα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ... καὶ τοὺς παροξυσμούς: —

66) лл. 251ª—252ᵇ. (заст.) κανόνες μη΄. Τῶν ἁγίων πατέρων νομοθεσίαι ἐξαγορεύσεως:
α΄. Εἴ τις ἐξέρχεται τῆς ἐκκλησίας πρὸ τῆς ὑστεραίας εὐχῆς...
λβ΄. Τὰ σαρκικὰ ἁμαρτήματα εἰσὶν ὀκτώ... ἑκούσιος φόνος ὁ ἀσυγχώρητος:—

67) лл. 252^b—255^a. κανόνες μθ΄. τῶν ἁγίων ἀποστόλων διάφοροι περὶ σφαλμάτων:—

α΄. Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ καὶ ἐπίσκοπος ἐπιστρέψῃ ἢ καὶ...

κη΄. Ἐάν τις κλέπτης φονεύσῃ μέλισσαν ἔχει ἐπιτίμιον ὁ τοιοῦτος χρόνους τέσσαρας.. καὶ ἄλλον εἴ τι δόξει τῷ πατρί:—

68) л. 255^{a-b}. κανόνες ν΄. Δικαία διδασκαλία τῶν θεοφόρων πατέρων περὶ γονέων καὶ τέκνων: —

α΄. Μέγα μισθὸν ἔχουσιν καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἁμαρτιῶν...

δ΄. Τίμα γὰρ λέγει τὸν πατέρα σου ... καὶ πάντων τῶν ἁγίων:—

69) лл. 256^a—257^b. κανόνες να΄. Νόμος τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Λαοδικείᾳ:—

α΄. Ἐάν τις πνευματικὸς πατὴρ ὁμολογήσει τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ἐξαγορευθέντος...

κδ΄. Ἐὰν ἡ γυνὴ ἀποκρούσῃ τὸν σύνευνον αὐτῆς ... μεταλαμβανέτω ἄρτῳ καὶ ὕδατι καὶ συγχωρηθήσεται:—

70) лл. 257^b—259^a. κανόνες νβ΄. Ἐρωτήσεις τινῶν πατέρων ὧν τὰς ἀποκρίσεις ἔδωκεν ὁ τιμιώτατος Πέτρος χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας:—

α΄. Ἐρώτησις· Εἰς πόσον καιρὸν ὀφείλει βαπτίζεσθαι τὸ παιδίον...

ιε΄. Ἐὰν μιανθῇ παιδίον τῇ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ εἰς τυρὸν... τὸ συμβάν:—

71) л. 259^a. Εὐχὴ ὅταν ὁ πνευματικὸς πατὴρ μέλλει ἀπολῦσαι τὸν ἐξομολογούμενον πνευματικὸν υἱὸν αὐτοῦ. εὔχεται ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λέγων. τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν:—

Ὁ θεὸς ὁ πατοκράτωρ ὁ μόνος ἔχων ἐξουσίαν ... ἀναπέμπομεν: —

72) л. 259^b. Εὐχὴ τῶν ἐξομολογουμένων τῆς ἀπολύσεως. τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν:

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ θεὸς ποιητὴς οὐρανοῦ... ἀμήν:—

73) лл. 260^{a}—263^{b}. κανόνες νγ΄. Τῶν ἁγίων πατέρων περὶ ἐξαγορεύσεως τῶν μοναχῶν:—

α΄. Εἴ τις ἐκτὸς ἀσθενείας μὴ εὑρεθῇ εἰς τὸν ἑξάψαλμον τοῦ ὄρθρου...

π΄. Ὁ καθηγούμενος ἐὰν μὴ ἔχει εὐσπλαγχνίαν ... χωρὶς γὰρ ἐμοῦ φησὶν ὁ Χριστὸς οὐ δύνασθε ποιεῖν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν:—

74) лл. 263^{b}—273^{b}. κανόνες νδ΄. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία μυσταγωγικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ περὶ τῆς θείας λειτουργίας:—

α΄. Ἐκκλησία ἐστὶ ναὸς θεοῦ τέμενος ἅγιον...

ρκζ΄. Τὸ σημαντήριον τὰς τῶν ἁγίων σάλπιγγας σημαίνει .. κολάσεως αἰωνίου:—

75) лл. 273^{b}—274^{b}. κανόνες νε΄. Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κορίνθου περὶ τῆς ἁγιας τριάδος:—

α΄. Ἡ ἁγία τριὰς ὁμοούσιος ἐστίν. καὶ ὅτι τρεῖς ὑποστάσεις... ἐν τριάδι δοξάζεται:—

β΄. Ἐκ τοῦ ὑποδείγματος... καὶ ἀσύνθετος:—

γ΄. Τὸ οὖν νοούμενον τοῦ ἀνθρώπου... οὐκ ἐξέργεται:—

δ΄. Ταῦτα οὖν τὰ τρία... μένει πνεῦμα:—

ε΄. Οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῆς θείας οὐσίας χρὴ λογίζεσθαι· ὅτι ὁ πατὴρ μένει πατὴρ καὶ υἱὸς οὐ γίνεται. καὶ ὁ υἱὸς μένει υἱὸς καὶ πατὴρ οὐκ ἔστιν οὔτε πνεῦμα. καὶ τὸ πνεῦμα μένει πνεῦμα καὶ οὐκ ἔστιν πατὴρ ἀλλὰ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἀλλ᾿ οὐδὲ υἱός ἐστιν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τίκτει γὰρ ... πνεῦμα:—

76) лл. 274^{b}—283^{b}. (зacт.) κανόνες νϛ΄. Ἐκλογὴ τοῦ παρὰ θεοῦ δοθέντος νόμου τοῖς Ἰσραηλίταις.

α΄. Περὶ κριμάτων καὶ δικαιοσύνης τῆς ἐξόδου κεφ. ξθ΄. Οὐ παραλείψῃ ἀκοὴν...

πδ΄. Εἴτε στρατιωτικοὶ εἶεν εἴτε φοιδεράτοι εἴτε σχολάριοι εἴτε ἄλλοι τινὲς ὑφ᾿ ἑτέραν οἱανοῦν στρατείαν ἔνοπλον καταλεγόμενοι, κελεύομεν ὁσουσδήποτε

ἐνιαυτοὺς ἐνεξεπεδίοντω μείνουσιν... ἐξ ἀπάτης δὲ πρὸς δευτέρου γάμου συνελαθείσης:—

πε′. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν ἱερεὺς λειτουργίας δύο:—Ὁ ὀρθὸς λόγος... φύσιν:—

сюда (въ 85 этихъ главъ) входятъ выдержки изъ самыхъ разнообразныхъ источниковъ, и самая Ἐκλογὴ переработана нѣсколько.

77) лл. 283^b—286^a. κανόνες νζ′. Ἐκλογὴ ἐπιτιμίων πάντων τῶν παθῶν· ἐκ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἀκριβῶς ἐκλεγθέντων:—

α′. Ἀνὴρ ἔχων γυναῖκα καὶ πέσει εἰς ὕπανδρον... καὶ εἴ τι παραγγείλας ὁ πνευματικός:—

β′. Φονεὺς ἐὰν φονεύσῃ, ἔτη δώδεκα καὶ εἴ τι παραγγείλει: —

. . . . . .

ις′. Καὶ ὁ εἰς τοῦ ἀδελφοποιοῦ του τὴν γυναῖκα εἰσελθὼν... ἀκοινώνητος.

ιζ′. Ἐὰν πέσῃ τις εἰς τὴν προγονὴν αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ, ἔτη ι′ καὶ εἴ τι παραγγείλει:—

. . . . . .

λη′. Ἐὰν γένηται ῥεῦσις μοναχοῦ, ἐπιτιμᾶται τρίτον εἰπεῖν τὸν πεντηκοστὸν καὶ τὸ κύριε ἐλέησον καὶ μενέτω ἀκοινώνητος ἡμέρας ἑπτὰ ἐν δὲ τῇ ζ′ λαμβανέτω συγχώρησιν:—

λθ′. τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως:—

Ἐὰν φθάσῃ ὁ εὐαγγελισμὸς... ἰχθύων:—

μ′. τοῦ ἁγ. Βασιλείου ἐν ταῖς πρὸς μονάζοντας ἐπιστολαῖς:—Ὅτι ὁ διωκόμενος περὶ (!) τῶν δοκούντων ὁμοπίστων ἕνεκεν τοῦ ὀρθοῦ λόγου μείζονα στέφανον ἔχει τοῦ μαρτυροῦντος παρὰ εἰδωλολάτρου:—

μα′. Ταύταις οὖν ταῖς δεσποτικαῖς καὶ εὐαγγελικαῖς αὐθεντίαις ἑπόμενος, ἔστι δὲ καὶ ταῖς ἀποστολικαῖς θεολογίαις καὶ συνοδικαῖς καὶ πατρικαῖς παραδόσεσι καὶ διατάξεσι, τοὺς λατίνους τῶν τοιούτων θείων προσταγμά-

των καὶ παραδόσεων μακρὰν ἐκτρεπομένους εὑρίσκομεν. καὶ διὰ τοῦτο τὴν τούτων κοινωνίαν καὶ τῶν ὁμοφρονούντων καὶ συγκοινωνούντων αὐτοῖς λίαν ἀποστρεφόμεθα:—

μβʹ. Ἐπαναστρέψας οὖν ὁ χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Φραγγίας ἀνυποστόλως ξύμπασι διαβεβαιώσατο ὡς τὰ ἐκείνων ἠκριβωκώς:—

μγʹ. Ὡς μάτην οἱ λατῖνοι τὸ τῶν χριστιανῶν περίκεινται ὄνομα, ἐπειδὴ δοχίον εἰσιν πασῶν τῶν αἱρέσεων· καὶ οὗτοι ἔσονται καὶ αὐτοὶ αἱρετικοί:—

μδʹ. Τούτου χάριν ἐγὼ φυγὰς τὰ ὦτα βόων μὴ ἐνωτίσασθαι τῆς βλασφημίας τῶν ἀθέων καὶ πνευματομάχων λατίνων καὶ τοῦτο ποιῶν οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμήσει οὐχ ὑπακούσομεν πρὸς συνοδικῆς διατάξεως ἐμαυτὸν ἀποσχίσας τοῦ θρόνου τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἀλλὰ καὶ ἐπαίνου ἀξιωθήσομαι τοῦ προσήκοντος ὅπως δὲ τοῦτο ὁ ιεʹ τῆς ἐν Κ/πόλεως (!) αʹ καὶ βʹ συνόδου ὁ κανὼν δηλώσει σαφέστατα. ἔχει δὲ καὶ οὗτος ὁ κανὼν κατὰ λέξιν οὕτως:—

μεʹ. Περὶ γὰρ τῶν τοιούτων φησὶν ὁ ἀπόστολος· ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης καὶ τὰ ἑξῆς, τῷ τοιούτῳ μηδὲν συνεσθίειν: —

μςʹ. Εἴτε πατὴρ εἴτε ἀδελφὸς εἴτε μήτηρ εἴτε ὅστις οὖν ἄλλος κατελήφθη μέχρι θανάτου κοινωνῶν τῇ αἱρέσει, προείρηται ἐν τῷ ἀνωτέρῳ κεφαλαίῳ μὴ μνημονεύεσθαι ἐν τῇ λειτουργίᾳ, εἰ μή τοι ἕκαστος κατὰ διάνοιαν ἕλοιτο εὔχεσθαι ὑπὲρ τῶν τοιούτων καὶ ὑπὲρ τῶν ποιεῖν ἐλεημοσύνην· πῶς γὰρ ἂν ὅτι ἔτι ζῶν μετέχων τοῖς αἱρετικοῖς (!) κοινωνίας καὶ οὕτω ἐκκομισθεὶς λειφθήσεται ἐν μνημοσύνοις κατὰ τὴν μυσταγωγίαν ὀρθοδόξων, οὐδαμῶς. ταῦτα οὐ κανονικῶς ἐφθεγξάμην· ἐπισκόπων γὰρ τοῦτο· ἀλλὰ συμβουλευτικῶς ἐξ ἀγάπης· οὐδὲν γὰρ ἀγάπης ἀναγκαιότερον φεγξάμενος: —

78) лл. 286ª—287ª. Ἐκ τῆς ἐν Νικαίας συνόδου τῶν τρια-

κοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων· διάταξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς:—

Ἀρχὴ τῶν νηστειῶν καθὼς γέγραπται... εὐχόμενος ὑπὲρ ἡμῶν ἀμήν:—

79) л. 287[a] Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Νικολάου:—

Τοιγαροῦν ὁ μέγας ἐν ἱερεῦσι Νικόλαος μετὰ πολλῶν αὐτοῦ θαυμάτων καὶ τοῦτο ἐμφέρεται εἰς τὸν βίον αὐτοῦ, ὅτι ἔτι νήπιος ὢν τοῦ δεξιοῦ μόνου μαζοῦ καὶ αὐτοῦ ἅπαξ τῆς ἡμέρας διετρέφετο... διαίτημα θαυμαστῶς προδεικνύμενος:—

80) л. 287[a—b] Στίχοι τοῦ ἁγίου Νικολάου μυροβλύτου ἀρχιεπισκόπου:—

Ἐβράδυνας πρόμαχε, θερμὲ προστάτα:—
Φρουρὰ φέρει με καὶ στενοῦμαι καὶ στένω:—
Ἡ γλῶττα σιγᾷ, καὶ παιδεῖται τὸ σῶμα:—
Πόδες καὶ γόνατα, καὶ δεσμῶν δείγα:—
Τίς ταῦτα...
Καὶ τὸν σὸν οἰκέτην με, τῆς φρουρᾶς ῥύον:—

81) лл. 287[b]—292[a]. Ἀκολουθία τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ μικροῦ σχήματος· καὶ τελεῖται οὕτως:—

82) лл. 292[a]—302[b]. Ἀκολουθία τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ μεγάλου σχήματος ἢ καὶ τελεῖται οὕτως:—

83) лл. 303[a]—309[a]. Πέτρου Θεουπόλεως καὶ πάσης Ἀνατολῆς πατριάρχου λόγος καθὲν (!) καιρὸν εἰσῆλθεν ὁ Ἰταλὸς Ἀργυρὸς ἐλέγξων τὰ ἡμέτερα:—

Ὅσα ἐπονηρεύσατο... τὸ περιφρονούμενον:—

84) лл. 309[a]—313[b]. Τῷ σεβασμιωτάτῳ δεσπότῃ ἰσαγγέλῳ καὶ πνευματικῷ ἀδελφῷ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Βραδένσης ἀπιλεγγένσης. Πέτρος ἐλέῳ θεοῦ πατριάρχου (!) Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας:—

Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης ... ἀμήν: — въ сокращ. редакціи.]

20

№ 484.

Νομοκάνων Ματθαίου, на бумагѣ in 4^0.

№ 485.

Νόμοι ἐκκλησιαστικοί, на бумагѣ in 4^0.

№№ 486—491.

Еще 6 номоканоновъ, на бумагѣ in 4^0.

№ 492.

Νομοκάνων, на бумагѣ in 8^0.

№ 493.

Седьмый вселенскій соборъ, καὶ Μέλισσα, на бумагѣ in 8^0.

№ 494.

Въ кельѣ Синайскаго архіепископа.

Книга, зовомая Вактирія (νόμων), на бумагѣ въ листъ.— Ее принесъ архіепископъ Каллиникъ въ 1713 году августа 14 дня. А куплена она въ 1689 году Димитріемъ, іереемъ епархіи Радовизны.

№ 495.

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья.

Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, κ.τ.λ. πονηθεῖσα κατὰ προσταγὴν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν Θεοδώρῳ τῷ εὐτελεῖ διακόνῳ τῆς τοῦ θεοῦ ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας νομοφύλακι, χαρτοφύλακι καὶ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν. τῷ Βαλσαμών, τῷ μετὰ χρόνους τινὰς γεγονότι καὶ πατριάρχῃ Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς: — На хлопчатной бумагѣ in 8^0 претолстая рукопись, XIII вѣка, стенографически написанная мелкимъ почеркомъ. Отличная, полная рукопись. Съ нея надо печатать.

Нач.: Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν...

NB. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένῃ α' Συνόδου. Πρᾶξις πρώτη. «Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν... Φαυστῖνος ἐπίσκοπος καὶ τοποτηρητὴς εἶπεν... Πρᾶξις δευτέρα... τρίτη... τετάρτη... πέμπτη. — Ἐπιστολὴ τῷ πάπᾳ Βονιφατίῳ. — Не находка ли все это?

№ 496 (1893).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ in 4°, содержащая

Τακτικὸν συνοδικόν, τουτέστι Κανονικὸν σύνταγμα τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ πνευματικῆς ἐκκλησιαστικῆς συνόδου, συντεθὲν διὰ προσταγῆς τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ κραταιοτάτου βασιλέως Μοσχοβίας καὶ πάσης Ῥωσσίας, Πέτρου Ἀλεξιάδου τοῦ πρώτου, ἀδείᾳ καὶ διορθώσει τῆς ἁγιωτάτης διοικούσης συνόδου ἐν ἔτει 1721 σεπτεμβρίου ις' ἐν τῇ βασιλευούσῃ Πετρουπόλει.

Ὑπέγραψαν αὐτὸ τὸ Κανονικόν: + Ὁ Ῥεζανίας Στέφανος. + Ὁ Σμολενσκίας Σίλβεστρος. + Ὁ Πσκοβίας Θεοφάνης. + Ὁ Νιζεγοροδίας Βαρλαάμ. + Ὁ Τβερίας Μητροφάνης. + Ὁ Κορελίας Ἀαρών.

Отдѣлъ V.

Пандекты, или Сборники.

№ 497 (**384**).

Сборникъ, на пергаминѣ [лл. 171 *A*] [XI вѣка; 262×193; 186×125; по 27 строкъ. Начала р-си нѣтъ; она] содержитъ:

1) [лл. 1ª—2ᵇ окончаніе какого-то житія со словъ
καταχαμπτομένη· λεπτὰ δὲ λίαν καὶ ἄσημα φθεγγομένη· μετὰ δακρύων δὲ ἀεὶ καὶ ταῦτα προσφέρουσα· πολλάκις γάρ μου λαβοῦσα τὴν δεξιὰν καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπιθεῖσα οὕτω διάβροχον γενομένην ἀφῆκεν....

2) лл. 3ª—11ᵇ λα΄.] Περὶ τῆς θείας ἀγάπης:—
[Ἠλίκοι μὲν οἱ τῆς ἀρετῆς ἀθληταὶ καὶ ὅσοι καὶ οἵοις στεφάνοις... τοῦ ῥυθμισθῆναι βίου καὶ πρὸς τὴν εὐαγγελικὴν πολιτείαν κατευθυνθῆναι:—

3) лл. 11ᵇ—13ª κζ΄.] Βαράδοτος:—
[Καὶ ὁ κοινὸς τῶν ἀνθρώπων ἀλάστωρ...τρυφᾶν θεωρίαις:—

4) лл. 13ª—14ᵇ κη΄.] Θαλέλαιος:—
[Οὐδὲ τὸ Θαλελαίου σιγήσω διήγημα ... ἀγωνιστῶν:—

5) лл. 14ᵇ—16ª κθ΄.] Μαρᾶνα ἢ Κύρα:—
[Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν τὴν πολιτείαν...διήγημα:—

6) лл. 16ª—32ª λ΄.] Δομνίνα:— Изъ Θеодорита.
[Τοῦ θεσπεσίου Μάρωνος... ἀμήν:—]

7) [лл. 33—36 вставлены бумажн., и на лл. 35—36 написано оглавленіе богословія Іоанна Дамаскина.

8) лл. 37ª—48ª] Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία μυσταγωγικὴ ἐκκλησιαστική.

9) [Съ л. 48ᵇ] Ἰωάννου πρεσβυτέρου Δαμασκηνοῦ τοῦ Μανσοῦρ [ὅτι ἀκατάληπτον τὸ θεῖον. καὶ ὅτι οὐ δεῖ ζητεῖν καὶ περιεργάζεσθαι τὰ μὴ παραδεδομένα ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν:—

Θεὸν οὐδεὶς...

конецъ дописанъ на пергаминѣ другой рукой, которая приписала на $4^{1}/_{2}$ лл. и

10) Μαρτυρίαι ἁγίων διδασκάλων, ὅτι τὸ πνεῦμα ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται:—

Καὶ πρῶτον μὲν τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος διττὴν...

№ 498 (**386**).

Сборникъ, на бумагѣ [XV вѣка], in 4° [175×133; 135×100; по 24 строки; тетради ζ′—κζ′ разными почерками] [лл. 161 *A*] содержитъ:

1) [съ л. 1ª до л. 7ᵇ тетр. κα′] Богословіе Іоанна Дамаскина [съ главы δ′, первыя сохранившіяся слова которой:

ὅπερ ἀδύνατον κινούμενον ἔσται πάντως ὥσπερ ὁ οὐρανός· τοῦτον γὰρ πέμπτον σῶμα φασί...

Въ концѣ произведенія запись черниломъ:

τέλος τῶν ρε′ κεφαλαίων τῶν δογματικῶν τοῦ Δαμασκηνοῦ:—

и киноварью:

τέλος πασῶν τῶν κεφαλαίων τοῦ Δαμασκηνοῦ:—

2) Тетр. κα′ л. 8ª ⟨ρς′⟩ Τοῦ ἁγίου (заглавіе не дописано)

Εἷς θεὸς πατὴρ λόγου ζῶντος... τριὰς ἀεί:—

3) л. 8ᵇ Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος:—

Τὸ ἀγέννητον καὶ γεννητὸν καὶ ἐκπορευτὸν οὐκ οὐσίας ὄνομα... ταὐτὸν κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον:

4) Тетр. κβ′ лл. 1ª—3ᵇ] Патріарха Фотія объ исхожденіи св. Духа и о совершеніи Евхаристіи на квасномъ хлѣбѣ:

[ρζʹ. Φωτίου πατριάρχου κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥωμης, ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ ἅγιον πνεῦμα ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ:—

Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ πνεῦμα ... εἰ μὴ προφανῶς μεμένηκεν:—

5) тетр. κβʹ лл. 3^b—5^b ρηʹ. Περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῆς τῆς περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως⁏.

Τοῦ μεγάλου Βασιλείου⁏

Ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος ὁ τὸν πατέρα νοήσας... διὰ τὸν λογισμὸν καταλήψεως:

τοῦ αὐτοῦ⁏ Εἷς θεὸς καὶ πατὴρ καὶ εἷς μονογενὴς υἱὸς ... ὑπάρξεως ἀρρήτου φυλασσομένου:—

6) лл. 5^b—6^a ρθʹ. Ἔτι περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ λόγου πρώτου⁏

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου⁏ Ἡμῖν δὲ μοναρχία τὸ τιμώμενον, μοναρχία δὲ οὐχ ἣν περιγράφει ἓν πρόσωπον... οὐ γὰρ ὑπὸ χρόνον τὰ ἐξ ὧν ὁ χρόνος:—

7) лл. 6^a—7^b Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων:— Λόγος ριʹ.

Προσκυνοῦμεν οὖν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον τὰς μὲν ἰδιότητας ... καὶ ἕκαστα μετὰ τῆς ἰδιότητος:—

8) лл. 7^a—8^a ρ(ι)α. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸν Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον:—

τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου: Ὁρίζου δὲ καὶ τὴν ἡμετέραν διδάσκων...

9) л. 8^b ρ(ι)βʹ. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου:—

Εἰ γνώρισμα... 4 выдержки.

10) Тетр. κγʹ л. 1^{a-b} ρ(ι)γʹ. Τοῦ ἁγίου Μαξίμου:—

Ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος... 6 выдержекъ.

11) лл. 2ª—7ª Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου:—

Ἐπειδὴ ἐξήτησας ἀφ' ἡμῶν λόγον ἵνα σύντομον περί τε τοῦ μυστηρίου τῆς εὐχαριστίας .. ἐλπίζομεν:—

12) Съ тетр. κδ' л. 1ª до конца тетради κς' содержатъ пе] Осьмый Соборъ, бывшій при Фотіи [а дѣянія Ферраро — Флорентійскаго собора подъ заглавіемъ:

Ἀρχὴ τῶν συνελεύσεων τῶν ἐν τῇ ὀγδόῃ συνόδῳ γεγονότων:— (in marg. ὀγδόη σύνοδος. Σύνοδος ἐν Φερραρίᾳ)

Εἰ ἔξεστι προσθῆναι ἐν τῷ συμβόλῳ καὶ εἰ τὸ προστεθὲν εὐσεβές ἐστι. καὶ δὴ ὀκτωμβρίῳ η'. ἰνδικτιῶνος β'. ἤρξατο διαλέγεσται ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὀγδόη σύνοδος... καὶ ἀπῆλθον ἐν Φλωρεντίᾳ:—

Послѣ 13 засѣданій въ Феррарѣ слѣдуютъ засѣданія во Флоренціи:

Σύνοδος πρώτη τῆς Φλωρεντίας. α' συνέλευσις (in marg. Σύνοδος α').

Τῇ οὖν κη' φευρουαρίου... καὶ ἐμέριζον αὐτούς:—

13) Тетрадь κζ', отъ которой вырваны 3 первыхъ листа, занята музыкальными текстами τοῦ μαΐστορος κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Λασκάρη, затѣмъ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ [ ]σιάδου и друг.

14) Въ концѣ приписано

[а) на л. 8ᵇ тетр. κς' позднѣйшей рукой]:

Ἐγὼ Γαβριὴλ ἱερομόναχος ὁ καὶ Πογωιωανήτης καὶ πρωτοσύγκελος τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κυροῦ Σωφρονίου Ἱεροσολύμων ἀπεστάλθην παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον καὶ θεοβάδιστον ὄρος τοῦ Σινᾶ χάριν προσκυνήσεως καὶ διά τινα χρείαν ἑτέραν ἐν ἔτει ,ζργ'. ἰνδικτιῶνος η'. ὅτε καὶ ἐγύμνοσαν ἡμᾶς οἱ Ἄρραβοι· καὶ εὐχαριστοῦμε τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πατέρας τοῦ ἁγίου μοναστηρίου, ὅπου μας ἔνδυσαν καί μας ἐκύταξαν, καὶ ὁ θεὸς συγχωρέση τους. ἀμήν:— Καὶ ἦλθα τὸν ἰούλιον μῆνα εἰς τὰς κ'. ἦτον δὲ ἡμέρα κυριακὴ καὶ ἔτυχεν καὶ τοῦ ἁγίου Ἡλίου.

в) другой рукой:

,αφιβ' (=1512) μαρτίῳ δ' ὠνησάμην τὴν βίβλον ταύτην

ὄντος μου ἐν Κρήτῃ τάχα οἰκονόμος ἐλάχιστος ἐν ἱερεῦσιν [ ] Παΐσιος.

c) той же рукой, которая подъ а):

αὕτη ἡ βίβλος ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινὰ καὶ ἥτις την στερήσει ἀπὸ τὸ ἅγιον αὐτὸ μοναστήριον ἐχέτο τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων πατέρων.]

№ 499 (**463**).

Сборникъ содержитъ:

— Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ ὄρους ἑρμηνεία εἰς τὸν ς' ψαλμόν.

— Избранн. слова св. Іоанна Златоустаго и пр.

[Рукопись бум., XVII вѣка, [лл. 330 *A*] (190×140; 149×95), по 24 строки. Содержаніе:

1) лл. 1ᵃ—18ᵇ (заст.) Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ ὄρους ἑρμηνεία εἰς τὸν ἕκτον ψαλμόν. πάτερ εὐλόγησον ἀμήν:—

Πρέπουσαν ἀρχὴν εἰλικρινοῦς μετανοίας...

2) лл. 19ᵃ—28ᵃ (заст.) Διήγησις περὶ τοῦ ἀββᾶ Μάρκου τοῦ Ἀθηναίου τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς Θράκης οὔσης ἐπέκεινα τῶν ἐνδοτάτων μερῶν τῆς εἰσόδου Αἰθιοπίας ἐπέκει τοῦ ἔθνους τῶν Χεττέων:—

Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σεραπίων ὑπάρχων ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου λέγων... ἀμήν:—

3) лл. 28ᵇ—36ᵇ Τοῦ μακαρίου Ζωσίμου ἐξήγησις πρὸς τοὺς μακάρους πῶς εἶδεν αὐτούς:—

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦν ὑπάρχων ἀνὴρ ὀνόματι Ζώσιμος ὃς οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ... ἀμήν:—

4) лл. 37ᵃ—45ᵇ (заст.) Θαῦμα γενόμενον ἐν ταῖς Χώναις παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ:—

Ἡ πηγὴ τῶν ἰαμάτων καὶ δωρεῶν καὶ χαρισμάτων...

5) лл. 46ᵃ—51ᵃ Λόγος ὠφέλιμος ἐκ θείων πατέρων καὶ εὐαγγελικῶν διδαγμάτων περὶ τῶν ἐπευχομένων ἀποδεικνύων ὅτι καλόν ἐστι εὐποιεῖν ὑπὲρ αὐτῶν.

Στασιώδης ὁ παρὼν βίος καὶ πολλαῖς καταντλούμενος... ἀμήν: —

6) лл. 51^b—71^a Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ περὶ ὑπομονῆς καὶ περὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας, ἀδιαδόχου τε τῶν δικαίων βασιλείας καὶ ἀτελευτήτου τῶν ἁμαρτωλῶν κολάσεως καὶ ὅπως δι' ἐξομολογήσεως καὶ προσευχῆς τῶν θείων γραφῶν λυτρούμεθα τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων:—

Λαμπρῶς ὁ βίος τῶν δικαίων πῶς δὲ .. ἀμήν:—

7) лл. 71^b—75^b Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας διήγησις μερικὴ ἀθροισθεῖσα ἐκ διαφόρων ἱστοριῶν καὶ περὶ τοῦ ἐν Βηρυτῷ τῇ πόλει γενομένου μεγίστου θαύματος:—

Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς... ἀμήν.

8) лл. 76^a—77^b Θαῦμα γενόμενον ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς Χαλκοπρατείοις:—

Ἐν τοῖς χρόνοις Μαυρικίου... ἀμήν:—

9) лл. 77^b—95^a Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ὑπατίου ἀρχιεπισκόπου Γάγγρας:—

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντος Θελκιανοῦ ἐν Βυζαντίῳ...

л. 95^b и еще одинъ пустые

10) лл. 96^a—105^b Βίος καὶ πολιτεία τῆς δούλης τοῦ θεοῦ Εὐφροσύνης καὶ Παφνουτίου τοῦ πατρὸς αὐτῆς:—

Ἐλέγετό τις ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει .... ἀμήν:—

11) лл. 106^a—107^b Ἀποκάλυψις ἣν εἶδεν ὁ μέγας Παχώμιος περὶ τῆς ἐσχάτης γενεᾶς τῶν μοναχῶν:—

Προσευχομένῳ ποτὲ τῷ ἁγίῳ Παχωμίῳ... διηγήσασθαι:—

12) лл. 108^a—110^b Περὶ τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ πολιτικοῦ λόγος.

Τοῦ βασιλέως τῶν αἰώνων πλουσίως χαριζομένου ... ἀμήν:—

одинъ листъ затѣмъ пустой

13) лл. 111^a—117^b Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ δευτέρᾳ. Λόγος τοῦ Χρυσοστόμου Ἰωάννου:—

Ὁ ὀφθαλμὸς μὲν ὁρῶν... ἀμήν:—

14) лл. 117^b—126^b Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τρίτῃ. Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

Ἆρα οἴδατε... ἀμήν:—

15) лл. 127^a—135^b Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τετράδι. Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

16) лл. 136^a—145^a Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ. Λόγος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

17) лл. 145^a—157^b Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ. Λόγος εἰς τὰ ἅγια πάθη Κυρίλλου Ἱεροσολύμων:—

Καύχημα μὲν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας... ἀμήν:—

18) лл. 158^a—168^a Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν τριήμερον ἀνάστασιν· καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ· τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ:—

Ἐπαινετὸς καὶ οὗτος... ἀμήν:—

19) лл. 168^b—176^a Μαρτίου κε΄. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου:—

Τῇ προτέρᾳ κυριακῇ... ἀμήν:—

20) лл. 176^b—184^b Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. τοῦ Χρυσοστόμου λόγος ὠφέλιμος εἰς ψυχικὴν σωτηρίαν:—

Δεῦτε ἀκούσωμεν καὶ διηγήσομαι ὑμῖν... ἀμήν:—

21) лл. 184^b—219^a Τοῦ μεγάλου Βασιλείου λόγοι ἀσκητικοὶ μεταγλωτισμένοι εἰς ἁπλῆν γλῶτταν παρὰ τοῦ κυροῦ Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου.

Μεγάλοι εἶναι οἱ νόμοι...

22) лл. 219^b—226^b Μηνὶ αὐγούστου ς΄. Ἡ ἁγία μεταμόρφωσις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Πᾶσαι μὲν αἱ δεσποτικαὶ...

23) лл. 227^a—233^a Μηνὶ αὐγούστου ιε΄. Ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου:—

Ὥσπερ παράδεισος...

24) 233ᵃ—240ᵃ Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Ἡ ἀποτομὴ τοῦ Προδρόμου:—

Δεινὸν ἔστιν...

25) лл. 240ᵇ—244ᵇ Λόγος τοῦ ἁγίου Βασιλείου κατανυκτικός:—

Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος οὐκ ἐν μέλανι...

Затѣмъ 1 листъ пустой, и идетъ другой почеркъ.

26) лл. 246ᵃ—247ᵇ Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτη:—

Δεῦτε καταλλαγῶμεν τῷ θεῷ...

27) лл. 247ᵇ—258ᵃ Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Ἰουλιανῆς:—

Τῆς εἰδωλομανίας...

28) лл. 258ᵃ—259ᵃ Πίναξ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν παρόντων (!) κατηχήσεων:— а затѣмъ

29) лл. 259ᵇ слѣд. до конца и самыя огласительныя слова Θеодора Студита.]

№ 500.

Сборникъ на бумагѣ in 8⁰ содержитъ:

— Нѣсколько службъ.
— Вопросы и отвѣты св. Аѳанасія Великаго.
— Отрывки изъ Епифанія и Андрея.
— О добродѣтеляхъ и порокахъ.
— Сказаніе объ Адамѣ

и пр.

№ 501 (1730).

Въ Синаеджуванійской библіотекѣ.

На бумагѣ in 4⁰ [200×148; 130×100; по 20 строкъ] большая рукопись [XVII вѣка. Содержитъ:

1) лл. 1ᵃ—269ᵇ] Ματθαίου Κοιέστορος Ἀγγέλου τοῦ Παναρέτου ἀνασκευὴ τῶν λεγομένων ε' κεφαλαίων τῶν Λατίνων κατὰ Γραικῶν:—

[оглавленіе и затѣмъ самый трудъ въ 20 λόγοι; на первомъ мѣстѣ

Λόγος α'. Κατὰ Θωμᾶ λατίνου τοῦ Ἀχίνου φιλοσόφου περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος:—]

Τὸ τῆς θεολογίας ὑπέρτατον καὶ ἀκατάληπτον χρῆμα, μὴ μόνον ἀνθρωπίνην ὑπερβαίνει διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ αὐταῖς ταῖς ἀγγελικαῖς δυνάμεσιν ἀπρόσιτόν τε καὶ δυσθεώρητον...

[2) Γεωργίου Κορεσίου τοῦ Χίου διαλέξεις μετά τινος τῶν λατινικῶν διδασκάλων:—

Ἄριστον μὲν ἂν εἴη συνᾴδουσιν ἡμῖν... τὸ λεγόμενον κατιοῦσι.

3) (на 1 страницѣ) Μαρτυρίαι τῶν θεολόγων περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—].

№ 502 (**1878**).

Въ Синаеджуванійской библіотекѣ.

Μελετίου Ἀθηνῶν διδαχαὶ κγ'. Рукопись на бумагѣ, недавняя, [XVIII вѣка in 8°]

1) + Κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, εἰς τὸ «Βίβλος γενέσεως».

2) + Ὁμιλία τῇ πρώτῃ κυριακῇ τῶν νηστειῶν περὶ προορισμοῦ.

3) + Τῇ δευτέρᾳ κυριακῇ τῶν νηστειῶν.

4) + Ὁμιλία περὶ ψυχῆς· «Ὃς ἐὰν θέλει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι».

5) + Περὶ ἀγάπης· «Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε...

6) + Κυριακῇ η' τοῦ Ματθαίου: «Καὶ ἔφαγον πάντες..

7) + Εἰς τό· «Καὶ εἶπε ὁ θεὸς τῷ Ἀδάμ· ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου...

8) + Κυριακῇ πρὸ τῶν φώτων περὶ μετανοίας.

9) + Κυριακῇ ὀγδόῃ τοῦ Λουκᾶ. «Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων...

10) + Κυριακῇ γ' τοῦ Λουκᾶ.

11) + Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον.

12) + Εἰς τὸν νιπτῆρα.

13) + Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον.

14) + Λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου.

15) + Κυριακῇ τῆς ἀποκρεοῦ.

16) + Κυριακῇ τοῦ τελώνου και φαρισαίου.

17) + Εἰς τὸ· «Γυνή τις ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας..

18) + Κυριακῇ τῆς σαμαρίτηδος.

19) + Κυριακῇ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.

20) + Εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν.

21) + Εἰς τὴν παραβολὴν· «Ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους.

22) + Εἰς τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ.

23) + Εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάληψιν.

[Начало слова 2-го:]

Ὁμιλία περὶ προορισμοῦ.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σὲ Φ ί λ ι π π ο ν φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε.

Ἐκείνη ἡ θεία ὀντότης, ἡ ὁποῖα μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀΐδιος, δὲν ἔχει χρόνον νὰ τὴν μετρήσῃ, ἄπειρος, δὲν ἔχει τόπον νὰ τὴν χωρήσῃ, ἄρρητος, ἀόρατος, δὲν εἶναι κάλαμος νὰ τὴν περιγράψῃ, δὲν εἶναι γλῶσσα νὰ τὴν λαλήσῃ, οὔτε νοῦς νὰ τὴν καταλάβῃ, εὐδόκησεν ἐπὶ ἐσχάτων τῶν αἰώνων ἀπὸ τὴν ἀγαθότητά της, νὰ φανερώσῃ καὶ νὰ δείξῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ εὐμορφώτατον καὶ πολυτίμητον δημιούργημά της, λέγω τὸν ἄνθρωπον, τὰ ἀποτελέσματα τῶν δύο πολυθρηλλήτων καὶ οὐρανίων ἀμαζόνων, τῆς θείας δηλαδὴ εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν θείαν ὀντότητα, ὡσὰν δύο ἀδελφαί, ὁποῦ ποτὲ δὲν ἐγεννήθησαν, καὶ πάντοτε ὑπάρχουσι κατὰ μὲν τὸ εἶναι ἀδιαίρετοι, κατὰ δὲ τὸ ἐνεργεῖν διῃρημέναι, ἡ μία ὁλοτελῶς εἰς τὸ νὰ ἐλεῇ, καὶ ἡ ἄλλη καθόλου εἰς τὸ νὰ ἐξετάζῃ, ἀνάμεσόν τους πάντοτε φιλόνεικοι, καὶ πάντοτε εἰς ταῖς διχόνιαις ὁμογνώμοι. ἔτζι ἠγαπημέναι εὑρίσκονται εἰς εἰρήνην, ὁποῦ ἀκόμη καὶ διάφωνοι τελοῦσιν εἰς γαλήνην· αὐθάδεις μὲν εἰς τὰς φιλικὰς ἔρεις, ἀλλ' ἀθῷαι εἰς τὰς ἐκδικήσεις· καὶ φανερόν, ὅτι ἡ μὲν εὐσπλαγχνία στολί-

ζει τὸν ἄγγελον μὲ φῶς, καὶ δίδωντάς του τὸ σκῆπτρον τῆς οὐρανίου βασιλείας, τὸν ὑψώνει μὲ ἕνα θρόνον ἀστρῶον, ἀλλὰ ἡ δικαιοσύνη ἐκδύει τὸν ὑπερήφανον ἑωσφόρον ἀπὸ τὰς λάμψεις, καὶ τὸν κατακρημνίζει ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ὅλον σκοτεινόν, τὸν ὄντα ἥλιον τῶν ἀγγέλων...

№ 503 (**2127**).

Въ Сипаеджуванійской библіотекѣ.

Λόγοι διαφόρων διδασκάλων, на бумагѣ in 8° [185×126], XVI вѣка [лл. 165. На лл. 1ª—2ª Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:—]. Тутъ замѣчательны слова:

1) [лл. 3ª—29ᵇ κεφ. α'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης λόγος εἰς τὴν πρὸς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἴσοδον καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς θεοειδῆ βίον τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας:—

'Επὶ τῶν μειζόνων...

2) лл. 30ª—39ᵇ κεφ. β'. Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν εἰσοδίων τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου:—

Τὸ μὲν ὀχλῶδες...

3) лл. 40ª—44ᵇ κεφ. γ'. Συμεῶνος τοῦ Λογοθέτου καὶ Μεταφραστοῦ λόγος εἰς τὸν θρῆνον τῆς θεοτόκου:—

Τοῦτο ἐκεῖνο γλυκύτατε... ποιοῦντός σου:—

4) лл. 44—59ª, κεφ' δ'.] Μαξίμου τοῦ Πλανούδη λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὸν ἐπιτάφιον θρῆνον τῆς θεοτόκου:—

"Α μὲν ἄν τις εἰκάσει τεκμήριον τὴν παροῦσαν ἔχων κατάστασιν, οὐκ ἔξω δοκεῖ τοῦ μέγα τι συνενεχθῆναι, καὶ ἱκανὸν τὰς ἁπάντων πεῖσαι ψυχάς· ἃ δὲ πρὸς ἃ παρεσκευάσμεθα βλέπων, φαιδρότης ταῦτα καὶ ἑορτῶν πασῶν μεγίστης ἐπαγγελία...

5) [лл. 59ᵇ—109ª, κεφ. ε'] Μαξίμου τοῦ Πλανούδη ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους ἐνδόξους καὶ κορυφαίους τῶν ἀποστόλων Πέτρον καὶ Παῦλον.

'Εδόκει μοι λέγειν τι περὶ τῶν ἀποστόλων προθυμου-

μένῳ, μηδὲν εἶναι πόνου πολλοῦ πρᾶγμα μηδὲ χαλεπὸν ἐγχειρῆσαι... Слово весьма длинное.

6) [лл. 109^a—125^b Τοῦ σοφωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κῦρ Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου λόγος εἰς τὸν ἅγιον καὶ μεγαλομάρτυρα καὶ τροπαιοφόρον Γεώργιον:—

Ἔθος τοῦτο τὸν λόγοις...

7) лл. 125^b—129^a] Ἔκθεσις ἀναγκαιοτάτη περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν καὶ κατὰ τίνων αὗται συγκείμεναι εἰσί· συνετέθη δὲ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου κυρίου Συμεὼν Θεσσαλονίκης.

Καλὸν ἐκθέσθαι, καὶ ὅθεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων πατέρων συνετέθη σύμβολον, ἵνα γνῶμεν, ὡς οὐδ' αὐτοὶ ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν θείων χρησμῶν ἐρανισάμενοι τὰς ῥήσεις τε καὶ τὴν γνῶσιν, εὐσεβοφρόνως αὐτὸ συνεγράψαντο... На 4-хъ страницахъ.

8) [лл. 129^b—142^b κεφ. ζ'.] Ἀνάπτυξις τοῦ ἱεροῦ συμβόλου τῆς ἀκριβῶς εὐσεβοῦς πίστεως τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου κυρίου Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου, τῷ ἀμαυρωθῆναι τὴν ὀπτικὴν αὐτοῦ δύναμιν ὑπαγορευθεῖσα τῶν ὁμιλητῶν τινι καὶ οὕτως ἐκδοθεῖσα γραφῇ δι' αὐτοῦ.

Τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον τῆς μόνης ἀληθοῦς καὶ ἀκριβοῦς πίστεως καὶ εὐσεβείας τῆς μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ κοινὴ ὁμολογία παντὸς τοῦ χριστιανικοῦ ὀρθοδόξου συστήματος καὶ πληρώματος, τὸ κοινὸν σύνθημα παντὸς τοῦ βουλομένου σῴζεσθαι, ὅσα γε ἐπὶ τῇ ἀκριβείᾳ τῆς πίστεως· τοῦτο δὴ τὸ οὕτω σωτήριον κήρυγμα οὐκ ἀνθρωπίνης διανοίας ἐστὶν εὕρημά τε καὶ γέννημα...

9) [лл. 142^b—151^b] Τοῦ αὐτοῦ τμῆμα β'· ὅσα τῆς πίστεως ἄρθρα:—

Ἡ μὲν οὖν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ἀνάπτυξις καθ' ἡμᾶς τὸν εἰρημένον τρόπον ἀποδεδόσθω. ἐκεῖνο δὲ προσε-

πιτεθεωρήσθω τοῖς εἰρημένοις, ὡς δώδεκά τινα τῷ ἱερῷ τούτῳ ἡμῶν συμβόλῳ ἐμπεριέχεται...

[10) лл. 151^{b}—165^{a} κεφ. η′. Τοῦ μακαριωτάτου Ἱππολύτου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος λόγος περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου καὶ περὶ τοῦ ἀντιχρίστου καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Ἐπειδήπερ οἱ μακάριοι...

Въ оглавленіи на л. 2^{a} указаны еще:

κεφ. θ′. Ὅτι ἡ φύσις βουλεύεται. τοῦ Γαζῆ κῦρ Θεοδώρου:—

κεφ. ι′. Ἐπιστολὴ Γεωργίου τοῦ Τραπεζουντίου πρὸς Ἡσαΐαν τὸν Κύπριον καὶ ἀνωνύμου πρὸς τὸν Τραπεζούντιον καὶ τοῦ Τραπεζουντίου πρὸς τὸν ἀνώνυμον:—

κεφ. ια′. Ποίημα ὡς ἐν συνόψει περὶ φύσεως ἀνθρώπου. Μελετίου μοναχοῦ:—

κεφ. ιβ′. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυχῆς:—

κεφ. ιγ′. Λύσις ἀπορίας ἀναγκαιοτάτη περὶ τοῦ τί ποτε ἄρα ἔσται μετὰ τὴν λύσιν τοῦδε τοῦ παντός:—

κεφ. ιδ′. Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου περὶ μήκους καὶ βραχύτητος ζωῆς καὶ περὶ ποικίλων καὶ αἰφνιδίων θανάτων:—

κεφ. ιε′. Περὶ τοῦ ὅτι οὐκ ἦν ἄζυμα κατὰ τὴν μεγάλην ε′ ὅτι ιγ′ σελήνης ὑπῆρχεν ἡμέρα:—

κεφ. ιϛ′. Τοῦ σοφωτάτου Ἡρωδιανοῦ περὶ σχημάτων:—

κεφ. ιζ′. Τοῦ αὐτοῦ Ἡρωδιανοῦ περὶ σολοικισμοῦ:—

κεφ. ιη′. Τοῦ αὐτοῦ Ἡρωδιανοῦ περὶ ἀκυριολογίας:—

κεφ. ιθ′. Περὶ τρόπου:—

κεφ. κ′. Περὶ τρόπων ποιητικῶν:—

κεφ. κα′. Περὶ μέτρων γῆς:—

κεφ. κβ′. Ἐκ τῶν τακτικῶν Λέοντος βασιλέως τοῦ Σοφοῦ περὶ στρατηγικῶν τάξεων:—

κεφ. κγ′. Ἐπιδιόρθωσις τῶν ποιητικῶν τρόπων πάντων:—

κεφ. κδ′. Περὶ τρόπων συλλαβικῶν ἤτοι περὶ ἐνδείας καὶ πλεονασμοῦ συλλαβῆς:—

Противъ этихъ главъ помѣтка Порфирія: «Нѣсть здѣ!»

Въ концѣ рукописи помѣтка: «А. Порфирій. 1861 года 5 февраля».]

№ 504 (**1000**).

Сборникъ на бумагѣ in 8° содержитъ

Повѣсть о Іерусалимѣ.

Наставленія духовнику.

— Правила Іоанна Постника.

[Почеркъ основной XVII вѣка, страницъ 440 (135×100; 97×62), по 16 строкъ, разными почерками. Рукопись содержитъ:

1) стр. 1—14 (безъ заглавія) о степеняхъ родства:

+

τρὶς | τρὶς

πά | μά

ππος | μμη

θεῖος μέγιστος πρὸς πατρός. | δισπά ππος | δίς μά μμη.

θεῖος μέγιστος πρὸς μητρὸς. μείζονος θείου υἱός.... εἰ καὶ θετή ἐστι:—

2) стр. 15—77 Διήγησις περὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τοὺς ἁγίους τόπους· καθὼς εἶναι ὁ ἅγιος τάφος· καὶ ἕτεροι τόποι ὁποῦ ἐπεριεπάτησεν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἡ ὑπεραγία θεοτόκος· καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ ἅγιοι προφῆται.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ ἵνα μάθητε... ἀμήν:—

Δόξα τῷ ἁγίῳ θεῷ ἡμῶν, δόξα σοι:—

сюда входятъ также, повидимому, и

а) стр. 71—73 (безъ заглавія)

Εἰ θέλετε ἀδελφοὶ ἀκούσατε καὶ περὶ ἡμᾶς εἰς τὰ πολλὰ πάθη καὶ ἐξεπέσαμεν εἰς τὴν Ἀραβίαν...καὶ ἦφερέν μας εἰς τὴν Κύπρον:—

б) стр. 73—77 Στιχερὰ προσόμοια ἦχος β′ πρὸς ὅτε ἐκ τοῦ: Μάρτυς ἀθλοφόρε τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν πενομένων προστάτης μέγα Γεώργιε... Γεώργιον:—

δόξα. Δ'. ἦχος πλάγιος δ':—

Σήμερον εὐφράνθημεν ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ ὅπως ἠξιώθημεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν τοὺς ἁγίους τόπους...σῶσον τὰ ψυχὰς ἡμῶν:—

Τέλος τούτων. ἀμήν.

Ταῦτα εἰσὶν τὰ προσκυνήματα .... ἁγίων αὐτοῦ. ἀμήν:—

3) стр. 78—110 Διάταξις τῆς ἐξομολογήσεως:

Εἶτα κελεύει ὁ πνευματικὸς πατὴρ τὸν ἐξομολογούμενον τοῦ σφραγῆσαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ κλίνας τὸ γόνυ ὁ ἐξομολογούμενος ἀσκεπῆ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ:—

Λέγει ὁ πνευματικός· δι' εὐχῶν ... τὰ παραπτώματα ὑμῶν:—

4) стр. 111—207 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀκολουθία περὶ ἐξομολογουμένων:—

Ἐν πρώτοις ποιεῖ ὁ πνευματικὸς πατὴρ εὐλογητὸν... καὶ ἀφίεμαί σοι πάντα

остальное дописано рукой XVIII вѣка на стр. 208—221.

5) стр. 222—439 Евхологій безъ конца обрывается на словахъ:

Εὐχὴ ἑτέρα: τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.—

Ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ὁ διὰ τοῦ προφή (обрыв.)

Остальное дописано рукой XIX вѣка на стр. 440, а затѣмъ 5½ лл. пустыхъ.]

№ 505.

Сборникъ на бумагѣ in 8° содержитъ:

— Бесѣду ангела съ Макаріемъ Египетскимъ.

— Житіе Іоанна Богослова.

№ 506.

Сборникъ на бумагѣ въ листъ содержитъ:

— Видѣніе св. Макарія.

— Главы изъ Отцовъ, составленныя Іоанномъ патріархомъ Антіохійскимъ. О молитвѣ, причащеніи и пр.

№ 507.

Сборникъ на бумагѣ in 8^0 изъ отцовъ и философовъ
— О добродѣтеляхъ и порокахъ.
— Ὁδηγὸς Ἀναστασίου Σιναΐτου.
— О небѣ Козмы Индоплавателя.

№ 508 (**976**).

Сборникъ на бумагѣ in 4^0. Въ немъ помѣщены:
— Томъ Мануила противъ Іудеевъ.
— Титулы патріарховъ: Римскаго:

Πατὴρ πατέρων, ποιμὴν ποιμένων, ἀρχιερεὺς ἀρχιερέων, τρὶς καὶ δέκατος τῶν ἀποστόλων, πάπα καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ῥώμης, πάσης Ἰταλίας καὶ κριτὴς τῆς οἰκουμένης.

— Чинъ принятія иновѣрцевъ.
— Сказаніе объ обращеніи Булгаръ ко Христу, и проч.

Эта рукопись пожертвована была въ Синайскій монастырь въ 7127=1619 году.

[Рукопись написана разными почерками XVI—XVII вѣка, лл. 515 (205×150).

Содержаніе:

1) лл. 1^a—4^a (заст.) Ἐκ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου κεφάλαια τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας:—

10 главъ, не нумерованныхъ:

1) Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ...
10) Εἴ τις μὴ ἀναθεματίζει Ἄρειον Εὐνόμιον ... ἀνάθεμα ἔστω:—

2) лл. 4^a—23^b Περὶ κεκωλυμένων γάμων καὶ περὶ συγγενείας καὶ περὶ βαθμῶν. ἐκ τοῦ προχείρου τῶν τριῶν βασιλέων:—

Ἡ συγγένεια ὄνομα... ἐκ πλαγίων εὑρίσκονται:—

3) лл. 24^a—26^b Ἀπὸ τὰ σχέδια τὰ βασιλικά:—
Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου... ἐν βροτοῖς περιωνύμου:—

4) лл. 26^b—30^b Αἰνίγματα :. Βασιλείου τοῦ Μαϊουμᾶν εἰς τὸ κατά: —
ὁ Ἰωνᾶς. Ἰχθὺς ἡ χύτρα τὸ δὲ ψόμενον ἔνδον ..
Σὺν πόθῳ γράφειν ἀδεῶς μὴ ὀκνοῦντες:—

5) лл. 31^a—39^b Ἐρώτησις χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων Χριστὸν ὁμολογούντων· ἀμφιβαλλόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων καὶ λεγόντων οὔπω αὐτὸν ἐληλυθέναι, ἀλλὰ μέλει ἔρχεσθαι, πῶς αὐτοὺς πεῖσαι ὀφείλομεν, ὅτι καὶ θεός ἐστιν ὁ Χριστὸς καὶ ὅτι ἦλθε καὶ ὅτι ἀληθής ἐστι καὶ οὐ πλάνος ὡς αὐτοὶ νομίζουσιν:—
Ὅτι μὲν θεὸς καὶ κύριος... ἀμήν:—

л. 40 пустой

6) лл. 41^a—41^b Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης περὶ τριάδος καὶ ὅτι τρεῖς ὑποστάσεις μία θεότης:—
Ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐστι γνῶναι... τίκτει γὰρ ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν καὶ ἔστι πατήρ· καὶ υἱὸς γεννηθεὶς ἐστὶ λόγος καὶ μένει υἱός· ὁμοίως καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα ὃ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται ἔστι πνεῦμα ἅγιον δι' οὗ πάντα ἁγιάζεται. ἔστιν οὖν τριὰς ὁμοούσιος· πατὴρ υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα. καὶ ἐν ἡμῖν δὲ τοῖς κατ' εἰκόνα πλασθεῖσιν ἔστιν ὁ νοῦς καὶ λόγος καὶ πνεῦμα τὰ τρία ἀχώριστα καὶ ἴσα. καὶ γεννᾷ ὁ νοῦς τὸν λόγον ἀπαθῶς· ὁ δὲ λόγος δίχα τοῦ πνεύματος προελθεῖν ἐκ τοῦ νοὸς οὐ δύναται. ὅθεν καὶ ἐν ἡμῖν τρεῖς ὑποστάσεις· εἷς δὲ ἄνθρωπος κατὰ τὸ νοούμενον ἐν ταῖς τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἐν τῷ τὸν νοῦν ἔχειν καὶ λόγον καὶ πνεῦμα: —

7) лл. 41^b—44^a Ἱππολύτου τοῦ Θηβαίου ἐκ τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ συντάγματος:
Ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς τῶν μάγων παρουσίας ἔτη δύο... Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως:—

8) лл. 44^a—45^a Περὶ τῶν γ' ἡμερῶν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ:—

Τὰς τρεῖς ἡμέρας... πρὸς ἑσπέραν ἔσται:—

9) лл. 45ª—56ª Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου περὶ τῶν προφητῶν πῶς ἐκοιμήθησαν καὶ ποῦ κεῖνται:—

α'. Νάθαν ὁ προφήτης... всего о 24.

Καὶ ἄλλοι δὲ... οὐκ ἐμνημονεύσαμεν:—

10) лл. 56ª—60ª Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων... л. 60ª⁻ᵇ εἰσὶ τὰ ὀνόματα τῶν γονέων τῶν ιβ' ἀποστόλων καὶ τοῦ Μελχισεδέκ:—

но здѣсь есть также и о Даніилѣ, Иліи, и о трехъ отрокахъ.

11) лл. 60ᵇ—61ª Κανὼν περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν ἱερέα β' λειτουργεῖν:—

Ὁ ὀρθὸς λόγος ... ἐπεὶ καὶ ὁ Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς ἀρχιερεύς:—

12) лл. 61ª—86ª Ἐκ τοῦ Πηλουσιώτου ἐρώτησις:

Τίς ἐστιν εἰ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε...

съ отвѣтомъ, и далѣе слѣдуетъ очень длинный рядъ обыкновенно краткихъ выписокъ изъ разныхъ отцовъ церкви.

13) лл. 86ª—100ª Ἐκδοτάριον σὺν θεῷ περιέχον τὰ τῶν βασιλέων καὶ ἐνδόξων αὐθεντῶν· μεγισταγιστάνον (!) ἤτι καὶ μεσάζων· ὡσαύτως καὶ τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν καὶ κριτῶν οἰκουμένης, ἀλλ' ἤδη καὶ πνευματικῶν ἀνδρῶν, καὶ σοφωτάτων γραμματικῶν ὁσίων καὶ πνευματικῶν:—

Ἀπὸ ἐνδόξου αὐθέντου πρὸς βασιλέα:—

Ὦ φυσικὴ πηγὴ καὶ ῥίζα τῆς βασιλείας...

это — дѣловой письмовникъ.

14) л. 100ª⁻ᵇ Εἰς τὸ ἐλέξε (!) κλέπτην· οἶδε:—

Φέρε τυρὸν καὶ κατακόψας...

15) лл. 100ᵇ—101ª Εἰσὶν αἱ ἐναντίαι ἡμέραι τῶν ιβ' μηνῶν ἃς ἐφανέρωσεν ὁ θεὸς Ἔσδρᾳ τῷ ἱερεῖ:—

16) л. 101ª Περὶ ἔξω μενόντων ζώων φύλαξιν:—

17) лл. 101ª—102ª Εἴδησις πρὸς ὠφέλειαν ἀνθρώπου περὶ φλεβοτομίας ἔναρξις τῶν ἡμερῶν σελήνης:—

18) л. 102ª⁻ᵇ Ἀριθμοὶ κατὰ Ἀράβων· ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς

πρώτης μέχρι καὶ τῆς ἐνενηκοστῆς χιλιάδον (¹)· ἔχουσα οὕτως:—
а затѣмъ
οἱ μῆνες τῶν Ἀγαρηνῶν· ἡ ἀρχὴ χρονία αὐτῶν:—
Νοέμβριος μουχερέμ...

19) лл. 103ᵃ—104ᵇ. Τάξις γινομένη τὸ πῶς χρὴ ἀναδέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεως τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσερχομένους, ἡνίκα μέλλει προσάγεσθαι τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει. νηστεύειν αὐτοὺς προστάσσομεν ἡμέρας ι'· ἢ καὶ ιε'. σχολάζειν δὲ τὰς εὐχὰς(!) πρωΐ καὶ ἑσπέρας... καὶ οὕτως πορεύεται ἐν εἰρήνῃ:—

20) лл. 104ᵇ—105ᵇ Περὶ βρώσεως καὶ πόσεως, ἀδελφῶν· καὶ περὶ τοῦ μὴ δέχεσθαι ἱερεῖς ἢ ἀρχιερεῖς ἢ ἐμβάθμους διακόνους τὰς ἑαυτῶν γαμετὰς εἰς ἐξομολόγησιν. εἰ μὴ ἐπὶ θεοῦ πληροφορηθείη, εἰ (!) ἔχωσιν ἔγκλημα τὸ ἀπάρον αὐτοὺς τῆς ἱερωσύνης:—

Αὗται δὲ ἃς προεῖπον ἀνωτέρω αἱ δύο τῶν ἐπιτιμήσεων διαφοραὶ εἰσὶν κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ὡς ὁ ταπεινὸς ἐγὼ... ἐρωτήσωσιν καὶ προστάξωσιν:—

21) лл. 105ᵇ—106ᵃ. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἐν τῇ ἑβδομάδι τῆς πρωτοφωνήσιμος(!) νηστεύουσιν οἱ τρισκατάρατοι Ἀρμένιοι τὴν βδελυρὰν αὐτῶν νηστείαν τὴν λεγομένην τοῦ ἀρτζηβουρίου. ἐρωτώμενοι Ἀρμένιοι τίς ἐστιν ἡ παρ' αὐτοῖς νηστεία τοῦ ἀρτζιβουρίου φασίν:—

Σέργιον τινα Ἀρμένιον...
Ἡμεῖς δὲ καθ' ἑκάστην ἐσθίομεν τυρὸν καὶ ὠὰ ἀνατρέποντες τὸ ἐκείνων δόγμα τῆς τοιαύτης αἱρέσεως:—

21) лл. 106ᵃ—108ᵇ молитвы дневныя.

22) л. 108ᵇ Εἰρηνικὸν καὶ ἀπολυτικὸν γράμμα: +
Ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος... ἐν μηνὶ ἰουνίῳ ιε':—
+ ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Γλαβενίτζης καὶ Βελλαγράδων Μακάριος:—

22) л. 109ᵃ Εἰρηνικὸν γράμμα:
Ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος ἱερεύς... σεπτεμβρίῳ κ'.
+ ὁ ταπεινὸς... Μακάριος:—

лл. 109ᵇ—112ᵇ пустые.

23) лл. 113ᵃ—125ᵇ Βασιλικὸν γράμμα γράφον τὰ ἱεροκύ-

κλια τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς α' Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ λοιπῶν: —

Ἡ περὶ τοὺς ἀγαθοὺς τῶν βασιλέων μετὰ τέλος εὐλάβεια . .

24) л. 126^{a-b} Ἐνταλτηριῶδες γράμμα διδόμενον εἰς ἄδειαν πνευματικῆς διαθέσεως ἀνδράσι (?):—

25) л. 126^{b} Συστατικὸν γράμμα διδόμενον παρὰ ἐπισκόπου εἰς ἱερέα: -

только начало сохранилось.

26) лл. 127^{a}—128^{b} (надъ текстомъ Ἰησοῦ βοήθει μοι τῷ ἀναξίῳ.) Πίναξ τοῦ παρόντος κανονικοῦ·

— оглавленіе правилъ и главъ, слѣдующихъ далѣе на лл., носящихъ свою нумерацію α'—νς', поставленную писцомъ:

а) лл. 129^{a}—139^{a} (=α'—ια'.) Ἐκ τοῦ κανονικοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ στίχοι ἤμειψε ταυτὶ πρὸς σύνοψιν Ματθαῖος:—

обычный текстъ, но со схоліями, гдѣ объяснены слова.

б) л. 139^{a} (= ια'). Περὶ τῆς θείας ἱερουργίας πῶς διὰ ε' εὐλογιῶν τελεῖται:—

Εὕρομεν ἐν τοῖς θείοις διδάγμασι τῶν θείων ἀποστόλων ὅτι δια ε' εὐλογιῶν τὴν ἱερουργίαν τελεῖν μόνον, ἔκ τε πολλῶν ὑποθέσεων. διότι καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοὺς ε' ἄρτους εὐλογήσας εἰς πλησμονὴν θείαν τοῦ θαύματος· ἐν δέ γε τῇ παραδόσει τῶν μυστηρίων· ἄρτον φησὶν λαβὼν ηὐλόγησεν· δῆλον οὐδαμῶς τι κεκώλυται καὶ μετὰ μιᾶς εὐλογίας ἱερουργῆσαι ἐν βιαίῳ καιρῷ καθὼς καὶ ἡ τῶν προηγιασμένων γίνεται δι' ἑνὸς ἄρτου. πλὴν δεῖ τοῦτο ἀεὶ καὶ πάντοτε ἡ τελετή, ε' εὐλογιῶν ἡ προσκομιδὴ χρὴ τοῦ γίνεσθαι καθὼς ὥρισται ὑπὸ τῶν θείων ἐκείνων· κἂν δέκα ὦσι, κἂν οἷαις οὖν, οὐ χρὴ πλειωτέρων αἴρειν εἰς προσκομιδήν: Ἀλλ' οὖν καὶ αἱ προσκομισμέναι εὐλογίαι, ἐντὸς ναοῦ ὥρισται τοῦ ἐσθίειν ἰδίως, ἀλλ' οὐχὶ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ, ὡς ἕνωσις δηλονότι γίνεται ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτος τῆς θείας φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης:-

в) л. 139ª (= ια') безъ особаго заглавія

'Ερώτησις. Τί ἐστιν ἀνίοντες καὶ κατιόντες:—

'Απόκρισις. 'Ανιόντες μέν εἰσιν οἱ ἡμᾶς γεννήσαντες οἷον πατήρ· μήτηρ· πάππος· μάμμη. καὶ οἱ τούτων ἀνωτέρω. Κατιόντες δὲ οἱ ἐξ ἡμῶν γεννηθέντες· υἱός· θυγάτηρ· ἔγγονος· ἐγγόνη· δισεγγόνη· καὶ οἱ τούτων ἐφεξῆς. 'Εκ πλαγίου δὲ οἱ μήτε ἡμᾶς γεγεννηκότες, μήτε ἐξ ἡμῶν γεννηθέντες:—

г) лл. 139ᵇ—140ᵇ (= ιαᵇ—ιβᵇ) Τοῦ μακαριωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας Νικήτα. ἀποκρίσεις πρός τινα Κωνσταντῖνον ἐπίσκοπον περὶ ὧν ἠρωτήθη κεφάλαια θ':

д) лл. 140ᵇ—143ª (= ιβᵇ—ιεª) Τοῦ ἐν ἁγίοις Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ κανόνες ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ συντάξεων καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων... κεφάλαια λϛ':—

е) лл. 143ª—144ª (= ιεª—ιϛª) Τοῦ αὐτοῦ περὶ διαφόρων ὑποθέσεων:

Περὶ τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ· 'Ιστέον ὅτι παρελάβομεν ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τοῦ ποιεῖν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ καθ' ἑκάστην ἀρχὴν μηνὸς ἁγιασμὸν καὶ λειτουργίαν ἐπιτελεῖν· ἔκ τε τοῦ παλαιοῦ τὴν ὑπόθεσιν λαβόντες, τὸ τὰς νεομηνίας καὶ τὰ σάββατα οὐ τηρεῖται:—

Περὶ τοῦ πῶς ἀναγινώσκεται τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου καὶ τῆς λειτουργίας: Νικηφόρου.

'Ιστέον ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἀναγινώσκεται. . . εἰς τὴν λειτουργίαν:—

Περὶ τῆς τάξεως τῶν θείων λειτουργιῶν πῶς καὶ πότε τελοῦνται:—

'Ιστέον ὅτι Νικηφόρος καὶ Ταράσιος οἱ ἀοίδιμοι πατριάρχαι σὺν τῇ λοιπῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. . ναῷ:—

ж) л. 144ª⁻ᵇ (= ιϛª⁻ᵇ) Ὅτι οὐ χρὴ τὸν ἱερέα ἱερουργεῖν καθ' ἑκάστην:—

'Ιστέον δὲ καὶ τοῦτο ὅτι οὐ δεῖ τὸν ἱερέα... μεταχειρίζονται μυστήρια:—

Ἡ δὲ δευτέρα σύνοδος καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ τῶν γυναικῶν ἀπέχεσθαι... κυρίου ἡμῶν:— Ἀλλὰ καὶ Γρηγόριος ὁ Διάλογος πρὸς τὸν διάκονον ἐκεῖνον Πέτρον οὕτω διηγούμενος καὶ λέγων· ματρῶνα τις νύμφην λαμβάνει... μυστηρίων κατατολμᾶν: —

з) лл. 145ᵃ—146ᵇ (= ιζᵃ—ιηᵇ) Τοῦ αὐτοῦ Νικηφόρου πατριάρχου: περὶ τοκιστῶν:—

Ἄνωθεν μέντοι καὶ ἐξ ἀρχῆς... μελλούσης ἀπαλλαγῆτε κολασίας:—

и) лл. 146ᵇ—153ᵇ (= ιηᵇ—κεᵇ) Ἐκ τῶν ἀποκρίσεων Ἰωάννου τοῦ ἱερωτάτου ἐπισκόπου Κίτρου· πρὸς τὸν ἱερώτατον ἐπίσκοπον Δυρραχίου τὸν Καβάσιλαν:— κεφάλαια λβʹ:— (in m. Ματθαῖος ἔγνω ταυτὶ συντεταχέναι·)

і) лл. 153ᵇ—154ᵇ (= κεᵇ—κςᵇ)

Ἐρώτησις· Εἰ χρὴ τὴν ἐν τῷ αὐγούστῳ νηστείαν ἐπιτελεῖν:—

съ отвѣтомъ и толкованіемъ Вальсамона: это отвѣтъ 3-й патріарха Николая III святогорцамъ.

к) лл. 154ᵇ—165ᵃ (= κζᵃ—λζᵃ) Περὶ τῶν τεσσάρων ἁγίων νηστειῶν· ἥτις καὶ ἔστιν αὕτη:—

Ἐκεῖνοι διδάσκουσι περὶ νηστειῶν θεάρεστα διδασκαλεῖα, ὦ θεοφιλέστατον πλήρωμα τοῦ ποτὲ περιωνύμου θρόνου τῆς Θεουπόλεως, ὅσοι διὰ πυρὸς προσευχῶν καὶ ὕδατος νηστειῶν... πάρειμι:—

трактатъ Θеодора Вальсамона (РП. IV 565—579).

л) лл. 165ᵃ—168ᵃ (= λζᵃ—μᵃ) (безъ заглавія, для котораго, можетъ быть, и оставлена 1 строка) отвѣты Николая III святогорцамъ 4—11 съ толкованіями Вальсамона.

м) лл. 168ᵃ—180ᵇ (= μᵃ—νβᵇ) Περὶ τῶν βαθμῶν τοῦ γάμου: κεφάλαια [ ]·

выписки изъ Синтагмы Властаря о степеняхъ родства и свойства и о причинахъ и способахъ расторженія брака.

н) лл. 180ᵇ—181ᵃ (= νβᵇ—νγᵃ) объ убійствѣ на войнѣ, изъ Властаря (φ, глава ζʹ)

о) лл. 181^a—183^b (= $\nu\gamma^a$—$\nu\varepsilon^b$) Περὶ τῶν ἑορτῶν ἐν οἷς ψάλλεται θεὸς κύριος· καὶ περὶ μεγάλων ἑορτῶν καὶ μεσέων καὶ μικρῶν: (на полѣ: Μάρκου)

Εἰδέναι χρὴ ὅτι εἰς τρεῖς τάξεις κεῖνται ἐνταῦθα αἱ ἑορταὶ. . . λα'. Τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου:—

п) лл. 183^b—184^b (= $\nu\varepsilon^b$—$\nu\varsigma^b$) выписки изъ Синтагмы Властаря.

л. 185—186 пустые.

27) л. 187^{a-b} (безъ особаго заглавія)

Τὰ κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ψευδοσυκοφαντήματα τῆς καθαιρέσεως φασὶν συγγράψασθαι τοὺς κατηγόρους τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐν τῇ συγκροτηθείσῃ. . . καὶ οὕτως ἀδίκως καθηρέθη ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος:—

28) 188^a алфавитъ тайнописи:

+ α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω: +

+ θ. η. ζ. ς. ε. γ. β. α. ει. π. ο. ξ. ν. μ. λ. κ. ϡ. ω. ψ. χ. φ. υ. τ. σ.

29) л. 188^a Διήγησις πῶς γέγωναν οἱ Βούλγαροι χριστιανοί. Οἱ Βούλγαροι ἦσαν τὸ πρῶτον βάρβαροι πιστεύοντες ξύλα καὶ πέτρας εἴδωλα καὶ ζῶα. εἷς δὲ σοφώτατος Ῥωμαίων ζωγράφος ἐπῆγεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν, καὶ ἠκούσθη ὅτι ἐστὶν ζωγράφος· καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων ἐδέξατο αὐτόν, ἵνα ζωγραφήσει τὰ παλάτια αὐτοῦ πόλιν καὶ λαγωούς. εὗρε δὲ τόπον περίβλεπτον καὶ ζωγραφήζει τὴν δευτέραν παρουσίαν. ἰδὼν δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐπυνθάνετο τί ἂν τοῦτο, ὁ δὲ ζωγράφος φιλόσοφος ὢν ἐδίδαξεν αὐτὸν τὴν ἔνσαρκον γέννησιν καὶ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ· ταφὴν, ἀνάστασιν, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν, καὶ τέλος δευτέραν παρουσίαν, κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν. καὶ κατανυγεὶς ὁ βασι-

λεὺς ἐβαπτίσθην αὐτὸς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ καὶ γέγωναν χριστιανοί: +

сбоку приписано:

Βωνωνία ἡ Πωλονία.

30) л. 188^{a-b} безъ особаго заглавія:

Ἐδὲμ καὶ οἱ Μακαρινοὶ μίαν ἐκκλησίαν ἔχουσιν εἰς τὸ μέσον· ὅρος δέ ἐστιν ἄνθραξ μονόλιθος μίλια ς' μῆκος, καὶ γ' τὸ πλάτος. καὶ ἔχει ζ' θυσιαστήρια· καὶ εἰς τὸ βῆμα αὐτῶν... τοῦ Ἰάφεθ Ἕλληνες, Ἴβυροι, Ῥωμαῖοι, Ἀρμένιοι Μίδιοι, καὶ Ἀλανοί· τῆς πυργοποιΐας τὸ θεμέλιον τὸ πλάτος ἦν μίλια θ': +

31) л. 189^{a} Τοῦτα τὰ κεφάλαια καὶ δόγματα τῆς εὐσεβείας κρατῶ· καὶ παρὰ σοῦ μέγα ῥήτωρ καὶ διδάσκαλε ποῦ σφάλω διδαχθῆναι ἐπιζητέω.

Συμπεράσματα θεολογικὰ καὶ ὀρθόδοξα τοῦ φρὰ Φραντζέσκου πρεδικατόρου.

Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορεύεται. εὐλόγως τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ῥημάτων ἐκ τοῦ υἱοῦ προστεθῆναι χρή.

Ἐν ἐνζύμῳ καὶ ἀζύμῳ ἄρτῳ σιτίνῳ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ τελειοῦται. καθαρτικὸν πῦρ πρὸ τῆς κρίσεως πιστεύων.

Τῶν ἁγίων αἱ ψυχαὶ εἰς τὸν οὐρανὸν εὐθὺς προσλαμβάνεσθαι καὶ καθαρῶς τὸν θεὸν θεωρεῖν δεῖ.

Πρῶτος ἐστὶ τῆς ἱερωσύνης θρόνος ὁ πάπας τῆς Ῥώμης.

Ἓν βάπτισμα Φραγγῶν καὶ Γραικῶν.

Ὁ ἀπολύσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ ἢ γαμήσει ἄλλην καὶ μετὰ λόγου πορνείας ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπιστὰς μοιχᾶται.

Ὁ Χριστὸς ἄρτον ἄζυμον ἔδωκεν ἐν τῷ δείπνῳ.

Καὶ ὅτι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, Λάβετε φάγετε, τέλειον σῶμα ποιεῖ καὶ καὶ (!) εὐθὺς· Καὶ ποίησον τὸν ἄρτον τοῦτον.

32) лл. 189^{a} и слѣдд. Μανουὴλ τοῦ μεγάλου ῥήτορος τῆς ἱεροαγίας μεγάλης ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως λόγος ἀπο-

λογητικὸς πρὸς τὰς ἀπορίας τοῦ φρὰ Φραντζέσκου τοῦ ἐκ Ῥώμης ἐλθόντος.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἐλθὸν γράμμα δέδειχεν...

33) л. 191ª Отрывокъ (окончаніе) откуда-то:

καὶ περιμένω χρόνους γ', καὶ ἐὰν οὐ καρποφορεῖ εἰς τὸ μέλλον... ἀμήν.

34) л. 191ᵇ Λόγος στηλιτευτικὸς περὶ τῶν κακοδόξων καὶ αἱρετικῶν Ἀρμενίων. καὶ ὅτι πόσαι αἱρέσεις εἰσὶν τῶν αὐτῶν σκοτεινῶν περὶ τὸ φῶς Ἀρμενίων· ἐρωτ[ ] αἷρεσις:—

Ὅτι τὸν ἅγιον θεὸν ὁμολογοῦσιν μιᾷ φύσει ... θεότητα:—

Ὅτι εἰς τὴν δοξολογίαν σφάλλουσιν· καὶ εἰς τὸ τρισάγιον βάλλουσιν τὸν σταυρωθέντα καὶ εἰσὶν (обрывается, хотя дальше 15 строкъ пустыхъ)

35) лл. 192ª—193ª Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου:—

Τοῦτο τὸ ἀκροτήριον καὶ ἡ τοποθεσία τῆς χήρας ... ἀμήν:—

36) л. 193ᵇ Εὐχὴ ἐπὶ θυσίας κτηνῶν:—

37) л. 194ª какой-то рецептъ

л. 194ª большая полов. и л. 194ᵇ пустые.

38) 195ª—ᵇ (на полѣ сверху ἀπόλυσις τῆς νέας καὶ μεγάλης κυριακῆς:—)

Ἡ πανσεβαστοκοσμοποθοπροσκύνητος καὶ κοσμοσωτήριος ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανήγυρις ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς ἐπιφθάσασα· τὴν τριήμερον ἀνάστασιν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδωρήσατο δι' ὃ καὶ ἡμεῖς μεγαλοφώνως βοῶμεν· ὁ ἐν ᾅδῃ καταβὰς καὶ τοῖς ἐν ᾅδῃ προσομιλήσας καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν τριήμερος ἀναστὰς καὶ πᾶσιν ἀνάστασιν χαρισάμενος Χριστὲ ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν:—

Ἐρώτησις. Ὁποῖον δὲ ἦν ἄρα τὸ ἐν τῷ νόμῳ λεγόμενον ἐφούδ;

Ἀπόκρισις· Οἱ τὸ μὲν τὸ ὄνομα τὴν δήλωσιν σημαί-

νει ἣ λύτρωσιν... ἀλλ' ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων:—
Δόξα ἦχος πλάγιος β'. Οὐράνιε βασιλεῦ, φιλάνθρωπε...
κληρονομίαν σου:—

39) лл. 196ª—202ᵇ рядъ статеекъ:
περὶ τοῦ παραδείσου:—
περὶ τὸ πῶς ἵσταται ἡ γῆ:—
περὶ τὸ πῶς γίνεται ὁ σεισμός:—
περὶ τοῦ διαστήματος οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς:—
περὶ τὸ ὑποκάτω τῆς γῆς:—
περὶ μεγέθους τῆς γῆς μᾶλλον καὶ πλάτος:—
ἀκριβῆ φιλοσοφία τῶν Χαλδαίων:—
περὶ ἐκλείψεως ἡλίου:—
περὶ τοῦ χρόνου τοῦ ἡλίου:—
περὶ ἐμβολιμοῦ χρόνου:—

отъ л. 202ᵇ 3 строки и л. 203 — пустые.

40) лл. 204ª—205ª Τάξις προκαθεδρίας μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως:—

л. 205ᵇ пустой

41) лл. 206ª—209ᵇ Словарикъ:
ἀρχὴ τοῦ ἄλφα στοιχείου: —
Ἀΐ μὲν τὸ ἀΐδιον τὸ ὂν καὶ διαμένον, διὰ ἰώτας γράφεται, ἐν τοῖς ἐπισταμένοις· ἀεὶ μέντοι διὰ παντός, τοῦτο διὰ διφθόγγου.
Ἀοίδιμος μακαριστός, ο' καὶ ι' γράφε· αὖ τὸ πλάτος ὃ φιλὸν γράφεται παρ' Ὁμήρῳ...
Ταῦτα εἰσὶ τὰ παρ' ἐμοῦ, ὦ φίλε γεγραμμένα, ἅπερ κἀγὼ μεμάθηκα παρὰ τοῦ διδασκάλου, ταῦτα σοι ἐσχεδίασα ἵνα καὶ σὺ γνωρίσεις πνευμάτων ἀντιστοίχων τε λόγους δεδιπλασμένους. ἐν μικρωτάτῳ λόγῳ τε καὶ πεζικῇ τῇ λέξει:— ἵνα μὴ συνθωλάσω σου τὸν νοῦν ταῖς ὑπηλέσιν λέξεσιν ἀμοιβόμενος... πρόθεσις ἡμᾶς-ἀντωνυμία:—

л. 209ᵇ большая полов. и лл. 210ª—211ª пустые

42) л. 211ᵇ Τὰ τῆς κακίας πνεύματα ζ':—
Γαστριμαργία... ὑπερηφανία:

Εἰσὶν δὲ καὶ τὰ ἅγια ζ':- -

Σοφία... φόβος:—

43) лл. 211^{b}—212^{b} Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Μάζαρι (тремя строками выше: αξίμ^{ου} μοναχ^{οῦ} οῦ μαλαξα) κανὼν περὶ πνευμάτων καὶ ἀντιστίχων κατὰ ἀλφάβητον.

ἦχος β'. Ἐν βυθῷ κατέστρωσας. Ὠδὴ α'.

Ἀναφὴς καὶ ἄκτιστος...

Βοηθὸς...

Γηγενὴς...

. . . .

Ὠμὸς ὁ ἀπάνθρωπος... καὶ ὁρμήσκος μικρὸν γράφεται:—

44) л. 212^{b} запись 1567 года (рукою, которая написала лл. 187—215):

σωθῇ ὁ γράψας ἐλεηθῇ ὁ ἔχων: + ἔτους ,ζοε' ἰνδικτιῶνος ια' μηνὶ φεβρουαρίῳ ιβ'. ἐν Κωνσταντινουπόλει: +

ʽϑξϑϖψσολʽω ϑϖζϋχϖλ'κλχολω εἰεϖεχὼ + (это значить: ἁμαρτωλὸς Ἀργυρόπουλος ἱερεύς).

45) л. 213^{a} (безъ заглавія, статья Τὰ ὀφφίκια...)

Ὁ μέγας οἰκονόμος... ἐξκουβίτων:—

лл. 213^{b}—214^{a} (безъ заглавія, статья объ обязанностяхъ ихъ)

Τοῦ μεγάλου οἰκονόμου τὸ κρατεῖν τὰ πάντα... εἰσοδεύειν αὐτούς:—

46) лл. 214^{b}—215^{a} (безъ заглавія, перечень епархій подчиненныхъ КП.)

α'. Ὁ Καισαρείας... ρλ'. Ὁ Ἀγχιάλου:—

47) л. 215^{b} (безъ загл.)

Διὰ τὴν ἀδικίαν γράφει εἰς τὸ πατερικὸν... καὶ πορνοβοσκός:—

48) л. 215^{b} Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν:—въ пять столбцовъ: αἰγυπτίων ῥωμαίων ἑλλήνων ἀθηναίων ἑβραίων.

49) лл. 216^{a}—219^{b} Μανουὴλ Λάσκαρις ἱερεὺς τα-

βουλάριος καὶ σακελάριος Νέας Φωκαίας ὁ διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς Μητροφανος (!) ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς· τὴν παροῦσαν θέσιν τῶν ἑρπετῶν καὶ ἰχθύων εἰς ἓν συνόψει κόπου πολλοῦ συντέθεικα:—

Εἴκοσι καὶ δύο ἔργα ὥς φασιν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἐν ἓξ ἡμέραις... πετηνὸς φοβηθῇ ἢ ἀλώπηξ φύγει:—

лл. 220ᵃ—223ᵇ пустые.

50) л. 224ᵃ + Πρῶτον γράμμα διδόμενον παρὰ πνευματικοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ ἑτέρων ἱερωμένων προσώπων πρὸς ἀναγνώστην ἣν (!) μέλλει χειροτονηθῆναι ἱερεὺς ὑπὸ ἀρχιερέως:—

Ἀποστολικαῖς... καὶ βεβαιῶσαι. ἐν ἔτει ,ζπς'. μηνὶ τοῦ δεῖνα καὶ ἰνδικτιῶνος τοῦ δεῖνα: +

51) л. 224ᵃ⁻ᵇ Ἕτερον γράμμα ὅπερ δίδει ὁ ἀρχιερεὺς ἢ καὶ πνευματικὸς πρὸς πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον:—

Ἡ θεία χάρις... καὶ ἐν τῷ μέλλοντι:—

52) л. 224ᵇ Ἕτερον συγχωρητικόν:—

Ὁ συμπαθὴς καὶ φιλάνθρωπος Χριστὸς ... ἀμήν: + ἐν ἔτει ,ζπς' μηνὶ ὁδεῖνα ἰνδικτιῶνι ὁδεῖνα:— ὁ Ἐφέσου μητροπολίτης

53) л. 225ᵃ Συγχωρητικόν·

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν... ἀμήν: +

съ подписью монокондилами:

Ὁ εὐτελὴς μητροπολίτης Ἐφέσου Ἀθανάσιος ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ἀσίας.

54) л. 225ᵇ Ἐνταλτήριον διδόμενον παρὰ ἀρχιερέως τοῖς πνευματικοῖς πατράσι:—

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν... βεβαίωσιν:—ἐν ἔτει ,ζπς' μηνὶ σεπτευρίῳ ἰνδικτιῶνος ς': +

55) л. 226ᵃ⁻ᵇ Ἕτερον ἐνταλτήριον:—

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν .. δι' ἀσφάλειαν· ἐν ἔτει ,ζπς' μηνὶ ὁδεῖνα ἰνδικτιῶνος ς': +

56) л. 227ᵃ + Ἔνταλμα εἰς ἱερέα ἀποδημοῦντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ καὶ πόλει:—

Προσαγορεύομεν ὑμῖν ἅπασι... καὶ βεβαίωσιν. ἐν ἔτει ,ζπς' μηνὶ σεπτεβρίῳ ἰνδικτ. ς':—

и такія же монокондилы, что и выше л. 225ª.

57) лл. 227ᵇ—228ª Ἕτερον ἐνταλτήριον γραμμα διδόμενον παρὰ ἀρχιερέως:—

Σφοδρὸν ὑπάρχει τὸ αἴτημα... καὶ βεβαίωσιν. ἐν ἔτει ,ζπϛ′ μηνὶ σεπτεβρίῳ ἰνδικτ. ϛ′: +

и двѣ подписи монокондилами какъ выше л. 225ª: одна черными чернилами, а другая красными съ малымъ отличіемъ (въ черной: Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἐφέσου...)

58) лл. 228ª—229ª (безъ загл.)

Ἐπειδήπερ ἡ παντοκρατορικὴ δεξιὰ δύναμις... καὶ βεβαίωσιν. ἐν ἔτει ,ζπϛ′ μηνὶ σεπτεβρίῳ κϛ′ ἰνδικτ. ϛ′: + и монокондилы: ὁ Ἐφέσου μητροπολίτης Ἀθανάσιος.

59) л. 229ª Ἕτερον.

Ὁ θεσπέσιος καὶ θεῖος Παῦλος... δέδωκα πρὸς αὐτόν. κατὰ μῆνα τὸν δεκέμβριον ἰνδικτιῶνος ϛ′ τοῦ ἔτους ,ζπϛ′: + и монокондилы: ὁ εὐτελὴς ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Μεάνδρου (дважды!) τοῦ ἔτους ,ζμδ′.

лл. 229ᵇ—233ᵇ пустые.

60) лл. 234ª—235ª Τὸ ἴσον. (in. m. περὶ τοῦ ναοῦ)

Παναγιώτατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ δέσποτα καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα... ἔτους ,ζξθ′ ἰνδικτιῶνος δ′. ἀπὸ Νέας Φωκαίας.

затѣмъ слѣдуютъ подписи духовныхъ и свѣтскихъ лицъ, которыя сообщаютъ въ этомъ своемъ прошеніи о злоупотребленіяхъ своего сборника пожертвованій на возобновленіе храма св. Ирины въ Новой Фокеѣ.

61) л. 236ª⁻ᵇ любопытный перечень вещей и книгъ въ церкви Богородицы Одигитріи въ Новой Фокеѣ отъ 31 января 1574 года:

Τὴν σήμερον ἡμέραν ἥτις ἐστὶ λα′ ἰανουαρίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος β′ ἡμέρα κυριακὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου τοῦ ,ζπβ′· προκαθημένης τῆς ἡμῶν ταπεινότητος σωματικῶς ἐν τῷ προνάῳ τῆς παναγίας μου τῆς Ὁδηγητρίας ἐν τῇ Νέᾳ Φωκαίᾳ· μετὰ καὶ τῶν καθ-

ευρεθέντων τιμιωτάτων ἱερέων τε καὶ κληρικῶν καὶ παντὸς δήμου τε καὶ λαοῦ· καὶ ἐξέταξιν ποιησάμην περὶ τὰ σκεύη τῶν ἐκκλησιῶν, κτημάτων τε καὶ πραγμάτων ἕνεκα· ἐν ἧς εὑρέθησαν τῆς παναγίας μου τῆς Ὁδηγητρίας ἐμ πρώτοις μηνέων σεπτεύριον καὶ ὀκτώβριον. ἕτερον νοέμβριον· ἕτερον δϊκεύριον· ἕτερον ἰαννουάριον· ἕτερον φευρουάριον· ἕτερον μάρτιον· ἕτερον ἀπρίλλιον· ἕτερον μάϊον· ἕτερον ἐξαμηνέων· τριῴδιον βεβράϊνον· συναξάριον ἓν δϊκεύριον ἰαννουάριον, καὶ φευρουάριον· ἕτερον συναξάριον μάρτιον, ἀπρίλλιον καὶ μάϊον· ἕτερον συναξάριον, ϊούνιον, ϊούλλιον καὶ αὔγουστος· ἕτερον βϊβλΐων βεβράϊνον Γ ρ η γ ό ρ ι ο ν Θ ε ο λ ό γ ο ν. ἕτερον βϊβλΐων βεβράϊον Μεταφραστῆς· ἕτερον βιβλϊων βεβράϊνον εἰς διαφόρους λόγους τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης μ΄. προφητΐα βεβράϊνη. τυπικὸν κονδ[ ]λ[ ]. πεντηκοστάριον τῆς στάμπας· ἕτερον πεντηκοστάριον κονδ[ ]λ[ ] ἀρχ[όμενον] ἀπὸ τῶν βαΐων· τριῴδιον κονδ[ ]λ[ ]· ἀπόστολος βεβράϊνος· ἕτερος ἀπόστολος τῆς στάμπας· παρακλητικὴ ἀρχ[ομένη] ἦχος α΄, β΄, γ΄ καὶ δ΄· καὶ ὁ ἕτερος ἀρχ[όμενος] πλ. α΄, πλ. β΄, βαρύς, καὶ πλ. δ΄· ἑτέρα παρακλητικὴ βεβράϊνη· στηχεράριον κονδ[ ]λ[ ] βαμπήκινον, ἕτερον βεβράϊνη· ὡρολογΐον κονδ[ ]λ[ ]· τετραευάγγελον βεβράϊνον με σταυρὸν ἀσημένιον καὶ ἡ τέσσαρης γονέ[ ] διάχρυση· ἕτερον εὐαγγέλιον χωρὶς σανήδια· ἕτερον εὐαγγέλιον μεγάλο βεβράϊνον, κυριακοδρόμιον με βελι κόκιν[ ]· ἕτερον εὐαγγέλιον παλαιὸν γράμμα μίκος μεγάλο· χρυσοστομικὸν βεβράϊνον μεγάλο χωρὶς σανήδια· νομοκάνονον· ψαλτήριον στάμπας· ὀκτώηχος στάμπας. φυλάδες τῆς μεταμορφώσεως καὶ τῆς παναγίας θεοτόκου· ἕτερον Ξ α ν θ ό π ο υ λ ο ς· ἕτερον ἐξοδιαστικὸν ληψάνων καὶ μνημοσύνων· ἕτερα βιβλία μικρὰ και μεγάλα ιβ΄· ἕτερον παρακλητικὴ στάμπας ἣν δέδωκε κῦρ Γ ε ω ρ γ α ν τ ῆ ς Κ ο γ χ ό λ η ς (προп. мѣсто)· ἕτερον βιβλίων βαμπήκινον χωρὶς σανήδια, μεγαληνάριον· ἕτερον ψαλτήριον τῆς

στάμπας ἣν ἀφιέρωσεν Μαννὲς Πετρίτζης. σουμα βιβλία μικρὰ μεγάλα, να΄. καὶ φύλάδες τρίς· πετραχήλιον ἓν καμου[ ] κύτρηνος, μὲ κόμπους χρυσοῦς ἓξ· πολυέλεος βενέτικος καὶ θυμιατὸν με ἀλησήδιον· ἔτι δὲ ἐπαφῆκεν καὶ ὁ παπὰς κῦρ Ματθαῖος τὰ ἱερὰ αὐτοῦ εἰς τὸν εἰρημένον ναὸν ὡς καθὼς εὑρίσκουνται, στηχηράριον, πετραχήλιον με κούμπϊα ἀργϋρᾶ καὶ μὲ ς΄ ζονάρϊα, ὑπομανίκι (проп. мѣсто: для цифры?) φελώνιον μετάξοτόν, με τοὺς πολλούς· καὶ τὰ δισκοπότυρα, με τὰ καλύματα καὶ ἀέραν· ἁγίαν λογχην· λαβήδια καὶ ζέων.

62) л. 237ᵃ Ἀφιερωτήριον 7082 года.

63) лл. 237ᵇ—238ᵃ Γερμανὸς ἐλέῳ θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Οἱ ἁπανταχοῦ εὑρισκόμενοι ... Γνωστὸν ἔστω ὑμῖν, ὅτι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπαρχίᾳ ὑπάρχει ἓν μοναστήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Σιδερομίου ἤγουν ἐν ᾧ εὑρίσκεται ἡ τιμία αὐτοῦ ἅλυσος ὅπου ἤρχετον ὁ ἅγιος εἰς μαρτύριον δεδεμένος . . . ἀπέχει οὖν ὁ αὐτὸς θεῖος ναὸς ἐκ τῆς ἁγίας πόλεος Ἱέρουσαλὴμ ὡς ἀπὸ μιλίων ἐννέα ἐγγὺς τῆς ἐρήμου ἀναμέσων τῆς ἁγίας πόλεως Βηθλεὲμ καὶ τοῦ τόπου τοῦ πατριάρχου Ἀβραὰμ καὶ πλησίον Εὐφρατᾶ τοῦ οἴκου τῶν προφητῶν ... ἔτους ͵ζπα΄ μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτ. α΄.

64) л. 238ᵇ Ἀφιερωτήριον.

Ἐγὼ (имя проп.) τοῦ ὁποτὲ Μανουὴλ Πόγηκου ἡ σύμβιος καὶ ἡμέτερος ἡμῶν κατὰ σάρκα υἱὸς Μάστρο καντήλης τὸ παρὸν ἀφιερωτήριον ἡμῶν γράμμα τιθέμεθα καὶ ποιοῦμεν... πρὸς τὸν πάνσεπτον καὶ θεῖον ναὸν τῶν ἁγίων ἐνδόξων μεγαλομαρτύρων Θεοδώρου Τήρονος καὶ Στρατηλάτου... παρόντος καὶ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Ἐφέσου ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἀσίας κυροῦ

Ἀθανασίου: ἐν ἔτει ͵ζπβʹ μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος γʹ: +

65) лл. 239ᵃ—240ᵃ Копіи съ трехъ грамотъ всел. патр. Іереміи къ митрополиту Ефесск. по поводу разныхъ дѣлъ, писанныя разными почерками.

лл. 240ᵃ—244ᵇ пустые.

66) л. 245ᵃ протоколъ объ усыновленіи 1584 г.

67) л. 245 копія патріаршей грамоты.

лл. 246ᵃ—269ᵇ (заст.) Ἀκολουθία ψαλλομένη εἰς κόλυβα εἰς τοὺς κοιμηθέντας χριστιανούς.

лл. 270ᵃ—273ᵃ Словарь:

ἀρχὴ τοῦ ἄλφα α-ον.

Ἄδε τραγώδησε

Ἀτρείδης ἐλέγετο ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Μενέλαος οἱ δύο ἀδελφοὶ ὅτι ἦσαν υἱοὶ τοῦ Ἀτρέως.

Ἄπειρα ἀμέτρητα.

Ἀπαράμηλοι ἀσύγκριτοι·

. . . .

Θάλαμον τὴν κάμαραν·

Θυρωροὺς τοὺς πορταρούς·

лл. 273ᵇ—277ᵇ пустые.

68) лл. 278ᵃ—289ᵇ Τάξις γινομένη ἐπὶ καθιερώσει ναοῦ καὶ ἱδρύσει τῆς ἐν αὐτῷ ἁγίας τραπέζης:—

69) лл. 290ᵃ—297ᵇ Βίος καὶ πολιτεία τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτω. δέσποτα εὐλόγησον:—

Κωνσταντίνου. . . ἀμήν: —

70) лл. 298ᵃ—300ᵃ. Древо, за которымъ произведенія:

Βλέπε τὸ δένδρον καὶ τήρησον τὸ κόσμον· τὸ δένδρον καλὸν εἰς ὅρασιν. . . ἀμήν:

л. 300ᵃ большая половина и лл. 300ᵇ—301ᵇ пустые.

71) лл. 302ᵃ—303ᵃ. Τὰ ιβʹ ἄρθρα τῆς πίστεως:—

αʹ. Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα. . . ἀοράτων.

Καρποκράτης, ὑπ' ἀγγέλων τὸν κόσμον.

Κήρινθος ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

α' σύνοδος πατέρες τιη' ἐν Νικαίᾳ.

β' Καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν... τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους	Ἐβίων ἐξ Ἰωσὴφ καὶ Μαρίας Σαβέλλιος μίαν ὑπόστασιν ἔχειν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα. Ἄρειος ἐξ οὐκ ὄντων γεγενῆσθαι.
. . . .	
δωδέκατον. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν.	Ἁμαρτωλοὶ δὲν εἰσέρχονται εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἀλλὰ μόνον οἱ δίκαιοι.

Ὁ Ὠριγένης ἔλεγε, ὅτι ἔσεται καιρὸς ὅταν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολαύσωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ·

Σύνοδος α'. β'. γ'. δ'. ε'. ς'. ζ'.
πατέρες τιη'. ρν'. σ. χλ'. ρξβ'. ρο'. ρξζ'.
πόλις Νίκαια. Κωνσταντινούπολις. Ἔφεσος. Χαλκηδών. Κωνσταντινούπολις. Κωνσταντινούπολις. Νίκαια.

л. 303ᵇ пустой.

72) лл. 304ᵃ—319ᵇ μηνὶ νοεμβρίῳ κε'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας ἐνδόξου καὶ καλλινίκου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Αἰκατερίνης. δέσποτα εὐλόγησον.

Βασιλεύοντος... ἐδόξασαν τὸν κύριον.

73) запись здѣсь же л. 319ᵇ

Ταῦτα ἐγὼ Ἀθανάσιος ὁ ταχυγράφος, ἅμα καὶ δοῦλος ὑπάρχων τῆς κυρίας μου Αἰκατερίνης· συνεγραψάμην τὰ ὑπομνήματα τῆς κυρίας μου Αἰκατερίνης ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ· ἐτελειώθη δὲ ἡ κυρία μου Αἰκατερίνα μηνὶ νοεμβρίῳ εἰκοστῇ πέμπτῃ· ἡμέρᾳ ἑβδόμῃ· ὥρᾳ τρίτῃ· εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Ἀφιερώθη τὸ παρὸν βιβλίον εἰς τὸν περιβόητον ναὸν τοῦ ὄρους Σινᾶ· καὶ εἴ τις ὑστερήσει τοῦτο ἀπὸ τὸ μοναστήριον ἢ κόψη τὸ φύλλο ἢ βάνει ἄλλον τινα καὶ κόψει το νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τιη' θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων.

74) лл. 320ᵃ—343ᵇ Ἀκολουθία ἐξοδιαστικὴ εἰς μοναχούς.

75) лл. 344^{a}—353^{b} Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸ πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν μαρτυρίαι καὶ ἑτέρων ἁγίων διδασκάλων:—

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα. πιστεύω, οὐκ ἐρευνῶ... ἐπὶ τὸ μεῖζον ἐξαίρουσα:—

76) лл. 353^{a}—361^{a} Θεοφυλάκτου πρεσβυτέρου περὶ ἐνζύμων καὶ ἀζύμου ἄρτου:—

Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος καὶ πρῶτος ἱεράρχης Ἱεροσολύμων... τῶν αἰώνων:—

Περὶ ἱερέων:— Διὰ τοῦτο καὶ τοὺς ἱερεῖς ὑμῶν ἀγάμους... ἐναντία:—

Περὶ τῶν θείων κανόνων τοῦ θείου βαπτίσματος: — Ἐπεὶ τοίνυν περὶ πάντων εἰρήκαμεν... κόπτει:—

Περὶ νηστείας τετράδος καὶ παρασκευῆς:— Οἱ δὲ θεῖοι τῶν ἀποστόλων κανόνες ... καὶ αὐτοῦ παρουσίαις: —

Περὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ:—Δίκαιον ἂν εἴη καὶ περὶ ... κατὰ τὰς γραφάς:—

Περὶ τῶν ἀζύμων:— Φέρε δὴ καὶ περὶ τῶν ἀζύμων μικρὸν διεξέλθωμεν... ἐσθίεις καρπόν:

77) лл. 361^{b}—366^{a} Τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Ῥωσίας Ἰωάνου πρὸς Κλήμεντα πάπαν Ῥώμης:—

Ἀπεδεξάμην... κλῆρος τε καὶ λαός:—

78) лл. 366^{a}—374^{b} Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ πιστῶν (!) καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ πᾶσι χριστιανοῖς γινωσκέτω (!) ὀφείλομεν (!):

Ἐρώτησις. Τί ἐστι θεός...

79) лл. 374^{b}—377^{a} Περὶ Φραγκῶν πῶς ἐσχίσθησαν ἀπὸ τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν λοιπῶν ἤγουν ἡ Ῥώμη:

Οἱ ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ ἑβδόμῃ συνόδῳ... τύχοιεν ἔμαθον:— τὸ πρωτότυπον ἦν γεγραμμένον παρὰ Φιλαγρίου μοναχοῦ Ἰωσὴφ ἐπονομαζομένου ἑνὸς τῶν ἀρχαίων. ἐπὶ ἔτους ͵εωιϛ΄:—

80) лл. 377^{a}—385^{b} посланіе Доминика, патр. Венец., къ Петру Антіох. и Петра къ Доминику.

81) л. 386^{a-b} Мелетія патр. Александр. къ царю Θеодору Ивановичу:

Χειμάζεται καθάπερ δὴ καὶ κεχείμασται... ἐξ Αἰγύπτου· ιβ'· σεπτέβριος. ,ζρβ' κοσμουγενίας.

82) лл. 386^{b}—396^{b} Τόμος ἀλεξανδρινὸς περὶ τοῦ πάσχα:

Καλῶς, ἀληθῶς, καὶ εὐσεβῶς ἔφη Βασίλειος ὁ Μέγας... ἀμήν:—

83) лл. 397^{a}—417^{a} Τόμος ἤγουν κόψιμον καὶ ἀποφάσισμα ἀλεξανδρινὸν [ ] διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πάσχα· τὸ ὁποῖον ἐβάλθηκεν καὶ ἐξεδόθηκεν εἰς ἑλληνικὴν γλῶτταν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου καὶ παναγιωτάτου πατριάρχου Μελετίου Ἀλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης· τὸ ὁποῖον ἐστάλθηκεν εἰς τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὀρθοδοξώτατον μέγαν βασιλέα καὶ αὐτοκράτορα Θεόδωρον τὸν Ἰωαννοβῖτζη:—Ὅθεν ὁ ἐλάχιστος καὶ ταπεινὸς διδάσκαλος μέγας ῥήτωρ Νικόλαος τοὔνομα τυχὼν ἐν τῇ μεγίστῃ βασιλείᾳ τοῦ ἄνωθεν αὐτοκράτορος εἰς τὴν κοινὴν γλῶτταν νὰ τὸ βάλῃ καὶ νὰ τὸ ἐξηγήσει ὁρίστηκε. και διὰ κοινὴν ὠφέλειαν δὲν τὸ ἀμέλεψεν. ὅθεν καὶ εἰς τοὺς ,αφϟγ' Χριστοῦ γεννήσεως εἰς μῆνα δεκέμβριον εἰς τὰ θεῖα γεννέθλια ἐτελειώθηκε:—

Списокъ текста этого «тома» и предыдущаго посланія съ русскимъ переводомъ есть въ бумагахъ еп. Порфирія Имп. Академіи Наукъ № 87 стр. 21—46, 172—182, 187—219.

84) лл. 417^{b}—418^{a} Краткая замѣтка Арсенія, архіепископа Элассонскаго, объ учрежденіи патріаршества въ Москвѣ:

,ζϟς' . ,αφπη'

Ἐπὶ τῆς βασιλείας... οἴκαδε ἐπορεύθησαν:—

85) лл. 418^{a}—424^{b} Πρᾶξις συνοδική:—

Τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς μεγάλης συνόδου τῆς ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συναχθείσης ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ παμμακαρίστου ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ἐπωνομασμένης Παραμυθίας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἡμέραις τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοστέπτου βασιλέως

Μοσκόβου καὶ αὐτοκράτορος πάσης Ῥωσίας Θεοδώρου Ἰωάννου... ἀμήν:—

,ζρα' ἰνδικτιῶνος φευρουαρίου ιβ'. τοῦ ἁγίου Μελετίου τὴν μνήμην ἐν Κωνσταντινουπόλει:—

86) лл. 425ª—430ᵇ Νόμοι γεωργικοὶ κατ' ἐκλογὴν βιβλίου τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως: —

περὶ γεωργῶν, α'. Χρὴ τὸν γεωργὸν...

въ 88 главахъ, и послѣдняя:

Ἐὰν οἱ δεσπόται τῶν χωραφίων οὐκ ἐθέλωσιν ἵνα διέρχηται τὸ ὕδωρ δι' αὐτῶν τοῦτο ἄδειαν ἐχέτωσαν: —

съ записью:

τέλος τῶν γεωργικῶν νόμων:—

л. 431ᵃ⁻ᵇ пустой.

87) лл. 432ª—450ª Τῷ μακαριωτάτῳ πάπᾳ Ἀλεξανδρείας ἀρχιερεῖ αἰτήσαντι δι' ἐπιστολῆς ἀπ' ὄρους ἁγίου Σινᾶ πέπομφα. ἐπιστολὴ Μαθουσαλᾶ μοναχοῦ:—

Δεξάμενος τὰ σὰ θειότατα γράμματα . . . καὶ τοῦτο καταδεξόμεθα:—

88) лл. 450ª—459ª Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ: Ἐρωταποκρίσεις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον πάνυ ὠφέλιμοι:—

Ἐρώτησις· Ποῦ ἐφύτευσεν ὁ θεὸς τὸν παράδεισον...

л. 460ª большая полов. и лл. 460ᵇ—463ᵇ пустые.

Той же рукой, которая написала выше лл. 225—229 съ подписями Аѳанасія, митроп. Ефесск., написаны лл. 467—471.

89) л. 464ᵃ⁻ᵇ образцы грамотъ епископскихъ о согласіи на принятіе каѳедры.

90) л. 465ª Ἀπολογητικὸν πρὸς τοὺς μέλλοντας ἀποκομίσαι τὸ πρῶτον μήνυμα τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης διηκόνημα λόγος οὗτος.

Ἐγὼ μὲν ἀνάξιον ἐμαυτὸν οἶδα... ἀμήν:—

91) л. 465ᵇ Τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ἀλεξίου περὶ γάμων:—

Проκαθημένου Ἀλεξίου. . . Ἀθηνῶν καὶ σύγκελλον.

92) л. 466ᵃ—467ᵃ Στίχοι τοῦ Ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν κυρὸν Μιχαήλ:—

Δισεξαδέλφου παῖδα. . . ὀξυδορκίαν περιέχει:—

93) л. 467ᵃ Περὶ τοῦ πῶς κυνηγῆσαι ὀκταπόδια:—

Λαβὼν κλάδους ἐλαίας. . . σύναξον αὐτά: —

94) лл. 467ᵃ—471ᵃ Собраніе разныхъ отрывочковъ разнообразнаго содержанія.

л. 471ᵃ нижняя половина и л. 471ᵇ пустые.

95) лл. 472ᵃ—477ᵃ Ἀπὸ τοῦ φυσιολόγου καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον παραβολή:—

Ἔστιν γὰρ ὁ λεων. . .

лл. 477ᵃ (половина) и 477ᵇ пустые.

96) лл. 478ᵃ—480ᵇ. Νεοφύτου μοναχοῦ καὶ ἐγκλείστου πρὸς τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ λύοντας τὰ τῆς νηστείας προοίμια:—

Καθ' ὅσον ἀξιέπαινον τινά. . . τοῦ αὐτοῦ +

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐγὼ δὲ ὡς ἀκούω καὶ ἄλλον ἄθεσμον . . . παρανομίας:—

97) л. 481ᵃ⁻ᵇ (безъ загл.) Стихи:

Ἄχραντε παρθένε, μήτηρ θεοῦ καὶ δεδοξασμένη ὑπὲρ πᾶσαν φύσιν βρωτῶν ἀκήραττε κόρη παρθένε θεοτόκε. μὴ παύσῃ δυσωποῦσα ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς θεόν:—

Ἄγγελος ἀρχάγγελος καὶ ἀρχαὶ. . . παραπτώσεων:—

Σταύρωσιν καὶ θάνατον καὶ ταφὴν. . . δούλους σου:—

Βλέψασα ὦ δέσποινα. . . συνδράμεται:—

Θεολόγε μάκαρ σὺν τῷ Κηφᾷ. . . ἐμπλήσθητε:—

Μόνον σε πρωτότοκον. . . προσκυνήσωμεν:—

Ὑμνοῦμεν σου ἄχραντε. . . σὺ πανύμνητε:

[ ]ῦν ὡς τριετήζουσαν. . . πάντες τιμήσωμεν:—

Дальше большая полов. страницы (481ᵇ) пустая.

98) лл. 482ᵃ—483ᵃ Στίχοι ψαλλόμενοι πάνυ κατανυκτικοὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον:—

Δεῦτε πάντες πιστοὶ προσκυνήσωμεν, τῶν σωτῆρα Χριστὸν ἀνυμνήσωμεν:

Τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ...

. . . .

Σοὶ γὰρ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς αἰῶνα αἰώνων τῶν ἅπαντα:— ἀμήν:—

Съ прибавкой:

+ ὡς εἶπεν ὁ προφήτης: θνήσκη μου τῶ σῶμα ζῆ δὲ ἡ ψυχή μου εἰςπάντας τοὺς αἰῶνας: +

+ Ἀβραὰμ ἐν κόλποις, καὶ μετὰ Λαζάρου· ἀνάπαυσον Χριστέ μου, ψυχὴν νῦν προσελάβου:—

лл. 483[b]—481[b] Образцы писемъ къ патріарху, митрополитамъ, епископамъ, къ другу.

л. 485[a] пустой.

99) л. 485[b] Περὶ τοῦ πῶς νὰ εὑρίσκεις τὸ μικρὸν ἔτος: — Ὅστις δὲν ἐνθυμᾶται τὸ ἔτος τὸ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἂς κάμη ἔτζη... καὶ κατὰ λόγον τὸν νῦν χρόνους ἔχομεν τὸ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἑπτὰ χιλιάδες καὶ πενίντα τρίς, καὶ ἀπομένουν χίλια πεντακόσια σαράντα πέντε... εὔμορφον:—

Καὶ περὶ τοῦ πῶς νὰ εὑρίσκεις τὸ μέγα ἔτος:—

Καὶ ἂν θέλης πάλιν νὰ εὕρης τὸ παλαιὸν ἔτος ... καὶ κατὰ λόγον τόρα ἔχομεν ἀπὸ Χριστοῦ χιλίους πεντακοσίους σαράντα πέντε καὶ βάνωμεν καὶ πέντε χιλιάδες πεντακόσια ὀκτώ... καθαρώτερον:—

100) л. 486[a] Надписи въ иконійскомъ монастырѣ Пресв. Дѣвы Маріи Спилеотиссы:

Εἰς τὸ ἀνόφλιον τοῦ μοναστηρίου.

\+ μεγάλη ἔστε ἡ δόξα τοῦ οἴκου τούτου ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην πόνημα Μάρκου μοναχοῦ. ἐν ἔτη τῷ ͵ςφοζʹ, ἰνδικτιῶνος ζʹ.

\+ Τίνος τὸ ἔργον, τὸ γράμμα οὐ λέγω. θεὸς γὰρ εἶδεν ὁ ἐρευνῶν καρδίας ἀμήν ⁛

\+ Ἀνεκαινίσθη καὶ καλλιεργίθη ὁ πάνσεπτος ναὸς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου

Μαρίας τῆς ἐπιλεγομένης Σπηλαιωτήσης· πατριαρχοῦντος τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Γρηγορίου· καὶ ἐπὶ βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτοκράτωρος Ῥωμαίων κυροῦ Ἀνδρονίκου· ἐν ταῖς ἡμέραις βασιλεύοντος μεγαλογενοῦς μεγάλου σουλταν Μασούτη τοῦ Καϊκαούση καὶ αὐθέντου ἡμῶν ἔτους ͵ςψϥζ΄, ἰνδικτιῶνος β΄. ὑπόμνημα Ματθαίου ἱερομοναχοῦ καὶ τάχα ἡγουμένου ⁖
τοῦ Ἰκονίου τῆς Λυκαονίας τὸ ἅγιον μοναστήριον τῆς ὑπερευλογημένης δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἡ ἐπονομαζομένη Σπηλαιώτησα.

+ Εὐχαῖς, Ἰησοῦ, Καισαρείας ποιμένος, ἰδεῖν ποθοῦντος τῆσδε τῆς βίβλου τέλος ῥᾶον φέρειν με τὸν πόνον τοῦτον δίδου, ὡς ἂν προθύμως καὶ καλῶς ταύτην γράφω: +

л. 486^{b} померки.

101) л. 487^{a} расписаніе дней, на которые падаютъ великіе праздники.

л. 487^{b} пустой.

102) лл. 488^{a}—489^{b} Περὶ τῶν ιβ΄ μεγάλων ὀρῶν τῆς γῆς ἤγουν τὰ μεγάλα ὄρη· εἰσὶν δὲ ταῦτα. Πρῶτον...

103) лл. 490^{a}—491^{a} образцы рекомендат. грамотъ.

лл. 491^{b}—492^{a} пустые.

104) л. 492^{b} многолѣтія патр. КП. Іоасафу.

105) лл. 493^{a}—504^{b} Εὐχὴ εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον. и другія молитвы.

106) лл. 505^{a}—507^{a} Τακτικῷ. Τάξις προκαθεδρίας τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχῶν:—

107) лл. 507^{a}—508^{a} Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Τακτικὸν σὺν θεῷ τῶν ὁσίων μητροπολιτῶν καὶ αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκόπων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ὅπερ ἀντλήθη (!) ἤγουν μετεβλήθη ἀπὸ παλαιοῦ κωδικίου ἐπὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας ἐπὶ μεγάλου Βασιλέως Ἰουστιανοῦ. ἐν μηνὶ αὐγούστῳ ἰνδικτ. γ΄ τοῦ ͵ςμβ΄

ἔτους. (проп. 3 послѣднихъ строки л. 507ᵇ) + Θρόνος κδ'. Ἀρχιεπισκοπὴ τὸ Σινὰ ὄρος· ὁ ἅγιος προφήτης Ἡλίας καὶ ὁ θεόπτης Μωϋσῆς· ἔστιν ἐπισκοπὴ καὶ ἡγουμενίων· διότι γὰρ ἔστιν μακρὰν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἐτίμησαν αὐτὴν εἰς ἐπισκοπήν:—

108) л. 515ᵃ запись:

τὸ παρὸν ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους σινᾶ, καὶ ὁ ξενόσας αὐτῶ ἐκ τῆς ρηθείσης μονῆς ἢ κόψι φύλον, ἔστω ἀφορισμένος καὶ ἀσυγχώρητος παρὰ θεοῦ πατρὸς υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος· καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος· Ἰωάσαφ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

τῷ ,ζρκζ'· α' ἰαννουαρίου· ἄνοιξεν τὸ μοναστήρι ὑπ' ἐμοῦ Ἰωάσαφ ἀρχιερέως καὶ οἰκονόμου κὺρ Φιλοθέου. τῷ αὐτῷ ἔτει εὐγάλαμεν καὶ τὸν τρισκατάρατον Ζεούρη ἀπὲ το καφιριάτικον (in m. дописс. καὶ τὴν γενεάν του) διὰ τοὺς πολλοὺς πηρασμοὺς καὶ ἀφανίαις ὁποῦ ἐπήραζεν τὸ μοναστήρι· καὶ εὐάλαμεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν Σάλεχ τοῦ Λεχάμι:

л. 515ᵇ пустой, а остальные лл. 516—516 при переплетѣ.]

№ 509—512.

Въ кельяхъ Синайскаго архіепископа.

Есть четыре сборника на бумагѣ, не замѣчательные.

№ 513 (**383**).

Въ библіотекѣ Синаеджуван. подворья въ Капрѣ.

Пандектъ, или Сборникъ, на пергаминѣ въ осьмую долю большого листа [235×160], XI [скорѣе, X] вѣка, содержитъ:

1) Τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δαμασκηνοῦ πίναξ ἀκριβὴς τῶν ρν' κεφαλαίων, а затѣмъ и самыя творенія его:

а) Λογική

б) Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

2) Ἕτερα κεφάλαια τοῦ αὐτοῦ περὶ οὐσίας καὶ φύσεως καὶ μορφῆς, περὶ ὑποστάσεως и т. д. Περὶ τῶν ἐν Χριστῷ δύο θελημάτων. и т. д. Эти главы въ текстѣ сей рукописи озаглавлены такъ:

Εἰσαγωγὴ δογμάτων στοιχειώδης ἀπὸ φωνῆς Ἰωάννου ταπεινοῦ μοναχοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Λαοδικείας.

Потомъ слѣдуютъ статьи:—

3) Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἅγιον Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, ῥηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων ὁ νέος ἀπόστολος...

4) Διάλεξις πρὸς Νεστοριανὸν Θεοδώρου φιλοσόφου.

Ἰδοὺ πάρεστιν ἀγὼν τῆς διαλέξεως. Πόθεν οὖν ἀρκτέον ἡμῖν τοῦ λόγου... (Разговоръ—короткій.)

5) Ἄλλη διάλεξις: —

Αἱρετικός: Πότερον σοὶ δοκεῖ ὁ Χριστός; θεὸς ἢ ἄνθρωπος ἐστίν; Ὀρθόδοξος: Ἀμφότερα καὶ ἑκάτερος...

6) Κελεύσει τῶν δύο δεσποτῶν Φλαυίου Ἰουστίνου καὶ Ἰουστινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων ἐκινήθη ἡ διάλεκτος Φωτεινοῦ μανιχαίου καὶ Παύλου τοῦ Πέρσου χριστιανοῦ ἐπὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου Θεοδώρου τοῦ ἐπάρχου:— Διάλεκτος ἐγένετο περὶ μανιχαϊκῆς τε καὶ χριστιανικῆς δόξης. ἦν δὲ ὁ μὲν τῆς μανιχαϊκῆς δόξης προϊστάμενος ἀνήρ τις τῆς θρησκείας ἐκείνης διδάσκαλος· τῆς δὲ χριστιανικῆς ἕτερος· ἡ δὲ διάλεκτος οὕτω πως ἐκινήθη·

Μανιχαῖος: Ἐπειδὴ ἐμοί τε καὶ σοὶ ὡμολόγηται εἶναι ψυχάς, καὶ ταύτας λογικάς τε καὶ νοεράς, πόθεν ἄρα τὴν ὕπαρξιν αὗται ἔχουσιν; ἐκ τῆς θείας οὐσίας, ἐπεὶ καὶ αὕτη παρ' ἡμῶν ὡμολόγηται, ἢ ἑτέρωθεν πόθεν;

Χριστιανός: Κατὰ τὴν τῶν χριστιανῶν δόξαν ἐρωτᾷς νῦν, πόθεν αἱ ψυχαὶ ἔχουσιν τὴν οἰκείαν ὕπαρξιν, ἢ ἑτέρως πως;

Μανιχαῖος: Ὅπως οὖν βούλει, λέγε, πόθεν εἰσὶν αἱ ψυχαί...

Разговоръ—длинный.

7) На четырехъ листахъ: Φωτείνου μανιχαίου πρότασις καὶ Παύλου τοῦ Πέρσου ἀπολογία.

Εἰ τὰ ἐναντία αὐτὰ ἑαυτοῖς οὐδέποτε...

8) Προτάσεις χριστιανικαὶ πρὸς τοὺς μανιχαίους:

Α΄. Πᾶν ἐκ τινὸς ὑποκειμένου γινόμενον, ἢ φύσει, ἢ τέχνῃ, ἢ προαιρέσει γίγνεται· φύσει μὲν οἷον ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπος... Маленькая статья.

9) [Περὶ τούτων τὴν παρ' ὑμῶν ἀπόκρισιν ἀναμένω: — a in m. указаны предметы:] Περὶ τοῦ ὄντως ἀγαθοῦ, περὶ ἐνεργείας, περὶ κακοῦ, περὶ σκότους. Маленькая статья.

10) Συλλογισμοὶ ἁγίων πατέρων:

Α΄. Πᾶν κακὸν κολαστέον. οὐδὲν δὲ κολαστέον ἄφθαρτον. οὐδὲν ἄρα κακὸν ἄφθαρτον:

Β΄. Οὐδὲν φθαρτὸν ἀγένητον· ἐστὶν δὲ τὸ κακὸν φθαρτόν. τὸ ἄρα κακὸν οὐκ ἀγένητον:—

Γ΄. Αἱ θεῖαι γραφαὶ κολάσει παραδεδόσθαι τὸν διάβολον φασίν. πᾶν δὲ κολάσει παραδιδόμενον τρεπτόν· οὐδὲν δὲ τρεπτὸν ἀγένητον. οὐδὲν ἄρα τῶν κακῶν ἀγένητον:—

Δ΄. Οὐδὲν ἀγένητον τρεπτόν. τρέπεται δὲ τὸ κακὸν κρατηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ. τὸ ἄρα κακὸν οὐκ ἀγένητον:—

Ε΄. Τὸ μερικὸν ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν τρέπεται· οὐ γὰρ ἔστιν ἀγένητα. τὸ δὲ οὐσιῶδες ἀγαθὸν ἄτρεπτον. τὸ δὲ κακόν, ὅ φασιν οἱ Μανιχαῖοι οὐσιῶδες εἶναι, τρεπτὸν ἐστίν. εἴ γε, καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν αὐτὸ εἶναι κολαστέον:—

ς΄. Οὐδὲν κατ' οὐσίαν κακόν. τῷ τὸ κακόν, ποιὸν εἶναι. οὐδὲν δὲ ποιὸν οὐσία. τὸ ἄρα κακὸν οὐκ οὐσία;

Ζ΄. Πάντα τὰ ἐναντία ἀλλήλων ἐστὶ φθαρτικά. τὰ δὲ ἀγένητα ἄφθαρτα. τὰ ἄρα ἐναντία οὐκ ἀγένητα;

Η΄. Πᾶς ὁ εὐλόγως ὀρεγόμενος τινὸς ἐπιτετευγμένην ἔχει ὄρεξιν, ἧς εὐλόγως ὀρέγεται· θεὸς δὲ φθεῖραι τὴν κακίαν ὀρέγεται· τῶν φθαρτῶν ἄρα ἐστὶν ἡ κακία. τῶν δὲ φθαρτῶν οὖσα ἀφανισθήσεται. ἀφανιζομένης δέ, οὐκ ἔστιν ἀγένητος.

Θʹ. Εἰ ἀγένητον τὸ κακόν, κατὰ φύσιν αὐτὸ ὑπάρχει τὸ κακὸν εἶναι. οὐδεὶς δὲ τὸ κατὰ φύσιν ἐνεργῶν ἁμαρτάνει· τὸ ἄρα κακὸν οὐχ ἁμαρτάνει; τὸ μὴ ἁμαρτάνον οὐχ ὑπαίτιον, ὑπαίτιος δὲ ὁ σατανᾶς. οὐκ ἄρα ἀγένητος;

Ιʹ. Φασίν τινες· εἰ μεταποιεῖ τοὺς φαύλους ἡ κόλασις, ἀγαθὴν αὐτὴν εἶναι· εἰ δὲ ἡ κόλασις ἀγαθή· ἐναντία δὲ ταύτῃ ἡ ἐπαγγελία τῶν ἀγαθῶν· τὰ δὲ ἐναντία οὐ δύναται ἅμα ἀγαθὰ εἶναι· εἰ ἄρα ἐπαγγελία κακόν; μὴ κακοῦ δὲ τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλ' ἀγαθοῦ οὔσης, ἡ κόλασις ἐστὶν κακόν· εἰ δὲ κακὸν ἡ κόλασις, ἄρα οὐχ ὁ θεός, ἀλλ' ὁ σατανᾶς αὐτὴν ἐπιφέρει; ἐπιφέρει δὲ τὴν κόλασιν οὐ τοῖς ἑαυτοῦ (εἰσὶ γὰρ ὡς αὐτὸς πονηροί), καὶ ἀνάγκη καὶ αὐτὸν ὄντα πονηρὸν ὑποπίπτειν τῇ κολάσει. τῷ ἄρα ἀγαθῷ ἐποίσει αὐτήν; ἀλλ' ἀδύνατον τοῦτο· οὐκ ἄρα ὁ πονηρὸς αὐτὴν ἐπιφέρει, ἀλλ' ὁ θεός:—

Πρὸς οὓς ῥητέον· Πᾶν τὸ ὑπὸ θεοῦ ἐπιφερόμενον χρησίμως ἐπιφέρεται τυγχάνον ἀγαθόν, ἢ ἀγαθοῦ ποιητικόν, ἢ κωλυτικὸν κακοῦ· ὁ γὰρ θεὸς κωλύειν τὸ κακὸν βουλόμενος ἐπιφέρει τοῦτο, οὐκ ἂν δὲ ἐπεχείρει κωλύειν τὸ κακόν. εἰ μὴ δυνατὸν ἦν κωλύεσθαι τὸ κακόν. κωλυόμενον δὲ τοῦτο οὐ δύναται εἶναι φύσει καὶ ἀγένητον.

ΙΑʹ. Τὸ κακὸν ἐν ταῖς ἐνεργείαις εὑρίσκεται· κακὸν γάρ ἐστιν τὸ μεταχειρίζεσθαι τοὺς λογικοὺς τὰ κατὰ φύσιν οὐ δέοντας.

10) Διάλεξις Ἰ ω ά ν ν ο υ ὀρθοδόξου πρὸς Μανιχαῖον.

Ὀ ρ θ ό δ ο ξ ο ς: Εἰ τὸ σῶμα τῆς ὕλης, ἡ δὲ ψυχὴ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ καθ' ὑμᾶς, ἐναντία δὲ ταῦτα, τὰ δὲ ἐναντία οὐ συντίθενται ἄνευ τεχνίτου τινός, οἷον τὸ μέλαν καὶ λευκὸν ὑπὸ ζωγράφου, καὶ ὑπὸ ἰατρῶν τὰ θερμὰ εἴδη τοῖς ψυχροῖς· τίς ὁ συναγαγὼν τὰ ἐναντία, ψυχήν τε καὶ σῶμα, καὶ ἓν ζῶον ἐργασάμενος;

Μ α ν ι χ α ῖ ο ς: Ὁ ἀγαθὸς θεὸς ἀτάκτως κινουμένης τῆς

ὕλης, λαβὼν μόραν τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως τῇ ὕλῃ προσέπεμψεν δελεάσαι αὐτὴν βουλόμενος. ἡ δὲ λαβοῦσα κατέπιεν. καὶ οὕτως ἐκ τῆς κράσεως ἀμφοτέρων τὰ σύνθετα γέγονεν.

Ὀρθόδοξος: Ταῦτα μῦθοι τινὲς εἰσίν, πλέον τῆς ἀσεβείας τὸ ἀπίθανον ἔχοντες· πρῶτον μέν· ὅτι οὐδεὶς ἑαυτὸν συντίθησιν πρὸς ἑτέρου γέννησιν. πρὸς τούτοις δὲ παθητὸς καὶ μερ[ ] ὁ θεὸς ἐντεῦθεν εὑρίσκεται . . .

11) Κατὰ Μανιχαίων, πόθεν ὁρμᾶται.

Ἡ μυσαρὰ καὶ βορβορώδης αἵρεσις. . .

12) Περὶ τοῦ δυσωνύμου Μάνεντος:—

Ὁ Μάνης οὐκ ἔστιν ἀπὸ. . .

13) Πῶς ὀφείλουσιν οἱ μετανοοῦντες Μανιχαῖοι ἀναθεματίζειν τὴν ἰδίαν αἵρεσιν.

И прочіе коротенькіе разговоры, вѣрующаго съ Аріанами и Несторіанами, на $2^1/_2$ страницахъ:

[14) Ὁ πιστὸς πρὸς Ἀρειανόν.

15) Ἕτερος διάλογος πρὸς Νεστοριανὸν προσαρξάμενον ἐρωτᾶν:—

16) Ἄλλος διάλογος πρὸς Νεστοριανόν:—

17) Σύντομος διδασκαλία περὶ θείων ὀνομάτων τῶν τε κοινῶν τῆς τριάδος καὶ τῶν ἰδικῶν ἑκάστου τῆς τριάδος:—

18) Ἐρωτήσεις τῶν Ὠριγενιαστῶν πρὸς τὸν αὐτόν:—

19) Ἠρωτήθη ὁ Ἀβουκαρᾶ παρ' ἀπίστου:—

20) Τοῦ Ἀβουκαρᾶ ἐπισκόπου Καρῶν περὶ θείου ὀνόματος:—]

21) Χρήσεις ἀρχαῖαι μεγάλων πατέρων περὶ ἁγίων εἰκόνων:—

Πρώτην μὲν ἀπόδειξιν ἔχομεν περὶ εἰκόνων Αὐγάρῳ τῷ τοπάρχῃ πεμφθεῖσαν ἐν ῥάκι πανσεβάσμιον εἰκόνα τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, ἐκμάγειον οὖσαν τοῦ σώματος αὐτοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμοιότητος, καὶ μηδὲν ἀποδέουσαν τῆς τῶν χρωμάτων βαφῆς.

Δευτέραν τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρὸς θεοτόκου ἐν Λύδῃ ἀχειρογράφου εἰκόνος ἐν πλαξὶ πάνυ καθαρᾶς, καὶ οὕτως οὖσαν τρίπηχυν τοῦ σκίνου τῆς παναγίας θεοτόκου· ὡς ἀπὸ χειρῶν ζωγράφου κυρίως ἐγγεγραμμένη ἥ τε πορφυρὰ καὶ ὁ στολισμός. αἱ χεῖρες καὶ τὸ πρόσωπον καὶ ἡ λοιπὴ διαγραφὴ τῶν ὄψεων, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀποστόλων προσκυνουμένην.

Τρίτον δὲ λέγεται καὶ Λουκᾶς πρῶτος ποιῆσαι τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου, ὡς καὶ ἐν Ῥώμῃ λέγουσιν πολλοὶ ἑωρακέναι τὰς τοιαύτας εἰκόνας.

NB. Эти сказанія объ иконахъ написаны въ XIII вѣкѣ, а къ рукописи XI вѣка пришиты переплетчикомъ.

[22) Μῆνες Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων καὶ Αἰγυπτίων:—

23) Χρησμοὶ θεολογίαι φιλοσόφων Ἑλλήνων:—]

№ 514 (**550**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Пандектъ церковный, на пергаминѣ [лл. 489 *А*], въ большой листъ, [355×250 *Г*], писанный въ XIII вѣкѣ, въ два столбца [по 73 строки *А*], мелкимъ, но некрасивымъ почеркомъ, содержитъ: 1) Псалтирь, 2) Октоихъ, 3) Двѣнадцать Миней, 4) Тріодь, 5) Чтенія евангельскія и Чтенія бытій, паремей и пророчествъ — съ четвертаго дня сырной недѣли. Въ Минеяхъ помѣщены евангелія и апостолы рядовые, чтенія изъ Ветхаго Завѣта, и краткіе синаксари.

Выписки мои:

... Января 5 дня. Предпразднество Богоявленій. Стихиры:

Τὸ εὔκλεὲς τῶν πατέρων ὄντως ποθήσασα...

Ὁ τῶν Ἰὼβ συγχωρήσας τῷ ἐξαιτήσαντι...

Τὸ τοῦ νυμφίου ὡραῖον...

и т. д.

На утрени. На первомъ Стихословіи:

Εὐφραίνου ποταμὲ Ἰορδάνη· ἐν σοὶ γὰρ...

На второмъ Стихословіи:

Ἀδὰμ τὴν γύμνωσιν ἐνδύων εὔσπλαγχνε καταστολὴν δόξης...

Μέγας ἥλιος ἐν Ἰορδάνῃ λάμψαι ἔρχεται...

Κανών. Ὠδὴ α'. Δεῦτε λαοὶ ᾄσωμεν.

Στέψαι τὴν σὴν ᾄσμασι μνήμην...

Ὠδὴ α'. ἦχος βαρύς. Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ. τῷ Βο.

Δεῦτε πιστοὶ συμφώνως ἑορτάσωμεν...

— Января 6 дня. Θεοφάνια. На Господи воззвахъ. Стихиры:

Τὸν φωτισμὸν ἡμῶν, τὸν φωτίσαντα πάντα ἄνθρωπον...

Τοῦ λυτρωτοῦ ἡμῶν...

Ἀναγνώσματα: Ἐξόδου...

Μετὰ τὸ εὐαγγέλιον Μάρκου, τὰ διακονικὰ καὶ τὰς εὐχάς. Καὶ μετὰ τὸν ἁγιασμὸν εἰσερχόμεθα ἐν τῷ ναῷ καὶ στήσαντες χορὸν λέγομεν: Δόξα καὶ νῦν. Ἦχος πλαγίου: Ἀνυμνήσωμεν οἱ πιστοί. Εἶτα τὸ, «Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου... εὐλογήσω τὸν Κύριον...

Εἰς λιτήν:

Ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις...

Ὁ ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον...

Κανών. Ὠδὴ α'. Κύματι θαλάσσης τὸν κρύψαντα πάλαι...

Ὠδὴ γ'. Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων κρεμάσαντα...

Ἐν τῷ ὄρθρῳ

Κανὼν Κοσμᾶ μοναχοῦ.

Ὠδὴ α'. Βυθοῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα. (Ἀδὰμ τὸν φθαρέντα)

Ὠδὴ γ'. Ἰσχὺν διδοὺς τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν κύριος...
Στειρεύουσα πρίν, ἡ τεκνωμένη δεινῶς σήμερον...

— Марта 25. Стихиры на Благовѣщеніе:

Βουλὴν προαιώνιον...

Φαίνη μοι ὡς ἄνθρωπος...

Θεὸς ὅπου βούλεται... Δόξα.

Ἀπεστάλη ἐξ οὐρανοῦ Γαβριήλ...

— Изъ Синаксаря о Софроніи, патріархѣ Іерусалимскомъ. Софроній родился въ Дамаскѣ отъ благородныхъ родителей. Въ Египтѣ исцѣленъ былъ отъ глазной болѣзни свв. Киромъ и Іоанномъ, и потому написалъ житіе ихъ. Послѣ сего былъ епископомъ Іерусалимскимъ. А по взятіи Іерусалима персами ушелъ въ Александрію къ патріарху Іоанну Милостивому, которому, по смерти его, написалъ похвальное слово. Оттуда возвратился въ Іерусалимъ. Оставилъ по себѣ очень много сочиненій, научающихъ жить о Богѣ, и въ числѣ ихъ житіе св. Маріи Египетской.

Января 10 дня 1861 г.
Джуванія.

№ 515.

Въ той же библіотекѣ.

Πανδέκτης, Сборникъ на хлопчатной бумагѣ, въ малый листъ, XIII вѣка, содержитъ:

1) Аскетическій сборникъ въ родѣ, Ἀσκητικὴ τῶν ψυχῶν ὑποτύπωσις τοῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Начала и конца нѣтъ.

2) Νομοκάνων σὺν θεῷ περιέχων συνοπτικῶς ὅλους τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ ἑτέρων θεοφόρων πατέρων, ἑρμηνευθὲν προτροπῇ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τοῦ λογιωτάτου διακονου τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ νομοφύλακος κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστηνοῦ.

3) Τοῦ ἁγίου Διονυσίου Ἀλεξανδρείας περὶ τοῦ Πάσχα:—

Διονύσιος Βασιλίδι τῷ ἀγαπητῷ μου υἱῷ καὶ ἀδελφῷ καὶ συνλειτουργῷ καὶ θεοπρεπεῖ ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Ἀπέστειλάς μοι, πιστότατε καὶ λογιώτατε υἱέ...

4) Τοῦ μητροπολίτου Κρήτης κυροῦ Ἡλιοῦ ἀποκρίσεις πρός τινα μοναχὸν Διονύσιον περὶ διαφόρων αὐτοῦ ἐρωτήσεων:

Τὸ μὲν ἀσθενὲς τῆς ἐμῆς διανοίας καὶ ἄπορον, πνευ-

ματικὲ ἀδελφέ, ἐπεῖχε μου τὴν γλῶτταν πρὸς τὰ παρὰ σοῦ διαπορητικῶς προτεινόμενα...

5) Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου λόγος περὶ παρθενίας.

Ἀρχὴ λόγου σωτηρίας πρὸς τὴν παρθένον...

6) Ὑπόθεσις περὶ τῶν Βραχμάνων:

Ἡ πολλὴ φιλοπονία σου καὶ φιλομάθεια φιλοκαλία...

Краткая, пустая статья. Авторъ этой статьи въ началѣ ея говоритъ о себѣ: Ἐγὼ εἰς τὰ ἀκροτήρια μόνον ἔφθασα τῆς Ἰνδικῆς πρὸ ἐτῶν ὀλίγων μετὰ τοῦ Μωϋσέως τοῦ ἐπισκόπου τῶν Ἀδουλήνων. Онъ не видѣлъ Брахмановъ, но слышалъ о нихъ παρά τινος Θηβαίου σχολαστικοῦ, ἑκουσίως μὲν τὴν ἀποδημίαν ποιησαμένου, ἀκουσίως δὲ τῇ αἰχμαλωσίᾳ περιπεσόντος.

№ 516.

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Λόγοι διάφοροι, на бумагѣ въ малый листъ. Рукопись недавняя.

1) Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ περὶ προσευχῆς, ἑρμηνεία εἰς τοὺς μακαρισμούς.

2) Συμεὼν τοῦ νέου θεολόγου περὶ ἀλλοιώσεως ψυχῆς καὶ σώματος, τῶν ἐξ ἀέρος, τῶν ἐκ στοιχείων, τῶν ἐκ βρωμάτων, καὶ τῶν ἐκ δαιμόνων ἐπιγινομένων ἡμῖν.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· ὀφείλει ὁ μοναχὸς μὴ μόνον τὰς ἐν τῇ ψυχῇ γινομένας ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς ἐπίστασθαι καὶ νοεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν...

3) Διάλογος πλουσίου ἐν τῷ Ἅιδῃ μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Λάζαρος.

Ἄκουσον πάτερ ἅγιε. Ἄκουσον μου βοῶντος.
Καὶ πέμψον τ' ἄκρον βάψηται Λάζαρος τοῦ δακτύλου.

4) Διάλογος περί τινων συνοδοιπορευσομένων εἰς ἕν, περί τε οὖν νηστείας, καὶ τηρήσεως δεσποτικῶν ἐντολῶν καὶ ἀποστολικῶν παραδόσεων. Οἱ διαλεγόμενοι: Δίκαιος, Ὑποκριτής, Ἀληθής.

Δίκαιος: Δεῦτε, ἐπιβῶμεν τῷ παντοχείῳ τούτ', ἵν'

*

ἀριστήσωμεν, ὦ φίλοι· ἐπεὶ πρὸς ἑσπέραν ἐστίν, καὶ ἡ ἡμέρα κέκλικεν...

Разговоръ длинный.

5) Λόγος ὠφέλιμος περὶ τῆς ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως· ἐγεγόνει δὲ κατὰ τὸ ͵ςϠΝα (6951=1443) ἔτος ἰνδικτιῶνος τῆς τρεχούσης ἕκτης· τῶν τριῶν πατριαρχῶν, Φιλοθέου Ἀλεξανδρείας, Ἰωακεὶμ Ἱεροσολύμων καὶ Δωροθέου Ἀντιοχείας, περὶ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ πρὸς Ἰταλίαν γεγονυῖαν σύνοδον, ὡς μὴ ὠφείλει γενέσθαι· ἐν δὲ τῇ Συρίᾳ ταύτην σύνοδον ἁγίαν συγκροτήσαντες οἱ ῥηθέντες πατριάρχαι καὶ γραφὴν ἁγίαν ἐξέθεντο περὶ τῆς ἀμωμήτου καὶ ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἐπειδὴ ἧκει καὶ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης ἐνταῦθα τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Καισαρείας Καππαδοκίας ἅμα μὲν προσκυνῆσαι τὸν πάνσεπτον καὶ ἅγιον τάφον, καὶ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἱστορῆσαι τόπους...καὶ δηλοποιῆσαι τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει γενόμενα σκάνδαλα διά τε τὴν συναθροισθεῖσαν κουστωδίαν ἐν Φλωρεντίᾳ μιαρὰν σύνοδον...

6) Μανουὴλ ὁ μέγας ῥήτωρ τῆς ἱεροαγίας μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τῷ τιμιωτάτῳ φρὰ Φραντζέσκῳ πρεδικατόρῳ χαίρειν.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἐλθὸν γράμμα...

№ 517 (**2089**).

Въ той же библіотекѣ.

Πανθέκτης μικρός [часть, кажется, рукой Максима Маргунія;] на бумагѣ in 4⁰ [лл. 270 (200×155, 147×89) по 28 строкъ; отдѣльныя произведенія разными почерками] XVI вѣка, содержитъ [на л. 4ᵃ (поздн. рук.) Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:— и затѣмъ]

1) лл. 5ᵃ—59ᵃ Γρηγορίου Νύσσης περὶ τοῦ βίου Μωσέως τοῦ νομοθέτου καὶ τῆς κατ' ἀρετὴν τελειότητος:—

Προοίμιον. Οἷόν τι πάσχουσιν...

2) лл. 64ᵃ—90ᵃ Οἶμαι Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ εἰ-

ναι τὸ σύγγραμμα πρὸς Θωμᾶν τὸν Ἡγιασμένον, ὡς εὕρηται ἔν τινι τόμῳ τοῦ Μαξίμου ἐν τῇ Βισσαρίωνος βιβλιοθήκῃ [1]) [и in m. Μαξίμου οἶμαι εἶναι τὸ πόνημα)

Πρόθεσιν καὶ τὴν προσβολὴν μειοῖ τὴν κακίαν... οὐχὶ παῖδας τῇ ἡλικίᾳ:—

съ примѣч. писца: μέχρι τούτου εἶχε τὸ πρωτότυπον.

3) По оглавленію видно, что дальше находилась Ἑρμηνεία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ Ἐφέσου ἀρχιεπισκόπου на 12 лл.; но уже во время преосв. Порфирія эта часть рукописи была утрачена, какъ объ этомъ и отмѣчено на самой р-си: «Кто-то вырѣзалъ эту статью. Жаль! А. Порфирій».]

4) лл. 104ª—168ª Τοῦ τῇ θεοῦ χάριτι εὐσεβοῦς νομοφύλακος Ἰωάννου διακόνου τοῦ Εὐγενικοῦ ἀντιρρητικὸς τοῦ βλασφήμου καὶ ψευδοῦς ὅρου τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ συντεθέντος κατὰ τὴν πρὸς Λατίνους σύνοδον:—

Τὸν μὲν πάντας ἀνθρώπους πραότητι διαφερόντως νενικηκότα Δαβὶδ... Длинное разсужденіе.

5) лл. 172ª—190ᵇ Σχολαρίου διάλογος [περὶ τῆς τοῦ θείου πνεύματος ἐκπορεύσεως добавляетъ оглавленіе]. Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα: Ὀλβιανός, Εὐλόγιος καὶ Βενέδικτος:—

Ὀλβιανός: Ἀλλὰ καιρὸς ἐστὶν ἐπισκέψασθαι, ὦ Εὐλόγιε, εἰ βούλει, τὰ τοῖς Λατίνων διδασκάλοις τοῖς νεωτέροις περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως ἠπορημένα...

[6) лл. 190ᵇ—197ª Τοῦ Ψελλοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸ τοῦ προφήτου Σολομῶντος ῥητὸν τὸ φάσκον· Ἡ σοφία ᾠκοδόμησεν αὐτῇ οἶκον καὶ ὑπήρ[ ] στήλους ἑπτά. συντείνει δὲ αὕτη καὶ εἰς τὰ β΄ τροπάρια τοῦ κανόνος τῆς μεγάλης πέμπτης τῆς α΄ ᾠδῆς ἤτοι εἰς τὸ ἡ παντακτία καὶ τὸ μυσταγωγοῦσα φίλους ἑαυτὸν (не допис.)

Ἔγραψε μὲν ὁ Σολομῶν... καὶ τοῦ αἵματος πίωμεν.

---

[1]) Это не заглавіе, а схолія принадлежащая Маргунію и потому помѣченная впереди μαξ.]

7) лл. 198ª—218ª] Τοῦ σοφωτάτου Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ καὶ ὑπερτίμου σύνοψις τῶν νόμων διὰ στίχων ἰάμβων καὶ πολιτικῶν πρὸςτὸν βασιλέα κύριον Μιχαὴλ τὸν Δοῦκαν, ἐκ προστάξεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ βασιλέως.

Πολὺ καὶ δυσθεώρητον τὸ μάθημα τοῦ νόμου,
Ἐν πλάτει δυσπερίληπτον, ἀσαφὲς ἐν συνόψει.
Καὶ λόγῳ δυσερμήνευτον, ἀλλ' ὅμως ἀναγκαῖον
Καὶ δεῖ τὸν αὐτοκράτορα τούτου μᾶλλον φροντίζειν.
Δικαίως γὰρ τὸ δίκαιον ἐν δίκαις φυλακτέον.
Ὅθεν ἐγώ σοι τὰ πολλὰ τοῦ λόγου συνοψίσας,
Εὐθήρατόν τι σύνταγμα πεποίηκα τῶν νόμων.
Πρῶτον δ' ἑρμηνευτέον σοι, πόσα τοῦ νόμου μέρη·
Τὸ μὲν γὰρ τούτων Κώδικες οὕτως ὠνομασμένον
Πτυχίον δωδεκάβιβλον, ὅ φασι διατάξεις,
Ἔχει δὲ τοῦτο δόγματα, δέσποτα, βασιλέων
Ἀντιγραφάς τε νομικὰς καὶ δικῶν ἀποφάσεις.
Τὸ δὲ καλοῦσι Δίγεστα, Ῥωμαϊκὴ δ' ἡ κλῆσις.
Ὑπάρχει δὲ τὸ Δίγεστα ἑλληνικῶς Πανδέκτης,
Ὅτι καὶ νόμων πέφυκε παντοδαπῶν δοχεῖον.
Καὶ πλεῖστοι συνεγράψαντο τοὺς νόμους τοῦ Πανδέκτου.
Τῶν δὲ Διγέστων, δέσποτα, παντοδαπὰ τὰ μέρη·
Τὰ μὲν γὰρ πρῶτα λέγουσι περὶ συναλλαγμάτων.
Τετράβιβλος δ' ἡ σύνταξις κλῆσις τῶν πρώτων πρώτη.
. . . . . .
Ἡ δὲ in rem πολυσχεδὴς καὶ πολυώνυμός τις.
Καθόλου γὰρ καὶ μερικὴ ἔστι ἰμπόνα φίδε.
Ἡ μὲν γὰρ ουτιλία τις δανεισταῖς διδομένη·
Ἡ δὲ κομφεσαρία τις, ἡ δὲ νεγατορία.
Ἡ δὲ πιβιτορία τις, ἡ δὲ σπεκιαλία.
Ἑτέρα τις σερβιανή, ἄλλη πουβλικιάνα.
Καὶ αἱ ἰμ φάκτουμ ἀγωγαὶ πολλαί τε καὶ ποικίλαι.
Τούτων αἱ μὲν πραιτώριαι, αἱ δὲ πουπιλαρίαι·
Αἱ μὲν ἐκ νόμου τρέχουσιν, αἱ δὲ ἀρβιτραρίαι.
Αἱ μὲν ἁπλοῦν, αἱ δὲ διπλοῦν, αἱ δὲ τὸ διαφέρον,
Αἱ δὲ τὸ τετραπλάσιον τοῦ χρέους ἀπαιτοῦσιν.

Αἱ μὲν αὐτῶν ἀνάλιαι, αἱ δὲ καὶ περπετούαι.
Ἡ χρῆσις τῶν ἰμ φακτούμ πολύμορφος τυγχάνει.
Ἡ ἰουδικάτι. . .

8) лл. 222^a—238^a Χρυσοστόμου εἰς τὴν Χριστοῦ γένναν:—

Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον....ἀμήν.

9) лл. 240^a—248^b Λόγος εἰς τὴν ἐξ Ἀντιοχείας ἀνακομιδὴν τῆς σεβασμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. (вверху допис. ἰανν. ζ′ и ἀδήλου)

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπεδήμησε πρόδρομος. . .

Содержаніе:

. . . [л. 241^b] Βούλομαί τι περὶ τοῦ προφητικοῦ σκήνους καὶ τῆς αὐτῷ συμπεφοκυΐας χειρὸς παλαιᾶς ἐχόμενον δικαιώσεως τῷ ἱερῷ τούτῳ θεάτρῳ διασαφῆσαι· καὶ ἃ περὶ τούτων ἠκούσαμέν τε καὶ ἔγνωμεν καὶ ἀρχαΐζουσαι ἱστορίαι παραδεδώκασι, σαφηνίσαι πλατύτερον.

. . . [л. 242^a] οὗ [ἐν Σεβαστῇ подраз.]. . . τὸ τοῦ κήρυκος τῆς ἀληθείας τετάφθαι σῶμα διαφημίζουσιν· ἔνθα καὶ προυϋπάρχειν τάφον ἕτερον τοῦ προφήτου λέγουσιν Ἐλισσαί, ὡς ὁμοῦ τοῖν σοροῖν ἀμφοῖν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ διακειμένοιν ὁρᾶσθαι· ἐν οἷς καὶ ναὸς ὑπερμεγέθης καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν θαύμασι καὶ κάλλεσι τὸ ἀσύγκριτον ἔχων πάλαι διῳκοδόμητο· οὗ τὸ χρόνῳ τῆς σκέπης διαρρυείσης, ἐν ὑπαίθρῳ διὰ τούτου καταλελεῖφθαι οἰκοδομήματι, ἑνὸς μόνου δωματίου ἀβλαβοῦς διαμεμενηκότος καὶ ἱερῶν σκευῶν φυλακτήριον χρηματίζοντος. ἐν ᾧπερ αἱ τῶν προφητῶν σοροὶ συγκλειόμεναι τὸ ἀσφαλὲς ἐτήρουν ἀνάχωτον. Τοῦ δ' εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ τὰς ἁπανταχοῦ περινοστοῦντος χώρας, ἐπείπερ καὶ εἰς τὴν Σεβαστὴν πόλιν ἧκε περιοδεύων, πόθῳ τῆς Ἀντιόχου βαλλόμενος πόλεως, ὡς ἐκ ταύτης καὶ φὺς γενόμενος· ἦν μὲν αὐτῷ σπουδὴ ὁλόκληρον ἐκεῖνο τὸ ἱερὸν ἀνελέσθαι τοῦ Προδρόμου σῶμα. ὡς δὲ οὐχ οἷός τε ἦν διὰ τὸ εὐφώρατον, τὴν δεξιὰν ὑφελόμενος χεῖρα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ φέρων ἤγαγε πόλιν. . .

. . . (л. 242^b) Ἔκειτο γοῦν ἡ χεὶρ ἐξ ἐκεῖνο καιροῦ παρὰ τοῖς Ἀντιοχεῦσι τιμωμένη καὶ θαύμασι τὴν ἐνοικοῦσαν αὐτῇ ἀεί-

ζωον χάριν πιστοποιουμένη. Ἰουλιανοῦ δὲ τυραννικῶς τῶν τῆς βασιλείας οἰάκων δραξαμένου. . . τὴν ἱερὰν τοῦ Προδρόμου χεῖρα κρυφίως ἔν τινι πύργῳ, Γωνίᾳ καλουμένῳ, ἐγκαθεῖρξαι σπουδὴν ἔθεντο, ὡς μὴ τῷ εἰδωλολάτρῃ εἴη ἁλώσιμος.

Изъ Севастіи мощи Предтечи, по распоряженію Іерусалимскаго патріарха, узнавшаго замыслы Іуліана, перенесены были въ Александрію и замѣнены другимъ тѣломъ.

[л. 242^b] . . . ἐν ᾧ καὶ θεηλάτης πληγεὶς ἐλεεινῶς τὸν βίον κατέστρεψεν. ὡς οὖν ὑπὸ πιστοῖς βασιλεῦσι τὰ Ῥωμαίων ἐγίνετο σκῆπτρα καὶ χριστιανοῖς ἐδίδοτο παρρησία, ἦν μὲν ἡ χεὶρ ἄγνωστος τοῖς τὴν Ἀντιόχου κατοικοῦσιν. Οὐκ εἰς μακρὰν δὲ διὰ θειοτέρας ὁράσεως ἀνεκαλύπτετο [л. 243^a], ἔνθαπερ ἦν κρυπτομένη. ἣν καὶ πιστῶς ἐκεῖθεν ἀνελόμενοι, τῆς περὶ αὐτὴν τιμῆς ἀπλήστως ἀντείχοντο. Χρόνων δὲ οὐκ ὀλίγων διαρρυέντων, βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τῆς εὐσεβείας ζηλοτῶν κατορθωμάτων ἔδρασέ τι καὶ τοιοῦτον· τὴν γὰρ θαυματουργὸν ταύτην δεξιὰν τοῦ Προδρόμου ἐξ Ἀντιοχείας, καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν χιτῶνα, τὸν ἐν Μαρατσμενῇ τῇ πόλει, καὶ τὴν ἐξ Ἐμέσης πάντιμον κεφαλὴν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν μετηνέγκατο· ἃ τῇ σφραγῖδι τοῦ ἐν ἁγίοις βασιλέως σεσημειωμένα ἐδείκνυτο, πρὸς τὸ μή τι ἐκ τούτων ὑπὸ τῶν ἀσπαζομένων παρασπασθείη. Τῶν οὖν σφραγίδων περιαιρεθεισῶν, τὸν ἐν τῷ Ἑβδόμῳ παρ' αὐτοῦ δομηθέντα τοῦ Προδρόμου ναὸν διὰ τοῦ δεσποτικοῦ χιτῶνος καὶ τῶν τοιούτων ἁγιάσας καὶ ἐνθρονίσας λειψάνων, πάλιν ταῖς οἰκείαις ἐπισημάνας σφραγῖσι, πρὸς τὰ ὅθεν ἀνῆλθον ἐξέπεμπεν[1]), μόνην τὴν προφητικὴν δεξιὰν ἀσήμαντον καταλελοιπώς, ἅτε καὶ μύροις ὑπαλειφομένην, καὶ κατὰ τὴν τῆς ὑψώσεως ἑορτὴν ἀνυψουμένην. Οὕτω μὲν περὶ τούτων τοῖς παλαιοῖς ἀνιστόρηται, ἄλλων ἄλλα περὶ ταύτης διηγουμένων, καὶ μηδενὸς μακρὰν τῆς ἀληθείας ἀποπλανωμένου, ἀλλ' εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς πίστεως ἔννοιαν συγκλειομένων, καὶ πᾶσαν ἀπιστίαν ἀπωθουμένων. Εἰ δὲ δὴ καὶ θαύματός τινος ἐπιμνησθῆναι, Ἀντιόχεια σὺν ἡμῖν μαρτυρή-

---

[1]) ἐξέπεμπον cod.

σει τῷ λόγῳ, ἔκ τινων ἐκεῖθεν ἐπιδεδημηκότων ταῖς ἡμετέραις ἐνηχηθέντος ἀκοαῖς.

Ἦν τίς που δράκων τοῖς ταύτης ἐμφολεύων ὁρίοις ὃν οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦντες θεοποιούμενοι ἐνιαυσιαίῳ ἐτίμων θυσίᾳ· ἡ δὲ ἦν κόρη παρθένος ἄρτι πρὸς ἥβην ἐλάσασα καὶ διὰ τὸ τῆς παρθενίας ἀμίαντον θῦμα τηρουμένη τῷ δράκοντι... Κατὰ δὴ τὸ εἰωθὸς ἐκεκλήρωτό τις χριστιανῶν τὸ ἑαυτοῦ θυγάτριον εἰς θυσίαν ἐπιδώσων τῷ δράκοντι. ὃς τοῖς φυσικοῖς διαπληττόμενος κέντροις [л. 243^b] ἐγκαρδίους στεναγμοὺς πρὸς τὸν μέγαν ἀνέπεμπε Π ρ ό δ ρ ο μ ο ν. καὶ ὅπως ἡ παῖς τοῦ θανάτου ἀπαλλαγῇ, σοφίζεταί τι τοιοῦτο. χρῆμα χρυσοῦ ἐν ἑαυτῷ ποιησάμενος κρυφίον, τὴν τιμίας χειρὸς ἐξαιτεῖται προσκύνησιν πρὸς τοῦ ταύτην διαφυλάττοντος· ὁ δὲ τῇ αἰτήσει παρεχώρει τὴν εἴσοδον. Ἐν τούτοις δὲ τοῦ ἀνδρὸς γενομένου, καὶ ὃν ἐπεφέρετο χρυσὸν λανθανόντως ὡς ἐν προσποιήσει προσκυνήσεως τῷ ἐδάφει ἐκχεάντος, κατευθὺ προεχώρει τῆς προσκυνήσεως. Ὁ δὲ νεωκόρος ἐπείπερ ὄμμασι λίχνοις ἀπεῖδε πρὸς τὸν χρυσόν, πρὸς τὴν ἐκείνου ἐπέτρεχε συλλογήν. ὁ δέ γε τὴν προσκύνησιν αἰτησάμενος συγκεκυφὼς καὶ ὅλον ἑαυτὸν τῇ σορῷ ἐπικλίνας, πόθῳ θείῳ βαλλόμενος, τὸν τῆς σεπτῆς δεξιᾶς ἀντίχειρα δάκτυλον σὺν τῷ ἀσπασμῷ τῇ τῶν χειλέων προσψαύσει τοῖς ὀδοῦσιν ἀποτεμὼν καὶ περικρύψας, ὡς τάχους εἶχε, τοῦ ἱεροῦ ἐπανέτρεχε. Καὶ δὴ ὡς τῆς θυσίας ἡμέρα ἐφειστήκει καὶ τὸ τῶν πολιτῶν καὶ περιοίκων συνείλεκτο θέατρον, πρόσεισιν ὁ πατήρ, τὴν παῖδα πρὸς θυσίαν ἐπιφερόμενος. καὶ κατεγγὺς τοῦ δράκοντος γεγονώς, ἐπείπερ εἶδεν αὐτὸν μέγιστόν τε καὶ ἄμετρον κεχηνότα καὶ φρικώδεσι συριγμοῖς τοὺς ἀκούοντας καταπλήττοντα καὶ τοῦ θύματος ἐφιέμενον, τὸν ἱερὸν καὶ πάνσεπτον δάκτυλον μέσον ἀκοντίσας τοῦ φάρυγγος τῇ τούτου ἐπεμβολῇ τὸν θάνατον αὐτῷ συνεσήνεγκε... Τὸ δὲ περιεστηκὸς πλῆθος τῷ ὑπερβάλλοντι τοῦ θαύματος ἐκπληττόμενον, ἐνχαριστηρίοις φωναῖς τὸ θεῖον ἠμείβοντο· ἐξ οὗ καὶ ναόν, ἔνθα τὸ θαῦμα τετέλεστο, τῷ Προδρόμῳ ἐδείμαντο, κρεμαστὸν αὐτὸν ὀνομάσαντες· εἴτε διὰ τὸ τῆς γῆς ὕπερθεν τοῦ ναοῦ ἔδαφος εἶναι μετέωρον, εἴτε διὰ τὸ πρὸς οἰκοδομημάτων ὕψει τὴν τούτου εὐρυχωρίαν ἐκτετᾶσθαι ὡς μικροῦ τοῖς ὁρῶσι δοκεῖν ἀέριον κρέμασθαι· ἐν ᾧ τὸν ἱερὸν τοῦτον καὶ

θαυματουργὸν ἀποθέμενοι δάκτυλον, ἐτησίοις τιμῶσιν αὐτὸν πανηγύρεσι...

... [л. 244[a]] Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ βαρβαρικὸν τοῦτο γένος τῶν παλαιῶν ἐξερπῦσαν καταδύσεων τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας φεῦ μοι τὸ πλεῖστον ὑφείλετο καὶ πρὸς ἐξουσίαν τὴν ἑαυτοῦ ὑπηγάγετο, τότε δὴ καὶ ἡ Ἀντιόχου πόλις μετὰ τῶν ἄλλων εἰς δουλείαν συνελαμβάνετο... ἐν ταύτῃ τῆς ἱερᾶς χειρὸς ἀποτεθειμένης... πολλοῖς μὲν θαύμασιν ἐδοξάζετο, πλεῖσταις δὲ παραδοξοποιΐαις ἐμεγαλύνετο. λέγεται γάρ τι καὶ τοιοῦτο τερατουργεῖσθαι σημεῖον· πότε μὲν τοὺς τῆς τοιαύτης ἁγίας χειρὸς δακτύλους ἐπιτετᾶσθαι, πότε δὲ συστέλλεσθαι, ὧν τῇ μὲν ἐκτάσει εὐφορίαν ἐπιδηλοῦσθαι καρπῶν, τῇ δὲ συστολῇ ἀπορίαν καὶ ἔνδειαν... Многіе желали взять ее въ Константинополь, но не удавалось.

... [л. 244[b]] κατὰ τήνδε τὴν γενεὰν τὸ μέγα τοῦτο καὶ ὑπερφυὲς ἀνακαλυφθῆναι τεράστιον, καθ' ἣν Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, οἱ μεγάλης εὐφημίας ἐπάξιοι ἐξ αὐτῆς γεννήσεως τῇ πορφυρίδι σπαργανωθέντες, τὰς αὐτοκρατορικὰς ἡνίας διεῖπον καὶ διεζώννυντο, ὅπερ ἐστὶν ἡ τῆς πανσέπτου χειρὸς τοῦ Προδρόμου ἐξαγωγὴ καὶ ἀνάκλησις, ὁ δὲ τῆς ἀνακλήσεως τρόπος ὡς λίαν θαυμαστὸς καὶ παράδοξος.

Ἀνήρ τις τῶν τῆς Ἀντιόχου κλήρῳ διακόνων συνταττόμενος ἐπίπνους ἄνωθεν γεγονὼς καὶ ζήλου θείου ἀνάπλεως πεφυκώς, διενοεῖτο καθ' ἑαυτόν, εἴγε δύναιτο τὴν τοῦ Προδρόμου δεξιὰν ὑφελόμενος χριστιανοῖς χαρίσασθαι δῶρον ποθούμενον· καὶ δὴ πρὸς πεῖραν ἀνεχώρει τοιάνδε. Ναὸς περικαλλὴς καὶ μετάρσιος ἐπ' ὀνόματι τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἀνὰ τὸ ἄστυ τοῦτο ἀνίδρυται· οὗ ἐν τοῖς προαυλίοις τὴν κατοίκησιν ποιησάμενος, τῷ τῶν ἐκεῖσε ἱερῶν σκευῶν φύλακι πρὸς γνησίαν φιλίαν συνήπτετο· ὡς ἐκ τούτου πειρᾶσθαι σὺν αὐτῷ· καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τῇ τῆς τιμίας χειρὸς προσεδρεύειν σορῷ· ὡς δὲ οὐκ ἐπένευε πρὸς τὴν αἴτησιν ὁ τὴν φυλακὴν ἐγκεχειρισμένος, τῶν ἀδοκήτων τι διανοούμενος, πρὸς ἑτέραν μέτεισι μηχανήν, καὶ πολυτελεῖ τραπέζῃ τοῦτον εὐφράνας καὶ φιλικαῖς προπόσεσί τε καὶ δεξιώσεσι, πρὸς βαθὺ καὶ θανάτου γείτονα καταγαγὼν ὕπνον, τὰς κλεῖς τῆς σοροῦ ὑφελόμενος, καὶ διά τινος θυρίδος ἀωρὶ τῶν νυκτῶν ἑαυτὸν κα-

θεὶς τῷ ναῷ, ἠρέμα ἀψοφητὶ τὴν ἱερὰν ὑπανοίξας [л. 245ᵃ] σορόν... λαμβάνει τὴν ποθουμένην τιμίαν δεξιὰν καὶ ἡσυχῇ ὀπισθόρμητος ἐξιών, κρύπτει μὲν παρ' ἑαυτῷ σὺν ἀσφαλείᾳ τὸ κλαπέν, ὡς μή τινι τῶν βαρβάρων γένηται γνώριμον. ἐντεῦθεν ἔξεισι τῆς Ἀντιόχου καὶ τῆς ὁδοῦ εἴχετο... Τὰς χαλεπὰς καὶ θανατηφόρους ἐκείνας ὁδοὺς διεληλυθώς, τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρέγων ἐπέβαινεν... Ὡς δὲ βασιλεὺς ὁ πιστὸς τὴν ταύτης εὐηγγελίζετο ἄφιξιν, καὶ τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος κατεπλήττετο... τοὺς δὲ τουτὶ τὸ ἅγιον ἀναληψομένους... ἐξέπεμπεν... τοιγαροῦν ἐπεὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἄστυ Καλχηδόνος ἤδη προσήγγιζε, ναῦς μὲν βασίλειος ἐξεπέμπετο, καὶ ἱεράρχης σὺν ἱερεῦσι, καὶ ὅσον τῆς συγκλήτου ἐπίσημον συνεπέμπετο τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο θησαύρισμα μεταγάγαι πρὸς τὰ βασίλεια... συνέδραμε δὲ καί τι τῶν ἄλλων παραδοξότερον καὶ τῇ τιμίᾳ χειρὶ τοῦ Προδρόμου ἐπάξιον· ἑορτὴ γὰρ παρῆν τῆς τῶν ἁγίων φώτων ἡμέρας... ἣν [подраз. τὴν θείαν χεῖρα] βασιλεὺς ὁ φιλοχριστότατος ὡς οὐράνιόν τι καὶ ἀκήρατον δῶρον ὑποδεξάμενος... ἐν μέσῳ τῷ τῶν βασιλείων ναῷ ἀποτίθησιν ... [л. 246ᵃ] Τελέσαντές τε καὶ πανηγυρίσαντες, ἑορταῖς ἐτησίοις τιμᾶν κεκρίκαμεν ἄξιον τὴν κατάπαυσιν... Καὶ νῦν ἰδοὺ πάρεστιν ἡ πανεύσιμος αὕτη καὶ λαμπρὰ ἑορτὴ διὰ τῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ κυκλικῆς περιόδου, ὄμβρους θαυμάτων ἡμῖν ἐπιστάζουσα ... Πρόκειται ἡ πάντιμος καὶ πανένδοξος τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου χείρ, ἀσωμάτοις περικυκλουμένη δυνάμεσι...

... [л. 248ᵃ] Ἀλλ' ὦ βαπτιστά, καὶ Λόγου φωνὴ καὶ ἡλίου αὐγή, καὶ νόμου σφραγίς, καὶ χάριτος ἀπαρχὴ ... ἐπίστηθι σήμερον ἀοράτως ἡμῖν... ὅλως τῷ ἱερῷ τεμένει τούτῳ ἀδιαστάτως ἐπιφοιτῶν, τοῦ ἐν σοὶ πεποιθότος πιστοτάτου τάχα βασιλέως τὴν πίστιν ἱστόρησον, τὸ πρὸς σὲ τοῦ πόθου διακαὲς ἐπιμέτρησον. Ἴδε, οἵαις σὲ δεξιοῦται ταῖς πανηγύρεσιν, οἵαις φωτοφανείαις τιμᾷ, ἡλίκαις πνευματικαῖς μελῳδίαις καὶ λαμπαδουχίαις φωτοφανέσι καταλαμπρύνει τῆς χειρός σου τὴν εἴσοδον... ἀμήν:—

NB. Это слово написано хорошимъ слогомъ.

10) лл. 249ᵇ—250ᵇ Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ εἰς τὸ θεολογικὸν ῥητὸν τὸ λέγον· «διὰ τοῦτο μονὰς ἀπ' ἀρχῆς εἰς δυάδα κινηθεῖσα μέχρι τριάδος ἔστη».

Οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ φίλτατοι παῖδες, οὓς διὰ τῆς φιλοσοφίας ὠδίνησα, ὅτι ποτε πέπονθα τῷ πατρὶ περὶ τουτοῖ τὸ ῥητὸν, τὸ, διὰ τοῦτο μονὰς ἀπ' ἀρχῆς εἰς δυάδα κινηθεῖσα μέχρι τριάδος ἔστη... ὑμῖν δίδωμι ἐννοεῖν.

11) лл. 250^b—252^b Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητόν. «γίνεσθε φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις.

Μία καὶ αὕτη τῶν παρὰ τοῦ θείου λόγου πρὸς τοὺς μαθητὰς παραινέσεων· τὸ δὴ σπεύδειν τὸ φρόνημα μὲν μιμεῖσθαι τῶν ὄφεων, τῶν δὲ περιστερῶν τὸ ἀκέραιον... ἐπίστασθαι τὴν ἀφαίρεσιν.

12) лл. 253^a—255^b Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν τὸ φάσκον· «ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει».

Ἑκάστου τὸ ἔργον, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει... τοῦ ἐλεῆσαι ἡμᾶς:—

[13) лл. 256^a—263^a Толкованіе символа вѣры, безъ заглавія, для котораго оставлено мѣсто; in m. часто стоитъ παχω.

Πιστεύω· Εὐαγγέλιον. Πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; Καὶ πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἀπόστολος· πίστευσον...

14) лл. 263^a—264^b Ἐπακολουθῶν ἐγὼ τῇ ὁμολογίᾳ ὡς χρὴ ποιεῖν τοὺς τὸ μοναχικὸν σχῆμα λαμβάνοντας εἶπον οὕτως·

Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ... καὶ ἡ δωρεὰ αὐτοὺς δίδωσι:— съ помѣткой писца: ὡς ἔκειτο ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἐν πᾶσι:—

15) л. 265^b Ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Φωτίου βιβλιοθήκης τμήματος σκβʹ.

Ἀνεγνώσθη βιβλίον Ἰωβίου... ὅλως συνθέσεως:—]

№ 518.

Въ Синаеджуваніийской библіотекѣ.

Κῶδιξ βʹ, на бумагѣ in 4⁰ majori, въ кожаномъ переплетѣ, составленъ въ первой половинѣ XVIII вѣка.

Статьи въ этомъ кодексѣ:

1) Καλλινίκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συγιλλιῶδες γράμμα περὶ συστάσεως σχολῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1691 ἔτους ἐν μηνὶ ἰουλίῳ.

2) Λόγος ἠθικὸς συντεθεὶς παρὰ Σαμουὴλ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, παρατυχόντος κατὰ τὴν πόλιν Ἰασίου τῆς Μολδοβλαχίας, πρὸς νουθεσίαν καὶ θεάρεστον διαγωγὴν τῶν ἐν αὐτῇ εὐσεβῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων.

> Φοβερὸς ἐστάθη ὁ θυμὸς τοῦ μεγάλου θεοῦ, καὶ ἡ ὀργή του φρικωδεστάτη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου, οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου . . .

Длинное слово, въ которомъ витія обличаетъ многія злоупотребленія и дурные нравы Молдавскаго клира и народа.

3) Ὁ τόμος τῆς ἑνώσεως, ἤτοι ἔκθεσις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἑνώσεως ἐπὶ Κωνστατίνου καὶ Ῥωμανοῦ, τοῦ μὲν βασιλεύοντος, τοῦ δὲ τῷ τοῦ βασιλεοπάτορος ἀξιώματι διαπρέποντος.

> Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ θεός. . .

4) Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ περὶ τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ τοῦ μὴ ἄλλοτε ποτὲ ταῦτα κοινωθῆναι, κατὰ τὸν αὔγουστον μῆνα τῆς ε′ ἰνδικτιῶνος ἐν ἔτει ͵ϛφϟ′ (6590).

> Οἱ πονήρως τοῦ σώματος ἔχοντες. . .

5) Χρυσόβουλλον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως τοῦ κοσμοποθήτου κυροῦ Ἰωάννου Δούκα τοῦ Βατάζη κατὰ τὸν δεκέμβριον μῆνα τῆς β′ ἐπινεμήσεως τοῦ ͵ϛψλζ′ ἔτους.

> Ἔσονται οἱ λευῖται ἐμοί, τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῇ πάλαι χρηματίζει θεός. . . Ἡ γοῦν βασιλεία μου ἀθέμιτον εἶναι τοῦτο λογιζομένη διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς· ἐπὰν εἴς τινα τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐπισκόπων ἐπισυμβῇ θάνατος, μὴ πόδα παραβάλλειν ὅλως τοὺς κατὰ καιρὸν δοῦκας, οἱουδήτινος θέματος, ἤ τινα τῶν ὑπ' αὐτοὺς πρακτόρων, ἐν τοῖς κελλίοις τῶν τετελευτηκότων ἀρχιερέων, μητροπολιτῶν δηλονότι καὶ ἐπισκόπων, καὶ τὸ οἱονδήτι ἐκεῖθεν ἀναλαμβάνεσθαι, ἢ τοὺς ἐκεῖσε προσκαθημένους τε καὶ παρευρεθέντας προσγενεῖς αὐτῶν, ἢ τοὺς εἰς ὑπηρεσίαν

ἀποτεταγμένους τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρχιερεῦσι κατακρατεῖν καὶ ἕλκειν εἰς δόσιν νομισμάτων, καὶ τὸ οἱονδήτι ἀπὸ τούτων ἀναλαμβάνεσθαι. ἀποτραπήσεται καὶ πᾶς ἐκεῖθεν διασειστὴς τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου· Τὰ δὲ παρευρεθέντα ἐν τοῖς κελλίοις τῶν ἀρχιερέων, ἄν τε βιβλία ὦσιν, ἄν τε ζωαρκῆ εἴδη καὶ ἕτερά τινα χρειώδη, παρακελεύεται ἡ βασιλεία μου παραλαμβάνειν αὐτὰ τὸν ἐφ' ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ οἰκονόμον ἐνώπιον τοῦ κλήρου παντός, καὶ οἰκονομεῖν ὥστε ἀνελλιπῶς καὶ θεοφιλῶς γίνεσθαι πᾶσαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν τε καὶ κατάστασιν, μέχρις ἂν ἕτερος ἐνδημήσῃ ἀρχιερεύς· Ἐπὶ τούτῳ γὰρ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐγεγόνει...

6) Τόμος Σισινίου πατριάρχου περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφοὺς ἐξαδέλφας δύο, ἐν ἔτει ͵ϛφε' (6505=997).

7) Γράμμα τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Μιχαὴλ πρὸς Σιναΐτας ͵ζπδ' ἔτους (1576) φευρουαρίου μηνός.

Οἱ ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει Σινᾶ καὶ τοῖς αὐτοῦ μετοχίοις... Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν, πῶς ἐμάθαμεν διὰ ζώσης φωνῆς, ὅτι ὁ αὐτόθι πατριαρχεύων κὺρ Σύλβεστρος ἀπελθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν συνήγειρε λογομαχίας καὶ σκάνδαλα κατὰ τοῦ ὑμετέρου ἁγίου μοναστηρίου...

Противъ Александрійскаго патріарха Сильвестра, притѣснявшаго Синаитовъ.

8) Ἴσον τῆς γραφῆς, ὁποῦ ἔστειλαν οἱ Σιναΐται εἰς τὸν αὐθέντην τῆς Μολδοβλαχίας Βασίλειον Βοεβόδα κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας.

Ἐκλαμπρότατε ... Οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων ἢ πάντα τὰ γῆς πέρατα περιηχήσασα γλῶσσα Παύλου βαστάζειν διακελεύεται...

9) Ἴσον τοῦ κατὰ τῶν Σιναϊτῶν πατριαρχικοῦ γράμματος Ἰωαννικίου οἰκουμενικοῦ 1646 νοεμβρίῳ.

Τρισί τισι τρόποις διοικεῖσθαι πέφυκε τὸ ἀνθρώπινον γένος...

10) Τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου γράμμα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ ἄρχοντας τοῦ θρονου τῆς Ἀλεξανδρείας κατὰ τῶν Σιναϊτῶν 1646 ἔτους ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ.

Ἐντιμότατοι κληρικοὶ ... Γινώσκετε καλά, πῶς τὰ τέλη καὶ τὰς αἰτίας, καὶ τὰς ἀφορμὰς ὅλων τῶν πραγμάτων...

11) Καθαίρεσις τοῦ πρώην Κρήτης Ἰωάσαφ.

«Οὐδένα οἶμαι τῶν καὶ καλοῦ μικρὸν γευσαμένου καὶ θεοπνεύστου ῥήματος, ἀγνοεῖν καὶ ἀμφιβάλλειν...

12) Τὸ ἴσον καὶ ὅμοιον τοῦ πρωτοτύπου τοῦ συνοδικοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας τῶν Σιναϊτῶν, 1686 ἔτους κατὰ μῆνα ὀκτώμβριον.

Καθάπερ ἐν τοῖς παρὰ θεοῦ πλαστουργηθεῖσι ποιήμασι...

13) Γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Παρθενίου 1643 ἔτους κατὰ μῆνα αὔγουστον.

Πηγαῖα μὲ τῶν θείων μυσταγωγιῶν ὁ μέγας ἀρχιερεύς... дозволяетъ Синаитамъ служить литургію въ Джуванійскомъ подворьѣ.

14) Γράμμα οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωαννικίου 1651 ἔτους.

Συμβόλων ὄντων τῶν περὶ τὰ πράγματα λόγων καὶ χαρακτήρων ἀνδρικῶν τῶν ἡγεμονικῶν τῆς ψυχῆς παραπεμπομένων...

Дозволяетъ Синаитамъ служить литургію въ Джуван. подворьѣ ихъ.

Выписки изъ этой грамоты:

Въ 1672 году въ Іерусалимѣ при патріархѣ Досиеѣ были архіереи: Назаретскій Парееній, Петроаравійскій (πρώην) Дороѳей, Газскій Христодулъ, Неаполійскій Христофоръ. — Въ 1566 году игуменомъ Син. м-ря былъ не архіерей, а іеромонахъ Ѳеодулъ. Тогда Александр. патріархъ Іоакимъ завѣдывалъ Синайскимъ братствомъ и за него отписывался въ Венецію, что напрасно гвардіанъ св. гроба съ братіею жаловался въ Венеціи, будто Синайскіе монахи, живущіе въ Іерусалимѣ, какъ поклонники, помогали

греческому патріарху, νὰ πάρῃ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς φράρους μίαν πόρταν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου σπηλαίου εἰς τὴν Βηθλεέμ...

— Въ 1673 году въ іюнѣ м-цѣ вселенскій патріархъ Діонисій грамотою своею объявилъ, что Синайскій монастырекъ св. Георгія на островѣ Самосѣ съ имѣніями его не зависитъ отъ тамошняго архіерея.

15) Γράμμα Διονυσίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου 1672 ἔτους κατὰ μῆνα ἰούνιον о церкви св. евангелиста Матѳея въ крѣпости Хандакъ, на островѣ Критѣ, которую драгоманъ Порты Панаіоти отдалъ Синайскому монастырю.

16) 1685 г. Адріанопольскій митрополитъ Неофитъ отдалъ Синайскому м-рю въ Адріанополѣ малую церковь Іоанна Богослова Ὀρφανοῦ.

17) Γράμμα τοῦ Ἱεροσολύμων Νεκταρίου 1661 ἔτους κατὰ μῆνα σεπτέμβριον, о томъ, что посвященъ архіепископъ Синайск. горы Ананія.

18) Γράμμα τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου 1721 ἔτους κατὰ μῆνα μάϊον, о томъ, что посвященъ Іоанникій въ архіепископа Синайскаго.

19) Πρᾶξις τοῦ κυρ Γερασίμου, ἤτοι γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Καλλινίκου 1688 ἔτους ἐν μηνὶ ἰουλίῳ, о назначеніи бывшаго Касторійскаго митрополита Герасима на патріаршую каѳедру Александріи.

— Въ 1720 году Синайскимъ архіепископомъ былъ Аѳанасій, и Ѳиваидскимъ Арсеній. Они подавали голоса свои при избраніи Ливійскаго митрополита Самуила на патріаршую каѳедру въ Александріи.

8 февраля 1861 года.
Джуванія.

№ 519 (**1655**).

Πανδέκτης. Рукопись на бумагѣ, XVII вѣка, in 8° [(214 × 155) двумя основн. руками, съ оглавленіемъ, писаннымъ рукой Маргунія], содержитъ замѣчательныя статьи:

[1) л. 3—94ᵇ Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀναβαθμοὺς καὶ περὶ τῆς ἐννοειδοῦς αἰτίας τοῦ πνεύματος: —

Πρὸς τοὺς ἐρωμένους ὁ λόγος τί ἐστι τὸ...

2) л. 95[a] слѣдд.] Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου τοῦ Κυδωνιάτου σύνταγμα ἀνατρέπον καὶ καταβάλλον πλείστας ἀντιθέσεις καὶ ἀντιλογίας τῶνφιλονείκων Ἰουδαίων:

Φορτικὴ λίαν καὶ δυσχερὴς τυγχάνει γε οὖσα ἡ τῶν χριστιανῶν πρὸς Ἑβραίους διάλεξις... Весьма длинное разсужденіе.

3) Σύνταγμα δεύτερον περιέχον τὸν ἔλεγχον τῆς Ἰουδαϊκῆς πλάνης, ἐν σχήματι διαλόγου, Ἰωάννου Σαΐτου.

Ἰουδαῖος: Πολλὰ μεταξὺ σοῦ καὶ ἐμοῦ ῥήματα ...
Разговоръ весьма продолжительный.

4) Στίχοι ἰαμβικοὶ Ἰωάννου Σαΐτου παραινετικοὶ καὶ προτρεπτικοὶ ἐπὶ τὸν τῆς ἀγάπης σύνδεσμον πρὸς Μανουῆλον τὸν Μουρμουριανὸν καὶ Γεώργιον τὸν Καροφιλῆ συνομιλιτάς.

5) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ μεγάλου κεφάλαια ρν', μεταφρασθέντα παρὰ τοῦ σοφωτάτου λογοθέτου κῦρ Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ:

α. Χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ τοῦ πνεύματος θείᾳ ἕκαστος ἡμῶν τὴν σωτηρίαν πορίζεται...

[Далѣе между прочимъ находятся:

6) Γεωργίου ἀρχιεπισκόπου Νικομηδείας λόγος εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, ὅτε προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα: —

Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχὰς...

7) (третьей рукой) Περὶ ἀθανασίας ψυχῆς Κικέρωνος.

8) Григорія Нисск. 30 главъ къ Петру.

9) Третьей рукой, которая сдѣлала выписку изъ Цицерона, сдѣланы и другія добавленія.]

№ 520 (**1795**).

Πανθέκτης, на бумагѣ, содержитъ сшитыя вмѣстѣ рукописанія разныхъ вѣковъ. Замѣчательны между ними:

1) [лл. 2[a]—17[b] Ἡ ἐποφειλομένη πρὸς θεὸν ἐτήσιος εὐχαριστία, καθ' ἣν ἡμέραν ἀπελάβομεν τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν σὺν

ἀποδείξει τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων, καὶ καταστροφῇ τῶν τῆς κακίας δυσεβημάτων:—

Προφητικαῖς ἑπόμενοι ῥήσεσιν...

Смотри эту статью вполнѣ въ моемъ сборникѣ [Имп. Академіи Наукъ 129, стр. 759—816.

2) лл. 18ª—28ª Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία ἐκμυσταγωγῆς (!) ἐκκλησιαστική· ἐπίλυσις καὶ κατάστασις τῆς ἁγίας λειτουργίας:—

α'. Ὁ μὲν συμαντὴρ κατὰ τὸν τύπον...

β'. Ἐκκλησία ἐστὶν ναὸς θεοῦ...

конч.... καὶ ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ἀμήν:—

съ примѣч.: τέλος εἴληφεν ἡ θεία λειτουργία:— + ψέολωἔιοβφεν β αειθ οειοειψλχ℗ζίθ νιπλ'οθλω 'θνθζμσωψβω, т. е. τέλος εἴληφε ἡ θεία λειλειτουργία Νικόλαος ἀναγνώστης.

3) лл. 30ª—65ᵇ] Τοῦ μακαριωτάτου Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δαμασκηνοῦ κεφάλαια ριη' περὶ τῶν αἱρέσεων:—

[Χρὴ εἰδέναι πιστόν, ὡς πασῶν... παντελῶς ἀπηγόρευσεν:—

4) лл. 65ᵇ—70ª] Ἔκθεσις κατ' ἐπιτομὴν τοῦ τῶν Ἰακωβιτῶν δόγματος καὶ τῶν ἄλλων, ὧν ποιοῦσι παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀρθόδοξον πίστιν τε καὶ παράδοσιν, συγγραφεῖσα παρὰ Δημητρίου μητροπολίτου Κυζίκου ἐκ π(ορφυ)ρογεννήτου υἱοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῶν Χατζιτζαρίων.

Ἐπειδή σου τὴν ὑπερφυῆ καὶ τῷ ὄντι βασιλικωτάτην... καὶ ταῦτα σου κελεύσαντος ἐκθήσομαι:—

Смотри эту статью вполнѣ въ моемъ сборникѣ сочиненій объ ересяхъ.

5) Κανονικόν, безъ начала, содержитъ, кромѣ многихъ другихъ статей XIVᵉ вѣка, слѣдующія статьи:

a) Ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ προσερχομένους: περὶ τῶν ὀφειλόντων χρισθῆναι μύρῳ:—

b) Περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης: Λέων βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ β' βιβλίου τῶν διαταγῶν τοῦ Γ' τίτλου κεφάλ. α'.

Νόμος ἐστὶ κοινὸν παράγγελμα. φρονίμων ἀνδρῶν δόγμα. ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων ἐπιστροφή. πόλεως συνθήκη κοινή, ἔστι δὲ καὶ θεῖον εὕρημα...

Τίτλος α΄. περὶ βασιλέως. Τί ἐστι βασιλεύς.

Ἐκ τοῦ θτ΄ τοῦ βιβλίου τῶν διαταγῶν. τίτλος β΄. περὶ πατριάρχου: τί ἐστὶ πατριάρχης.

Τίτλος Γ΄. Περὶ τάξεως ἐπάρχου и т. д.

Очень много подобныхъ статей.

c) νη΄. Νόμος Ῥοδίων κατ᾿ ἐκλογὴν ἐκ τοῦ ιδ΄ βιβλίου τοῦ Διγέστου:

α΄. Ἐὰν πλοῖον ὁρμᾷ ἐπὶ λιμένα, ἢ ἐν ἀκτῇ· καὶ σῦλα πάθῃ τῶν ἀγκύρων· καὶ κατασχεθεὶς ὁ κλέπτης ὁμολογήσῃ, τοῦτον κελεύει ὁ νόμος βασανίζεσθαι, καὶ τὴν προσγινομένην ζημίαν διπλασίως δίδοσθαι.

β΄. Ἐὰν βουλήσει τοῦ ναυκλήρου οἱ ναῦται σῦλα ποιήσωσιν ἀγκύρων πλοίου ἑτέρου...

d) лл. 322ª—328ª Φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου συναγωγαὶ καὶ ἀποδείξεις ἀκριβῶς συνειλεγμέναι ἔκ τε συνοδικῶν καὶ ἱστορικῶν γραφῶν περὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ἑτέρων ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων:—

[e) лл. 349ª—382ᵇ Ἐρωτήσεις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κῦρ Μάρκου καὶ ἀποκρίσεις ἐπ᾿ αὐταῖς τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κῦρ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών:—

Ὁ μὲν θεοπάτωρ...]

f) Ἐρωτήματα ἅπερ χρήζουσιν οἱ χριστιανοὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαρακηνῶν, ἐρωτηθέντα παρὰ Μάρκου τοῦ ἐλαχίστου ἐν τοῖς πατριάρχαις Ἀλεξανδρείας ἐν ἡμέραις τῆς βασιλείας τοῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου, καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρ Γεωργίου, μηνὶ φευρουαρίῳ ἰνδικτιῶνος ιγ΄ ἐτῶν μετὰ τὴν σάρκωσιν τοῦ Κυρίου χιλίων διακοσίων γ΄:—

Ἐρώτ. Αἱ περὶ τὰ μέρη...

Вопросъ 1-й. О литургіяхъ Іакова и Марка, кои читались, ἀναγινωσκόμεναι, въ епархіяхъ патріарховъ

Александрійскаго и Іерусалимскаго, δεκταὶ εἰσίν, ἢ οὔ; Отвѣтъ: не должно принимать ихъ.

g) Περὶ τῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας σύγγραμμα Μιχαὴλ νομοφύλακος τοῦ Χούμνου, τοῦ γεγονότος μητροπολίτου Θεσσαλονίκης:—

Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι κοινὸν ... συγγενείας εὑρίσκεσθαι:—

h) лл. 404^b—406^a Περὶ μνηστείας καὶ ὅτι οὐδέν ἐστι γάμου τε καὶ μνηστείας διάφορον εἰς σύστασιν τοῦ θεμιτοῦ καὶ ἐννόμου:— μηνὶ ἀπριλλίῳ κϛ′ ἔτους ,ϛφοδ′.

При вселенскомъ патріархѣ Іоаннѣ. Съ нимъ засѣдали архіепископы Готѳійскій и Идрунтскій.

i) Τοῦ σοφωτάτου καὶ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων Ἰωάννου τοῦ Πεδιασίμου σύνταγμα περὶ γάμων κεκωλυμένων καὶ ἀκωλύτων:— (14 вѣка)

k) Περὶ μνηστείας συνοδικὴ σωμείωσις μηνὶ μαρτίῳ ιθ′ ἔτους ,ϛφοε′.

Тутъ засѣдалъ тотъ же Готѳскій.

(Все).

№ 521 (**1706**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Συλλογὴ ἀπολογιῶν κατὰ τῶν Λατίνων, на бумагѣ [тетради α′—ιθ′ и α′—] in 4⁰ [233×173] въ началѣ XVII вѣка [скорѣе всего, въ XVI вѣкѣ двумя писцами.]

1) Ἀπὸ τῆς πρώτης συνεισφορᾶς τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου τῆς Θεσσαλονίκης κυροῦ Βασιλείου πρὸς τὸν ἀπὸ Ἰταλίας ἀρχιεπίσκοπον.

Это — два разговора Грека и Латинника.

Ὁ Λατῖνος: Εὔχομαι γενέσθαι τὴν ἕνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἅμα παραδοῦναί μου τὴν ψυχὴν τῷ θεῷ.

Γραικός: Ὁ τεθεὶς ἐν Σιὼν λίθος τοῖς μὲν ἀπειθοῦσιν ὢν πρόσκομμα ..

[затѣмъ есть и Ἀπὸ τῆς δευτέρας συνεισφορᾶς:—

Ὁ Λατῖνος. Διὰ τοῦτο πάλιν παρεγενόμεθα σήμερον...]

2) Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας προσλαλιά τινὶ τῶν αὐτοῦ ὁμιλητῶν περὶ ὧν ἐγκαλοῦνται Λατῖνοι:—

Εἰσῆλθε τὸ ἀξίωμά σου ἐνώπιόν μου, εὐλαβέστατέ μοι ἐν Κυρίῳ υἱέ· καὶ κατενοήσαμεν αὐτὸ καὶ ὀφθαλμῶν ἀρχιερατικῶν ἄξιον...

3) Λόγοι διάφοροι τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Νικήτα, τοῦ τοῦ (!) Μαρωνείας περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Λόγος α′: Ὁ μὲν σκοπὸς τοῦ λόγου ζήτησις καὶ συνεξέτασις περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως ...

Это разговоръ Латинника и Грека.

Λόγος β′: [Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—] въ видѣ длиннаго разговора тѣхъ же лицъ:

Λατῖνος: Ἐπηγγείλαμεν ἔναγχος ὦ Γραικὲ πολλά τινα ἄτοπα δεῖξαι παρομαρτοῦντα τῷ ἡμετέρῳ περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως δόγματι...

Λόγος γ′: [Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—] въ видѣ подобнаго разговора:

Γραικός: Ἔτι ταύτην ἀρχὴν καὶ αὖθις τιθέμενος...

Λόγος δ′: Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Ὁ Γραικός: Φέρε δὴ νῦν ἴδωμεν ὦ Λατῖνε...

Λόγος ε′: Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Ὁ Γραικός: Λοιπόν, εἴ τις λόγος ἕτερος ὦ Λατῖνε ...

4) Εὐθυμίου μοναχοῦ τοῦ Ζιγαβηνοῦ κεφάλαια ιβ′, ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

α′. Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ πνεῦμα· ἐκ τοῦ πατρὸς δὲ καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται· πάντως ἓν οὗτοι νομισθεῖεν ἂν πρόσωπον. κἀντεῦθεν εἰσαχθήσεται συναλοιφῇ Σαβέλλιος, ἢ μᾶλλον ἡμισαβέλλειος.

β′. Εἴπερ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, διπλοῦν ἂν εἴη τοῦτο καὶ σύνθετον.

γ′. Εἰ πρὸς δύο ἀρχὰς ἀναχθήσεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ποῦ τὸ πολυύμνητον ἔσται τῆς μοναρχίας;

δ′. Εἰ προβάλλεται μὲν ὁ πατὴρ τὸ πνεῦμα· προβάλ-

λεται δὲ τοῦτο καὶ ὁ υἱός· εἴη ἂν ὁ πατὴρ καὶ προσεχὴς τοῦ πνεύματος προβολεύς, καὶ πόρρω διὰ τὴν ἐκ τοῦ υἱοῦ προβολήν.

ε΄. Εἴπερ ἡ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπόρευσις τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐντελής, περιττὴ ἄρα ἡ ἐκ τοῦ υἱοῦ.

И т. д.

5) Νικήτα τοῦ Σεΐδου, ὃς ἦν ἐν τοῖς χρόνοις Ἀλεξίου βασιλέως τοῦ Κομνηνοῦ· ἐφ' οὗ καὶ οἱ Λατῖνοι κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦλθον, ἐπισκόπους μεθ' ἑαυτοὺς ἔχοντες, ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ Μεδιολάνων ᾀδόμενος ἐπὶ λόγων ἰσχύϊ, λόγος σχεδιασθεὶς πρὸς Ῥωμαίους, καὶ δύο ταῦτα ἀποδεικνύων· ὅτι αἰδεσιμώτερα τὰ νέα τῶν παλαιῶν, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐγράφη δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅτε ἐνεδήμει ταύτῃ ὁ ῥηθεὶς ἐπίσκοπος Λατῖνος, ἐν ἔτει ͵ϛχκ΄:—[1]) (1112 году)

Πολλὰ μέν, ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, τὰ διϊστῶντα ὑμᾶς ἀφ' ἡμῶν, καὶ πάντα παράνομα. Τρία δὲ τῶν ἄλλων παρανομώτερα. Καὶ ἵνα τ' ἄλλα παρήσω διὰ τὸ πλῆθος καὶ ἅμα μηδὲ βλάβην πρὸς τὴν ἕνωσιν ποιοῦντα τοσαύτην, καίπερ ὄντα βλαβερά, περὶ τούτων ὑμῖν ὡς οἷόν τε διὰ βραχέων ἀδελφικῶς διαλέξομαι. Φέρε οὖν, εἰ δοκεῖ καὶ ὑμῖν, σκοπήσωμεν εἰρηνικῶς καὶ ἀμάχως· πότε, καὶ πῶς, καὶ δι' ἃ κακῶς διεσχίσθημεν ἀπ' ἀλλήλων, ἓν σῶμα πρότερον ὄντες. . . (Весьма длинно.)

6) Γεωργίου ἐλαχίστου διακόνου λόγος εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ παναγίου πνεύματος ὅτε κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἐπεδήμησε τοῖς ἀποστόλοις, καὶ ἀνατροπὴ τῶν κεφαλαίων τῶν δογματιζόντων· ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ πατρὸς προσεχῶς καὶ ἀμέσως.

Πάλιν ἐπιδημία θεοῦ καὶ πάλιν ἡμῖν ἑορτῶν ἑορτή. Καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν καταφαιδρύνεται πλήρωμα. . (На 31 полулистѣ.)

[[1]) другой рукой помѣтка: ἕως τὴν σήμερον χρόνοι 511.]

7) Νικήτα μονάζοντος καὶ πρεσβυτέρου μονῆς τῶν Στουδίων τοῦ Στηθάτου Ῥωμαίοις περὶ ἀζύμων καὶ σαββάτων νηστείας καὶ γάμων ἱερέων:—

Καλὸν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ὦ πάντων ἐθνῶν σοφώτατοι Ῥωμαῖοι καὶ εὐγενέστατοι· ἐκ γὰρ τοῦ ἔχειν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, καὶ ἡ ταπείνωσις πρὸς τὸν ἔχοντα αὐτὴν πλεονάζει... (на 9-ти полулистахъ)

8) Τὰ τῶν Φραγγῶν παραρτήματα καὶ σχίσματα:—

Καὶ ἃ μὲν ἰουδαΐζοντες οἱ Ῥωμαῖοι, εἰσὶ ταῦτα· τὸ τῶν ἀζύμων ἔγκλημα. τὰ πνικτὰ ἐσθίουσι. ξυρῶνται... τὸ ἄζυμον παρελάβομεν:

9) Объ исхожденіи Св. Духа и, противъ другихъ католическихъ догматовъ собраніе выписокъ изъ оо. и учитт. церкви. (на 14 лл.)

10) Μηνὶ δεκεβρίῳ ιβʹ μνήμη τοῦ ὁσίου καὶ ἀειμνήστου Δονάλεντος, ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ ἀγγελικῷ σχήματι ἐπονομασθέντος Στεφάνου:— (на 2 лл.)

Οὗτος ἦρξε τῆς ἑαυτοῦ χώρας πρὸς χρόνων τινῶν· ἔφθασε δὲ ἕως τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ...

Въ царствованіе Константина и Романа, порфирородныхъ, онъ жилъ на островѣ Ниве́ртѣ, или Фе́рѳи, близъ Гадиръ = Γαδείρων (Гибралтар. пролив.), былъ христіанинъ и князь сего острова, ходилъ въ Римъ на поклоненіе Петру и Павлу въ дни папы Агапита, оттуда въ Іерусалимъ, гдѣ и постриженъ былъ въ большую схиму архіереемъ Христодуломъ и переименованъ Стефаномъ; оттуда ходилъ въ Египетъ, и тамъ замученъ магометанами.

11) Τῷ τρισμεγίστῳ καὶ ὑπερπανυψηλοτάτῳ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστῷ βασιλεῖ τῷ αὐτοκράτορι τῶν Ῥωμαίων κυρῷ Ἀνδρονίκῳ Κομνηνῷ Δούκᾳ Ἀγγέλῳ τῷ Παλαιολόγῳ Σίμων ὁ Κωνσταντινουπολίτης, ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν Κηρύκων εὐχέτης τῆς ἁγίας σου βασιλείας νίκος κατ' ἐχθρῶν καὶ διαμονὴν κατ' εὐδοκίαν θεοῦ εἰς σωτηρίαν βασιλείας καὶ τὴν ἐκ τοῦ καλοῦ εἰς τὸ βέλτιον τῶν θείων προβίβασιν ἐντολῶν:—

> Ἐπειδήπερ τινές, ὧν οἱ μὲν ἐξ ἀγνοίας νομίζουσιν, οἱ δὲ ἐκ κακίας λέγουσιν, ὡς τὸ σχίσμα τὸ μεταξὺ τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν γέγονεν ἕνεκεν τῆς θεοστόμου ἐκείνης θεολογίας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν τῆς λεγούσης· τὸ πνεῦμα παρὰ πατρὸς ἐκπορεύεται· ἔδοξέ μοι εἰς ἔνδειξιν τοῖς τοιουτοτρόπου αὐτῶν ὑπολήψεως γνωρίσαι εὐσυνόπτως δι' ὀλίγων τῇ ἁγίᾳ βασιλείᾳ σου, κράτιστε βασιλεῦ, ὅτι οὐκ ἕνεκεν αὐτῆς, ὡς εἰ ἐκ τοῦ θεολογεῖσθαι τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ υἱοῦ ἀθετεῖται ἡ ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θεία ἐκπόρευσις, ὡς φασὶ...

Этотъ Симонъ писалъ сіе разсужденіе въ защиту Латинскаго ученія объ исхожденіи Духа св. и отъ Сына. Curieux!

12) Τῷ ὑπερπανυψηλοτάτῳ τῷ τρισμεγίστῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων κυρῷ Ἀνδρονίκῳ Κομνηνῷ Ἀγγέλῳ Δούκα τῷ Παλαιολόγῳ, φρὰρ Ἰάκωβος τῆς τάξεως τῶν ἀδελφῶν τῶν Κηρύκων, ξένος μὲν διὰ Χριστόν, ἀνάξιος δὲ δοῦλος τῶν ἀδελφῶν ἐκείνων τῶν παροικούντων ἐν τοῖς τοιοῖσδε μέρεσιν, ὡς αὐτός, διὰ Χριστὸν τὸν σωτῆρα ἡμῶν ἐν τῷ τοιῷδε τοῦ ἀνάρχου πατρὸς ἐκ τῆς θεομήτορος τῆς ἀειπαρθένου υἱῷ τῷ θεανθρώπῳ σωτῆρι ἡμῶν ἀεὶ χαίρειν, καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ τιμίου σταυροῦ κραταιᾷ χειρὶ τροπαιουχεῖν:

> Ἐπειδὴ πλειόνων χριστιανῶν δόξα δοκεῖ εἶναι ὡς χωρὶς τῆς ὁμολογίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως παρὰ τοῦ υἱοῦ, καθάπερ καὶ αὐτοῦ τοῦ πατρός, καὶ ἐκτὸς τῆς ὑπακοῆς τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας δύναται ἕκαστος αἰωνίου ζωῆς καὶ δόξης διηνεκοῦς μέτοχος γενέσθαι καὶ κληρονόμος. Διὰ τοῦτο ἵνα μὴ συμβαίνῃ τοὺς τοιούσδε οὕτω ἐπικινδύνως πλανᾶσθαι· τὰ ἅπερ διὰ τῶν ἁγίων διδασκάλων τῆς τῶν Γραικῶν ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν Ἰταλῶν δοκίμων ἁγίων εὗρον, τῇ μεγαλειότητι τῆς βασιλείας σου διὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς γνωρίσαι ἐσπούδαξα· καὶ ὅτι μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ εἶναι πιστεύειν δεῖ, ἐξ ἀνάγκης πίστεώς τε καὶ σωτηριότητος πρόδηλον. ἐξ ὧν ὁ τῶν Ἀλεξαν-

δρέων μέγας Ἀθανάσιος ἐν τῇ ἐπιστολῇ πρὸς Σεραπίωνα γράφων, ἐκείνῳ λέγει... ἀμήν:—

C'est curieux!

Усталъ я!! Утомился!

5 февраля 1861 года.

№ 522 (**1140**).

Въ той же библіотекѣ.

На бумагѣ in 8⁰ [172×125; 100×65 XVI—]XVII вѣка рукопись.

[(заст.) Τοῦ σοφωτάτου Μάρκου μητροπολίτου Ἐφέσου: + Τοῖς ἁπανταχοῦ τῆς γῆς καὶ τῶν νήσων εὑρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς Μάρκος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως ἐν κυρίῳ χαίρειν:—] Ἀπολογία Γρηγορίου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ, τοῦ μεγάλου πρωτοσυγγέλου, τοῦ ὕστερον χρηματήσαντος πατριάρχου, καὶ ἐν Ῥώμῃ ταφέντος καὶ θαυματουργοῦντος, εἰς τὴν τοῦ Ἐφεσίου (т. е. Μάρκου) ἐπιστολὴν ἐκ διαφόρων ἁγίων. (На полѣ первой страницы другою рукою приписано: ἐχθροδῶς ἀεὶ φερόμενος οὗτος (т. е. Γρηγόριος) κατὰ τοῦ Ἐφέσου ἐξ οὗ τοποτηρητὴς ὁ Ἐφέσου τῶν δύο πατριαρχῶν ἐγένετο, ἀεὶ ἐπιβούλευεν αὐτῷ καὶ νῦν οὗτος καὶ οὐκ ἄλλος τις τὸν κατ' αὐτοῦ ἀγῶνα ἀνεδύσατο. На оборотѣ той же страницы тою же рукою: δοκεῖ, πῶς ὁ γράψας τὸ βιβλίον, λατινόφρων εἶναι θαυματουργὸν γάρ φησι τὸν Γρηγόριον ἄνδρα λατινόφρονα, καὶ ὕπουλον καὶ πανοῦργον γεγονότα, καὶ πολλάκις πρὸς θάνατον ἐπιβουλεύσαντα τῷ Ἐφέσου, ὡς ἱστορεῖ ὁ Συρόπουλος Σίλβεστρος καὶ μέγας ἐκκλησιάρχης)

Τὸ μὲν προοίμιον τοῦ αἰδεσίμου Ἐφέσου τοὺς ἁπανταχοῦ γῆς καὶ τῶν νήσων πρὸς ἀκρόασιν τῶν αὐτῶν διεγείρει. Ἡμεῖς δὲ πάλιν τοῖς κατοικοῦσι πάντα γῆς τὰ πέρατα φαμὲν ἀκροᾶσθαι τῶν αὐτοῦ λογίων πρῶτον, εἶτα τῶν ἡμετέρων. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ προτίθεμεν τὰ αὐτοῦ πρῶτον, εἶτα τὰς ἡμετέρας ἐπάγομεν ἀπολογίας, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῖς πᾶσι φανερὰ γένηται...

Въ самомъ дѣлѣ, въ этой рукописи слова Марка Ефесскаго цѣлыми отдѣлами, и потомъ возраженія противъ нихъ Григорія и его апологія. C'est curieux!

[Есть и запись писца:

Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἐσταυρωμένῳ τῷ ἀρχὴ καὶ τέλος ὑπάρχοντι τῆς (не дописано)]

5 февр. 1861 г.

№ 523 (1771).

Въ той же библіотекѣ.

Рукопись на простой бумагѣ in 4⁰ [215×168], XVIII вѣка.

Παπομάστιξ, δι' ἧς ὁ πάπας Ῥώμης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν μαστιγοῦνται ἤτοι ἐπιτομὴ καταγγελίας πανδήμου, δι' ἧς ἐνώπιον τῆς παγκοσμίου ἐκκλησίας καταστηλιτεύεται ὁ πάπας καὶ ἡ παπικὴ αὐλή, ὡς τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς καὶ παντὸς νόμου θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου ἀνατραπεὶς, συγγραφεῖσα ὑπὸ Πέτρου Κλερκίου τοῦ Γάλλου, ὑποδιακόνου τῆς Ῥοθομαγνησίας ἐκκλησίας, καὶ διὰ Παρισιακοῦ προνομίου τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων διδασκάλου, ἐκ τῆς Γαλλικῆς διαλέκτου εἰς τὴν κοινὴν τῶν Γραικῶν μεθερμηνευθεῖσα μετὰ καί τινων σημειωμάτων καὶ ἐπιστολῶν παρ' αὐτοῦ τε καὶ πρὸς αὐτὸν γεγραμμένων:—

Этотъ переводъ Никифоръ Θеотоки возвратилъ Іакову по почтѣ при семъ письмѣ, находящемся въ концѣ этой рукописи:

Ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ ὑπάρχει τοῦ πρώην Ἀστραχανίου κυρίου Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη, ἣν ἀπέστειλε τῷ ἐν Κιέβῳ ἀρχιμανδρίτῃ κυρ Ἰακώβῳ Σιναΐτῃ.

Τῇ αἰδεσιμοτάτῃ καὶ προσφιλεστάτῃ κορυφῇ σου νοερὰν εὐχετικὴν περίπτυξιν.

«Τῇ ἀξιώσει σου εἴξας τὸ ἐν χεροῖν μοι καταλιπὼν ἔργον, ὅλην ἀνέγνων τὴν Παπομάστιγα, [ ] τὴν τοῦ Κλερκίου τοῦ Γάλλου μεταφρασθεῖσαν ἐπιτομήν. Περιέχει δ' αὐτὴ καί τινα κἂν ἄλλοις κείμενα συγγράμμασιν ἀξιόλογα, ἐν πολλῇ ὅμως περιττο-

λογίᾳ καὶ ταυτολογίᾳ ἄχρις ἀηδίας, ἵνα μὴ καὶ ναυτίας εἰπῶ, πάθει σφοδρῷ καὶ φορᾷ δρυμείᾳ ἐκπεφρασμένα, μὴ οἰκοδομοῦντα καταργοῦντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνοχλοῦντα τὸν ἀναγινώσκοντα. Οὐ γὰρ καταφοραὶ καὶ ὕβρεις ἐκκόρως ἐπαναλαμβανόμεναι, ἀλλ' αἱ ἀποδείξεις, καὶ αἱ τῆς ἀληθείας ἐκθέσεις τῆς ἀληθείας τὴν ἰσχὺν καταυγάζουσι καὶ πείθουσι τὸν νοῦν ἀποχρόντως. Οὐ μέντοι διὰ ταῦτα τύπου μὴ ἀξίαν οἶμαι ἔγωγε τὴν βίβλον τὰ ἐλαττώματα, ἀλλὰ δι' ὅσα ἐφεξῆς καταλέγω:—

α') οὐκ ὀλίγα περιέχει ἀλλόκοτα καὶ ξένα τῆς ὀρθοδοξίας φρονήματα.

Ταῦτα ἐν Μόσχβᾳ. ἔτει 1794 αὐγούστου 13.

Ἡ τοῦ φίλου καὶ εὐχέτου γνωστή σοι χεῖρ.

№ 524 (1824).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ in 8°. Почеркъ — дурной.

[1) Πωρικολόγος (безъ особаго заглавія):

Βασιλεύοντος τοῦ πανενδοξοτάτου κυδωνίου καὶ ἡγεμονεύοντος τοῦ περιβλέπτου κύτρου... εἰς πολλὰ ἔτη δέσποτα:—]

2) Ἐγχειρίδιον συντεθὲν εἰς φρᾶσιν πεζὴν παρὰ τοῦ σοφωτάτου ἱερομονάχου Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου, μαθητοῦ δὲ τοῦ ἀοιδίμου πάπα Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, περὶ τῆς νεωτερισθείσης ἀρχῆς τοῦ πάπα περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, περὶ ἀζύμων, περὶ μεταβολῆς καὶ τῆς μετουσιώσεως τῶν μυστηρίων, περὶ τοῦ καθαρτηρίου πυρός, περὶ ἀπολαύσεως τῶν δικαίων τουτέστι ἀνέλαβον ἐπαγγελίαν:—

Προοίμιον:

Πρέπον καὶ δίκαιον κατὰ ἀλήθειαν...

3) Запись:

τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα.

+ Χεὶρ Παγκρατίου μοναχοῦ Σιναΐτου τοῦ Κυπρέως ἐκ πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου 1737 ὀκτωβρίου ις'.

Παγκρατίου Ταυρομενίας·

[4) Есть и двѣ приписки: первая за текстомъ Πωρικολόγος гласитъ

+ αψμβ' μαΐῳ ιε' ὁ γράψας Γαλακτίων ἱερομόναχος ἦλθα ἀπὸ τὴν Κύπρον εἰς τὸ Ταμυηάθην καὶ ἦχεν αὐτοῦ πανούκλου. καὶ ἦλθα εἰς τὸ Μυσήριν καὶ ἦχεν καὶ αὐτοῦ· καὶ ἔστω εἰς ἀνάμνησιν:—

а вторая въ концѣ книги

+ Τὸ παρὸν ὑπάρχει Παγκρατίου μοναχοῦ Σιναΐτου τοῦ Κυπρίου καὶ ἰδιόχειρόν του εἶναι ἐκ πολλοῦ πόθου. 1743 ἀπριλλίου. Γαλακτίου ἱερομονάχου Κυπρίου.]

№ 525 (1144).

Въ Джуванійской библіотекѣ.

Рукопись на бумагѣ [лл. 141, по 22 строки *A*] in 4° [197×144; 136×80]; XV вѣка.

Съ л. 1ª (заст.) Δογματικὸν τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Βέκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως: —

Ἂν λέγουσι τινές, πεπλανημένας ἀρχὰς εἶναι, τῶν ἀντιλεγόντων Λατίνοις:—

Ἡ λέγουσα· ἴδιον τοῦ πατρὸς εἶναι προβάλλειν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον:

Ἡ λέγουσα· πᾶν τὸ ἐπὶ τῆς τριάδος λεγόμενον ἢ ἑνὸς ἐστίν, ἢ τῶν τριῶν;

Ἡ λέγουσα· πᾶν τὸ ἐπὶ τῶν θεαρχικῶν λεγόμενον ὑποστάσεων, ἢ ὑποστατικὸν ἐστιν, ἢ φυσικόν:

Ἡ τὸν πατέρα αἴτιον εἶναι τῶν ἐξ αὐτοῦ φάσκουσα τῷ λόγῳ τῆς ὑποστάσεως καὶ οὐχὶ τῆς φύσεως:

Ἡ προσεχῶς καὶ ἀμέσως εἶναι λέγουσα, τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός:

Τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐξηγέσεως:

Τεῖχος ἐστὶ τοῖς δόγμασιν, ἡ τῆς θύραθεν ἐπιστήμης δύναμις οὐκ ἐῶσα τοῖς βουλομένοις αὐτά, εὐάλωτά τε καὶ εὐδιάρπαστα γίνεσθαι:

Τοῦ ἁγίου Μαξίμου:

Δίχα λογικῆς δυνάμεως ἐπιστημονικὴ γνῶσις οὐκ ἔστι·
καὶ γνώσεως χωρὶς οὐ συνίσταται πίστις.

Драгоцѣнный сборникъ отеческихъ изреченій о св. Духѣ! [На послѣднемъ мѣстѣ находится посланіе трехъ православныхъ восточныхъ патріарховъ къ патріарху Константинопольскому Тарасію, оканчивающееся словами: θεοστεφεῖς, τροπαιοῦχοι καὶ δεσποται τῆς οἰκουμένης... *А*]

[Съ записью:

+ τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν θεῷ χάρις:—
+ Θεοῦ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει φθόνος καὶ μὴ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει πόνος. τέλος.]

№ 526 (**1788**).

Тамъ же.

Συλλογὴ διαφόρων. Рукопись на бумагѣ in 4^{0}, XVIII вѣка. Тутъ замѣчательны:

[1) Письмо Максима Маргунія:

Μάρκῳ τῷ Παπαδοπούλῳ ἀνδρὶ εὐγενεστάτῳ Μάξιμος ὁ Μαργούνιος ταπεινὸς ἐπίσκοπος Κυθήρων εὖ πράττειν.

Περὶ ἀρετῆς τῆς τε κατὰ διάνοιαν... καὶ προσφιλέστατε:—

2) Ἀνδρονίκου φιλοσόφου περιπαθητικοῦ περὶ παθῶν:—

Πάθος ἐστὶν ἄλογος ψυχῆς κίνησις... ἀμήν:—]

3) Τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Μάρκου ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου, τοῦ νέου θεολόγου, συλλογιστικὰ κεφάλαια πρὸς Λατίνους:—

Α΄. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορευόμενον ἢ ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων πρόεισιν, ἢ ὡς ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῶν φύσεως, ἢ ὡς ἐκ τῆς προβλητικῆς δυνάμεως. Ἀλλ' εἰ μὲν ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων, δύο ἀρχαὶ προδήλως, καὶ δύο τὰ αἴτια ἐπὶ τῆς θείας τριάδος, καὶ δύο οἱ προσβολεῖς, καὶ ἡ μοναρχία ἀνήρηται, καὶ τὸ μόνην εἶναι πηγὴν τῆς ὑπερθέου θεότητος τὸν πατέρα. Εἰ δ' ὡς ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῶν φύσεως, πρῶτον

μὲν οὐδέπω καὶ νῦν ἤκουσται δυοῖν ὑποστάσεων ἑτέραν ἐκπεφυκυῖαν ὑπόστασιν, μὴ ἐξ αἰτιῶν εἶναι λέγειν, ἀλλ' ἐκ τῆς κοινῆς φύσεως...

[всего 56 главъ.

4) Μάρκου Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ κεφάλαια συλλογιστικὰ τῆς αἱρέσεως τῶν Ἀκινδυνιαστῶν περὶ διακρίσεως θείας οὐσίας καὶ ἐνεργείας:—

въ 66 главахъ.

5) Τροπάριον τοῦ ἁγίου ἦχος β'.

6) Запись:

Μέμνησθε οἱ ἀναγινώσκοντες τοῦ γράψαντος Ἀναστασίου ἱεροδιακόνου τοῦ ἐκ Κρήτης καὶ ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Σιναίου, ἐν ταῖς πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν ἐντεύξεσι:—

7) Ἐκ τῆς βίβλου τοῦ ἁγίου Ἱερωνύμου:—

Διονύσιος τῆς κατὰ Κόρινθον ἐπίσκοπος ... ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ τῶν τούτου παίδων βασιλευόντων:—]

8) Ἐγχειρίδιον Μελετίου πρωτοσυγγέλου Ἀλεξανδρείας ͵αφπγ' ἔτους. Большая рукопись.

Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα, διδάσκαλος καὶ μαθητής.

Ἐκ διαφόρων θεολόγων.

Διδάσκαλος: Τῶν τῆς ἐκκλησίας φροντίδων...

№ 526ª (**2022**).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ in 4⁰, XVII вѣка.

Τοῦ λογιωτάτου Εὐστρατίου Ἀργέντου Χίου περὶ τοῦ κυριακοῦ δείπνου κατὰ Λατίνων τμῆμα πρῶτον καὶ δεύτερον, въ двухъ книгахъ. Περὶ ἁγιασμοῦ τοῦ μυστηρίου.

Ἐπειδήπερ ὁ ἁγιασμὸς τοῦ κυριακοῦ δείπνου...

[Съ помѣткой писца-владѣльца:

Κτῆμα Ἡσαΐου ἱερομονάχου Σιναΐτου:—

На самомъ дѣлѣ въ этой рукописи есть только τμῆμα δεύτερον· περὶ ἁγιασμοῦ τοῦ μυστηρίου. Начало трактата содержитъ

№ 526[b] (**2021**)

(218×167) подъ заглавіемъ:

Τοῦ λογιωτάτου κυρίου Εὐστρατίου Χίου Ἀργέντου κατὰ Λατίνων περὶ τοῦ κυριακοῦ δείπνου τοῦ εἰς τρία τμήματα διῃρημένου συγγράμματος τμῆμα πρῶτον. περὶ τῆς ὕλης τοῦ μυστηρίου.

А окончаніе трактата въ

№ 526[c] (**2023**)

подъ заглавіемъ:

Εὐστρατίου Ἀργέντου Χίου περὶ τοῦ κυριακοῦ δείπνου τμῆμα γ'.

Запись:

Βίβλον ἐν τρισὶ τμήμασι φαινομένην διδασκαλίαν τοῦ κυριακοῦ δείπνου ἐκτιθεὶς Εὐστράτιος Ἀργέντης κακοδοξίαν τῶν παπιστῶν ἐλέγχει:—

Помѣтка:

κτῆμα Ἡσαΐου ἱερομονάχου Σιναΐτου.]

№ 527 (**1736**).

Тамъ же.

На бумагѣ in 4°.

1) Ἱστορία τοῦ σχίσματος τῶν δύο ἐκκλησιῶν, ἀνατολικῆς τε καὶ δυτικῆς, συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κυρίου καὶ λογιωτάτου ἱεροδιδασκάλου Ἡλιοῦ Μηνιάτη, τοῦ ἐκ Κεφαληνίας, Κερνίκης δὲ προέδρου.

Ἐζήτησας παρ' ἐμοῦ, ἄρχων ἐνδοξότατε καὶ εὐσεβέστατε, νὰ μάθῃς καταλεπτῶς· τί εἶναι ἐκεῖνο, ὁποῦ χωρίζει τὰς δύο ἐκκλησίας...

Въ этой же рукописи:

2) Περὶ τῆς σατανικῆς αἱρέσεως τῶν κακοδόξων Ἀρμενίων καὶ τῶν ἐναγκῶν νηστειῶν αὐτῶν καὶ περὶ τῶν αἱρέσεων ὧν ἔλαβον ἐκ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Χοσρόη τοῦ λεγομένου Βραμπάσου καὶ τῶν ἑπτὰ ἑβδομάδων τῶν φυλασσομένων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ:—

Μετὰ τὸ διαχωρισθῆναι τὸ γένος τῶν κακοδόξων Ἀρμενίων ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τετάρτῃ συνόδῳ...

№ 528 (2015).
Тамъ же.

На бумагѣ in 4⁰ [229×172; 153×98, по 22 строки] XVI вѣка.

1) Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Νικολάου τοῦ Καβασίλα περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς: —

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος α'. — Ὅτι διὰ τῶν θείων συνίσταται μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος, τοῦ μύρου καὶ τῆς ἱερᾶς κοινωνίας.

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ φύεται μὲν ἐν τῷδε τῷ βίῳ, καὶ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαμβάνει· τελειοῦται δὲ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος, ἐπειδὰν εἰς ἐκείνην ἀφικώμεθα τὴν ἡμέραν. Καὶ οὔτε ὁ βίος οὗτος τελείως δύναται ταύτην ἐνθεῖναι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς, οὔτε ὁ μέλλων, μὴ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαβών...

Λόγος β'. — Τίνα συντέλειαν τὸ θεῖον αὐτῇ ζωῇ παρέχεται βάπτισμα.

Τὸ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις τὴν ἱερὰν ζωὴν συνεστᾶναι ἀπὸ τῶν προτέρων δέδεικται λόγων. Ἕκαστον δὲ τῶν μυστηρίων, ὅπως εἰς τουτονὶ φέρει τὸν βίον, νυνὶ σκοπῶμεν. Ἔστι μὲν γὰρ ἡ ἐν τῷ Χριστῷ ζωὴ αὐτὸ τὸ συναφθῆναι Χριστῷ...

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος γ'· — Τίνα συντέλειαν αὐτῇ τὸ ἱερὸν παρέχεται μύρον.

Οὕτω δὲ πνευματικῶς συστάντας καὶ τούτου γεγενημένους τὸν τρόπον, καὶ ἐνεργείας ἀκόλουθον ἂν εἴη τυγχάνειν, ἣ τοιάδε γεννήσει προσήκει, καὶ κινήσεως καταλλήλου. Καὶ τοῦτο ἡμῖν ἡ τελετὴ τοῦ θειοτάτου δύναται μύρου...

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος δ'. — Τίνα συντέλειαν αὐτῇ δίδωσιν ἡ ἱερὰ κοινωνία.

Μετὰ δὲ τὸ μύρον, ἐπὶ τὴν τράπεζαν εἶμεν. Τοῦτο τῆς ζωῆς τὸ πέρας.

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος: πῶς αὐτὴν ἀπὸ τῶν μυστηρίων λαβόντες φυλάξωμεν.

Ἃ μὲν οὖν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς εἰς αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἀναφέρει, καὶ ὧν ἐκείνῳ μόνῳ προσῆκε, ταῦτα ἐστίν. Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν συστῆναι τὴν ζωὴν ἐξ ἀρχῆς, τῆς τοῦ σωτῆρος χειρὸς ἐξήρτηται μόνης, τό γε μὴν φυλάξαι παγεῖσαν καὶ μεῖναι ζῶντας, καὶ τῆς ἡμετέρας ἔργον σπουδῆς...

Въ этомъ длинномъ словѣ Кавасила разсуждаетъ и о девяти блаженствахъ.

2) Въ этой же рукописи:

Τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κῦρ Φιλοθέου λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τοὺς ἐν ἁγίοις τρεῖς πατέρας ἡμῶν μεγάλους ἱεράρχας καὶ οἰκουμενικοὺς διδασκάλους Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον:—

Τοὺς διδασκάλους ἡμῶν ἐπαινέσωμεν· τοὺς πατέρας οἱ παῖδες κατὰ χρέος τιμήσωμεν· τοὺς τρεῖς φιλοσόφους καὶ σοφοὺς τῆς ἐκκλησίας καὶ ῥήτορας τὰ τέκνα τῆς ἐκκλησίας οἱ προσκηνυταὶ τῆς μεγάλης τριάδος κατὰ δύναμιν εὐφημήσωμεν... Слово — длинное!

3) Тутъ же:

Βίος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου βασιλέως τοῦ Ἐλεήμονος.

Οἱ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σπουδαίους ἄνδρας ἐγκωμιάζοντες... μεγαλοφυΐαν:— Очень длинно.

4) Тутъ же:

Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου εἰς τὴν γέννησιν εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας: —

Καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις τῶν ὄντων ὁ τοῦ εἶναι καὶ ζῆν ἐνπέφυκεν ἔρως ... ἀμήν:—

Слово очень длинное.

№ 529 (**1801**).

Въ Синаеджувапійской библіотекѣ.

Συλλογὴ διαφόρων διδαχῶν καὶ ἐπιστολῶν Μελετίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Рукопись на бумагѣ in 4⁰, XVII вѣка [лл. 340 (203×149), но лл. 1—7, 148—151, 201ᵇ—206, 252—254, 320—340 пустые]. Почеркъ — мелкій. Начало потеряно.

1) А на полѣ нынѣшней первой страницы [= л. 8ᵃ] написано: τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Значитъ, тутъ приведено [л. 8ᵃ⁻ᵇ] ученіе св. Максима;

> [[Ἐ]πεὶ ἐκ δύο στοιχείων τὸ πᾶν σύγκειται νοητέον ἱμάτιον τοῦ Ἰησοῦ τὴν φαινομένην ταύτην καὶ προβεβλημένην κτίσιν . . . ἀλλ' ἐκ παρθένου μόνης ὑφασμένον τῇ τοῦ θείου πατρὸς τέχνῃ:—

2) лл. 8ᵇ—10ᵇ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου περὶ τῆς δοκούσης διαφωνίας τῶν εὐαγγελιστῶν ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν: —

> Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὀψὲ σαββάτων . . καὶ παρὰ τῷ Λουκᾷ:—
>
> съ примѣч.: ζήτει περὶ τούτου καὶ ἄλλως ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου:—

3) лл. 10ᵇ—11ᵃ Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου περὶ τῆς σωτηρίου ἀναστάσεως Θεογνώ[στῳ]:—

> Ἄρα εἰ χρεώστην τινά. . . μὴ ἠληθευκέναι διϊσχυριζόμενοι:—

4) л. 11ᵃ⁻ᵇ Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως Τιμοθέῳ ἀναγνώστῃ:—

> Τῶν τριῶν τῆς ταφῆς τοῦ κυρίου ἡμερονυκτίων. . .ἄγειν ἡμέραν:—

5) лл. 11ᵇ—12ᵃ α'. Ὅ(τι) σαφῶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ λέγεται καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν:—

> Βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ βασιλεία . . . ἡ μέλλουσα δίδοται χάρις:—

6) л. 12ᵃ (безъ заглав.) краткое сказаніе о Матѳеѣ:

Ματθαῖος ὁ Χριστοῦ μαθητὴς ὕστερον, τελώνης πρότερον ἦν... ἐν εἰρήνῃ πρὸς θεὸν ἀναλύει:—

7) л. 12[a–b]] Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἠσαΐου: «καὶ ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ πνεύματα».

Πνεύματα τὰς ἐνεργείας λέγει τοῦ πνεύματος· πνεῦμα σοφίας, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα γνώσεως, πνεῦμα ἐπιστήμης, πνεῦμα βουλῆς, πνεῦμα ἰσχύος, πνεῦμα φόβου θεοῦ. Ἔστι οὖν τὸ μὲν πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ ἡ τῶν κατ' ἐνέργειαν κακῶν ἀποχή. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆς ἰσχύος ἡ πρὸς ἐνέργειαν καὶ πρᾶξιν τῶν ἐντολῶν πρόθυμος ὁρμὴ καὶ κίνησις. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆς βουλῆς ἡ ἕξις τῆς διακρίσεως, καθ' ἣν σὺν λόγῳ τὰς θείας πράττομεν ἐντολὰς καὶ τῶν κρειττόνων διαιροῦμεν τὰ χείρονα. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆς ἐπιστήμης ἡ τῶν κατ' ἀρετὴν τῆς πράξεως τρόπων ἄπτωτος εἴδησις, καθ' οὓς πράττοντες τῆς ὀρθῆς τοῦ λόγου κρίσεως οὐδαμῶς περιπίπτομεν. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆς γνώσεως ἡ τῶν ἐν ταῖς ἐντολαῖς λόγων παράληψις, καθ' οὓς οἱ τρόποι τῶν ἀρετῶν καθεστήκασι. Πνεῦμα δὲ συνέσεώς ἐστιν ἡ πρὸς τοὺς τρόπους καὶ τοὺς λόγους τῶν ἀρετῶν συγκατάθεσις, ἢ κυριότερον εἰπεῖν, μεταποίησις, καθ' ἣν σύγκρασις γίνεται τῶν φυσικῶν δυνάμεων πρὸς τοὺς τράπους καὶ τοὺς λόγους τῶν ἐντολῶν. Πνεῦμα δὲ σοφίας ἐστὶ ἡ πρὸς τὴν αἰτίαν τῶν ἐν ταῖς ἐντολαῖς πνευματικωτέρων λόγων ἀνάληψίς τε καὶ ἕνωσις, καθ' ἣν ἀγνώστως τοὺς ἐν θεῷ κατὰ τὸ θεμιτὸν ἀνθρώποις ἁπλῶς μυούμενοι τῶν ὄντων λόγους, ὡς ἐκ τινὸς βλαστανούσης πηγῆς τῆς καρδίας τοῖς ἐν τοῖς ὅλοις ἀλήθειαν ποικίλως τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις προσφέρομεν. Ὅρα δέ, ὅπως οὐ φρονήσεως πνεῦμα φησίν, ἀλλὰ σοφίας. ὃν γὰρ λόγον ἔχει, φασί, βασιλέα πρὸς ἐπίτροπον, τοῦτον καὶ πρὸς τὴν φρόνησιν τὴν σοφίαν· ὡς τῆς μὲν ἐπιστατούσης, τῆς δὲ ὑποταττομένης, ἢ καὶ ὡς τῆς μὲν περὶ τὰ κάτω καὶ πρακτέα μᾶλλον ἀσχολουμένης, τῆς δὲ περὶ τὰ θεωρητὰ μόνα καὶ ὑψηλά. Τί δὲ διοί-

σει καὶ τῆς σοφίας ἡ σύνεσις, ἢ ὅτι συνέσεως μὲν τὸ μανθάνειν, ἢ διακρίνειν. Διὸ καὶ ἀλλαχοῦ συνετὸν ἀκροατήν φησιν τὸν ἐκ τοῦ ἀκούειν συνιέναι δυνάμενον· σοφίας δὲ τὸ καὶ ἐφ' ἑαυτῆς ἔχειν τὴν γνῶσιν· μὴ μόνον οὖν παρ' ἄλλων συνίησιν, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὧν ἐφ' ἑαυτῆς ἐπίσταται. Θαυμάσαι δὲ ἄξιον τὴν τάξιν τῆς ἀπαριθμήσεως, ὅπως ἀπὸ τῆς συνεχοῦς μὲν τῷ θείῳ, ἡμῖν δὲ πόρρω, τῆς σοφίας λέγω ἤρξατο· εἰς δὲ τὸ συνεχὲς μὲν ἡμῖν, τῷ θεῷ δὲ πόρρω, τὸν φόβον λέγω, κατέληξεν· ἐντεῦθεν γὰρ ἡμεῖς καὶ πρὸς τὴν σοφίαν καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν ἄνιμεν:— (все)

Это замѣчательное ученіе о седьми дарахъ Духа Святаго я переписалъ 23 января 1861 года въ понедѣльникъ. Тогда солнце ярко свѣтило въ Капрѣ, а до того дня было пасмурно и перепадалъ дождичекъ.

[8) лл. 12^b^—147^b^ Толкованія Іоанна Златоустаго на евангелія отъ Матѳея въ 89 словахъ и Іоанна въ 88 словахъ.

9) лл. 152^a^—201^a^ Λόγοι ἐκλελεγμένοι ἐκ πολλῶν βιβλίων διδασκαλικοὶ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς:—

Τῇ α' δευτέρᾳ τῆς ἁγ. τεσσαρακοστῆς:—

Ἔφθασε καιρὸς ἡ τῶν πνευματικῶν ἀγώνων ἀρχή...

10) лл. 207^a^—251^a^ Τοῦ σοφωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, Λιβύης, Πενταπόλεως, Αἰθιοπίας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, πατρὸς πατέρων ποιμένος ποιμένων, ἀρχιερέως ἀρχιερέων, ιγ' τῶν ἀποστόλων καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης κυρίου κυρίου] Μελετίου ἐπιστολαί:—

а) лл. 207^a^—211^a^ Μαξίμῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ Κυθήρων. (1591 года).

Δυσὶν ἐνετύχομεν ἐπιστολαῖς τῆς θεοφιλίας σου, τῇ μὲν γραικολατίνῃ (χρήσομαι γὰρ τῇ λέξει ἤδη ἐν χρήσει οὔσῃ), τῇ δὲ ἑλληνίδι παρὰ σοῦ πεμφθείσαις...

[εἰς ἐνθουσίασιν ἐκμανῆ:— ,αφϟα'

б) лл. 211^a^—213^b^] Τοῖς ἐν Κύπρῳ (1592 года). [Παϊσίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐν ἱερομονάχοις σὺν τοῖς τιμιωτάτοις ἄρχουσι νε-

μεσίως καὶ τοῖς λοιποῖς ὀρθοδ. χριστ. υἱοῖς ἐν κυρίῳ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεως: —

'Αθυμοῦντας ὑμᾶς ἐπὶ ταῖς τῆς ἐκκλησίας σχεδὸν ἁπάσης ἀφορήτοις ταλαιπορίαις, καὶ τοῖς κατ' Αἴγυπτον λιμοῖς τε καὶ λοιμοῖς, κατέλαβα χθὲς τὰ ὑμέτερα γράμματα... ἀμήν:—'Εν Αἰγύπτῳ δευτέρα ἱσταμένου ἑκατομβαιῶνος ἔτει σωτηρίῳ ,αφϟβ' κοσμογενείας ,ζρ'.

в) лл. 213^b—215^a] Γαβριὴλ τῷ Φιλαδελφίας (1592 года).

Λυπεῖς, οἷς γράφεις, ἄκρως λακωνίσας, οὐ τῶν ἡμετέρων μόνον γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν καθ' ὑμᾶς πραγμάτων...[δίχα παραπετασμάτων:—εἰρήνη ὑμῖν:— 'Εν Αἰγύπτῳ α' βοηδρομιῶνος ,αφϟβ'.

г) лл. 215^a—216^a] Τοῖς κατὰ τὴν λαμπροτάτην Μησῆναν εὑρισκομένοις χριστιανοῖς ὀρθοδόξοις, ἱερεῦσι τε καὶ λαϊκοῖς σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, υἱοῖς κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεος:— (1592 года)

'Ο φιλάνθρωπος θεός, ἀδελφοί, προσφαλίζων τὴν λογικὴν αὐτῷ μάνδραν... μὴ τοίνυν ἀδελφοὶ μὴ ἐγκαταλείψατε τὰς πατρικὰς νομοθεσίας, οὐδὲ περὶ τὴν τοῦ πάσχα ἑορτὴν τῶν τριακοσίων ἐκείνων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων ἐστὶν ἡ περὶ τοῦ πάσχα ὁροθεσία... [μετὰ πάντων ὑμῶν: ,αφϟβ'.

'Επειδὴ δὲ ἴσμεν, ὅτι καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀρχόντων ἐλεύσεται τὰ ἡμέτερα γράμματα ἐκρίναμεν αὐτοὶ τὰ αὐτὰ λατινιστὶ ἐκδοῦναι ἵνα παρ' ἡμῶν μάθωσι τὰ ἡμέτερα καὶ μὴ τῇ μεσιτείᾳ τῶν ἑρμηνέων συμβῆναι τι τῶν ἀβουλήτων:—

д) лл. 216^b—217^b Τοῖς κατὰ πᾶσαν τῶν λαμπροτάτων 'Ενετῶν θεοφύλακτον ἀρχὴν διάγουσιν εὐσεβῶς καὶ αὐτῇ δὲ ἐξαιρέτως τῇ ἐνδοξοτάτῃ τῶν 'Ενετῶν ἀρχῇ, υἱοῖς κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ:—

Εὐχαριστεῖν μὲν ὀφείλομεν... καὶ σωτῆρος:—

е) лл. 217^b—218^b] Τοῖς κατὰ τὴν λαμπροτάτην πόλιν τῶν

Ἐνετῶν εὑρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς (1595 года) τοῖς τε εὐγενεστάτοις καὶ τιμιωτάτοις ἄρχουσι σὺν παντὶ τῷ λοιπῷ χριστωνύμῳ λαῷ υἱοῖς ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ποθεινοτάτοις χάριν ἔλεος:—

Μετὰ τῶν τιμίων γραμμάτων... [ἀμήν:— ,ζργ'.

ж) лл. 218^b—220^b] Γαβριὴλ τῷ Φιλαδελφίας:— (1596 года).

Θαυμάζω, ἅ σου τῇ φιλοκαγαθίᾳ καταθύμια τὰ περὶ τῆς ἑνώσεως τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἧκε γράμματα διὰ σῶν γραμμάτων μὴ μεμαθηκώς, τηλικούτου παραρυέντος ἤδη χρόνου... [ἐπιτιθέασι τὴν σιγήν:— ,ζρδ'.

з) лл. 220^b—225^b] Παϊσίῳ ἱερομονάχῳ. 7104=1596 года. Длинное письмо.

['Εξῆν σοῦ τῇ ... κεκτημένα φρονήματα: ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ τίμιον τέκνον:— Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δεκάτῃ φθίνοντος βοηθρομιῶνος ,ζρδ'.

и) лл. 225^b—227^a] Τοῖς κατὰ πᾶσαν τὴν περιφανῆ Ζάκυνθον καὶ Κεφαληνίαν καὶ τὰ πορρωτέρω καὶ σύνεγγυς εὑρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς, ἱερεῦσι τε καὶ λαϊκοῖς υἱοῖς ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεος:—

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὔχεται καὶ εὐλογεῖ... [ἀμήν:—

і) лл. 227^a—234^a Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ:—](1597 года) Предлинное посланіе.

Τῷ . . . δεσπότῃ Ὀστροβείας, ἀρχηγῷ Λιτουανείας καὶ Κυοβίας καὶ κριτῇ Βλαδημοιρίας τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ κνέζῃ Βασιλείῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς [ὀρθοδόξοις καὶ ὑπερφυέσιν ἄρχουσι καὶ δεσπόταις καὶ πάσης μικρᾶς Ῥωσίας τοῖς τε εὐλαβεστάτοις τῶν ἱερέων καὶ παντὶ τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ τῶν ὀρθοδόξων τῷ κατὰ πᾶσαν ταύτην τὴν ἀρχὴν εὑρισκομένων (!), υἱοῖς ἐν Κυρίῳ ποθεινοτάτοις χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην καὶ κατ' ἐχθρῶν νίκην, τρόπαια παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀμήν:—]

Τοῦτο ἦν ὅπερ ἔλεγεν ὁ σωτὴρ ἡμῶν.. [εἰς τοὺς αἰῶνας:—Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πυανεψιῶνος ἱσταμένου ,ζρε'.

к) л. 234^{a-b}] Τοῖς ἐν Βυλίνι: (въ Вильнѣ).

[Τοῖς ἐν Βυλίνι τῇ λαμπροτάτῃ διάγουσιν ἀδελφοῖς τῶν ὀρ-

θοδόξων χριστιανῶν τοῖς τε τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ τῆς κοσμικῆς εὐκοσμίας τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑπερποθήτοις. χάριν ἔλεος:—]

Εὐφραίνεταί μου τὰ τεθλιμμένα σπλάγχνα ... [οὗ ἡ χάρις. Ἐν Κωνσταντινουπόλει:—

л) лл. 234[b]—240[b]] Τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσσοις: (1597 года)

[Τοῖς εὐσεβέσι καὶ ὀρθοδοξοτάτοις Ῥώσοις τὴν ἀναπᾶσαν τὴν ὑψηλοτάτην ἀρχὴν τῆς κρατίστης βασιλείας Πολονίας παροικοῦσι, τοῖς ἐν Κυρίῳ υἱοῖς περιποθήτοις τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ Κυρίου:—]

Ἄνδρες Ῥῶσοι, τῆς εὐσεβείας τὰ θρέμματα, τοῖς ὀρθοδοξίας ὑπερασπισταί, οἱ τῇ προαιρέσει ἤδη μάρτυρες... [ἀμήν:— Ἐν Κωνσταντινουπόλει ͵ζρε΄

м) лл. 240[b]—244[a] Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ Γεδεὼν ἐπισκόπῳ.]

(1597 года) Γεδεὼν τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως καὶ συνεπισκόπῳ σὺν τοῖς λοιποῖς [εὐλαβεστάτοις ἱερεῦσι καὶ λαμπροτάτοις ἄρχουσι μετὰ πάντων τῶν ὀρθοδόξων τῆς Μικρᾶς Ῥωσίας λαῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, γερόντων τε καὶ παιδίων, τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—]

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὔχεται καὶ εὐλογεῖ πάντας ὑμᾶς... [ἀμήν:—Ἐν Κωνσταντινουπόλει ͵ζρε΄.

н) лл. 244[a]—251[b]] Τοῖς ἐν Χίῳ (1598 года). Очень длинно.

Τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ σὺν τοῖς .... περιποθήτοις χάριν.

Ὕπαγε ὀπίσωμου σατανὰ (εἶπεν ὁ σωτὴρ τῷ Πέτρῳ ποτὲ) τῷ διὰ Πέτρου τὴν πέτραν ἐπηρεάζειν καὶ διὰ τῆς ἐν προσχήματι φιλανθρωπίας τὸ τῆς φιλανθρωπίας μυστήριον ἀναχαιτῖσαι... [μετὰ πάντων ὑμῶν:— Ἐν Κωνσταντινουπόλει ͵ζρϛ΄.]

Всѣ письма.

[11) лл. 255[a]—269[b] (безъ заглавія, для котораго оставлено мѣсто)

Τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος

ἀρχόμεθα πρῶτον τὸν περὶ πίστεως λόγον... въ 20 главахъ.

12) лл. 270ª—285ª Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα περὶ ὑπομονῆς καὶ τοῦ μὴ ἀπατᾶσθαι τοῖς λογισμοῖς προφάσει δικαιωμάτων καὶ λέγειν ὅτι βοσκὸς πορεύομαι καὶ περὶ σωφροσύνης:—

Πολλὰ παραινέσαντες τὸν εὐλαβέστατον Θεόδωρον ... выбранныя мѣста и изъ другихъ произведеній Ефрема Сир.

13) лл. 286ª—319ᵇ Αὗται αἱ ὁμιλίαι εἰσιν ἀτελεῖς ἀλλ' εἰσὶ σκιάσματα ποιηθεῖσαι παρὰ τοῦ τεπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ Μαρίου ἱερομονάχου τοῦ Μητυληναίου τοῦ ἐκ Κρήτης· καὶ μή μου μέμφεσθε διὰ τὴν ἀμάθειάν μου:—

рядъ бесѣдъ и толкованіе Евангелія.]

№ 530 (**1605**).

Въ той же библіотекѣ.

Ἐπιστολάριον, на бумагѣ въ большой листъ, содержитъ 546 писемъ къ разнымъ лицамъ. Изъ нихъ 149—Александрійскаго патріарха Мелетія.

[Въ рукописи есть общее оглавленіе ея съ указаніемъ страницъ прежняго счета:

Πίναξ τοῦ παρόντος ἐπιστολαρίου ἐκ τῶν τοῦ Μελετίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τοῦ Πηγᾶ ἐπιστολῶν.

Ἐπιστολὴ	α' εἰς Ἀλούζιον Χολινοῦ πατρίκιον τῶν Ἐνετῶν	1
»	β' εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον Εὐστράτιον . .	1
»	γ' γράφοντες πρὸς αὐτὸν οἱ Χίοι	2
»	δ' εἰς τὸν οἰκουμενικὸν Θεόληπτον	2
»	ε' εἰς Νικηφόρον	3
»	ς' εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον.	3
»	ζ' εἰς τὸν Φιλαδελφείας Γαβριὴλ	3
»	η' εἰς Ἰωάννην Μαρμούρη [1]) ῥήτορα . . .	4
»	θ' εἰς Ἱππόλυτον πρώην Χίου	4

[1]) Μούρμουρη въ самомъ текстѣ письма.

Ἐπιστολὴ ι′ εἰς Ἱερεμίαν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως 4
» ια′ τοῖς ἁπανταχοῦ 4
» ιβ′ εἰς Κωνσταντῖνον Κονιορτὸν 5
» ιγ′ εἰς Γαβριὴλ Δωροθέου βίτζην 5
» ιδ′ εἰς Θεόδωρον βασιλέα Μοσκοβίας 6
» ιε′ τοῖς ὀρθοδόξοις τοῖς κατὰ πᾶσαν ἀρχὴν τῶν Ἐνετῶν . . 7
» ις′ εἰς Ἰγνάτιον ἱερομόναχον 8
» ιζ′ εἰς τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων 9
» ιη′ εἰς Ἱερεμίαν οἰκουμενικὸν 9
» ιθ′ καὶ κ′ εἰς τὸν αὐτὸν 9
» κα′ εἰς Ἀνδρόνικον Κανταχουζηνὸν . . . 10
» κβ′ εἰς Ἡρακλῆ ἰατρὸν Κασιμάτην 10
» κγ′ εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον 10
» κδ′ τοῖς ἐν Κρήτῃ 11
γράμμα συγχωρητικὸν πρὸς Ἰωάσαφ ἱερομόναχον παρὰ Ἱερεμίου οἰκουμενικοῦ 11
» κε′ εἰς Μάξιμον ἱεροδιάκονον 11
» κς′ εἰς Γαβριὴλ Φιλαδελφείας 12
» κζ′ εἰς Μάξιμον Μαργούνιον 13
» κη′ εἰς Γεώργιον ἱερέα λογοθέτην Ῥόδου . . . 13
» κθ′ τοῖς κατὰ Κρήτην ὀρθοδόξοις 13
» λ′ εἰς Λαυρέντιον ἡγούμενον Βροντισίου . . . 15
» λα′ εἰς Νικηφόρον ἡγούμενον Ἀρκαδίου 15
» λβ′ εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον 16
» λγ′ τοῖς κατὰ Κρήτην εὑρισκομένοις 16
» λδ′ τοῖς κατὰ Κυδωνίαν εὑρισκομένοις 16
» λε′ εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον Εὐστράτιον . . 17
» λς′ εἰς Μητροφάνην μοναχὸν Ναύπλιον 17
» λζ′ εἰς Μαραφαρᾶν 18
» λη′ εἰς Παΐσιον ἱερομόναχον Ζακύνθιον 18
» λθ′ εἰς Διονύσιον Ἡρακλείας 19
» μ′ εἰς Γεώργιον Κανταχουζηνὸν 19
» μα′ εἰς Ἀντωνάκη τὸν Βλαστὸν 20
» μβ′ τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἅπασι 20

Ἐπιστολὴ μγ΄ εἰς Μιχαὴλ τὸν Καββάκον 21
» μδ΄ εἰς Ἄγγελον πρωτοσύγγελον Ἀλεξανδρείας . 22
» με΄ εἰς Γαβριὴλ οἰκουμενικὸν 23
» μϛ΄ εἰς τὸν αὐτὸν (,ζρδ΄) 24
» μζ΄ εἰς λογοθέτην Ῥόδου 25
» μη΄ εἰς τὸ κάστρον Κρήτης 25
» μθ΄ τοῖς ἐν Σιτείᾳ καὶ Ἱερᾷ Πέτρᾳ 26
» ν΄ εἰς τὸν Κορώνης 27
» να΄ εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον 28
» νβ΄ εἰς τὸν οἰκουμενικὸν Γαβριήλ 29
» νγ΄ εἰς Εὐγενίαν μοναχὴν 29
» νδ΄ εἰς Γεράσιμον ἡγούμενον τῆς Ὁδηγήτριας . 30
» νε΄ εἰς Ἀρσένιον ἡγούμενον τῶν Ἀπεζωνῶν. . 30
» νϛ΄ τοῖς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει 31
» νζ΄ τοῖς αὐτοῖς 33
» νη΄ εἰς Παΐσιον ἱερομόναχον (,ζρδ΄) 33
» νθ΄ εἰς Νικηφόρον ἱερομόναχον χαρτοφύλακα . 41
» ξ΄ εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον 41
» ξα΄ Πατμίοις 41
» ξβ΄ εἰς τὸν Φιλαδελφείας 42
» ξγ΄ Χίοις 43
» ξδ΄ εἰς Κύριλλον ἱερομόναχον Λούκαρην . . 43
» ξε΄ εἰς Νικηφόρον 43
» ξϛ΄ τοῖς ἁπανταχοῦ 44
» ξζ΄ εἰς Ματθαῖον προηγούμενον 44
» ξη΄ εἰς τὸν Θεσσαλονίκης (,αφϟζ΄) 44
» ξθ΄ εἰς Νικηφόρον ἱερομόναχον Ῥόδιον . . . 45
» ο΄ εἰς Βασίλειον κνέζην 45
» οα΄ εἰς Γαβριῆλον Θεοδωροβίτζην . . . 46
» οβ΄ εἰς Ἀρσένιον Ἐλασσῶνος. 46
» ογ΄ εἰς τὸν κράτιστον βασιλέα Μοσχόβου (,ζρε΄). . 47
» οδ΄ εἰς τὸν αὐτὸν βασιλέα 48
» οε΄ εἰς Παρίσην ὕπατον Μοσχοβίας 49
» οϛ΄ εἰς Βασίλειον ταμείαν Μοσχοβίας . . . 49
» οζ΄ εἰς τὴν κατὰ Λεοντόπολιν ἀδελφότητα . . . 50

Ἐπιστολὴ οη′ εἰς Κύριλλον πρωτοσύγκελλον 50
» οθ′ τοῖς ἐν Βυλίνῃ ἀδελφοῖς 51
» συστατικὸν διακόνου 52
» π′ εἰς Ἰγνάτιον χωρεπίσκοπον Ὀστροβίας . . 53
» πα′ τοῖς ἐν Κυδωνίᾳ 53
» πβ′ εἰς Ἱερεμίαν ἡγεμόνα Μολδοβλαχίας . . . 53
» πγ′ εἰς Γεννάδιον Βλαστὸν 55
» πδ′ εἰς Βασίλειον κνέζην 55
» πε′ εἰς Κύριλλον ἱερομόναχον Λούκαρην . . 55
» πς′ εἰς Γαβριὴλ Θεοδωροβίτζη. 56
» πζ′ εἰς Γεδεὼν Λεοντοπόλεως ἐπίσκοπον . . . 56
» πη′ εἰς Χλὲβ ταμίαν. 57
» πθ′ εἰς τὴν κατὰ Λεοντόπολιν ἀδελφότητα . . . 57
» ϟ′ εἰς τὸν Θεσσαλονίκης 57
» ϟα′ εἰς Νικηφόρον 58
» ϟβ′ εἰς Εὐθύμιον Οὐγκροβλαχίας 58
» ϟγ′ εἰς Ἀδάμον κνέζην 58
» ϟδ′ εἰς Συμεῶνα ὑλανικὸν 59
» ϟε′ εἰς οἰκονόμον Καλλιουπόλεως. 59
» ϟς′ εἰς Ἀλέξανδρον διάκονον Καλλιουπόλεως . 60
» ϟζ′ εἰς Γαβριὴλ Φιλαδελφείας. 60
» ϟη′ εἰς Μάξιμον Κυθήρων 60
» ϟθ′ εἰς τοὺς αὐτοὺς κοινῇ (͵ζρς′). 61
» ρ′ εἰς ἐπίσκοπον Συμεὼν Παλαπάνον. . . 63
» ρα′ εἰς Κυπριανὸν ἱεροδιάκονον 64
» ρβ′ εἰς Ἀντώνιον Σκλέζα 64
» ργ′ εἰς Γεώργιον Μαραφαρᾶν. 64
» ρδ′ εἰς Μελέτιον Βλαστὸν 66
» ρε′ εἰς Πορφύριον 67
» ρς′ εἰς Κωνσταντῖνον ἱερέα 67
» ρζ′ εἰς Λεόντιον Εὐστράτιον. 67
» ρη′ εἰς Παΐσιον Ῥόδου μητροπολίτην 68
» ρθ′ εἰς Νικόλαον ἱερέα 68
» ρι′ εἰς καγκελάριον Ἰωάννην 68
» ρια′ εἰς τὸν Φιλαδελφείας Γαβριὴλ 69

Ἐπιστολὴ ριβ′ εἰς Γεδεὼν Λεοντοπόλεως 70
» ριγ′ τοῖς Ῥώσοις 71
» ριδ′ ἀνώνυμος 72
» ριε′ εἰς τὸν Χίου 72
» ριϛ′ εἰς Γεώργιον Χίου 72
» ριζ′ εἰς τὸν Μολδοβλαχίας Γεώργιον 73
» ριη′ εἰς Ἱερεμίαν ἡγεμόνα Μολδοβλαχίας . . . 73
» ριθ′ εἰς τὸν μητροπολίτην Χίου 74
» ρκ′ εἰς τὸν Λεόντιον ἱερομόναχον 75
» ρκα′ εἰς Μιχαὴλ ἐπίσκοπον Κοπιστένσκιυς καὶ Σαμπορίου 75
» ρκβ′ εἰς Κύριλλον ἱερομόναχον 75
» ρκγ′ εἰς Ἀμβρόσιον ἱερομόναχον 77
» ρκδ′ εἰς Γεώργιον Δουϊζηνορδοβίκον . . 77
» ρκε′ εἰς Συμεῶνα Συμεωνίδην 77
» ρκϛ′ εἰς Μάξιμον 77
» ρκζ′ εἰς τὸν αὐτὸν 78
» ρκη′ εἰς Ἱερεμίαν μοναχὸν 78
» ρκθ′ εἰς Νικηφόρον ἱερομόναχον 78
» ρλ′ εἰς Φιλόθεον ἱεροδιάκονον 79
» ρλα′ εἰς Γεδεὼν Λεοντοπόλεως 79
» ρλβ′ εἰς τὸν Ῥόδου Παΐσιον 80
» ρλγ′ εἰς τὸν Θεσσαλονίκης Κοσμᾶν 80
» ρλδ′ εἰς Ἰωάννην Βισκένσκας 80
» ρλε′ εἰς Κυπριανὸν ἀρχιδιάκονον Ὀστροβίας . 81
» ρλϛ′ εἰς τὸν οἰκονόμον Καλλιουπόλεως εὐχαριστική 82
» ρλζ′ εἰς Γεώργιον τὸν μέγαν ῥήτορα 82
» ρλη′ τοῖς ἐν Λεοντοπόλει ὀρθοδόξοις 82
» ρλθ′ εἰς Ἡσαΐαν Μπαλαμπάνον ψηφισθέντα ἐπίσκοπον Λεοντοπόλεως 83
» ρμ′ εἰς Μάξιμον Κυθήρων ἐπίσκοπον τὸν Μαργούνιον (͵αφϟα) 84
» ρμα′ τοῖς ἐν Κύπρῳ (͵αφϟβ′) 90
» ρμβ′ Γαβριὴλ τῷ Φιλαδελφείας (͵αφϟβ′) . . . 93

Ἐπιστολὴ ρμγ' τοῖς ἐν Μησήνῃ (,αφϟβ') 96
» ρμδ' τοῖς Ἐνέταις ὀρθοδόξοις (,ζργ') 98
» ρμε' Γ a β ρ ι ὴ λ τῷ Φιλαδελφείας (,ζρδ'). . . . 99
» ρμς' τοῖς κατὰ τὴν Ζάκυνθον καὶ Κεφαληνίαν . 102
» ρμζ' τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσία (,ζρε') 103
» ρμη' τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσοις (,ζρε') 113
» ρμθ' τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ, Γ ε δ ε ὼ ν ἐπισκόπῳ (,ζρς') 122
» ρν' τοῖς ἐν Χίῳ (,ζρς') 127
» ρνα' τοῖς κατὰ Ἀπωλονίαν ὀρθοδόξοις Ἕλλησι τε καὶ Ῥώσοις (,ζρς'). 138

Ἶσον τοῦ χρυσοβούλλου τῆς ἐν Τραπεζοῦντι μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου Ζαβουλὼν λεγομένης (,ςωε') . . . 145

Ἐπιστολή τε διδασκάλου Ε ὐ γ ε ν ί ο υ πρὸς τοὺς ἐν Οὐγκρίᾳ ὀρθοδόξους Σέρβους 147

Ἰ γ ν α τ ί ο υ ἱεροδιακόνου λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἀοίδιμον καὶ σοφώτατον Δ ι α μ α ν τ ὴ ν τ ὸ ν Ῥ ο ύ σ ι ο ν (,αψμς' αὐγούστου δ') 160

Ἶσον τῆς πατριαρχικῆς (патр. КП. Г а в р і и л а) ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Σιναίου κὺρ Κ ύ ρ ι λ λ ο ν περὶ τῶν ἐν Καλκούτᾳ Ἰνδίας εὑρισκομένων χριστιανῶν. (,αψπβ' ἀπριλλίου α') . 163

Συγχωρητικὸν συνοδικὸν τοῖς Σιναΐταις (1777 г. декабрь). 165

стр. 168—188 пустыя.

Τῷ Φιλαδελφείας Γ α β ρ ι ὴ λ περὶ τῶν θείων μυστηρίων (,ζργ'=,αφϘδ') 189

Τῷ Κ υ ρ ι α κ ῷ Φ ω τ ε ι ν ῷ ἰατρῷ καὶ διδασκάλῳ τὸ β-ον περὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων 201

стр. 205—207 пустыя (счетъ ошибочный).

Надписи въ Синайскомъ храмѣ 206
Τῷ ἡγουμένῳ Σ ω φ ρ ο ν ί ῳ 207
Τῷ Π έ τ ρ ῳ βασιλεῖ Μοσχοβίας ἐξ ἁγίου ὄρους Σινᾶ 207
Τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ 208
Τῇ ἐν. Κωνσταντινουπόλει συνόδῳ τῶν ἀρχιερέων. . 209

Τῇ αὐτῇ συνόδῳ. 209
Τῳ ἁγίῳ Ἄρτης κὺρ Νεοφύτῳ. 210
Τῷ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλῳ 211
Τῷ οἰκουμενικῷ 212
Ἕτεραι δύο ἀνώνυμαι 212
Δύο ἀνώνυμαι 213
Διονυσίῳ Ἡρακλείας. 214
Ἀνώνυμος 214
Κωνσταντῖνος τοῖς λογιωτάτοις Ἰωαννικίῳ, Γερασίμῳ καὶ Χαρίτωνι 215
Ἰγνατίῳ Χίῳ 215
Μελέτιος Ἀλεξανδρείας Ἰωάννῃ τῷ Κορέσῃ . 216
Γερμανῷ τῷ διδασκάλῳ θεολογικῇ. 216
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ 218
Ἀνώνυμαι πέντε καὶ ἕτερα πρὸς τὸν μακαριώτατον Ἱεροσολύμων 219
Δημητρίῳ δύο 219
Ἰωάννῃ Κομνηνῷ τῷ ἰατροφιλοσόφῳ. 220
Νικολάῳ τῷ Μαυρογορδάτῳ 220
Διονυσίῳ Μπάπῳ καὶ δύο ἀνώνυμαι 221
Δημητρίῳ καὶ δύο ἀνώνυμαι. 222
Κοσμᾷ τῷ καθηγουμένῳ Σιναΐτῃ 223
Ἀνώνυμος 223
Παναγιώτῃ Σινωπεῖ 223
Ἀνώνυμαι δ′ 224
Μητροφάνῃ διακόνῳ. 225
Ἡσαΐας ἱεροδιάκονος τῷ γέροντι Ἰγνατίῳ . . . 225
Ἰγνάτιος Ἡσαΐᾳ 226
Γερασίμῳ καὶ Ἰωαννικίῳ. 226
Μελέτιος Ἀλεξανδρείας τοῖς κατὰ τὸ κράτος τῆς βασιλείας Πολώνων ὀρθοδόξοις 227
Μαξίμῳ ἀρχιδιακόνῳ δύο 228
Τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ 229
Ἀνώνυμαι τέσσαρες 229
Ἐπιστολὴ Ἀθηναίων πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην 231

Σιλβέστρου Ἀντιοχείας πατριάρχου πρὸς τὸν Κυτέων κὺρ Διονύσιον ἐπιστολαὶ δ' 233
Πρὸς τὸν μέγαν χάτμανον Καζακίας φυγάδα ὄντα ἐν Θεσσαλονίκῃ. 236
Εἰς τοὺς ὁρισμούς τις Κύριλλος ἱερομόναχος 236
Πρὸς τὸν νεοχειροτονηθέντα ἀρχιερέα 237
Ἀνώνυμαι. 237
Σημειώματα περὶ ἐλεημοσύνης καὶ τίτλοι εἰς διάφορα πρόσωπα. 238
Πρὸς Ἰάκωβον Λαρίσσης ἀρχιδιάκονον 243
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ τῷ Πατμίῳ. 243
Τῷ ὑποψηφίῳ Σιναίου 244
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας 244
Πρὸς τὸν Σιναίου. 244
Εἰς τὸν αὐθέντην Βλαχίας ἀπὸ τοῦ Ἀλεξανδρείας . . 245
Συστατικὸν γράμμα τῆς ἐν Ῥαχιτίῳ νοταρίας . . . 245
Πρὸς τὴν ἐν Ταμιαθία ἐκκλησίαν 247
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ τῷ Πατμίῳ. 248
Σιλβέστρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου 248
Τῷ Ἱεροσολύμων Μελετίῳ 249
Παϊσίου πατριάρχου Κωνστατίνουπόλεως πρὸς τὸν διδάσκαλον Σπαντωνὴν. 250
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Ἰωαννίκιον (,αχνγ' δεκ. κθ') 250
Διαζύγιον ὅταν ὁ ἄνδρας κατηγορῇ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὅτι μοιχεύεται, καὶ δὲν τῆς ἀποδείξει, καὶ θέλει ἡ γυναῖκα νὰ χωρισθῇ. 251
Ἕτερον διαζύγιον ὅταν μοιχεύεται ἡ γυνὴ καὶ τῆς τὸ ἀποδείξῃ ὁ ἄνδρας 252
Διαζύγιον ὅταν δὲν δύναται ὁ ἄνδρας νὰ εὑρεθῇ μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ σαρκικῶς χρόνους τρεῖς 252
Διαζύγιον ὅταν ὁ ἄνδρας μισεύσῃ καὶ περάσουν χρόνοι πέντε καὶ δὲν μάθῃ ἡ γυναῖκα αὐτοῦ δι' αὐτὸν ὅτι ζῇ καὶ θέλῃ νὰ ὑπανδρευθῇ. 252

Χωρισμὸς γάμου 253

Περὶ τοῦ πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς ἀπολυτικὸν γράμμα τοῦ θέλοντος ἀποδημῆσαι ἱερέως 253

Πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς εὐεργετικὸν γράμμα ὅταν δίδωσιν ὀφφίκιον, σταυρὸν καὶ ἐπιγονάτιον 254

Ἐνταλτήριον γράμμα πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς ὅταν ποιῶσι πνευματικὸν (разные образцы) 254

Τὸ ἶσον τῆς διαθήκης Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ 256

Περὶ διαθηκῶν ὅταν μέλλῃ τινὰς νὰ τελευτήσῃ ἢ ὅταν ζῶν θέλῃ νὰ τὴν κάμῃ 259

Ἑτέρα διαθήκη πάνυ ὡραία 259

Τόπος τοῦ διατίθεσθαι νεώτερος κατ' ἐπιτομὴν (‚αφοδ' года, 11 марта, отъ имени Марiи, дочери Δημητρίου Κορέση) 259

Τόποι διαθήκης 260

Γράμμα ὁποῦ γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς περὶ ζητίας μοναστηρίου, ὁποῦ εἶναι χαλασμένον, καὶ θέλουν νὰ τὸ ἀνακαινίσουν 262

Ἕτερον περὶ ζητίας αἰχμαλώτων 263

Ἕτερον περὶ ζητίας μοναστηρίου 263

Ἀπανταχοῦ διὰ ζητίαν 264

Οἰκονομικὴ Νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους περὶ μετοχίου τῆς Μπογδανίας 265

Ἡγουμενικὴ Κοσμᾶ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ . . . 266

Παρὰ ἀρχιερέως (Μητροφάνους μητροπολίτου Βάρνης) διὰ ἐλεημοσύνην κουτίον 268

Γράμμα ἐπιτροπικὸν (ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους) . 268

Γράμμα μαρτυρικὸν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους ὅταν πάρωσι τινὸς καράβι 269

Γράμματα ἶσα ψήφων τοῦ Σιναίου ὄρους ἀρχιεπισκόπου 269

Ὅρος διαλαμβάνων περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐντὸς τῆς ἐν τῇ περιφήμῳ νήσῳ Κρήτῃ ἱερᾶς ἡμῶν μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης τὸ μοναχικὸν ἐνδύσασθαι σχῆμα, ἄνευ τῆς ἄχρι τέλους ζωῆς αὐτοῦ ἀψευδοῦς καὶ ἀν-

ὑποστόλου ὑποταγῆς, ἐπικυρωθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ ὑπογραφῇ καὶ ἐπισφραγισθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ δημοσίᾳ σφραγῖδι 278

Πατριαρχικὸν γράμμα (КП. патр. Гаврiила) περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ τῶν Σιναϊτῶν μοναστηρίου (,αψε' ἰουλίῳ) . . . 279

Ἱερεμίου πατρ. ΚΠ. πρὸς τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκοπον (,αψις' ὀκτωβρίου ια') 281

Τοῦ αὐτοῦ ἀθῴωσις τοῦ πρώην ΚΠ. κὺρ Κοσμᾶ (,αψε', φεβρουαρίῳ) 283

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς (,αψκγ' ἐν μηνὶ σεπτεμβρίου) 284

Ἡγουμενικὴ τοῦ Ἀλεξανδρείας κὺρ Κοσμᾶ εἰς τὰ ἐν Κρήτῃ μετόχιά του (,αψκδ') 286

Τοῦ Ἀλεξανδρείας Γερασίμου ποιοῦντος παραίτησιν εἰς τὸν Σαμουὴλ (,αψι') 287

Συνοδικὸν εἰς τὰς ἐν Γαλατᾷ ἐκκλησίας διὰ βοήθειαν τοῦ Ἀλεξανδρείας 289

Καλλινίκου πατρ. ΚΠ. συνοδικὸν κατὰ τῶν τολμησάντων διασύραι τὰς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίας εἰς μαλικιανὲ (,αχϟζ') 291

Συνοδικὸν κατ' ἐκείνων ὁποῦ σπουδάζουν νὰ λάβουν πατριαρχικὰ καὶ ἀρχιερατικὰ ἀξιώματα παρανόμως μὲ δόσιν χρημάτων (,αψιη', μαΐῳ) 293

Ἱερεμίου πατρ. ΚΠ. συνοδικὸν εἰς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς διὰ βοήθειαν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας (,αψκά', ἰουνίῳ) . . 298

Ἶσον ἀπαράλλακτον τῆς πρωτοτύπου καθαιρέσεως τῆς γενομένης παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Ἱεροσολύμων πατριάρχου κυρίου Χρυσάνθου κατὰ τοῦ κακο Σεραφεὶμ Ἀντιοχείας (,αψκε') 302

Καθαίρεσις ἱερέως 305

Καθαίρεσις ἱερομονάχου Ἁγιορείτου 306

Κατὰ μοναχοῦ τινος συζευχθέντος γυναικὶ συνοδικὸν ἀφοριστικὸν 307

Συνοδικὸν κατὰ ἀδελφοποιΐας 307

Συνοδικὸν κατά τινων ἱερέων σπευδόντων ἀποβαλεῖν τοὺς προτέρους ἱερεῖς ἐκ τῶν ἐν αἷς διετάχθησαν ψάλλειν ἐκ-

κλησιῶν παρανόμως 308
Γράμμα πατριαρχικὸν εἰς καθαίρεσιν ἱερομονάχου (Μελετίου) (͵αψκʹ) 311
Εἰς ζητίαν γυναικός 312
Γράμμα τοῦ Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶ περὶ ζητείας αἰχμαλώτων τινων 313
Ἕτερον περὶ ζητίας τοῦ αὐτοῦ 314
Γράμμα εὐχαριστικὸν τοῦ αὐτοῦ 316
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα εἰς τὸν κατ' Αἴγυπτον ἐπίτροπον ἀφοριστικὸν κατά τινων 317
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Ῥαχιτίῳ χριστιανοὺς εὐχετικόν 318
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας χριστιανοὺς διὰ βοήθειαν τοῦ θρόνου 319
Συστατικὸν τῶν ὀσπιταλίων τῶν ἐν Ταμιαθίῳ 320
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Ταμιαθίῳ χριστιανοὺς διὰ βοήθειαν τοῦ θρόνου 322
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ χριστιανοὺς διὰ βοήθειαν τοῦ θρόνου 324
Τοῦ αὐτοῦ ἀφοριστικὸν κατά τινων 325
Σαμουὴλ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας περὶ τοῦ βαχαρίτου τῆς Βλαχίας 327
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος πρωτέκδικον τοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου Ἀναστάσιον Βότα εἰς Μισσήναν (͵αψκβʹ μαΐου κβʹ) 330
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος ἱερέαν τινὰ Ἰωάννην Καραβέλλαν ἱερομνήμονα τοῦ θρόνου 331
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα πρὸς τὸν αὐτόν 332
Τοῦ αὐτοῦ διὰ βοήθειαν αἰχμαλώτου τινὸς Νικολάου Λικινίου ἐκ Μονεμβασίας (͵αψκβʹ μαΐου) 333
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ Μανουὴλ Κοστερέλην δικαιοφύλακα τοῦ θρόνου 336
Τοῦ αὐτοῦ συστατικὸν ἐνταλτηριῶδες γράμμα τῷ μεγ. χαρτοφύλακι καὶ ἐπιτρόπῳ τοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου χατζῆ κὺρ Σαμαάν 336

Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ Σπαντωνὴν μέγαν ῥήτορα τοῦ θρόνου 337
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ χατζῆ Νικόλαον ἐκκλησιάρχην τοῦ θρόνου 338
Τοῦ αὐτοῦ τύπος ἐνταλτηρίου γράμματος εἰς μέγαν ἀρχιμανδρίτην τοῦ θρόνου 339
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα διὰ τὸ δόσιμον τοῦ ἐν Ταμιαθίῳ μετοχίου τοῦ Σιναίου 340
Συνοδικὸν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Ἱερεμίου διὰ τὸ ἐν Βλαχίᾳ μοναστήριον τὸ ἐπονομαζόμενον τῶν Ζλατάριδων (͵αψιη΄). 341
Τοῦ Ἀλεξανδρείας νουθετικὸν εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας του 343
Τοῦ αὐτοῦ ἕτερον εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου 344
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα διὰ τὸ βακαρίτου τῆς Βλαχίας. . 345
Εἰς τὸν βασιλέα Μοσχοβίας (Πέτρον τὸν α΄) παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας 347
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα διὰ βοήθειαν τοῦ θρόνου (ἰνδ. ιγ΄) 351
Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως πατριάρχου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας κύριον Γεώργιον τὸν Ἄβαν (͵αχιη΄) 353
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὴν ἐν Μοσχοβίᾳ σύνοδον διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (съ Арсеніемъ Θивандскимъ). . 355
Τοῦ Ἀλεξανδρείας Σαμουὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Μοσχοβίας (Πέτρον τὸν α΄) διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (͵αψιζ΄) 355
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν ἡγεμόνα Οὐγκροβλαχίας Ἰωάννην Νικόλαον Ἀλεξάνδρου 362
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν 363
Τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κὺρ Σαμουὴλ πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Μοσχοβίας Ἀλέξιον Πετροβίτζη διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (͵αψιζ΄) 364
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Ῥεζανίου καὶ τοποτηρητὴν τοῦ πατριαρχείου Μοσχοβίας (͵αψιζ΄). 367

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν χάτμανον πάσης Ῥωσίας καὶ τοῦ στρατοῦ Ζαποράβας 369
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον τοῦ Κιέβου (при Петрѣ I) κνέζην Δημήτριον 372
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸ πρίγκιπα Δημήτριον Κωνσταντίνου 375
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Θωμᾶν Καντακουζηνὸν πρωτοσπαθάριον 376
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Κιέβου 377
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἄρχοντά τινα Σάββαν 378
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην τοῦ Πετζέρσκη . 379
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν δόμναν κυρίαν Μαρίαν . . . 380
Γράμμα τῶν Ἀλεξανδρέων προσκαλούντων τὸν πατριάρχην τους ἐκ τῶν ἔξωθεν πρὸς τὸν θρόνον του 381
Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην 382
Εἰς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας παρὰ τῶν κληρικῶν του 383
Παρὰ τῶν Ἀλεξανδρέων εἰς τὸν πρώην Ἀντιοχείας . 384
Εἰς τὸν μητροπολίτην Τύρου καὶ Σιδῶνος 385
Γράμμα συστατικὸν διὰ πραγματευτὴν εἰς Φραγγίαν . 385
Ἐκ Ῥαχουτίου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρύσανθον (͵αψκε΄) 386
Ἀνώνυμαι πέντε 386
Παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν πρώην Κ/πόλεως . 391
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας. 391
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας κὺρ Κοσμᾶ 392
Παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν. 393
Ἀνώνυμαι ἑπτά 394
Τῷ ἁγίῳ Λαρίσσης Νικόλαος ὁ διερμηνευτὴς τῆς κραταιᾶς βασιλείας 398
Ἀπάντησις τοῦ ἁγίου Λαρίσσης. 398
Πρὸς τὸν μέγαν λογοθέτην τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κύριον Ἀλέξανδρον 399
Πρὸς τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκοπον Ἰωαννίκιον . . 400
Παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡγουμένου πρὸς τὸν

ἀρχιεπίσκοπον Σινᾶ ὄρους, μηνύοντος τὸν προβιβασμὸν τοῦ κὺρ Κοσμᾶ ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον 402
Ἡσαΐας τῷ ποθεινοτάτῳ μοὶ Ἰωαννάκῃ. . . . 403
Ἀνώνυμος 404
Ἡσαΐας τῷ ἐλλογιμωτάτῳ Δημητρίῳ. 404
Ἡσαΐας τῷ συμφοιτητῇ μοι Ἰωάννῃ 405
Πρὸς Νικηφόρον τινά 405
Ἀπάντησις Μακαρίου πρὸς τὸν Σιναίου ὄρους . . 406
Τοῦ αὐτοῦ ἀοιδίμου Μακαρίου ἐπιστολαὶ ἑτέραι· ἡ παροῦσα πρὸς τὸν Ἐφέσου Κύριλλον 408
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Σμύρνης Νεόφυτον 408
Τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα 409
Ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ. 409
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ μαθητὴν Γεράσιμον . 409
Τοῦ κὺρ Γερασίμου μαθητοῦ τοῦ κὺρ Μακαρίου ἐπιστολαὶ 410
Ἰακώβου Μηλίου πρὸς Λίλαν ἐγκωμιαστικὴ πλὴν καὶ αὕτη Γερασίμου τοῦ παμμάκαρος, εἰ καὶ ἐπιγεγραμμένη οὕτως 414
Τοῦ διδασκάλου Ἰακώβου Πατμίου μαθητοῦ τοῦ κῦρ Μακαρίου πρὸς τὸν Σιναίου ὄρους. 415
Τοῦ Πέτρας Θεοφανοῦς πρὸς τὸν Σιναίου . . . 416
Ἑτέρα πρὸς τὸν Σιναίου τῶν μετὰ ταῦτα διδασκάλων. 417
Τοῦ πρώην οἰκουμενικοῦ κὺρ Ἀθανασίου ἀφιέρωσις τοῦ ἑαυτοῦ του εἰς τὸ Σίναιον (͵αφνα', α' σεπτεμβρίου). . 417
Νεκταρίου τοῦ Σινᾶ ὄρους (1660 μαΐου 29) . . 419
Ἀνώνυμος. 420
Σχέδιον ἐνταλτηρίου διὰ πνευματικὴν πατρότητα . . 420
Ἀνώνυμος 421
Ἰωαννικίου τοῦ Σιναίου ἀρχιεπισκόπου πρὸς Ἡσαΐαν Σιναΐτην. 421
Τοῦ αὐτοῦ ἕτεραι πέντε πρὸς τὸν αὐτὸν 422
Τοῦ κὺρ Ἡσαΐου ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Ἰωαννίκιον τέσσαρες. 424

Τοῦ κὺρ Μακαρίου διδασκάλου πρὸς τὸν κὺρ Ἡσαΐαν Συναΐτην 427
Τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα πρὸς Νικηφόρον τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκοπον 428
(Ἀνώνυμος) μαθητοῦ τινος τοῦ κὺρ Μακαρίου τοῦ διδασκάλου πρός τινα ἄρχοντα 429
Ἀνώνυμαι ἑπτά 430
Τοῦ Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Σιναίου Ἀθανάσιον . 433
Πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν διά τινας ἀναχωρητὰς τοῦ Σιναίου 434
Ἑτέρα πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ κὺρ Νικηφόρου Κρητὸς διὰ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ μοναστηρίου 434
Τοῦ Ἀλεξανδρείας εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας του νὰ ὑποτάσσωνται 435
Τοῦ αὐτοῦ ἀφοριστικὸν διὰ αἰτίαν τινὸς καΐκίου . . . 435
Παρὰ τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν οἰκουμενικόν 436
Τοῦ Σαμουὴλ Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας του 437
Σχέδια γραμμάτων διὰ ζητιάνους 438
Τοῦ Σιναίου πρὸς Μελέτιον ἀρχιδιάκονον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας 439
Ἀνώνυμος 439
Τοῦ Κύπρου Φιλοθέου πρὸς τὸν Σιναίου Νικηφόρον 440
Τοῦ Σιναίου πρὸς αὐτὸν καὶ ἑτέρα πρὸς τὸν τῆς Λεμεσοῦ Φιλόθεον διδάσκαλον 441
Ἀνώνυμος 442
Παρὰ τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν Κύπρου συγχαρητικὴ διὰ τὸν προβιβασμόν του 442
Δύο ἀνώνυμαι, ἡ μία φαίνεται πρὸς τὸν Ἀντιοχείας ὡς ἐκ τοῦ Σιναίου, καὶ ἡ ἑτέρα πρὸς τὸν Σιναίου ὑπό τινος Ἡσαΐου Σιναΐτου συγχωρητική 443
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν νεοχειροτόνητον Ῥόδου συχαρητική 444
Ἀνώνυμος 444
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν παναγιώτατον συγχαρητικὴ καὶ

ἑτέρα πρὸς τὸν αὐτὸν ὅταν ἐξωρίσθη 445
Τῷ βασιλεῖ Μοσχοβίας Πέτρῳ παρὰ τοῦ Σιναίου διὰ βοήθειαν 446
Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ παρὰ τοῦ Σιναίου διὰ βοήθειαν . . 448
Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ παρὰ τοῦ Σιναίου περὶ ἐλεημοσύνης 449
Εἰς τοὺς βασιλεῖς Ῥωσίας Ἰωάννην καὶ Πέτρον Ἀλεξιοβίτζηδες 450
Τῇ βασιλίσσῃ Αἰκατερίνῃ Μοσχοβίας παρὰ τοῦ Σιναίου 453
Εἰς τὴν αὐτὴν παρὰ τοῦ αὐτοῦ 454
Ἀνδριανῷ πατριάρχῃ Μοσχοβίας παρὰ τοῦ αὐτοῦ . . 455
Τοῦ αὐτοῦ κνέζῃ Λέοντι Κυριλλοβίτζῃ . . . 456
Τοῦ αὐτοῦ τῷ χατμάνῳ Ῥωσίας 456
Τοῦ αὐτοῦ τῷ διερμηνευτῇ Νικολάῳ Μοσχοβίας . 457
Τοῦ αὐτοῦ τῷ αὐθέντῃ Μολδοβίας εἰς σύστασιν νέου ἡγουμένου 458
Τῷ αὐτῷ περὶ νέου ἡγουμένου. 459
Τῇ δόμνᾳ περὶ ἡγουμένου νέου. 460
Τῷ Σιναίου παρὰ τοῦ αὐθέντου περὶ τῶν ἐκεῖ μοναστηρίων μας 460
Τοῦ Σιναίου κὺρ Νικηφόρου πρὸς τὴν Βασίλισσαν Μοσχοβίας Ἄνναν Ἰωάννοβνα ὅτε ἐστάλθη ἐκεῖ ὁ ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος ὁ Ῥῶσσος 461
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς χάτμανον Ῥωσίας 463
Τοῦ αὐτοῦ τῇ συγκλήτῳ τῶν κνεζήδων καὶ ἡγεμόνων καὶ ἀρχόντων τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων Μοσχοβίας. . 464
Τοῦ αὐτοῦ τῇ διοικούσῃ ἱερᾷ συνόδῳ τῆς Ῥωσίας (͵αψλβ′) 465
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Ῥεζανίου καὶ τοποτηρητὴν τοῦ πάτρ. θρόνου 466
Τοῦ αὐτοῦ εὐχαριστικὰ πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἄνναν Ἰωάννοβνα (͵αψλδ′) 467
καὶ πρὸς τὴν διοικοῦσαν σύνοδον 468
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ῥεζιντέντην Ἰωάννην Ἰωαν-

νοβίτζη ἤτοι μπαίλου τῆς πόλης 468
Τοῦ αὐτοῦ τῷ ἀρχιεπίσκοπον Νοβογοροδίου Θεοφάνη (,αψλδ') 469
Πατριαρχικὸν γράμμα εἰδήσεως 470
Περὶ τῶν κτημάτων τῆς ἐπισκοπῆς 471
Ἐμβατικίων γράμμα ἀρχιερέως 471
Περὶ φιλοτίμου ἀρχιερέως 472
Περὶ ψήφων κανονικῶν εἰς τὴν μητρόπολιν Νικομηδείας (,αχϟβ') 473
Ὁμολογία πίστεως Δανιὴλ τοῦ ὑποψηφίου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Προικονήσου 474
Συνοδικὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Διονυσίου πρὸς τὸν Κεφαληνίας να φορῇ μίτραν. (,αχοθ') 474
Παραίτησις τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σαντορίνης (,αψ' ἀπριλίῳ κε') 475
Συνοδικὸν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Καλλινίκου πρὸς τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας κλῆρον καὶ λαὸν ὅταν ἐστάλη ὁ κὺρ Γεράσιμος πατριάρχης (,αχπη') 476
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γεράσιμον Ἀλεξανδρείας (,αχϟζ' ἐν μαΐῳ) 478
Ἀθῴωσις τοῦ Ἀλεξανδρείας Σαμουὴλ (,αψιδ') . . . 480
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην Ἄνθιμον γράμμα περὶ τῆς ἐπιτροπικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγ. Νικολάου 481
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου 482
Τοῦ αὐτοῦ καθιστῶντος ἐπιτρόπους τῆς ἐκκλησίας τὸν χατζῆ κὺρ Κωνσταντῆν Ῥόδιον, τὸν πρωτονοτάριον κὺρ Κυριακόν, Κυριαζάκην Ζαγουριανὸν καὶ κὺρ Κωνσταντῖνον Τζανετόγλουν 484
Κοσμᾶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας συστατικὸν γράμμα τῷ πρωτονοταρίῳ κὺρ Γεωργίῳ (,αψκδ' μηνὶ ἰουνίῳ) 485
Τοῦ αὐτοῦ καθιστῶντος μέγαν ῥήτορα τοῦ θρόνου τὸν ἀναγνώστην χατζῆ κὺρ Κωνσταντῖνον Ῥόδιον τοῦ χατζῆ Διάκου 485

Γράμμα περὶ ἐλεημοσύνης 486
Γράμμα σταυροπηγίου 488
Πατριαρχ. γράμμα Διονυσίου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου περὶ ἀφιερωμάτων τοῦ μεγάλου ἑρμηνέως τῆς κραταιᾶς βασιλείας κὺρ Παναγιώτου εἰς τὴν Κρήτην (͵αχοβ΄) 488
Συνοδικὸν περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει ἐκκλησίας τῶν Σιναϊτῶν (͵αχπε΄) 490
Τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἄδεια τῷ Σιναίου Ἀθανασίῳ (͵αψιζ΄) 493
καὶ ἑτέρα (͵αψιζ΄) 495
Γράμμα τῶν Σιναϊτῶν εἰς τὸν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον, ὅτι μὲ γνώμην τους ἐξῆλθε 497
Περὶ ἐλεημοσύνης διὰ τὸ συναϊτικὸν μετόχιον ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Μπαλατᾶν 498
Περὶ ἐλεημοσύνης διὰ τὸ Σινᾶ 500
Τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου περὶ τοῦ αὐτοῦ. . . . 502
Συνοδικὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Σινᾶ (͵ζπγ΄) 504
Γράμμα πατριαρχικὸν διαλαμβάνον τὴν συμφωνίαν τῶν Σιναϊτῶν μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κοσμᾶ περὶ τῆς κοσμίας καὶ εὐτάκτου διαγωγῆς 507
Συνοδικὸν περὶ τῆς γενομένης εἰρήνης καὶ συμφωνίας εἰς τὸ Σινᾶ (͵αψε΄) 510
Νεκταρίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων εἰς τὸ Σινᾶ περὶ ἐκλογῆς Ἀνανίου ἀρχιεπισκόπου (͵αχξα΄) 517
Χρυσάνθου πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρᾶξις περὶ τοῦ Σινᾶ ὄρους Ἰωαννικίου (͵αψκα΄) 518
Τοῦ Ἀλεξανδρείας γράμμα περὶ βοηθείας εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγ. Νικολάου 521
Συνοδικὸν πρὸς τοὺς Σιναΐτας ἀθῳωτικὸν διὰ τὰ ὅσα ἔκαμεν κατ' αὐτῶν ὁ Σίλβεστρος Ἀλεξανδρείας (͵ζπδ΄). 522
Ἴσον καὶ ὅμοιον τῆς γραφῆς ὁποῦ ἔστειλαν οἱ Σιναΐται (ὁ Σιναίου Ἰωάσαφ) εἰς τὸν Μολδαβίας ἡγεμόνα Βασίλειον κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας (͵ζρνζ΄). 524

Τῶν Σιναϊτῶν γράμμα πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν διὰ τὴν λειτουργίαν [1) 536

Ἶσον τοῦ κατὰ τῶν Σιναϊτῶν πατριαρχικοῦ γράμματος (Ἰωαννικίου) διὰ τὸν Ἀλεξανδρείας κωλύοντος λειτουργεῖν (‚αχμϛ′). 537

Συνοδικὴ (Ἰωαννικίου) καθαίρεσις τοῦ κὺρ Ἰωάσαφ Σιναίου ὄρους (‚αχμϛ′). 542

Παρθενίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου συνοδικὸν συγχωροῦν λειτουργεῖν τοὺς Σιναΐτας (‚αχμγ′) 545

Ἰωαννικίου πατριάρχου ΚΠ. συνοδικὸν συγχωροῦν λειτουργεῖν τοὺς Σιναΐτας (‚αχνά′). 547

Δοσιθέου Ἱεροσολύμων διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὀσπητίων μὲ τοὺς Σιναΐτας (‚αχοβ′) 549

Ὅρος συνοδικὸς περὶ τῶν ἁγίων λειψάνων τοῦ μοναστηρίου καὶ τῶν λοιπῶν σκευῶν (‚ζρξζ′) 549

Συνοδικὸν τοῦ κὺρ Ἱερεμίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου διὰ τὰς χρηματικὰς φορολογίας ὁποῦ ἐζήτει ὁ Ἱεροσολύμων Γερμανὸς τῶν Σιναϊτῶν βεβαιοῦν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ μοναστηρίου 551

Συνοδικὸν τοῦ κὺρ Νήφωνος οἰκουμενικοῦ πατριάρχην πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας 554

Γράμμα τῶν Σιναϊτῶν πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Ἰωακεὶμ νὰ τοὺς χειροτονήσῃ ἀρχιερέα τὸν Σωφρόνιον . 556

Διονυσίου οἰκ. πατρ. συνοδικὸν διὰ τὰ κατὰ τὴν Σάμον μετόχια τοῦ Σιναίου (‚αχξγ′) 557

Νεοφύτου οἰκ. πατρ. γράμμα τῷ Σιναίου κῦρ Νικηφόρῳ διὰ νὰ περιέλθῃ χάριν ζητείας τὸ κλῆμα τοῦ οἰκουμενικοῦ (‚αψλε′) 559

Ἕτερον τοῦ αὐτοῦ οἰκουμενικοῦ δοθὲν τῷ ἰδίῳ ἀρχιεπισκόπῳ ἐπὶ περιηγήσει τῶν ἐνοριῶν τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων (‚αψλθ′) 562

Γράμμα συνοδικὸν Παϊσίου οἰκ. πατρ. διὰτὴν οἰκονο-

[1]) Съ примѣчаніемъ: Τὸ ἄνωθεν γράμμα λέγουσι πῶς νὰ εἶναι τὸ ἶσον τῆς ἀναφορᾶς ὁποῦ ἔστειλαν οἱ Σιναῖται πρὸς τον οἰκουμενικὸν πατριάρχην νέον Παρθένιον, πλὴν ψεύδονται, ναὶ τὸν θεόν.

μικὴν συγκατάβασιν ὁποῦ ἔγινε διὰ τὰ συνοικέσια (,αψκη'). 566
Ἶσον τοῦ οἰκ. πατρ. κὺρ Μαξίμου περί τινων ἀναγκαίων ζητημάτων τῶν Σιναϊτῶν (ἰνδ. ιδ') 567
Συνοδικὸν τοῦ κὺρ Καλλινίκου διὰ τὸ σχολεῖον τῆς πόλεως (,αχϡα') 569
Καθαίρεσις τοῦ πρώην Κρήτης Ἰωάσαφ 574
Φήμη τῶν Χριστουγέννων τοῦ Σινᾶ Ὄρους 577
» » Θεοφανείων » » » 578
» τῆς μεγ. παρασκευῆς » » » 579
» τοῦ δικαίου μὴ ὄντος ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ Ὄρους. 580
Φήμη τοῦ Ἀλεξανδρείας 581
» τοῦ μητροπολίτου Κρήτης 581
» ἐπὶ τραπέζης εἰς τὸν οἰκουμενικὸν 582
Καθαίρεσις τοῦ ποτε Κύπρου Νεοφύτου παρανόμως τὸν θρόνον λαβόντος (,αψμε') 582
Ὁμολογία τῆς πίστεως τοῦ κὺρ Μακαρίου ἱεροδιδασκάλου Ῥοΐδι Χίου, ἣν παρρησίᾳ ἐξεφώνησεν καὶ ῥητῶς καὶ διὰ γράφου ἐξέδωκε κατὰ τὸ ,αψμθ' σωτήριον ἔτος αὐγούστου κς' ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, πατριαρχεύοντος τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Κυρίλλου, ἡ δὲ αἰτία ἦν συκοφαντία ψευδὴς ὑπό τινων φθόνῳ κατ' αὐτοῦ βαλλομένων 587
Τοῦ Σιναίου πρὸς Ἰάκωβον Λαρίσσης διὰ τὴν περιουσίαν τοῦ πρώην Χαλεπίου Γρηγορίου 590
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἐφραὶμ Ἀθηναῖον 591
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Πισιδίας Κοσμᾶν διὰ σύστασιν τῶν κουτίων. 591
Σχέδια γραμμάτων περὶ ζητίας 592
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μέγαν ἑρμηνέα τῆς βασιλείας κὺρ Ἰωαννάκη 594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γρηγοράσκο πρώην ἡγεμόνα Μολδοβίας 594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωακεὶμ Καβάκη Χίον διδάσκαλον 594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν νεοχειροτόνητον ἀρχιερέα Αἰγίνης κὺρ Καλλίνικον 595

Σχέδια γραμμάτων ζητίας 595
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμ. κὺρ Παΐσιον 596
Πρὸς τὸν Σάμου 597
Τοῦ αὐτοῦ συγχαρητικὸν πρὸς Νικηφόρον μητροπολίτην Μολδοβλαχίας 598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κωνσταντῖνον βοεβόδαν Μολδοβλαχίας 598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην Μηχαὴλ Ῥακοβίτζι βοεβόδα Οὐγκροβλαχίας 598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν πρώην ἡγούμενον Μαρηζηνανίου κὺρ Κοσμᾶν 599
Τοῦ αὐτοῦ πρς Ἄνθιμον ἡγούμενον τοῦ Μαρηζηνανίου 600
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡγούμενον Ῥιμνίκου κὺρ Συμεών 600
πρὸς τὸν Οὐγκροβλαχίας Νεόφυτον 601
πρὸς τὸν Κιοβίας Ῥαφαήλ 602
πρὸς Αἰκατερίνην καὶ Ἄνναν δόμνας Βλαχίας καὶ Μπουγδανίας 603
πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας συγχαρητικὸν διὰ τὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ 604
πρὸς ἀρχιερεῖς καὶ ἑτέροις φιλικά 604
πρός τινα ἄρχοντα τῆς Βλαχίας καὶ πρὸς ἀρχιερέα διὰ ζητιάνον 606
βεβαιωτικὸν γράμμα διὰ ἀφιέρωσίν τινος Γουναρη Σαρασχαναλῆ εἰς Σίναιον (͵αψμβ′) 607
πρός τινα βοηθόν 607
πρὸς ἀρχιερεῖς φιλικὰ καὶ σχέδια διάφορα . . . 608
Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀχριδῶν κὺρ Γερασίμου πρὸς τὸν Σιναίου Ἰωαννίκιον, ὅτε συνέβησαν τὰ σκάνδαλα μετὰ τοῦ Ἱεροσολύμων κὺρ Δοσιθέου (͵αχϙδ) 644
Κοσμᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας (͵αψλδ′) 643
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας (͵αψις′) 643
Σχέδια τοῦ Σιναίου πρὸς πατριάρχας εὐχαριστικὰ καὶ

πρὸς φίλους 646
Τίτλος τῶν ἐπιστολῶν 649
Ἐπιστολῶν τέλη 650
Σχέδια γραμμάτων φιλικῶν 651
Παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων Μελετίου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας (,αψλα΄) 653
Τοῦ Σιναίου πρός τινα βοηθὸν τοῦ μοναστηρίου . . 654
Σχέδια πρὸς ἀρχιερεῖς 655
Σχέδιον διαθήκης 656
Ἐπιστολὴ τοῦ οἰκ. πατρ. κὺρ Ἱερεμίου πρὸς τὸν Σιναίου (,αψκβ΄) Ἰωαννίκιον 656
Ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν 657
Ἐπιστολὴ τοῦ Νικομηδείας κὺρ Παϊσίου πρὸς τὸν Σιναίου Ἰωαννίκιον 657
Ἐπιστολὴ τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου πρὸς τὸν Σιναίου Ἰωαννίκιον (,αψκγ΄) 658
Ἀπόκρισις εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν (,αψκγ΄) 659
Ἑτέρα συντομωτερα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως 663
Νεαρὰ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ εἰς τὸν ἐπίσκοπον ὄρους Σινᾶ, ἀρχιεπίσκοπον καὶ ὑπέρτιμον καὶ τρίτον τῶν δύο εἶναι ἀξιοῦσα 664
Ἶσον τοῦ συνοδικοῦ γράμματος τοῦ γεγονότος ἐπὶ τοῦ πατρ. ΚΠ. κὺρ Ἱερεμίου καὶ δοθέντος τοῖς Σιναΐταις (,ζπγ΄) 665
Ἶσον γράμματος τοῦ Ἱεροσολ. Γερμανοῦ ὁμοφώνου ὄντος τοῦ βασιλικοῦ θεσπίσματος (,ζπζ΄) 669
Συνοδικὸν Διονυσίου πατρ. ΚΠ. διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ εἰς πόλιν μετοχίου τοῦ Σινᾶ (,αχπς΄) 670
Τοῦ Ἱεροσολ. Δοσιθέου συμφωνία μὲ τοὺς Σιναΐτας διὰ εἰρήνην τῶν σκανδάλων (,αχϞ΄) 674
Σχέδιον περὶ ἀφιερώματος 675
Γράμμα εἰς οἶκον ἀφιερωμένον 676
Γράμμα συστατικόν 676
Συγχώρησις ἀργοῦ ἱερέως 676

Σχέδιον ὁμολογίας δανειακῶν 677
Περὶ προικοσυμφώνων 677
Γράμμα ἀρχιερέως μὴ δυναμένου γενομένης συνόδου ἀπελθεῖν ἐν αὐτῇ καὶ διδόντος τὴν γνώμην του πρὸς ἕτερον ἀρχιερέα 677
Συμμαρτυρία. 677
Σχέδια τοῦ νέου ἡγουμένου Μαρηζηνανίου Ἀνθίμου 678
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν αὐθέντην Βλαχίας καὶ τὴν δόμναν του. 680
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν εὐχαριστικόν . . . 681
Συγχωρητικὸν ἀρχιερέως καὶ ἀπόκρισις εἰς τὸ αὐτό . 682
Σχέδια περὶ ζητίας 683
Σχέδιον περί τινων μουλκίων τοῦ Σιναίου κατὰ τὴν Ἱεράπετρον διδόμενα μὲ ἀποκοπὴν (‚αφμβ΄) καὶ ἕτερον πρὸς ἀρχιερέα βοηθόν 685
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας . . . .
Εἰς τὴν δόμναν καὶ αὐθέντην Βλαχίας συστατικὰ διὰ τὸν ἡγούμενον Ῥιμνίκου Συμεών 688
Τοῦ Σιναίου πρὸς ἡγούμενον τῆς Πάτμου 689
Σχέδια γραμμάτων 690
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν Κιέβου διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐκεῖσε μετοχίου μας ἐπὶ Εὐγενίου ἡγουμένου 703
Σχέδια νέῳ ἡγουμένῳ τῆς Μπουγδανίας 704
Πρὸς τὸν Κρήτης διὰ σύστασιν τοῦ οἰκονόμου Σπηλαιώτησας Ἰωάσαφ 707
Ἶσα τῶν γραμμάτων τῷ ἡγουμένῳ τῆς πόλεως Κοσμᾶ 708
Ἶσα τῶν γραμμάτων Νικηφόρῳ ἐξάρχῳ Βλαχίας . 713
Σχέδια γραμμάτων 718
Πρὸς τὸν Κιέβου διὰ τὸ νέον μετόχιον. 719
Πρὸς τὴν διοικοῦσσαν σύνοδον τῆς Ῥωσίας περὶ ἐλευθερίας τούτου 720
Ἁπανταχοῦ περὶ ζητίας 721
Ἁπανταχοῦ τούρκικη. 723
Πρὸς τὸν πατρ. Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Παΐσιον. 725

Διὰ τὴν σύστασιν τοῦ ἡγουμ. Κοσμᾶ 725
Πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς. 727
Συγχωρητικὸν πρὸς τὸν μακαρίτην Χαλεπίου Γρηγόριον 728
Τοῦ Ἀντιοχείας πρὸς ἱερέα Γαβριὴλ γράμμα εὐεργετικόν. 729
Συγχαρητικὸν πρὸς τον αὐθέντην Οὐγκροβλαχίας, ὁποῦ ἐπανέλαβε τὸν θρόνον του. 730
Σχέδιον διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ἡγουμένου Κοσμᾶ 731
Σχέδια γραμμάτων 732
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν καὶ τὸν αὐθέντην Μολδαβίας διὰ νὰ συστήσουν τὸν ἀρχιμανδρίτην μὲ γράμματά τους 733
Τῇ βασιλίσσῃ Μοσχοβίας Ἐλισάβετ Πετρόβνᾳ διὰ βοήθειαν τοῦ Σινᾶ 734
Πρὸς τοὺς ἐν Κρήτῃ 736
Ἰακώβου Πατμίου διδασκάλου πρὸς τὸν Σιναίου Νικηφόρον 737
Ἀπόκρισις τοῦ Σιναίου 737
Συστατικὸν ἱερέως 738
Πόλιτζας ἶσον 739
Ἶσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου σιγιλλίου γράμματος (τοῦ οἰκ. πατρ. Γαβριὴλ) τοῦ κατὰ Λιβαδίαν μοναστηρίου Ἱερουσαλὴμ ἐπονομαζομένου (1781 г.). 739
Συνταγμάτιον Γερασίμου ταπεινοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον ἐκείνων ὁποῦ ψευδοφρόνως λέγουσι, πῶς τὰ ἅγια μυστήρια τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τελειώνουνται εἰς τὰ κυριακὰ λόγια, ἀπόδειξις δὲ ἀληθὴς πως τελειώνουνται εἰς τό, ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον καὶ τόδε ἐν τῷ ποτηρίῳ τούτῳ, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τελεσιουργεῖ. 744
Βλάχου πρὸς Μιχαῆλον τὸν δέκαρχον. 764
Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Σπαντωνῆ τοῦ διερμηνευτοῦ καὶ πρωτεκδίκου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπως

αἱ φυσικαὶ ἀρχαὶ συνᾴδουσι ταῖς θεολογικαῖς καὶ τίνα τρόπον οὔ· καὶ ὅπως δεῖ τοὺς ἑλληνικοὺς μετέρχεσθαι λόγους. ὡς ἐν εἴδει ἐπιστολῆς πρὸς τὸν μακαριώτατον τῆς ἁγίας Ἱερουσαλὴμ πατριάρχην κύριον Δοσίθεον (‚αχϟα΄). . . 766

Πρὸς Κλήμεντα τῶν Ἰωαννίνων 769

Τοῦ Συναίου πρὸς τοὺς ἐν Χίῳ ἐπιτρόπους ἐπιτροπικόν 770

Ἡ ἁπανταχοῦ ἔκθεσις τοῦ κὺρ Ἱερεμίου . . . . 772]

А) Замѣчательныя письма и Дѣеписанія: патріарха Мелетія:

1) [лл. 28b—29a] Θεοδώρῳ βασιλεῖ Μοσχόβου.

Κοινόν σε κατέστησεν ὀφθαλμὸν τῆς οἰκουμένης ὁ παμβασιλεὺς θεός...

Смотри это посланіе въ моемъ сборникѣ сношеній Церкви Александрійской съ Церковію Русскою [Имп. Академіи Наукъ № 88].

2) Его же письма къ Критянамъ, Киприянамъ, Кидонійцамъ, Цареградцамъ, и Святогорцамъ два.

3) [л. 48a—b Τῷ λαμπροτάτῳ ἡγεμόνι κνέζῃ Βασιλείῳ·

Ἀκούομεν τοὺς ἀγῶνας τῆς κρατίστης κεφαλῆς...ἀήττητον. ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ

4) л. 49a] Τῷ λαμπροτάτῳ καὶ ὑπερφυεστάτῳ καὶ ὀρθοδοξοτάτῳ ἄρχοντι κῦρι Παρίσῃ, ὑπάτῳ τῆς ὀρθοδοξοτάτης βασιλείας Μοσχόβου καὶ πάσης Ῥωσίας, υἱῷ ἐν Κυρίῳ περιποθήτῳ. χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην. (Борису Годунову.)

Смотри тамъ же.

5) [л. 49a—b] Τῷ κρατίστῳ βασιλεῖ Μοσχόβου (7105=1597 года). Царю Θеодору Іоанновичу (70-е письмо въ ряду прочихъ писемъ.)

Τὸν ἕνα θεὸν τὸν τρισυπόστατον, τὸν ἐν ἀληθείᾳ πιστευόμενόν τε καὶ προσκυνούμενον ἀδιαλείπτως παρακαλοῦμεν... διαφυλάττειν ἀμάραντον:—ἐν Κωνσταντινουπόλει ‚ζρε΄:—

Смотри это посланіе въ томъ же сборникѣ моемъ.

6) [л. 49^{a-b}] Τῷ... ἄρχοντι κῦρι Βασιλείῳ τῷ ἐπὶ τοῦ ταμείου τῆς ὀρθοδοξοτάτης βασιλείας Μοσχόβου...

Смотри тамъ же.

7) [лл. 49^{b}—50^{a}] Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ.

Περὶ μὲν ἄλλων ὑποθέσεων... φιλανθρωπίας καὶ εὐσεβείας:—

Смотри тамъ же.

[8) л. 50^{b} Τῇ κατὰ Κύριον συστάσῃ καὶ ἐν Κυρίῳ πολιτευομένῃ ἀδελφότητι τῶν κατὰ Λεοντόπολιν τὴν λαμπρὰν εὑρισκομένων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τῶν τε τῆς ἱερᾶς τάξεως καὶ τῆς κοσμικῆς εὐταξίας, τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ περιποθήτοις υἱοῖς χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην.

Ἡ μετριότης ἡμῶν ἐπεύχεται...

9) л. 51^{a-b} Τοῖς ἐν Βυλίνῃ τῇ λαμπροτάτῃ διάγουσιν ἀδελφοῖς τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τοῖς τε τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ τῆς κοσμικῆς εὐκοσμίας τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ υἱοῖς περιποθήτοις χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην.

Εὐφραίνεται τά μου τεθλιμμένα...

10) лл. 51^{b}—52^{a}] Ἰγνατίῳ... πρωτοπαπᾷ χωρεπισκόπῳ Ὀστροβίας . . . . 80-е письмо

[11) л. 53^{a} Κνέζῃ Βασιλείῳ.

Πολλάκις ἀπεστάλκαμεν . . . . . . 84-е письмо

12) л. 53^{b} Γαβριὴλ Θεοδωροβίτζῃ.

Συχνὰ καὶ πολλά σου τὰ γράμματα, τῇ σῇ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπῃ ἀναλογοῦντα βοηθουμένῃ τῇ καθ' ἡμᾶς εὐκαιρίᾳ. ἡμεῖς δὲ τὴν ἡμῶν ἀγάπην κατεπειγόμεθα διὰ σιωπῆς ἄγειν, οὕτω τῶν καθ' ἡμᾶς ταλαιπωριῶν καὶ κινδύνων ἀναγκαζόντων. ἔχε λοιπὸν τὰ κοινὰ γράμματα, τὰς καθολικὰς δηλονότι ἐπιστολάς, ὡς ἰδίας, εἴδησίν σοι παρεξόμεθα (?) ὧν ζητεῖς· τοῦτο δὲ τὸ βραχὺ γράμμα τῶν πολλῶν σου ἀπόκρισιν, καὶ μὴ νομίσῃς ἄλλο τι τῆς ἡμετέρας σιωπῆς αἴτιον εἶναι τῆς ἀνάγκης ἐκτός. ἔρρωσο:—

13) лл. 53^{b}—54^{a} Γεδεὼν ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.

Ἐπήνεσά σου τὸν κατὰ θεὸν ζῆλον...

14) л. 54^a Χλὲβ τῷ ταμίᾳ.

Παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου Κυπριανοῦ...

15) л. 54^a Τῇ κατὰ τὴν λαμπρὰν Λεοντόπολιν συγκροτηθείσῃ τῶν εὐσεβῶν ἀδελφότητι...

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὔχεται...

16) Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ ὀρθοδοξοτάτῳ ἄρχοντι κνέζῃ Ἀδάμῳ Βασιλείῳ Βισκοβετζίκῃ καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ κνέζῃ Κυριακῷ Ῥουζίσκῃ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων...] 93-е пис.

17) [лл. 57^a—57^b Συμεὼν ἐπισκόπῳ τῷ Παλαπάνῳ] Епископу Симеону Балабану . . . . . . 100-е пис.

[18) л. 57^b Κυπριανῷ ἱεροδιακόνῳ

Τὰ σὰ γράμματα καὶ παραγεγονέναι σε εἰς Κωνσταντινούπολιν...

19) лл. 60^b—61^a Γεδεὼν ἀρχιεπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.] Гедеону, епископу Львовскому . . 112-е пис.

[20) л. 61^{a-b} Τοῖς Ῥώσοις . . . . 113-е пис.

21) л. 63^a] Михаилу, епископу Копыстенскому и Самборскому . . . . 121-е пис.

22) [л. 65^a] Гедеону, еп. Львовскому . 131-е пис.

23) [лл. 65^b—66^a Ἰωάννῃ τῷ Βισκένσκι 134-е пис.

24) л. 66^{a-b}] Кипріану, архидіакону Островскому. . . . . 135-е пис.

25) [лл. 66^b—67^a Τοῖς ἐν Λεοντοπόλει ὀρθοδόξοις . . . . 137-е пис.

26) л. 67^a Ἠσαΐᾳ τῷ Μπαλαμπάνῳ . 138-е пис.

27) лл. 77^a—82^a Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ . . 145-е пис.

28) лл. 82^a—86^b Τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσοις . 146-е пис.

29) лл. 86^b—89^a Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ Γεδεὼν ἐπισκόπῳ . . . . 147-е пис.

30) лл. 94^b—98^a Τοῖς κατὰ Ἀπωλονίαν εὑρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς Ῥώσσοις τε καὶ Ἕλλησιν . . . . 149-е пис.]

Б) Иныя Дѣеписанія:

1) [л. 130^b] На страницѣ 206. Ὑπόμνημα. О надписяхъ въ соборномъ храмѣ Синайскаго монастыря.

Ἐν τῷ ἕκτῳ δοκῷ τῆς ὀροφῆς...

Смотри мой сборникъ матеріаловъ для исторіи Син. монастыря [Имп. Академіи Наукъ № 90 стр. 19.

2) л. 131ᵃ⁻ᵇ] Стран. 207. Письмо Синаитовъ къ Петру I послѣ побѣды его подъ Полтавою.

3) [л. 167ᵃ] Стран. 279 Γαβριὴλ ἐλέῳ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης:—

+ Τά πρὸς ὠφέλειαν τινὸς συντείνοντα... τοῦ ἔτους ͵αψε′ ἰνδικτ. ιγ′.

Смотри сіе посланіе въ этомъ же Син. сборникѣ.

4) [лл. 198ᵇ—199ᵇ] Стран. 341—3. Грамота вселенскаго патріарха Іереміи 1718 года, мѣсяца августа, индикта 11-го, о Златарскомъ монастырѣ въ Букарестѣ, когда и кѣмъ онъ приложенъ Александрійскому престолу:

. . . . [л. 199ᵃ] Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἀνηνέχθη ἡμῖν συνοδικῶς προκαθημένοις παρὰ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης κυρίου κυρίου Σαμουὴλ τοῦ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὅτι ὁ ἁγιώτατος καὶ ἀποστολικὸς πατριαρχικὸς θρόνος τῆς Ἀλεξανδρείας ἔχει ἐν τῷ Βουκορεστίῳ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης αὐθεντείας Οὐγκροβλαχίας ὑποκειμένην αὐτῷ μονήν, ἐπ' ὀνόματι τιμωμένην τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου, τῶν Ζλατάριδων ἐπικεκλημένην, ἥνπερ ὑπὸ θείου ζήλου καὶ εὐλαβείας κινούμενος ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ ἀείμνηστος αὐθέντης Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μπασαράμπας βοεβόδας ἀφιερώσατο τῷ αὐτῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κὺρ Γερασίμου, κατασφαλίσας τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην δι' οἰκείου τε αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου καὶ γνώμῃ καὶ συγκαταθέσει τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων τῆς αὐτῆς αὐθεντείας. οὐκ ἔφθασε μέντοι προικοδοτῆσαι καὶ ἀφιερώσασθαι ταύτῃ τὰ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα πρὸς σύστασιν αὐτῆς καὶ κυβέρνησιν, ὡς εἴθισται τοῖς ἀφιερωμένοις, καὶ κινδυνεύει ἤδη ἀνάστατος γενέσθαι ἡ αὐτὴ μονή, ὡς τοῖς

πᾶσι κατάδηλον, σπανίζουσα καὶ ὑστερουμένη τῶν ἀναγκαίων προσόδων. Ἀνθ' ὅτου ὁ ῥηθεὶς μακαριώτατος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κὺρ Σαμουήλ, μὴ ἀνεχόμενος παρορᾶν αὐτὴν κινδυνεύουσαν ἐρημωθῆναι, ἀλλὰ προνοούμενος καὶ προθυμούμενος ὑπὲρ τῆς συστάσεως αὐτῆς καὶ διαμονῆς, ἠξίωσε τὴν ἡμῶν μετριότητα καὶ τὴν ἱερὰν ὁμήγυριν τῶν συναδελφῶν ἡμῶν ἀρχιερέων ἀντιλαβέσθαι τῆς αὐτῆς μονῆς κινδυνευούσης, καὶ δωρήσασθαι φιλανθρώπως τῷ ἁγιωτάτῳ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν ἐν τῇ Οὐγκροβλαχίᾳ εὑρισκόμενον, τὸν καὶ γεγονότα ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ποτε κὺρ Τιμοθέου κατὰ τὸ ͵ζρκε' ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτος πατριαρχικὸν σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ τοῦ Τζερνίκα, κατὰ τὴν τοποθεσίαν κείμενον Γραντίστε ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ ποταμοῦ Κολεντίνας, καθὼς τὸ ἐμφανισθὲν ἡμῖν ἴσον τοῦ πρωτοτύπου σιγιλλιώδους τοῦ κὺρ Τιμοθέου πατριάρχου διαλαμβάνει· ὥστε εἶναι τὸν αὐτὸν ναὸν ὑποκείμενον μὲν τῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, μετόχιον δὲ τῆς ῥηθείσης αὐτῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου, ἐπικαλουμένης τῶν Ζλατάριδων, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, ὅπως περιθαλπομένη δι' αὐτοῦ καὶ ἡ ῥηθεῖσα μονὴ τῶν Ζλατάριδων σῴζηται διὰ παντὸς καὶ διακυβερνᾶται ἀμετάπτωτος, προκόπτουσα εἰς αὔξησιν καὶ βελτίωσιν· ὅπου γε μάλιστα καὶ ἡ ἱερὰ καὶ ὀνομαστὴ πατριαρχικὴ μονή, καὶ Σλομποζία, ἡ ὑποκειμένη τῷ ἁγιωτάτῳ θρόνῳ Ἀλεξανδρείας ἡ κατὰ τὸν Ὄλτον, ἡ Σιγάρησα ὀνομαζομένη, ὑφ' ἧς ἱκανὴ πρόσοδος προσενέμετο αὐτῷ τε τῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τῇ εἰρημένῃ ἐν Βουκουρεστίῳ μονῇ τῶν Ζλατάριδων μικρά τις βοήθεια καὶ κυβέρνησις, ᾐχμαλωτίσθη τε καὶ κατεδαφίσθη τά θ' ἕτερα δύο μονήδρια, καὶ αὐτὰ κατὰ τὸν Ὄλτον, τὰ ὡς μετόχια τῆς αὐτῆς Σιγάρηζας, τὸ Στανέστι δηλαδὴ καὶ ὁ Ἀρχάγγελος ἠρημώθησαν, καὶ διέμεινεν ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος θρόνος ἐστερημένος τῶν προσόντων αὐτῷ ἱερῶν μοναστηρίων, καὶ σχεδὸν παντοίων προσόδων ἀμέτοχος· ἥ γε εἰρημένη μονὴ τῶν Ζλατάριδων [л. 199^b] διατελεῖ νῦν ἀκυβέρνητος καὶ τῶν χρῃζόντων εἰς σύστασιν πάντῃ ἄπορος. Τούτου χάριν τὴν ἀξίωσιν [1]) τῆς αὐτοῦ μακαριότητος εὐ-

[[1]) Αἴτησιν, а сверху дописс. ἀξίωσιν.]

μενῶς καὶ φιλαδέλφως ἀποδεξάμενοι, τοῦτο μὲν διὰ τὴν πρὸς τὸν ἁγιώτατον θρόνον Ἀλεξανδρείας εὐλάβειαν, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸν κίνδυνον τῆς ῥηθείσης μονῆς τῶν Ζλατόρδων(!), καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς εἴρηται, τῶν προϋπαρχόντων καὶ ὑποκειμένων αὐτῷ τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνῳ τριῶν μοναστηρίων, τῷ αὐτῷ τούτῳ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐφιλοτιμήσαμεν συνοδικῶς τὸν εἰρημένον σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου· καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα. . . ἵνα ὁ διαληφθεὶς σταυροπηγιακὸς ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Τζερνίκα. . . μετὰ τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, χωρίων δηλαδή, μωσιῶν, χωραφίων, ζώων παντοίων, ἱερῶν σκευῶν, καὶ ἁπαξαπλῶς ἁπάντων κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὑπάρχῃ ὑπὸ τὴν δεσποτείαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου Ἀλεξανδρείας. . . καὶ πᾶσαν τὴν πρόσοδον αὐτοῦ καὶ καρποφορίαν ἀπονέμεσθαι τῷ ἁγιωτάτῳ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς μνημόσυνον τοῦ κτήτορος καὶ τῶν ἀφιερωσάντων αὐτόν. . .

5) [лл. 201ᵇ—203ᵇ] Стран. 347 и слѣд. Прошеніе (бывшаго) Антіохійскаго патріарха (Аѳанасія?) изъ Алеппа царю Петру I. — Годъ не означенъ.

Ἡμεῖς τὴν τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου προστασίαν παρῃτησάμεθα. . .

Смотри мой сборникъ матеріаловъ для исторіи Антіохійскаго патріархата. [Имп. Академіи Наукъ № 81.

6) лл. 205ᵇ—209ᵃ. Стр. 355—362] Письмо Александр. патріарха Самуила къ Петру I. 1717 года мая 9 дня.—

Смотри это въ моемъ сборникѣ матеріаловъ для исторіи Александр. патріархата [Имп. Академіи Наукъ № 88.

7) лл. 258ᵇ—259ᵇ. Стр. 461—463] Въ 1732 году въ мѣсяцѣ октябрѣ Синайскій архіепископъ Никифоръ съ братіею послалъ къ императрицѣ Аннѣ Іоанновнѣ Синайскаго архимандрита Кирилла съ письмомъ, въ которомъ просилъ 4000 рублей для устройства свинцовой крыши на соборномъ храмѣ Син. монастыря. Съ этимъ Кирилломъ посланы были къ Ея Величеству: частица мощей св. Ѳеодора Стратилата и колечко съ ручки св. Екатерины.

8) [лл. 263^b—264^a. Стр. 463—464.] Съ этимъ же Кирилломъ, въ то же время, отправлено прошеніе о помощи къ Гетману всей Малой Россіи.

9) [л. 265^{a-b}. Стр. 474—475] Διονυσίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γράμμα, σιγιλλίου λόγον ἔχον, ἐν ἔτει 1679, πρὸς τὸν Κεφαληνίας Παΐσιον, νὰ φορῇ μίτραν.

10) [лл. 267^a—268^a. Стр. 478—480] Καλλινίκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γράμμα πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Γεράσιμον, 1697 ἔτους.

Διὰ τοῦ παρόντος δηλοποιοῦμεν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, ὅτι μὲ τὸ νὰ ἔσπευδαν τινὲς κακότροποι καὶ σκεύη τοῦ σατανᾶ κοινοῦ ἐχθροῦ καὶ πολεμίου τοῦ ὀρθοδόξου γένους τῶν χριστιανῶν κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν νὰ προξενήσουν εἰς τὴν καθολικὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν ἔσχατόν τινα κίνδυνον καὶ ἀφανισμὸν τῆς εὐσεβείας καθότι ἠβουλήθησαν, νὰ κατασκευάσουν, νὰ πωλοῦνται καὶ πατριαρχεῖα, καὶ μητροπόλεις, καὶ ἀρχιεπισκοπαί, καὶ ἐπισκοπαὶ ἀπὸ τὸ μιρί, μαλικιανὲ πρὸς τοὺς τυχόντας, εἴτε Ῥωμαίους, εἴτε Τούρκους, εἴτε Ἑβραίους, εἴτε ἄλλης φυλῆς, καὶ ἔμελλε μὲ τοῦτο τὸ κακὸν νὰ συκωθῇ ἀπὸ τὸ μέσον καὶ ἡ ἀρχιερωσύνη, καὶ τὰ μυστήρια τῆς ἐκκλησίας καθεξῆς, φεῦ, ὅλη ἡ χριστιανωσύνη, πρᾶγμα ὁποῦ εἶναι φρίκης μεστόν, ὁποῦ δὲν ἠκούσθη ποτὲ νὰ γένῃ τὸ τοιοῦτον τοῦ διαβόλου ἐφεύρεμα. Τὸ ὁποῖον μανθάνοντες ἐτρέξαμεν δρομαίως, καὶ ἤλθομεν ἐνταῦθα εἰς Ἀδριανούπολιν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἑβδομάδι μὲ τοὺς συναδελφοὺς ἁγίους ἀρχιερεῖς, καὶ σὺν τῇ τοῦ θεοῦ βοήθειᾳ καὶ χάριτι συνδρομῇ δὲ καὶ πόνῳ πολλῷ καὶ μόχθῳ τοῦ κοινοῦ ὑπερασπιστοῦ τῆς ἐκκλησίας, ἐνδοξοτάτου καὶ σοφωτάτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἀξιοπρεπεστάτου μεγάλου ἑρμηνέως τῆς κραταιᾶς βασιλείας κυρίου Ἀλεξάνδρου... ἀπεσοβήσαμεν καὶ ἀνετρέψαμεν τὴν παγκακίστην ἐκείνην φθοράν... ἐξωρίσθησαν δὲ καὶ οἱ ἐπίβουλοι εἰς τὴν Κύπρον. Это дѣло стоило дорого, ибо задаренъ былъ Визирь. Ἐπειδὴ τὸ κακὸν ἐκεῖνο ἦτον νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους ἁγιωτάτους πατριαρχικοὺς θρόνους, ὁμοίως καὶ τῶν αὐτονόμων ἀρχιεπισκόπων, Ἀχριδῶν, Κύπρου καὶ Πεκίου,

νὰ γίνουν καὶ τὰ ἔξοδα κοινὰ πᾶσι. — Съ папы Герасима требовали 500 піастровъ и просили прислать ихъ скоро.

11) [л. 400ᵃ. Стран. 744] Συνταγμάτιον Γερασίμου ταπεινοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον ἐκείνων, ὁποῦ ψευδοφρόνως λέγουσι, πῶς τὰ ἅγια μυστήρια τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τελειώνονται εἰς τὰ κυριακὰ λόγια· ἀπόδειξις δὲ ἀληθής, πῶς τελειώνουνται εἰς τό: Ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον... Οἱ Παρασάμιοι [1]) δι' ἐπιστολῆς αὐτῶν ἀραβικῆς ἐζήτησαν τὴν ἀληθῆ ταύτην ἀπόδειξιν.

Τίμιοι ἄρχοντες, οἱ παροικοῦντες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τριπόλεως τῆς Συρίας, τῆς εἰς τὸ κοινότερον Παρασάμη [2]) λεγομένης, καὶ οἱ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ . . . Τὸ εὐλαβὲς γράμμα τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν θεοφροσύνης καὶ εὐπειθοῦς διαθέσεως καὶ ἐφέρθη ταπεινῶς καὶ ἐδόθη εὐσεβῶς, τὸ ὁποῖον ὡς ἀνέγνων, διελογισάμην τὸ εἰλικρινὲς τῆς ἡμῶν πρὸς Χριστὸν τὸν θεὸν ἀγάπης, καὶ τὸ καθαρὸν τῆς πολιτείας καὶ τὸ ἀμόλυντον τῆς πίστεως. Ἐπὶ τούτοις δὲ οἶδα τὸ ζήτημα, ὁποῦ γυρεύετε, καὶ πολὺ ἐπιποθεῖτε νὰ μάθετε τὴν ἀληθῆ καὶ ὀρθόδοξον αὐτοῦ ἀπόκρισιν, κατὰ τὸ ἔκπαλαι ἐμφυτευθὲν θειοβουλήτως καὶ ἀποστολικῶς εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ καθολικὴν καὶ ἀνατολικὴν καὶ παγκόσμιον ἐκκλησίαν. Εἶναι δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο· αὕτη ἡ μυστηριώδης καὶ ἀληθὴς μετουσίωσις τοῦ ἁγίου ἄρτου καὶ ἁγίου οἴνου εἰς σῶμα καθολικὸν καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τί καιρὸν καὶ εἰς ποίους λόγους τῆς θείας μυσταγωγίας τελειοῦται; εἰς τὰ κυριακὰ λόγια, τὰ λέγοντα· Λάβετε, φάγετε, καί· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες; ἢ εἰς τὴν εὐλογίαν τοῦ ἱερέως, ὅτε λέγει· Καὶ ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον... Далѣе слѣдуетъ длинное разсужденіе объ этомъ предметѣ.

. . . . Πρῶτον τοιγαροῦν μάθετε, πῶς τὰ κυριακὰ λόγια, τό, Λάβετε, φάγετε, καὶ τό, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, ἔχουσι μεγάλην δύναμιν, καὶ δὲν τὸ ἀρνεῖται τινὰς τοῦτο, ὅτι καὶ μοναχός του ὁ ἴδιος Χριστὸς λέγεται δύναμις. . .

---

[1]) Жители Ливан. Сиріи.

[2]) Парашамъ.

. . . . Ἄλλην δύναμιν εἴχασι τὰ κυριακὰ λόγια ἀπὸ τὸ τίμιον καὶ θεῖον στόμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ κτίστου καὶ δημιουργοῦ τῶν ἁπάντων, καὶ ἄλλην δύναμιν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κτίσματος, ἤγουν τοῦ ἱερέως. Δὲν ἦσαν κυριακὰ λόγια, ὁποῦ ἔλεγεν ὁ θεός, ὅταν ἔκαμνε τὸν κόσμον, γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς; ναί. Ἄς τὰ εἴπῃ καὶ τώρα ὅποιος θέλῃ, καὶ ἄς μετρᾷ πόσα φῶτα θέλει κτίσει. . . Далѣе авторъ проводитъ подобныя творческія изреченія Спасителя, когда онъ исцѣлялъ недужныхъ. . .

. . . . Χρειάζεται ἡ εὐχὴ τοῦ ἱερέως. (самъ Христосъ молился, и апостолы молились). . . Ἄς μοῦ εἰποῦσιν οἱ ἐναντίοι, ποῖον μυστήριον τελειώνει ὁ μέγας θεός, τὸ τελεσιουργὸν ἅγιον πνεῦμα, χωρὶς τῆς μεσιτείας καὶ τῆς προσευχῆς τοῦ ἱερέως; Καὶ δὲν λέγω ἁπλῶς προσευχήν, ἀλλὰ ἐκείνην τὴν θερμὴν προσευχήν, τὴν πλησίον τῆς τελειώσεως τοῦ μυστηρίου, ὁποῦ εἶναι ὀλίγα λόγια καὶ ἐνεργοῦντας ὡσὰν ἐδῶ εἰς τὸ μοναστήριον τῆς εὐχαριστίας, τό, Κύριε, ὁ τὸ πανάγιόν σου πνεῦμα ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ τοῖς ἀποστόλοις σου καταπέμψας, τοῦτο ἀγαθὲ μὴ ἀντανέλῃς ἀφ᾽ ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐγκαίνισον ἡμῖν δεομένοις σου. Ἄς συμπεραίνουσι λοιπόν, καὶ ἄς τὸ λογιάσουν καλά, πῶς χωρὶς τῆς μεσιτείας τοῦ ἱερέως καὶ τῆς συντόμου καὶ ἐν πολλῇ κατανύξει προσευχῆς δὲν τελειώνουνται τὰ ἅγια· ἤγουν ἁπλῶς νὰ σταθῇ ὁ ἱερεύς, χωρὶς τῆς ἱερατικῆς στολῆς, καὶ χωρὶς τῶν εὐχῶν, καὶ χωρὶς τῶν πολλῶν καὶ διακόσμων σημείων τῆς ἐπικλήσεως τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ νὰ λέγῃ ἢ τό, Ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον, ἢ τό, Λάβετε, φάγετε, τίποτες μυστήριον δὲν τελειοῦται. Εἶπα λοιπὸν α′ διὰ τὰ κυριακὰ λόγια· εἶπα β′ διὰ τὴν μεσιτείαν τοῦ ἱερέως καὶ διὰ τὴν ἐγγὺς αὐτοῦ προσευχήν, τώρα λέγω καὶ διὰ τὸ τρίτον. Τρίτον, ἀναγκαῖον εἶναι τὸ ἅγιον πνεῦμα . . . Крещеніе совершается водою и Духомъ. Помазаніе бываетъ отъ Святаго. Нашествіе Св. Духа на Дары авторъ доказываетъ словами литургій апостола Іакова, Василія Великаго и Іоанна Златоустаго.

NB. Вся эта рукопись — богатый матеріалъ для церковной исторіи и для исторіи Синая.

Усталъ я. Глазамъ больно!

25 января 1861 года Среда.

№ 532 (**1843**).

Въ той же библіотекѣ.

На бумагѣ in 4° [210×160] писано ранѣе 1803 года [ранѣе 1794 года, такъ какъ сохранилась замѣтка:

,α794 ἰουλλίῳ 13 ἐπεῖραν οἱ Φραντζέζοι τὴν Αἴγυπτον ἡμέρᾳ κυριακῇ.

Рукопись содержитъ:]

Ἐγχειρίδιον καὶ συμπέρασμα· ἐκ τῶν πραγμάτων περὶ τοῦ τίς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Μωάμεθ, καὶ τίς ἐστιν ὁ ἀντίχριστος· συντεθὲν παρὰ σοφοϊερoελλογιμωτάτου καὶ ἐπιστημονικωτάτου κυροῦ Ἀναστασίου Γορδίου.

[съ указателемъ 85 главъ впереди:

Πίναξ τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου:—

α΄. Περὶ τοῦ τίς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Μωάμεθ καὶ περὶ τῶν τεσσάρων μεγάλων βασιλειῶν ἀπὸ τοῦ προφήτου Δανιὴλ καὶ τῆς εἰκόνος τοῦ Ναβουχοδονόσωρ: -

. . . . . .

πε΄. Ἕτερον παράδειγμα διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν ποῖοι εὑρίσκεται (!) νῦν εἰς τοὺς ὑστερινοὺς χρόνους: —]

Разсужденіе начинается съ Навуходоносора.

Πολλαῖς φοραῖς βλέποντες τοὺς χριστιανοὺς δηλαδὴ τοὺς ὀρθοδόξους, καὶ μάλιστα τοῦ λόγου μας, πῶς τυραννούμεσθεν ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας ....

Думаю, что это же самое сочиненіе я видѣлъ и отмѣтилъ въ Іерусалимѣ въ прошломъ (1860) году.

Отдѣлъ VI.

Философія.

Въ Синаеджуванійской библіотекѣ въ Каирѣ.

№ 533 (**1720**).

Ἀριστοτέλους Ἠθικὰ Νικομάχεια βιβλία δέκα, на бумагѣ въ осьмую долю листа, рукопись XV вѣка. Почеркъ — мелкій, красивый. [XIV вѣка, тетради α' — ις' (200×140; 139×75).

Начинается съ Ἀριστοτέλους Ἠθικῶν Νικομαχείων βιβλίον α'.]

Κεφάλ. α'. Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος...

№ 534 (**2124**).

Въ той же библіотекѣ.

Ἀριστοτέλους Πολιτικά, на бумагѣ in 8° [218×145], XV вѣка, съ записью:

✝ Ἐγράφη ἐν τῇ Φλωρεντείᾳ τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Νικαίας παρ' ἐμοῦ διακόνου Θεοδώρου τοῦ νομικοῦ καὶ ὑπομνηματογράφου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

[✝ καὶ θεῷ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν:—
✝ διπλοῦν τὸν ἁπλοῦν κυήσασα λόγον:—
✝ διπλῆν ῥῶσιν δίδου μοι τῷ γεγραφότι:—]

Предъ этою рукописью вшиты статьи:

1) Γεωργίου φιλοσόφου τοῦ Γεμιστοῦ: Μέθοδος εὑρέ-

σεως ἡλίου καὶ σελήνης κύκλου καὶ τοῦ πάσχα καὶ τῆς τῶν ἀστέρων ἐποχῆς, ἀπὸ κανόνων, οὓς αὐτὸς συνεστήσατο:

> Νυχθήμερόν ἐστιν ἡλίου μία περὶ γῆν περιφορά· καὶ ἡμέρα δὲ τὸ ὅλον νυχθήμερον λέγεται...
> Μὴν ἐστὶ σελήνης μία περὶ τὸν ζωδιακὸν περίοδός τε καὶ ἐπικατάληψις ἡλίου...

2) Таблицы, въ которыхъ вмѣсто цифръ наставлены буквы:

1. + Κανὼν ἁπλῶν ἐτῶν τῆς κινήσεως τῶν ἀστέρων τε καὶ φώτων.
2. + Κανὼν ιθ' ἐτηρίδων τῶν αὐτῶν.
3. + Κανὼν [ ]
4. + Κανὼν δεδομένων ἀρχῶν.
5. + Κανὼν μηνῶν τῆς κινήσεως τῶν φωτῶν τε καὶ ἀστέρων.
6. + Κανὼν ἡμερῶν τῆς κινήσεως τῶν αὐτῶν.
7. + Κανόνιον τῆς ἡλιακῆς ἀνωμαλίας.
8. + Κανόνιον τῆς πρώτης καὶ ἁπλῆς ἀνωμαλίας τῆς σελήνης.
9. + Κανόνιον τῶν ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ κατὰ δεκαμοιρίαν ἀναφορῶν.
10. + Κανόνιον τῆς τοῦ [ ] ἀνωμαλίας.
11. + Κανόνιον τῆς τοῦ [ ] ἀνωμαλίας.
12. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας τοῦ Ἄρεως.
13. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας τῆς [ ] + Ἀφροδίτης ἀπὸ ταύρω.
14. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας Ἑρμοῦ.

Всѣ эти таблицы представляютъ собою 7 столбцовъ въ высоту и 15 въ ширину.

3) Περὶ ἐκθέσεως τοῦ θεματίου, съ тремя астрономическими чертежами.

4) Κανόνιον τῶν ὡρῶν τῶν ἡμερῶν τοῦ ὅλου χρόνου [ ] τοῦ διὰ Ῥόδου παραλλήλου.

Замѣчательные столбцы, или таблицы.

5) Περὶ τῆς τῶν δώδεκα τόπων διακρίσεως.

6) NB. Послѣ этой астрономической статьи слѣдуетъ: Ἀριστοτέλους πολιτικῶν α΄:—

Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὁρῶμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν...

7) Послѣ Политики Аристотеля, латино-греческій лексиконъ [Λεξικὸν ὀνομάτων κατὰ στοιχεῖον: —

Abbas ἀββᾶς· abbatia τὸ ἡγουμενίων...

а затѣмъ греко-лат. словарь:

ἀββᾶς
ἀβρὸς
ἀβέβαιος instabilis infirmus.
. . . .]

8) Τοῦ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων Ἰωάννου διακόνου τοῦ Πεδιασίμου χαρτοφύλακος Βουλγαρίας τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς, σύνοψις περὶ μετρήσεως καὶ μερισμοῦ γῆς:—

Πολλοὶ τῶν ἀμυήτων γεωμετρίαν μὲν ἀξιοῦσι καλεῖν τὴν Εὐκλείδου τῶν θεωρημάτων στοιχείωσιν...

Эта статья уписана на $10^1/_2$ страницахъ весьма мелко и сжато. Въ ней много геометрическихъ чертежей, пирамидъ, треугольниковъ, квадратовъ, и проч.

9) Artificialis memoriae prooemium incipit.

Artificialis memoriae ab arte duntaxat...

На 20 страницахъ . . . Какая-то смѣсь для облегченія памяти. Напримѣръ:

Caput decimum.

Orationes. Prosae. Sermones. Cronicae. Epistolae. Historiae. Fabulae. Privilegia. Argumenta.

А предъ этою главою описаны одежды папъ, кардиналовъ, патріарховъ, монаховъ.— Латиницина для справокъ! ! !

№ 535 (1754).

Въ той же библіотекѣ.

Рукопись XVI вѣка на бумагѣ in 4° [204×155; лл. 331; содержитъ:]

Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Γεωργίου πρωτεκδίκου τοῦ Παχυ-

μέρη σύνταγμα τῶν τεσσάρων μαθημάτων, ἀριθμητικῆς, μουσικῆς, γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας.—

Σύνταγμα τοῦτο τῶν σοφῶν μαθημάτων...

[Здѣсь съ л. 80ª] Ἁρμονικὴ μουσική.

Δευτέραν ἔχει τάξιν μετὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἡ μουσική, ἣν καὶ ἁρμονικὴν λέγομεν διὰ τὸ ἁρμόζεσθαι τὰς συμφωνίας αὐτῆς κατὰ λόγους ἀριθμητικούς.

Κεφαλ. β'.—Τὰ ὀνόματα τῶν φθόγγων ἀπὸ τῶν κατ' οὐρανὸν φερομένων ἀστέρων ὑπέθεντο κομψῶς λέγοντες ῥοιζοῦν τοὺς ἀστέρας καὶ διαφέρειν κατὰ τὸν ῥοῖζον, ἢ παρὰ τοὺς ἑαυτῶν ὄγκας, ἢ παρὰ τὰς ἰδίας ταχύτητας, ἢ ἐποχάς. Ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ Κρονικοῦ κινήματος ὁ βαρύτατος ἐν τῇ διὰ πασῶν ἐκλήθη ὑπάτη· ἀπὸ δὲ τοῦ σεληνιακοῦ νήτη· ἀπὸ δὲ τοῦ Διὸς παρυπάτη· ἀπὸ δὲ τοῦ ὑπὲρ τὴν σελήνην τοῦ τῆς Ἀφροδίτης παρανήτη· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἡλιακοῦ τοῦ μεσαιτάτου μέση, καὶ διὰ τεσσάρων πρὸς ἀμφότερα τὰ ἄκρα· ἀπὸ τῶν παρ' ἑκάτερα τοῦ ἡλίου, ἄνω μὲν τούτου Ἄρεως ὑπερμέση, κάτω δὲ τοῦ Ἑρμοῦ παραμέση. Τὴν δὲ ὑπερμέσην καὶ λιχανόν φασιν. Ἐπεὶ δὲ ἑπτὰ εἰσὶν οἱ πλάνητες, ἑπτάχορδος ἡ λύρα ἦν...

№ 536 (**1632**).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ въ большой листъ [345×230], 1694 года, содержитъ

Ἐξήγησις εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ τοῦ σοφωτάτου Κορυδαλέως. [Точное заглавіе труда:

Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως σχολαστικὴ παρασημείωσις εἰς τὸ μεῖζον α' τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ Ἀριστοτέλους.]

Запись писца

Τέλος εἴληφε μέχρι τούτου τοῦ γράμματος δ' ἡ τοῦ σοφωτάτου Κορυδαλλέως ἐξήγησις εἰς τὰ μετὰ τὰ

φυσικά:—αχηδ' δεκεμβρίου κδ'. Ἐγράφη δὲ ὑπὸ Κοσμᾶ ἱερομονάχου τοῦ Σιναΐτου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ εὐγενεστάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος κυρίου Λασκαράκι τοῦ Ῥωσσέτου· δώῃ αὐτὸ ὁ Κύριος πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον.

№ 537 (**1678**).

Въ Синаеджуванiйской библiотекѣ.

Толстая рукопись, на бумагѣ in 4°, 1706 года.

Θέατρον πολιτικόν, εἰς τὸ ὁποῖον περιέχεται ἀκριβὴς συμβουλή, τί πρέπει νὰ κάμῃ, καὶ ἀπὸ τί πρέπει νὰ ἀπέχει ὁ ἡγεμών:—

Κεφ. α'. Ὁ ἡγεμὼν χρεωστεῖ νὰ περάσῃ ζωὴν τιμίαν...

въ 22 главахъ.

Запись:

Καὶ τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις Ἀνθίμου ἱερομονάχου Κρητικοῦ. Ἐτελειώθη εἰς τοὺς ,αψς' [1]) ἰαννουαρίου ιζ' ἐν Βουκουρέστι:—

[Съ помѣткой:

Τὸ παρὸν ὑπάρχει Σιναίου ὄρους il Presente hé di Sto Mte Sinà.]

№ 538 (**1687**).

Тамъ же.

Εὐγενίου ἱεροδιακόνου Λογική, ἐπιστημονικῇ μεθόδῳ συγγεγραμμένη, на бумагѣ in 4°. Въ 1754 году октября 17 дня написана или прiобрѣтена сiя рукопись. Въ ней много рисованныхъ очерковъ, въ родѣ геометрическихъ фигуръ, для нагляднаго представленiя и уясненiя категорiй, силлогизмовъ, предложенiй и сужденiй. Первая категорiя Аристотеля περὶ

[[1]) Я прочелъ ,αψν', т. е. 1750.]

οὐσίας представлена въ видѣ дерева, которое, не знаю почему, названо деревомъ Порфирія.

[Запись:

͵αφνδʹ ὀκτωβρίου ιζʹ.

Помѣтка:

χρῆμα Γερμανοῦ Σιναΐτου Κρητός.]

Отдѣлъ VII.

Географія. Топографія. Исторія.

№ 539 (**1186**).

Τοπογραφία χριστιανική Κοσμᾶ Ἰνδικοπλεύστου, на пергаминѣ in 4⁰ [255×185; лл. 211; XI вѣка *Г*] [лл. 195, по 30 строкъ; XII вѣка; со множествомъ украшеній и 56 миніатюрами *А*], съ живописными миніатюрными изображеніями, съ астрономическими чертежами и географическими картами рукопись IX или X вѣка, драгоцѣнная [обрывается на словѣ 12-мъ: τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ἀπολέσει διὰ τῶν ἐλεφάντων καὶ *АГ*] Смотри у меня снимки съ этихъ картъ и чертежей въ особомъ картонѣ [Имп. Публ. Библ. № 3 табл. 1—11]. А здѣсь читай кое-какія выписки мои изъ этой рукописи [сравн. *Порфирія*, Первое пут., 241—242], сдѣланныя 28 іюня 1850 года.

А) о Рапѳѣ

Λόγος β΄. — Выше говоритъ а) о томъ, что въ Нилѣ увеличивается вода отъ проливныхъ дождей въ Абиссиніи, и б) о томъ, что въ приморскомъ городѣ Эѳіоповъ Адули стоялъ памятникъ мраморный (Δίφρος) съ греческими писменами. Далѣе:

Παρόντι μοι οὖν ἐν τοῖς τόποις πρὸ τούτων τῶν ἐνιαυτῶν κε΄ πλέον ἢ ἔλαττον ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τῶν Ῥωμαίων βασιλέως, ὁ τηνικαῦτα βασιλεὺς τῶν Ἀξω-

μητῶν Ἐλεσβαὰμ μέλλων ἐξιέναι εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Ὁμηρίτας τοὺς πέραν, γράφει τῷ ἄρχοντι Ἀδούλεως, ἀναλαβεῖν τὰ ἴσα τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ δίφρῳ τῷ πτολεμαϊκῷ καὶ τῇ εἰκόνι, καὶ ἀποστεῖλαι αὐτῷ. Καλέσας δέ με ὁ τότε ἄρχων ὀνόματι Ἀσβᾶς καὶ ἄλλον ἕνα πραγματευτήν, ὀνόματι Μηνᾶν, ὃς γενόμενος μονάζων ἐν τῇ Ῥαϊθοῦ οὐ πρὸ πολλοῦ τὸν βίον μετήλλαξε, κελεύει ἡμῖν ἀπελθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν τὰ γεγραμμένα. Λαβόντες δὲ δεδώκαμεν τῷ ἄρχοντι κατασχόντες ἑαυτοῖς τὰ ἴσα. Письмена эти содержали извѣстіе о походахъ Птолемея, сына Птолемея и Арсинои, въ Азію, и о покореніи разныхъ африканскихъ племенъ. Дифросъ былъ поставленъ въ 27-й годъ царствованія его.

Слово 1. Во время Козьмы, было мнѣніе о существованіи антиподовъ. Но это мнѣніе казалось ему смѣшнымъ: «Какъ тамъ люди ходятъ вверхъ ногами?»

Слово 2. Письмо другу, который изъ Іерусалима прибылъ въ Александрію къ Козьмѣ.—Скинія Моисея была τύπος καὶ ὑπογραφὴ παντὸς τοῦ κόσμου. — Моисей ἀνήγαγεν ἐπὶ τὸ Σίναιον ὄρος καὶ θεωρεῖ τὴν ὀπτασίαν ἐκείνην τῆς βάτου...

Б) о Іерусалимѣ.

Слово 2. Рѣчь идетъ о томъ, что Спаситель предрекъ разореніе Іерусалима. Ἔκτοτε οὖν ἐλθόντες οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὸν ναὸν καὶ τὴν πόλιν κατέσκαψαν καὶ ἔρημον παντελῶς εἰργάσαντο· ὥσπερ ἐκ συνθήματος δεσπότου τὸ προσταχθὲν ἐκπληρώσαντες. Καὶ ὁρῶμεν αὐταῖς ὄψεσι μέχρι τοῦ νῦν· ἰδοὺ πλέον πεντακοσίων ἐτῶν, ἐξ ὅτε ἔρημος γέγονε, μὴ δυνάμενος ἀνανεωθῆναι.

Λόγος γ'. Διωκόμενοί ποτε οἱ χριστιανοὶ ἐξ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων νενικήκασι καὶ τοὺς διώκοντας εἰς ἑαυτοὺς εἵλκυσαν. Ὁμοίως καὶ τὴν ἐκκλησίαν μηδέποτε καταβαλλομένην, ἀλλὰ πληθυνομένην. καὶ ὁμοίως δὲ πᾶσαν τὴν γῆν τῆς διδασκαλίας τοῦ δεσπότου Χριστοῦ πληρωθεῖσαν καὶ ἔτι πληρουμένην, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον κηρυττόμενον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. ὅπερ ἐν πλείοσι τόποις παρὼν ἰδὼν καὶ μεμαθηκὼς ἀπαγγέλλω ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας. Ἐν τῇ Ταπροβάνῃ νήσῳ ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ Ἰνδίᾳ, ἔνθα τὸ Ἰνδικὸν

πέλαγός ἐστι, καὶ ἐκκλησία χριστιανῶν ἐστιν ἐκεῖ καὶ κληρικοὶ καὶ πιστοί· οὐκ οἶδα δέ, εἰ καὶ περαιτέρω. Ὁμοίως καὶ εἰς τὴν λεγομένην Μαλέ, ἔνθα τὸ πεπέρι γίνεται, καὶ ἐν τῇ Καλλιάνᾳ δὲ τῇ καλουμένῃ καὶ ἐπίσκοπος ἐστὶν ἀπὸ Περσίδος χειροτονούμενος. Ὁμοίως καὶ ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Διοσκορίδους κατὰ τὸ αὐτὸ Ἰνδικὸν πέλαγος, ἔνθα καὶ οἱ παροικοῦντες ἑλληνιστὶ λαλοῦσι, πάροικοι τῶν Πτολεμαίων τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ὑπάρχοντες, καὶ κληρικοὶ εἰσὶν ἐκ Περσίδος χειροτονούμενοι καὶ πεμπόμενοι ἐν τοῖς αὐτόθι, καὶ χριστιανοὶ πλῆθος. Ἣν νῆσον παρεπλεύσαμεν, οὐ κατῆλθον δὲ ἐν αὐτῇ· συνέτυχον δὲ ἀνδράσι τῶν ἐκεῖ ἑλληνιστὶ λαλοῦσιν, ἐλθοῦσιν ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ Βάκτροις καὶ Οὔννοις, καὶ Πέρσαις, καὶ λοιποῖς Ἰνδοῖς καὶ Περσαρμενίοις, καὶ Μήδοις, καὶ Ἐλαμήταις καὶ πάσῃ τῇ χώρᾳ Περσίδος καὶ ἐκκλησίαι ἄπειροι καὶ ἐπίσκοποι καὶ χριστιανοὶ λαοὶ πάμπολλοι, καὶ μάρτυρες πολλοί, καὶ μονάζοντες ἡσυχασταί· Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν Ἀξώμην τε καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον, Ἄραβάς τε τοὺς Εὐδαίμονας τοὺς νῦν καλουμένους Ὁμηρίτας, πᾶσαν Ἀραβίαν καὶ Παλαιστίνην, Φοινίκην τε καὶ πᾶσαν Συρίαν καὶ Ἀντιόχειαν μέχρι Μεσοποταμίας, Νωβάτας τε καὶ Γαραμάντας, Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν, Ἀφρικὴν καὶ Μαυριτανίαν ἕως Γαδείρων τὰ πρὸς νότον πανταχοῦ ἐκκλησίαι χριστιανῶν εἰσί, καὶ ἐπίσκοποι, μάρτυρες, μονάζοντες, ἡσυχασταί, διὰ παντὸς ὅπη ἐστὶ κηρυττόμενον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ὁμοίως πάλιν Κιλικίαν, Ἀσίαν, Καππαδοκίαν, Λαζικὴν καὶ Πόντον, καὶ τὰ ὑπερβόρεια μέρη Σκυθῶν Ὑρκανῶν, Ἑρούλλων, Βουλγάρων, Ἑλλαδικῶν τε καὶ Ἰλλυρίων, Δαλμάτων, Γότθων, Ἀσάνων, Ῥωμαίων, Φράγγων καὶ λοιπῶν ἐθνῶν μέχρι τῶν Γαδείρων τοῦ Ὠκεανοῦ κατὰ τὸ βόρειον μέρος πιστευσάντων καὶ καταγγελλόντων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Немного ниже: Ποῖον ἔθνος ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἄρκτου τε καὶ μεσημβρίας πιστεῦσαν εἰς Χριστὸν οὐ προλέγει ἐκ μεθόδων καὶ διαφόρων ψήφων πολλῶν ἐτῶν πασχαλίας ἑορτάς; καὶ πάντες προλέγοντες ἀληθεύουσι, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπ' ἄκρων γῆς ἕως ἄκρων ἑορτάζοντες συμφώνως κατὰ διαφόρους ψήφους καὶ μεθόδους·

σοφίσας γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ λόγον αὐτῷ μεταδοὺς ἐφευρίσκειν πεποίηκεν.

Λόγος δ'. Ἀνακεφαλαίωσις σύντομος καὶ διαγραφὴ σχημάτων τοῦ κόσμου κατὰ τὴν θείαν Γραφὴν καὶ τῆς σφαίρας ἡ ἀνατροπή.

Γέγραπται· Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Διαγράφομεν τοίνυν τὸν πρῶτον οὐρανὸν ἅμα τῇ γῇ τὸν καμαροειδῆ, ἄκρα ἄκροις συνδεδεμένον· καθὼς δὲ ἐνδέχεται αὐτὸν γραφῇ παραδοῦναι πεποιήκαμεν, τέως κατὰ τὸ πλάγιον τὸ δυτικόν, ἢ τὸ ἀνατολικόν· τὰ γὰρ αὐτὰ δύο πλάγια τοῖχοί εἰσιν· ἀποκάτωθεν ἕως αὐτῆς ἄνω τῆς καμάρας. Ἔστι δὲ καὶ τὸ στερέωμα κατὰ μέσου συνδεδεμένον τῷ πρώτῳ οὐρανῷ, ἐν ᾧ εἰσιν ἐπὶ νώτου τὰ ὕδατα, κατ' αὐτὴν τὴν θεῖαν γραφήν. Ἔστιν οὖν ἡ θέσις καὶ τὸ σχῆμα τοιόνδε.

Εἰς τὰ ἄκρα τῆς γῆς κατὰ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς ὁ οὐρανὸς αὐτῇ κεκόλληται τοῖς ἑαυτοῦ ἄκροις, ποιῶν σχῆμα κύβου· ὡσανεὶ τετράγωνον· ἄνωθεν δὲ ἐφ' ὕψους καμαροειδὴς ἑλισσόμενος κατὰ τὸ μῆκος· καὶ γίνεται ὡς θόλος μεγάλη. καταμέσοθεν δὲ συνδέδεται καὶ τὸ στερέωμα. καὶ γίνονται χῶροι δύο.

Ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ στερεώματος χῶρός ἐστι πρῶτος, ὁ κόσμος οὗτος, ἐν ᾧ εἰσιν ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι καὶ πᾶσα ἡ νῦν κατάστασις.

Ἀπὸ τοῦ στερεώματος ἕως ἄνω τῆς καμάρας, χῶρός ἐστι δεύτερος ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἔνθα ὁ Χριστὸς ἀναληφθεὶς πρῶτος πάντων εἰσῆλθεν ἐγκαινίσας ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν.

Κατὰ μὲν τὸ πλάγιον τὸ δυτικὸν ἢ τὸ ἀνατολικὸν τοιόνδε σχῆμα ἔχει μακρόν, ὡς ἐπὶ θόλου μεγάλης. κατὰ δὲ τὰ νότια καὶ βόρεια μέρη, τὸ μῆκος ἀποδείκνυσιν. Ἔστιν οὖν τὸ σχῆμα καὶ οὕτως τοιόνδε.

Παραγραφή.

Οὗτος ὁ πρῶτος οὐρανὸς ὁ καμαροειδής, ὁ ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ γεγονὼς ὁ ἅμα τῇ γῇ, περὶ οὗ λέγει Ἡσαΐας· Ὁ στήσας τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ καμάραν. ὁ καταμέσοθεν δὲ αὐτοῦ συνδεδεμένος, ὁ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ γεγονώς, περὶ οὗ ἐπιφέρει πάλιν

*

Ἡσαΐας λέγων· Καὶ διατείνας αὐτὸν ὡς σκηνὴν κατοικεῖν. Ὁ δὲ Δαυὶδ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν. Καὶ σαφέστερον δηλῶν λέγει· Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ. Ἔτι ἄκρα οὐρανοῦ καὶ γῆς τῆς Γραφῆς μνημονευούσης, οὐ δύναται ἐπὶ σφαίρας νοεῖσθαι. Πάλιν λέγει Ἡσαΐας· Οὕτως λέγει Κύριος, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας αὐτόν. Ὁ δὲ ἀπόστολος ὁμοίως· Καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος. Ἀμφότεροι ἱστάμενον λέγοντες καὶ πεπηγότα ἐν τῇ γῇ καὶ οὐ περιφερόμενον. Ἔτι τὰ ἄκρα τοῦ οὐρανοῦ παρ' ἑκάτερα σὺν τοῖς ἄκροις τῆς γῆς συνδεδεμένα εἰσί, περὶ ὧν ἐν τῷ Ἰὼβ γέγραπται· Οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε· κέχυται δέ, ὥσπερ γῆ κονία. κεκόλληκα δὲ αὐτόν, ὥσπερ λίθον κύβον. Περὶ δὲ τῆς γῆς γέγραπται πάλιν ἐν τῷ Ἰὼβ· Ὁ κρεμνῶν τὴν γῆν ἐπ' οὐδενός, ὡσανεὶ μὴ ἔχουσαν ὑποκάτω τι. Ὁ δὲ Δαυὶδ συμφώνως μὴ εὑρηκὼς ἐπί τινος αὐτὴν ἡδρασμένην, ἔφη· Ἐθεμελίωσε τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, ὡσανεὶ αὐτὴν ἐφ' ἑαυτὴν παρὰ σοῦ θεμελιωθεῖσαν, καὶ οὐχὶ ἐπί τινος.

Ὡς ἦν μὲν δυνατὸν διαγράψαι πεποιήκαμεν· ἔσωθεν ἔχοντα τὸ στερέωμα καὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς τῆς μεσαιτάτης, ἧς νῦν κατοικοῦμεν. καὶ τὸν Ὠκεανὸν πέριξ αὐτῆς· καὶ ἐν αὐτῇ τοὺς τέσσαρας κόλπους εἰσβάλλοντας τοὺς πλεομένους, Ῥωμαϊκόν, Ἀραβικόν, Περσικόν, Κάσπιον, ἤτοι Ὑρκανίας. Πέριξ δὲ πάλιν τοῦ ὠκεανοῦ τὴν γῆν τὴν πέραν, ἔνθα καὶ ὁ παράδεισος κατὰ ἀνατολὰς κεῖται. Διαγράφομεν τοίνυν πάλιν τὸ πλάτος τέως τῆς γῆς καὶ τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῶν κόλπων καὶ τῆς πέραν γῆς, καὶ τὸν παράδεισον, ἐῶντες τέως τὰ ὕψη αὐτῆς, ὅπως εὐσύνοπτα γένηται τοῖς θεωμένοις. Ἔστι τὸ σχῆμα τῆς γῆς πάσης κατὰ ταύτην τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ πλάτος τοιόνδε.

Εἰς ταύτην τὴν γῆν τὴν πέραν τοῦ ὠκεανοῦ πανταχόθεν ἄκρα τοῖς ἄκροις ὁ οὐρανὸς ὁ πρῶτος ὁ καμαροειδὴς συνδέεται κατὰ μὲν τὸ δυτικὸν μέρος καὶ ἀνατολικὸν τοῖχος ὀρθὸς ὡς ἄνω ἐμβαίνων εὑρίσκεται· κατὰ δὲ τὸ νότιον καὶ βόρειον τοῖχος μὲν ἴσος τὸ κάτωθεν ἕως φανεροῦ κατὰ τὸν τύπον ἐντὸς καμάρας ἄνωθεν δὲ ὑψηλότατος ἑλισσόμενος ὡς θόλος λουτροῦ μεγάλη κάτωθεν πέλμα ἔχουσα τὴν γῆν· αὐτὸς δὲ τοῖχος καὶ καμάρα ὑπάρ-

χων εἶτα, καθὰ καὶ πρώην ἔφημεν πολλάκις, τὸ στερέωμα μέσα μέσοις ἐξηπλωμένον κατὰ τὸ ὕψος συνδέδεται αὐτῷ τῷ οὐρανῷ, ἵνα γένωνται δύο χῶροι, ἀνώγαιον καὶ κατώγαιον. Ἔστι δὲ ὁ χῶρος ὁ εἷς, τουτέστι τὸ κατώγαιον, ἔνθα εἰσὶν ἡ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα καὶ ἄστρα, ὁ κόσμος οὗτος ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ στερεώματος· γῆν μὲν ἔχων ἔδαφος, τοίχους δὲ ἐκ τοῦ πρώτου οὐρανοῦ, στέγην δὲ τὸ στερέωμα. καὶ ἀπὸ τοῦ στερεώματος ἕως τῆς καμάρας τοῦ πρώτου οὐρανοῦ χῶρος δεύτερος, τουτέστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἔνθα καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς ἀναστὰς ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἀνελήλυθε. καὶ οἱ δίκαιοι μετὰ ταῦτα μέλλουσιν ἀνιέναι, οὐρανὸν μὲν ἤτοι τὸ στερέωμα ἔχων ἔδαφος, καὶ οὐρανὸν τὸν πρῶτον τοίχους, καὶ στέγην καμαροειδῆ. Διαγράφομεν πάλιν καὶ τὸ ὕψος καὶ σχῆμα ταύτης τῆς γῆς, ἧς νῦν οἰκοῦμεν οἱ ἄνθρωποι, ἥ ἐστιν ἔσωθεν τοῦ ὠκεανοῦ κυκλευομένη· ἐν ᾗ εἰσι καὶ οἱ τέσσαρες κόλποι οἱ πλεόμενοι· ἔστι δὲ τὰ ἀνατολικὰ αὐτῆς μέρη καὶ τὰ νότια χαμηλά, βόρεια καὶ δυτικὰ ὑψηλότατα· χθαμαλῶς καὶ ἀνεπαισθήτως κειμένη· ὅσον οὖν πλάτος ἔχει ἡ γῆ, τοσοῦτον ἔχει καὶ ὕψος κατὰ τὰ βόρεια καὶ δυτικὰ μέρη· ἔστιν οὖν κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον διαγράψαι τὸ σχῆμα τοιόνδε.

Παραγραφή.

Ἡ γῆ μὲν πᾶσα τετράγωνός ἐστι καθὰ προεγράφη· τὸ ἀνάστημα δὲ αὐτῆς τῆς μεσαιτάτης καὶ τὰ ὕψη κατὰ τὰ βόρεια καὶ δυτικὰ μέρη ἐσημάναμεν ἐνταῦθα διαγράψαντες· ὅπως μέση τυγχάνουσα καὶ πέριξ ἔχουσα τὸν Ὠκεανόν, καὶ πάλιν πέριξ τὴν ἀντικρὺ γῆν τῶν ἄστρων κυκλευόντων αὐτήν, δύναται καὶ κῶνον ἀποτελεῖν τὴν σκιὰν κατὰ τοὺς ἔξω· καὶ ὅτι κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο δύνανται καὶ ἐκλείψεις τῆς σελήνης ἀποτελεῖσθαι καὶ νύκτες καὶ ἡμέραι· καὶ ἡ θεῖα Γραφὴ μᾶλλον ἀληθεύει λέγουσα· Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἕλκει ἀνατέλλων αὐτὸς, ἐκεῖ πορεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν. κυκλοῖ κυκλῶν καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα· ὡσανεὶ τὸν ἀέρα κυκλεύων· πάλιν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἐπανήξει.

Τὸ κείμενον.

Οὕτως οὖν ἐστιν ἐν ταύτῃ τῇ ὄψει τὰ οἰκούμενα αὐτῆς μέρη· ἀνατέλλων οὖν ὁ ἥλιος ἐξ ἀνατολῶν καὶ διατρέχων τὸν νότον

κατὰ τὰς τροπὰς πάντοτε πρὸς τὸ ὕψος τῆς γῆς, ἤτοι καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν γῆν φαίνων, ποιεῖ νύκτα περαιτέρω τοῦ ὕψους τῆς γῆς κατὰ τὸν ὠκεανὸν καὶ τὴν πέραν γῆν· καὶ πάλιν πρὸς δυσμὰς καὶ βορρᾶν γινόμενος ὑπὲρ τὸ ὕψος τῆς γῆς· ἐνταῦθα ποιεῖ νύκτα· ἄχρις ἂν κυκλεύων ἀναφανῇ κατὰ τὰ χθαμαλὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς, καὶ πάλιν ἀνιὼν κατὰ τὸν νότον καταλάμψῃ τόδε τὸ πᾶν. αἱ ἐκλείψεις οὖν τῆς σελήνης καὶ κατὰ σχῆμα τοῦτο, εἴγε ἀληθῆ τυγχάνει κατὰ τοὺς ἔξω, δύνανται γενέσθαι, ὑπὸ τὸ ὕψος τῆς γῆς γινομένου τοῦ ἡλίου ἤγουν τῆς σελήνης· τὴν γὰρ ἡλιακὴν ἔκλειψιν οὐκ ἀπὸ τῆς σκιᾶς τῆς γῆς γίνεσθαι λέγουσιν· ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κατὰ κάθετον ὑποκάτω εἶναι τοῦ ἡλίου τὴν σελήνην φωτιζομένην μᾶλλον τῷ μέρει ᾧ ὁρᾷ ὁ ἥλιος, ᾧ δὲ μὴ ὁρᾷ μὴ φωτίζεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐμποδίζειν αὐτῷ μὴ φαίνεσθαι, διατρέχουσαν ὑποκάτω ὅτε νεουμηνία δῆθέν ἐστι σεληνίου, ὅτε καὶ ἀφώτιστος τυγχάνει κατὰ τὸ μέρος αὐτῆς τὸ φαινόμενον παρ' ἡμῖν. οὐδὲν οὖν τὰ ἡμέτερα παραβλάψει τὰ τοιαῦτα· πλὴν μόνου τοῦ κινεῖσθαι καὶ κυκλεύειν τὸν οὐρανόν· ὅπερ ἀνατροπή ἐστι πάσης ὁμοῦ τῆς θείας Γραφῆς Παλαιᾶς τε καὶ Καινῆς Διαθήκης καὶ τοῦ δόγματος τοῦ χριστιανικοῦ· ζητῆσαι δὲ περαιτέρω τούτων ἡμῖν οὐ σχολή· ἀνωφελὴς γὰρ ἡ τοιαύτη γνῶσις· τῆς ἐπωφελοῦς μᾶλλον γινόμενοι γνώσεως, ἥτις ἐλπίδα χρηστὴν καὶ ὠφελίμην ἐμποιεῖ ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς, ἣν καὶ ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς διδόναι μᾶλλον τοῖς αὐτῷ πιστεύουσι· τοῖς δὲ ἀδικοῦσι δίκην ὀλέθριον. Δείξομεν δὲ σὺν θεῷ διαγράφοντες ἐξ ἀντιστρόφου τὸ σχῆμα τῆς γῆς τὸ κατὰ τὸ βόρειον μέρος, ἵνα δυνηθῶμεν ἐκ μέρους πάλιν διαγράψαι τῶν ἄστρων τὸν κύκλον· ἔστιν δὲ οὕτως·

Ἡνίκα οὖν ἔνθεν δύνων ὁ ἥλιος διατρέχει κατὰ τὴν διακονίαν τῶν ἀοράτων δυνάμεων, καθὰ τῇ θείᾳ Γραφῇ δοκεῖ, νύκτα κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τουτέστι τὸ οἰκούμενον ποιεῖ, ἡνίκα δὲ ἐκεῖθεν διατρέχει, ἐνθάδε νύκτα ποιεῖ· συλλήβδην δὲ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον πάλιν διαγράψομεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ἔστιν δὲ οὕτως·

Παραγραφή.

Τοῦτο πάλιν τὸ μέρος τῆς γῆς τὸ ἐπέκεινα τοῦ βορρᾶ ἔστιν ἀοίκητον· ἔνθα διατρέχουσιν ἀπὸ δύσεως διὰ τοῦ βορρᾶ ἐπὶ ἀνατολάς,

ὀρθὸν ὡς ἐπὶ τοίχου ὑπάρχον. ἐν ᾧ γινόμενος ὁ ἥλιος εἰς τὸ ἄλλον μέρος αὐτῆς τὸ οἰκούμενον νύκτα ἀπεργάζεται· κατὰ διάμετρον οὖν τοῦ πλάτους τῶν οἰκουμένων αὐτῆς μερῶν εὑρίσκεται ὕψος ἔχουσα ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἀποκάτωθεν τοῦ ὠκεανοῦ ἕως ἄνω τοῦ ὕψους αὐτῆς. Ὅθεν μεσάζουσα τῷ φωτὶ τῶν ἄστρων αἱ νύκτες καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐπακολουθοῦσιν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐνεδέχετο διαγραφῆναι πεποιήκαμεν ἀκολουθοῦντες τῇ θείᾳ Γραφῇ. Διαγράφομεν τοίνυν καὶ κατὰ τοὺς ἔξω τὴν σφαῖραν.

№ 540 (**1184**).

Рукопись на пергаминѣ въ листъ: [XIII вѣка; лл. 287; по 27 строкъ *А*] [XI вѣка *Г*] [270×195; 210×145; XII вѣка. Содержаніе:

1) л. 1ᵃ ᵇ (заст.) Σευηριανοῦ ἐπισκόπου Γαβάλων εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Τοῦ ἀνθρώπου ἡ προσηγορία... τετήρηται.

2) л. 1ᵇ Τὰ τῶν ζώων ἴδια ἢ μᾶλλον ἑκάστου εἴδους ἴδια :·

Ἄνθρωπος γελαστικὸν... ἡ ἀηδών:—

3) лл. 1ᵇ—2ᵃ Ἡρακλέους ἆθλα:—

4) лл. 2ᵃ—4ᵃ.] Ἐκ τοῦ μακαρίτου κυροῦ Θεοφάνους ἡγουμένου τοῦ Μεγάλου Ἀγροῦ καὶ ὁμολογητοῦ μέρος τι ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς βασιλείας Διοκλητιανοῦ ἔτους ͵εψοζʹ μέχρι τῆς βασιλείας Μιχαὴλ καὶ Θεοφυλάκτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἔτους ͵ςτ[ ]ʹ.

5) [съ л. 4ᵃ Τὴν ἱστορίαν τῶν χρόνων ἀρξαμένην.

Ἀφ' οὗ τὸ πᾶν ἔσχηκε σύστασις τόδε.
Καὶ πρὸς χρόνους φθάσασαν Ἰσαακίου.
Ὃς πρῶτος ἔσχε Κομνηνῶν σκῆπτρον κράτους.
Γράμμασιν ὧδε συνέλεξεν ἰδίοις.
Γεώργιος πρόεδρος ὢν ἐκ τῆς Κέδρου.
Ἄγνωστα πολλοῖς ἐκ γραφῶν διαφόρων.
Ταύτῃ συνάψας φίλα φιλομαθέσιν.

Σύνοψις ἱστοριῶν ἀρχομένη ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τῆς

βασιλείας Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ συλλεγεῖσα ἐκ διαφόρων βιβλίων παρὰ Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ:—

Πολλοὶ τῶν πρὸ ἡμῶν...

кончается: на recto послѣдн. листа:

(in m. ὁ ἅγιος Βασίλειος) Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει καὶ Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων ἐπισκόπησεν ἐκκλησίας τοῦ Εὐσεβίου εὐσεβῶς κοιμηθέντος. τῷ ι' ἔτει Ἀμβρόσιος μετὰ Εὐδόξιον τῆς ἐκκλησίας Μεδιολάνων ἡγήσατο... ἐξαιτησάμενος ὁ λαὸς ἐβάπτισε καὶ ἐπίσκοπον Μεδιολάνων ἐποίησεν.

Дальше 11 строкъ пустыхъ и весь оборотъ послѣдняго листа пустой (есть помарки).]

№ 540.

Рукопись на пергаминѣ въ листъ: Ἐκ τοῦ μακαρίτου κυροῦ Θεοφάνους ἡγουμένου τοῦ Μεγάλου Ἀγροῦ... (какъ выше) [Но такой рукописи нѣтъ въ Синайскомъ монастырѣ, а разумѣется все та же выше упомянутая, какъ показываетъ и] выписка [принадлежащая № **1184** лл. 2^a—4^a]:

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ τοῦ Γαεριανοῦ (Θεότεκνος) τὰ ὑπομνήματα τοῦ Χριστοῦ καὶ σωτῆρος ἐπλάσατο καὶ πανταχόθεν ἀπέστειλε· καὶ τοῖς γραμματοδιδασκάλοις τοὺς παῖδας διδάσκειν προσέταξεν, ὡς διαγελάσθαι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον παρασκευάζων [здѣсь пустое мѣсто] ὁ δυσσεβὴς .... χειρὸς αὐτοῦ παρεθείσης:—

Послѣ этого краткаго сказанія о порчѣ евангельскихъ книгъ непосредствено слѣдуетъ въ рукописи:

[лл. 2^b—4^a] Εἰς τὸν ἅγιον Εὐσέβιον. Περὶ οὗ καὶ ὁ θεολόγος Γρηγόριος φησί· ζητῶ μοῦ τὸ χθὲς ἡμῶν σφάγιον τὸν ἀβραμιαῖον γέροντα:

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀναστασίου τοῦ Σελεντιαρίου Ματρῶνα δὲ ἡ ὁσία ἔτι ζῶσα καὶ μὴ κοινωνοῦσα σὺν ταῖς σὺν αὐτῇ ἀσκητρίαις διὰ τὸ Ἑνωτικὸν Ζήνωνος παράδοξα πολλὰ ἐνεδείξατο, Χρυ-

σαυρίου διακόνου τῆς ἐκκλησίας αὐτὴν ἀναγκάζοντος. Καὶ ἄλλη δέ τις Σοφία, ἐπίσημος ἐν μοναζούσαις, πολλὰ παθοῦσα ὑπομονὴν ἐνεδείξατο. Ὁ δ' αὐτὸς βασιλεὺς Ἀναστάσιος ἀνέστειλε τὸ χρυσάργυρον καὶ τὰ κυνήγια, καὶ τὰς ἀρχὰς ὠνίους οὔσας δωρεὰν προεβάλλετο.

Λύσας τὴν εἰρήνην ὁ ἔκγονος τοῦ Ἡρακλείου Ἰουστινιανὸς μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ τῶν Ἀρράβων βασιλέως, ἀπέστειλεν Ἀβιμέλεχ οἰκοδομῆσαι τὸν τοῦ Μαχᾶ ναόν, καὶ ἠθέλησεν ἐπᾶραι τοὺς κίονας τῆς ἁγίας Γετθσημανῆς. Καὶ παρεσκεύασεν αὐτὸν Σέργιός τις χριστιανικώτατος ὁ τοῦ Μανσοὺρ γενικὸς λογοθέτης καὶ λίαν ᾠκειωμένος τῷ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, καὶ Πατρίκιος ὁ τούτου ἐφάμιλος τῶν κατὰ τὴν Παλαιστίνην χριστιανῶν προῦχων, ᾧ ἐπίκλην Σκλάβος· αἰτούμενοι μὴ γενέσθαι τοῦτο· ἀλλὰ δι' ἱκεσίας αὐτῶν πεῖσαι Ἰουστινιανὸν ἀποστεῖλαι ἄλλους ἀντ' αὐτῶν· ὅπερ καὶ γέγονεν.

Ἀναγκαῖον δὲ ἡγοῦμαι καὶ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Μανσούρ... Οὗτος γὰρ ὁ Σέργιος τῶν ἐπὶ Μαυΐᾳ αἰχμαλωτισθέντων ἀπὸ Ῥωμανίας τινὸς ἀπελευθερωθέντος καὶ ὀνομασθέντος Μανσοὺρ υἱὸς ἐγένετο. Μανσοὺρ δὲ κατὰ τὴν Ἀρράβων φωνὴν ἑρμηνεύεται, λελυτρωμένος. Οὗτος τὸν ἑαυτοῦ παῖδα Σέργιον γράμμασιν ἐκπαιδεῦσαι ἑλληνικοῖς καὶ ἀραβικοῖς, τῷ κατὰ καιρὸν γενικῷ λογοθέτῃ τῶν Ἀρράβων παρέδωκε, χριστιανικῷ ὄντι ἀνδρί, ὅστις θνήσκων μαρτυρεῖ μὴ εἶναι τὸν ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς τὸ πρᾶγμα τοῦ γενικοῦ λογοθεσίου μᾶλλον αὐτοῦ ἢ ἶσον. Ὅθεν αὐτὸν τῆς ὅλης Ἀρράβων ἐξουσίας ἐμπιστευθεὶς τὴν διοίκησιν, καὶ χάριν ὡς Ἰωσὴφ λαβὼν ἀπὸ θεοῦ κυρίου ἐν πᾶσιν ὑπακούεσθαι, πρὸ πάντων τὴν φιλολογίαν ἀνακαινίζεται, μέλλουσαν ἐκλιμπάνειν τῶν κατὰ τὴν ἑῴαν ἐκκλησιῶν. καὶ ἀναζητήσας διδασκάλους, εὗρεν οἵους οὐκ ἦν ἄλλους εὑρεῖν ἴσους αὐτῷ.

καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν προέτεινεν αὐτοῖς, κυρίους καὶ πατέρας αὐτοὺς ἀποκαλῶν, καὶ τὴν παίδευσιν ἀφθόνως μετέδωκε τοῖς τέσσαρσιν υἱοῖς αὐτοῦ Ἰωάννῃ, Θεοδώρῳ, Ἡλίᾳ τε καὶ Θεοδοσίῳ, καὶ τοῖς σὺν αὐτοῖς, κατὰ κέλευσιν Ἀβιμέλεχ χριστιανῶν τέκνων πτωχῶν τε καὶ πλουσίων παραγινομένων εἰς τὸ παιδευθῆναι. τοῦ Σεργίου ἐξ οἰκείων ἀναλωμάτων συναθροίσαντος πλῆθος βιβλίων παντοίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. καὶ μνήμης ἄξιον ἔργον τοῖς μετέπειτα καταλιπόντος εἰ βούλοιντο ζηλῶσαι. Ὁ δὲ Κοπρώνυμος Κωνσταντῖος τὸν μὲν Θεόδωρον τοῦ Μανσοὺρ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐξώρισεν εἰς τὰ κλίματα τῆς ἐρήμου, Γαλὴδ δὲ τὸν ἁγιώτατον Πέτρον μητροπολίτην Δαμασκοῦ γλωσσοτομηθῆναι ἐκέλευσε καὶ ἐξορισθῆναι κατὰ τὴν Εὐδαίμονα Ἀρραβίαν, ἔνθα καὶ μαρτυρικῶς τελειοῦται, ὡς ἀναφανδὸν ἐλέγχων τὴν τῶν Ἀρράβων καὶ Μανιχαίων δυσσέβειαν. Τούτου ζηλωτὴς καὶ ὁμώνυμος Πέτρος κατὰ τὸν Μαϊουμᾶν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀναδειχθεὶς χρόνοις μάρτυς ὑπὲρ Χριστοῦ αὐτόμολος· ἀρρωστήσας γὰρ καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς τῶν Ἀρράβων προύχοντας, ἅτε συνήθεις ὄντας αὐτῷ χαρτουλορίῳ τελοῦντι τῶν δημοσίων φόρων, φησὶ πρὸς αὐτούς. «Πᾶς ὁ μὴ πιστεύων εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, τὴν ὁμοούσιον καὶ ζωαρχικὴν ἐν μονάδι τριάδα πεπήρωται τὴν ψυχὴν καὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἀξιοῦται. τοιοῦτος καὶ ὁ ψευδοπροφήτης ὑμῶν Μωάμεθ, καὶ τοῦ ἀντιχρίστου πρόδρομος. ἀπόστητε οὖν, εἰ ἐμοὶ πείθεσθε. Μαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῆς ἐκείνου μυθολογίας· εὐνοῶ γὰρ ὑμῖν, ἵνα μὴ σὺν ἐκείνῳ κολασθῆτε». Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ πλεῖστα θεολογῶν καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἀναθεματίζων τὸν Μωάμεθ καὶ τὴν μυθογραφίαν αὐτοῦ, τὴν διὰ ξίφους τιμωρίαν ὑπέστη. Τοῦτον ἐγκωμίοις λόγων τετίμηκεν ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης, ὁ καλῶς ἐπικληθεὶς χρυσορόας διὰ τὴν ἐπενθοῦσαν αὐτῷ τοῦ

πνεύματος ἔν τε λόγῳ καὶ βίῳ χρυσαυγῆ χάριν· ὃν Κωνσταντῖνος ὁ δυσσεβὴς βασιλεὺς ἐτησίῳ καθυπέβαλεν ἀναθέματι διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτοῦ ὀρθοδοξίαν. καὶ ἀντὶ τοῦ παππικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Μανσούρ, ὃ ἑρμηνεύεται λελυτρωμένος, μακαρίζων· ἰουδαϊκῷ φρονήματι μετονομάσας τὸν νέον τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλον :·

Далѣе всю рукопись наполняетъ исторія Георгія Кедрина отъ начала міра до царствованія Исаака Комнина.

№ 541 (**1625**).

Въ Синаеджуванійской библіотекѣ въ Каирѣ.

Χρονικὸν τοῦ Γεωργίου ἁμαρτωλοῦ, [рукопись бумажная, 1600 года, лл. 288 (299×207; 205×140) по 28 строкъ; содержитъ

лл. 1ª—11ᵇ + Ἱστορία χρονικὴ Γεωργίου μοναχοῦ +

Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:—

Самая исторія, начинается съ

лл. 12ª—13ª Πρόλογος χρονικῆς ἱστορίας Γεωργίου μοναχοῦ:— Προοίμιον.

Πολλοὶ μὲν τῶν ἔξω φιλολόγοι... δυνάμιν:—

Τέλος τοῦ προοιμίου:—

и затѣмъ уже

лл. 14ª—286ᵇ Χρονικὸν σύντομον ἐκ διαφόρων χρονογράφων τε καὶ ἐξηγητῶν συλλεγὲν καὶ συντεθὲν ὑπὸ Γεωργίου ἁμαρτωλοῦ μοναχοῦ:—

Съ записью:

Ὥσπερ ξένοι χαίροντες, ἰδεῖν πατρίδαν· καὶ οἱ θαλαττεύοντες φθάσουσιν εἰς λιμένα· οὕτω καὶ οἱ γράφοντες, ἰδεῖν βιβλίου τέλος:]

Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος διὰ χειρὸς οἰκτροῦ τάχα καὶ θύτου Ἰωάννου, τοῦ Κυνηγοῦ: — ἐν μηνί, φαρμουθίῳ· κε΄ :· τῷ ἀπὸ Χριστοῦ ἔτει ͵αχ΄: — ἰνδικτιῶνος ιγ΄.

№ 542 (**1190**).

Рукопись на бумагѣ in 4⁰ [205×142; 170×110; по 26 строкъ; лл. 255, но лл. 1—3 и 255 пустые, при переплетѣ]. Почеркъ не очень старинный [XVI вѣка]. Въ концѣ мистическими буквами приписано: Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Διονυσίου. Этотъ Діонисій — переписчикъ. Замѣчательно, что тутъ вмѣсто ἵνα пишется νὰ ἔλθῃ. [Содержаніе:

1) лл. 4ª—12ᵇ. Πίναξ ἀκριβεῖς τοῦ παρόντος βιβλίου περιέχων χρονογραφικὴν ἐξήγησιν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ὀρθοδόξου:—

α΄. Ἀρχὴν ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν:—

β΄ Περὶ τοῦ δευτέρου οὐρανοῦ ἤγουν τὸ στερέωμα: —

. . . .

ϟ΄. Κατασκευῆς Ῥώμης ὑπὸ Ῥωμύλου:—

α΄. Βασιλεὺς α΄ Ῥώμης Ῥώμυλος ὁ κατασκευάσας αὐτήν:—

. . . .

ε΄ Κυβέρνησις Ῥώμης παρὰ τοῦ δήμου:—

Τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης οἱ βασιλεῖς:—

α΄. Πρῶτος βασιλεὺς Ῥώμης Γάϊος Καίσαρ:—

. . . .

ος΄ ις΄ βασιλεὺς Ῥωμαίων Ἀναστάσιος ὁ Δίκορος ἔτη κζ΄ μῆνας:—

Далѣе нумерація идетъ только для византійскихъ императоровъ, кончая

ϟδ΄. Βασιλεὺς Ῥωμαίων Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ὁ Δράγασις ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτη ὃς καὶ ἔχασε τὴν πόλιν:—

Ἐν δὲ τῷ ,ςϠξα΄ ἔτει ἰνδικτ. α΄ μηνὶ μαΐῳ κθ΄ ἡμέρᾳ γ΄ ἐπάρθη ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπὸ τῶν Ἰσμαηλιτῶν:—

. . . . .

Ὁ δὲ Θωμᾶς ἐπῆγεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐκεῖ ἐτε-

λεύτησεν καὶ οὕτως ἐτελειώθη παντελῶς ἡ ἀρχὴ τῶν Ῥωμαίων:— τέλος:—

2) лл. 13[a]—14[b] Ἕτερον συνοπτικότερον τοὺς βασιλεῖς μόνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅπου ἐβασίλευσαν εὐσεβῶν καὶ ἀσεβῶν:

α΄. Βασιλεὺς πρῶτος Κωσταντῖνος εὐσεβὴς ἔτη λδ΄ μῆνας δ΄:

. . . .

ϟδ΄. Βασιλεὺς Ῥωμαίων Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη:—

л. 15[a-b] пустой.

3) лл. 16[a]—246[b] (заст.)] Βιβλίον περιέχον χρονογραφικὴν ἐξήγησιν ἀπὸ κτίσεως κόσμου [μέχρι Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως· καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἄρχεται τὸ δεύτερον βιβλίον] ἕως τῆς βασιλείας Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτη:

[а) лл. 16[a]—68[b] Βιβλίον α΄.]

Ἀπ' ἀρχῆς ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν χωρὶς ἄστρων... [оканчив.: ... Καὶ ἦσαν ὥσπερ σκύλοι λυσιασμένοι ἀπάνω εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *А*]

[б) лл. 68[a]—246[b] Βιβλίον χρονικὸν δεύτερον· ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς βασιλείας Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ ἕως τῆς βασιλείας Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτη:—

κγ΄ Βασιλεία Ῥωμαίων Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανοῦ:— Διοκλητιανὸς ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων Ἕλλην ὢν...]

Βασιλεία Ἡρακλείου τοῦ Καππαδόκου. ἔτη λ΄.

Καὶ προσεγέλασεν ἡ βασιλεία εἰς τὸν Ἡράκλειον τὸν Καππαδόκην, ἄνθρωπον εὐγενῆ καὶ βαθὺ πλοῦτον, στρατηγὸν ἄριστον καὶ φρονημώτατον. Εἶχεν δὲ καὶ υἱὸν ὀνόματι Κωνσταντῖνον.

Μάχη Χοσρώου βασιλέως Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων.

Спустя нѣсколько строкъ, гдѣ говорится о походѣ Хозроя, сказано: ὅρα γνῶσιν φρονιμωτάτην καὶ ἀγαθὴν πίστιν τοῦ βασιλέως· τὴν γὰρ πόλιν καὶ τὸν υἱὸν τοῦ καὶ τὸν λαὸν παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον. Это написано кино-

варью на полѣ манускрипта, но помѣщено и въ текстѣ его.

[Хроника кончается:

> . . . ἀμὴ ὁ σκοπός του ἦτον εἰς τοὺς παραδιαβασμοὺς καὶ εἰς τὰς τοιαύτας δουλείας ὅπου ἐδηλώσαμεν. ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν: — τέλος καὶ βίβλος αὐτοκρατόρων πράξαι: ἕως ὧδε εἶχεν τὸ αθιβολεον μόνον.

4) Запись:

> + αχ ψλ̀ ςσ̃ϖλν πθὴ κλ'νλω ςηλχωηχ· ωσαεη λ' ζϖθ'ψθω· ἐοεβαεη λ' ἔυλν: 'θξβ'ν:

чтеніе которой раскрыто въ припискѣ позднѣйшей руки на л. 247^а:

> Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Διονυσίου· σωθῇ ὁ γράψας· ἐλεηθῇ ὁ ἔχων ἀμήν.

л. 247^{а—b} пустой.

5) лл. 248^а—249^b Ἕτερον βασιλογράφη συνοπτικὸν διὰ στίχων τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς· ὀρθοδόξων καὶ ἀσεβῶν· ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ εὐσεβεστάτου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως μέχρι Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ στρατηγοτάτου:—

> Τῶν χριστιανῶν βασιλεῖς μοι σκόπει:—
> α'. Κωνσταντῖνος πρώτιστος...

6) л. 249^b Ἡ δήλωσις τῆς κτίσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως:—

7) лл. 249^b—251^а Περὶ τῶν ζ' ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων...

8) л. 251^{а—b} Χρονικὸν συνοπτικὸν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ:—

9) л. 252^{а—b} Περὶ τῶν βασιλέων συνοπτικὸν πόσους χρόνους ἔζησαν ὁ καθείς:—

10) лл. 252^b—254^b (рукой XVII вѣка) лунникъ (безъ заглавія):

> Αἱ ἡμέραι πεφωτισμέναι τῆς σελήνης...]

№ 543.

Хронографъ Манассіи, на бумагѣ in 16°.

№ 544 (**1191**).

Рукопись на бумагѣ in 4⁰ новая [XVIII вѣка *Г*] [XVII вѣка, лл. 270, по 29 строкъ *А*]

Ἱστορία διαλαμβάνουσα τὰ ἐν τῷ ἁγίῳ θεοτιμήτῳ καὶ θεοδοξάστῳ ὄρει Σινᾶ γενόμενα, παλαιά τε καὶ νέα τεράστια θαύματα, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ προφήτου Μωϋσέως καὶ τελειώνουσα ἕως τῆς βασιλείας τοῦ σουλτὰν Σελίμη τοῦ παλαιοῦ, καὶ μικρόν τι κάτωθεν ἀκόμι, συντεθεῖσα εἰς κοινὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ ἀκούεται ἀπὸ κάθε ἄνθρωπον Ἕλληνα.

[Раздѣлена на четыре отдѣла (λόγοι), изъ которыхъ первые три описываютъ Синайскій монастырь, а четвертый — политическое состояніе Египта отъ Фараоновъ до султана Селима.

Предисловіе начинается:

> Ἐκεῖνοι ὅλοι ὅσοι ἔγραψαν ἱστορίας μετὰ τὸν Μωυσῆν φαίνονται νὰ ὠφέλησαν μέρος τι τοὺς ἀνθρώπους...

Оканчивается трудъ словами статьи о монастырскихъ рабахъ:

> ...ὅμως δὲν ἠξεύρω ἢ τοῦ Σάλεχ ὁποῦ εἴπομεν πρότερον ἢ ἄλλου τινὸς Σάλεχ καὶ αὐτοῦ ὀνομαζομένου. *А*]

№ 545.

Περιγραφὴ τοῦ Κιτάϊ παρὰ τοῦ ἄρχοντος Σπαθάρη κυροῦ Νικολάου.

№ 546 (**1767**).

В библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Рукопись на бумагѣ въ листъ, XVIII вѣка [225×167; страницъ 449].

Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ μεγάλου λογοθέτου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ποτὲ βασιλείας Ῥωμαίων χρονολογικόν, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς βασιλείας τῶν Παλαιολόγων μέχρι τῆς ἁλώσεως αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τέλους τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας:—

Ὁ τῆς ἀρχῆς ἐπιβήτωρ Ἀλέξιος Ἄγγελος ὁ Κομνηνός, ὁ τυφλώσας τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον Ἄγγελον, καὶ τὴν βασιλείαν λαβών...

№ 547 (**1821**).

Въ той же библіотекѣ.

Μελετίου μητροπολίτου Ἀθηνῶν Ἱστορία ἐκκλησιαστική. Хорошая рукопись [XVIII вѣка, in 4⁰, поднесенная 1 августа 1718 года патріарху Іерусалимскому Кириллу племянниками автора: Ἀναστάσιος ἱερεὺς Βασιλείου ἱερέως ὁ ἐξ Ἰωαννίνων и Ἀλέξιος Σπανὸς ὁ ἐξ Ἰωαννίνων.]

№ 548 (**1849**).

Въ той же библіотекѣ.

[Рукопись 1673 года, на лл. 209, но лл. 1—8, 200—209 пустые (206×156); содержитъ:

1) лл. 9ᵃ—190ᵇ] Ἱστορία, ἤτοι διήγησις περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ῥωσσῶν· πόθεν κατάγονται οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν· καὶ περὶ τοῦ, πότε καὶ πῶς ἔλαβον τὸ ἅγιον βάπτισμα, καὶ περὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὁποῦ ἦλθε σωματικῶς εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἐκήρυξεν τὸ θεῖον κήρυγμα. — Μεταφρασθὲν δὲ καὶ συλλεχθὲν ἐν συντομίᾳ ἐκ τῶν Σλαβικῶν βιβλίων παρὰ Διονυσίου ῥακενδύτου καὶ μεγάλου ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἰβήρων εἰς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον κατὰ τὸ ͵αχξη′ ἔτος Χριστοῦ.

τίτλος α′. Ὁ ἅγιος ἀπόστολος Ἀνδρέας...

...[л. 10ᵃ] Οὗτος ὁ Ὄλεγος πολλοὺς τόπους ἐκατατρόπωσεν καὶ κατὰ τῆς Κωνσταντίνου βασιλευούσης πόλεως ἤγειρεν μέγαν πόλεμον, καὶ πολλὴν φθορὰν τῶν Ῥωμαίων ἐποίησεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ σοφωτάτου καὶ Ἀλεξάνδρου ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν ἔτει 6415, καὶ φόρους ἐξ αὐτῶν ἔλαβεν.

... Εἰς τὸ ιβ′ ἔτος τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Σοφοῦ υἱοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος μετὰ τριάκοντα ἔτη, ἀφ᾽ οὗ ἐβαπτίσθησαν οἱ Βούλγαροι, ἐμεταγλωττί-

σθη τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον εἰς τὴν σλαβαϊκὴν διάλεκτον, ὁμοῦ καὶ ὁ ἀπόστολος.

[На л. 190^{a-b} окончаніе:... ἐστεύθη βασιλεὺς ὁ εὐσεβέστατος καὶ συνετώτατος υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξιος Μιχαηλοβίτζης διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ πατριάρχου Μοσχοβίας ἐν ἔτει 7153, τοῦ ὁποίου τὰς ἀρετὰς τὴν σύνεσιν τὰς ἀνδραγαθίας τὰς λοιπὰς ἀγαθοεργίας ἀφήνομεν ἄλλοις γράψαι εἰς τὸ μετέπειτα. πέρας τοῦ λόγου ὧδε ἡμεῖς ποιοῦμεν τῇ συντομίᾳ χρώμενοι:— Τέλος τῆς ἱστορίας τῶν Ῥωσσῶν· τῷ δὲ θεῷ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν:—

2) лл. 190^{b}—198^{b}] Послѣ Россійской исторіи слѣдуетъ:

1660

Περὶ τῆς Ἰβηρίας· πόσαις αὐθεντίαις εὑρίσκονται τὴν σήμερον εἰς αὐτήν.

Въ концѣ сказано:

Ταῦτα πάντα τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα τῆς Ἰβηρίας ἕως ὧδε τὰ ἐπαράδοσεν ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἀντιοχείας κῦρ Μακάριος ἡμᾶς τοιουτοτρόπως, ὁ ὁποῖος τὰ ἐγύρισεν ὅλα καὶ τὰ οἶδεν ὀφθαλμοφανός [Τέλος καὶ τὰ τῆς Ἰβηρίας μερικῶν διηγήσεων τῶν ὧδε γεγραμμένων:—

далѣе зачеркнуто дважды написанное:

κατὰ τὸ ,αχογ΄ ἔτος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν:—]

— Изъ статьи о Грузіи выписка объ иконахъ:

Въ Имеретіи: [л. 191^{a}]...Ἡ δευτέρα ἐπισκοπὴ λέγεται Κενατέλη, θαυμασιώτατον μοναστήριον καὶ ὡραῖον, ἡ ὁποῖα ἔχει τὴν εἰκόνα, ὁποῦ ἐζωγράφισεν ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, ὡς καθὼς αὐτοὶ λέγουσιν, ἔχει ἀκόμη μίαν εἰκόνα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, καὶ εἶναι τζαμπλομένη καὶ σκεπασμένη ὅλη ἀπὸ τὰ τριάκοντα ἀργύρια, ὁποῦ ἐπώλησεν ὁ παράνομος Ἰούδας τὸν Χριστόν...

Въ Кахетіи: [л. 192^{a}] .. Εἶναι οἱ Ἰακωβῖται, ὁποῦ ὀνομάζονται Χεψοῦροι, ὁμοίως εἶναι καὶ ἄλλη φυλὴ ὁποῦ λέγεται Τοῦ-

χοι, καὶ εἶναι χριστιανοὶ καθολικοί. Εἶναι καὶ ἄλλη φυλὴ ὁποῦ λέγονται Δίδο, καὶ ἑτέρα ὁποῦ λέγεται Καίστη...

Въ Мингреліи: [л. 195^b]... Ἡ τρίτη ἐπισκοπὴ λέγεται Πεδιέλος. Ἔχει τὴν εἰκόνα τῆς παναγίας ὁποῦ λέγεται ἡ ἐν Βλαχέρναις, καὶ τὸ πρόσωπον της καὶ τὰ χέρια εἶναι ὡσὰν σάρκα, καὶ ὀνομάζεται Πεδιέλος.

3) лл. 198^b—199^b Τοῦ ἀσεβεστάτου Ἰωσαπαΐ Σεβῆ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀπωλείας ἐπιστολὴ ἣν ἔστελνε πρὸς τοὺς Ἑβραίους:—

Πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ υἱοὺς τοῦ Ἰσραὴλ... καὶ τέρψιν ὑμῶν:—

Τέλος εἴληφεν ὧδε καὶ τὴν κακήν του καὶ τὴν ψυχρήν του ἡμέραν. Ἡ ἀπογραφή:— Ὁ μονογενὴς καὶ πρωτόκλητος υἱὸς τοῦ θεοῦ Ἰωσαπαΐ Σεβῆ ὁ μεσίας:—

Ἐμεταγλωττίσθη ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸ ἑβραϊκὸν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν διάλεκτον ἐν ἔτει σωτηρίου 1668 ἐν μηνὶ ἰαννουαρίῳ:—]

4) л. 199^b запись:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν ἐν Ῥαχήτῃ διὰ χειρὸς Ἀναστασίου ἱερομονάχου Κυπρέου κατὰ τὸ ͵αχογ' ἔτος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν μηνὶ μαΐῳ α'. Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα πρέπει τῷ συντελεστῇ τῶν ἀγαθῶν:—

[5) Съ помѣткой:

͵αψιθ' μαΐῳ ιδ' ἡμέρᾳ ε' ὥρᾳ ε' τῆς ἡμέρας ἔγινε μεγάλος σεισμός. τόσον ὁποῦ οἱ ἄνθρωποι ἔφυγαν εἰς τὰ μεταγήρια καὶ ὄρη:—]

№ 549.

Въ Спиаеджуванійской библіотекѣ въ Капрѣ.

Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου Κωνσταντινουπολίτου, ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτικῶν βιβλία δώδεκα, ἀφιερωθέντα τοῖς ἠγαπημένοις αὐτοῦ γονεῦσι, τῷ τε κυρίῳ Θεοδώρῳ Κομνηνῷ Ὑψηλάντῃ καὶ τῇ κυρίᾳ Κασσάνδρᾳ Τζανέτῃ.

На простой бумагѣ въ четвертую долю обычнаго писчаго листа.

[Изъ этой рукописи 19 листовъ размѣра 220×162 вырваны еп. Порфиріемъ и находятся теперь въ его бумагахъ Имп. Акад. Наукъ № 136, а 21 листъ въ № 72.]

Πίναξ[1]).

Βιβλίον πρῶτον. — Τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ τῶν Βυζαντίων ἐπισκόπου ἁγίου Λαυρεντίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 268.

Βιβλίον δεύτερον. — Περιέχον τὰ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἀλυπίου ἐπισκόπου Βυζαντίων μέχρι τῆς ἀναβιβάσεως εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον Παύλου τοῦ Ὁμολογητοῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 172.

Βιβλίον τρίτον. — Περιέχον τὰ συμβάντα ἀπὸ Παύλου τοῦ Ὁμολογητοῦ μέχρι τῆς ἐξώσεως πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Εὐθυμίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 155.

Βιβλίον τέταρτον. — Περιέχον τὰ συμβάντα ἀπὸ πατριάρχου Μακεδονίου ἕως πατριάρχου Θωμᾶ ἐν διαστήματι ἐτῶν 113.

Βιβλίον πέμπτον. — Ἀπὸ Σεργίου μέχρι τῆς ἀποβιώσεως Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 320.

Βιβλίον ἕκτον. — Ἀπὸ πατριάρχου Στεφάνου τοῦ β′ καὶ ἀπὸ Ἀμασείας μέχρι τῆς παραιτήσεως πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Καματηροῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 278.

Βιβλίον ἕβδομον. Ἀπὸ πατριάρχου Μιχαὴλ Αὐτωριανοῦ μέχρι ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἐν διαστήματι ἐτῶν 254.

Βιβλίον ὄγδοον. — Ἀπὸ τῆς ἁλώσεως μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ β′ τοῦ ἀπὸ Προύσης τοῦ ἐπιλεγομένου Ἀκαρνάν, ἐν διαστήματι ἐτῶν 350.

[1]) Это оглавленіе сдѣлано не самимъ авторомъ Комниномъ, а, кажется, Синайскимъ архіеп. Константіемъ, котораго я въ послѣдній разъ видѣлъ въ Константинополѣ въ 1858 году.

Βιβλίον ἔννατον. — Ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Γαβριὴλ τοῦ γ', τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος, μέχρι τέλους τῆς πρώτης πατριαρχείας Σαμουήλ, τοῦ ἀπὸ Δέρκων, ἐν διαστήματι ἐτῶν 67.

Βιβλίον δέκατον. — Ἀπὸ πατριαρχείας Μελετίου, τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης, μέχρι τέλους πατριαρχείας Προκοπίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 20.

Βιβλιον ἑνδέκατον. — Τὰ Περσικά, Ἀραβικά, Ὀθωμανικά.

Βιβλίον δωδέκατον. — Τὰ Γαλλικὰ καὶ Γερμανικά.

Богатый матеріалъ для церковной исторіи!

Мои выписки изъ этихъ книгъ (небольшихъ.)

Βιβλίον α'.

Συνετέθη α' βιβλίον ἐν τῇ κατὰ μικρὰν Ἀσίαν Μαγνησίᾳ τῇ παρὰ τῷ ποταμῷ Μεάνδρῳ, ἄλλως Ἡλιουπόλει, ἥτις τὰ νῦν τουρκιστὶ λέγεται Ἀϊδὶν Γκιουζὲλ Ἰσάρι, ἔτει 1749: ἔνθα διέτριψα μετὰ τοῦδε μοὶ τοῦ ὑπερτάτου αὐθέντου Ῥαγὶπ Μουχαμὲτ πασᾶ ἡγεμόνος τοῦ Ἀϊδινίου ἀπὸ ἔτους 1748 φευρουαρίου η' μέχρι ἔτους 1750 νοεμβρίου ιδ'.

— Κατάλογος τῶν πατριαρχευσάντων ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ. Смотри собранные мною матеріалы для исторіи патріархата Іерусалимскаго [Имп. Академіи Наукъ № 77]. Тутъ помѣщенъ этотъ каталогъ.

— Александр. патріархъ Евтихій, историкъ, святительствовалъ съ 914 года 7 лѣтъ.

— Александр. патріархъ Θеофилъ II святительствовалъ съ 993 года 16 лѣтъ. Οὗτος πρῶτος ἐκλήθη κριτὴς τῆς οἰκουμένης.

— Въ концѣ первой книги есть глава 39-я о Россійскихъ патріархахъ съ 1589 года по 1699-й.

Ἦλθεν εἰς τὴν Μοσχοβίαν χάριν ἐλεημοσύνης ἔτει σωτηρίῳ 1588 μετὰ μητροπολίτου ἑνὸς καὶ δύο ἐπισκόπων ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ β', ὁ ἀπὸ Λαρίσσης. Παρεκάλεσεν οὖν τὸν πατριάρχην ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος εἰς πατριάρχην ἀναγαγεῖν τὸν μητροπολίτην τῆς πόλεως Μόσχας Ἰώβ. Κατιδὼν οὖν ὁ πατριάρχης, ὅτι μετὰ τὴν ἅλωσιν οὐκ ἔτι μητρο-

πολίτης Ῥωσσιῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει προεχειρίζετο διὰ τὴν τῶν Ὀθωμανῶν ἐπικράτειαν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς συνόδου τῶν ἑπτὰ ἐπισκόπων τῆς Μοσχοβίας, καὶ ὅτι μείναντες οἱ ἐκεῖσε ἀρχιερεῖς ἄνευ τῆς ἐπικουρίας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου πολλὰ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς οὐκ ὀρθῶς ἐκαινοτόμησαν, τό τε ἱερὸν σύμβολον παραχαράξαντες, καὶ πολλὰ βιβλία τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐσφαλμένως τυπώσαντες, σύνοδον ἀθροίσας τῶν ἐν πάσῃ τῇ Ῥωσσίᾳ ἀρχιερατευόντων, ἀνεδίδαξεν αὐτοὺς τὴν ἀληθῆ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς παράδοσιν· προεβίβασε δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ Μοσχοβίᾳ ἀρχιεπισκοπάς, Νοβογραδίου, Καζανίου, Ῥοστοβίου καὶ Κρουτίζκης, εἰς μητροπόλεις· ὁμοίως προεβιβάσθησαν καί τινες ἐπισκοπαί...

— ... Κωνσταντῖνος Ῥωσσικῇ διαλέκτῳ τὴν τοῦ Κιεβίου ἱστορίαν συγγραψάμενος. Φιλάρετος. Νίκων. Ἰωακείμ. Ἀδριανός.

20 января 1861 года.
Холодно въ Капрѣ.

Βιβλίον β'.

Τὸ δεύτερον βιβλίον, ἀφιερωθὲν τῷ πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσολύμων κὺρ Παρθενίῳ, συνετέθη ἐν τῇ Ἐδέσσῃ τῆς κατὰ τὴν Μεσοποταμίαν Ὀσροηνῆς ἐπαρχίας, τελειωθὲν τῷ ἔτει 1752 κατὰ μῆνα νοέμβριον.

Βιβλίον γ'.

Βιβλίον τρίτον, ἀφιερωθὲν τῷ μητροπολίτῃ τῆς Ἐφέσου κυρίῳ Ναθαναὴλ Χίῳ τῷ Καλλονάρι, συνετέθη ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος ἔτει 1752 κατὰ μῆνα ὀκτώβριον.

Βιβλίον δ'.

Τέταρτον βιβλίον συνετέθη ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος Ῥαγὶπ πασᾶ ἔτει 1753 κατὰ μῆνα δεκέμβριον.

Въ этой книгѣ κεφάλαιον θ'. Κατάστασις τῶν ἐπιστημῶν,

τεχνῶν τε καὶ γραμμάτων, καὶ μεταβολὴ τῆς πολιτικῆς τάξεως, ἀπ᾽ Αὐγούστου βασιλέως.

Ὀριβάσιος περίφημος ἰατρὸς ἀπὸ Περγάμων τῆς Ἀσίας. Μετεπέμψατο αὐτὸν ὁ Ἰουλιανὸς καῖσαρ γενόμενος, καὶ συναπῆλθεν αὐτῷ εἰς τὴν Περσίαν. Συνέθετο ἐπιτομὴν τῶν τοῦ Γαληνοῦ συγγραμμάτων. Ἤρεσεν αὕτη τῷ Ἰουλιανῷ καὶ παρήγγειλεν αὐτόν, νὰ διατάξῃ πάντα τὰ ἐν τῇ ἰατρικῇ εὑρισκόμενα. Ὅθεν συνέθετο πόνημα διῃρημένον εἰς βιβλία 75. Σῴζονται τούτων τὰ πρῶτα 15, τὸ εἰκοστὸν τέταρτον, καὶ τὸ κε΄. Τὰ λοιπὰ δὲ ἀπώλοντο. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰουλιανοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν βαρβάρων. Ἀλλὰ μετεπέμφθη διὰ τὴν προκοπήν του. Πρεσβύτης ὢν ἀπέθανεν, ἀλλ᾽ ἀγνοεῖται τὸ ἔτος.

Διονύσιος μοναχὸς ὁ μικρός, Σκύθης τὸ γένος, πρῶτος διετάξατο τὴν χριστιανικὴν ἐποχὴν ἔτει σωτηρίῳ 532, καθ᾽ ἣν καὶ τὰ ἔτη ἀπαριθμοῦμεν, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀπὸ τῶν Ὀλυμπιάδων, τῶν Ὑπατιῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν αὐτοκρατόρων.

Βιβλίον ε΄ καὶ ἕκτον.

Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν βιβλίον πέμπτον καὶ ἕκτον, въ одной книгѣ на бумагѣ in 4°.

Βιβλίον πέμπτον τελειωθὲν Ἐδέσσῃ τῆς Ὀσροϊνῆς ἐπαρχίας τῇ τανῦν τουρκικώτερον Οὔρφα λεγομένῃ, ἔτει σωτηρίῳ 1755 κατὰ μῆνα ἰούλιον.

Βιβλίον ἕκτον πέρας εἴληφε ἐν τῇ Βεῤῥοίᾳ τῆς Συρίας (Χαλέπι) ἔτει 1756 κατὰ μῆνα δεκέμβριον.

Βιβλίον ζ΄.

Βιβλίον ἕβδομον πέρας εἴληφε ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ Φανάρι ἔτει 1761, ὄντος ἐπιτρόπου τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας τοῦ ὑπερτάτου Ῥαγὶπ Μεχμὲτ Πασᾶ.

— Κεφάλαιον λγ΄. Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων συνόδων τε καὶ ψευδοσυνόδων μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπέ-

κεινα. — Смотри эту статью въ моемъ сборникѣ отрывковъ греческихъ, переплетенномъ въ видѣ книги съ желтоват. корешкомъ. Часть II [Имп. Академіи Наукъ № 72].

— Ἔτει 1210. Сынъ Стефана, великаго жупана Сербіи, Савва рукоположенъ въ епископа вселенскимъ патріархомъ Михаиломъ.

— Ἔτει 1222. Игемонъ Диррахіи Θеодоръ Комнинъ подчинилъ себѣ Солунь, всю Θессалію и нѣкоторыя области Болгаріи—θέλει ἀναγορεῦσαι βασιλέα τῶν Ῥωμαίων παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας.

— Ἔτει 1223. — Ἰωάννης Βατάτζι κατεδάμασε τοῦτον Θεόδωρον, καὶ κατηνάγκασεν αὐτόν τε καὶ τὸν υἱόν του καταλιπεῖν τὰς βασιλικὰς σημαίας, καὶ συντελεῖν αὐτῷ δασμόν, ὡς μόνῳ καὶ ἀληθεῖ βασιλεῖ.

— Ἔτει 1226—1234. Вселенскій патріархъ Германъ писалъ посланіе къ папѣ, склоняя его къ православію. Ему много помогалъ Никифоръ Влеммидъ, подвизавшійся 50 лѣтъ.— Ἐγχειρίδιον τούτου τοῦ πατριάρχου κατὰ τῶν δογμάτων τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας.

— Ἔτει 1255. Θεόδωρος ὁ Δούκας ὁ Λάσκαρης βασιλεὺς ἐν Νικαίᾳ. Τούτου σῴζεται «Βιβλίον περὶ φυσικῆς κοινωνίας». — Ὁ Παχυμέρης δικαιοφύλαξ τῆς βασιλείας σχόλια συνέγραψε εἰς τὸν Διονύσιον.

— Ἔτει 1264. — Являлась страшная комета въ іюлѣ, августѣ и сентябрѣ.

— Ἔτ. 1284. Ἀνταρτᾷ κατὰ τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου ὁ ἡγεμὼν τῆς Θεσσαλίας Ἰωάννης. Царь Михаилъ поѣхалъ было воевать его, но умеръ на дорогѣ.

— Ἔτ. 1301. Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος, ὃς καὶ τὴν ἰδίαν ἱστορίαν ἀφωσιώσατο τῷ βασιλεῖ Ἀνδρονίκῳ, ἀρχομένην ἀπὸ 625 ἔτους. Σῴζονται βιβλία ιη', τὰ δὲ λοιπὰ ἀπώλοντο.

— Ἔτους 1309. Τινὲς ἐχθροὶ τοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου (ἁγίου) ἐζωγράφησαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ὁδηγοῦ ἐν τῷ ὑποποδίῳ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τὸν Χριστὸν μετὰ τοῦ βασι-

λέως φοροῦντα χαλινὸν καὶ συρόμενον ὑπὸ τοῦ πατριάρχου. Ζητῶν δὲ ὁ Ἀθανάσιος τὴν παιδείαν τῶν πταιστῶν, καὶ γενομένης αὐτῷ ἐμπόδιον τῆς φιλανθρωπίας τοῦ βασιλέως, παροξυνθεὶς ἀνεχώρησε καὶ παρῃτήθη. (Τούτου τὴν ζωὴν ὅρα ἐν τῷ νέῳ Παραδείσῳ).

— Ἔτ. 1315/16. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης ὁ Γλυκὺς ἀνανέωσεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὸν ἀττικισμόν.— Ἤκμαζεν ἐν τούτοις Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης ἀνὴρ πολυμαθὴς μέν, ἀλλ' ἐν τοῖς συγγράμμασι λέξεων ποικιλίᾳ μᾶλλον, ἢ ὀρθότητι νοημάτων σπουδάζων.

— Ἔτ. 1332. Царь Андроникъ младшій. Варлаамъ монахъ на Аѳонѣ. Исихасты. Споры. Григорàсъ.

— Ἔτ. 1341. Ἔρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μετά τινων μοναχῶν ἡσυχαστῶν διὰ νὰ ἀπαντήσουν ταῖς κατ' αὐτῶν συκοφαντίαις τοῦ Βαρλαάμ.

— Ἔτ. 1351.—Ἦλθον Φραγκισκάνοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ δελεάσαντες τὸν τότε πατριάρχην Λάζαρον τῇ συνήθει αὐτῶν ὑποκρίσει, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας Σιών, ἀλλ' ἔλαβον αὐτὸ παρ' αὐτῶν οἱ Σαρακηνοί, καὶ ἐποίησαν αὐτὸ διδασκαλεῖον. δεδώκασι δὲ τοῖς Φράτορσι τούτοις οἱ Ἴβηρες δι' ἐνοικίου τὸ μοναστήριον τοῦ θεολόγου Ἰωάννου τὸ ἔνδον τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅπερ καὶ παρανόμως ἰδιοποιήσαντο.

— Ἔτ. 1352. Вселенскій патріархъ Каллистъ святогорецъ. При немъ соборъ, осудившій Варлаама и Акиндина.

— Ἔτ. 1354—1386. Вселенскій патріархъ Филоѳей дважды былъ патріархомъ. Онъ писалъ противъ латинянъ и противъ Григораса.

— Ἔτ. 1388. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Νεῖλος συνέγραψε οὐκ ὀλίγα κατὰ Λατίνων, οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ Νικόλαος ὁ Καβασίλας, Ἰωσὴφ ὁ Βρυέννιος, Μακάριος ὁ Ἀγκύρας, καὶ ἄλλοι πολλοὶ συνέγραψαν ἐπὶ τοῦ βασιλέως τοῦ Μανουήλ, διατρανοῦντες τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ λατινικὰ πλάνη ἐναργῶς καταργοῦντες.

— Ἔτ. 1441. Γίνεται διάλεξις ἐν Κωνσταντινουπόλει μεταξὺ τοῦ Μάρκου Ἐφεσίου καὶ τοῦ Δομινικανοῦ Βαρθολο-

μαίου ἐπισκόπου τῆς Φλωρεντίας θεολόγου παρὰ τοῖς Λατίνοις περιφήμου παρρησίᾳ, καὶ ἔμεινεν ἀφωνότερος ἰχθύων ὁ Λατῖνος μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν ὀρθοδόξων τῆς πόλεως.

— Тогда же былъ соборъ въ Іерусалимѣ; соборовали патріархи Александрійскій, Антіохійскій и Іерусалимскій и митрополитъ Кесаріи Каппадокійской, и отправили свое посланіе къ царю Іоанну Палеологу.

Βιβλίον η'.

Συνετέθη κόπῳ πολλῷ διὰ τριῶν χρόνων, καὶ πέρας εἴληφεν ἐν ἔτει 1768 κατὰ μῆνα σεπτέμβριον ἐν τῇ τῶν προγόνων ἑστίᾳ τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Ἔτους 1455. Ὁ πάπας Νικόλαος ὁ ε', ἐραστὴς ὢν τῶν ἐπιστήμων πασῶν, τὰς Ἑλληνικὰς βίβλους ἀφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος προσενεχθεῖσας τῇ Δύσει, κομίσας εἰς τὴν Ῥώμην μετέφρασε λατινιστὶ παρὰ Γεωργίου τοῦ Τραπεζουντίου, Λαυρεντίου τοῦ Βάλλα, Πέτρου τοῦ Κανδίδου, Γεωργίου τοῦ Καστελάνου καὶ Δημητρίου τοῦ Γραικοῦ.

— Ἔτ. 1455. Ἱεροσολύμων Ἰωακεὶμ ἀπέθανε. Διάδοχός του Ἀθανάσιος ὁ γ' ἔλαβε παρὰ τοῦ Φατίχι σουλτὰν Μεχμὲτ χάτι-σερίφι διὰ ὅλα τὰ προσκυνήματα, σῳζόμενον μέχρι τοῦδε ἐν τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῶν Ἱεροσολύμων μετὰ καὶ ἄλλων χατισεριφίων, τῶν ὕστερον ἐκδοθέντων.

— Παρθένιος Μεταξόπουλος ἱερομόναχος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ Σουμελᾶ ἔγραψε τὴν ἱστορίαν τῶν βασιλέων τῆς Τραπεζοῦντος, συνδεδεμένην μὲ τὸ προσκυνητάριον.

— Ἔτ. 1465. Ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Γρηγόριος ὁ β' τὴν μεγάλην ἰσχὺν τοῦ σουλτὰν Μεχμὲτ κατιδών, προσελθὼν ἔδειξεν αὐτῷ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὄμερ-Ἰπν-Χιτάπ, δοθὲν τοῖς ὀρθοδόξοις Ῥωμαίοις διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ προσκυνημάτων, καὶ ἐζήτησε ἐπικυρωθῆναι καὶ παρὰ τῆς αὐτοῦ βασιλείας· ὃ καὶ ἐγένετο.

— Εἰς τὴν Γερμανίαν μετεκομίσθη τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα ὑπὸ Ἰωάννου Ῥεχλινοῦ τοῦ Καπνίωνος, νομικοῦ τε καὶ

πολιτικοῦ διδασκάλου, μαθητευθέντος παρὰ Ἀνδρονίκῳ Κοντοβράκῳ τῷ Ἕλληνι ἐν Βασιλείᾳ τῇ πόλει (въ Базелѣ), ὑφ' οὗ καὶ πρώτου κἀν ταῖς Γαλλίαις διεσπάρη ἡ ἑλληνικὴ διάλεκτος. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐν Παρισίοις ἐμαθητεύθη ἡ ἑλληνικὴ παίδευσις ὑπὸ Γεωργίου Ἑρμωνύμου τοῦ Σπαρτιάτου, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ ὑπὸ Ἀργυροπούλου τοῦ Βυζαντίου, κἀν Μεδιολάνοις καὶ Φλωρεντίᾳ παρὰ Δημητρίου τοῦ Χαλκοκονδύλου, καὶ ἐν τῇ Μεσσίνῃ παρὰ Κωνσταντίνου Λασκάρεως τοῦ Βυζαντίου.

— Ἔτ. 1482—1488. Προχειρίζεται πατριάρχης οἰκουμενικὸς Μάξιμος, ἀνὴρ διαβεβοημένος ἐν ἀρετῇ, κατὰ πᾶσαν κυριακὴν καὶ ἑορτὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον διδάσκων...

— Ἔτ. 1533. Жилъ-былъ Ахридскій архіепископъ Прохоръ.

— Ἔτ. 1570. Ἱέραξ ὁ λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ γράφει, ὅτι συνόδου γενομένης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Μητροφάνους τοῦ γ' ἀπεφασίσθη ὑποταγῆναι τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν Ἀχρίδα, τὸ Πέκιον καὶ τὴν Τούρνοβον, καὶ μηκέτι εἶναι ἀρχιεπισκοπὰς αὐτοκεφάλους, κακῶς δογματισάντων τούτῳ ποτε τινῶν τῶν ἐν τοῖς χριστιανοῖς βασιλέων. Ὅθεν δογματισθέντος τούτου ἐχειροτόνησαν μητροπολίτας εἰς ταύτας τὰς ἀρχιεπισκοπάς. Ἀλλ' ἡ μὲν Τόρνοβος ἔμεινε τῇ ὑποταγῇ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου. Αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ὑποσχεθεῖσαι τῷ σουλτάνῳ φόρους κατ' ἰδίαν ἴσχυσαν τῇ ἐξωτερικῇ βίᾳ μεῖναι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τάξει καὶ σχήματι, ἕως οὗ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Σαμουὴλ τὰς κατήργησε.

— Ἔτ. 1574. Ἱερεμίας ἀπὸ Λαρίσσης. Σπουδὴ ἦν διὰ παντὸς αὐτῷ μελετᾶν τὰς θείας γραφάς, καὶ τὸν λαὸν τοῦ θεοῦ διδάσκειν ἐν ἐκκλησίαις.

NB. Послѣ Московскаго митрополита Филиппа былъ митрополитъ Константинъ, ὁ συγγράψας τὴν ἱστορίαν τοῦ Κιέβου.

— Ἔτει 1608. Τὸν Ἱεροσολύμων Σωφρόνιον τὸν δ' παραιτηθέντα διὰ τὸ γῆρας διεδέχθη ὁ Θεοφάνης. Ἐπὶ τούτου

τοιαῦτα ἠκολούθησαν. — Οἱ Φράροι ἐπὶ τῶν Τζερκέζων οὐκ ἴσχυον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καί τινες Φραντζεσκάνοι ἐλθόντες εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ οὐκ ἐδέχθησαν αὐτοὺς οἱ κρατοῦντες Τζερκέζοι καὶ ἐδίωκον· ἀλλ' αὐτοὶ δελεάσαντες τὸν τότε πατριάρχην Ἄραβα τῇ συνήθει αὐτῶν ὑποκρίσει παρεκίνησαν, νὰ γένῃ ἐγγυητὴς ὑπὲρ αὐτῶν, ὃ καὶ ἐγένετο μὲ χοτζέτι (ходжетъ) τῆς κρίσεως μέχρι τοῦδε σῳζόμενον (ὥστε ἂν ἔλειπεν ἡ τοῦ πατριάρχου ἐκείνου φιλοξενία, δὲν ἤθελαν κατοικήσῃ ποτὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ). Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν ἔδωκεν ὁ πατριάρχης κατοικίαν, ὡς μὴ ὤφελε, τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας Σιών. Ἀλλὰ λαβόντες αὐτὸ παρ' αὐτῶν οἱ Σαρακηνοὶ καὶ διδασκαλεῖον ποιήσαντες, δέδωκαν οἱ Ἴβηρες τοῖς Φράτορσι δι' ἐνοικείου τὸ ἔνδον τῆς Ἱερουσαλὴμ μοναστήριον Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἐπικρατήσαντος δὲ τοῦ σουλτὰν Σελίμη τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔτει 1517, ἤρξαντο οἱ Φράροι ἐν πολλοῖς κακουργεῖν, χρώμενοι τῷ ἀργυρίῳ· καὶ πρῶτον μὲν ἰδιοποιήσαντο τὸ τῶν Ἰβήρων ῥηθὲν μοναστήριον· δεύτερον παρήλλαξαν τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὀρθοδόξων ἠθῶν· τὸν γὰρ πορνεύσαντα ἱερέα, ἢ φονεύσαντα, ἢ ἄλλην ἁμαρτίαν θανάσιμον ποιήσαντα καὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἐπιτιμηθέντα ἐδέχοντο αὐτοὶ καὶ συνεχώρουν, παρ' ἐνορίαν ἐνεργοῦντες. συνεχώρουν δὲ καὶ τοῖς λαϊκοῖς τὰς τῶν νηστειῶν καταλύσεις, τὰς ἀθεμιτογαμίας, πορνείας, μοιχείας, φόνους, ἐπιβουλάς, μάχας καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. ὅθεν παμπληθεῖς τῶν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ ὀρθοδόξων προσετέθησαν τῷ παπισμῷ. Τρίτον, ἐπεκράτησαν τῆς ἐν τῇ Βηθλεὲμ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τοῦ σπηλαίου, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Γολγοθᾶ ἐπὶ Σωφρονίου. Ἀλλ' ὁ Θεοφάνης ἔλαβε καὶ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον, καὶ τὸν Γολγοθάν, τῇ ἀποφάσει τοῦ κριτοῦ, καὶ διαδρὰς τὰς ἐπιβουλὰς τῶν Φράρων ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν· συνῆλθον καὶ οἱ Φράροι, καὶ ἐκρίθησαν μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ διβάνι, καὶ ἔλαβεν ὁ πατριάρχης τὰ προσκυνήματα παρ' αὐτῶν μὲ χάτι σερίφι τοῦ τότε βασιλεύοντος σουλτὰν Μουράτη ἔτει σωτηρίῳ 1633-ῳ, καὶ τοῦ χιτζρὲ 1043, ἤτοι τὴν Ἀποκαθήλωσιν, τὸν Γολγοθάν, τὸ ἅγιον Σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, καὶ τὸν ἐν τῇ Βηθλεὲμ κῆπον τὸν πλησίον τοῦ βήματος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τὴν νότιον αὐλήν, ἐν ᾗ ἦσαν καὶ μνήματα χριστιανῶν. Τῷ δὲ ἔτει 1634 δόντες

οἱ Φράροι τῷ σουλτὰν Μουράτη φλωρία 16 χιλιάδας καὶ τῷ βεζίρι γρόσια 25000, καὶ τῷ μουφτὶ καὶ ἄλλοις τὰ ἀνήκοντα, λαμβάνουσι πάλιν τὰ προσκυνήματα, ἐξαπατηθέντος τοῦ βασιλέως ὑπὸ τοῦ βεζίρη. Ἀλλὰ προσκλαυθεὶς ὁ πατριάρχης Θεοφάνης τῷ καϊμακάμῃ τῆς πόλεως Καρὰ Μουσταφᾶ πασᾶ, λαμβάνει ἄδειαν, νὰ φανερώσῃ τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ βεζίρη ἀπάτην. Ὅθεν δικάζεται πάλιν ὁ κὺρ Θεοφάνης μὲ τοὺς Φράρους ἐν τῷ βασιλικῷ βήματι, ἤτοι καλαπὰ-διβάνι, καὶ δίδονται πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις τὰ προσκυνήματα, καὶ λαμβάνει ὁ Θεοφάνης καὶ ἄλλο χάτι σερίφι τοῦ σουλτὰν Μουράτη βεβαιωτικὸν διὰ τὰ προσκυνήματα, καὶ ποιεῖ συνθήκην, νὰ πληρώνῃ κατ' ἔτος εἰς τὸ τζαμὶ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη φλωρία βενέτικα 420. Ἐγράφη δὲ εἰς τὸ χάτι σερίφι τὸ νὰ μὴν ἐνοχλῆται πλέον παρὰ τῶν Φράρων.

Προσέτι οἱ Ἀρμένιοι ἑτοιμάζοντο ποιῆσαι πρῶτοι τὴν τάξιν τοῦ φωτὸς ἐν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ τοῦ Πάσχα, ἵνα δράξωνται συνηθείας τοῦ ἔχειν τὰ πρωτεῖα. Καὶ δῆτα ὄντος τοῦ σουλτὰν Μουράτη εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν μετὰ τοῦ βεζίρη Ἰπραΐμ πασᾶ, τοῦ καὶ ἐξ Ἀρμενίων, οἱ πιστοὶ τῆς πόλεως εἴς τινας χιλιάδας συναριθμούμενοι ἔτρεξαν ἐκεῖσε, ἵνα ἀπαντήσωσι τὰ τῶν Ἀρμενίων περὶ τούτου κινήματα. Ἐβοήθει δὲ τοῖς Ἀρμενίοις παρὰ τὸν βεζίρην καὶ ὁ Ἀπαζὰ πασᾶς. κριθέντες οὖν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τῶν Ἀρμενίων εἰς τὸν καζασκέρην, ἐνίκησαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς Ἀρμενίους, καίτοι ἔχοντας ἰλάμι τοῦ καδῆ τῆς Ἱερουσαλὴμ δηλωτικὸν τοῦ, ὅτι ἔχουσι δίκαιον. Ἀλλ' ἐλθόντος εἰς τὴν πόλιν τοῦ σουλτὰν Μουράτη, οἱ Ἀρμένιοι διανείμαντες τοῖς κρατοῦσι γρόσια 400 χιλιάδας ἔμελλον νικῆσαι. Μαθὼν δὲ παρὰ τοῦ ποσταντζίπασι ἐμμέσως τὰ πάντα ὁ σουλτὰν Μουράτης καὶ τὸ ὅτι ὁ Ἀπαζάπασας ἔλαβε περὶ τούτου παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἑξῆντα πουγγεῖα, καὶ εὑρὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ταμείῳ αὐτοῦ, διώκει τοὺς Ἀρμενίους, φονεύει αὐτῶν προεστῶτας τέσσαρας, καὶ εἱρκτῇ παραδοὺς 78 Ἀρμενίους, ἔλαβε παρ' αὐτῶν χρήματα πολλά, καὶ ἔδωκε τοῖς Ῥωμαίοις χάτι σερίφι, ἵνα ἔχωσι τὰ πρωτεῖα.

Προσέτι γενομένης πυρκαϊᾶς ἐν τῷ Παλατᾷ καὶ Φαναρίῳ, κατ-

εκάησαν ἐννέα ἐκκλησίαι ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Ἰ π ρ α ΐ μ ι, καὶ τὸ μετόχιον τοῦ Ἁγίου Τάφου τὸ ἐν τῷ Διπλοφαναρίῳ, ὅπερ ἦν ποτὲ οἶκος τῶν Καντακουζηνῶν τῆς Βλαχίας, ἔχον ἐν ἑαυτῷ καὶ σμικροτάτην ἐκκλησίαν.

Τοῦ δὲ πατριάρχου Θ ε ο φ ά ν ο υ ς ἀγοράσαντος αὐτὸ καὶ ποιήσαντος μετόχιον, ἐμπρησθέντος τὰ νῦν, οἱ γουναράδες ἐζήτησαν παρὰ τοῦ βεζίρη ἄδειαν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν ὡς καὶ πρότερον. Ὁ δὲ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν καζιασκέριν τῆς Ῥούμελης, προστάξας ποιῆσαι καταγραφὴν τῆς καείσης ἐκκλησίας, διὰ νὰ οἰκοδομηθῇ. Οἱ δὲ γουναράδες δόντες χρήματα ἱκανὰ ἐποίησαν τὴν καταγραφὴν πολλῷ μείζονα τῆς ἀληθοῦς, καὶ ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία πενταπλασία τῆς πρώτης. Κτισθεῖσαν δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἐσφάλισεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Π α ρ θ έ ν ι ο ς ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὁ ἐπιλεγόμενος Ν έ ο ς καὶ Γ ο λ ι ά θ, καὶ οὐ συνεχώρει λειτουργεῖν ἐν αὐτῇ· ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ μὴ ἔχειν ποσῶς ἐνορίαν καὶ τελεῖν αὐτὴν ὑπὸ τῇ μικρᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γ ε ω ρ γ ί ο υ, τῇ κειμένῃ ἐπὶ τῷ κάστρῳ τῆς πύλης τοῦ Φαναρίου, ἠνέῳξε πάλιν ὁ Π α ρ θ έ ν ι ο ς τὴν νεόκτιστον αὐτὴν ἐκκλησίαν. αὐτὴ δὲ ἡ ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ Φαναρίου ἐκκλησία γέγονε πολλῷ ὕστερον μεστζίτι ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Ἀ χ μ έ τ η τοῦ τρίτου, καὶ ἔστι καὶ μέχρι τοῦδε μεστζίτι.

Διὰ ταῦτα ὑπέπεσε χρέει βαρυτάτῳ ὁ πατριαρχικὸς θρόνος τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τοσούτῳ, ὅπερ οὐκ ἦν δυνατὸν πληρωθῆναι. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Κ ύ ρ ι λ λ ο ς ὁ Λ ο ύ κ α ρ η ς ἐπὶ τῆς τρίτης αὐτοῦ πατριαρχείας ἐβοήθησε τὰ μέγιστα· διδάξας γὰρ ἔν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ τῷ Γαλατᾷ, παρεκίνησε τοὺς χριστιανοὺς σφόδρα, καὶ ἐβοήθησαν ἱκανῶς τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ, εἶτα προσκαλεσάμενος εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους καὶ τοὺς ξένους ναυάρχους, καὶ ποιήσας κατάστιχον ἤθροισε χρήματα ἱκανά. Περιῆλθε δὲ καὶ ὁ Θ ε ο φ ά ν η ς τήν τε Μακεδονίαν καὶ Θετταλίαν χάριν ἐλεημοσύνης· εἶτα ἀπῆλθε καὶ εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ ἐπισκόπῳ Κουκατέρων, νὰ ὀνομάζεται μητροπολίτης καὶ νὰ φορῇ σάκκον. Ἐφιλοδωρήσατο δὲ τῷ Θ ε ο φ ά ν η ὁ Τ ε ϊ μ ο ρ ά ζ ι ς μέπες, ἤτοι βασιλεὺς τοῦ Καχετίου, καὶ ποτήριον λιθοκόλλητον 12 χιλιάδων γροσίων, ὅπερ ὁ Θ ε ο φ ά ν η ς

κομίσας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκ παρακινήσεως τοῦ σαΐτζῆ Σκαρλάτου δοῦναι εἰς τὸ χρέος θελήσας, ἐνεχείρισε τοῖς λιθογνώμοσιν Ἑβραίοις, οἵτινες ἔκλεψαν τοὺς πολυτίμους τῶν λίθων τοῦ ποτηρίου.

Σέρβοι μοναχοὶ ὑποκείμενοι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Πεκίου εἶχαν κατοικήση πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἀρχαγγέλου τὴν ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξουσίασαν αὐτήν· καὶ παρακινούμενοι ὑπὸ τῶν δασμοφοριῶν ἐγένοντο κοινόβιοι τοῖς εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα οἰκοῦσιν, καὶ οὐ συνεφώνουν τῷ πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς καὶ οἱ Ἴβηρες, καὶ ἔτιον τοὺς φόρους αὐτῶν χωρίς· καὶ ἐρχομένοις τοῖς προσκυνηταῖς προϋπήντουν οἱ Ἀρχαγγελοαγιοσαββῖται καὶ ἐλάμβανον αὐτοὺς εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν καὶ ὁ πατριάρχης ἐζημιοῦτο. Ταλαιπωρούμενοι δὲ ὑπὸ τῶν Ἀράβων οἱ Ἁγιοσαββῖται ἔκτισαν πύργον ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου αὐτῶν καταδαπανήσαντες γρόσια 12 χιλιάδας. Ὅθεν ὑπόχρεοι γενόμενοι ἀμφότεροι, ἐπώλησαν πᾶν εἴ τι καὶ ἂν εἶχον ἐν τοῖς μοναστηρίοις αὐτῶν, καὶ τέλος ἠναγκάσθησαν ὑπὸ τοῦ χρέους φυγεῖν. Ὅθεν ἠγέρθησαν οἱ Φράγγοι μὲν λαβεῖν τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου, οἱ δὲ Ἀρμένιοι τὴν τοῦ ἁγίου Σάββα. Καὶ ὁ Θεοφάνης μετὰ πολλοὺς κόπους καταβαλὼν γρόσια 54 χιλιάδας, τὸ χρέος τῶν δύο μοναστηρίων τοῖς χρεωφειλέταις, ἔλαβε μὲν καὶ τὰ δύο μοναστήρια, ἀλλ' ὁ χαρατζῆς καὶ οἱ ἄλλοι ἐξουσιασταὶ ἐζήτουν ἀπὸ τὸν Θεοφάνην καὶ τοὺς φόρους, ὁποῦ ἐπλήρωναν ἐκεῖνα τὰ μοναστήρια πρότερον ἐκ συνηθείας, ἥντινα συνήθειαν ἀναίρεσεν ὁ Θεοφάνης διὰ πολλῶν ὁρισμῶν, καὶ τὸ αὐτὸ πεποίηκε καὶ ὁ μετ' αὐτὸν πατριαρχεύσας Παΐσιος. Βεβαρυμένος οὖν καὶ πάλιν ὁ Θεοφάνης ὑπὸ ἀνυποίστου χρέους ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἡγεμόνα Μολδαβίας Βασίλειον βοεβόδαν τὸν Ἀλβανίτην, ὅστις ἐπλήρωσε χρέος τοῦ Ἁγίου Τάφου 56 χιλιάδας φλωρία οὐγγαρικά. Εἶτα διορθώσας ὁ Θεοφάνης τὸ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σάββα, κρημνισμὸν ἐπαπειλοῦν, ὑπέπεσε πάλιν εἰς χρέος, καὶ ἔστειλεν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τὴν κορῶναν αὐτοῦ ἀπεμπωληθῆναι, ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Γερασίμου τοῦ α'· ἅπερ ἰδὼν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Ἑβραίων ἄρχων τις Σεϊδουλλὰχ καὶ λυπηθεὶς ἀπέστειλε

τῷ κὺρ Θεοφάνει φλωρία 10000, ἐσφραγισμένα τῇ τοῦ Ἀλεξανδρείας Γερασίμου σφραγίδι, καὶ ὑπεστράφησαν τὰ σκεύη καὶ ἡ κορῶνα ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπληρώθη τὸ χρέος.

Πρὸ δὲ τούτων ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας Ῥάδουλ (βοε)βόδας, ὁ ἐπιλεγόμενος Μέγας, ἐπὶ τῆς β' αὐτοῦ ἡγεμονείας εἶχεν ἀφιέρωση τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ ἐπὶ Θεοφάνους τὸ μοναστήριον τοῦ Γαλατᾶ, κείμενον ἀντικρὺ τοῦ Γιασίου τῆς Μολδαβίας, κτισθέν ποτε ὑπὸ τοῦ αὐθέντου τῆς Μολδαβίας Πέτρου τοῦ ζ', τοῦ ἐπιλεγομένου Τζελτζέλ, καὶ ἀφιερωθὲν τῷ Κιόβῳ. Ὁ αὐτὸς Θεοφάνης ἔλαβε διὰ τὸν Ἅγιον Τάφον καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, κείμενον ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Βλαχίας· καὶ τὸ μὲν μετόχιον τὸ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μὲ τὴν ἐκκλησίαν καὶ μὲ τὸν ἄνωθεν κῆπον, ὡς εἴρηται, τὰ ἠγόρασεν ὁ Θεοφάνης, τὸν δὲ δυτικὸν κῆπον ἠγόρασεν ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἱεροσολύμων Παΐσιος, ὃν ἐπώλησεν ὕστερον ὁ κὺρ Χρύσανθος μετὰ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ Παλατᾶ, τὴν ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη τοῦ γ'.

Οἱ Ἰησουῖται κακίᾳ φερόμενοι κατηγόρησαν τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Κύριλλον τὸν Λούκαριν, ὡς καλβινόφρονα. Οἱ Ῥῶσσοι ταῦτα ἀκούσαντες, ἠρώτησαν τὸν Θεοφάνην, διατρίβοντα τότε ἐν Γιασίῳ ἔτει σωτηρίῳ 1630, εἰ ἀληθεύει ἡ κατηγορία. Καὶ ὁ Θεοφάνης ἀπεκρίθη τοῖς Ῥώσσοις ἐν 16 κεφαλαίοις, οἷς ἀποδεικνὺς ψεῦδος τε καὶ συκοφαντίαν τὰ λαληθέντα καὶ ἀθῳῶν τὸν Λούκαριν.

— Ἔτει. 1634. Κύριλλος ὁ Λούκαρις τὸν Νικόδημον Μεταξᾶν ἀρχιεπίσκοπον Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθου χειροτονήσας, ἀπέσπασε τὰς νήσους ταύτας ἀπὸ τῆς Κορίνθου, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἀποστόλων ὑπ' ἐκείνῃ τελούσας· ὅθεν παρανόμως τοῦτο κατετόλμησεν. Εἰ δὲ εἴποι τις, ὅτι βασιλεῖς καὶ πατριάρχαι ἰσχύουσι τοιαῦτα ποιεῖν, ψεύδεται· Νικόλαος γὰρ ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἔλεγεν Ἀλεξίῳ τῷ βασιλεῖ «ἐῤῥῶσθαι βασιλέως ἀντιγραφήν, ἐφ' οἷς οὐ βλάπτεται ἕτερος, οὐ μὴν καὶ ἀεί». Ὅθεν τὸ Ῥίζαιον ἐπὶ Γερμανοῦ τοῦ ὁμολογητοῦ ἐγένετο ἀρχιεπισκοπή, ἀλλὰ μετὰ ἔτη 200 ἐπὶ Θεοφυλάκτου καὶ Ῥωμανοῦ ἐδόθη Νικηφόρῳ τῷ Νεοκαισαρείας.

— Ἔτει 1634. Τὸ ἐν Ἰασσίῳ μοναστήριον Βορνόσκι 1634 ἔτει ἀφιερώθη τῷ Παναγίῳ Τάφῳ. — Въ этомъ монастырѣ Аѳанасій Комнинъ, будучи мальчикомъ, учился у Наѳанаила Каллонáрп. — Ὁ ῥηθεὶς Νικόδημος ὁ Μεταξᾶς μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἔφερον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τυπογραφίαν, καὶ ἐτύπωσαν τὸ σύνταγμα τοῦ Παλαμᾶ, καὶ τοῦ Σχολαρίου καὶ τοῦ Μαργουνίου διάλογον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, καὶ τὸ τοῦ μοναχοῦ Βαρλαὰμ κατὰ τοῦ καθαρτηρίου πυρός, καὶ τὸ τοῦ Φιλαδελφείας Γαβριὴλ κατὰ τῶν πέντε διαφορῶν. Ὅθεν οἱ ἐν τῷ σταυροδρόμι παπισταὶ Φραντζέζοι ταῦτα ἰδόντες, ἔδωκαν δῶρα πολλὰ καὶ πλῆθος χρημάτων πρὸς τοὺς κρατοῦντας ἐθνικούς, ἵνα ῥίψωσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ τὴν τυπογραφίαν· ὃ καὶ ἐγένετο.

— Ἔτει 1642. Γίνεται σύνοδος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Παρθενίου τοῦ γέροντος τοῦ καὶ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως κατὰ μῆνα μάϊον, καὶ ἀναθεματίζονται τὰ προῤῥηθέντα 18 κεφάλαια.

— Ἔτει 1645. Πατριαρχεία Παρθενίου τοῦ Νέου. Παρθένιος ὁ Γέρων, οὐκ ἀγαπῶν τὰς μακρὰς ἀκολουθίας καὶ ἀγρυπνίας, κτᾶται ἔγκλημα καθαιρέσεως διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς ἀκολουθίας τῆς ἐπιτεταμένης καὶ ᾀσματικῆς λεγομένης παρὰ τοῦ Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης. Ὅθεν πατριαρχεύσας ἔτη πέντε καὶ μῆνας δύο ἐξορίζεται εἰς τὴν Κύπρον σεπτεμβρίου τῇ ιζ', καὶ ἀναβιβάζεται εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως Παρθένιος ὁ Νέος, Ἰωαννίτης τὴν πατρίδα, ὅστις καὶ Ὀξὺς καὶ Κεσκίνις καὶ Γολιὰθ ἐπωνομάσθη, ἐχρημάτισε δὲ πρὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ Ἰωαννίνων μητροπολίτης, ἀνὴρ σεμνός, ἔντιμος καὶ μεγαλοπρεπής, καὶ πατριαρχεύων τανῦν δραστήριος καί τυραννικὸς ἐγένετο· ὅθεν ἐπηύξησε καὶ τὰ τῶν ἱερέων ἐμβατοίκια, καὶ πλεονέκτης μὲν ἦν, οὐκ ἔξωσε δὲ τινὰ τῶν ἀρχιερέων ζώντων τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας.

Παΐσιος, ὁ ἡγούμενος τοῦ παρὰ τῷ Γιασίῳ μοναστηρίου Γαλατᾶ, τῇ συνδρομῇ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Βασιλείου βοεβόδα ψηφίζεται πατριάρχης Ἱεροσολύμων, καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως οὗτος Παρθένιος ὁ Νέος διὰ φόβον οὐκ ἀντειπὼν ἔπεμψεν

εἰς Γιάσιον ἐξάρχους τὸν Λαρίσσης καὶ ἄλλους, καὶ ἐχειροτόνησαν αὐτὸν ἐν Γιασίῳ ἔνθεον ἄνδρα ἀπὸ Δημιτζάνας καὶ αὐτὸν καὶ συγγενὴν τοῦ Θεοφάνους. Ὅρα τὰ περὶ τούτου καὶ τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ παρὰ Δοσιθέῳ τόμῳ α′ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων βιβλίῳ ιβ′, κεφαλαίῳ α′, παραγράφῳ ι′, καὶ κεφαλαίῳ β′, παραγράφῳ α′ καὶ β′.

Χειροτονηθέντος οὖν ἐν Γιασίῳ καὶ ἐλθόντος εἰς Βυζάντιον, ἵνα κατέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Παρθένιος οὗτος ὁ Νέος ἐζήτει παρ' αὐτοῦ χρήματα· ἀλλ' ὁ κὺρ Παΐσιος οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ οὐδὲ ὀβολόν. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ κὺρ Παϊσίου ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπελθόντος εἰς τὴν Μοσκοβίαν χάριν ἐλέους, ἔγραψε κατ' αὐτοῦ ὁ Παρθένιος ὁ Νέος πρὸς τὸν βασιλέα Ἀλέξιον Μιχαηλοβίτζην πλάττων αἰτίας· ἀλλ' οὐδὲν ἀνύσας, παλινοστήσαντα τὸν κὺρ Παΐσιον ἐκεῖθεν, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐλθόντα εἰς Βυζάντιον διέβαλεν εἰς τὸν βεζίριν, ὡς δῆθεν ἐπίβουλον τῆς βασιλείας· ὅστις μεταπεμψάμενος αὐτὸν καὶ γνοὺς ἄνθρωπον ὀρθόν τε καὶ δίκαιον ἀφῆκεν ἐλεύθερον, λαβὼν παρ' αὐτοῦ δώρου χάριν φλωρία 4000. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ Παϊσίου ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Βλαχοπογδανίαν ἀπελθόντος, πάλιν κατέτρεξεν αὐτοῦ ὁ Παρθένιος ὁ Νέος, προσθεὶς ἐπιβουλεύειν τῇ βασιλείᾳ τόν τε Μολδαβίας ἡγεμόνα Βασίλειον καὶ τὸν τῆς Βλαχίας ἡγεμόνα Ματεΐν. Ὅθεν ἐνεργήσαντες οἱ ἡγεμόνες εἰς τὴν Πόρταν διά τε τοῦ Παυλακίου καὶ ἄλλων φίλων καὶ διὰ πολλῶν χρημάτων, διὰ νὰ παύσουν τὰ κακὰ τὰ προστεθέντα τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ τυραννικὰ καὶ βίαια ἤθη, ἀπεκτάνθη ὁ Παρθένιος, ὡς ῥηθήσεται τῷ ἔτει 1650.

Οἱ Χαμπαίσιοι, ὡς ὁμόπιστοι τοῖς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Κόπταις, εἶχον λάβῃ παρὰ τῶν σουλτάνων Τζερκέζων τῆς Αἰγύπτου μέρος τῆς πόρτας τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει δηλαδὴ τῷ λεγομένῳ τοῦ Ἀβραάμ, κἂν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Τάφου εἶχαν τὰς καμάρας τὰς πρὸς τὸ νότιον μέρος τοῦ ἁγίου Κουβουκλείου, καὶ ἄλλα τινά, καὶ εἶχον καὶ ἄλλας οἰκίας ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Μετὰ δὲ παρέλευσιν χρόνων οἱ Ἀρμένιοι, ὡς Θεοπασχῖται καλῶς ὁμιλοῦντες τοῖς Χαμπαισίοις Ἰακωβίταις, ὡς Θεο-

πασχίταις καὶ αὐτοῖς, δελεάσαντες αὐτοὺς ἔλαβον παρ' αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Βηθλεὲμ οἰκίας τῶν Χαμπαισίων, καὶ ἔκτισαν αὐτὰς μείζονας, καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν· δελεάσαντες δὲ καὶ τοὺς Κόπτας λειτουργοῦσιν ἐν τῇ κατὰ τῇ Βηθλεὲμ τραπέζῃ αὐτῶν· καὶ δελεάσαντες καὶ τοὺς πατριάρχας τῆς Ἱερουσαλήμ, τοὺς πρὸ τοῦ Γερμανοῦ Ἄραβας ὄντας καὶ αὐτόχθονας τῆς Παλαιστίνης, ἔλαβον τὸν ἅγιον Ἰάκωβον μὲ ἐνοίκιον ἐτήσιον πενῆντα φλωρία, καὶ κατ' ὀλίγον κόψαντες τὸ ἐνοίκιον ἐκυρίευσαν καὶ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου· εἶτα συγκοινωνήσαντες ταῖς τραπέζαις καὶ ταῖς οἰκίαις τῶν Χαμπαισίων, ἐφαρμάκωσαν αὐτοὺς ἕνα πρὸς ἕνα, ὡς κακότροποι καὶ φονεῖς, καὶ ἐκυρίευσαν τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν Χαμπαισιακῶν οἰκιῶν, ἐξ ὧν ἦν καὶ εἷς ἀλογόμυλος ἀντικρὺ τῆς θύρας τοῦ πατριαρχείου, ὅντινα ἱπποκομεῖον ποιήσαντες συναγόμενοι ἐκεῖσε ἠσχημόνουν. Ὁ πατριάρχης Παΐσιος ἐζήτησε παρὰ τῶν Ἀρμενίων τὸν μύλον, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἀσχημοσύνη, ἀλλ' αὐτοὶ ἐλοιδόρησαν αὐτόν. Ὅθεν ὁ πατριάρχης Παΐσιος ἐλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔλαβε χάτι σερίφι ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Ἰπραΐμι, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ σουλτὰν Μουράτη τοῦ δ', διὰ ὅλα τὰ Χαμπαισιακὰ κτήματα, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔλαβεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του πάντα τά τε ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ τὸ μοναστήριον αὐτῶν, καὶ τὰ ὅσα εἶχον ἔνδον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τὰς κανδήλας αὐτῶν, τὰς ἐν τῷ ἁγίῳ Κουβουκλείῳ καὶ τὰς ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἀποκαθηλώσει.

Ἀλλὰ κακῇ τύχῃ Χουσεῒν πασᾶ τινι, γενομένῳ μετ' οὐ πολὺ ἡγεμόνι Γάζης καὶ Ἱερουσαλήμ, δόντες οἱ Ἀρμένιοι πλῆθος χρυσίου ἀνεκτήσαντο δι' αὐτοῦ ἁρπάσαντες ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων πάντα τὰ Χαπαισιακά, ἁρπάζουσι δὲ καὶ τὴν μίαν πόρταν τοῦ σπηλαίου ἐν τῇ Βηθλεέμ· εἶτα διὰ νὰ βεβαιωθῇ καὶ ὁρισμῷ βασιλικῷ ἡ ἁρπαγή τους, κατακρατουμένου τοῦ κὺρ Παϊσίου ὑπὸ τοῦ Χουσεῒν πασᾶ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ἀπῆλθον εἰς τὴν πόλιν οἱ Ἀρμένιοι τρεῖς φοραῖς, πλῆθος χρημάτων καὶ δώρων προχέοντες, καὶ πρῶτον μὲν τῷ ἔτει 1649· ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσαν τότε κρεμασθέντων τῶν βοηθούντων αὐτοῖς ἀγάδων διὰ τὴν τοῦ σουλτὰν Ἰπραΐμη καθαίρεσιν ὑπὸ τῶν ἀποστάτων· τῷ δ' αὐτῷ ἔτει

βασιλεύσαντος τοῦ ἑπταετοῦς σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ δ', καὶ γενομένου βεζίρι τοῦ ἐξ Ἀρμενίων Σουλεϊμὰν πασᾶ ἐπὶ τῆς δευτέρας πατριαρχείας τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας Ἰωαννικίου, πάλιν κινοῦνται οἱ Ἀρμένιοι μὲ δόσιν πολλῶν χρημάτων εἰς τὸν βεζίριν, ὅστις μεταπέμπεται τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωαννίκιον καὶ ζητεῖ δοῦναι γνώμην. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη εἶναι τὴν ἀπόκρισιν ἔργον οὐκ αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ Ἱεροσολύμων (εὖγε τῆς ἀποκρίσεως). Ὅθεν ὁ βεζίρις βοηθεῖ τοῖς Ἀρμενίοις, ἀλλ' ἐξωσθεὶς οὐκ ἔφθασε τελειῶσαι τὸ ἔργον, ὡς ἐσκοπεῖτο, ὑπὸ τῆς κατακραυγῆς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πλήθους ἐπὶ ποσὸν ἐμποδισθείς.

Γίνεται οὖν ἄλλος βεζίρις· καὶ πάλιν κινοῦνται οἱ Ἀρμένιοι ἔτει σωτηρίῳ 1653, καὶ βοηθεῖ αὐτοῖς ὁ βεζίρις καὶ σκοπεῖται νὰ κάμῃ χάτι σερίφι διὰ βοήθειαν τῶν Ἀρμενίων· ἀλλ' οὐκ ἔφθασε τελειῶσαι αὐτὸ καταβιβασθεὶς τῆς ἀρχῆς· καὶ γενομένου βεζίρι τοῦ Κιοπρουλὴ Μεχμὲτ πασᾶ, δηλοποιοῦσιν αὐτῷ οἱ χριστιανοὶ τὰ κατὰ τοῦ Παϊσίου ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Ὅθεν ὁ βεζίρις πέμψας ἀγᾶν φέρει τὸν κὺρ Παΐσιον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐλθὼν ἔτει σωτηρίῳ 1666 (!) ἰαννουαρίου τῇ ιζ' κρίνεται μετὰ τῶν Ἀρμενίων εἰς τὸ διβάνη διὰ τὴν ἁγίαν Βηθλεὲμ καὶ διὰ τὰ ἀφιερώματα τῶν Χαπαισίων· καὶ νικηθέντων τῶν Ἀρμενίων ἐδόθη χάτι σερίφι τῷ Παϊσίῳ διὰ τὰ προσκυνήματα καὶ τοὺς προρρηθέντας τόπους, καὶ εἰς τὸ χάτι αὐτὸ ἀνεφέροντο ῥητῶς καὶ τὰ χάτι σερίφια τοῦ χαλίφου Ὀμὲρ-Ἴπνου-Χαγιτάπ, καὶ τοῦ σουλτὰν Σουλεϊμάνη καὶ τοῦ σουλτὰν Μουράτη, καὶ τοῦ σουλτὰν Ἰπραΐμη, διὰ συνεργείας τοῦ δραγομάνου τῆς Πόρτας Παναγιώτου τοῦ Νικωσίου. Καὶ ἔλαβεν ὁ βεζίρις παρὰ τοῦ κὺρ Παϊσίου διὰ τὸ χάτι σερίφι αὐτὸ πουγγεῖα τριάντα, καὶ ἀπελθὼν μουμπασίρις εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐδίωξε τοὺς Ἀρμενίους, καὶ παρεδόθησαν τοῖς Ῥωμαίοις τὰ προσκυνήματα ἔτει σωτηρίῳ 1657 μαΐου α'. Ἀλλ' ὁ μιαρὸς Ἄνθιμος ὁ Σικοῦρτος, ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Τάφου, φθόνῳ φερόμενος κατὰ τοῦ πατριάρχου Παϊσίου, ἔδωκε τοῖς Ἀρμενίοις τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἔξω τῆς ἁγίας πόρτας ὄντα, καὶ τὰς τέσσαρας καμάρας τὰς οὔσας ἐπὶ τῆς ἁγίας πόρτας, καὶ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ ἔμειναν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μόνα τὰ Χαμπαισιακὰ τὰ προρρηθέντα.

*

Καὶ ταῦτα ἐτόλμησεν ὁ κακο-Ἄνθιμος διὰ τοῦ ῥηθέντος Χουσεῒν πασᾶ, ὅστις καὶ ἐκράτει τὸν μουπασίριν τζαοῦσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἀφίη ἀπελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μανζιλευθεὶς δὲ ὁ Χουσεῒν πασᾶς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γάζαν, καὶ ἐδόθη ἡ Ἱερουσαλὴμ τῷ ἡγεμόνι τῆς Δαμασκοῦ Ταγια-Ὀγλοῦ. Ἦλθε καὶ ὁ τζαούσης εἰς τὴν πόλιν, καὶ μετὰ τοῦ Παϊσίου ἀπῆλθον εἰς τὸν βεζίρην ὄντα εἰς τὴν ἀνακαίνησιν τῶν ἔξω φρουρίων Σήστου καὶ Ἀβύδου, καὶ μηνύσας τῷ βεζίρι τὰ γενόμενα ὁ τζαοῦσις, καὶ εἰπὼν ὅτι ἥρπασε παρὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ χρήματα, ἠρωτήθη ὁ Παΐσιος παρὰ τοῦ βεζίρη, πόσα ἔλαβεν· ἀπεκρίθη ὁ Παΐσιος· διακόσια πουγγεῖα, καὶ ἐδωρήσατο ταῦτα τῇ βασιλείᾳ. Ὅθεν ὁ βεζίρης πέμψας εἰς τὴν Γάζαν ἔλαβε τὰ ἄσπρα παρὰ τοῦ Χουσεῒν πασᾶ, καὶ λαβὼν καὶ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἔδωκε τοῖς Ῥωμαίοις.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Ματέῒς ὁ Πασαράπας ἔδωκε τῷ Παϊσίῳ 7000 γρόσια, διὰ νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν στέγην τοῦ ἐν τῇ Βηθλεὲμ ναοῦ· ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυσεν.

Ὁ καϊμακάμις, ἤτοι ἀνθύπατος τῆς πόλεως, συκοφαντεῖ τὸν κὺρ Παΐσιον, ὡς κατασκευάσαντα κορώνην (εἶχε γὰρ κάμῃ πρὸ μικροῦ μίαν, ὡς πατριάρχης), διὰ νὰ στείλλῃ τῷ βασιλεῖ τῆς Μοσκοβίας, καὶ φυλακῇ παραδίδωσι σκοπῷ τοῦ χρηματολογῆσαι. Τοῦ δὲ Παϊσίου μὴ πληρώνοντος καὶ τὴν φυλακὴν ὑπομένοντος, φοβηθεὶς μήπου προσκλαυθῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι τῷ βασιλεῖ, πέμπει τὴν κορῶναν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν βεζίρην Κιοπρουλὶ συκοφαντῶν τὸν Παΐσιον, ὡς τῆς βασιλείας ἐπίβουλον. Ἀλλ' οἱ πατέρες ταῦτα προγνόντες ἔδραμον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ἔδωκαν εἴδησιν τῶν γεγονότων τῷ Κιοπρουλῇ. Ἐλθούσης δὲ τῆς κορώνης μετὰ ταῦτα, καὶ ἀποδειχθέντος ἐκ τῶν ἐπιγεγραμμένων γραμμάτων, ὅτι ἐστὶ τοῦ Παϊσίου, ἐπέμφθη τῷ Παϊσίῳ νὰ τὴν φορῇ ὡς ἔθος, δοθείσης τοιαύτης ἀδείας τοῖς πατριάρχαις παρὰ τῶν ὀθωμανῶν βασιλέων· καὶ ἐπρόσταξεν ὁ βεζίρις τὸν ἀνθύπατον ἐλευθερῶσαι τῆς φυλακῆς τὸν Παΐσιον· εἶτα πέμψας εἰς τὸν πόλεμον τῆς Κρήτης ὁ βεζίρις τὸν ἀνθύπατον ἐκεῖσε πεφόνευκεν.

Τῷ δὲ ἔτει 1657 ἀπῆλθεν ὁ κυρ Παΐσιος εἰς Πάναρμον, Πέργαμον, Ἀρτάκην, Μηχανιῶνα, Καλόλυμνον, Συκήν, Μουδανιὰ

καὶ Κατιρλὶ χάριν ἐλεημοσύνης, κἀκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Καὶ τῷ ἔτει 1658 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν διὰ τοῦ Πόντου ἀπὸ τοῦ Κόνδοσι λιμένος τῆς Τζερκεζίας μέχρι τοῦ Κοὺρς λιμένος τῆς Μεγκρελίας, κἀκεῖθεν εἰς Ἰβηρίαν φθάσας χάριν ἐλεημοσύνης, (οὗ) μετὰ πολλὰ ἔφθασεν εἰς τὸ Νεοχώριον τὸ παρὰ τῷ Σοσθενίῳ τῆς Προποντίδος. Ἐκεῖσε ὄντι ἀφιέρωσε τῷ Παναγίῳ Τάφῳ ὁ προπάππος μου χατζὶ Νικόλαος τόπον ἀπὸ τὸ ποστάνι του, ἐν ᾧ ἦν καί τις μικρὰ ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τιμωμένη τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐκτίσθησαν ὕστερον καὶ πλείω κελλία εἰς τὸν τόπον αὐτὸν διὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ σπῆτι πατριαρχικὸν ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων Δοσιθέου. Κυριάρχης δὲ τοῦ ποστανίου κατὰ κληρονομίαν καὶ μέχρι τῆς σήμερον εἰμὶ ἐγώ. Ὄντος δὲ τοῦ κὺρ Παϊσίου εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ὁ Βελὶς ἡγεμὼν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐτυράννησε καὶ ἐζημίωσε πολλὰ καὶ τοὺς κατοικητάς της καὶ τὸν ἀποστολικόν της θρόνον· ὅθεν προσκλαυθέντες τῷ σουλτάνῳ, ὄντι τότε εἰς τὴν Προῦσαν, ἐξώσθη τῆς ἡγεμονίας ὁ Βελίς.

Οἱ Ἀρμένιοι ἔδωκαν χρήματα πολλὰ τῷ Σουλεϊμὰν Ἀγᾷ κεχαγιὰ τοῦ ῥεῒζ ἐφένδι, διὰ νὰ λάβουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τους τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, συνεφώνησαν μὲ τὸν δραγομάνον τῆς Πόρτας Παναγιώτην Νικώσιον ἐμπαθῶς ἔχοντα κατὰ τοῦ κὺρ Παϊσίου. ἀνήγγειλαν τῷ βεζίρι οἱ Ἀρμένιοι, ὅτι πρὸ 300 χρόνων ἦσαν κυριάρχαι τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Ἐρωτηθεὶς κρυφίως ὁ Παναγιώτης παρὰ τοῦ βεζίρι διὰ τὴν ἀλήθειαν ἐβεβαίωσε τὸ ψεῦδος τῶν Ἀρμενίων διὰ μνησικακίαν τὴν πρὸς τὸν Παΐσιον (εὖγε τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ!). Ὅθεν ὁ βεζίρης Κιοπρουλῆς ἔδωκε φερμάνι τοῖς Ἀρμενίοις, διὰ νὰ λάβουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τους τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ ἐν τῇ Βηθλεὲμ πόρταν, καὶ κῆπον, καὶ δύο οἴκους τῶν Χαπαισίων· καὶ κατακρατοῦσιν αὐτὰ μέχρι τῆς σήμερον.

Ὠκοδόμησεν οἴκους ἐν τῇ Ἰόππῃ ὁ Παΐσιος πρὸς κατάλυμα τῶν διὰ θαλάσσης ἐρχομένων προσκυνητῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε κατέλυον ἐπὶ τῆς ψάμμου συγκαιόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ψυχραινόμενοι ὑπὸ τοῦ ψύχους τῆς νυκτός, οἵ τε Ἄραβες ἔκλε-

πτον τὰ πράγματα αὐτῶν. Μιμηθέντες δὲ τὸν Παΐσιον ἔκτισαν ἐκεῖσε ὕστερον οἴκους οἵ τε Ἀρμένιοι καὶ οἱ Λατῖνοι.

Τοῦ ἐν Λύδῃ ναοῦ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἐν ᾧ ἐστι καὶ ὁ τάφος τοῦ ἁγίου, ἔλαβόν ποτε τὸ ἥμισυ οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ἔκαμαν μεστζίτη καὶ μετρεσέν. Ὕστερον δὲ λαβόντες καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ, ἔμειναν ἄνευ ἐκκλησίας οἱ χριστιανοί. Ὅθεν διὰ χρημάτων ὁ Παΐσιος ἔλαβε τὸ ἥμισυ τοῦ ναοῦ, ἤτοι τὸ ἀπὸ τῆς μέσης ἕως εἰς τὸ λῆγον πέρας τοῦ ναοῦ.

Μεταξὺ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς Βηθλεὲμ κεῖται ναὸς τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ μετὰ περιοχῆς, ἧστινος φθαρείσης ἀνανεώσατο τὸ μέρος τὸ πρὸς δυσμὰς ὁ Παΐσιος πληρεστάτῃ δαπάνῃ χρημάτων.

Ἰσοὺφ ὁ Σαλαχαδίνης λαβὼν τὴν Ἱερουσαλὴμ παρὰ τῶν Λατίνων ἔκτισε τὰ παράθυρα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ ἐλειτούργουν οἱ ἱερεῖς ἐν ζόφῳ· ἀλλ᾽ ὁ Παΐσιος ἠνέῳξε τὸ τοῦ βήματος καὶ ἄλλα πολλά, καὶ γέγονε φωτεινὸς ὁ θεῖος οὗτος ναός, καὶ διωρίσθη γίγνεσθαι καὶ τὴν λειτουργίαν, ὅταν ἡμεῖς θέλωμεν, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀορίστως.

Τὸν ἐν τῷ μετοχείῳ τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει δυτικὸν κῆπον ἠγόρασεν ὁ κὺρ Παΐσιος.

Ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐντυχὼν τῷ βεζίρι Κιοπρουλῆ καὶ δοὺς αὐτῷ σαμουρόγουναν, ἔκλαιε ζητῶν τὸν ἅγιον Ἰάκωβον. Ὁ δὲ βεζίρης ἀπατηθεὶς πάλιν παρὰ τοῦ ῥεῒζ ἐφένδι, οὐκ ἤκουσε τοῦ πατριάρχου.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1660 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κῆο, Προῦσαν, Μιχαλίτζη, Πέργαμον καὶ Καλίπολιν χάριν ἐλεημοσύνης, μικράν τε τινὰ ἀθροίσας ἦλθεν εἰς Λέσβον ἀσθενῶν ὑπὸ αἱμορροΐδων, κἀκεῖθεν εἰς Χῖον, λυπούμενος τὰ μέγιστα καὶ διὰ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον καὶ διὰ τὸ πολὺ χρέος, καὶ ὑπὸ τῆς λύπης οὐδὲ τῆς νόσου ἀναλαμβάνων, καίτοι χρώμενος ἰατροῖς. Εἶτα ἐπῆλθεν εἰς τὴν Κῶ, Πουδρούμι ἤτοι Ἁλικαρνασόν, καὶ Ῥόδον, κἀκεῖθεν ἐπιβὰς πλοίου, ἵνα εἰς Ἀτάλειαν ἀπέλθῃ, παρηλλάξας τὸ Καστελόροιζον θνήσκει ἐν τῷ πλοίῳ ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ἔτει σωτηρίῳ 1660 δεκεμβρίου β', πατριαρ-

χεύσας ἔτη 16, καὶ ἐτάφη ἀντίπερα τοῦ Καστελοροίζου, ἀλλὰ μακρὰν αὐτοῦ ὡσεὶ μίλια 10 ἐν τῇ κορυφῇ σκοπιᾶς τινος παρὰ τῇ θαλάσσῃ κειμένης.

— Ἔτει 1648. Μάξιμος ἐκ Καλλιουπόλεως μαθητὴς Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως ἐν τῇ Εὐρώπῃ, χαριζόμενος τοῖς Κάλβινισταῖς, εἰς τὴν ἁπλῆν φράσιν τῶν Ἑλλήνων μετενήνοχεν ἅπασαν τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἣν τυπώσαντες οἱ τὰ τοῦ Καλβίνου φρονοῦντες πλείστας βίβλους προσήνεγκαν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὸν πατριάρχην Παρθένιον τὸν νέον κατέπεισαν διανεῖμαι αὐτὰ τοῖς χριστιανοῖς πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν. Ὁ δὲ Συρίγου Μελέτιος ἐπ' ἄμβωνος ἀθέσμως ταῦτα γίνεσθαι παρὰ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἔθος δείξας τῷ λαῷ, τῷ ἀναθέματι ὑπεβλήθη ὅ τε μεταφράσας, καὶ ὁ ἀναγινώσκων καὶ ὁ συνεργῶν ἐν τῇ αὐτῶν συστάσει.

— Ἔτει 1654. Ὅτι ἐπληρώθη ἅπαν τὸ χρέος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας Βασιλείου βοεβόδα, εἴρηται τῷ ἔτει 1641. Ἀπὸ τότε οὖν εἰς διάστημα ἐτῶν 13 πῶς ἐπεφορτίσθη πάλιν τοσοῦτον χρέος, ὥστε καὶ Ἀθανάσιον τὸν Πατελάρον καὶ Ἰωαννίκιον παραιτηθῆναι, καὶ τὸν Παΐσιον φυγεῖν διὰ τὸ χρέος, ἂς τὸ συμπεράνῃ ὁ ἀναγνώστης καὶ ἂς περιγράψῃ τὰς αἰτίας, ὅποιος θέλει. Παρατρέχω οὖν τό, ὅτι τοιούτους καρποὺς δὲν ἔπρεπε νὰ τρυγᾷ ὁ θρόνος αὐτὸς ἀπὸ τὸ σύστημά του· τριπλῶς γὰρ κατεσκάπτοντο οἱ θεμέλιοι τοῦ ἀποστολικοῦ αὐτοῦ θρόνου· πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ὁρμῆς τῶν ἐπιβαίνειν κατατολμούντων παρανόμως, δεύτερον ἀπὸ τὴν αἰσχροκερδίαν τινῶν τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων μητροπολιτῶν, καὶ τρίτον ἀπὸ τὰς φατρίας λαϊκῶν τινων ἀρχόντων, συμφωνούντων τοῖς ῥηθεῖσι μητροπολίταις διὰ ἴδια τέλη, αἰσχροκερδῆ θελήματα, καὶ πολλάκις βιαζόντων καὶ καταδυναστευόντων πατριάρχην τε καὶ ἀρχιερεῖς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αἰσχροκερδιῶν των.

— Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κρήτης οἱ Φράροι ἐν τῇ ζάλῃ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπάταις πολλαῖς ἔλαβον τὰ βιβλία (ἅπερ ἦσαν ἐκεῖ) τῶν ἁγίων πατέρων, ἄλλοτε ἀναγκαῖα συγγράμματα διαφόρων συγγραφέων. Καὶ μετά τινας χρόνους Ἀθανάσιός τις Κύπριος

παπιστὴς καθ' Ἕλληνας ἠμφιεσμένος, καὶ τὸν ὀρθόδοξον ὑποκρινόμενος, ἀπελθὼν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἄθωνος, καὶ εἰς ἄλλα μοναστήρια Θράκης, Θετταλίας καὶ Μακεδονίας, καὶ ἐκλεξάμενος πολλὰ βιβλία τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆς ἔξω σοφίας, ἠγόρασεν αὐτὰ ὀλίγου τιμήματος. τοὺς δ' ἐν τῇ μονῇ τῶν λεγομένων Μετεώρων πατέρας τοσοῦτον ἠπάτησεν, ὥστε καὶ τριτάνῃ ἠγόρασε τὰ τῆς μονῆς βιβλία, ἐν ἑκάστῃ τριλίτρῳ ἀναδιδοὺς αὐτοῖς τὴν συμπεφωνηθεῖσαν ποσότητα ἀργυρίων.

— Ἔτει σωτηρίῳ 1660. Κατάστασις τῆς ὀρθοδοξίας ἔν τισι τόποις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡ ἐν τῇ Ποντοηρακλείᾳ ἐκκλησία κατεκάη λανθανόντως ὑπὸ τοῦ ἱερέως· ὅθεν καὶ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖθεν οἱ χριστιανοί. Ἐν τῇ Ἀμάστριδι εἰσὶ πολλαὶ ἐκκλησίαι καὶ καμπαναρεῖα, ἀλλ' οὐδεὶς χριστιανός. Ἐν τῇ Οἰωνοπόλει, ἥντινα καὶ Ἀβώνου Τεῖχος λέγει ὁ Λουκιανός, εἰσὶ πέντε χωρία ὀρθόδοξοι, ἕως ὀγδοήκοντα οἰκίας ποσούμενοι. Ἡ δὲ πόλις Στεφάνη ἡ παρὰ τῇ Σινώπῃ ὑπὸ Ῥώσων ἠρημώθη. Ἡ Ἀμινσὸς Μιλησίων κτίσμα οὐκ ἔχει χριστιανὸν οὐδένα, οὔτε ἡ Νεοκαισάρεια, ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ Ἀμασείᾳ εἰσὶν ὀλιγοστοί. Τὸ Πολεμώνιον, ἄλλως Ἴνεος, περὶ οὗ μάχεται ὁ Νεοκαισαρείας μετὰ τοῦ Ἀμασείας, ἐστὶν ἀληθῶς τοῦ Νεοκαισαρείας. Ἐν τῇ Καρασοῦντι καὶ ἐν τῇ Τριπόλει τῇ παρὰ τῇ Τραπεζοῦντι εὑρίσκονται μερικοὶ χριστιανοί, ἐν δὲ τῷ τῆς Τριπόλεως κάστρῳ οὐδείς, ἀλλὰ μόνον ναὸς τῆς θεοτόκου ἀξιόλογος, ὃν βουληθέντες σαρακηνίσαι οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκωλύθησαν δείγμασι πασιδήλοις, ὅθεν ἐν ἑκάστῃ κυριακῇ εἰσερχόμενοι λειτουργοῦσιν ἐκεῖ οἱ χριστιανοὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ Τραπεζοῦς καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκτίσθησαν παρὰ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου· μητρόπολις δὲ τοῦ Τραπεζοῦντος μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἅλωσιν ἦν ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἔξω τῆς πόλεως κειμένη, εἰς ἣν ἐλειτούργησε καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Παΐσιος, ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας ἐπανερχόμενος, ἥντινα τῷ ἔτει 1674 ἐσαρακήνισαν οἱ Ὀθωμανοί. Ἀπὸ Σουρμένων ἕως Γγουρίας καὶ τοῦ ποταμοῦ Τζορόχι ἐσαρακήνισαν οἱ Λαζοί, καὶ οὐκ ἔμεινεν ἤδη οὐδεμία ἐκκλησία ἢ ἱερεὺς ἐν ὅλῃ ἐκείνῃ τῇ ἐπαρχίᾳ. Τὸ μοναστήριον τοῦ Σουμελᾶ τῆς Τραπεζοῦντος ἀπέχει ὁδὸν

ἡμερῶν δύο, ἐν τοῖς ὄρεσι κείμενον ἐπὶ κρημνῶν καὶ δυσβάτων τόπων, εἰς ὃ οἱ ἀποδημοῦντες εἰσέρχονται διὰ κλίμακος. Ἔστι δὲ εἰκὼν τῆς θεοτόκου ἐν τῷ Σουμελᾷ ὡσεὶ πηχυαία, καὶ λέγεται ἱστορηθῆναι παρὰ τοῦ Λουκᾶ. Εἰσὶ τὰ νῦν ἐν τῇ Τραπεζοῦντι ἐκκλησία τῶν γειτονιῶν καὶ μοναστήριον τῆς θεοτόκου, Θεοσκέπαστος ἐπιλεγόμενον. Μεταξὺ τῶν δύο βουνῶν, ὅπου ἐστὶν ὁ ποταμὸς ὁ ἀπὸ τοῦ Σουμελᾶ καταβαίνων, τῇ τῆς θεοτόκου βοηθείᾳ αἱ εὑρισκόμεναι κῶμαι χριστιανίζουσιν. Ὁμοίως καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ὄρους Σουμελᾶ χωρία ἕως Κανὶν εἰσὶ χριστιανικά. ὄρος δὲ ἐστὶ τοῦτο τὸ Κανίν. Ἔξω τῆς Θεοδοσιουπόλεως ἔν τινι ὄρει ἐστὶν ἐκκλησία μικρά· εἰσὶ δὲ ὀρθόδοξοι ἱκανοὶ ἔν τε τῇ πόλει καὶ ἐν πολλοῖς χωρίοις. Οἱ παπισταὶ ἐπαπίστισαν ἐν αὐτοῖς Ἀρμενίους τινάς.

— Ἔτει 1661. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὁ Μογιλάλος, ὁ Βασίλειος βοεβόδας παρὼν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει (ἡγεμονεύοντος Μολδαβίας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Στεφάνου) ὁ δραγομάνος τῆς Πόρτας Παναγιώτης ὁ Νικόσιος καὶ ἡ σύνοδος τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων τε καὶ ἀρχόντων τῶν παρευρεθέντων ψηφίζεται εἰς πατριάρχην Ἱεροσολύμων τὸν Σιναΐτην Νεκτάριον· καὶ δῆτα πέμπουσι τὸν Φιλιππουπόλεως Γαβριὴλ, ἵνα τελειώσῃ τὸ ἔργον· ὅστις φθάσας εἰς Ἰόππην ἤκουσε τὴν εἰς τὴν Γάζαν ἔλευσιν τοῦ Νεκταρίου. Θανόντος γὰρ τοῦ Σιναίου Ἰωάσαφ προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος ὁ Νεκτάριος ἤρχετο χειροτονηθῆναι· ἀλλὰ χειροτονεῖται πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἔσω τοῦ Ἁγίου Τάφου τῇ κυριακῇ τῶν βαΐων.

Σκεπάζει κελλία τινὰ ὄντα διεφθαρμένα· ἀγοράζει τοὺς οἴκους πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Προδρόμου γροσ. 1700. ἐλθὼν διὰ Γάζης εἰς τὸ Ῥέμλι οἰκοδομεῖ κατοικίας, μὴ οὔσας πρότερον πρὸς κατάλυμα τῶν τοῦ θρόνου πατέρων.

Ἔρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔτει 1662 σεπτεμβρίῳ· κἀκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς τὸ Γιάσιον ἔτει 1663 σεπτεμβρίῳ· κἀκεῖθεν εἰς τὴν Βλαχίαν ἔτει 1664 ἀπριλλίῳ, εἶτα εἰς Ῥουστζοῦκι, Ῥάσγρατα, Προβάτου, Βάρναν, Τύρνοβον, Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἦν καὶ ὁ σουλτὰν Μεχμέτης ὁ δ', κἀκεῖθεν εἰς Βυζάντιον, ἀσθενῶν ὑπὸ τοῦ κόλικος πρὸ πολλοῦ καὶ τῆς ζωῆς ἀπεγνωσμένος· ἀλλ'

ἀπελθὼν εἰς τὸ ἁγίασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἁγιασμὸν ἐπιτελέσας καὶ πιὼν ἐξ αὐτοῦ, ἐν ἀκαρεῖ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ κώληξ καὶ ἕως θανάτου οὐκέτι προσεπάλαισεν αὐτῷ.

Τὰ πέτρινα οἰκοδομήματα, ὧν τὸ ἓν ἐστὶ βιβλιοθήκη, δέδωκεν τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανός· καὶ ὁ αὐτὸς διὰ προτροπῆς τοῦ πατριάρχου Νεκταρίου ἀνεκαίνισε τὴν στέγην τοῦ ναοῦ τῆς Βηθλεέμ, ἀποστείλας διὰ τοῦ Φιλοθέου μοναχοῦ εἰς Ἰόππην ξύλα 40, δεκαπεντεπηχαῖα, καὶ ὀκτωπηχαῖα 80, καὶ σανίδας καὶ σίδηρον καὶ ἥλους, προσεπιμετρήσας καὶ τῷ πατριάρχῃ διὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ φλωρία 20000 καὶ σταυρὸν πολύτιμον.

Εἶτα διὰ Καλλιουπόλεως, Λέσβου, Σμύρνης, Χίου καὶ Ῥόδου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔτει 1665 σεπτεμβρίῳ· ἔθετο τὰ ἅγια λείψανα ἐν θήκαις κρυσταλλίναις, δήσας ἔξωθεν ἀργυρῷ καταδέσμῳ καὶ ἐν ἑκάστῳ βαλὼν ἔξωθεν χάρτην δηλοῦντα, τίνος ἁγίου ἐστὶ λείψανον· καὶ κατασκευάσας δύο ἀντίπηγας ἔβαλεν αὐτὰ ἔσω· ἔδησε δὲ μετὰ χρυσίου, ὅσον κατὰ τὰς γωνίας, καὶ τὸ εὑρισκόμενον τίμιον ξύλον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἔβαλε κρύσταλλα καὶ ἐν ἑνὶ μέρει ἐποίησε θυρίδιον μετὰ κλειδός, ἵνα κλείηται καὶ πάλιν ἀνοίγηται χάριν προσκυνήσεως. Εἶτα κατεσκεύασε τὸ σύνθρονον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως· ἀνεκαίνισε καὶ τὰ κελλία καὶ τὰ τείχη τὰ σεσαθρωμένα τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα, καὶ ἔκτισε καὶ κελλίον μεγάλον πρὸς κατάλυμα τῶν ξένων, κἂν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἔτει 1667 πολλὰ ἀνεκαίνισεν.

Δελεάσαντες οἱ Φράροι ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ τὸν ἐπίτροπον τοῦ πατριάρχου Λαυρέντιον, ἔλαβον δολίως ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὰ πρωτεῖα ἔν τε τῷ Κουβουκλείῳ τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ἐν ταῖς λιτανείαις· περὶ ὧν μεσιτεύσας ὁ ῥεσιδέντες τῆς Νεμτζίας ἐποίησεν αὐτοῖς καὶ ὁρισμόν. Ὅθεν γέγονε μάχης προπαρασκευὴ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Φράγκων. Ἀνῆλθεν οὖν ὁ Νεκτάριος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔτει 1668, πατριαρχεύοντος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας, καὶ διὰ τὰς πολλάς του ἀσθενείας παρητήθη τοῦ θρόνου. Καὶ τότε συνέθετο τὸ ἐπωφελὲς καὶ ἀναγκαιότατον κατὰ Λατίνων σύνθημα, καὶ ζή-

σας ἔτη τὰ πάντα ἐν οἷς ἐπατριάρχευσεν ἔτη μόνον ὀκτώ, μετέβη εἰς τὰς αἰωνίους μονάς.

— Ἔτει 1662. Κεφάλαιον τριακοστὸν δεύτερον. Πατριαρχεία Διονυσίου τοῦ γ' τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης.

Πατριαρχεύσαντος τοῦ Παρθενίου ἔτη τέσσαρα καὶ μῆνας δύο καὶ παραίτησιν τοῦ θρόνου ποιησαμένου, λαβόντος τε ἀντ' αὐτοῦ τὴν Προῦσαν προεδρικῶς, ἀναβιβάζεται εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τρίτος τῷ τοιούτῳ ὀνόματι Διονύσιος, ὁ ἀπὸ τῆς νήσου Ἄνδρου καὶ μητροπολίτης Λαρίσσης, ὁ ἐπικληθεὶς Σπανός τε καὶ Πάρδαλις Ἀγρία, ἰουνίου τῇ κθ' ἡμέρᾳ κυριακῇ. Τοῦτον ὑπερεπαινεῖ ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος, μετὰ Τιμόθεον, λέγων, οὐκ ἔχων συγκρινόμενον αὐτῷ πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἕως τῆς ὥρας ταύτης ἐπὶ φρονήσει καὶ ζωῇ ἐναρέτῳ· καὶ τούτῳ ἀφιέρωσεν ὁ αὐτὸς Δοσίθεος τὸ βιβλίον αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα Καταλλαγή. Διὰ προτροπῆς τοῦδε τοῦ πατριάρχου Διονυσίου ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανὸς συνεστήσατο σχολεῖα ἔν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ Χίῳ καὶ Ἄρτῃ δι' ἰδίων ἐξόδων.

Ἰωαννίκιον τὸν ἀπὸ Βερροίας πατριαρχεύσαντα τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας ἔτη ἐννέα καὶ θανόντα, διεδέχθη ὁ Παΐσιος, χειροτονηθεὶς ἐν τῷ λεγομένῳ Παλαιὸν Μισίρι. Αὕτη δὲ ἡ Βέρροια ἔστιν ἡ ἐν τῇ Συρίᾳ τουρκιστὶ λεγομένη Χαλέπι.

— Ἔτει 1663. Πυρκαϊὰ εἰς τὴν πόλιν, καὶ καίονται αἱ οἰκίαι τῶν Ἑβραίων αἱ οὖσαι ἀπὸ τῷ Βαλιδὲ χάνι καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Ζινδὰν καπισὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ Βυζαντίου· καὶ ἐδιώχθησαν τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη οἱ Ἑβραῖοι, εὐαρίθμων τινῶν οἴκων ἑβραϊκῶν σῳζομένων τανῦν μόνον εἰς τὸ Παλοὺκ παζάρι.

Ἥνωσεν ὁ πατριάρχης τῇ μητροπόλει τοῦ Φιλίππου καὶ Δράμας τὰς δύο ἐπαρχίας τοῦ Ζυχνῶν καὶ Νευροκόπου διὰ συνόδου τοπικῆς.

— Ἔτει 1666. Δευτέρα πατριαρχεία τοῦ αὐτοῦ Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Προύσης, τοῦ ἐπιλεγομένου Μογιλάλου.

Ἐπανακάμψας ἀπὸ τῆς Βλαχίας ὁ προρρηθεὶς πατριάρχης Παρθένιος ὁ δ', ὁ ἀπὸ Προύσης καὶ Μογιλάλος ἐπικαλού-

μενος, ἀναβιβάζεται τὸ δεύτερον εἰς τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον κατὰ τὴν κε΄ τοῦ δεκεμβρίου, ἐξώσας τὸν Διονύσιον.

Ἑβραῖος τις Κωνσταντινουπολίτης τοὔνομα Σαπετάϊ Σεβὶ μετὰ τὸν διωγμὸν τὸν μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν πυρκαϊὰν ἐλθὼν εἰς τὴν Σμύρνην, κἀκεῖθεν εἰς Γάζαν καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σμύρνην, προσποιεῖται τὸν Μεσίαν, ὡς ἐγένετο πάλαι ποτὲ ἐν τῇ Κρήτῃ, ἀπατᾷ τοὺς Ἑβραίους καὶ φθείρει παρθένους αὐτῶν· καὶ γίνεται ἄτοπα πολλὰ καὶ κινήματα Ἰουδαίων ἀπό τε Λεχίας, δύσεως, Ἀφρικῆς καὶ δυτικῶν ἐπαρχιῶν, τῶν ὑπὸ τοῖς Ὀθωμανοῖς. Μεταπέμπεται αὐτὸν ὁ βεζίρις ἀπὸ Καλλιουπόλεως, καὶ εἱρκτῇ παραδοὺς ἐξορίζει εἰς τῆς Ἀβύδου τὸ φρούριον· μὴ ἡσυχαζόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, τοῦ σουλτὰν Μεχμέτι τοῦ δ΄ ὄντος εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τοῦ Βεζίρι ἀπελθόντος εἰς τὴν Κρήτην, ὁ ἀνθύπατος τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεταπέμπεται δέσμιον τὸν Σαπετάϊν καὶ πέμπει εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν σουλτάνον, καὶ φοβηθεὶς ἐτούρκισεν. Εἶτα μὴ παυσαμένων τῶν αὐτοῦ ἀτοπημάτων, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Κορώνην κἀκεῖσε τὴν ψυχὴν ἐξέμεσεν. Ἀλλ᾽ ὕστερον τῷ ἔτει 1683 νέος τις Ἑβραῖος ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ προσποιεῖται τὸν Μεσίαν, καὶ ἐπίστευσαν αὐτῷ οἱ Ἑβραῖοι, καὶ μεταπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ σουλτάνου σαρακηνίζει, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην εἶχον αὐτὸν οἱ Ἑβραῖοι ὡς Μεσίαν, καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἐτούρκισαν ἔν τε τῇ Θεσσαλονίκῃ καὶ Σέρραις ὑπέρμετροι Ἑβραίων καὶ χαχάμιδες ὀγδοηκονταετεῖς πλεῖστοι ὅσοι.

Τὸν Ἀλεξανδρείας πατριάρχην Παΐσιον ἀπελθόντα εἰς Μοσχοβίαν καταβιβάζει παρανόμως τοῦ θρόνου φθονήσας ὁ πατριάρχης οὗτος Παρθένιος ὁ Μογιλάλος προφάσει δῆθεν τῆς βασιλικῆς ἐπιταγῆς, δι᾽ ἧς ἐκωλύετο τὸ ἀπέρχεσθαι ἐκεῖσε πατριάρχην τινὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἢ ἀρχιερέα, καὶ εἰσήγαγεν ἀντ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν Ῥόδου μητροπολίτην Ἰωακεὶμ κατὰ μῆνα νοέμβριον τοῦδε τοῦ ἔτους. ἀλλὰ καὶ ὡς πάλιν ἐξεβλήθη ὁ Ἰωακεὶμ ὡς ἐπιβάτης, καὶ ἔμεινεν ὁ γνήσιος ποιμὴν Παΐσιος. Ἐποίησε δὲ καὶ ἄλλα κακὰ καὶ ἄθεσμα ὁ πατριάρχης οὗτος Παρθένιος.

— Ἔτει 1667. Ἐπιπήδησις τοῦ Κλήμεντος τοῦ ἀπὸ Ἰκονίου.

Κατὰ τὴν θ′ τοῦ δεκεμβρίου ἡμέρᾳ β′ ἐπιβαίνει τοῦ θρόνου ὁ μητροπολίτης Ἰκονίου Κλήμης, ἐξορίσας εἰς τὴν Τένεδον τὸν πατριαρχεύοντα Παρθένιον. Ἀλλ᾽ οἱ ἀρχιερεῖς οὐ ποιήσαντες τὴν μετάθεσιν ἦλθον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἔνθα διέτριβε τότε ὁ σουλτὰν Μεχμέτις ὁ δ′· καὶ ἔμεινεν ὁ θρόνος χηρεύων πατριάρχου μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας 25.

Τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον τὸν ἕβδομον θανόντα διεδέχθη Κλήμης ὁ ἔννατος ἀπὸ Πιστόγιαν πόλιν τῆς Ἰταλίας ἰουνίου δεκάτῃ ἐννάτῃ.

— Ἔτει 1668. Κεφάλαιον τριακοστὸν τρίτον. Πατριαρχεία Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας.

Τούτῳ οὖν τῷ ἔτει Μεθόδιος ὁ γ′ ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ κοινῇ τῶν ἀρχιερέων ἀναβιβάζεται εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ μεγάλα ἔξοδα· ὅστις τὸ βασίλειον ἔνδυμα ἐνδυθεὶς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει ἀνακτορίων ἕως εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπανακάμπτων ἔφιππος ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν κόκκινον πῆλον ἐκ βελούδου, ἤτοι μεταξωτοῦ, λευκοὺς σταυροὺς χρυσοῦς μετὰ μαργάρων ἔχοντα· ἀλλ᾽ ἐξ ἐκείνου ἐξέλιπε τὸ σκιάδιον· οὐδεὶς γὰρ μετὰ τὸν Μεθόδιον ἐπὶ κεφαλῆς ἢ ἐν ταῖς χερσὶν ἔφερον σκιάδιον, ὡς οἱ πρὸ τοῦ Μεθοδίου ὁδεύοντες εἰώθασι φέρειν εἰσερχόμενοί τε καὶ ἐξερχόμενοι τῆς βασιλείου αὐλῆς.

Ἔδωκεν ὁ πατριάρχης Μεθόδιος τὴν μητρόπολιν τοῦ Προϊλάβου τῷ ἐξωσθέντι πατριάρχῃ Παρθενίῳ διὰ προζωάρκιον, εἶτα μετὰ μικρὸν ἔδωκε τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Τυρνόβου.

— Ἔτει 1669. Παραιτηθέντος οὖν τοῦ κὺρ Νεκταρίου γίνεται πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Δοσίθεος ἰαννουαρίου τῇ κγ′ τοῦδε τοῦ ἔτους. Εὗρε χρέος τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν μὲν τῇ Κωνσταντινουπόλει γρόσια 16000, ἐν δὲ τῇ Ἱερουσαλὴμ γρόσια 65000, καὶ τριῶν χρόνων τόκους ἀπληρώτους. Ὁ δὲ Νεκτάριος γέρων καὶ ἀσθενὴς ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπιτροπικῶς κατὰ μῆνα ἰούνιον. Εἶτα πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ὁ Δοσίθεος διὰ τοῦ μοναχοῦ Γερασίμου γρό-

σια 10000, διὰ νὰ δωθοῦν εἰς τὰ χρέη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν χάριν ἐλεημοσύνης κατὰ μῆνα ἰούνιον, κἀκεῖθεν εἰς Φιλιππούπολιν, Στενίμαχον, Παζαρτζίκι, Ἐσκὶ Ζαγορὰν καὶ Γιάνπολιν, καὶ πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ τῶν μοναχῶν Καλλινίκου καὶ Παρθενίου γρόσια 12000, εἶτα ἀπῆλθεν εἰς Σίλιμνον, Ἀλβανιτοχώριον, Τούρναβον, καὶ Τζερβένβοδα ἔτει σωτηρίῳ 1670· κἀκεῖθεν εἰς Δρύστραν, Φλότζι καὶ Βουκουρέστιον. Ὁ δὲ Νεκτάριος εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, παρόντος τότε ἐκεῖσε καὶ τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου, ἔψησεν ἅγιον μύρον πολὺ καὶ θαυμαστόν· ὅ τε Δοσίθεος ἐν Βουκουρεστίῳ τῇ τοῦ κοινοῦ δαπάνῃ ἔψησεν ἅγιον μύρον φέρων ὁλκὴν λύτρων 210.

Συντίθησιν ὁ Νεκτάριος τὸ λεγόμενον Σύνταγμα κατὰ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς.

Ὁ δὲ Δοσίθεος ἐκ Βουκουρεστίου ἀπελθὼν εἰς Γιάσιον τῆς Μολδαβίας, ἔλαβε τὸ μοναστήριον τὴν Τζετατζούγιαν, τὸ ἐκ βάθρων οἰκοδομηθὲν παρὰ τοῦ Δούκα βοεβόδα, καὶ τὸ μοναστήριον Κλῆντζα. Κἀκεῖθεν διὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐξ ἧς ἦλθε πάλιν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀπαντήσων τὴν ἐπίρροιαν τοῦ πρέσβεως τῆς Φράντζας, κἀκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἔτει 1671 κατὰ μῆνα μάρτιον μὲ ἀργυρᾶς κανδήλας 40 καὶ χρυσῆν μίαν, καὶ χρυσοῦν θυμιατήριον, καὶ ἐδιωρθώθη ἱκανῶς τὸ ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ χρέος, καὶ ἠλευθερώθησαν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν χρεωφειλέτων τὰ δοθέντα αὐτοῖς εἰς ἐνέχυρον σκεύη τοῦ Ἁγίου Τάφου. Καὶ ἐκρήμνισεν ὁ Δοσίθεος κτήρια τινὰ αἱρετικῶν ἔνδον ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ ὄντα κατὰ τὸ νότιον μέρος τοῦ ἁγίου Κουβουκλείου· καὶ ἀγαγὼν τέκτονας ἀπὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀνῳκοδόμησεν τὸν κατὰ τὴν Βηθλεὲμ μεγάλον ναὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἁγίου Σπηλαίου, ἀπὸ σεπτεμβρίου ἕως ἰουλίου τοῦ ἔτους 1672, τὸ δὲ τέμπλον κατεσκευάσθη ὑπὸ τεκτόνων Χίων, πληρωθέντων παρὰ τῆς Χίου, τὰ δὲ ξύλα τοῦ τέμπλου καὶ τὸ χρύσωμα ἐπλήρωναν ἄλλοι πτωχοί· τὴν δὲ ὕλην τῆς οἰκοδομῆς ὅλην ἀπέστειλεν ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανός.

Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Δοσίθεος ἔτει

1672 ἰουλίῳ, καὶ ἀπαντήσας τὰς διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἐπηρείας τῶν Φράρων ἀπῆλθεν εἰς Βλαχίαν καὶ ἔλαβε τὰ μοναστήρια Καλούγην καὶ Οὐγκρέην, κἀκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κἀκεῖθεν εἰς Σόφιαν καὶ Πελιγράδι ἔτει 1673 δεκεμβρίῳ.

Οἱ ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ Φράροι μέλλοντες ὑποδεχθῆναι τὸν πρέσβυν τῆς Γαλλίας δε-Νοϊδὲλ ἀτακτοῦσι περὶ τὸ Κουβούκλειον τοῦ Ἁγίου Τάφου, στολίσαντες αὐτὸ μεγαλοπρεπῶς παρὰ πᾶσαν συνήθειαν, καὶ παρὰ τῶν πατέρων κωλυόμενοι τύπτουσι δύο πατέρας ἀφέντες ἡμιθανεῖς, καὶ φονεύουσι καὶ τρίτον μοναχὸν τοὔνομα Κλήμεντα ἔτει σωτηρίῳ 1674 μαρτίου γ'· τὰς δὲ παροινίας τοῦ ῥηθέντος πρέσβεως τὰς πρὸς τοὺς πατέρας μαθοῦσα ἡ Πόρτα, ἐπροστάχθη ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἡσύχασαν οἱ πατέρες.

Ὁ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει βαρδαπέτης τῶν Ἀρμενίων Ἐλεάζαρ, μεθ' οὗ τοὺς πολλοὺς καὶ διεξοδικοὺς πολέμους εἶχεν ὁ Ἱεροσολύμων Παΐσιος, δελεάσας τὸν καθολικὸν τῶν Ἀρμενίων τὸν ἐν τῇ πόλει Σῆς, ἔκαμεν αὐτὸν καθολικὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ τῷ ἔτει 1665, εἶτα ἔκαμε μεγάλα σκάνδαλα μὲ τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας Ἰάκωβον. Ἐκείνου γὰρ μόνου τὴν ἕψησιν τοῦ μύρου ποιοῦντος καὶ πέμποντος αὐτὸ πρὸς πάντας τοὺς ἁπανταχοῦ γῆς Ἀρμενίους καὶ συνάγοντος ἐκ τούτου ποσότητα ἱκανὴν χρημάτων, ὁ Ἐλεάζαρ ὑποσχεθεὶς διδόναι κατ' ἔτος τῷ βασιλικῷ ταμείῳ 45000 ἄσπρα ἔλαβεν ὁρισμόν, νὰ ψήνῃ τὸ μύρον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Οὗ γενομένου ἦλθεν ὁ Ἰάκωβος ἀπὸ τῆς Περσίας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ ἔτει 1667 καὶ δοὺς τῇ βασιλείᾳ φλωρία 20000, ἀναιρεῖ τὰ τοῦ Ἐλεαζάρου μὲ χάτι σερίφι, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ψήνεται τὸ μύρον μόνον εἰς τὸ Ῥεβάν· ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ἔδωκε τῇ βασιλείᾳ ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει πουγγεῖα 45 ἔτει 1671, καὶ γράφεται πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· εἶτα ἀπατήσας τὴν Πόρταν τῷ ἔτει 1673 λαμβάνει ὁρισμόν, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸν κριτὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἄδειαν λειτουργεῖν τοὺς Ἀρμενίους ἐν τῷ Κουβουκλείῳ τῷ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Οἱ δὲ Φράροι οὐκ ἔχοντες ἀντιστῆναι αὐτῷ κατέφυγον εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἐπίτροπον, ὅστις ἀπελθὼν εἰς τὸν κριτὴν ἀπέ-

δειξεν μὲ τὰ βασιλικὰ χρυσόβουλλα δεσπότας τοῦ Ἁγίου Τάφου εἶναι μόνον τοὺς Ῥωμαίους, καὶ διώκονται οἱ Ἀρμένιοι. Ἐρωτήσαντι δὲ τῷ κριτῇ, διὰ τί λειτουργοῦσιν ἐκεῖ ἔνδον οἱ Φράγγοι, ἀπεκρίθη τό, ὅτι δέδωκεν αὐτοῖς ἄδειαν ὁ πατριάρχης. Ὅθεν οἱ Φράγγοι ἀπατήσαντες τὸν κριτὴν ἔλαβον ἀναφοράν, ὅτι τάξις ἐστὶ λειτουργεῖν ἐκεῖ τοὺς Φράγγους, Ἀρμενίους δὲ ἤ τινα ἄλλην φυλὴν οὐδαμῶς· καὶ πέμπουσι τὸ ἰλάμι εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας ὄντα εἰς τὴν Μισίαν. Ὅπερ μαθὼν ὁ Δοσίθεος ἐν Πελιγραδίῳ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐπανακάμψαντος ἤδη ἀπὸ Μισίας ἐκεῖσε τοῦ τε βιζίρι καὶ τοῦ βασιλέως, καὶ κρίνεται τῷ ἔτει 1675 εἰς τὸ ἄρζ ὀδασὶ μὲ τοὺς Φράρους καὶ ἀποδείκνυται μὲ τὰ χάτι σερίφια τοῦ σουλτὰν Σουλεϊμάνη καὶ τοῦ σουλτὰν Μουράτη, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἔχουσι τὸν μέγαν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, καὶ τὸν ναὸν τῆς Βηθλεὲμ μετὰ πάντων τῶν περιεχομένων καὶ τῶν περιεχόντων, ἤτοι μνῆμα, Γολγοθάν, Ἀποκαθήλωσιν, καὶ Σπήλαιον ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ τοὺς Ῥωμαίους προτιμᾶσθαι ἔν τε τῷ μνήματι καὶ ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ καὶ μοναστηρίῳ, καὶ ἐν πάσῃ τάξει καὶ ἐνεργείᾳ εἶναι πρώτους, καί τῷ θελήματι αὐτῶν προσκυνεῖν τὰς ἄλλας φυλάς· καὶ διώκονται οἱ Φράροι, νικήσαντος εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Δοσιθέου.

Σῴζεται εἰς τὸν θρόνον καὶ χοτζέτι παλαιότατον περιέχον, ὅτι τὸ νὰ εἶναι εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ Φράροι μόνον 36 καὶ ἐν ἑκάστῃ τριετίᾳ νὰ ἀλλάττωνται. Ἐμεσίτευσεν ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἐγγλιτέρας κατὰ τοῦ κὺρ Δοσιθέου, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσαν· ὅστις ἔλαβεν ὁρισμὸν τοῦ βεζίρι μὲ δόσιν ἑβδομῆντα πουγγείων, καὶ ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ μουπασίριν, ὅστις φθάσας ἐκεῖ τῷ ἔτει 1676 κατὰ μῆνα ἰαννουάριον ἐξέβαλε μὲ τὸ μέσον τοῦ καδὴ ἀπὸ τὸν Ἅγιον Τάφον τὰς ποδίας καὶ ὅσα καινὰ εἶχον οἱ Φράροι, καὶ παρέδωκε τῷ Δοσιθέῳ τὸν Ἅγιον Τάφον, καὶ τὸ πρωὶ ἐλειτούργησαν ἔνδον οἱ Ῥωμαῖοι· ἐξέβαλε δὲ καὶ τὰς τρεῖς κανδήλας τῶν Φράρων, τὰς ἐν τῇ καμάρᾳ. τὰς δὲ ἔνδον τοῦ Ἁγίου Τάφου εἴασε μένειν ὁ Δοσίθεος ἐκοντί, νομίσας φιλιωθῆναι μετ' αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασεν ἔνδον τοῦ Κουβουκλείου καὶ ἄλλας δέκα κανδήλας.

Εἶτα οἰκοδομεῖ καμάραν ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου μέχρι τοῦ μο-

ναστηρίου τῆς ἁγίας Θέκλης, ὅπερ ἐστὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐγένετο καὶ τὸ μοναστήριον μὲ αὐλὴν καὶ οἰκήματα καὶ κῆπον.

Εἶτα ἐπανῆλθεν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κἀκεῖθεν εἰς Βλαχίαν ἔτει 1677, κἀκεῖθεν εἰς Γιάσιον κἀκεῖθεν πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Οἱ Λέχοι διὰ νὰ εἰρηνοποιήσουν μὲ τοὺς Ὀθωμανούς, ζητοῦν τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' οὐκ εἰσακούονται.

Λαμβάνει καὶ ἕτερον ὁρισμὸν ὁ Δοσίθεος μὲ 30 πουγγεῖα διὰ τὴν λιτανίαν, ἣν μόνοι ἐποίουν καθ' ἑκάστην ἑσπέραν οἱ Φράροι, καὶ ἤρξαντο ποιεῖν πρῶιον οἱ Ῥωμαῖοι, εἶτα μετ' αὐτοὺς οἱ Φράροι.

Εἶτα διελθὼν Νικομήδειαν καὶ Προύσην καὶ Δαμασκόν, ἦλθε πάλιν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔτει 1678 σεπτεμβρίῳ καὶ ἀνακαινίζει τὸ μοναστήριον τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, καὶ οἰκοδομεῖ καὶ τὰ ἀντιστηρίγματα τῆς ἐκκλησίας, ἀλείψας τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀνοίξας τὴν μεγάλην θύραν καὶ θυρίδας, καὶ ποιήσας τὸ ἱπποστάσιον, νάρθηκα, καὶ ἄλλα πολλὰ καλλωπίσας.

Ἑνοῦνται Φράροι καὶ Ἀρμένιοι κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ πέμπουσιν ἄρζι τοῦ μουτεβελὶ εἰς τὸν βεζίριν· ὅπερ μαθὼν ὁ Δοσίθεος ἔρχεται δρομαῖος εἰς τὴν πόλιν, ἀπαντᾷ τὰ κακά, καὶ οὐδὲν ἀνύουσιν οἱ ἐχθροί, καίτοι πολλὰ ὑποσχεθέντες.

Ἀπέρχεται ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Βλαχίαν, ὄντος αὐθέντου Σερπάνου τοῦ Καντακουζηνοῦ, εἶτα εἰς τὸ Γιάσιον· εἶτα ἐπανακάμψας εἰς τὴν πόλιν πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ πουγγεῖα 64 ἔτει 1681 κατὰ μῆνα ἰαννουάριον πρὸς ἐλάφρωσιν τοῦ χρέους τῶν Ἰβηρικῶν μοναστηρίων· ἦσαν γὰρ χρέει βαρυτάτῳ ὑποκείμενα, καὶ μόνον τὸ χρέος τοῦ μοναστηρίου τοῦ Σταυροῦ, ὅπερ ἔχουσιν οἱ Ἴβηρες ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ὑπέκειτο εἰς χρέος γροσίων 94 χιλιάδων, καὶ οἱ δανεισταὶ Τοῦρκοι ἐζήτουν τὰ ἄσπρα καὶ ἐσφράγιζαν καὶ ἠνόχλουν τὸ μοναστήριον, καὶ οἱ Φράγγοι καὶ οἱ Ἀρμένιοι ἐβουλεύοντο πληρῶσαι τοῖς δανεισταῖς τὰ ἄσπρα καὶ λαβεῖν τὰ μοναστήρια τῶν Ἰβήρων, οἱ μὲν Φράγγοι τὸν ἅγιον Νικόλαον, οἱ δὲ Ἀρμένιοι τὰ λοιπά. Ἀπῆλθεν οὖν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Ἰβηρίαν χάριν ἐλεημοσύνης διὰ τὰ χρέη τῶν ῥη-

θέντων τῆς Ἰβηρίας μοναστηρίων, καὶ ἀπάρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα φευρουάριον, ἔφθασε διὰ θαλασσης εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, κἀκεῖθεν διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Θεοδοσιούπολιν, κἀκεῖθεν εἰς τὸ Κάρσι πόλιν τῆς Ἀρμενίας, κἀκεῖθεν εἰς τὸ Τίφλιζι, μητρόπολιν τῆς ἄνω Ἰβηρίας, ἰουνίου ζ', καὶ ἐκεῖ ἐδιόρθωσε τὰ περὶ τοῦ χρέους τῶν μοναστηρίων αὐτῶν.

Οἱ Φράγγοι δίδωσι λιβέλον τῷ σουλτάνῳ ἔτει 1681 διά τινος παπιστοῦ Χαλεπλῆ, ζητοῦντες δοθῆναι αὐτοῖς τὸν Ἅγιον Τάφον, Γολγοθᾶν καὶ Ἀποκαθήλωσιν καὶ τὸ ἐν τῇ Βηθλεὲμ σπήλαιον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ὑποσχεθέντες πολλὰς χιλιάδας φλωρίων καὶ τὰ εἰς τὸ τζαμὶ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτι χίλια πενῆντα γρόσια ἀνὰ ἔτος. Ὁ σουλτάνος ἔπεμψε τὸν λιβέλον εἰς τὸν βεζίριν, ὅστις ἐδίωξε τοὺς Φράγγους· ἀλλ' ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰάκωβος πεισθεὶς συμβουλαῖς τινων, ἔγραψεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν συνοδικῶς μετὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων τῷ Δοσιθέῳ ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπολογηθῆναι· ὅθεν ἐλθὼν ἔδωκεν πουγγεῖα 14, καὶ λαμβάνει ὁρισμὸν κατὰ τῶν Φράγγων.

Ὁ ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Τάφου ἄνευ ἀδείας τοῦ κριτοῦ ἀνακαινίζει τὴν ἐκκλησίαν, τὴν οὖσαν ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Ποιμένων τῷ κειμένῳ ὑπὸ τῇ Βηθλεὲμ ἔτει σωτηρίῳ 1681, καὶ ἀκολουθεῖ ζημία πουγγείων 10.

Ὁ πασᾶς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ ἔτη ἑπτὰ ζημιοῖ τὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλὴμ γρόσια χιλιάδας 70· καὶ τῷ ἔτει 1682 ἔστειλεν ὁρισμὸν ὁ Δοσίθεος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ διωρθώθησαν αἱ καινοτομίαι τῶν κριτῶν, αἱ κατὰ τοῦ θρόνου, καὶ τὰ λοιπὰ κάκιστα ἤθη αὐτῶν.

Τῷ ἔτει 1683 κινοῦνται οἱ Φράροι ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει κατὰ τοῦ Δοσιθέου, ζητοῦντες αὐτοὺς εἶναι πρώτους· ἀλλὰ παραστάντος τοῦ Δοσιθέου ἐδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ βεζίρι οἱ Φράροι.

Ὁ προρρηθεὶς βαρταπέτης Ἐλεάζαρ κινεῖται κατὰ τοῦ Δοσιθέου, ὑποσχεθεὶς πολλὰ πρὸς ἀπόκτησιν τῶν Χαπαισιακῶν οἰκημάτων· ἀλλ' ἀπεβλήθη καὶ διὰ τοῦ Δοσιθέου ἐξώσθη καὶ τῆς ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ ἐπισκοπῆς, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Περσίαν ἐγέ-

νετο καθολικὸς τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας κἀκεῖσε τὴν μιαρὰν ψυχὴν ἐξέμεσεν ἔτει 1692.

Τοῦ βεζίρη Καρᾶ Μουσταφᾶ πασᾶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῇ Βιέννῃ ἧτταν ἀναιρεθέντος, ὁ πασᾶς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔλαβε παρὰ τοῦ θρόνου πολλὰ χρήματα.

Ἐκρημνίσθη τὸ τεῖχος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ὁ ἡγούμενος ἀνεκαίνισεν αὐτό, ἀλλ' ὁ τότε ἀνθύπατος κρημνίζει τὸν τοῖχον, καὶ τοὺς πατέρας εἱρκτῇ παραδίδωσιν. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ὁ Δοσίθεος ἐξοδεύει πουγγεῖα 32 πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶν καὶ οἰκοδομὴν τοῦ τείχους, καὶ ἀγοράζει καὶ τὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ μετοχίου οἰκήματα.

Εἶτα ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τῷ ἔτει 1685 πληρώνει τὸ χρέος τοῖς δανεισταῖς διὰ τὰ χρέη τῶν Ἰβηρικῶν μοναστηρίων γρόσια χιλιάδας 94, δοὺς καὶ τῷ πασᾷ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς πληρωμῆς φλωρία χιλιάδας ἕξ, καὶ δοὺς καὶ τοῖς δανεισταῖς διὰ νὰ ἐξισασθοῦν διὰ τὰ λοιπὰ γρόσια 50000.

Εἶτα ἀνακαινίζει τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα τὴν ἐκ τοῦ νοτίου μέρους πτῶσιν ἐπαπειλοῦσαν, καὶ ποιεῖ τοῖχον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς ἐκκλησίας ἕως τοῦ ἀσκητηρίου τοῦ ἁγίου Σάβα, κτίζει καὶ τὸ ἀσκητήριον καὶ τὸ κουβούκλειον, στρώννυσι τὴν περὶ τὸν ναὸν αὐλὴν μετὰ πλακῶν· οἰκοδομεῖ τοῖχον ἀπὸ τῆς ἔξω θύρας ἕως τοῦ ἔξω πύργου· ἀνακαινίζει δύο ἐκκλησίας καὶ οἰκίας ἑπτὰ κατὰ νότον· κτίζει ἔσωθεν τῆς θύρας κλίμακα λίθινον, καὶ οἰκίαν καινὴν διὰ τοὺς ξένους· ἀνακαινίζει τὸν πύργον τοῦ Δαμασκηνοῦ· σκεπάζει τὴν ἐκκλησίαν τὴν μεγάλην· ἀνακαινίζει τοὺς λοιποὺς τοίχους καὶ τὰς δεξαμενὰς πλὴν τῶν κελλίων· ὑψοῖ τρεῖς πῆχας τὸν μέγαν τοῖχον τὸν ἀπὸ τοῦ ἐπάνω πύργου ἕως τοῦ Χρυσοστόμου· καὶ τελειώνει ταῦτα πάντα ἀπὸ ἰουλίου μέχρι νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1686, δαπανηθέντων πουγγείων εἰκοσιτεσσάρων. Εἶτα διορίσας τὴν ἀνακαίνισιν τῶν μοναστηρίων τῶν Ἰβήρων καὶ μάλιστα τοῦ Σταυροῦ, τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, κρημνισμὸν ἐπαπειλούντων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ ἐν διαστήματι ἐνιαυτοῦ ἀνεκαινίσθησαν αὐτά τε καὶ τὰ λοιπὰ τρία, δηλαδὴ τὸ τῶν ἁγίων Θεοδώρων,

*

τὸ τῆς ἁγίας Ἄννης καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῇ Ἑβραΐδι· καὶ ἐξωδεύθησαν διὰ αὐτὰ πουγγεῖα 40.

Πρὸ δὲ τούτων ἐν Γιασίῳ ὢν ὁ Δοσίθεος τῷ ἔτει 1680 καὶ εἰδὼν τοὺς Μολδάβους τύπον ἔχοντας, ἔδωκε γρόσια 600 ἱερομονάχῳ τινὶ Μητροφάνῃ καὶ κατεσκεύασε τύπον καινόν, καὶ δοὺς ἀναλώματα τυποῦται τὸ βιβλίον τοῦ Νεκταρίου κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα, καὶ τὸ βιβλίον Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης τῷ ἔτει 1683 ἐπὶ τοῦ Δούκα βοεβόδα.

Κινοῦνται καὶ πάλιν οἱ Φράροι μὲ τὸν πρέσβυν τῶν Φραντζέζων λαβεῖν παρὰ τῶν Ῥωμαίων τὰ προσκυνήματα, προσθέντες καὶ τό, ὅτι διὰ τὸν ἐν Γιασίῳ τύπον καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων τυπωθέντα βιβλία ἐκινήθη ὁ κράλης τῆς Λεχίας εἰς πόλεμον· ἀλλ' ἀπέβαλεν αὐτοὺς ὁ βεζίρις.

Θανόντος δὲ τοῦ πρέσβεως ἐκείνου, ἐλθὼν ὁ νέος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπιχειρεῖ καὶ πάλιν λαβεῖν τὰ προσκυνήματα, φέρων περὶ τούτων καὶ γράμματα τοῦ ῥηγὸς τῆς Φράντζας· ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδὲν ἴσχυσαν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ βεζίρης τῷ ῥηγὶ τῆς Φράντζας, ὅτι θέλει πέμψει ἄρχοντα εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ νὰ ἐξετάσῃ, τίνος ἐστὶ τὸ δίκαιον, τῶν Ῥωμαίων δηλαδὴ ἢ τῶν Φράγγων. Ὁ Δοσίθεος ταῦτα μαθὼν ἐνέτυχε τῷ βεζίρι μετὰ τοῦ ἑρμηνέως Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ πρωτογουνάρεως Μανολάκι Καστοριανοῦ συνεπιφέρων καὶ τὸν ὕστερον διαδεχθέντα αὐτὸν ἀρχιμανδρίτην τότε Χρύσανθον, καὶ ἔδωκε τῷ βεζίρι σαμουρόγουναν καὶ 500 βενέτικα χρυσᾶ, δεόμενος νὰ μὴν στείλῃ ἐξεταστὴν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀλλ' ὁ βεζίρης, καίτοι βοηθῶν τοῖς Ῥωμαίοις διὰ τὸ δίκαιον, φοβούμενος ὅμως τοὺς Φραντζέζους, μήπου ἑνωθῶσι μὲ τοὺς Γερμανούς, καθ' ὧν ἐπολέμει ἡ βασιλεία, καὶ ἐλπίζων κινηθῆναι καὶ αὐτοὺς κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὡς ὑπισχνοῦντο, χαριζόμενος τοῖς Φραντζέζοις ἔστειλεν ἀγᾶν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐξεταστὴν τῷ ἔτει 1686.

Φθάσας οὖν αὐτὸς καὶ δωροδοκηθεὶς ἱκανῶς αὐτός τε καὶ πάντες οἱ κατοικηταὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἄραβες Τοῦρκοι, λαμβάνει ἄρζι μαγζάρι, ἐσφραγισμένον παρὰ πάντων καὶ μαρτυρούντων, ὅτι νὰ ἦσαν τῶν Φράγγων ὁ Γολγοθάς, ἡ Ἀποκαθήλωσις, τὸ Κουβούκλειον, ἡ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καμάρα τῆς Ἀναλήψεως, καὶ ἐν τῇ Βη-

θλεὲμ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον, ἡ μεγάλη ἐκκλησία, ἡ νότιος αὐλὴ καὶ ὁ κῆπος, καὶ ὅτι νὰ ἔλαβεν αὐτὰ ὁ Θεοφάνης ἀδίκως πρὸ πενῆντα χρόνων καὶ ὁ Δοσίθεος τὸ Κουβούκλιον πρὸ ἕνδεκα χρόνων· καὶ ἀντιφάσκοντας τοὺς πατέρας δέρει ἀπανθρώπως καὶ διώκει μετὰ ρομφαίας ἐσπασμένης. Καὶ ταῦτα μὲν αὐτοῦ τὰ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Ἀλλ' ἐπανελθὼν πρὸς τὸν βεζίριν ὄντα ἐν τῷ Σιρμίῳ, οὐδὲν ἤνυσεν· καὶ τῷ ἔτει 1687 ἔλαβεν ὁ Δοσίθεος χάτι σερίφι τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη περὶ τῶν ἀδικιῶν τῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἡ ἔξωσις τοῦ σουλτάνου καὶ ὁ θάνατος τοῦ βεζίρη ἐκώλυσαν τὰ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καλά.

Καθαιρεθέντος γὰρ τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ δ' καὶ βασιλεύσαντος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Σουλεϊμάνη τοῦ β', ἐγένετο βεζίρις αὐτοῦ ὁ Νισαντζῆ Ἰσμαὴλ πασᾶς· καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας ἐλθὼν ἐζήτησε τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ παρ' αὐτοῦ, ὅστις ἀπεκρίθη μὲ τό: οὐ γίνεται· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐξώσθη, καὶ ἔγινεν ἀντ' αὐτοῦ ἐπίτροπος ὁ Τεκὶρ Δαγλὶ Μουσταφᾶ πασᾶς, καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ σουλτάνου εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ἀπῆλθε δὲ καὶ ὁ πατριάρχης Δοσίθεος μὲ τὸ νὰ ἐζητοῦσαν καὶ πάλιν οἱ Φραντζέζοι ἀπὸ τὴν βασιλείαν τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔλαβε μὲν χάτι σερίφι παρὰ τῆς βασιλείας ὁ Δοσίθεος διὰ τὰ λοιπὰ προσκυνήματα, ἡ δὲ ἐκκλησία ἡ μεγάλη τῆς Βηθλεὲμ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ σπήλαιον τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἔμειναν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Φράγγων. τῷ ἔτει 1689 κατὰ μῆνα ἀπρίλλιον· καὶ συνέτριψαν τὸ τέμπλον τῆς ἐν τῇ Βηθλεὲμ μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπερ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη διὰ τεχνίτων Χίων κατεσκεύαζεν ὁ Δοσίθεος πολυεξόδως· κατέσκαψαν δὲ καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν τὴν ἐν τῇ ἔμπροσθεν τοῦ Ἁγίου Τάφου καμάρᾳ, ἔνθα οἱ πατριάρχαι διανέμουσι τὸ ἅγιον φῶς· ἐκρήμνισαν δὲ καὶ τὸν σταυρὸν καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Βηθλεὲμ καὶ κατεπάτησαν, ὡς δῆθεν Ῥωμαίων. Ἐφυγάδευσαν καὶ τοὺς πατέρας εἰς τὴν Δαμασκὸν διὰ τὰς κατ' αὐτῶν συκοφαντίας· καὶ ὁ πατριάρχης Δοσίθεος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ἀποστείλας ὁρισμὸν ἀσφαλείας μετήνεγκεν αὐτοὺς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Πατριαρχεύσαντα οὖν τὸν Δοσίθεον ἔτη ὅλα τριάκοντα πρὸς τοῖς ὀκτώ, καὶ πρὸς τὰς οὐρανίους μεταβάντα μονὰς ἔτει σωτηρίῳ 1707, διεδέχθη κανονικῶς ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Χρύσανθος ὁ Νοταρᾶς· περὶ οὗ ἐν τῷ ἑξῆς βιβλίῳ, ἣν θεὸς διδῷ, γενήσεται λόγος.

— Ἔτει σωτηρίῳ 1670 καὶ τοῦ χιτζρὲ (Эгира) 1081.

Παναγιώτης ὁ Νικόσιος δραγομάνος τῆς Πόρτας ἐτύπωσεν εἰς τὴν Ὀλάνδα τὴν Ὀρθόδοξον Ὁμολογίαν· ὅστις καὶ διατρίβων ἐν τῇ Κρήτῃ μετὰ τοῦ βεζίρι ἔλαβε τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ὁμολογίας βιβλία καὶ ἔπεμψεν αὐτὰ τῷ τανῦν πατριαρχεύοντι οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Μεθοδίῳ πρὸς τὸ διανεμηθῆναι δημοσίως τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ.

Τὸν πάπαν Κλήμεντα τὸν ἔννατον θανόντα διεδέχθη Κλήμης ὁ δέκατος ἀπὸ Ῥώμης ἔτει σωτηρίῳ 1670 ἀπριλλίου τῇ κθ'. Ὁ Κλήμης ὁ ἔννατος εἶχε γένῃ πάπας τῷ ἔτει 1667· καὶ ἐπὶ τῶν προκατόχων του καὶ ἐπὶ τούτου ἐπραγματεύετο εἰς τὴν Κίναν ἡ χριστιανικὴ πίστις ἀπὸ ἔτους 1479 ἀρξαμένη. Τούτῳ γὰρ τῷ ἔτει ὁ Ἀλιαδὶν πέϊς βασιλεὺς τῆς Κίνας ἐζήτησε συμμάχιαν κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Παδὰκ πέϊ ἀπὸ τὸν φατίχιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως σουλτὰν Μεχμέτην. Οἱ κατοικηταὶ οὖν τῆς Κίνας ἔχοντες συναναστροφὴν μὲ μερικοὺς Ἰησουΐτας ἔγιναν χριστιανοί, καὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν πολλοὶ τῶν ἐπάρχων καὶ ἐφόρων τοῦ βασιλείου καὶ τοὺς ἄλλους ἔπειθον μὲ τὸ ἴδιον παράδειγμα τὴν εἰδωλολατρείαν καταλιπεῖν, καὶ πολλὰ βιβλία ἰδιώματι σινικῷ ἐν ὅλῳ τῷ βασιλείῳ διεσπάρησαν, τὰ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου θεμέλια περιέχοντα· καὶ ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ πανταχοῦ τῶν Σινικῶν ἐπαρχιῶν ἐξηπλώθη, καὶ ἐκτίσθησαν καὶ ἐκκλησίαι. Ἀλλ' ἐν τούτοις οἱ βούζιοι, ἤτοι οἱ ἱεροτελεσταί, φθονήσαντες τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπίδοσιν ἀντέστησαν τοῖς βιβλίοις, καὶ διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανισάντων ἐκίνησαν ἀπηνέστατα. Εἶτα παυσαμένου τοῦ διωγμοῦ ἐθεμελιώθη πάλιν ὁ χριστιανισμός, καὶ ὁ βασιλεὺς διὰ προγράμματος διασπείρεσθαι τὸν χρυστιανισμὸν συνεχώρησε, καὶ ἡ βασιλὶς αὐτοῦ βαπτισθεῖσα Ἑλένη μετωνομάσθη, καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς Κωνσταντῖνος, καὶ πολλοὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ἐβαπτίσθησαν. Ἀλλ' αὖθις νέα καταγὶς τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ αὔξησιν ἐκώλυσεν,

ἕως οὗ ἐπιδραμόντες οἱ Σκύθαι τὴν Σίναν ἔτει σωτηρίῳ 1795(?) ὁ μὲν βασιλεὺς ἀγχόνῃ τὸν βίον κατέστρεψεν ἀπὸ τοῦ φόβου, ὁ δὲ νέος βασιλεὺς τῶν Ταταρων ἐν ταῖς Σίναις ἀγασθεὶς τὸν Ἰησουΐτην Ἀδὰμ Ἀσχάλων διὰ τὴν τῶν μαθημάτων καὶ τεχνῶν ἐμπειρίαν εὐνοϊκῶς δι' αὐτοῦ τοῖς χριστιανοῖς ἔκειτο, καὶ προγράμματι ἐκέλευσε σινικῷ τε καὶ ταρταρικῷ χαρακτῆρι γραφέντι καὶ ἐν ὅλῳ τῷ βασιλείῳ ἀναγνωσθέντι πληθυνθῆναι τὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν· ἀλλ' οὐκ ἐξέβη τὸ πρᾶγμα εἰς ἔκβασιν διὰ τοὺς μετὰ ταῦτα κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ διωγμούς, πῇ μὲν τῶν εἰδωλολάτρων, πῇ δὲ τῶν μουσουλμάνων, καὶ τὴν σήμερον λίαν εὐάριθμοι χριστιανίζουσιν ἐν ταῖς Σίναις κἀκεῖνοι οὐ κατὰ τὴν ἁγίαν ἀνατολικὴν καὶ ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν παπιστικήν. Ὁ δὲ προρρηθεὶς Κλήμης ὁ δέκατος ὁ ἀπὸ Ῥώμης ἐφ' ὅλης τῆς ἐπισκοπῆς του οὐδὲν ἄλλο ἐφρόντισεν, εἰ μὴ πολλοὺς τῶν μεταγενεστέρων διὰ χρηματολογίας ἁγίους κεχειροτονηκέναι.

Καὶ τοῦτον διαδεξάμενος ὁ πάπας Ἰννοκέντιος ὁ ἑνδέκατος ἀπὸ τὸν Κόμον πόλιν τῆς Ἰταλίας ἔτει σωτηρίῳ 1676 σεπτεμβρίου κα' οὐδὲν ἄλλο πρεπωδέστερον ἡγεῖτο, ὡς προείρηται, εἰ μὴ ἔριδας μάχας καὶ πολέμους ἐγείρειν ἐν τοῖς τῶν χριστιανῶν ἡγεμόσιν, ἀλλὰ καὶ συνθήκας αὐτοῖς ἐμποιεῖν κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν καὶ συμφέρον.

О Россіи.

Ἔτει 1664. Ἔγινε σύνοδος ἐν Μόσχᾳ. Ἀνάγνωθι τὸν τόμον ταύτης τῆς συνόδου καταστρωθέντα καὶ ἐν τῷ κώδικι τῷ κειμένῳ ἐν τῇ ἐν τῷ μετοχίῳ τῶν Ἱεροσολύμων β' βιβλιοθήκῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

— Τῷ δὲ ἔτει 1653 προσήχθη τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Παϊσίῳ καὶ τῇ συνόδῳ ἐκ τῆς Μοσχοβίας ἡ τοῦ πατριάρχου αὐτῆς Νίκωνος ἐρώτησις. Καθῃρέθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ Νίκωνος χρημάτων ἕνεκα πολλοὶ τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἀντ' αὐτῶν προεχειρίσθησαν ἄλλοι, ὡς τὰ ἐν τοῖς κώδιξιν ὑπομνήματα αὐτῶν δηλοῖ.

— Ἔτει 1630. Ἀκούσαντες οἱ Ῥῶσσοι τὰς τῶν Ἰησουϊτῶν κατὰ τοῦ Λουκάρεως συκοφαντίας ἔπεμψαν πρὸς Θεοφάνην τῶν Ἱεροσολύμων πατριάρχην, διάγοντα τότε ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολ-

δαβίας, ἐρωτῶντες, εἰ ἀληθῆ ταῦτα οἱ Ἰησουῖται φασίν. Πρὸς οὓς ὁ Θεοφάνης κεφάλαια ιϛ' συνταξάμενος ἀμέτοχον τὸν σοφώτατον Κύριλλον καὶ τὴν ἀνατολικὴν τῆς τοιαύτης συκοφαντίας εἶναι ἀπέδειξεν.

— Ὁ πατριάρχης Μεθόδιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως σὺν τῷ Ἱεροσολύμων Νεκταρίῳ ἀναθέματι καὶ ἀφωρισμῷ Παΐσιον Λειγαρήδην τὸν Χῖον καὶ τὰ αὐτοῦ συγγράμματα, τουτέστι τὴν ἑρμηνείαν τῆς θείας λειτουργίας τὴν πρὸς βοήθειαν τῶν νεωτερισμῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰ κατὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἰδίως τὰ κατὰ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου καὶ μάλιστα ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα. (Ὅρα Δοσιθ. βιβλ. ια'. κεφ. ια'.) Ἀλλ' ὕστερον μεταγνοὺς ἀπελθὼν εἰς τὴν Μοσχοβίαν ἔγραφε λατινιστὶ πολλὰ κατὰ Λουθηροκαλβινιστῶν, καὶ ζηλωτὴς κατὰ Νίκωνος ἐχρημάτισεν. Καὶ ἐλθὼν εἰς Κίεβον ἐδίδαξε πολλὰ ὀρθὰ καὶ ὠφέλιμα, καὶ ἐν πολλοῖς κεφαλαίοις ἔγραφε λατινιστὶ τό, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται. Ἔγραψε δὲ λατινιστὶ καὶ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα, καὶ σώζονται ταῦτα ἐν τῇ κατὰ τὸ Κίεβον μητροπόλει, ἔνθα καὶ ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει κεκοίμηται.

— Въ концѣ сей книги содержатся: Ἔθιμα τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας:—

α) Τὰ περὶ τοῦ βασιλέως. β) τὰ περὶ τὸν βεζίρι. γ) περὶ τῶν τζαούσιδων. δ) περὶ τὸν μουφτὴν καὶ οὐλεμάδες. ε) ὀφφίκια τῆς βασιλείας. ϛ) βασιλικὸς στόλος. ζ) πολεμικὰ τάγματα. η) περὶ Ἀραβίας καὶ Αἰγύπτου καὶ ὄρους Λιβανίου, θ) Τατάρων. Ἀρβανιτῶν. ια') Ἔθιμα τινῶν ἐπαρχιῶν. ιβ) Βλαχία κατάστιχος τῶν ἐξόδων αὐτῆς. Авторъ въ 1764 году былъ протоспаөаремъ въ Валахіи и потому хорошо зналъ дѣла сего княжества.

Вообще исторія его занимательна. Это богатый матеріалъ для исторіи христіанскаго Востока.

8 февр. 1861 г.
Джуванія.

Βιβλίον ἔννατον

περιέχον τὰ ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Γαβριὴλ τοῦ τρίτου, τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος, μέχρι τέλους τῆς πρώτης πατριαρχείας Σα-

μουὴλ τοῦ ἀπὸ Δέρκων συμβάντα ἐν διαστήματι ἐτῶν 67. Συνετέθη ἐν τῇ πατρῴᾳ ἑστίᾳ τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστένου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. ͵αψπβ'.

Это — хронографъ. Подъ каждымъ годомъ, начиная съ 1702-го, записаны событія въ Константинополѣ, Турціи, Молдавіи, Валахіи, Россіи и Персіи. Авторъ подробно изложилъ исторію Петра I и достаточно зналъ дѣла Россіи и ея топографію.

Выписки изъ этого хронографа, сдѣланныя мною въ самой Джуваніи въ 1861 году, здѣсь переставляются по порядку предметовъ, какъ видите:

О патріархатѣ Константинопольскомъ:

Въ 1714 году Порта увеличила денежный взыскъ съ Константинопольскаго патріарха при возведеніи его на каѳедру, и стала получать съ этой поры 50 пунговъ (500 піастр. ×50 пунг. =25,000 піастр.)

Τότε διωρίσθη γνώμῃ κοινῇ τῶν ἀρχιερέων, νὰ πληρώσουν αὐτοί, ὁ μὲν 4, ὁ δὲ 3, καὶ καθεξῆς κατὰ εἰσοδήματα ἐπαρχιῶν. καὶ ἀκολουθεῖ αὕτη ἡ ζημία καὶ μέχρι τῆς σήμερον (1782) Καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτὸ δίδουν καὶ εἰς τὸ ὀτζάκι τῶν ποσταντζίδων καθ' ἡμέραν ἀπὸ ὀκάδες κρέας ἐφ' ὅλον τὸν χρόνον. Καὶ εἰς τὸν γενόμενον πατριάρχην διὰ τὴν νέαν πατριαρχείαν ἀντὶ τῶν πάλαι διδομένων 3000 φλωρίων, ἤτοι 16 πουγγείων πρὸς τὸ ἥμισυ κοστίζει τώρα ἡ πατριαρχεία εἰς τουρκικὰς δόσεις ἐπιτρόπου καὶ ἄλλων προυχόντων πουγγεῖα 80. Ἔσθ' ὅτε δὴ καὶ περισσότερα...

— Ἔτει 1719. Οἱ περισσότεροι τῶν κατοικούντων τοῦ Φαναρίου κατέλυον τὴν τεσσαρακοστὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Τοῦτο ἐγένετο πρὸ πολλοῦ καὶ μὲ κατηγορίαν τῶν νηστευόντων κατὰ τῶν καταλυόντων. Ὅθεν ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας ἐστοιχάσθη νὰ εὕρῃ τὸν τρόπον, ὁποῦ καὶ οἱ καταλύοντες τὴν τεσσαρακοστὴν νὰ μὴν ἐνέχωνται, ὡς παραβάται τῆς ἐκκλησιαστικῆς προσταγῆς καὶ παλαιᾶς συνηθείας, καὶ οἱ νηστεύοντες νὰ μὴν ἁμαρτάνουν κατηγοροῦντες καὶ κρίνοντες τοὺς ἀλλοτρίους οἰκέτας. Συμβουλευ-

θεὶς οὖν περὶ τοῦ πρακτέου μετὰ τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων, εὑρέθη εὔλογον, νὰ γένῃ ἀπόφασις συνοδικὴ τό, νὰ νηστεύουν ὅλοι κάθε χρόνον μόνον δώδεκα ἡμέρας καὶ ὄχι περισσότερον. Συγκροτεῖται οὖν σύνοδος πολλῶν ἀρχιερέων καὶ μαζίλιδων καὶ κληρικῶν καὶ προεστώτων τῶν ἐκκλησιῶν. Παρῆν καὶ ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Χρύσανθος. Οἱ πακάλιδες καὶ ψαράδες, ὁποῦ πρὸ ἡμερῶν τινων εἶχαν ἀκούσῃ ὅτι μέλλουν νὰ χαλάσουν τὴν τεσσαρακοστὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τοὺς εἶχε κακοφανῇ, διατὶ δὲν θέλει πωλεῖται ἀφθόνως ἡ μουροῦνα καὶ τὸ χαβιάρι τους, ἔτρεξαν τόσοι εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ὁποῦ ἐγέμισεν ὅλη ἡ αὐλὴ ἀπὸ πακάλιδες, καὶ ἄρχησαν νὰ φωνάζουν μεγαλοφώνως καὶ αὐθαδῶς τό, ὅτι θέλουν νὰ χαλάσουν τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Οἱ συνοδικοὶ φοβηθέντες τὴν κατακραυγὴν καὶ τὰ ἀκόλουθά της, μόλις τοὺς ἐδυσώπησαν, καὶ τοὺς κατέπεισαν νὰ ἀναχωρήσουν· καὶ διελύθη ἡ σύνοδος χωρὶς καμμίαν ἀπόφασιν.

— Ἔτει 1720. Ἀναθεματίσθη παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Μεθόδιος διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Καστορίας, ἐν ἐπαρχίᾳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, ὡς ἄθεος. Перехвачены были письменные уроки его.

— Τῷ αὐτῷ ἔτει κατεκάη ὅλον τὸ Φανάρι καὶ Πετρίκαπι, καὶ ἀκολούθως καὶ ἡ μεγάλη ἐκκλησία καὶ τὰ πατριαρχικὰ σπήτια, καὶ ὅλα τὰ πέριξ πατριαρχικὰ κατοικήματα. Ἀνηγέρθη οὖν ἐκ θεμελίων ἡ μεγάλη ἐκκλησία πλατυτέρα καὶ ἐπιμηκεστέρα τῆς πρώτης. Ἐκτίσθη δὲ καὶ τὸ σέτι, ἐφ' οὗ ᾠκοδομήθη τὸ συνοδικὸν καὶ τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων, καθὼς φαίνονται μέχρι τῆς σήμερον.

— Ἔτει 1720. Ἤκμαζεν ἐν τούτοις τὸ σχολεῖον τῆς Πάτμου, συστηθὲν πόνῳ καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ διδασκάλου Μακαρίου ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἀμισθὶ διδάσκοντος τοὺς αὐτόχθονας τῶν νέων. Ἡ φήμη τῆς τῶν μαθητευομένων προκοπῆς διασπαρεῖσα μετεκαλέσατο καὶ πολλοὺς μαθητὰς ἀλλοδαπεῖς καὶ τοσούτους, ὥστε μὴ ἔχειν ποῦ κατοικῆσαι ἐν τῷ σχολείῳ, κειμένῳ παρὰ τῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀνήγειρεν διὰ ἐκ θεμελίων 20 ὀντάδες λιθοκτίστους ὁ προρρηθεὶς Μανουὴλ Ὑψηλάντης εἰς κατοικίαν τῶν ξένων μαθητῶν.

Τὸ σχολεῖον αὐτὸ τῆς Πάτμου ηὔξησε καὶ εὔγαλε μαθητάς, οἵτινες ἔγιναν καὶ διδάσκαλοι εἰς ἄλλα νέα σχολεῖα ἄνδρες προκομένοι καὶ ἐναρέτου πολιτείας. Τοιοῦτος ἐγένετο καὶ ὁ εἰς τὸ νεοφανὲς σχολεῖον τῆς Σμύρνης διδάσκαλος χρηματίσας Ἱερόθεος. — Ἔχει μέχρι τῆς σήμερον (1782) σὺν θεῷ τὴν σύστασίν του μὲ μαθητὰς οὐκ ὀλίγους τὸ σχολεῖον τῆς Πάτμου καὶ τὰ ἀπ' αὐτοῦ πηγάσαντα καὶ συστηθέντα νέα σχολεῖα εἰς οὐκ ὀλίγα μέρη.

— Ἔτει 1720. Ἤκμαζε τὸ σχολεῖον τῆς πόλεως· καὶ τὰ μὲν φιλοσοφικὰ παραδίδοντο παρὰ τοῦ διδασκάλου Ἰακώβου, τὰ γραμματικὰ τῆς πρώτης τάξεως παρὰ τοῦ Κριτίου, τὰ τῆς δευτέρας παρὰ τοῦ Διδασκαλάκη, ἀνδρῶν τῳόντι πολυμαθῶν τε καὶ περιφήμων.

— Ἔτει 1730. Πυρκαϊὰ μεγίστη καὶ εἰς τὰ ἔξω τοῦ Παλατᾶ καὶ εἰς τὰ ἔσω τῆς πύλης. Κατεκάη ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Σιναϊτῶν, τὸ μετόχιον τοῦ Ἁγίου Τάφου ὁ ἅγιος Γεώργιος, ἡ ἐκκλησία τοῦ Παυλίνου, ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τὸ Παρμάκαπι, καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀρχιστρατήγου εἰς τὴν Τουρόπετραν, αἱ πᾶσαι ἐκκλησίαι ἕνδεκα. Διὰ νὰ κτισθοῦν ὅλαι αὐταὶ ἐζήτησε φερμάνι ὁ Μανουὴλ Ὑψηλάντης παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ παρεχώρησεν αὐτῷ, ἅπερ εἶχε πάρη παρ' αὐτοῦ πουγγεῖα 120. Δοθέντος οὖν τοῦ φερμανίου, ἀνηγέρθησαν αἱ ἕνδεκα ἐκκλησίαι ἐκ θεμελίων μὲ τοὺς τοίχους τῆς αὐλῆς των καὶ μὲ τὰς ἀναγκαίας πρὸς κατοικίαν οἰκοδομάς. Ἡ δὲ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ τὸ μετόχιον τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐκτίσθησαν μεγαλήτερα τῶν πρώτων. Τὰ δὲ 120 πουγγεῖα ὁ Μανουὴλ Ὑψηλάντης τὰ ἔλαβεν ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας αὐτάς, ἀπὸ μιᾶς ἑκάστης τὸ ἀνάλογόν της, καὶ παρὰ τοῦ κὺρ Χρυσάνθου ἔλαβε δι' αὐτὰ 40 πουγγεῖα καὶ 20 παρὰ τῶν Σιναϊτῶν, ὡσὰν ὁποῦ εἰς αὐτὰς τὰς δύο ἐκκλησίας ἐκτίσθησαν καὶ σπήτι πατριαρχικὸν καὶ κελλία περισσότερα.

— Ἔτει 1738. Πυρκαϊὰ εἰς τὸ Πετρίκαπι. Ἀπέρχεται ὁ ἐπίτροπος κατὰ τὴν συνήθειαν διὰ τὸ σβέσιμόν της. Καίονται τὰ πατριαρχικὰ σπήτια, συνεκάησαν δὲ καὶ πολλοὶ κώδικες τοῦ πατριαρχείου ὁποῦ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τοὺς βάλουν ἐν τῷ λιθοκτί-

στῳ οἴκῳ. Σβέννυσι τὴν πυρκαϊὰν ὁ ἐπίτροπος, καὶ δὲν ἐκάη θεῷ ἐλέει ἡ ἐκκλησία, οὔτε τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων, οὔτε τὸ συνοδικόν. Ὁ ἐπίτροπος ὡς γυλάργυρος ἤλπιζεν ἀπὸ τὸν πατριάρχην Νεόφυτον ἀμοιβὴν χρηματικὴν καὶ μεγάλην διὰ τὸ σβέσιμον τῆς πυρκαϊᾶς, ὡσὰν ὁποῦ ἐκεῖνος ἔδωσε, κατὰ τὴν συνήθειαν, ἀπὸ ἄσπρα ὅμως τοῦ μηροῦ, εἰς τοὺς γενιτζάρους καὶ μάλιστα τοὺς τουλουμπατζίδες, ὁποῦ συνέτρεξαν διὰ τὸ σβέσιμον, εὐάριθμα τινὰ χρήματα. Κατιδὼν οὖν ὅτι ὁ πατριάρχης Νεόφυτος δὲν τὸν ἔστειλεν ἄσπρα, ἔκαμε τὸν λεγόμενον παρ' Ὀθωμανοῖς ναλετλεμέ, διὰ νὰ μὴν κτισθῇ πλέον ποτὲ ὁ πατριαρχικὸς οἶκος, καθὼς καὶ δὲν ἐκτίσθη ἕως τώρα. (1782 ἔτ.)

— Ἔτει 1745. Τὸ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος πλησίον τοῦ Ἄθωνος ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἶναι κτήριον τοῦ ἁγίου Παύλου υἱοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου Μιχαὴλ Ῥαγκαβὲ βασιλέως Ῥωμαίων, τοῦ αὐτοῦ λέγω, ὁποῦ ἔκτισε καὶ τὸ Χλωροποτάμη διὰ χειρὸς τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ἔκτισεν ὕστερον διὰ χειρὸς τοῦ τότε κράλι τῶν Βουλγάρων, ὅστις εἶχε γυναῖκα τοὔνομα Ἑλένην τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥωμανοῦ, καὶ παρ' αὐτοῦ ὁ Παῦλος, ὡς ἅγιος, ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος προσκληθεὶς ἐπῆγεν εἰς Βουλγαρίαν καὶ τὸν ἐχριστιάνισε καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς κατοικοῦντας τῆς Βουλγαρίας. Διὰ δὲ τὴν ἀγάπην καὶ μεσιτείαν τοῦ ἁγίου Παύλου ἔστειλεν ὁ κράλις καὶ ἔκτισεν τὸ μοναστήριον αὐτό, τὸ ὀνομαζόμενον τοῦ ἁγίου Παύλου εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὁποῦ ἠσκήτευσε ἐλθὼν μετὰ τὴν ἀποτελείωσιν τοῦ Χλωροποτάμου. Εἰς αὐτὸ λοιπὸν τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Παύλου ὁ κράλις πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀφιέρωσε καὶ πεντὲξ κομάτια τιμίου ξύλου, ὁποῦ εἶχαν χαρίση εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων, διὰ νὰ εἰρηνεύωσι, καὶ νὰ μὴν τοὺς πολεμοῦσι, τὰ ὁποῖα τὰ ἐσύνθεσε, τὰ ἐκόλησε καὶ τὰ ἔβαλε μέσα εἰς ἕνα σταυρόν, ὁποῦ ἐκατασκεύασε, τὸν ὁποῖον τὸν ἔχουν τώρα οἱ Ἁγιοπαυλῖται. Τοῦτον οὖν σταυρὸν λαβὼν ὁ σκευοφύλαξ, ὁ καὶ ἀρχιμανδρίτης, ἀπῆλθε χάριν ἐλεημοσύνης εἰς τὴν Μοσκοβίαν ἐπὶ τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ, ἥτις χάριν εὐλαβείας ἐξεκόλησε καὶ ἐπῆρεν ἕνα κομάτι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τίμια ξύλα, μακρὸν ὡς ἕνα ἁρμὸν τῶν δακτύλων, ὡς εἶναι

καὶ τὰ ἄλλα, καὶ δι' αὐτὸ ἔκαμε τὴν θήκην πολύτιμον· ἔδωκε δὲ καὶ χρυσόβουλλον, νὰ λαμβάνῃ τὸ μοναστήριον τοῦτο τοῦ ἁγίου Παύλου ἀπὸ τὴν Μοσκοβίαν κατ' ἔτος 100 ῥούμπλια.

Ἔτει 1746. Ὁ Πεκίου Ἰωαννίκιος ὁ Καρατζᾶς μὴ καλῶς διοικήσας τὴν ἐπαρχίαν καὶ δι' ὑπερτάτων ἀναλωμάτων ἀρχιερατικῷ τε καὶ ποιμενικῷ ἐπαγγέλματι ἐπᾳδόντων κατάχρεος ὢν καὶ μηκέτι δυνάμενος ἀπολογεῖσθαι τοῖς δανεισταῖς, ἀλλὰ φεύγων καὶ κρυπτόμενος, πολεῖ τὴν ἐπαρχίαν Πεκίου τῷ χολῷ Γαβριήλ, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν οἰκουρεῖ. Ἤκουσα αὐτοῦ μετὰ τούσδε τοὺς χρόνους πολλάκις, ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ παρελθόντος κατὰ τῶν Γερμανῶν πολέμου λαϊκὴν στολὴν ἔχων καὶ καθοπλισμένος συμπεριφέρων καὶ ἄλλους πολεμιστὰς νὰ ὥρμησε πολλάκις κατὰ ἐχθρῶν Νέμτζων καὶ νὰ ἐπολέμησε κατ' αὐτῶν, καὶ τεμὼν τὴν κεφαλὴν ἑνὸς ἐπήγαγεν τῷ ἐπιτρόπῳ Ἀϊβὰς πασᾶ λέγων, ὅτι κεφαλὴ Νέμτζου καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τζελέγκι, καὶ παρ' ὅλον τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου περιήρχετο καθωπλισμένος μὲ τὸ τζελέγκι, καὶ ἕτοιμος πρὸς πόλεμον νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν. Въ 1747 году ему дали Халкидонскую епархію.

1751 ἔτει. Εἰς τὸ Κατιρλὶ Αὐξέντιός τις διάκονος ἤρξατο διδάσκειν τῷ λαῷ περὶ τοῦ παπισμοῦ, διαλεγόμενος καὶ ἀναιρῶν τὰς παπιστικὰς καινοτομίας, καὶ σὺν αὐτοῖς ἠρνεῖτο καὶ τὸ βάπτισμα τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐθέσπιζεν ἀποφαντικῶς, ὅτι δεῖ ἀναβαπτίζεσθαι τοὺς ἐκ τῆς παπιστικῆς θρησκείας προσερχομένους τῇ καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξῳ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ. Ὁ πατριάρχης Κύριλλος τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ἀκούσας ἐσιώπα διὰ τὸ πρὸς τοὺς παπιστὰς μῖσος· ὡς τόσον ηὔξανον δσημέραι οἱ ἀκροαταὶ τοῦ Αὐξεντίου· καὶ γὰρ δολίως ὑπεκρίνετο καὶ τὸν προφήτην. Ἡ μὲν γὰρ διδαχὴ ἐγίγνετο κοινότερον ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ ἰδίου οἴκου εἰς τὸν πρὸ τοῦ οἴκου ἱστάμενον ὄχλον ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, οὐκ ἐνετύγχανε δέ τινι πρὸ τοῦ ἐξομολογηθῆναι. Καὶ ὁ πνευματικὸς εὐθὺς διὰ τοῦ διορισθέντος πιστοῦ ἐμήνυεν αὐτῷ ἐγγράφως τό τε ὄνομα καὶ τὴν πατρίδα, καὶ τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἐξομολογηθέντος. (Ἦσαν δὲ οὐκ ὀλίγοι οἱ τοιοῦτοι πνευματικοί, πάμπολλοί τε οἱ τοιοῦτοι πιστοί.) Εὐθὺς

οὖν μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν ἐρχομένῳ πρὸς τὸν Αὐξέντιον τῷ ἀνθρώπῳ ἔλεγεν αὐτῷ ἐκεῖνα τὰ πάντα. Ὅστις ἀκούων τὸ ὄνομά του ἀπὸ ἄνθρωπον, ὁποῦ ποτὲ πρότερον δὲν εἶδεν, ὁμοίως καὶ τὰς λοιπάς του πράξεις, ἐνόμιζεν αὐτὸν προφήτην. Εὐγῆκεν οὖν τὸ ὄνομα τοῦ Αὐξεντίου, ὅτι ἔχει προορατικόν, καὶ ὠνομάσθη ὅσιος καὶ ἐκτήσατο μεγίστην ὑπόληψιν διὰ ἁγιότητα, καὶ συνέτρεχον ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἀκούειν τῆς διδαχῆς αὐτοῦ, ἐξομολογεῖσθαι καὶ ἐντυγχάνειν αὐτῷ πρὸς ἀσπασμὸν τῆς χειρὸς καὶ πρὸς τὸ τυχεῖν εὐλογίας τε καὶ εὐχῆς. Καὶ ἦν καθ' ἡμέραν σύρροια πλήθους εἰς τὸ Κατιρλὶ πλείστη ὅση, καὶ οἱ πνευματικοὶ ηὔξησαν ἐπὶ πολύ, καὶ τὸ εἰσόδημα τῶν ἐξομολογουμένων ἦν οὐκ ὀλίγον.

— Ἔτει 1752. Ὁ πατριάρχης κὺρ Παΐσιος προστάττει τὸν Αὐξέντιον νὰ παύσῃ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀναβαπτισμοῦ, ἀλλ' αὐτὸς οὐκ ἀκούει. Ἐμηνύθη καὶ συνοδικῶς καὶ ἅπαξ καὶ δίς, ἀλλ' οὐ πείθεται. Καὶ τοῦ πλήθους ἡ σύρροια καθ' ἡμέραν ηὔξανεν. Ἐπέμφθη καὶ ὁ διδάσκαλος Κριτίας ὁμιλῆσαι μετ' αὐτοῦ καὶ πεῖσαι αὐτὸν τὰ εἰκότα, καὶ μικροῦ ἐδέησε φονευθῆναι τὸν Κριτίαν ὑπὸ τοῦ πλήθους, ὅθεν φυγῇ τὴν σωτηρίαν εὗρε.

Ἦτον νὰ θαυμάσῃ τινὰς διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ κακοῦ τοῦ διὰ τὸν Αὐξέντιον. Καί γαρ οὐ μόνον οἱ χυδαῖοι καὶ ἀμαθεῖς δίκην χειμάρρου συνέτρεχον, ἀλλὰ καὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχόντισσαις, λόγῳ μὲν παρεργείας διὰ νὰ τὸν ἰδοῦν καὶ νὰ τὸν ἀκούσουν, ἀλλ' ἐπανακάμπτοντες ἐκεῖθεν τὸν ἐδικαίωναν καὶ δυσηρεστοῦντο εἰς τὴν τοῦ πατριάρχου Παϊσίου καὶ τῆς συνόδου κατ' αὐτοῦ κακὴν ὑπόληψιν· ὡς τόσον ὁ Αὐξέντιος ἠπείθει εἰς τὰς πατριαρχικὰς καὶ συνοδικὰς συμβουλάς τε καὶ ἐπιταγάς, ἀλλὰ καὶ παροιγὼν τους ἐκύρηττε παπιστὰς καὶ πατριάρχην καὶ ἀρχιερεῖς, στηλιτεύων αὐτοὺς ἀνυποστόλως καὶ ἀνερυθριάστως αἱρετικοὺς μεγάλῃ τῇ φωνῇ, καὶ πότε ἐπαινῶν τὸν Κύριλλον, ὡς ὀρθόδοξον. Δὲν ἔμεινε χριστιανὸς εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα, καὶ τῶν ἐντοπίων καὶ τῶν ξένων, ὁποῦ νὰ μὴν ἀπῆλθεν εἰς τὸ Κατιρλί, καὶ πάντες ἐπῄνουν αὐτόν, καὶ τὰς κατὰ τοῦ πατριάρχου καὶ ἀρχιερέων κατηγορίας ἀκούοντες οὐκ ἠγανάκτουν καὶ ἐπῄνουν τὸν ὅσιον.

— Ἔτει 1753. Ὁ Αὐξέντιος ὡς τόσον εἰς τὸ Κατιρλὶ πολλὰ καὶ ποιεῖ καὶ διδάσκει, καὶ κατὰ τῶν ἀρχιερέων οὐκ ὀλίγους ἐλέγχους ἐπισορεύει, καὶ ἀναβαπτισμὸν Ἀρμενίων καὶ παπιστῶν κηρύσσει. Ὁ ὄχλος ἐδέχετο τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀναβαπτισμοῦ. Ὁ κὺρ Παΐσιος καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα μὴ προξενήσωσι νέα σκάνδαλα μεταξὺ ἡμῶν, Ἀρμενίων καὶ παπιστῶν, πολιτευόμενοι ἀπεσιώπων τὸ πρᾶγμα, καὶ τὴν τοιαύτην τοῦ Αὐξεντίου διδασκαλίαν ἐκώλυον, ὅστις αὐτοὺς διὰ τοῦτο ὡς παπιστὰς ἐστηλίτευε. Ταῦτα βλέπων ὁ ὄχλος ἤρξαντο μισεῖν πατριάρχην τε καὶ ἀρχιερεῖς.

Ἡ Πόρτα κατιδοῦσα τὸ ἄτοπον τοῦ Αὐξεντίου καὶ μὴ δυναμένη διὰ τὴν εἰς τὸ Κατιρλὶ σύρροιαν τοῦ ὄχλου νὰ τὸν σηκώσῃ παρρησίᾳ, μεταχειρίζεται δόλον. Ὅθεν ἀπέστειλε ὀφφικιάλιόν τινα μποσταντζῆ νύκτωρ, νὰ τὸν προσκαλέσουν εἰς ἀντάμωσιν τοῦ ἄνακτος. Ἐπίστευσεν αὐτὸς τῇ προτάσει διὰ τὸ φύσει φιλότιμον. Ὅ τε παρὼν ὄχλος ἀκούσαντες τὴν ἀντάμωσιν τοῦ ἄνακτος καὶ ἐλπίσαντες μεγάλα τινὰ ἐσομένα καλὰ ἔστερξεν, νὰ πηγαίνῃ. Ἐμβάντα οὖν εἰς τὸ πλοῖον τῇ νυκτὶ τοῦ σαββάτου καθ' ὁδὸν πνίξαντες κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς προσταγήν, ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Τῇ ἐφεξῆς κυριακῇ οἱ ὄχλοι μεγάλην ἔκβασιν ἐλπίζοντες ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀντάμωσιν ἦλθον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἐπιτρόπου μαθεῖν τὰ κατὰ τὸν ὅσιον. Μηδεμίαν οὖν εἴδησιν λαβόντες ἥψαντο τῆς πρὸς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἔφθασαν ἐκεῖ μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ὅπου ἐπαρχιῶται τινὲς τοῦ Σοφίας ὄντες εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατριαρχείου προσεκλαίοντο καὶ δεύτερον κατὰ τοῦ μητροπολίτου αὐτῶν. Ὁ ἀρχιδιάκονος τοῦ πατριάρχου Μελέτιος (ὕστερα ὁ Βυδδίνης καὶ Ἐφέσου) καταβὰς εἰς τὴν σκάλαν, ἀναχωρεῖν αὐτοὺς ἐκεῖθεν προσέταττε· μὴ πεισθέντας προστάττει τῷ γιασακτζῇ διῶξαι τους μεγαλοφώνως βοῶντας τό· ἰστεμέϊς, ἤτοι τὸν Σοφίας μητροπολίτην. Οἱ παρευρεθέντες αὐξεντιανοὶ κατιδόντες ὅτι κἂν αὐτοὶ διώκονται ὑπὸ τοῦ γιασακτζῆ, ὡς οἱ ἐνάγοντες, καὶ νομίσαντες, ὅτι τὸ ἰστεμέϊς νὰ λέγεται περὶ τοῦ πατριάρχου Παϊσίου, ἤρξαντο καὶ αὐτοὶ καταβοᾶν τὸ ἰστεμέϊς, ἤτοι δὲν τὸν θέλομεν· ἐντὸς ὀλίγου δὴ συναχθέντος πολλοῦ πλήθους τῶν αὐξεντιανῶν, καὶ πάντων κραυγαζόντων μεγάλῃ τῇ φω-

νῆ τὸ ἰ σ τ ε μ έ ΐ ς ἐννοοῦντες τὸν πατριάρχην, ὥρμησαν λοιπὸν καὶ ἐπάνω εἰς τὸν ὀντᾶ τοῦ πατριάρχου, καὶ τὸν κατέβασαν δέροντες. Ἡ κουστωδία τοῦ Φαναρίου ἔτρεξεν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἠλευθέρωσε τὸν πατριάρχην ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ὄχλου· καὶ ἂν δὲν ἤθελεν ἔλθῃ, ἐφονεύετο βέβαια ὁ κὺρ Π α ΐ σ ι ο ς· ὡς τόσον λυτρώσασα ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Πόρταν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, νὰ ὑπάγουν καὶ αὐτοί. Ὁ κὺρ Π α ΐ σ ι ο ς ἀπῆλθε διὰ θαλάσσης. Οἱ αὐξεντιανοὶ ἕως οὗ νὰ φθάσουν ἀπὸ τὸ Φανάρι εἰς τὴν Πόρταν διὰ ξηρᾶς, ἔγιναν ὑπὲρ τοὺς 5000. Φθάσαντες ἠρωτήθησαν, τί θέλουν· καὶ ἀπεκρίθησαν, ὅτι δὲν θέλουν πατριάρχην τὸν Π α ΐ σ ι ο ν, ἀλλὰ τὸν Κ ύ ρ ι λ λ ο ν. Ὁ Κ ι α γ ὰ π έ ΐ η ς ἐζήτησε νὰ ἀναβοῦν ἀπάνω δύο οἱ πλέον γέροντες, ἠρώτησε τὰ ὀνόματα καὶ τὰς τέχνας καὶ τοὺς μαχαλάδες των, καὶ ἀκούσας παρ' αὐτῶν, ὅτι θέλουν τὸν Κ ύ ρ ι λ λ ο ν τὸν ὄντα εἰς τὴν Χάλκην, μετεπέμψατο.

Ἐλθόντα τὸν Κ ύ ρ ι λ λ ο ν [ ] τὴν χλαμύδα διὰ τὴν πατριαρχείαν· καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον μόνον μὲ τὸ ἀλάϊ τῶν συνηθισμένων τζαουσάδων, τὸν δὲ Π α ΐ σ ι ο ν ἔστειλεν εἰς τὴν Χάλκην εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας, ἔτος ἓν καὶ μῆνας τρεῖς πατριαρχεύσαντα τανῦν δ'.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀνεσκολοπίσθησαν εἰς τὴν σκάλαν τοῦ Φαναρίου οἱ δύο ἐκεῖνοι, ὧν τὰ ὀνόματα κατεγράφησον παρὰ τοῦ Κιαγά πέϊ ὁ Ἰ ω ά ν ν η ς γούναρης δηλαδὴ καὶ ὁ Π α ν τ α ζ ῆ ς Κ α ζ α ν τ ζ ή ς.

Οἱ ἀρχιερεῖς τὸ ἀλλόκοτον τοῦ πράγματος ἐκδειματούμενοι ἦλθον τρέμοντες εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ πατριάρχου.

Διὰ σύστασίν του συνίστησιν ὁ Κ ύ ρ ι λ λ ο ς ἐπιτροπὴν τοῦ Κοινοῦ παρ' ἐπιτρόπων βαναύσων καὶ τὰ ὁσίου ὑπεραγαπώντων.

— Ἔτει 1754. Ἐνόμιζον οἱ πάντες ζῶντα τὸν ὅσιον, οὐκ εἰδότες τὴν μιαιφονίαν του. Κηρύττεται ὁ ἀναβαπτισμὸς παρὰ τοῦ πατριάρχου Κ υ ρ ί λ λ ο υ, καὶ τύποις ἐκδίδωσι πόνημα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὁ Κυζίκου Ἀ ν α ν ί α ς καὶ ὁ Δέρκων Σ α μ ο υ ὴ λ πάσχουν, νὰ τὸν καταπείσουν τὴν ἀποχὴν τοῦ ἀτόπου· ἀλλ' οὐδὲν ἀνύσαντες κατατρέχονται ὕστερον διὰ τὸ σταθερὸν τῆς γνώμης καὶ ἀμετάθετον.

— Ἔτει 1755. Δεινῶς φέροντες οἱ ἀρχιερεῖς τὰ τοῦ πατριάρχου κατὰ τοῦ ἀναβαπτισμοῦ κινήματα κινοῦνται κοινῶς πρὸς ἔξωσίν του. Γνωσθέντος τοῦ κινήματος, ὑπερισχύει αὐτὸς διὰ τοῦ Σιμεὼν ἀρχιτέκτωνα, ἑνὸς τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ, κτίζοντος τότε τὸ τζαμὶ Νουρ-Ὀσμανιέ, καὶ φορέσας καβάδι ἔρχεται εἰς τὸ πατριαρχεῖον μὲ τὸ συνηθισμένον τουρκικὸν ἀλάϊ. Ἐλθόντας οὖν εἰς προσκύνησιν τοὺς ἀρχιερεῖς σιδηροδεσμεῖ καὶ πέμπει εἰς τὰς ἐπαρχίας των, καὶ καταγράφει εἰς τὸ διβὰν καλεμὶ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς ἐξορίας τῶν ἀρχιερέων, περιγράφων τὰς κατ' αὐτῶν πλείστας ὅσας κατηγορίας, καὶ τὸ ὄφελος τῆς χρονοτριβῆς των εἰς τὰς ἐπαρχίας των διὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἐπαρχιωτῶν τους. Μεταπεμφθεὶς γὰρ ὁ Κύριλλος εἰς τὴν αὐλὴν εἶχε κριθῆ μετὰ τῶν ἀρχιερέων, ἀφ' οὗ ἔδωκαν τὸ κατ' αὐτοῦ λιβέλον ἐνυπόγραφον καὶ ἐσφραγισμένον μὲ τὰς ὑπογραφὰς καὶ σφραγῖδας των, καὶ δικαιωθεὶς εἰς τὴν κρίσιν, διὰ τοῦτο ἀνέλαβε τὸν θρόνον, ὥστε εἶχε δύναμιν πολλὴν κατὰ τῶν ἀρχιερέων, ὡς συκοφαντησάντων δηλαδή.

— Ἔτει 1760, φευρουαρίῳ. Ἦτον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν σχολεῖον γραμματικῶν μαθημάτων. Τώρα συνεστήσατο ὁ πατριάρχης καὶ σχολεῖον διὰ φιλοσοφικὰ καὶ θεολογικὰ μαθήματα, διορισθεὶς φιλοσοφικὸς διδάσκαλος ὁ κὺρ Εὐγένιος. Δὲν ἐτελεσφόρησε σχολεῖον αὐτὸ διὰ πτῶσιν τοῦ πατριάρχου. Ὁ Ἰωαννίκιος πατριαρχεύσας τὸν διδάσκαλον Εὐγένιον ὑποδοχῆς καὶ περιθάλψεως οὐκ ἠξίωσεν, καὶ ὁ μισθός του δὲν ἐπληρώνετο. Ὅθεν ἀπάραντος αὐτοῦ τὸν ἀπρίλλιον τοῦ ἑξῆς ἔτους, διελύθη καὶ τὸ φιλοσοφικὸν αὐτὸ σχολεῖον, μόλις παραταθὲν μῆνας 17, καὶ ἔμεινε μόνον τὸ γραμματικόν.

— Ἔτος 1763. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Σαμουὴλ ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου Χαμζὰ πασᾶ τό, νὰ γένῃ ὁρισμὸς μὲ χάτι σερίφι, διὰ νὰ διαιρεθῇ ἡ βοῦλα τοῦ πατριάρχου εἰς τέσσαρα, καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος νὰ κρατῇ ὁ πατριάρχης, τὰ δὲ λοιπὰ τρία τρεῖς ἀρχιερεῖς τῶν ἐγκρίτων. Ἔγινε.

— Ἔτει 1764. Ἐσυνήθιζον οἱ πατριάρχαι πρὸ πολλοῦ, νὰ εὐγάλουν τὸν χρόνον πέντε δίσκους, ἤτοι τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανίων, τὴν κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, τῆς Σταυροπροσκυνήσεως,

τῶν Βαΐων καὶ τοῦ Πάσχα, καὶ ἔδιδον εἰς αὐτοὺς καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες φλωρία ἀπὸ δέκα ἕως 4, ἐσφραγισμένα καὶ ἐπιγεγραμμένα μὲ τὴν βοῦλαν καὶ τὸ ὄνομα ἑκάστου. Ἔδιδε καὶ ὁ χύδην λαὸς ὅ,τι ἠδύνατο, μέχρι καὶ τοῦ λεγομένου παρά. Πρὸς δὲ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἱερομόναχοι, οἱ ἐμβατικιάζοντες τὰς ἐκκλησίας τῆς πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Καταστένου εἶχον χρέος κατὰ παλαιὰν συνήθειαν κομίζειν τῷ πατριάρχῃ ἕκαστος αὐτῶν τὴν ἀποκρέω ὄρνιθας 20, καὶ τὴν τυρινὴν καϊμάκια, καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῶν βαΐων ἰχθύας τῶν μεγάλων, καὶ τὸ Πάσχα αὐγὰ καὶ ἀρνία, καὶ ἀπὸ αὐτὰ ὅλα ἐμοίραζεν ὁ πατριάρχης εἰς ὅλα τὰ ἀρχοντικὰ σπήτια τοῦ Φαναρίου. Φιλότιμος οὖν καὶ μεγαλοπρεπὴς ὁ κὺρ Σαμουὴλ δὲν κατεδέχθη ὅλον τὸν χρόνον νὰ εὐγάλη τοὺς δίσκους, κατήργησε καὶ τὴν κακὴν αὐτὴν συνήθειαν τῆς τηλεσφορᾶς ὀρνίθων τε καὶ τῶν λοιπῶν, κατιδών, ὅτι οἱ ἱερεῖς, ὁποῦ τὰ ἔφερναν αὐτά, μόλις εἶχαν τό, τί νὰ ζωοτρεφοῦν οἱ μὲν μὲ τὰ τέκνα τους, οἱ δὲ ἱερομόναχοι ἑαυτοὺς θρέψαι οὐκ ἠδύναντο. Съ той поры понынѣ, 1782, все это не обычно—говоритъ историкъ Коминнъ.

— Ἔτει 1764. По случаю тяжбы Ивира, Лавры и Ватопеда, ἀπῆλθεν εἰς τὸ Ὄρος ἄρχων τις τῶν Τουρκῶν πρὸς ἀπαρίθμησιν τῶν καλογήρων... Смотри это у меня въ числѣ Дѣеписаній св. Горы Аѳонской подъ №

— Ἔτει 1766. Οἱ χρεωφειλέται οἱ ἀπὸ δωροδοκιῶν ἔχοντες λαβεῖν ψευδῶς τε καὶ ἀδίκως παρὰ τῶν ἀρχιεπισκόπων Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν δίδωσι λιβέλον περὶ τῶν δικαίων αὐτῶν προσκλαιόμενοι· κρίνονται ὑπὸ τοῦ Μουσουνογλοῦ, καὶ ἀποφασίζεται, ὅτι τὰ χρέη τὰ δι' ἰδίων ὁμολογιῶν τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιεπισκόπων Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν νὰ μὴν ζητοῦνται. Μετὰ ἓξ μῆνας ἔδωκαν λιβέλον οἱ αὐτοὶ τῷ ἄνακτι συκοφαντοῦντες τό, ὅτι κατατρώγει ὁ πατριάρχης Σαμουὴλ τὸ εἰσόδημα τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων· ἔγινε προσταγή, νὰ ἐξεταχθῇ τὸ πρᾶγμα.

— Ἔτει 1767. Γενομένης οὖν ἐξετάσεως διὰ τὴν ἁρπαγὴν τοῦ εἰσοδήματος Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν, καὶ τοῦ ψεύδους φανέντος τῇ μαρτυρίᾳ τῶν ἐπισκόπων τῶν δύο αὐτῶν θρόνων, ἐπεκυρώθη κατὰ τὴν αἴτησιν ἐκείνων μὲ χάτι σερίφι τό, νὰ προστεθοῦν ἐκεῖ-

νοι οἱ δύο θρόνοι τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ἐγένετο εὐτυχῶς τῇ ιε′ ἰαννουαρίου μὲ πολλὴν δόξαν καὶ κέρδος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ μὲ τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀζημίωτον τῶν ἐν τοῖς δύο αὐτοῖς κλήμασι μητροπολιτῶν τε καὶ ἐπισκόπων.

— Ἔτει 1768. Τῇ πέμπτῃ νοεμβρίου συνελθόντες ἀρχιερεῖς τε καὶ λαϊκοὶ ἐξελέξαντο τὸν Λαρίσσης Μελέτιον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν αὐλήν, ἐνεδύσατο τὴν συνήθη χλαμύδα. Ὁ δὲ πατριάρχης Σαμουὴλ ἐξωρίσθη εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἄθω.

Τὰ κατὰ τὸν πατριάρχην Μελέτιον καὶ τὰ τοῦ Ῥωσσικοῦ πολέμου ἐν τῷ ἐφεξῆς δεκάτῳ βιβλίῳ, ἢν θεὸς δίδῳ, καθιστορηθήσεται.

Συνετέθη ἐν τῇ πατρῴᾳ ἑστίᾳ τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστένου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. ͵αψπβ′.

За симъ непосредственно слѣдуетъ:

Τὰ συμβάντα τῷ ἔτει 1764 ἀνὰ τὴν Λεχίαν μέχρι ἔτους 1768.

Κεφάλαιον ιβ′.

Съ 435 страницы до конца— большая статья. Она содержитъ акты дипломатическіе. — Авторъ Комнинъ, хорошо зналъ всѣ политическія и церковныя дѣла. Но откуда онъ взялъ акты о Польшѣ съ 1764 по 1768 годъ, не знаю. Я не читалъ ихъ по недостатку времени.

О патріархатѣ Александрійскомъ

выписки изъ этой девятой книги Комнина смотри въ моемъ собраніи матеріаловъ для исторіи сего патріархата [Имп. Академіи Наукъ № 88].

О патріархатѣ Антіохійскомъ

выписки изъ этой же книги смотри въ моемъ собраніи матеріаловъ для исторіи сего патріархата [Имп. Академіи Наукъ № 81].

О патріархатѣ Іерусалимскомъ

— Ἔτει 1727. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Παΐσιος δίδωσι τῷ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθῳ ἐγκύκλιον συνοδικὴν ἐπιστολὴν ὑπὲρ

βοηθείας τοῦ Ἁγίου Τάφου, προτρέπων τὴν τῶν χριστιανῶν ἐλεημοσύνην καὶ τοὺς ἐμποδίζοντας τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον ἀφορισμῷ καθυποβάλλων κατὰ μῆνα αὔγουστον.

— Ἔτει 1731. Θνήσκει ὁ Ἱεροσολύμων Χρύσανθος, καὶ ἀνάγεται εἰς τὸν θρόνον του ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Μελέτιος. Παλαιοτάτη συνήθεια τῶν ἀρχιερέων τε καὶ πατέρων τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ θρόνου ἐστὶ τό, νὰ ἐκλέγουσι ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ καὶ γνώμῃ κοινῇ τινὰ προκομενέστερον καὶ ἐπαινετότερόν τους εἰς μητροπολίτην Καισαρείας, μὲ σκοπὸν καὶ ἀπόφασιν ἀναντίρρητον τοῦ νὰ εἶναι καὶ νὰ λέγεται παρὰ πᾶσι καὶ διάδοχος τοῦ πατριαρχεύοντος καὶ νὰ δεχθῇ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλὴμ μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον, ὥστε εἰς τὸν θρόνον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου μέχρι τοῦδε ἐφυλάχθη ἀπαρασαλεύτως καὶ χωρὶς κανένα ἐλάττωμα, ἢ ἔλλειψιν, ἢ παραμείωσιν, ἡ ἀποστολικὴ διαδοχή. Γίνεται δὲ τὸ περάτι τοῦ νεοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων μὲ τὸ ἄρζι εἰς τὴν Πόρταν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὅπερ καὶ ἔδωκεν ὁ πατριάρχης Παΐσιος.

— Ἔτει 1757. Ἐκινήθη ὁ Ἱεροσολύμων κὺρ Παρθένιος διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῶν προσκυνημάτων τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐπήραμεν οἱ ὀρθόδοξοι ἀπὸ τοὺς παπιστὰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῆς Γεθσιμανῆς, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως τὰς καμάρας καὶ ἄλλα δύο μέρη. Ἐπεκυρώθη ἡ ἀνάκτησις αὐτὴ μὲ χάτι σερίφι, διὰ τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ὁ Ἱεροσολύμων κὺρ Παρθένιος τῷ μὲν ἐπιτρόπῳ 22 πουγγεῖα, τῷ δὲ Ῥεΐζ ἐφέντι 11 πουγγεῖα, καὶ οὐδενί τι ἄλλο: (ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἔργον αὐτὸ ὑπεσχέθη τῷ ἐπιτρόπῳ 25000 φλωρία καὶ τῷ Ῥεΐσι Πεκὶρ ἐφέντη 10000, ὅστις ἐκινήθη πολλὰ εἰς τὸν ἐπίτροπον διὰ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη) εἰς δὲ τὸν ἐπιστάτην τὸν ἀπελθόντα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ πάρῃ τὰ προσκυνήματα εἰς τὸ ἐκδοθὲν χάτι σερίφι ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν Φραγκῶν, καὶ νὰ τὰ δώσῃ τοῖς ὀρθοδόξοις ἐξωδίασε πολλὰ περισσότερα.

— Ἔτει 1766. Ὁ Ἱεροσολύμων κὺρ Παρθένιος παραλυτικὸς ἤδη ἀπὸ τῆς πρὸ ἐτῶν τινων ἐπιπεσούσης αὐτῷ ἀποπληξίας, εἰδὼν ὅτι ὁ διάδοχός του Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ὑπό-

κειται εἰς ἐπιληψίαν καὶ ἀκολούθως δὲν εἶναι νόμιμον τό, νὰ ἐκτελῇ τὸ μέγα μυστήριον τῆς θείας λειτουργίας, προμυθεύει τό, νὰ μὴν ἐπιπηδήσῃ τις μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχεν εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς του ἄλλον τινὰ ὅμοιον τῷ Ἐφραὶμ τῷ προρηθέντι τήν τε ἀρετὴν καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἔγραψεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ νὰ τὸν χειροτονήσουν Βηθλεέμ, καὶ νὰ τὸν στείλουν εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ τὸν κάμῃ διάδοχον. Ἀλλ' ὁ Καισαρείας δοὺς τὴν εἴδησιν τῷ Σαμουὴλ ἐζήτησε τό, νὰ διαδεχθῇ τὸν θρόνον αὐτός, καὶ ἐζήτει τὸ ἄρζι. Ὑπεσχέθη ὁ Σαμουήλ, νὰ τὸν βοηθήσῃ, ἀλλὰ διὰ τὴν δόσιν τοῦ ἀρζίου ἀνέβαλλε τὸν καιρόν, καὶ ἦσαν προσεκτικοὶ ἀμφότεροι εἰς τό, νὰ ἐμποδίσουν τὴν διαδοχὴν τοῦ Ἐφραίμ. Ὅθεν ἐλθόντα τὰ γράμματα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐν οἷς ἔγραφον οἱ ἐκεῖσε συνοδικοὶ τήν τε χειροτονίαν τοῦ Ἐφραὶμ εἰς μητροπολίτην Βηθλεὲμ καὶ τὴν συγκατάνευσίν τους εἰς τό, νὰ γένῃ πατριάρχης, τὰ ἐκράτησεν ὁ Σαμουήλ, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Παρθένιον εἰς τό, νὰ τὸν κάμῃ διάδοχον. Γνοὺς δὲ ταῦτα ὁ Παρθένιος, ἔγραψέ μοι εἰς τὸ Νεοχώριον, νὰ ζητήσω παρὰ τοῦ Σαμουὴλ τὰ γράμματα καὶ νὰ παρασταθῶ, νὰ μὴν τὸν ἀκολουθήσῃ καμμία ἐναντιότης. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὸν κὺρ Σαμουὴλ ἐζήτησα τὰ γράμματα, ἀνέγνων ἐν αὐτοῖς τό, ὅτι οἱ συνοδικοὶ ὅλοι θέλουν τὸν Ἐφραίμ, καὶ διαδεχθῇ τὸν θρόνον. Ἐπαινέσας τὴν ἐκλογὴν τῶν συνοδικῶν διὰ τὴν προκοπήν τε καὶ ἀρετὴν τοῦ Ἐφραὶμ ἤκουσα τό, ὅτι ἀδικεῖ ὁ κὺρ Παρθένιος τὸν Καισαρείας καὶ τὴν συνήθειαν τοῦ θρόνου, διορίσασαν ἔκπαλαι τὸν Καισαρείας διάδοχον τοῦ Ἱεροσολύμων, ὅστις καὶ εἰς ἡμᾶς ὑπεσχέθη διὰ τὸ ἄρζι νὰ βοηθήσῃ τῷ Κοινῷ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μὲ 24 πουγγεῖα. Ἀπεκρίθην τό, ὅτι ἐπιληπτικὸς ὁ ἄνθρωπος, καὶ παράνομον τό, νὰ λειτουργήσῃ, καὶ ἂν οἱ συνοδικοὶ δὲν τὸν ἤξευραν τοιοῦτον, δὲν ἤθελαν στέρξῃ τό, νὰ μὴν πατριαρχεύσῃ, καὶ τὸν κατέπεισα, ὅτι δὲν εἶναι συκοφαντία ἡ ἐπιληψία. Προσέθετο ὁ κὺρ Σαμουὴλ τό, ὅτι ὡς λέγεται, ἔχει καὶ ἄλλο σφάλμα μὲ τό, νὰ ὑπεσχέθη προσώποις τισὶ λαϊκοῖς τε καὶ ἐκκλησιαστικοῖς ὑπὲρ τὰ 100 πουγγεῖα, διὰ νὰ γένῃ πατριάρχης Ἱερουσαλήμ. Ταῦτα ἀκούσας, ἐζήτησα τὸ ἄρζι διὰ νὰ γένῃ τὸ περάτι τῆς τῶν Ἱεροσο-

λύμων πατριαρχείας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἐφραίμ, καὶ ἀκολούθως νὰ ἐμποδισθῇ εἰς κάθε τρόπον καὶ κακεντρεχῇ ἡ παράνομος ἐπιπήδησις τοῦ εἰς τὸν θρόνον. Δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ δώσῃ ὁ Σαμουὴλ καὶ ἐπρόβαλε νὰ γένῃ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀντιοχείας Φιλήμονος. Ἀπελθὼν οὖν τὸ δεύτερον ὑπεσχέθην τῇ ἀδείᾳ τοῦ κὺρ Παρθενίου εἰς τὸ Κοινὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πουγγεῖα 15 καὶ ἔλαβον τὸ ἄρζι.

— Ἔτει 1767. Θνήσκει ὁ Ἱεροσολύμων κὺρ Παρθένιος, καὶ γίνεται ἡ μετάθεσις τοῦ ἀπὸ Βηθλεὲμ κὺρ Ἐφραὶμ τοῦ προρρηθέντος εἰς τὸν ἀποστολικὸν καὶ πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀνδρὸς τῳόντι καὶ ἐναρέτου καὶ ἐπιστήμονος περί τε τὴν ῥητορικὴν καὶ θεολογίαν, καὶ εἰς ἄκρον δεινοῦ περὶ τὴν μελέτην τῶν γραφῶν. Καὶ ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ἀπῆλθεν εἰς τὴν Σμύρνην εἰς ἐπιστασίαν τοῦ ἐκεῖσε μετοχίου τοῦ Ἁγίου Τάφου.

NB. — Монастырь св. Георгія въ Букарестѣ отданъ былъ св. Гробу воеводой Константиномъ Бранкованомъ.

О Россіи.

— Κίεβον κτισθὲν παρὰ τῶν Ῥωμαίων βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Οἱ κάτοικοι τῆς Οὐκραΐνας λέγοντται Καζάκοι. Οὖννοι ὑπὸ ἀρχηγῷ τῷ Σκύθῃ Μεδιέ, 700 χρόνους πρὸ Χριστοῦ, καὶ Τάταροι πεινασμένοι ἀφέντες τὴν γειναμένην (?), ἦλθον καὶ κατῴκησαν περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Βορισθένους, οὔσας εἰς τὸ Σμολένσκο· καὶ τούτων ἀπόγονοι εἰσὶν οἱ τῆς Οὐκραΐνας κατοικηταὶ Καζάκοι. Ὁ δὲ Μεδιὲ αὐτὸς ὥρμησε εἶτα καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐνίκησε τῶν βασιλέα τῶν Μηδῶν Κυαξάριν. (Откуда Комнинъ почерпнулъ такія свѣдѣнія? Не сказано имъ.)

— Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου ἁρματώσαντες νῆας οἱ Ῥοῦσσοι ὥρμησαν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ νὰ τὴν πολιορκήσουν, καὶ ἐπεφόρτισαν δασμὸν τοῖς βασιλεῦσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Ἦσαν οἱ Ῥοῦσσοι πρὸ τοῦ Πέτρου βαρβαρώτατοι, καὶ ἐν πᾶσι πάντῃ ἀμαθέστατοι ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁ πατριάρχης

των Κωνσταντῖνος, ὁποῦ εἰς Ῥουσσικὴν γλῶσσαν συνέγραψε τὴν ἱστορίαν τοῦ Κιέβου, μαρτυρεῖ, ὅτι εἰς τὴν Ῥουσίαν κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα οὔτε γράψιμον εἶχον, οὔτε γράμματα οὔτε ἀλφάβητον, τὸ ἀπόκτησαν μόλις τῷ ἔτει 987 ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Νικολάου τοῦ Χρυσοβέργη διὰ τοῦ μητροπολίτου τῆς Ῥουσσίας, Ῥωμαίου τὸ γένος. Εἴς τε τὴν ἐκκλησίαν εἰσήχθη ἡ μουσικὴ πρῶτον ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀδελφοῦ Πέτρου Θεοδώρου. Πρὸ τούτου γε οὐκ ἔψαλλον ψάλται εἰς τὰς ἐκκλησίας.

— Ὁ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου πατρὸς τοῦ Πέτρου πατριάρχης Νίκων ἠθέλησε νὰ βάλῃ τὸν θρόνον του εἰς ὑψηλότερον μέρος ἀπὸ τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως· ἐκάθητο εἰς τὸ πλάγι τοῦ βασιλέως, καὶ ἤθελε νὰ μὴν γίνεται οὔτε πόλεμος οὔτε εἰρήνη χωρὶς τὴν συγκατάνευσίν του. Ἡ ἐξουσία του ἐπακουμβοῦσα εἰς τὰ πλούτη του καὶ εἰς τὸν κλῆρον του καὶ εἰς τὸ πλῆθος, ἐβίαζε τὸν βασιλέα, νὰ τὸν ὑποτάσσεται ἀφώριζε πολλοὺς γερουσιαστάς, ὁποῦ δὲν ἐσυμφωνοῦσαν μὲ τὴν γνώμην του εἰς τὰ ἄτοπα ἐπιχειρήματά του. Ἔξω ἀπὸ τὰς ζημίας καὶ συγχύσεις, ὁποῦ ἔκαμναν οἱ πατριάρχαι, δὲν ἦτον ὑποφερτὴ ἡ ζημία καὶ τῶν καλογήρων, καλογραιῶν, μοναστηρίων, μητροπόλεων, ἐκκλησιῶν ἐνοριακῶν, καὶ κληρικῶν. Καὶ καλόγηροι μὲν ἦσαν σχεδὸν 7400, καλογραῖαι 5600, ἐκκλησιαστικοὶ δὲ καὶ κληρικοὶ ἦσαν 200000. Καὶ ἐκ τούτων ἐγίνετο βλάβη μεγίστη διὰ τὴν κατοίκησιν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ αὔξησιν καὶ πληθυσμὸν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοσοῦτον ἀναγκαίων διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ δύναμιν μιᾶς βασιλείας Καὶ οὐ μόνον αὐτό, ἀλλ' ἐγίνετο μεγάλη ζημία καὶ εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τὸ βασιλικὸν καὶ ἔλλειψις τοῦ βασιλικοῦ εἰσοδήματος διὰ τοὺς δούλους, ὁποῦ εἶχον τὸ ἐκκλησιαστικὸν αὐτὸ τάγμα, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐτελεσφόρουν ποσῶς τῇ βασιλείᾳ, ἀλλ' ἐδούλευον αὐτούς τε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς ἀμπέλους (! ! !) αὐτῶν. Καὶ τὰ μὲν μοναστήρια τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους 721500. Αἱ δὲ ἐκκλησίαι τῶν μητροπόλεων καὶ ἐνοριακαὶ εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους ἀνθρώπους 23700. Ὁ κλῆρος εἶχεν ἀνθρώπους 37500, καὶ οἱ ἐπίσκοποι ὄντες τὸν ἀριθμὸν μόνον 22 εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους ἀνθρώπους 116400, ὥστε ὅλη ἡ σοῦμμα τῶν δούλων συν-

εποσοῦτο εἰς 899100, καὶ ἡ ὅλη σοῦμα τῶν ἀνυπάνδρων συνεποσοῦτο εἰς 213000, ζημίαν μεγίστην προξενοῦσα καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὸ εἰσόδημα τῆς βασιλείας.

— Πρὶν τοῦ Πέτρου τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα μόλις ἦτον πέντε μιλιούνια ῥούμπλια. (Τὸ ἕνα ῥούμπλι εἶναι 200 ἄσπρα τουρκικά.)

— Οἱ πατριάρχαι Μοσχοβίας ἀντέλεγον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως. Τοιοῦτος ἐστάθη ὁ Νίκων, καὶ μετ' ἐκεῖνον ὁ Ἰωακείμ. Ὁμοίως καὶ οἱ ἐπίσκοποι εἶχαν οἰκειοποιηθῆ τὸ προνόμιον τοῦ ξίφους, καὶ διώριζον εἰς παιδείαν καὶ εἰς θάνατον τοὺς πταίστας. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἐξουσίαν τους τὴν ὑστέρησεν ὁ Πέτρος, καὶ ἔπαυσεν ἡ κακομεταχείρισις αὕτη. Θανόντος δὲ τοῦ πατριάρχου Ἀδριανοῦ ἐμπόδισε νὰ γένῃ ἄλλος, καὶ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τῇ συνόδῳ, συντεθειμένῃ ὑπὸ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιερέων εἰς διοίκησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων· ὁ μητροπολίτης τῆς Μόσχας διωρίσθη νὰ εἶναι πρόεδρος τῆς συνόδου· καὶ τὸ πατριαρχικὸν εἰσόδημα προσετέθη τῷ βασιλικῷ θησαυροφυλακίῳ διὰ πληρωμὴν τῶν στρατιωτῶν· ὡς τόσον κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ προεξάρχουσα ἦν μὲν ἡ σύνοδος, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐτολμοῦσε, νὰ μὴν ὑποτάσσεται εἰς ἕνα βασιλέα, μήτε νὰ φιλονεικῇ μὲ αὐτόν, ὁποῦ ἤξευρε πολλὰ περισσότερα ἀπὸ λόγου της. Ὁ μονάρχης Ῥοῦσσος δὲν ἦτον τῇ ἀληθείᾳ εἷς τῶν πατέρων τῆς συνόδου, ὅμως ἑρμήνευσε τοὺς νόμους· δὲν ἔπιανε τὸ θυμιατήριον, ἀλλὰ κατεύθυνε τὰς χεῖρας ἐκείνων, ὁποῦ τὸ ἐκράτουν. Καὶ ἐπειδὴ αἱ ἐπαρχίαι του εἶχαν χρείαν κατοικητῶν, καὶ ἡ παρθενία τῶν μοναχῶν καὶ καλογραιῶν ἦτον ἐναντία εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὸ κοινὸν καλόν, τὸν ἐφάνη ἐπιζήμιον ἕνα πλῆθος νέων καὶ νεανίδων νὰ κλείωνται εἰς ἕνα μοναστήριον, καὶ νὰ εἶναι ἀνωφελεῖς πάντη, καὶ νὰ ζῶσι μὲ ἔξοδα ἄλλου τινός. Ὅθεν διώρισε, νὰ μὴν ἐμβαίνῃ τινὰς εἰς τὸ μοναστήρι, ἂν δὲν εἶναι 50 χρονῶν, καὶ νὰ μὴν δέχωνται εἰς τὸ μοναστήρι ποτὲ τινά, ὁποῦ νὰ ἔχῃ καμμίαν ἐπιστασίαν τῆς κοινότητος, εἰς ὁποῖαν ἡλικίαν καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι. Διώρισεν εἰς τὴν Μόσχαν τρία σχολεῖα, ὁποῦ ἐμάνθανον τὰς ξένας γλώσσας... Ἐμετρίασε τὰς τρεῖς μεγάλας τεσσαρακοστάς, διὰ νὰ μὴν ταλαιπωρῆται τὸ στρατιωτικόν του, καὶ βλάπτεται κατὰ

τὴν ὑγιείαν του, εἰς τὰς ὁποίας ἐνήστευον μέν, ἀλλ' ἐμέθουν ἀνενδότως. Ἐμετρίασεν, ἢ ἐσηκώθη τὴν νηστείαν, καὶ κατήργησε τὴν μέθην...

— Οἱ χηρεύσαντες ἱερεῖς ἐπροστάχθησαν, ἂν θέλουν, νὰ πάρουν καὶ δευτέραν γυναῖκα, καὶ ἔχουν ἄδειαν, νὰ ἀφίνουν τὴν ἱερωσύνην.

— Ἔτει 1710. Въ ноябрѣ мѣсяцѣ сего года посланникъ Петра I при Оттоман. Портѣ посаженъ былъ въ Седмибашенный зáмокъ съ 30 домочадцами его. Имущество его было разграблено. Это было по случаю объявленія войны турками Петру I.

— Въ 1718 году Петръ изгналъ іезуитовъ. Εἶχαν εἰσέλθη αὐτοὶ καὶ τῷ ἔτει 1685· ἀλλὰ μετὰ τρία ἔτη ἐδιώχθησαν.

— Ἔτει 1723. Πέτρος ὁ Μέγας εἶχε ζητήση παρὰ τοῦ πατριαρχου Ἱερεμίου τό, νὰ δωθῇ τοῖς Ῥούσσοις ἄδεια, νὰ καταλύουν νηστείας μόνον εἰς καιρὸν πολέμου. Τὸν εἶχε στείλη φιλίας χάριν δύο σορόκια σαμούρα, καὶ τέσσαρας εἰκόνας. Ἐφοβήθη, νὰ τὰς βάλῃ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ τὰς ἔβαλεν εἰς τὸ μοναστηρίδιον τὸ κατὰ τὴν νῆσον τῆς Προποντίδος Πρώτην, ὅπου σώζονται καὶ μέχρι τῆς σήμερον (1782) θαυμασιώταται. Καὶ τότε μὲν διὰ συνοδικοῦ γράμματος συγκατανεύσει καὶ ὑπογραφῇ τῶν ἀρχιερέων ἔδωκαν τὴν ἄδειαν μυστικώτατα. Τανῦν δὲ συγχυθέντες ἐπὶ τῇ τοῦ πατριάρχου δραστηριότητι γράφουσι κατ' αὐτοῦ ἀρζουχάλι τό, πῶς εἶναι μισθωτὸς τῶν Ῥουσσῶν καὶ πῶς τοὺς ἔδωκεν ἄδειαν, νὰ κρεοφαγοῦν, διὰ νὰ ἔχουν δυνάμεις νὰ πολεμοῦν μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ τὸ ἔδωκαν τῷ ἄνακτι μὲ τὸ μέσον τοῦ ἀρχιδιακόνου τοῦ Μαρμαρινοῦ τοὔνομα Ἀνθίμου, ἐνδυθέντος γυναικείαν στολήν. Ἔστειλεν ὁ ἄναξ τῷ ἀρζιχάλι τῷ ἐπιτρόπῳ προστάξας, νὰ τὸν ανασκολοπίσῃ. Εὐθὺς οὖν ἐσηκώθη ὁ πατριάρχης εἰς τὸν Μουζοὺρ ἀγάν. Δραμὼν ὁ Μανουὴλ Ὑψηλάντης εἰς τὸν Μεχμὲτ Κια-γὰ τὸν κατέπεισεν, ὅτι συκοφαντία τὸ πρᾶγμα καὶ σκευωρία τινῶν, ὁποῦ νὰ μὴν κάμνῃ τὰ ζητήματά τους, ἠθέλησαν νὰ τὸν ἀφανίσουν, ἄνθρωπον, ὁποῦ πρὸς χάριν οὐδὲν ἀποφασίζει, καὶ χα-

λιναγωγεῖ καὶ παιδεύει ἀσπόνδως τοὺς εἰς μικρὸν ἀτακτοῦντας. Πληρώνει λοιπὸν 200 πουγγεῖα, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἀντὶ φόνου, ἐφόρεσε καβάδι παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ἐστάλη εἰς τὸ πατριαρχεῖον, προσταχθείς, νὰ ἐπισκέπτεται τὸν ῥαγιάν, καὶ νὰ παιδεύῃ τοὺς ἀτάκτους. Ἐσυγχώρησε τὸν ἀρχιδιάκονον, ἐλθόντα μαρτυρήσαντα τὴν σκευωρίαν, καὶ ὕστερον τὸν ἐπροβίβασε εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Τήνου. Ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς οὐδένα παρηνόχλησε, μόνον τοὺς ἔκαμε νὰ πληρώσουν τὸ ἥμισυ τῆς ζημίας.

— 1725 г. Извлеченіе изъ присяги св. Сνнода Петру I. «Θέλω γνωρίζῃ, πῶς εἶναι κριτὴς ἄκρος αὐτῆς τῆς πνευματικῆς συνελεύσεως».

— Ηὔξησεν ὁ Πέτρος καὶ τὸ βασιλικὸν εἰσόδημα, ἀναβιβάζοντάς το εἰς 13 μιλιούνια ῥούμπλια εἰς καιρόν, ὁποῦ τὸ εὗρε 5 μιλιούνια.

— Αἱ ἐπισκοπαὶ ἦσαν 22· καὶ μὲ ὅλον ὁποῦ ἐπρόσθεσε πολλὰς ἐπαρχίας εἰς τὸ βασίλειόν του, τὰς ἔκαμεν ὀκτώ. Ἐφύλαττεν ἐν εἰρήνῃ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ῥουσσῶν αὐτὸς ὁ ὀλίγος ἀριθμὸς τῶν ἐπισκοπῶν της.

— Ἔτει 1741. Πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ῥουσσικῆς συμφωνίας ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν ὁ πρέσβυς τῶν Μοσκόβων Ὀζνακόβ, εἰσελθὼν τῇ ιζ' τοῦ μαρτίου τοῦ ἔτους 1741, ἕκτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας, τοιᾷδε τῇ παρατάξει καὶ προπομπῇ. Πρῶτον εἰκοσιοκτὼ γενιτζάροι μετζελίδες ταϊφὲς τοῦ Μουζοὺρ ἀγᾶ προεπορεύοντο ἀπὸ δύο δύο, μεθ' οὓς ἠκολούθουν ὁ σούπασις καὶ ὁ χασάσπασις· μεθ' οὓς ἠκολούθουν σαράντα γεδικλίδες μὲ τοὺς μουζεπετζέδες ἀπὸ δύο δύο καὶ αὐτοί· εἶτα δύο τρουμπετάσιδες Μοσκόβοι παίζοντες τὰς ἀργυρᾶς τρουμπέτας· εἶτα δώδεκα γεδέκια μὲ χρυσᾶ τζολτάρια, καὶ ῥάχτια ἐξαίρετα σκεπασμένα μὲ καπλὰν-πόσια· τὸ δὲ δωδέκατον ἦτον ἄξιον θέας, μεγάλο καὶ ὑψηλόν. Εἶτα μία καρέτα μὲ ἓξ ἄλογα μαῦρα, ἐν ᾗ ἐκάθητο ἐπίσκοπος Μόσκοβος· εἶτα ἄλλη καρέτα μὲ ἓξ ἄλογα μαῦρα, ἐν ᾗ ἦσαν αἱ γοῦνες καὶ τὰ ῥοῦχα τοῦ ἐπισκόπου· εἶτα ἱππεῖς ῥαγιτάριδες σσαράντα μὲ πράσινα ῥοῦχα χρυσᾶ ἁρματωμένοι, ἀπὸ τέσσαρες εἰς τὴν ἀράδαν, κρατοῦντες τὰ τουφέκια ὄρθια, φοροῦντες εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφιες μαλαγματοκαπνισμένες σουβλερές, ὡσὰν τῶν παλτα-

τζίδων, μὲ τὴν μάρκαν τῆς Μοσκοβίας· εἶχαν τὴν σημαίαν τοῦ τάγματός των προπορευομένην κόκκινην χρυσῆν κεντιτὴν μὲ μαργαριτάρια, ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου σταύρωσιν· μετὰ τὴν σημαίαν ἦσαν δύο τύμπανα πολλὰ μεγάλα καπλατισμένα μὲ ἀσίμι, καὶ κτυπούμενα ἀπετέλουν ἦχον φοβερὸν τοῦ πολέμου· εἶτα ἠκολούθουν δεκατρεῖς μουσικοὶ πεζοί, παίζοντες οἱ μὲ ἑπτὰν ἀσιμένιες τρουμπέταις, οἱ δὲ πέντε μεγάλους αὐλούς, καὶ ὁ εἷς μὲ φλογέραν λεπτήν. εἶτα ἠκολούθουν ἑβδομήντα ἓξ γρανατιέροι πεζοὶ πορευόμενοι ἀπὸ τέσσαρες μὲ πράσινα ῥοῦχα χρυσᾶ, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφιες ὅμοιαις τῶν ῥαγιτάρων, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἐμπρὸς τὴν σημαίαν τοῦ τάγματος, καὶ κατόπι τέσσαρας ἐπιλέκτους προεστῶτας τοῦ τάγματός των· μεθ' οὓς δύο τύμπανα καὶ αὐτὰ μὲ ἀσίμι, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ τάγματος ἄλλα δύο, καὶ τὰ ἔπαιζαν. ἦσαν δὲ ὅλοι ὡπλισμένοι μὲ ἄρματα, ὁποῦ ἤστραπτον, καὶ ἐκράτουν τὰ τουφέκια ἐπάνω ὀρθά, ὡς νικηταί, ὄχι ὡσὰν οἱ Νέμτζοι κάτω ὡς νικημένοι. εἶτα ἠκολούθουν εἰκοσιοκτὼ σταφιέριδες πεζοὶ μὲ πράσινα χρυσᾶ φορέματα χωρὶς ἄρματα μὲ ἕνα τοποῦζι μόνον ἀσιμένιον εἰς τὸ χέρι, περιπατοῦντες ἀπὸ δύο· εἶτα ἠκολούθουν δεκαὲξ μουσικοὶ ἐκ στόματος ἱππεῖς μὲ καζάκικα ῥοῦχα κόκκινα φορεμένοι, καὶ δύο τρουμπετάσιδες, παίζοντες τὰς τρουμπέτας. εἶτα ἠκολούθουν τριάντα δύο ὡπλισμένοι μὲ ἄσπρα ῥοῦχα χρυσᾶ μὲ καπέλα εἰς τὸ κεφάλι, ὁποῦ εἶχαν ἐπάνω σταυροὺς χρυσοῦς κεντιτούς, σιδηροφορεμένοι μέχρι τῶν γονάτων, οἱ πάντες ἱππεῖς. εἶτα ἠκολούθουν τρία διλ-ογλάνια τῆς αὐλῆς ἔφιππα· εἶτα ὁ δραγομάνος τοῦ πρέσβεως ἱππεὺς μὲ δύο τζοχατάριδες. εἶτα μαρεσιὰλ δι-κόρτε, τουτέστιν ὁ κεχαγιάς του, χρυσοφορεμένος περιτριγυρισμένος ἀπὸ τέσσαρα παιδιὰ ὁλόχρυσα ὁποῦ ἐκρατοῦσαν τοποῦζια ἀσιμένια μακρά, ὡσὰν δεκανίκια· εἶτα εἰκοσιτέσσαρες νέοι χρυσοφορεμένοι εὐγενεῖς, ἐξ ὧν οἱ ἓξ ἦσαν κνέζοι, ἤτοι πεϊζαδέδες, ἀπὸ δύο δύο· ὕστερον εἴκοσι ζεΐμιδες, εἰκοσιοκτὼ τζαουσάδες, ὁ τζαουσλὰρ ἐμινὶς μαζὶ μὲ τὸν δραγομάνον τῆς Πόρτας ἔφιππος μὲ καντερέ, τοποῦζι τζολτάρι χρυσό, καὶ τρεῖς τζοχαδάριδες. εἶτα δύο καπιτζιπασίδες, ἕνας πασᾶς δύο τουγιῶν μὲ ἓξ τουφεκζίδες, ὁποῦ ἐσυνόδευε τὸν ἐλτζὶν ἀπὸ τὰ σύνορα· εἶτα ὁ τζαούσπασις μὲ δέκα

τζοχαδάριδες, προπορευόμενος πολὺ διάστημα ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν ἐλτζίν, εἶτα καὶ ὁ ἐλτζὶς Ῥωμαντζόβ. ἐφοροῦσε ῥοῦχα ἀσπρόχρυσα, εἰς τὸ στῆθος εἶχε σταυρὸν μαλαγματένιον κόκκινον μὲ πετράδια πολύτιμα, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην τῆς καβαλαρίας του τὸ σημεῖον. ἦτον δὲ μὲ στρατιωτικὰ φορέματα. Τριγύρου του ὁ ἐλτζὶς εἶχε σωματοφύλακας, ὀκτὼ δεξιὰ καὶ ὀκτὼ ἀριστερά. Οἱ ὀκτὼ ἐφοροῦσαν σκούφιες κατιφέναις μακρυὲς μὲ πτερὰ καὶ μακρὰ ῥοῦχα χρυσᾶ, καὶ ἐβαστοῦσαν παλτάδες ἀσιμένιους. οἱ ἄλλοι ὀκτὼ ἐφοροῦσαν χρυσὲς σκούφιες μὲ τζουλούφια. εἶτα ἀκολουθοῦσαν οἱ δύο κονσιλιέριδες τοῦ ἰμπερίου, ὁ Βισνακὼβ ἀριστερὰ καὶ ὁ Κανιόλις δεξιά, ὅστις εἶναι νὰ μείνῃ εἰς τὴν πόλιν ῥεζιδέντες· μετὰ τούτους ἦσαν ὡς δεκαπέντε δοῦλοι τους ἱππεῖς καὶ ὡς τριάντα Τοῦρκοι τζοχαδάριδες· εἰς ὅλον τὸ ἀλάϊ αὐτὸ ἦσαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἱστάμενοι γενιτζάροι κετζελίδες ἕως τετρακόσιοι.

Θνήσκει ἡ βασίλισσα τῆς Μοσκοβίας Ἄννα ἡ Μεκλεμπούργ· ἀλλ' ἐν τῷ θνήσκειν διατάττει πάλιν καὶ διορίζει διάδοχον τῆς βασιλείας της τὸν ἀνεψιόν της Ἰωάννην, υἱὸν τοῦ Μεκλεμπούργι, βρέφος δύο μηνῶν, προβιβασθὲν εἰς τὴν βασιλείαν κατὰ μῆνα ὀκτώβριον.

Ἀποβληθέντος τοῦ βρέφους Ἰωάννου προβιβάζεται εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Μοσκοβίας ἡ Ἐλισάβετ, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Πέτρου.

— Ἔτει 1767. Δίδεται ἔγγραφον τῷ βασιλεῖ ἐκ μέρους τῶν Λέχων ἐσφραγισμένον, ἐν ᾧ ἔγραφον, ὅτι θέλουν τον δώσῃ τὴν Οὐκράϊναν καὶ τὴν Ποδολίαν, νὰ τὰς κάμῃ δύο ἡγεμονίας, ὡς τὴν Βλαχομπογδανίαν, ἂν ἐκστρατεύσας διώξῃ τοὺς Μοσχόβους ἀπὸ τῆς Λεχίας. Τὸ ἔγγραφον εἶχε πολλὰς βούλας καὶ ὑπογραφάς· καὶ ὁ ἄναξ δὲν ἔστειλέ τινα, νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ, ἂν ἔχουν εἴδησιν ὅλοι διὰ τὸ ἔγγραφον, καὶ ἂν αἱ ὑπογραφαὶ εἶναι ἰδικαί των, ἤθελε μάθῃ ἂν ἔστειλεν, πῶς δὲν ἔχουν ποσῶς εἴδησιν, ὡσὰν ὁποῦ τὸ ἔγγραφον ἦτον σκευώρημα μόνον τοῦ Πονιατόβσκη καὶ τοῦ Κρεσένσκι, νέων φατρωτῶν καὶ συνομωτῶν. Ἀνεξετάστως οὖν τὸ ἐπίστευσε κινούμενος εἰς αὐτὸ ἀπὸ τούς... замарано названіе подстрекателей.

О авторѣ Коминнѣ.

— Ἔτει 1696. Τούτῳ τῷ ἔτει ἐγεννήθην ἐγὼ εἰς τὰς τρεῖς ὥρας τῆς νυκτὸς τῇ κθ′ τοῦ αὐγούστου ἐν Θεραπείοις εἰς τὸ σπῆτι, ὁποῦ τανῦν εἶναι μητρόπολις τοῦ Δέρκων. Дѣдъ его былъ первый купецъ, πρωτέμπορος, гетмана Мазепы, лишившійся всего имущества, когда Русское войско преслѣдовало Мазепу, παρὰ τοῦ Ῥωσσικοῦ στρατοῦ τοῦ καταδιώκοντος τὸν Μαζέπαν, а прадѣдъ — Хаджи Николай, пожертвовавшій въ 1658 году гробу Господню въ Константинопольскомъ предмѣстіи Неохори часть огорода съ малою церковію въ имя св. Георгія (смотри выше подъ 1658 годомъ).

— Въ Молдаво-Ясскомъ монастырѣ, называемомъ Ворноски, который въ 1634 году былъ отданъ Св. Гробу Господню, Аѳанасій Коминнъ, будучи мальчикомъ, учился у Наѳанаила Калонáри (смотри выше подъ 1734 годомъ).

— Ἔτει 1724. Τούτῳ τῷ ἔτει ἀπῆλθον κἀγὼ εἰς τὸ Γιάσι, φθάσας κατὰ μῆνα ἰούνιον ἐπὶ παιδείᾳ Ἑλληνικῆς γλώττης παρὰ τῷ διδασκάλῳ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα τῷ ἱερομονάχῳ Ναθαναὴλ Χίῳ τῷ Καλονάρι.

— Ἔτει 1728. Τούτῳ τῷ ἔτει ἐπανῆλθον κἀγὼ ἀπὸ Μολδαβίας εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἠκολούθουν τὰ μαθήματά μου παρὰ τῷ αὐτῷ Ναθαναὴλ μετὰ τῶν μπεϊζαδέδων τοῦ μαζιλευθέντος Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα βοεβόδα· οὗτινος μετὰ τὴν μαζιλίαν ἐλθὼν ὁ πατήρ μου εἰς τὸ Γιάσι πάλιν καμεράσις τῶν ὀκνῶν μὲ ἐκράτησε παρ' ἑαυτῷ διὰ τὸν χειμῶνα.

— Ἔτει 1731. Τούτῳ τῷ ἔτει κατὰ μῆνα ἀπρίλλιον διελθὼν διὰ τῆς Σμύρνης, Λιβόρνου, Φλωρεντίας, Βονονίας καὶ Φεράρας, ἔφθασα εἰς τὴν Βενετίαν ἐπὶ παιδείᾳ φιλοσοφίας τε καὶ ἰατρικῆς ἐν τῷ Παταβίῳ, Βονονίᾳ τε καὶ Φλωρεντίᾳ διὰ τὴν πρᾶξιν τῆς ἰατρικῆς.

— Въ 1734 году онъ находился въ Венеціи.

— Въ 1739 году получилъ должность главнаго врача при Молдавскомъ воеводѣ Григоріи Гикѣ.

— Въ 1741 году умерли отецъ и мать его отъ чумы.

Тогда онъ ѣздилъ въ Константинополь, и нашелъ родительскій домъ запустѣвшимъ, въ мѣсяцѣ мартѣ.

— Ἔτει 1744. Εἶδον ἐγὼ (Коминнъ) τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀπελθὼν ἐκεῖσε μετὰ τοῦ αὐθέντου μου Ῥαγὶπ Μεχμὲτ πασᾶ.

— Въ 1745 году Коминнъ находился въ Капрѣ при Рагипѣ пашѣ, и сочинилъ исторію Персіи, доведенную до 1790 года. — Смотри ниже приписку въ концѣ 12-й книги его.

— Ἔτει 1748—1750. Συνετέθη παρ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς Ἱστορίας ἐν τῇ κατὰ Μικρὰν Ἀσίαν Μαγνησίᾳ τῇ παρὰ τῷ ποταμῷ Μεάνδρῳ, ἄλλως Ἡλιουπόλει, ἥτις τανῦν τουρκιστὶ λέγεται Ἀϊδὶν Γκιουζὲλ Ἰσάρι, ἔτει 1749: ἔνθα διέτριψα μετὰ τοῦ δε μοι τοῦ ὑπερτάτου αὐθέντου Ῥαγὶπ Μουχαμὲτ Πασᾶ ἡγεμόνος τοῦ Ἀϊδινίου ἀπὸ ἔτους 1748 φευρουαρίου η' μέχρι ἔτους 1750 νοεμβρίου ιδ'.

— Ἔτει 1751. Смотри выше сказаніе Коминна о себѣ, подъ этимъ годомъ.

— Ἔτει 1752. Συνετέθη παρ' αὐτοῦ δεύτερον βιβλίον ἐν τῇ Ἐδέσσῃ τῆς κατὰ τὴν Μεσοποταμίαν Ὀσροηνῆς ἐπαρχίας, τελειωθὲν τῷ ἔτει 1752 κατὰ μῆνα νοέμβριον.

— Τῷ αὐτῷ ἔτει κατὰ μῆνα ὀκτώβριον συνετέθη τὸ τρίτον βιβλίον, ἀφιερωθὲν τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ μητροπολίτῃ τῆς Ἐφέσου Ναθαναὴλ Χίῳ τῷ Καλλονάρι, ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος.

— Ἔτει 1753 κατὰ μῆνα δεκέμβριον, ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσῃ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος Ῥαγὶπ Πασᾶ, συνετέθη τὸ τέταρτον βιβλίον τῆς αὐτῆς ἱστορίας.

— Ἔτει 1755 κατὰ μῆνα ἰούλιον ἐτελειώθη τὸ πέμπτον βιβλίον ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσῃ, τῇ τανῦν τουρκιστὶ Οὔρφα λεγομένῃ.

— Ἔτει 1756 κατὰ μῆνα δεκέμβριον πέρας εἴληφε τὸ ἕκτον βιβλίον αὐτοῦ τοῦ Κομνηνοῦ ἐν τῇ Βερροίᾳ τῆς Συρίας (Χαλέπι).

— Ἔτει 1761 πέρας εἴληφε τὸ ἕβδομον βιβλίον ἐν Κωνσταν-

τινουπόλει εἰς τὸ Φανάρι, ὄντος ἐπιτρόπου τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας τοῦ ὑπερτάτου Ῥαγὶπ Μεχμὲτ πασᾶ.

— Въ 1764 году Комнинъ былъ протоспаѳаремъ въ Валахіи, и потому хорошо зналъ дѣла восточныя.

— Въ 1766 году онъ находился въ предмѣстіи Константинополя Неохори, и участвовалъ въ дѣлахъ Іерусал. патріарха Парѳенія. — (Смотри это выше подъ этимъ годомъ.)

— Ἔτει 1775 κατὰ μῆνα μάρτιον εἴληφε πέρας τὸ ἑνδέκατον βιβλίον ἐν νεοδμήτῳ οἰκίᾳ διὰ τὴν συμβᾶσαν πυρκαϊάν.

— Ἔτει 1782. Συνετέθη ἐν τῇ πατρῴᾳ ἑστίᾳ, τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστένου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἔννατον βιβλίον τῆς ἱστορίας του.

— О кончинѣ сего достопочтеннаго писателя я не имѣю никакихъ свѣдѣній.

Βιβλίον δέκατον.

Десятая книга исторіи Комнина не была разсмотрѣна мною (теперь — въ 1869 г. — не знаю, почему).

Βιβλίον ἑνδέκατον.

Τὰ Ἀραβικά.

Въ концѣ этой книги приписано: «Εἴληφε πέρας τῷ ἔτει 1775 κατὰ μῆνα μάρτιον ἐν νεοδμήτῳ οἰκίᾳ διὰ τὴν συμβᾶσαν πυρκαϊάν.

Исторія Аравіи и Египта доведена до 1517 года, а изложена на 206 страницахъ in 4°. Съ 93-й страницы слѣдуетъ Δευτέρα καταγραφὴ τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων τοῦ Μεχμέτι.

Выписки:

Объ Александріи.

Μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ Ἀμὶρ Ἴπνουᾶς ἀπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Αἰγύπτου οἱ Ῥωμαῖοι, εὐκαιρίαν δραξάμενοι ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς Βαρβαρίας τοῦ ῥηθέντος νέου ἡγεμόνος Ἀπδουλλάχι, ἀνεκτήσαντο τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντᾶ, ἀλλ' οὐκ ἐκυρίευσαν αὐτῆς ἐπὶ πολύ. Οἱ γὰρ Σαρακηνοί, ἀναλαβόντες αὐτὴν καὶ πάλιν, κατεκρήμνισαν

ἅπαντα τὰ ὀχυρώματα καὶ ἔκτοτε ἔμεινεν ἥ τε Ἀλεξάνδρεια, καὶ ἅπασα ἡ ἐπαρχία τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῇ ἐξουσίᾳ καὶ τυραννίδι τῶν ἐφεξῆς χαλίφων Σαρακηνῶν μέχρις ἔτους 868, καὶ ἀπώλεσεν ἐπ᾽ αὐτῶν τὴν δόξαν καὶ καλλονήν της· ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦδε (1775) οὑτωσὶ διαμένει κατακρημνισμένη ἐκτὸς παντὸς κόσμου καὶ εὐαρίθμους οἰκοδομὰς ἔξω τοῦ τείχους, εἰς τὸν ἰσθμόν, τὸν μεταξὺ τῶν δύο λιμένων, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ᾠκοδόμητο τὸ πάλαι ὁ λεγόμενος Φάρος, ὅπου τανῦν ἐστὶ φρούριον. Κεῖται δὲ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πόλει ὑπὸ τῇ δεσποτείᾳ τοῦ Ἀλεξανδρείας πατριάρχου καὶ ἐκκλησία, τιμωμένη ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ ἁγίου Σάββα, μὲ περιοχὴν λίθινον καὶ κελλία ἱκανά, καὶ οἴκημα πατριαρχικόν, καὶ νοσοκομεῖον. Εἶδον κἀγὼ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐν ἔτει 1744, ἀπελθὼν ἐκεῖσε μετὰ τοῦ αὐθέντου μου Ῥαγὶπ Μεχμὲτ Πασᾶ.

Объ Антіохіи.

Τουλωνίδαι ἁρπάσαντες τὴν Θεούπολιν Ἀντιόχειαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατεκράτουν αὐτῆς. Ἀπὸ δὲ τῶν Τουλωνίδων ἥρπασαν τὴν Ἀντιόχειαν οἱ Σελτζούκιδες τῆς Περσίας, καὶ ἐκ τούτων οἱ Φράγγοι ἔτει σωτηρίῳ 1098, καὶ ἀπὸ τούτων οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου Μαμλοῦκοι Μπαχαρῖται ἔτει σωτηρίῳ 1268.

Μπίπαρς (Бибарсъ) ὑπέταξε καὶ Ἀντιοχείαν, ἁρπάσας αὐτὴν παρὰ τῶν Φραγγῶν ἔτει σωτηρίῳ 1268 ἡμέρᾳ σαββάτῳ.

Послѣ вышепрописанной мною приписки Комнина въ концѣ сей книги (εἴληφε πέρας...) слѣдуютъ:

— Ἀπαρίθμησις τὸν ἀπὸ τοῦ σουλτὰν Ὀρχὰν μέχρι τῆς σήμερον βεζιράδων. Исчисленіе ихъ доведено до 1763 года. Я не переписалъ сего.

— Ἀπαρίθμησις τῶν Ὀθωμανῶν σουλτάνων ἀπὸ ἔτους σωτηρίου 1281.

1) Османъ 1281 г.
2) Орханъ 1328 г.
3) Муратъ 1360 г.
4) Баязетъ 1389 г.
5) Мехметъ 1415 г.

6) Муратъ Сани 1422 г.
7) Мехметъ 1451 г. Онъ взялъ Константинополь.
Кордумъ сынъ Баязета 1481 г.
8) Баязетъ 1482 г.
9) Селимъ 1512 г.
10) Сулейманъ 1520 г.
11) Селимъ 1566 г.
12) Муратъ 1575 г.
13) Мехметъ 1595 г.
14) Ахметъ 1603 г.
15) Мустафа 1618 г.
16) Османъ 1618 г.
17) Мустафа 1622 г. во второй разъ.
18) Муратъ 1623 г.
19) Ибрагимъ 1640 г.
20) Мехметъ 1649 г.
21) Сулейманъ 1689 г.
22) Ахметъ 1691 г.
23) Мустафа 1695 г.
24) Ахметъ 1702 г.
25) Махмудъ 1730 г.
26) Османъ 1754 г.
27) Мустафа 1757 г.
28) Абдулъ Хамитъ 1774 г.
29) Селимъ 1789 г.
Далѣе приписалъ кто-то другой:
30) Мустафа 1807 г.
31) Махмудъ 1808 г.
32) Абдулъ Меджидъ 1839 г. Этого султана я (Порфирій) видѣлъ въ Константинополѣ.

Βιβλίον ια'.

Τὰ Περσικά.

Исторія Персіи изложена кратко на 135 страницахъ и доведена до 1760 года. Въ концѣ ея приписано:

Ἐξεπονήθη τὰ Περσικὰ ταῦτα ἐν τῷ Καΐρῳ τῆς Αἰγύπτου ἔτει σωτηρίῳ 1745, ὑπὸ τοῖς οἰωνοῖς τοῦδε μοὶ μαικήναντος (?) Ῥαγὶπ Μουχαμὲδ πασᾶ, τοῦ τῆς Αἰγύπτου ἐπάρχου, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τε ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἀποστολικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας βιβλίων, τῇ σῳζομένῃ ἐν τῷ πατριαρχείῳ, τῷ ἐν τῇ προρρηθείσῃ μεγαλουπόλει Καΐρῳ. καὶ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Σιναϊτῶν, τῇ σῳζομένῃ ἐν τῷ μετοχίῳ αὐτῶν τῷ ἐν τῇ Τζουβανίᾳ μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ἀλλογλώττων.

Βιβλίον ιβ΄.

Τὰ Γαλλικὰ καὶ Γερμανικά.

Исторія Германіи доведена до 1752 года.

А я перебѣлилъ всѣ эти выписки въ Кіевѣ, въ 1869 году съ 1 Января до 22-го.

Отдѣлъ VIII.

Словесность. Лексиконы. Риторика. Классики.

№ 550.

Λόγοι: — Πόσον γίνεται τὸ μέτρον τῆς γνώσεως, καὶ πῶς τὰ μέτρα περὶ τῆς πίστεως.

№ 551 (**1339**).

Рукопись на бумагѣ in 12⁰ новая [XV—XVI вѣка, тетради α′—ια′; 173×123; 132×78; по 31 строкѣ; на корешкѣ надпись: Συντάξεως τῶν η′ μερῶν τοῦ λόγου Μιχαὴλ Συγκέλλου. Позднѣйшая помѣтка:

+ ἔτει ,ζοβ′ ἰνδικτιῶνος ζ′ ἀπριλλίου ζ′ εὑγήκεν ὁ κῦρ Ἀθανάσιος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.]

Содержитъ:

Μιχαήλου πρεσβυτέρου καὶ συγκέλου τοῦ Ἱεροσολυμίτου περὶ συντάξεως τῶν ὀκτὼ μερῶν τοῦ λόγου:

Ἡ περὶ τῆς συντάξεως τοῦ λόγου διδασκαλία...

№ 552 (**490**).

Разговоръ души съ тѣломъ, писанъ стихами безъ риѳмъ; рукопись древняя на пергаминѣ in 4⁰ [по 26 строкъ; XIII вѣка *A*] [XII—XIII вѣка; 220×170 *Г*]. Начало ея потеряно. [Сохранились три части (λόγοι) произведенія, но первая со словъ:

... κατωφερὲς δὲ γένοιτο τὸ μέρος πλειόνων... *А*]

[Слово второе начинается:

Πολλοὺς μὲν ἔχομεν ὁμοῦ καὶ χρόνους καὶ καιρούς τε...

Конечная тетрадь ιζ′ обрывается словами:

... ἀνταγωνιστὴς δυνατὸς καὶ ανδρεῖος.

Недостающее добавлено позднѣйшей рукой. *Г*]

№ 553.

Τεχνολόγιον τοῦ Μανουὴλ Μοσχοπολίτου, на бумагѣ въ листъ. [Повидимому, это

№ **1345**.

Рукопись бумажн., XVI вѣка; 318×214; 160×97; по 23 строки; на корешкѣ надпись: Τεχνολογία τῶν η′ μερῶν τοῦ λόγου. Содержитъ

Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν σχεδῶν τῶν διορθωθέντων παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κῦρ Μανουήλου τοῦ Μοσχοπούλου:—

Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἀσπόρως...]

№ 554 (**1208**).

Сказаніе о Кирѣ и его учителѣ, о седми философахъ и одной женщинѣ, переведено съ арабскаго; рукопись на бумагѣ [лл. 197, по 14 строкъ] in 4⁰ [150×105 *Г*]. Года нѣтъ [XIV в. вѣка *А*] [XV в. вѣка *Г*] [XVI вѣка]. Но что-то записано тутъ въ 1722 году. [Содержаніе:

1) лл. 1ᵃ—143ᵇ (безъ начала)

μὴ εὐθὺς ἀπολέσαι· εἰ γὰρ μὴ τὸν τοιοῦτον ἀναιρεῖσθαι προστάσσεις, οὐδεὶς ἔσται πεποιθὼς καὶ καθαρὸν εἰς τὴν τοῦ κράτους σου δικαιοσύνην:—

ἄκουσον παράδειγμα· διήγησις τῆς πονηρᾶς γυναικός: —

Ἦν γάρ τις ἀνὴρ ὦ βασιλεῦ... καὶ μετά γε τῆς βασιλείας καὶ τῆς ζωῆς ἀποστερήσει:—

Τούτων τῶν λόγων ἀκούσας ὁ Κῦρος πάλιν τὸν υἱὸν ἀποκτανθῆναι διακελεύεται:—

δευτέρου φιλοσόφου δημηγορία:—

Ὁ δὲ δεύτερος φιλόσοφος...

и т. д. длинная исторія, гдѣ есть между прочимъ и

(л. 126^b—131^b) διήγησις τοῦ φιλοσοφωτάτου Συντίπα:—

она обрывается на словахъ царскаго сына, который на вопросъ:

Πάλιν ἐρωτᾷ ὁ βασιλεύς· ποῖος ἄρα γίνεται ὁ θάνατος τοῦ βασκάνου ἀνδρός:—

отвѣчаетъ:

Ὁ υἱὸς ἀπεκρίνατο. Ὁ θάνατος τοῦ τοιούτου... γίνωσκε οὖν πάτερ (обрыв.)

2) лл. 144^a—151^b (безъ начала)

ὅτι ψυχὴν καὶ σῶμα ἀνέλαβεν· ὅτι ἔπαθεν· ὅτι ἀνέστη· ὅτι ἀνελήφθη· ὅτι πάλιν ἐλεύσεται· ὅτι κρινεῖ ζῶντας καὶ νεκρούς· ὅτι αἰώνιος αὐτοῦ ἡ βασιλεία:—

ἐρώτησις. Καὶ διὰ τί εἰσὶ ιβʹ:

ἀπόκρισις. Κατ' ἀναλογίαν τῶν ιβʹ ζωδίων..:

послѣдній вопросъ:

ἐρώτησις. Καὶ νῦν ποῦ ἐστὶν ὁ θεός:

ἀπόκρισις. Ἐν ἑαυτῷ καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχάς· καὶ ὅπου ἂν θελήσῃ, ἑτοίμως εὑρίσκεται· ἐπειδὴ οὐ περιέχεται τόπος· οὐ θύραις κλείεται· οὐδὲ ἄλλοις τισὶ τρόποις κρατεῖται· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν:—

3) лл. 151^a—154^b Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κεφάλαια ιβʹ κατὰ Νεστορίου καὶ τῶν κατ' αὐτόν:—

4) лл. 155^a—183^a (для заглавія мѣсто)

Ἐρώτησις. Ἐάν τις ἁμαρτίαις καταγηράσας μήτε νηστεῦσαι δύναται...

длинный рядъ вопросовъ и отвѣтовъ; послѣдній:

ἐρώτησις. Ποία ἁμαρτία οὐ δύναται μετανοῆσαι τῷ θεῷ:—

ἀπόκρισις. Πρόδηλον ὅτι ἡ ἀπόγνωσις· ὑφ' ἧς κρατηθεὶς Ἰούδας ἀπήγξατο:—

5) лл. 183^a—185^b [Σ]τίχοι πολιτικοὶ κατανυκτικοὶ εἰς τὴν πρὸς θεὸν τῶν ἁμαρτωλῶν μεσίτριαν θεοτόκον:—

Ἐμῶν ῥημάτων ἄκουσον καὶ πρόσχες μου τοῖς λόγοις :·

Παντάνασσα πανύμνητε παρθενομήτορ κόρη :·

Ἴδε δακρύων στεναγμούς...

Ὡς παρησίαν ἔχουσα μητρικὴν εἰς τὸν κτίστην:—

6) лл. 186^a—187^b + Στίχοι κατανυκτικοὶ κατὰ ἀλφάβητον περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ περὶ ἐλεημοσύνης:—

Ἀναλογίζου ταπεινὴ ψυχή μου παναθλία.

Βῆμα τὸ φρικωδέστατον κρίσεως τῆς μελλούσης...

Ὡς ἂν ἀξιωθείημεν τῆς ἄνω βασιλείας:—

7) лл. 187^b—190^a + Στίχοι κατανυκτικοὶ διπλοῖ κατὰ ἀλφάβητον:—

Ἀπὸ ψυχῆς στενάξωμεν, κλαύσωμεν ἐκ καρδίας...

Ὡς ἀγαθὸς πανάγαθε, ὡς πλάστης καὶ θεός μου, ἐλέησον οἰκτείρησον ἀντιλαβοῦ καὶ σῶσον:—

8) лл. 190^b—192^a Πρὸς τὸν θεὸν καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστὸν εὐχαὶ διὰ στίχων:—

Ἄναξ ἀνάκτων ἄναρχε, πάντων κτισμάτων κτίστα.

Ὁ πρὸ αἰώνων γεννηθεὶς...

Σὺν τῷ πατρὶ καὶ πνεύματι εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας: —

9) лл. 192^b—193^b Περὶ τοῦ πόσας πόρτας ἔχει τῷ νῦν καιρῷ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ πῶς καλοῦνται τουρκικότερον: —

α' Ἐν πρώτοις ἀπ' ὧδε ἐκεῖθεν δυσικὸν μέρος εἰς τοὺς ἑπτὰ γουλάδες πόρτα...

Τῆς Συλληβρίας ἡ πόρτα: ἔξωθεν δὲ ταύτης τῆς πόρτας ἐστιν ὁ ζαλαχανὰς ἤγουν τὸ μακελεῖον τῆς πόλεως:—

10) лл. 193^b—196^a Ὁρισμὸς ὅνπερ ἔστειλεν ὁ Σ ι ν α ν π α-

σίας ὁ τοῦ σουλτὰν Μουρὰτ βεζήρης εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐπὶ ἔτους ͵ςϡλη′·:

Τῆς κεφαλῆς τῶν κεφαλάδων... καὶ τὸ κρίμα νὰ τὸ γυρέψει ὁ θεὸς ἀπ' ἐσάς.

л. 196ª (большая полов.) и 196ᵇ—197ª пустые.]

№ 555.

Περὶ τέλους τοῦ κόσμου, καὶ περὶ ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἁγιωτάτου βασιλέως: тетрадка in 8⁰.

№ 556 (**1194**).

Въ Спнаеджуванійской библіотекѣ въ Кипрѣ.

Ἀπολλωνίου Ῥοδίου Ἀργοναυτικῶν βιβλίον α′:— и затѣмъ остальныя три книги на бумагѣ въ листъ [309×205; тетради α′—ιβ′ и α′—ι′]. Дорогая рукопись [1491, а не] 1406 года! Съ нея печатать бы сего классика! Въ концѣ произведенія Аполлонія приписано:

Ἀριστόβουλος Ἀποστόλης ἱεροδιάκονος θείᾳ χάριτι καὶ ταύτην τὴν τοῦ Ἀπολλωνίου βίβλον ἐν Κρήτῃ ἐξέγραψα οὐκ ἄνευ μέντοι μισθοῦ· ὑπὸ γὰρ τοῦ ἐξωλεστάτου θηρὸς τῆς πενίας καὶ αὐτὸς ὥσπερ ὁ πατήρ μου στραγγεύομαι. ͵αυϟα′ μηνὸς δεκεμβρίου δ′.

На поляхъ этой рукописи очень много примѣчаній и поясненій.

— Βιβλίον γ′. — Καταγραφὴ Θεσσαλίας:—

Ἔστι τις αἰπεινοῖσι περίδρομος οὔρεσι· γαῖα
Πάμπαν ἐΰρρυτός τε καὶ εὔβοτος· ἔνθα Προμηθεὺς
Ἰαπετιονίδης ἀγαθὸν τέκε Δευκαλίωνα
Ὃς πρῶτος ποίησε πόλεις καὶ ἐδείματο νηοὺς
Ἀθανάτοις· πρῶτος δὲ καὶ ἀνθρώπων βασίλευσεν.

Въ четвертой книгѣ на полѣ—примѣчаніе:

Αἱμονία ἡ Θετταλία ἀπὸ Αἵμονος, ὃς ἦν Χλώρου τοῦ Πελασγοῦ, πατὴρ δὲ τοῦ Θεσσαλοῦ, ὡς Ῥιανὸς καὶ ἄλλοι.

— Послѣ четвертой книги помѣщены [лл. 1—80] схоліи на всѣ книги Аполлонія. [Заставка есть, а заглавіе вырѣзано]:

Ἀπολλώνιος ὁ τῶν Ἀργοναυτικῶν ποιητὴς τὸ μὲν γένος Ἀλεξανδρεύς, υἱὸς δὲ Σιλλέως, ὡς δέ τινες Ἰλλέως, φυλῆς Πτολεμαΐδος· ἐγένετο δὲ ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, Καλλιμάχου μαθητής. Τὸ μὲν πρῶτον συνὼν Καλλιμάχῳ τῷ ἰδίῳ διδασκάλῳ, ὀψὲ δὲ ἐπὶ τὸ ποιεῖν ποιήματα ἐτράπετο. Τοῦτον λέγεται ἔτι ἔφηβον ὄντα ἐνδείξασθαι τὰ ἀργοναυτικὰ καὶ κατεγνῶσθαι, μὴ φέροντα δὲ τὴν αἰσχύνην τῶν πολιτῶν καὶ τὴν διαβολὴν καὶ τὸ ὄνειδος τῶν ἄλλων ποιητῶν, καταλιπεῖν τὴν πατρίδα καὶ ἀπεληλυθέναι εἰς Ῥόδον· κἀκεῖ αὐτὰ ἐπιξέσαντα καὶ ὄντως ἐνδείξασθαι καὶ ὑπερευδοκιμῆσαι· διὸ καὶ Ῥόδιον αὐτὸν ἐν τοῖς ποιήμασιν ἀναγράφει. Ἐπαίδευσέ τε λαμπρῶς ἐν αὐτῇ καὶ τῆς Ῥοδίων πολιτείας καὶ τιμῆς ἠξιώθη· καὶ τὰ μὲν τοῦ γένους αὐτῷ ταῦτα...

и на полѣ

Ἐκ Τυρῶ καὶ Ποσειδῶνος

Νηλεὺς καὶ Πελίας

Ἐκ Τυρῶ καὶ Κρηθέος

Αἴσων Φέρης Ἀμυθάων

Ἰάσων Ἀδμήτης Μέλαμπος

— Ἄλλως, Ἀπολλωνίου βίος.

Ἀπολλώνιος ὁ ποιητής, τὸ μὲν γένος ἦν Ἀλεξανδρεύς, πατρὸς δὲ Σιλλέως ἢ Ἰλλέως, μητρὸς δὲ Ῥόδης. Οὗτος ἐμαθήτευσε παρὰ Καλλιμάχῳ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄντι γραμματικῷ, καὶ συντάξας ταῦτα τὰ ποιήματα, ἐπεδείξατο. σφόδρα δὲ ἀποτυχών, ἐρυθριάσας παρεγένετο εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖ ἐπολιτεύσατο· καὶ σοφιστεύει ῥητορικοὺς λόγους. Ἐνταῦθα τοίνυν διάγων καὶ ἐπιξέσας αὐτοῦ τὰ ποιήματα, εἶτα ἐπιδειξάμενος σφόδρα εὐδοκίμησεν, ὡς καὶ τῆς Ῥοδίων ἀξιωθῆναι πολιτείας καὶ τιμῆς. Τινὲς δὲ φασίν, ὅτι ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ αὖθις ἐπι-

δειξάμενος εἰς ἄκρον εὐδοκίμησε· ὡς καὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ Μουσείου ἀξιωθῆναι αὐτόν, καὶ ταφῆναι δὲ σὺν αὐτῷ Καλλιμάχῳ.

— Въ первой книгѣ стихъ: «Ἄθω ἀνέτελλεν...

Σχόλιον:— Ἄθως ὄρος Θράκης ὑψηλότατον, ἀφ' οὗ πλοῦς εἰς Λῆμνον.

[Съ записью и въ концѣ схолій: Ἀριστόβουλος Ἀποστόλης ἱεροδιάκονος ἐξέγραψε:—]

№ 557 (1195).

Тамъ же.

Εὐριπίδης, на бумагѣ въ листъ [285×195; XV вѣка Г], съ схоліями на поляхъ и надъ строками. Почеркъ сходенъ съ почеркомъ предыдущей рукописи объ Аргонавтахъ, Аполлонія Родія. Значитъ, настоящій манускриптъ написанъ около 1406 года. Въ немъ содержатся трагедіи:

1) Ἑκάβη.

2) τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα, Ἠλέκτρα, Πυλάδης, Ἑλένη, Μενέλαος, Τυνδάρεος, ἄγγελος, χορός, Ἑρμιόνη, Ὀρέστης, Φρύξ, Ἀπόλλων.

3) Φοίνισσαι. —

Хорошая рукопись!

№ 558.

Греческій Лексиконъ, на пергаминѣ, въ листъ малый, X вѣка. Начала нѣтъ до слова Ἀμάζων, а оканчивается словомъ, Οὐδαμῶς. Остальныя тетради потеряны. Жаль!

[Затѣмъ было написано: «Эта рукопись хранится въ библіотекѣ Синайск. монастыря», но перечеркнуто; перечеркнуты также и другія помѣтки впереди: «Въ библіотекѣ Синайскаго монастыря» и сбоку: «Лексиконъ X вѣка Синай». Не можетъ быть сомнѣнія въ томъ, что изъ этой рукописи вырваны 78 листовъ К. Тишендорфомъ и привезены въ Петербургъ; теперь Имп. Публ. Библ. 114, XIII—XIV вѣка; 237×165; 175×117; по 27 и болѣе строкъ; начинается:

αὐτὰς ἐν τῷ τοξεύειν τὸν ἕνα αὐτῶν μαστὸν ἀπέκοπτον ἢ ὅτι λαμβάνουσαι ζώνην καὶ πανοπλίαν ἐξερχόμεναι ἦμων καὶ ἐθέριζων· ὥστε αὐτὰς κληθῆναι παρὰ τὸ ἐν ταῖς ζώναις ἀμᾶν. ἢ ὅτι μαζοῦ καὶ τροφῆς οὐ μετέσχον. ἀλλ' ὄφεσι καὶ ἄλλοις τισὶ θηρίοις ἐτρέφοντο· ἢ παρὰ τὸ μάζαις μὴ χρᾶσθαι. ἤγουν ἡμέροις τροφαῖς· ἀλλ' ὄφεσι καὶ σαύραις καὶ χελώναις. Ἀμαζών. παρὰ τὸ μάζαν μὴ χρῆσθαι, μήτε...

А л. 78ᵇ оканчивается на буквѣ Δ:

δρῶ ἔδραθον· κατὰ ἀντίφρασιν, ἀντὶ τοῦ μηδὲν δρᾶν

Со всѣми особенностями текста этой рукописи совпадаютъ вполнѣ, за исключеніемъ ошибокъ Порфирія, сдѣланныя имъ]

Вымѣтки.

[л. 28ᵇ]. . . Ἄργος, χώρα τὶς Πελοπόνησος· ἀπὸ τοῦ Ἄργους τοῦ πολυόμματος κυνὸς ὀνομασμένη.

[л. 29ᵃ] . . . Ἀργύρια. τὰ καὶ χαλκοῦ σταθμίσις γράμματα τρία. ἄργυρος ὁ τέλειος λιτρῶν ρ'. ἄργυρος καὶ μνᾶς. καὶ μάνης. ὀγκίων εἴκοσι χαλκοῦ. ἀργύρια δὲ τετυπωμένα, διὸ καὶ παρὰ Ἀλεξανδρεῦσι τὰ ἀργύρια χάλκενα καλοῦνται. Ἔστι δὲ ὁ χαλκοὺς, ἐστὶ δὲ ὁ χαλκοὺς τῷ σταθμῷ ὄγδοον ὀγκίας, ὡς ἡ δραχμή. μνά, ἀντὶ τοῦ μανή· τῇ γὰρ ἐβαΐδι ὁ ἀργυροῦς μανὴ καλεῖται. ἡ δὲ μνᾶ ἡ Ἰταλικὴ, τεσσαράκοντα στατήρων ἐστί, τουτέστιν ὀγκίων κ'. λίτρα μία. καὶ δίκιον ἀργυρίων, καὶ πολλοὶ τύποι κατὰ καιρὸν γεγόνασι, νούμμους τινὰς ἔχοντες, ἐπείπερ Νο ύ μ μ α ς τὶς Ῥωμαίων βασιλεὺς γεγένητο, καὶ κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τετύπωται. δίχρυσον δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου, τὸ δὲ ἀργυροῦν τοῦτο ἐστὶν ὃ οἱ Ῥωμαῖοι μιλιαρίσιον καλοῦσιν· ὅπερ ἑρμηνεύεται στρατιωτικὸν δόμα, τὸ δὲ δίχρυσον καὶ τοῦτο ἀργύριον ἦν· ὅπερ κίβδηλον ὕστερον ἐκλήθη· ἀναιρεθέντος δὲ τοῦ βασιλέως τότε αὐτὸ νόμισμα ὃ ἐν τῷ δίχρυσῳ ἐκεχάρακτο, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀποβαλλόμενον, κίβδηλον ἐκλήθη. ἤτοι ἀδόκιμον.

[л. 40ᵃ] . . . Ἄστυ, παρὰ τὸ ἄνω ἵστασθαι· οἱ γαρ ἀρχαῖοι ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου τὰς πόλεις ἐποίουν.

Ἐλλώτια ἑορτὴ Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ ἄλλος Μαραθῶνος.

Κόρος σίτου. ὁ κόρος εἴρηται ἐκ τῆς ἑβραϊκῆς διαλέκτου, ὅς λέγεται χώρ. εἰσὶ δὲ μόδιοι λ΄. χώρ δε λέγεται ἀπὸ τῆς τοῦ βουνοῦ ὑποθέσεως. χωρία γὰρ καλεῖται τὰ βουνία. βουνιασθέντες γὰρ οἱ λ΄ μόδιοι φορτίον ποιοῦσι καμήλου.

Ὀρφνή, νὺξ σκοτεία, παρὰ τὸ ἐ ρ έ φ ω, τὸ σκέπω τὸ φῶς.

Ὄτλος. ὁ μόχθος.

NB. Въ этомъ лексиконѣ упоминаются пророкъ Самуилъ, Константинъ Великій. Слѣдовательно составилъ его христіанинъ.

[Можно думать, что Тишендорфъ вырвалъ указанные листы изъ

№ **1201**,

такъ какъ здѣсь совпадаютъ вѣкъ — XIII — и размѣры: 235×165; 176×112; около 31 строки на страницѣ; текстъ начинается съ продолженія буквы Δ

ἡ δεξιὰ ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι δι' αὐτῆς τὸν ἄνθρωπον τὰ διδόμενα...]

[обрывается на буквѣ О:

Οὐδὲν διὰ τοῦ δ καὶ οὐθὲν διὰ τοῦ θ διαφέρουσιν· οὐδὲν μὲν λέγεται τὸ ἓν *Γ*]

№ 559.

Лексиконъ Еллинскаго языка на бумагѣ in 4°.

№№ 560—561.

Еще два лексикона греческіе, на бумагѣ in 4°.

№ 562 (**1683**).

Въ Синаеджувайнйской библіотекѣ.

Λεξικὸν Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, на бумагѣ въ 8-ю долю большаго листа [XVII вѣка. Заглавіе:

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Λεξικὸν κατα στοιχεῖον:—

начин.: Ἀρχὴ τοῦ α΄. Ἄαπτος ἀβλαβής...]

№ 563 (**1622**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Σύνοψις περί σχημάτων ὧν Ἑρμογένης ἐμνημόνευσεν ἐν τοῖς περὶ εὑρέσεως καὶ περὶ ἰδεῶν βιβλίοις, τρόπ. ιζ'. Рукопись на бумагѣ, въ листъ, XVII вѣка.

Статьи въ ней:

1) Στρογγυλὸν σχῆμα. Ἀντίθετον. Περίοδος. Κωλικόν. Σχοινοτενές. Πνευματικόν. и т. д. Въ концѣ этой статьи приписано: τέλος τῶν προγυμνασμάτων Ἀφθονίου ῥήτορος.

2) Ἡρωδιανοῦ περὶ σχημάτων:—Σχῆμα ἐστὶ ἐξάλαξις φάσεως ἀπὸ τῶν κάταλλήλων ἐπὶ τὸ κρεῖττον μετὰ τῆς ἀναλογίας.

3) Τὰ προλεγόμενα τῆς Ῥητορικῆς.

4) Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου Ῥητορικῆς ἐπιτομὴ ἐκ τῶν Ἑρμογένους.

5) Ἀννιτίου, Μαλλίου, Σεβηρίνου, Βοηθοῦ (Βοητίου) ἀπὸ ὑπάτων, τέλους τῶν πατρικίων, βίβλος περὶ παραμυθίας τῆς φιλοσοφίας, ἣν μετήνεγκεν ἐκ τῆς Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον Μάξιμος μοναχὸς ὁ Πλανούδης. (Проза и стихи).

6) Περὶ σφαίρας ἑρμηνευθείσης παρὰ τοῦ σοφωτάτου κυρίου Μελετίου Συρήγου.

№ 564 (**1198**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Λιβανίου σοφιστοῦ ἐπιστολαί. Рукопись на хлопчатниковой бумагѣ, въ малый листъ, XIII вѣка, содержитъ 583 письма къ разнымъ лицамъ. Начало ея потеряно; начинается съ

> καὶ ἠμείψατο τὴν μὲν φιλανθρωπίαν ἀδικία, τὴν δὲ φιλοξενίαν πονηρία· τὴν δὲ ὑποδοχὴν ἁρπαγή...

— Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀπληστίας:

> Οὐ ῥάδιον, ὦ ἄνδρες, ἐντυχεῖν ἀνθρώπῳ μὴ λοιδοροῦντι τὴν τύχην...

— Ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀδίκως τοῦ πένεσθαι ἀθλιώτερον:—

> Χθὲς τὶς ἑσπέρας ἤλγει τε καὶ ἔστενε τοὺς προσαι-

τοῦντας ἀριθμῶν τοὺς μὲν ἑστῶτας, τοὺς δὲ οὐδὲ τοῦτο γε δυναμένους...

— Περὶ φίλων:—

Πλούσιον ἄνθρωπον ἄνθρωποι νομίζουσί τε καὶ ὀνομάζουσιν, ὅταν πολὺς μὲν χρυσός, πολὺς δὲ ἄργυρος, καὶ γῆ ἀνδράποδα, καὶ οἰκίαι καὶ συνοικίαι...

— Τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς Ἰουλιανῷ:

Ἐπανήκει μετα τῶν ἱερῶν, ὦ βασιλεῦ, καὶ τὸ τιμᾶσθαι τὴν τῶν λόγων τέχνην...

— Послѣ сего слѣдуютъ письма съ поименованіемъ лицъ, которымъ они были посланы: Εὐσταθίῳ φιλοσόφῳ, Ἰαμβλίχῳ φιλοσόφῳ, Βασιλείῳ τῷ μεγάλῳ. — Εἰς β' ἑκατοντάδα 61 и 62 ἐπιστολαί.

— Ἑκατοντὰς πέμπτη. — Τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας.

κς'. Ὑπερ ἀμμωνίλλεν δεύτερα ταῦτα ἔρχεται γράμματα, τῶν προτέρων οὐδὲν δυνηθέντων, διὰ τὸ δύνασθαι τοὺς κακῶς ποιοῦντας τὸν ἄνθρωπον. Τῇ τε οὖν προτέρᾳ συναχθόμενος ἐπιστολῇ καὶ τήνδε τιμῶν, ποίησον ἡμᾶς μὴ δεηθῆναι τρίτης. (все)

Еще есть 45 и 47 письма, 51-е τοῖς ἀρχιερεῦσιν τῆς Ἀντιοχείας.

— Ἑκατοντὰς ς'. — Ἐπιστολὴ 73-η. Βασιλείῳ τῷ μεγάλῳ. Не любопытно.

№ 565 (1725).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Кафрѣ.

Рукопись на бумагѣ in 4°, начала XV вѣка.

1) Ἡρωδιανὸς ὁ ἱστορικός.

Ἡρωδιανοῦ τῆς μετὰ Μάρκου βασιλείας πρῶτον.

Οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ συγκομιδὴν ἱστορίας ἀσχοληθέντων ἐνίων τε πάλαι γεγονότων μνήμην ἀνανεώσασθαι σπουδασάντων... (всѣхъ 8 статей.)

Въ этой же рукописи:

2) Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος Ῥωμαίου διάλογος περὶ γήρως Κάτων ἢ περὶ γήρως: Ἑρμηνεῖαι Θεοδώρου: Ἐννίου στίχοι.

3) Статья не надписана, а начинается такъ:

Εἰ μὲν ἐβούλετο Ἀλέξανδρος, ὦ Τρῶες, κἂν κατὰ μικρὸν εἶναι δίκαιος, οὔτ' ἐκκλησίας νῦν ἔδει, οὔθ' ὅπλων, οὔτε πρεσβείας... (На 5-ти страницахъ)

4) Θεοφυλάκτου ἀπὸ τῶν ἐπάρχων τοῦ Σιμοκράτους διάλογος περὶ διαφόρων φυσικῶν ἀπορημάτων καὶ ἐπιλύσεων αὐτῶν.

Προοίμιον: — Οὐδὲν ἀρετῆς δυνατότερον, οὐδὲ τυραννικώτερον· αὕτη γὰρ ἐλέγχουσα τὰς τῶν πραγμάτων μεταβολάς, ὑπ' αὐτῶν ἐλέγχεσθαι οὐκ ἀνέχεται, ἀλλὰ πάσας τὰς ἡνίας τοῦ πρέποντος ἐπιβαίνουσα ἡνιοχεῖ καὶ ἄγει πρὸς ὅπερ βούλεται:

Διάλογος: — Πρόσωπα· Ἀντισθένης, ἢ Λαβιρίνθιος, καὶ Πολυκράτης. (Περὶ ἐλάφου, ἐλαίου, ἐλέφαντος, νάρκης, и т. д.)

5) Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισέως προβλήματα να'.

α') Διὰ τί τοὺς ἀνθρώπους Ὅμηρος πολυκροτάφους ἐκάλεσεν; Ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐντεῦθεν αἱ πολιαὶ ἄρχονται. τῷ εἶναι τὰ ἐμπρόσθια τῆς κεφαλῆς τῶν ὀπισθίων μᾶλλον ὑγρότερα καὶ φλεγματικώτερα. Ἡ λύσις ἐκ κράσεως.

ς') Διὰ τί αἱ γυναῖκες καὶ οἱ εὐνοῦχοι ταχέως πολιοῦνται; Αἱ γυναῖκες μέν, ὡς φύσει ψυχραί, καὶ ἀπὸ τῆς ἀργίας δὲ περιττώματα συνάγουσι πλείονα καὶ μάλιστα τῶν καταμηνίων ἐκλελοιπότων. Εὐνοῦχοι δὲ διὰ τὸ μηκέτι τὸ σπέρμα ἐκκρίνειν, ἀλλ' ἔχειν τὸ περίττωμα τὸ γεννητικὸν τοῦ σπέρματος συναδιδόμενον τῷ αἵματι καθ' ὅλον τὸ σῶμα ὅπερ ἐστὶ φλεγματῶδες.

κς') Διὰ τί οἱ βραχεῖς τῷ σώματι τῶν μακρῶν φρονιμώτεροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον; ὅτι συνέσφηκται αὐτοῖς καὶ συγκεκρότηται ἡ ψυχὴ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι. Ἐπὶ δὲ τῶν εὐμεγεθῶν εἰς μῆκος ἐπεκτεινομένη ἐκλύεται· δι' ὃ καὶ Ὅμηρος Ὀδυσσέα μὲν βραχὺν καὶ φρόνιμον λεγει, Αἴαντα δὲ μακρὸν καὶ μωρότερον.

μθ') Διὰ τί τὸ θερμὸν ὕδωρ καὶ εἰς φρέαρ χαλώμε-

νον ψυχρώτερον ὕδωρ ποιεῖ; Ὅτι τὸ ἐν φρέατι ψυχρὸν ἀντιμαχόμενον τῷ θερμῷ ὕδατι καὶ τῷ πλήθει τῆς ψυχρότητος ἐπικρατοῦν αὐτοῦ διώκει τὸ θερμὸν ἀθρόως, καὶ μέτα πολλῆς ψυχρότητος διέρχεται διὰ τοῦ θερμαίνοντος ὕδατος, καὶ οὕτως ἄγαν αὐτῷ ψύχει.

ν´) Διὰ τί ζωΰφιον ἐν τῷ ὀφθαλμῷ προσπεσὸν ἔξεισιν, ἐὰν τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν μύσωμεν; Ἐροῦμεν· ὡς τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν οὐκ ἔστιν ἐξιὸν διὰ τοῦ μύοντος, ὡς ἐμάθομεν. ἀλλὰ συναγόμενον τῷ πλήθει ἐπὶ τὸν ἠνεῳγμένον, ἐρχόμενον πληροῖ αὐτὸν καὶ διογκοῖ. καὶ προπετέστερον ἐπὶ τὰ ἔξω ποιεῖ, καὶ οὕτως διώκεται καὶ ἐξωθεῖ καὶ τὸ ζωΰφιον.

6) Ὄνειρος τοῦ Σκηπίονος.

Ἡνίκα ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν ἐφικόμην...

7) Γοργίου, Ἑλένης ἐγκώμιον:—

Κόσμος πόλει μὲν εὐανδρία· σώματι δὲ κάλλος, ψυχῇ δὲ σοφία, πράγματι δὲ ἀρετή, λόγῳ δὲ ἀλήθεια. Τὰ δὲ ἐναντία τούτων ἀκοσμία...

8) Τοὺς Ἡρακλέους ἀνδρικοὺς δέκα δύο ἐντεῦθεν ἐκμάνθανε φιλότης ἄθλους:—

Ὁ Ἡρακλῆς τετέλεκε δύο καὶ δέκα ἄθλους, τὸν ἐν Νεμέᾳ λέοντα, Ὕδραν, ἔλαφον...

(все)

№ 566 (**1792**).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Ἑρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης Διονυσίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ. Рукопись на бумагѣ in 4⁰ писана ранѣе 1802 года, а принадлежала иконописцу Неофиту Синаиту. Она совершенно сходна съ тою, которую я перевелъ на русскій языкъ на Аѳонѣ.

Отдѣлъ IX.

Естествовѣдѣніе.

№ 567 (**1930**).

Ζώων περιγραφή: маленькая рукопись на бумагѣ in 16° [XVII—XVIII вѣка съ приписской грузинской: ორბი т. е. «орелъ».

Начинается (заст.) Περὶ ἀετοῦ:—

Ὁ ἀετὸς εἶναι μὲν βασιλεὺς εἰς ὅλα τὰ πετόμενα...

Оканчивается:

Ὁ νυκτοκόραξ εἶναι πουλὶ... καὶ κάμνει πουλία: —]

№ 568.

Ἀστρονομικόν: рукопись на бумагѣ in 4°, 7106=1598 года.

№ 569 (**1813**).

На обыкновенной писчей бумагѣ in 4° majori [217×163] писано на островѣ Критѣ въ Кидоніи въ 1737 году:

Βιβλίον καλούμενον Γεωπονικὸν τοῦ Ἀντωνίου Τεσγόμπι ἀπὸ τὴν Μοντανιάνα, εἰς Ἰταλικὴν φράσιν καὶ ψηφία, καὶ μεταγλωτισμένον ἀπὸ τοῦ Νικολάου Βλαστοῦ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν καὶ ἁπλὴν φράσιν διὰ ἐξόδων καὶ χάρις τοῦ ἠγαπημένου κυρίου ἀρχιδιακόνου Φιλαρέτου. περιέχων πᾶσαν λογῆς Ἰατρικὸν μετὰ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, καὶ μὲ κάθε γενεᾶς τέχνην γενομένα:—

Это — лѣчебникъ въ 677 главахъ. Тутъ сказано: какъ

составлять разныя воды, сиропы, уксусы, лѣкарства отъ зубной боли, отъ колики и пр. и пр.

[Съ записью:

Πέρας εἴληφεν ὧδε αὕτη ἡ δέλτος.
Ἣν χεὶρ ἐπονήθη παρ' ἐμοὶ τῷ ἀλίτῃ.
Θύτῃ Ἰωάννην τῷ οἰκτρῷ τάλανι.
Περιοχὴν Κυδωνίας τῆς κατὰ Κρήτην:
͵αψλζ'.
Ἐκ χωρίον Λάκκους.

Съ припиской:

Τὸ παρὸν ἰατροσοφεῖον ἐγραύθη δι' ἐξόδων τῆς ἡμῶν ταπεινότητος ὅθεν μετὰ τὴν τελευτὴν μου ἀφιερώνω αὐτὸ εἰς τὴν ἡμετέραν μονὴν τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ. Καὶ ὁ ξενώσας αὐτὸ ἔστω ἀσυγχώρητος καὶ ἀφωρισμένος παρὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον. 1740.

Σινᾶ ὄρους Νικηφόρος Κρής.]

Дополненія:

къ стр. 76.

№ 62.

Отрывокъ Berolin. graec. fol. 36 описанъ у *C. de Boor*, Verzeichniss der griech. Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II 140 такъ: Perg. 303×218. XIII. Jahrh. sie besteht aus 10 Blättern, nämlich dem 1. 2. 4. 6. eines Ternio und einem vollständigen Ternio, 44 Zeilen auf der Seite. Содержаніе — Stücke vom Anfang des Psalmen-Commentars des Euthymius Zigabenus (*Migne*, P. G., 128, col. 41), dessen Namen aber der nicht in Ueberschrift genannt, sondern von späterer Hand (не еп. Порфирія ли?) am Rande danebengeschrieben ist.

Начинается съ

Προοίμιον τῆς ἐξηγήσεως τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἤτοι τοῦ ψαλτῆρος καὶ ἐγκώμιον τοῦ Δαυίδ.

Πατὴρ τοῦ παρόντος λόγου...

л. 2^{b} оканчив.: περὶ γῆς καὶ τῶν κατὰ γῆν· περὶ ζώων (col. 49 B)

л. 3^{a-b} λύτως βίβλος ψαλμῶν ὠνόμασται... ἣ καὶ ἥρμοσε καὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ πρὸς θεὸν (col. 53 A —57 B)

л. 4^{a}—10^{b} θαύματα τὰ παθήματα... καὶ μετ' εὐαριθμήτων ἀνδρῶν τῶν ταῖς μυριάσι (col. 61 C—93 D)

т. е. обрывается на толк. псалма 4,4.

Безъ сомнѣнія, этотъ отрывокъ принадлежитъ къ составу

№ **26**

пергам., XII—XIII вѣка лл. 274 (307×215; 215×125; по 43—44 строки). Начала рукописи не хватаетъ, а л. 1^{a} начинается словами (толкованіе пс. 4,4):

> χρώμενον: κύριος εἰσακούσεταί μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς ⟨αὐτὸν⟩ οὕτω τυχὼν τῆς ἀρωγῆς καὶ τηλικούτου κινδύνου παρ' ἐλπίδα περισωθεὶς...

Въ концѣ осталось мѣсто, на которомъ писецъ могъ бы прибавить запись о времени появленія своего труда; но записи нѣтъ, а есть помѣтка:

> + βιβλίον μονῆς θεοτόκου διὰ κ[ ]

къ стр. 323.

№ 507 (**489**).

[Сборникъ на бумагѣ in 16⁰, лл. 241, по 18 строкъ, XV вѣка *A*] [150×100; XVI вѣка *Г*.] [содержаніе его:

1) Ἐκλογαί изъ языч. и христіанск. писателей о различныхъ предметахъ въ 71 главв., изъ которыхъ первая: Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας.

2) Συναγωγὴ θείων δογμάτων Ἀναστασίου πατριάρχου Θεουπόλεως.

> Ὅτι δεῖ προηγούμενος βίου...

3) Τοῦ Δαμασκηνοῦ συναγωγὴ δογμάτων πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Λαοδικείας.

> Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ...

4) Περὶ σχήματος οὐρανοῦ Κοσμᾶ μοναχοῦ τοῦ Ἰνδικοπλεύστου.

5) Μαρτυρία περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ χρήσεως τῶν ἀζύμων κατὰ Λατίνων...

6) Περὶ τῶν δέκα ἐντολῶν, τῶν ἑπτὰ μυστηρίων καὶ ἐννέα ᾠδῶν. *A*]

Приложенія.

I.

Повидимому, изъ Sinait. 565.

Χρησμὸς τοῦ ἁγίου Ταρασίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

1) Κείμενον. Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ὁ Μωάμεθ παροικήσει ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Βύζαντος, καὶ στήσει τὴν βασιλείαν αὐτοῦ δύο νυχθήμερα καὶ μίαν ἡμέραν καὶ δὶς δύο ὥρας νυκτερινὰς ὑπολειπούσης τῆς ἡμισείας ὥρας.

Ἐξήγησις. Εἰς τοὺς ὑστερινοὺς χρόνους καὶ τελευταίας ἡμέρας τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων θέλει σταθῇ ἡ μωαμεθανικὴ βασιλεία τῶν Ἀγαρηνῶν εἰς τὴν Κωνστατινούπολιν τριακοσίους τεσσαράκοντα πέντε χρόνους, ἐπειδὴ τὰ δύο νυχθήμερα δύο ἑκατοντάδας σημαίνουσιν ἤτοι διακοσίους χρόνους καὶ ἡ μία ἡμέρα δηλοῖ μίαν ἑκατοντάδα ἤγουν ἑκατὸν χρόνους, καὶ αἱ τέσσαραις ὥραις φανερώνουσι τέσσαρες δεκάδες, δηλαδὴ τεσσαράκοντα χρόνους καὶ εἰς τὰς τέσσαρας δεκάδας ἀπομένει ἀκόμι ἄλλη ἡμίσεια δεκὰς τουτέστι πέντε χρόνους, ὥστε συμποσοῦνται ὅλοι τμε΄ χρόνοι, καθ' οὓς μέλλει νὰ βασιλεύσει ἡ μωαμεθανικὴ βασιλεία εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐπειδὴ τὸ νυχθήμερον πυθαγορικῶς ψηφηφορούμενον ἓν σημαίνει ἤτοι μίαν ἑκατοντάδα, καὶ ἡμέρα ὁμοίως ψηφιζομένη ἓν ἀριθμὸν ἔχει ἤτοι μίαν ἑκατοντάδα, καὶ ἡ ὥρα ὡσαύτως ἓν σημαίνει ἤτοι μίαν δεκάδα, καὶ ἡ ἡμίσεια μισὴν δεκάδα ἠδύνατο ὁ ἅγιος νὰ φανερώσῃ ἀναλόγως τοῦτο τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, καὶ οὕτω λέγων τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ τέσσαρας ὥρας καὶ ἡμίσεια ὅμως ἤσμειξε τὴν ἡμέραν μὲ τὴν νύκταν θέλωντας νὰ φανερώσει, πῶς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν θέλει ἔχει εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τῆς βασιλείας

αὐτοῦ καὶ ἡμέρα καὶ νύκτα ἤγουν καὶ εὐτυχίαν καὶ δυστυχίαν καὶ νίκην καὶ ἧτταν, καὶ περίπου τὰ τέλη τῆς βασιλείας του θέλει ἔχειν ὅλον νύκτας ἤγουν δυστυχίας ἐλαττώσεις καὶ ἐφευρέσεις τῆς βασιλείας του καὶ καθαίρεσιν τῆς ὑπολήψεώς του· αὐτὰ λοιπὸν σημαίνουσιν αἱ νυκτεριναῖς ὥραις ἤγουν ὅλας μιαρὰς καὶ πικρὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας του. αἱ ὁποῖαι ὧραι νυκτεριναὶ σημαίνουσιν καὶ ἄγνοιαν τοῦ μέλλοντος, ἣν ἔχουσιν οἱ Ἀγαρηνοὶ περὶ τοῦ πότε μέλλει νὰ χαθῇ ἡ βασιλεία τῶν Ἀγαρηνῶν, ὡσὰν ὁποῦ αὐτὴ ἡ ἄγνοια εἶναι ὡσὰν μία νύκτα καὶ σκότος τοῦ νοός.

2) Κείμενον. Καὶ ἐν μὲν ταῖς δυσὶ νυχθημέροις οὐχ ἕξει ἐπίθετα, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἕξει δύο.

Ἐξήγησις. Ἐπίθετα τοῦ βασιλέως εἶναι ὡσάν τοι νὰ ὀνομάζεται αὐτοκράτωρ ἢ μέγας βασιλεὺς καὶ νὰ φορῇ δύο σερβούτζια εἰς τὸ κεφάλι του ἢ δύο στέφανα εἰς τὴν κωρώνα του ὡς σημεῖα μεγάλης δόξης καὶ ἄκρας ἐξουσίας διὰ τὰ δύο βασίλεια, ὁποῦ ἤθελεν ἐξουσιάσῃ. τοιαῦτα λοιπὸν τὰ βασιλικὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα τότε ἔσχεν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν, ὅταν ἐπῆρεν αὐτὰς τὰς δύο βασιλείας τὴν τῶν Τατάρων καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτίων καὶ ὕστερον διὰ αὐτὰς τὰς βασιλείας ἐφόρεσε δύο σερβούτζια τὰ ὁποῖα ἐν τοῖς δυσὶ νυχθημέροις ἤτοι ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς 200 χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἔλαβεν ὁ Ὀθωμανὸς τὰ εἰρημένα δύο βασίλεια τὸ τῶν Σκυθῶν καὶ τὸ τῶν Αἰγυπτίων. ὅμως ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἤγουν ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς τριακοσίους χρόνους αὐτῆς τῆς βασιλείας ἀπόκτησε τὰ δύο ἐπίθετα εἰς τὴν παρὰ τῶν ἄλλων βασιλέων τῆς Εὐρώπης δοθεῖσαν αὐτῷ ὑπεροχὴν καὶ προτίμησιν τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας καὶ προσηγορίαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ μεγάλου βασιλέως διὰ αὐτὰ τὰ δύο προληφθέντα βασίλεια. ἐπειδὴ εἰς τὰ δύο νυχθήμερα ἤγουν εἰς τοὺς διακοσίους χρόνους εἶχεν ἀκόμι ἡ Ὀθωμανικὴ βασιλεία καὶ νύκτας ἤτοι σκοτισμὸν καὶ ἄλλας δυσκολίας τῶν πολέμων καὶ δὲν ἐτιμᾶτο μήτε ἐδοξάζετο ἀκόμα παρὰ τοῖς εἰρημένοις βασιλεῦσιν ὡς αὐτοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεύς. ἀφ' οὗ δὲ καὶ αὐτοὺς ἐνίκησεν ὡς τῶν Βενετζιανῶν καὶ τῶν Νεμτζῶν καὶ τόπους παρ' αὐτοὺς ἔλαβεν εἰς τοὺς μετὰ 200 χρόνους αὐτῆς τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, τότε ἐγνωρίσθη ἐξ ἀνάγκης παρ' αὐτῶν τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης ὡς

τοιοῦτος βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν λαβὼν τοιαῦτα ἐπίθετα καὶ ἄκραν δόξαν καὶ ἀκμὴν βασιλικήν, ἣν καὶ ἡμέραν καλεῖ ὁ χρησμός, καὶ διὰ τοῦτο λέγει, αὐτὴν ἡμέραν ἕξει δύο ἐπίθετα.

3) Κείμενον. Ὧν πρῶτον μὲν τὸ μεῖζόν εἶτα τὸ ἔλαττον μέχρι τῶν τριῶν ὡρῶν τῶν νυκτερινῶν βασιλεύσει καὶ ἡμισείας ὥρας.

Ἐξήγησις. Τὰ ὁποῖα αὐτὰ τὰ δύο βασίλεια καὶ τὰς δύο ἐπίθεσιν(?) ἤτουν αὐξήσεις καὶ μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἐγένοντο. τὸ μὲν μεγαλήτερον τὸ τῶν Σκυθῶν βασίλειον θέλει βασιλεύσει ὑποτασσόμενον εἰς αὐτὴν τὴν Ὀθωμανικὴν βασιλείαν μέχρι τῶν τριῶν ὡρῶν τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας ἤγουν εἰς τοὺς τριακοσίους πέντε πρὸς τοὺς τριάκοντα τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλείας, καὶ μετὰ τούτους τοὺς χρόνους θέλει παύσῃ ἀπὸ τὸ νὰ βασιλεύῃ ὑπὸ τὴν βασιλείαν τῶν Ἀγαρηνῶν. τὸ δὲ μικρότερον μέρος τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἤτοι τὸ βασίλειον τῆς Αἰγύπτου θέλει βασιλεύσῃ καὶ αὐτὸ ὑποτασσόμενον ὑπὸ τὸν αὐτὸν βασιλέα τῶν Ἀγαρηνῶν μέχρι τῶν τεσσάρων ὡρῶν τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας τῶν ἐν ἀρχῇ οὕτως εἰρημένων ἤγουν εἰς τοὺς τμε′ χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, εἶτα παύεται καὶ αὐτὸ τὸ ἔλαττον ὡς καὶ αὐτὸ τὸ μεῖζον βασίλειον ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Τούρκου, καὶ ἀφοῦ ἀπολέσει ὁ Τοῦρκος αὐτὰ τὰ δύο μέρη τῆς βασιλείας του, συναπολεσθήθεται καὶ αὐτὴ ἡ βασιλεία μαζὶ μὲ τὸ ἔλαττον μέρος. νυκτερινὰς ὥρας ὀνομάζει ὁ χρησμὸς ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις τῆς βασιλείας τοῦ Τούρκου, δηλαδὴ μιαραῖς σκοτιναῖς δυστυχισμέναις ἡμέραις τῆς βασιλείας του. εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα τῶν τεσσάρων ὡρῶν τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας ἤτοι με′. δυστυχισμένον χρόνον τῆς βασιλείας του μέχρι τῆς παντελοῦς ἐξολοθρεύσεως νυκτερινὰς καλεῖ αὐτὰς διὰ τὸ ἐν αὐταῖς σκοτεινὸν καὶ ἄδηλον τῆς ἀπωλείας τῶν Ὀθωμανῶν διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ μέλλοντος, ἡ ὁποία εἶναι νὺξ καὶ σκότος τοῦ νοός.

4) Κείμενον: Καὶ ἔσται ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ ἐμφανὴς ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ.

Ἐξήγησις. Βέβαια ἀφ' οὗ τλ′ χρόνους τοῦ βασιλικοῦ ἔτους δηλαδὴ ἀφοῦ ἐπῆρεν ὁ Τοῦρκος τὴν Κωνσταντινούπολιν θέλει πάρῃ καὶ ἐξουσιάσῃ ὁ Μόσχοβος τὸ Κρίμι καὶ μετὰ ταῦτα καὶ

τὴν Μπασαραβίαν καὶ πλησιάσῃ μὲ τὰ σύνορα εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν φανερὰ εἶναι καὶ πλησία ἡ ἀπώλεια τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἡ πρότερον ἀφανὴς οὖσα καὶ ἄδηλος.

5) Κείμενον: Τῷ γὰρ δίπουν: π: ταραχθὲν πετροβόλῳ θυμῷ πατάξει μικρὸν τὸ δίκερον: υ.

Ἐξήγησις. Ἡ ἀρκοῦδα ὅταν θυμώσῃ ἱστάμενη εἰς τοὺς δύο πόδας πετροβολεῖ καὶ ἀμύνεται τὸ θηρίον ἐκεῖνο ἢ ἄνθρωπος ἤθελεν τὴν συγχύσῃ, καὶ οὕτω διώκουσα αὐτὸν μίσγεται. ἡ ἀρκτῷα τῶν ξανθῶν βασίλεια, ὅταν συγχυθῇ, δὲν πετροβολεῖ ἀλλὰ πυροβολεῖ κατὰ τῶν συγχυσάντων αὐτὴν ἐναντίων καὶ πολεμίων, διὰ τοῦτο καὶ παρομοιάζεται διὰ τοῦ δίποδος: π: μὲ τὴν ἀρκοῦδα. ἡ ὁποῖα ἀρκτῷα βασίλεια τῶν ξανθῶν θέλει κτυπήσῃ κατ' ὀλίγον ὀλίγον καὶ ὄχι διὰ μιᾶς τὴν τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλείαν, ὁποῦ παρομοιάζεται μὲ τὸ δίκερον: α: ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ μωαμεθανικὴ βασιλεία ὅταν ἐπῆρε τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦτον ὡσὰν τὸ: ο: χωρὶς κέρατα· καὶ ἀφοῦ ἐξουσίασε τὰ δύο εἰρημένα βασίλεια, τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἔγινεν ὡσὰν τὸ: υ: καὶ μὲ δύο κέρατα τὰ ὁποῖα προστεθέντα τῷ: ο: ποιοῦσιν αὐτό: α: καὶ μὲ αὐτὰ τὰ δύο κέρατα ἤτοι μὲ αὐτὰς τὰς δύο δυνάμεις ἐκράτει τε καὶ κατέπληττε τὰς ἄλλας βασιλείας τῶν Εὐρωπαίων.

6) Κείμενον. Καὶ ἕπονται τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι δίγλωσσοι.

Ἐξήγησις. Εἰς τὴν τρίτην ὥραν τὴν νυκτερινήν, δηλαδὴ εἰς τοὺς τριάκοντα χρόνους μετὰ τοὺς τριακοσίους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, θέλουν εἶναι οἱ ἄνθρωποι μὲ ἀμφιβολίαν δίγνωμοι εἰς τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς τῆς βασιλείας, διότι δίγνωμος ὁ ἄνθρωπος εἶναι καὶ δίγλωσσος καὶ δὲν ἔχει τὰ αὐτὰ λόγια μὲ τὰ πρῶτα, ἀμὴ λέγει ἄλλα πρῶτα καὶ ἄλλα ὕστερον, καὶ μὲ τὸ νὰ ἀλάζῃ ἡ γνώμη του, ἀλλάζουν καὶ τὰ λόγιά του καὶ οὕτω γίνεται δίγλωσσος. τοιούτοις λόγοις οἱ ἄνθρωποι τότε θέλουν γένει δίγλωσσοι εἰς τὴν ἀπολεσθησομένην αὐτὴν βασιλείαν, ποτὲ μὲν λέγοντες εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον εἶναι νὰ χαθῇ τὸ βασίλειον τοῦ Τούρκου, ὅταν ἀκούσουν καὶ ἰδοῦν, ὅτι νικᾶται ὁ Ἀγαρηνὸς καὶ πέρνει ὁ ξανθὸς τόπους καὶ κάστρα· ποτὲ δὲ πάλιν λέγοντες, ὅτι τὸ βασίλειον τοῦ Τούρκου ποτὲ δὲν χάνεται, ἀμὴ θέλει εἶναι αἰώνιον

καὶ βασιλεύσει μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ὅταν ἴδωσι ὅτι ἔγινεν εἰρήνη καὶ οἱ τόποι καὶ τὰ κάστρα ἐδόθησαν εἰς τὸν Τοῦρκον πάλιν ὀπίσω, καὶ ὅτι οἱ ἄλλοι βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης στέκονται ἐναντίως εἰς τὸν σκοπὸν τῶν ξανθῶν καὶ δὲν ἀφήσωσι μήτε τὸ Κρίμι νὰ πάρῃ. καὶ μὲ αὐτὰ τὰ λόγια, ὁποῦ λέγουν ἄλλα πρῶτα καὶ ἄλλα ὕστερον, γίνονται οἱ ἄνθρωποι δίγλωσσοι.

7) Κείμενον. Ληγούσης δὲ τῆς ἡμισείας ὥρας τῆς νυκτερινῆς γενήσονται μονόγλωσσοι.

Ἐξήγησις. Ὅμως εἰς καιρὸν ὁποῦ τελειώνει ἐκείνη ἡ ἡμίσεια ὥρα ἡ νυκτερινὴ μετὰ τὰς τρεῖς ὥρας τὰς νυκτερινὰς ἤγουν κατὰ τοὺς τριάκοντα πέντε χρόνους κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἔτος, καθ' οὓς θέλει παρθῇ ἡ Μπασαράμπια καὶ ὁ Νίστρος ποταμὸς θέλει γένει σύνορον, περὶ ὧν προλέγει καὶ ὁ χρησμὸς Στεφάνου τοῦ Ἀλεξανδρέως. καὶ ἀπὸ τότε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς οἱ ἄνθρωποι θέλουν γένει ὁμόγλωσσοι τὰ αὐτὰ λέγοντες, ὅτι ἐμφανὴς καὶ ἐγγὺς εἶναι ἡ ἀπώλεια· καὶ οἱ ὀρεγόμενοι αὐτῆς τῆς βασιλείας καὶ οἱ μὴ ὀρεγόμενοι ὁμογνωμήσουσι καὶ ὁμογλωσσήσουσι ἂν μὴ ὀθελοκακῶσι.

8) Κείμενον. Τὸ γὰρ δίκερον: α: ἡττηθὲν κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ: π: ἄκερον μένει καὶ ὡς τὸ ὄμμα, ὡς ἦν ἀπ' ἀρχῆς: π.

Ἐξήγησις. Διότι ἡ Ὀθωμανικὴ βασιλεία, ὁποῦ παρομοιάζεται μὲ τὸ δίκερον: α: ἀφοῦ νικηθῇ κατὰ κράτος ἀπὸ τὴν ἀρκτῴαν βασιλείαν τῶν ξανθῶν ὁποῦ εἰκονίζεται διὰ τοῦ δίποδος: π: θέλει μείνῃ ἄκερος χωρὶς τὰ εἰρημένα δύο κέρατα ἤτοι χωρὶς τὰς δύο μεγάλας δυνάμεις τὴν τῆς Σκυθίας καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου καὶ θέλει μένει: ο: ὁποῦ ἔχει τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὀμματίου (διότι τὸ ὀμμάτι καὶ τό: ο: ἔχουσι τὸν ὅμοιον σχηματισμὸν) ἤγουν θέλει χάσει τὰ ὑπὸ αὐτὴν δύο εἰρημένα βασίλεια καὶ θέλει μένει χωρὶς αὐτά, καθὼς ἦτον ἀπὸ τὴν ἀρχήν, ὅταν ἐπήρασι τὴν Κωνσταντινούπολιν.

9) Κείμενον. Μεταβληθὲν δὲ νύσταξει ἐκ τοῦ πολλοῦ καμμάτου καὶ φθέξεται τῇ ἑπταλόφῳ μετὰ τελευταίου ἀσπασμοῦ.

Ἐξήγησις. Ἀφοῦ δοκιμάζει τό: α: ἤγουν ὁ βασιλεὺς τῶν Ὀθωμανῶν αὐτὴν τὴν μεγάλην μεταβολήν, ἤτοι τὴν ἀποβολὴν τῶν δύο κεράτων, δηλαδὴ τὴν ὑστέρησιν τῶν δύο εἰρημένων βα-

σιλειῶν, τότε θέλει νυστάξῃ ἐκ τοῦ πολλοῦ καμμάτου ἤγουν θέλει ἀποκάμῃ κορκουθῇ καὶ ἀπελπισθῇ ἀπὸ τοὺς κατὰ τῶν ξανθῶν ἐπιπόνους καὶ συνεχεῖς πολέμους ὡς ἀπράκτους καὶ ματαίους, καὶ πρὸ τοῦ νὰ τραπῇ εἰς ὕπνον ἤγουν εἰς τὴν ἐκ τῆς βασιλευούσης φυγήν, θέλει εἰπῇ μετὰ τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν εἰς τὴν ἑπτάλοφον Κωνσταντινούπολιν αὐτὰ τὰ ἑξῆς λόγια, ὁποῦ λέγει ὁ χρησμὸς αὐτολεξεί.

10) Κείμενον. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐνύσταξα καὶ πορεύομαι εἰς τὴν κλίνην μου, ἵνα κοιμηθῶ, πῶς διὰ εἴη νὺξ πανσέληνος ἵνα ἀγρυπνῇς.

Ἐξήγησις. Νὰ ὁποῦ ἐγὼ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν ἀπέκαμα μὲ τὴν ὁλότητα, ὦ βασιλεύουσα πόλις, καί σε ἀφίνω καὶ πηγαίνω εἰς τὸ κρεβάτι τῆς πρώτης καὶ παλαιᾶς κατοικίας μου τῆς Ἀνατολῆς, νὰ κοιμηθῶ καὶ ἀναπαυθῶ ὡς ἀπελπισμένος ἀπὸ τὴν βασιλείαν μου, διότι ἠμέλησα καὶ δὲν ἠγρύπνησα εἰς τὴν μετὰ δικαιοσύνης διοίκησίν της. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σελήνη καὶ ἡ δόξα αὐτῆς ἐξέλιπε καὶ ἔμεινεν ἀφώτιστος καὶ τόφερα εἰς ἐμένα. ὅμως εἰς ἐσένα, Κωνσταντῖνε, ἄμποτες νὰ εἶσαι ἀείφωτος τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὸν ἥλιον φωτιζομένη καὶ τὴν νύκταν ἀπὸ τὴν ὁλόφωτον σελήνην καὶ ἄγνοια ὁποῦ εἶναι σκότος τοῦ νοὸς παρομοιάζεται μὲ τὴν ἀσέληνον νύκτα, νὰ φωτίζεσαι ἀπὸ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην καὶ θείαν ἔλαμψιν διὰ νὰ ἐπιμελῆσαι εἰς τὴν ἐπαινετὴν καὶ σοφὴν διοίκησιν τῆς βασιλείας σου. καὶ οὕτως ὁ βασιλεὺς εὐχόμενος καὶ ἀποχαιρετόντας τὴν Κωνστατινούπολιν θέλει αναχωρήσει ἀπὸ αὐτὴν διὰ νὰ μὴν κατακαυθῇ μαζὴ μὲ αὐτὴν μένωντας μέσα εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸ πυρίστατον γένος τῶν ξανθῶν.

11) Κείμενον. Τούτων δὲ γενομένων ἐγερθήσεται πόλεμος ἐμφύλιος καὶ ἀπολεσθήσεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἄπιστος.

Ἐξήγησις. Καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἄνω εἰρημένα γένουν, τότε ἐπιθῇ μὲν μερικοὶ ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν Ἀγαρηνῶν ἀποφεύγοντες τὸν ἐκ πολέμου ἀφανισμὸν θέλουν νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τοὺς ξανθούς, καὶ ἄλλοι τὸ ἐναντίον θέλουν νὰ πολεμήσουν κατ' αὐτῶν καὶ ἃς χαθοῦν. διὰ τοῦτο θέλει συμβῇ εἰς αὐτοὺς ἐμφύλιος πόλεμος καὶ ἀκολούθως μεγάλη αἱματοχυσία, ὥστε πρὸ τοῦ νὰ πολεμηθοῦν ἀπὸ τοὺς ξανθούς, θέλουν χαθῇ μὲ τὴν ὁλότητα ὑπ' ἀλλήλων πολε-

μούμενοι καὶ θανατούμενοι· καὶ οὕτω εὐκολίαν χωρὶς πόλεμον θέλει ὑποτάξει ἡ βασιλεία Ῥωσσικὴ τὸ πλεῖον μέρος τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας· αὐτὸς ὁ ἐμφύλιος πόλεμος θέλει γένει καὶ εἰς τοὺς δυσσεβεῖς ἐναντίους τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας καὶ ἐχθροὺς τοῦ δεσποτικοῦ σταυροῦ.

12) Κείμενον. Καὶ ἐξυπνήσει ὁ ἅγιος βασιλεὺς ὁ ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τό: ι: ἐν δὲ τῷ τέλει: ς: ἔχων.

Ἐξήγησις. Θαῦμα ὑπερφυὲς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ χρησμοῦ θέλει γένει εἰς ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, διὰ νὰ παύσῃ ὁ φθόνος καὶ ἀλληλομαχία περὶ τοῦ, τίς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει βασιλεύσει. Ὅθεν καθὼς ἐκοιμήθησαν ἐκεῖνοι οἱ ἑπτὰ παῖδες μέσα εἰς ἕνα σπήλαιον ἐπὶ βασιλέως εἰδωλολάτρου καὶ διώκτου τῶν χριστιανῶν καὶ θείᾳ δυνάμει πάλιν ἐξύπνισαν εἰς καιρὸν ὁποῦ ἔπαυσεν ὁ διωγμὸς τῶν χριστιανῶν καὶ ἔλαμψεν ὁ χριστιανισμός, κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ οὗτος ὁ ἅγιος βασιλεύς, ἐν ὅσῳ ὁ ἄπιστος καὶ ἀσεβὴς βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλεύει, κοιμᾶται μέσα εἰς κανένα κουβούκλιον τῆς ἁγίας Σοφίας ἢ κατὰ ἄλλους εἰς τὴν πρώτην ἄκραν τῆς Βυζαντίδος, μετὰ τὴν παντελῆ κατάλυσιν τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας θέλει ἐξυπνήσει θεϊκῇ δυναστείᾳ καὶ οἰκονομίᾳ διὰ νὰ βασιλεύσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει· ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὀνόματός του ἔχει τό: ι: καὶ εἰς τὸ τέλος τό: ς: τὰ ὁποῖα στοιχεῖα οὕτως ἔχει τὸ Ἰωάννης ὄνομα. τοῦτον δὲ τὸν ἐξυπνήσαντα ἅγιον βασιλέα, ὃν προλέγει ὁ ἅγιος Ταράσιος, ὑπαινίττεται καὶ Θεολόγος Ἰωάννης ἐν τῇ αὐτῷ Ἀποκαλύψει διὰ λευκοῦ ἵππου λέγων οὕτω· Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινὸς καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. Λοιπὸν καθὼς ὁ ἐπίγειος βασιλεὺς ἐφ' ἵππου καθήμενος πολεμεῖ, ὅταν ἔχει πόλεμον μὲ τοὺς ἐναντίους του, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ θεὸς ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλέων καὶ κύριος τῶν κυρίων, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι ὅλος καθαρὸς καὶ ἅγιος καὶ ἐν τοῖς καθαροῖς καὶ ἁγίοις ἀναπαύεται καὶ κατοικεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἐφ' ἵππου λευκοῦ καθήμενος παρὰ τῷ Θεολόγῳ περιγράφεται, ἀφ οὗ ἀνοιχθῇ ὁ οὐρανὸς δηλαδὴ ἡ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν κλεισθεῖσα ἁγία ἐκκλησία

καὶ νέα Σιὼν ἡ ἐπὶ ὀνόματι τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας κτισθεῖσα καὶ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς ἐξυπνήσας ὁ νῦν κοιμώμενος ἐν αὐτῇ ἅγιος βασιλεύς, ὅστις παρεικάζεται τῷ λευκῷ ἵππῳ διὰ τὴν ἁγιότητα καὶ καθαρότητα τῆς ἀμωμήτου ὀρθοδόξου πίστεως, θέλει καθήσει καὶ κατοικήσει εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον βασιλέα, ἵνα δι' αὐτοῦ ποιμαίνῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὁ ἀρχιποιμὴν δεσπότης Χριστὸς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καθὼς ὁ αὐτὸς Θεολόγος ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ ιθ' λέγει· Καὶ αὐτὸς ποιμαίνει αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ οὕτω λοιπὸν καθήμενος ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλέα ὡς ἐφ' ἵππον λευκὸν πολεμήσει διὰ αὐτοῦ τοὺς πολεμοῦντας αὐτὸν ἐναντίους τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ βασιλείας βασιλεῖς ὡς πάλιν πολεμήσας τοὺς ἀλλοφύλους βασιλεῖς διὰ τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ λέγοντος· Πολέμησον, Κύριε, τοὺς πολεμοῦντας σε. αὐτοὺς δὲ τοὺς πολεμοῦντας τῷ Κυρίῳ ὑποσημαίνει καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως οὕτω λέγων· Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐφ' ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

13) Κείμενον. Καὶ σώσει τὰ πρόβατα αὐτοῦ κηρύττων αὐτοῖς τὸ: α: καὶ τὸ: ω: ἅπερ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Ἐξήγησις. Καὶ θέλει ἐλευθερώσει τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἰδικόν του εὐσεβὲς ὑπήκοον ἀπὸ τὸν φθορέα τῆς ἀσεβείας λύκον Μωάμεθ καὶ οὕτως ὄντως ἀντίχριστον κατὰ τὸν Θεολόγον Ἰωάννην, διδάσκοντας αὐτοὺς τοὺς χριστιανοὺς τὰ τῆς εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου πίστεως μυστήρια, τὸ τῆς ἁγίας τριάδος μυστήριον καὶ τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ δεσπότου Χριστοῦ· τὸ γὰρ: α: καὶ τό: ω: τὰ τρία φωνήεντα σημαίνουσι τὸν τῶν ὅλων τρισυπόστατον θεόν, ὡσαύτως δηλοῖ καὶ τὸ ἐγώ εἰμι ὁ ὤν· καὶ γὰρ τὸ ὢν τρία ἔχει στοιχεία: ν: καὶ δύο: ο: ἐξ ὧν σύγκειται καὶ τό: ω: ὅπερ εἰκονίζει τὴν ἐν μιᾷ ὑποστάσει τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἕνωσιν θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος· τὰ ὁποῖα αὐτὰ δύο στοιχεῖα: α: καὶ: ω: τὰ ἔχει ὁ κηρύττων αὐτὰ Ἰωάννης ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

14) Κείμενον. Καὶ στήσει τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἓν νυχθήμερον καὶ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας.

Ἐξήγησις. Καὶ θέλει σταθῇ ἡ βασιλεία του ἑκατὸν χρόνους καὶ δύο ἥμισυ, ἐπειδὴ τὸ τέταρτον τῆς ὥρας εἶναι τέταρτον τῆς δεκάδος, τὸ δὲ τέταρτον τῆς δεκάδος εἶναι δύο ἥμισυ, καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τοῦ ἁγίου Ἰωάννου χίλια ἔτη ὡς ἑκατοντάδες ἀναλόγως ἐκλαμβανόμενα, αἱ δὲ ἑκατοντάδες κατὰ συστολὴν καὶ κολόβωσιν λογιζόμεναι ποιοῦσιν ἑκατὸν χρόνους.

15) Κείμενον. Ὡς ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀριδήλως δείκνυται..

Ἐξήγησις. Τὸ ὄνομα τοῦ εἰρημένου βασιλέως εἶναι Ἰωάννης, τὸ ὁποῖον ἔχει ἑπτὰ στοιχεῖα: Ἰ. ω. α. ν. ν. η. ς: ὧν τὰ μὲν δύο: νν: σημαίνουσιν τὸ νυχθήμερον τὸ ὁποῖον ἔχει δύο: νν: ἀρκτικὸν καὶ τελικόν. τὸ δὲ: η: σημαίνει τὴν ἡμέραν, ἡ ὁποία ἔχει τὸ: η: ἀρκτικόν, τὸ δὲ: ω: ὑπαινίττεται τὴν ὥραν ὡσὰν ὁποῦ αὐτὴ ἡ ὥρα ἔχει αὐτὸ: ω: ἀρκτικόν. τὸ δὲ: ς: τὰ δύο νυχθήμερα ἤτοι δύο ἑκατοντάδες. τὸ δὲ: Ι: σημαίνει τὰς δέκα δεκάδας ἤτοι τὴν μίαν ἑκατοντάδα. τὸ δὲ: α: σημαίνει τὴν μονάδα ἐξ ὧν ὁ εἰρημένος συγκείται. ἔτι δὲ τὰ εἰρημένα ἑπτὰ στοιχεῖα τοῦ βασιλικοῦ ὀνόματος Ἰωάννης ἐπισημαίνουσι καὶ ταῦτα· τὸ μὲν: ι: καὶ τό: σ: σημαίνει τὴν σωτηρίαν τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ ἀρχιποιμένος Χριστοῦ· τὸ δὲ: α: καὶ τό: ω: τὸ τρισυπόστατον τῆς μιᾶς θεότητος, ὅπερ μέλλει νὰ κηρύξῃ αὐτὸς ὁ βασιλεύς· τὰ δὲ δύο: νν: ἀποδηλοῦσι τοὺς ἑκατὸν χρόνους, καθ' οὓς μέλλει νὰ σταθῇ ἡ τοιαύτη εὐσεβὴς βασιλεία μέχρι τοῦ ὀγδόου αἰῶνος ἤτοι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου. ταῦτα οὖν ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ βασιλικοῦ ὀνόματος δείκνυται.

υπο Γαβριηλ ιερομοναχου Σιναΐτου.
,αωε'. δεκ. ις'.

Переписано въ Синайскомъ монастырѣ 23-го іюня 1850 года.

II.

Изъ Sinait. 508 (**976**) лл. 113^a—125^b Варіанты взяты изъ Hierosol. Metoch. 145 лл. 564^a—565^b (опис. *А. И. Пападопуло-Керамевсомъ*, Ἱεροσολ. Βιβλιοθήκη, IV 126—134), гдѣ текстъ не полонъ и не имѣетъ заглавія.

Βασιλικὸν γράμμα γράφον τὰ ἱεροκύκλια τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς α' Ἰουστιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας Σερβίας καὶ λοιπῶν:—

Ἡ περὶ τοὺς ἀγαθοὺς τῶν βασιλέων μετὰ τέλος εὐλάβεια μέγα μὲν τὸ θεοφιλὲς ὑπεμφαίνει, πολὺ δὲ [καὶ] μετὰ τοῦ εὐλόγου φέρει τὸ δίκαιον· ὁμοῦ τε γὰρ εὐγνωμοσύνης ἀποφέρεται δόξαν καὶ δεῖγμα πάντως οὐχὶ μικρὸν τοῦ πρὸς θεὸν σεβάσματος γίνεται, εἴ γε δὴ καὶ ἐπ' αὐτὸν τὰ τῆς τιμῆς διαβαίνει, τὸν αὐτοὺς βασιλεύσαντα· ὅτι δὲ [1]) τῶν ἄλλων τινὶ καὶ βασιλεῖ χρεὼν πρὸ τῶν ἄλλων τοῖς γε δὴ τῷ χρόνῳ πλεῖστον προειληφόσι τὸ πρεσβεῖον ἀπονέμειν κατάλληλον, ὡς ἂν εἰ τῶν ὁμολογουμένων περιετύγχανεν[2]) ὄν, οὐδὲ μιᾶς προσδεῖται τῆς ἀποδείξεως· ἀλλ' ἵνα γοῦν ἐντεῦθεν τὸν σκοπὸν τοῦ λόγου παραγυμνώσωμεν, φθάνει ποτὲ καὶ ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμος Ἰ ο υ σ τ ι ν ι α ν ὸ ς ἐκεῖνος, ὁ μὴ μόνον τὸν ἅπαντα τῆς ἀρχῆς χρόνον μέγα τὸ ἐπὶ τοῖς ἔργοις διασώσας ἐπίδοξον, ἀλλὰ καὶ τῇ μνήμῃ καταλελοιπὼς περιφανῶς διαρκοῦσαν τὴν εἰς αὐτόν γε ἥκουσαν εὔκλειαν, σπουδήν τινα προμηθείας οὐχ ὅπως καὶ λεχθῆναι ῥᾳδίας[3]) περὶ τὴν ἁγιωτάτην ἀρχιεπισκοπὴν Βουλγαρίας ἐπιδειξάμενος, ἣν δὴ καὶ Πρώτην Ἰουστινιανὴν (л. 113^b) ἐκ τῆς οἰκείας κλήσεως [κατ]ωνόμασεν. ἅτε δὴ οὖν πατρίδα ταύτην λαχὼν—ταύτην γὰρ λόγος ἔχει τῆς σωματικῆς αὐτῷ κατάρξαι γενέσεως—πάντα διετέλει ποιῶν καὶ διὰ σπουδῆς με-

---

[1]) δεῖ codd.; τῶν вставлено [2]) παρετύγχανεν [3]) ῥαδίως

γίστης ἐτίθετο, πῶς ἂν ἀξίως ἑαυτοῦ τὰ τροφεῖα ταύτῃ μεγαλοτελῶς ἀποτίσῃ κἀπὶ πλεῖστον προαγάγῃ καὶ τιμῆς καὶ λαμπρότητος. ὅθεν καὶ μακρὸν ἂν εἴη καταριθμεῖν, ὁπόσον αὐτῇ παρὰ τὰς ἄλλας τὸ πρεσβεῖον ἀπέδοτο, καὶ ὅσοις αὐτὴν ἐσέμνυνε προτερήμασι, καὶ ὅσας αὖ τῶν ἐπ' ἀρχιερατείᾳ τετιμημένων ἐκκλησιῶν περὶ ταύτην ἀφώρισε, πλὴν ὅτι πολλάττα καὶ μεγάλα ταύτην ἀποσεμνύνας καὶ ἅπερ ἂν βασιλέως ἔχοι δοῦναι γνώμη φιλότιμος, ἐφ' οἷς ὁμονοοῦντα καὶ τὸν ἁγιώτατον ἐκεῖνον ἔσχε τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπαν Βιγίλιον, ἐπὶ μᾶλλον αὐτῇ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἐ[πε]φρόντισε δόξης, καὶ ὅπως ἂν παραμένειν τὰ τῆς ὑπεροχῆς παντὶ τῷ χρόνῳ διαδιδόμενα, ἔνθεν τοι καὶ χρυσοβούλλοις ταῦτα λόγοις καὶ βασιλικοῖς [1]) ἐκράτυνε διατάγμασιν. ἔμενε γοῦν ἐπιπολὺ τῆς οἰκείας δόξης ἐμφορουμένη καὶ τῶν ἀπονενεμημένων (л. 114^{a}) ὡς εἰκὸς πρωτείων ἐπαπολαύουσα, ναὶ μὴν καὶ τὰς ἀποδοθείσας ἱερὰς ἁπάσας ἐκκλησίας, οἷόν τινα κλῆρον εὐτυχοῦσα παντελῶς ἀμετάτρεπτον. ἐπεὶ δ' ὁ τὰ πάντα συγχέων χρόνος ἄλλοτε ἄλλας ἐπεισάγων περιπτώσεις κινήσεων οὐκ ἔμελλε μὴ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ἑτέρως διαθεῖναι καὶ τῶν ἐπ' αὐτῇ μεγάλων ἀγαθῶν ἐργάσασθαι σύγχυσιν, αὐτίκα καὶ πραγμάτων πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολή, καὶ τῆς πολλῆς ἐκείνης εὐκληρίας μετάβασις, καὶ ὅσα δὴ συμβαίνειν ἐπὶ τούτοις εἰκὸς ἐκ τῆς ἐπιβούλου τῶν ἐχθρῶν ἐπιθέσεως. ὡς οὖν ἔδει καὶ αὐτὴν τῆς καιρικῆς μετασχεῖν ἐκείνης φορᾶς, τὸ γοῦν πλέον τῆς μεταβολῆς ἐπὶ ταῖς ἀποκεκληρωμέναις ἐκκλησίαις συστῆναι ταύτῃ συμβέβηκεν. ἔνθεν καὶ ταῖς μὲν ὑπ' ἐχθροῖς ἐπεισπεσοῦσι γεγονέναι [2]) συμπέπτωκε καὶ αὐτίκα παρ' ἐκείνων οἱονεὶ τυράννων ἐδουλαγωγοῦντο τῇ βίᾳ· αἱ δ' εἰς τοσοῦτον τοῦ καιροῦ τῆς δυσχερείας ἀπέλαυσαν, ὡς καὶ εἰς ἔσχατον ἀφανισμοῦ συνελαθῆναι καὶ μὴ δ' ἄν τινα ῥᾳδίως ἔχειν καλεῖν αὐτὰς ἐξ ὀνόματος. εἰσὶ δ' ἃς καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἱερῶν πολλαὶ μητροπόλεων τὸν καιρὸν ἕρμαιον (л. 114^{b}) λογισάμεναι καὶ ἄλλην ἄλλη διαλαβοῦσαι, τρόπον τοῦτον εἰσεποιοῦντο τὰς ἀλλοτρίας καὶ πρὸς ἑαυτὰς αὐτίκα μεθεῖλκον μετὰ τοῦ καιροῦ καὶ αὗται γινόμεναι καὶ τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ καὶ ὁ χρόνος προϊὼν ἀσφαλὲς ἐδόκει ταύταις ἐνέγυ-

[1]) καὶ βασιλικοῖς пропущ. [2]) γεγόναι cod.

ρον· ταῖς δὲ καὶ τὸ αὐτόνομον ἠγαπήθη καὶ διὰ ταῦτα τῆς κοινῆς αὐτῶν μητρὸς διεσπάσθησαν· ἀλλ' οὐκ ἦν ἐπιπολὺ τὸ ἐναντίον προβαίνειν οὐδ' ἐπὶ τοσοῦτον κατ' αὐτῆς τὸν χρόνον νεανιεύεσθαι. τοίνυν καὶ ὡς αὖθις βασιλέως ἐδεῖτο εἴπερ ἔμελλέ τι πράξειν τῆς περὶ αὐτὴν ἀρχαιολογίας ἐπάξιον, οἷον ἐπ' ἀγαθῷ τῷ ταύτης ὁ τῆς εὐτυχοῦς καὶ ἀοιδίμου μνήμης βασιλεὺς ὁ πορφυρογεννήτης ἐκεῖνος ἀνεφάνη Βασίλειος, ὅς καὶ διὰ τὸ πλείστην συντριβὴν τῷ γένει τῶν Μυσῶν ἐμποιῆσαι τὴν τοῦ βουλγαροκτόνου κλῆσιν ἠνέγκατο. οὗτος οὖν τήν γε τῶν πραγμάτων δυσκολίαν ἐκ μέσου ποιήσας καὶ τὰ δυσχερῆ μεταγαγὼν πρὸς τὸ βέλτιον, καὶ τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ τά τε ἄλλα πλεῖστον πρὸς τὸ ὑπερέχον τῆς τιμῆς συνεβάλετο[1]), καὶ δὴ (л. 115^{a}) καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἱερῶν ἐκκλησιῶν ὡς οἷόν τ' ἦν τὰς πλείστας ἐπανεσώσατο, ἅμα καὶ ἐφ' οἷς ἡ γνώμη πλεονέκτης ἐπ' αὐταῖς διεδείχθη, μηδεμίαν δοὺς τῷ χρόνῳ παρρησίαν κατ' αὐτῆς ἐνεγκεῖν δίκαιος οὗτος δικαστὴς ὡς ἐγῷμαι τοῖς τῶν καλῶν ἐπιγνώμοσιν· ὅθεν καὶ βασιλικὰ θεσπίσματα διεξέθετο[2]), ἃ δὴ καὶ τοιαύτην ἔχει κατὰ ῥῆμα τὴν ἔκθεσιν:

Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων τῶν παρὰ τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ δεδωρημένων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἀγαθῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ ἀριθμοὺς[3]) ὑπερβαινόντων, τοῦτό ἐστι παρὰ πάντα ἐξαίρετον τὸ προσθήκην γενέσθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ τὴν τῶν Βουλγάρων γενέσθαι ὑπὸ ζυγὸν ἕνα. ἐντεῦθεν οὖν καὶ τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας ἐκυρώσαμεν εἶναι καὶ τὰ τῇ ἀρχιεπισκοπῇ προσήκοντα παρ' αὐτοῦ ἰθύνεσθαι. καὶ ἐπεὶ ᾐτήσατο ὁ τοιοῦτος ἐγγράφως ἔχειν τοὺς ὀφείλοντας ταῖς ἐκκλησίαις τῆς ἐνορίας αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ κληρικοὺς καὶ παροίκους ὑπηρετεῖν, δεδώκαμεν (л. 115^{b}) αὐτῷ τὸ παρὸν σιγίλλιον τῆς βασιλείας ἡμῶν, δι' οὗ παρακελευόμεθα

αὐτὸν μὲν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ, ἤγουν τὴν Ἀχρίδα, τὴν Πρέσπαν, τὸν Μόκρον καὶ τὴν Κίτζαβιν, κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Καστορίας εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐ-

---

1) συνεβάλλετο 2) διετάξατο 3) ἀριθμὸν

τοῦ ἤγουν εἰς [αὐτὴν] τὴν Καστορίαν, εἰς τὸν Κούρεων [1]), τὴν Κολώνην, τὴν Δεάβολιν, τὴν Βοῶσαν καὶ τὸν Μῶρον, κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα· εἰ τάχα καὶ περισσότερον [2]) εἶχε πρώην, ἀλλ' οὖν οὐ βουλόμεθα ὑπερβαίνειν τὸν ἀριθμὸν τῶν κληρικῶν καὶ παροίκων τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Γλαβενίτζης [3]) εἰς αὐτὴν τὴν Γλαβένιτζαν [4]) καὶ εἰς τὰ Κάνινα καὶ εἰς Νεάνισκαν κελεύομεν ἔχειν κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Μογλαίνων εἰς αὐτὰ τὰ Μόγλαινα καὶ τὸν Πρόσακον καὶ τὴν Μορίχοβαν καὶ τὴν Σετίνην καὶ τὸν Ὀστροβὸν καὶ εἰς τὰ Ζαόδρυα, κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

(л. 116ᵃ) καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βουτέλεως εἰς τὴν Πελαγονίαν καὶ εἰς τὸν Πρίλαπον καὶ εἰς τὴν Δευρέτην [5]) καὶ εἰς τὸν Βελεσσόν, κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Στρουμμίτζης εἰς αὐτὴν τὴν Στρούμμιτζαν καὶ τὸν Ῥαδόβιστον καὶ τὸν Κονέτζην, κληρικοὺς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Μοροβίσδου εἰς αὐτὸν τὸν Μορόβισδον καὶ τὸν Κοζίακον καὶ τὴν Σλαβίστην καὶ τὴν Σθλετοβὰν καὶ τὸν Λουκόβιτζον καὶ τὴν Πιάνιτζαν καὶ τὴν Μαλέσοβαν, κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βελεβουσδίου [6]) εἰς αὐτὴν τὴν Βελέβουσδαν [7]) καὶ τὸν Σουντιάσκον [8]) καὶ τὴν Γερμάνειαν καὶ τὸν Τερίμερον καὶ τὸν Στοβὸν καὶ τὸν Κάτω Σουνδέασκον καὶ τὰ Ῥάσλογα, κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον [9]) Τριαδίτζης εἰς αὐτὴν τὴν Τριάδιτζαν [10]) καὶ τὸν Πέρνικον [11]) καὶ τὴν Σύκοβον καὶ τὴν Σβενέαπος κελεύομεν ἔχειν κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Νίσου εἰς αὐτὴν τὴν Νίσον καὶ εἰς τὸν

---

[1]) κούρεστον [2]) περισσοτέρους [3]) γλαβινίτζης [4]) γλαβινίτζαν [5]) δευρετὴν [6]) сверху надписано μπάνεα [7]) cod. in m. добавл. βελμπου[ ]μπάνεα [8]) σουντιασκὸν [9]) ἐπίσκον [10]) сверху добавл. σοφίας . [11]) здѣсь обрывается Hieros. Metoch. 145.

Μόκρον καὶ τὸν Κόμπλον καὶ Τόπλιτζαν καὶ τὸν Σφελίγοβον (л. 116^{b}), κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βρανίτζης εἰς τὴν Βράνιτζαν καὶ τὸν Μορόβισκον καὶ τὸν Σφενδέρομον καὶ τὸν Γρόταν καὶ τὸν Βίσισκον καὶ τὴν Ἰστραάλαγγαν καὶ τὸν Βροδάρισκον, κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βελαγράδων εἰς αὐτὰ τὰ Βελάγραδα καὶ τὸν Γραδέτζην καὶ τὸν Ὀμτζὸν καὶ τὸν Γλαβεντῖνον καὶ τὴν Ἄσπρην Ἐκκλησίαν, κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τέσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῆς Θράμου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῶν Σκοπίων εἰς αὐτὰ τὰ Σκόπια καὶ τὸν Βινέτζην καὶ τὸν Πρεάμορον καὶ τὴν Λύκοβαν καὶ τὸν Πρινίπον, κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Πρισδριάνων εἰς αὐτὰ τὰ Πρίσδριανα καὶ τὸν Χοσνὸν καὶ τὸν Λεασκουμτζὸν καὶ τὴν (для слова оставлено мѣсто, a in m. τὴν βράτ[ ] ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.), κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Λιπαινίου εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Σερβίων (л. 117^{a}) κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς τριάκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα.

ἵνα ἐξκουσσεύωνται οἱ τοιοῦτοι πάντες κληρικοὶ ἀπό τε οἰκομοδίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐπηρειῶν, ὡς ἐξκουσεύοντο καὶ ἐπὶ τοῦ Σαμουήλ. ὅθεν καὶ πρὸς εἴδησιν τῶν μεθ' ἡμᾶς βασιλέων ποιήσαντες τὸ παρὸν σιγίλλιον δεδώκαμεν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ, βουλλώσαντες τῷ βουλλωτηρίῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν διὰ μολίβδου:

Ἓν μὲν δὴ τοῦτο τοιοῦτον: ἕτερον δέ.

Ἐπεὶ ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας ᾐτήσατο τὴν βασιλείαν ἡμῶν μετὰ τὸ ἐκθέσθαι ταύτην σιγίλλιον, διαλαμβάνον περὶ πάσης ἐπισκοπῆς Βουλγαρικῆς ὁπόσην τὴν ἐνορίαν ἔχει, ποιῆσαι καὶ ἕτερον σιγίλλιον περὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκοπείων τῶν μὴ συναριθμηθέντων ἐν τῷ προτέρῳ σιγιλλίῳ τῶν κατ' αὐτὸν λοι-

πῶν ἐπισκοπῶν διὰ τὸ τοὺς γειτνιάζοντας μητροπολίτας καθαρπάσαι ταύτας ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς ἐνορίας καὶ πρὸς αὐτοὺς οἰκειῶσαι, καὶ ἡ βασιλεία μου οὐκ εὐδοκεῖ ὁδοβατεῖν τινα ἐξ αὐτῶν ἢ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἕως ἑνὸς βήματος ἔσω τῶν ὅρων τῆς Βουλγαρικῆς ἐνορίας, ἀλλὰ πάσας (л. 117^{b}) τὰς Βουλγαρικὰς ἐπισκοπάς, αἳ ὑπὸ Πέτρου τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Σαμουὴλ ἐδεσπόζοντο καὶ κατείχοντο καὶ παρὰ τῶν τότε ἀρχιεπισκόπων, καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα κάστρα τὰ αὐτὰ θεσπίζομεν ἔχειν καὶ διακρατεῖν καὶ τὸν νυνὶ ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον· οὐ γὰρ ἀναιμωτὶ καὶ πόνων χωρὶς καὶ ἱδρώτων, ἀλλὰ διὰ καρτερίας πολυετοῦς καὶ συμμαχίας θεϊκῆς ὑπόσπονδον τὴν χώραν ταύτην ὁ θεὸς ἡμῖν ἐδωρήσατο, τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ εὖ μάλα τρανῶς ἡμῖν ἀρωγούσης καὶ τὰ διεστῶτα εἰς ἓν συναπτούσης, ὑπὸ ζυγὸν ἕνα θεμένης τοὺς ὅρους καὶ τοὺς τύπους τοὺς καλῶς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν βασιλευσάντων θεσπισθέντας μηδὲν λυμηναμένης· εἰ γὰρ τῆς χώρας ἐγκρατεῖς ἐγενόμεθα, ἀλλὰ τὰ ταύτης δίκαια ἀπαράσπαστα διετηρήσαμεν ἐπικυροῦντες αὐτὰ διὰ χρυσοβούλλων καὶ σιγιλλίων ἡμῶν. καὶ τὸν νῦν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας τοσαύτην τὴν ἐνορίαν ἔχειν θεσπίζομεν, οἵαν καὶ πόσην εἶχε καὶ ἐπὶ Πέτρου τοῦ βασιλέως, καὶ δεσπόζειν καὶ διακατέχειν πάσας τὰς ἐπισκοπὰς Βουλγαρίας, οὐχ ὅσαι δηλαδὴ τῷ προτέρῳ σιγιλλίῳ ἔτυχον τεθεῖσαι, ἀλλὰ καὶ (л. 118^{a}) ὅσαι διαλαθοῦσαι οὐ ταύταις συνετάγησαν, καὶ αἱ διὰ τῶν παρόντων σιγιλλίων ἐμφανισθεῖσαι καὶ ἐξ ὀνόματος τεθεῖσαι· καὶ ταύταις ὡς καὶ ταῖς λοιπαῖς κληρικοὺς καὶ παροίκους δωρούμεθα·

ἤγουν κελεύομεν ἔχειν τὸν Δρίστρας ἐπίσκοπον εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα τὰ περὶ αὐτὴν κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα· ἐπὶ Πέτρου γὰρ τοῦ βασιλεύσαντος ἐν Βουλγαρίᾳ αὕτη μὲν τῷ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀξιώματι ἐλαμπρύνετο, μετὰ δὲ τοῦτο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβαινόντων τῶν ἀρχιεπισκόπων τοῦ μὲν εἰς Τριάδιτζαν τοῦ δὲ ἐν τοῖς Βοδηνοῖς καὶ ἐν τοῖς Μογλαίνοις, εἶθ' οὕτως ἐν τῇ Ἀχρίδᾳ τὸν νῦν εὕρομεν ἀρχιεπίσκοπον, καὶ αὐτὴν μὲν τὴν Ἀχρίδα ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν, ἐπίσκοπον δὲ εἰς τὴν Δρίστραν χειροτονῆσαι.

*

τὸν δ' ἐπίσκοπον Βοδίνης κελεύομεν ἔχειν εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα· ὅτι γὰρ καὶ προσφορωτάτη αὕτη μοι γέγονε καὶ προοδευτικωτάτη καὶ πρὸς τὴν τῆς χώρας εὐθεῖαν ὁδὸν τὰς εἰσόδους ἀνέῳξεν, ἔδει πάντως αὐτὴν καὶ μεγίστων ἐπιτεύξασθαι ἀμοιβῶν (л. 118[b]) καὶ τῶν κρειττόνων πάντως ὑπεραρθῆναι. ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ὑπεραίρειν αὐτὴν καὶ ὑπερκεῖσθαι τοῦ ἀρχιεπισκόπου, κληρικῶν καὶ παροίκων τὴν ἰσομοιρίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου ταύτῃ δεδώκαμεν ἐπαυξήσαντες δέκα ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

(in. m. τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ῥάσου) εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κελεύομεν ἔχειν κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ὡραίας κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Τζερνίκου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Χιμαίρας κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν γὰρ μητροπολίτην Δυρραχίου μόνον τῷ θρόνῳ αὐτοῦ ἐμμένειν κελεύομεν καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς περὶ αὐτὸν κτήμασι καὶ χρήμασι καὶ μὴ ἐπιβαίνειν ταῖς τοῦ Βουλγαρίας ἐπισκοπαῖς· τῷ γὰρ ἀρχιεπισκόπῳ Βουλγαρίας ταύτας ἐκυρώσαμεν, ὡς καὶ ἀπὸ παλαιοῦ (л. 119[a]) τὸ κῦρος ἦν αὐτῷ καὶ ἡ ἐξουσία παρὰ τῶν ἀρχαίων τετύπωται. οὐ γὰρ παραχαράττομέν τι ἐκ τῶν προτυπωθέντων τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Βουλγαρίας, ἀλλ' εἰ καὶ ἠμαυρώθησαν, ἀνιστοροῦμεν καὶ ἀνατυποῦμεν διὰ τοῦ παρόντος σιγιλλίου ἡμῶν ἀπαράθραυστά τε διατηρεῖσθαι καὶ ἀκαινοτόμητα πάντα τὰ ἐξ ἀρχαίων ἀνήκοντα τῇ ἀρχιεπισκοπῇ καὶ μήτε τὸν αὐτὸν μητροπολίτην καὶ τοὺς λοιποὺς ἐν ταῖς τῆς Βουλγαρίας ἐπισκοπαῖς ζυγομαχεῖν, ἀρκεῖσθαί τε τοῖς ἰδίοις καὶ ἐξ ἀρχαίων ὅρων βεβαιωθεῖσιν, ἀΐδιον μένειν τῇ ἰδίᾳ δεσποτείᾳ καὶ ἀκαινοτόμητον.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ἀδριανουπόλεως κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον (для имени оставлено мѣсто) κελεύομεν

ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βοθρωτοῦ κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ἰωαννίνων κελεύομεν ἔχειν (л. 119[b]) εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον αὐτὸν Κοζίλης κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Πέτρου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον τῶν Ῥιγῶν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

οὐ μόνον δὲ τὰς ἐξ ὀνόματος τεθείσας ἐπισκοπὰς ἔχειν θεσπίζομεν τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας, ἀλλ' εἰ καὶ λοιπαὶ ὑπελείφθησαν διὰ λήθην μὴ ἐμφανισθεῖσαι καὶ τῶν βουλγαρικῶν ὅρων ἐντός εἰσι, καὶ ταύτας διακατέχειν καὶ δεσπόζειν παρακελευόμεθα· καὶ ὅσα ἕτερα ὑπελείφθησαν κάστρα ἐκτὸς τῶν σιγιλλίων τῆς βασιλείας μου, ταῦτα πάντα κατέχειν τὸν αὐτὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ λαμβάνειν τὸ κανονικὸν αὐτῶν πάντων καὶ τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν Βλάχων καὶ τῶν (л. 120[a]) περὶ τὸν Βαρδάρειον Τούρκων, ὅσοι ἐντὸς τῶν βουλγαρικῶν ὅρων εἰσίν· τιμᾶν δὲ αὐτὸν καὶ σέβεσθαι μεγάλως καὶ ἀκούειν τοῦ λόγου αὐτοῦ καὶ τῆς παραινέσεως καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ στρατηγοὺς καὶ λοιποὺς ἀπαιτητὰς καὶ ἄρχοντας, καὶ μὴ περικόπτειν αὐτοὺς μήτε εἰς μοναστήριον βουλγαρικὸν μήτε εἰς ἐκκλησίαν ἢ ἐν οἱῳδήποτε ἐκκλησιαστικῷ ὅλως πράγματι, μήτε κωλύειν αὐτὸν μήτε τοὺς ὑπ' αὐτὸν θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἢ ἐμποδίζειν τούτοις, ἵνα μὴ μεγάλην καὶ ἀσυμπαθῆ ὁ τοιοῦτος ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν τὴν ἀγανάκτησιν ἐπισπάσηται. ὅθεν καὶ πρὸς εἴδησιν τῶν μεθ' ἡμᾶς βασιλέων ποιήσαντες τὸ παρὸν σιγίλλιον, δεδώκαμεν τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ, βουλλώσαντες τῷ βουλλωτηρίῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν διὰ μολίβδου. μηνὶ μαΐῳ ἰνδικτιῶνος γ'. ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ πεντακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ὀγδόου:—

Καὶ ταῦτα μὲν δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. ἐπεὶ δὲ ὁ νυνὶ τιμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας ἀνήγγειλε τῇ βασιλείᾳ μου, ὅτι διὰ τὸ τὰ πρωτότυπα αὐτὰ (л. 120[b]) χρυσόβουλλα καὶ τυπικὰ ἐπιφέρεσθαι τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀρχιεπισκόπους μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ πάντων ὁμοῦ συνέβη τούτων γενέσθαι ἀπώλειαν, μόγις δέ που τινα τούτων εὑρέθησαν μετὰ πολλοὺς κόπους καὶ ἐξόδους καὶ ᾐτήσατο αὐτὴν ἶσα τούτων γενέσθαι, ἵνα τῶν πρωτοτύπων ἐν τῷ μετοχίῳ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἀποκειμένων αὐτὸς τὰ ἶσα τούτων μεθ' ἑαυτοῦ ἐπιφέρηται καὶ προβάλληται εἰς δικαίωσιν τῶν τυπωθέντων καὶ ἀφιερωθέντων τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ, ἡ βασιλεία μου τὴν τούτου αἴτησιν ὡς εὔλογον οὖσαν προσδεξαμένη, τὸ παρὸν ἶσον γενέσθαι προσέταξεν, ὅπερ ἀπαραλλάκτως ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου μεταγραφὲν καὶ διὰ κινναβάρεως κανικλωθέν, τῷ βουλλωτηρίῳ αὐτῆς ὑπεσφραγίσθη:

Ἔτι δὲ καὶ ἕτερον·

Τῇ ἁγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ Βουλγαρίας τὸ παρὸν σιγίλλιον ἐδόθη τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὡσὰν ἀκωλύτως κατέχει τὰς ἐπισκοπὰς ταύτας τῶν τε Σερβίων καὶ Σταγῶν καὶ Βερροίας· τοῖς βουλγαρικοῖς γὰρ ὅροις (л. 121[a]) καὶ ταύτας διακειμένας διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν σιγιλλίου ταῖς λοιπαῖς συνετάξαμεν ἐπισκοπαῖς καὶ τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Βουλγαρίας ἐκυρώσαμεν. καὶ ταύταις δὲ κληρικοὺς καὶ παροίκους δωρήσασθαι διενοησάμεθα, τῷ μὲν Σταγῶν παροίκους δώδεκα καὶ κληρικοὺς δώδεκα, τῷ δὲ Βερροίας κληρικοὺς τριάκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα· τῇ γὰρ ἐπισκοπῇ Σερβίων τῷ πρωτοσιγίλλῳ ἐδόθη αὐτοῖς καὶ μὴ κωλύηται.

Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅσαι τε καὶ οἷαι τῶν ἐπισκοπῶν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ προσῆσαν ὑποταττόμεναι· ἐπὶ γὰρ τούτῳ σκοπῷ καὶ ἡ ἡμετέρα βασιλεία εὐδόκησε διεκτεθῆναι κατὰ ῥῆμα τὰ προεκτεθειμένα σιγίλλια τοῦ διαληφθέντος πορφυρογεννοῦς αὐτοκράτορος, ἵν' ἐντεῦθεν εἶεν ἐγνωσμέναι κατ' ὄνομα. εἶχε μὲν οὖν οὕτω ταῦτα μέχρι πολλοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν ἐφεξῆς εὐσεβῶν βασιλέων τῷ γε τούτου σκοπῷ λαβόντες γνώμην ἀκόλουθον, τὰ αὐτὰ καὶ οὗτοι περὶ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἐνεδείξαντο. ἀλλ' ἐπειδὴ φιλεῖ πολλάκις μὴ πρὸς τέλος παραμένειν, ἀλλ' ἔστιν ὅπου δὴ καὶ (л. 121[b]) συνεχῶς μετακινεῖσθαι τὰ πράγματα, οὐδ' ἐπ' αὐτῇ τὰ τελεσθέντα τῷ μα-

καρίτῃ τούτῳ βασιλεῖ διέμεινεν ἀπερίτρεπτα. ἀλλ' ἴσχυσε καὶ αὖθις κατὰ τούτων ὁ χρόνος καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἄλλοτ' ἄλλως ἐπισυμβαίνουσα σύγχυσις. καὶ δὴ τῶν τοιούτων ἱερῶν ἐκκλησιῶν πολλαὶ μὲν καὶ ἐφεξῆς ὑπὸ τοῖς ἐναντίοις ἁρπαγεῖσαι κατέστησαν, πολλαὶ δὲ πάλιν ἐπαλλήλοις ταῖς αἰτίαις εἰ μὴ ὅσον ἄν γε ἥκῃ αἰτιᾶσθαί τινα πρὸς τοὐμφανὲς τὴν τῶν πραγμάτων περίπτωσιν, ἄλλαι παρ' ἄλλοις τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων γεγόνασιν. ἐντεῦθεν πολλοὶ μὲν κατ' ἄλλους ἄλλος καιροὺς τῶν διέπειν λαχόντων τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης ταύτης ἀρχιεπισκοπῆς, πολλά τε εἰπόντες καὶ πράξαντες πῶς ἂν γένοιτο τούτοις ταύτας ἐπανελθεῖν, ὅμως πρὸς μηδὲν ἀνῦσαι τέλος τὸ σπουδαζόμενον ἔδοξαν. τοῦτο δέ τισιν ἐκείνων μικρὸν κέρδους παρεῖχε μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν ἀνακινοῦσιν ἀεὶ τὴν εἰς ἑαυτοὺς αὐτῶν ἐπανάκλησιν, ὅτι παρὰ βασιλέων ἐλάμβανον (л. 122[a]) ἐγγράφους προσταγὰς δικαιώσεων, οἱονεὶ διατεμνόντων τὴν τῶν χρόνων ἐπίτασιν καὶ ἀρχὴν ἐκείνοις παρεχόντων κατὰ διαστάσεις ἑκάστοτε, πῶς ἂν ἐξέσται τοῖς τοιούτοις λαλεῖν καὶ μὴ τὴν δίκην παντελῶς αὐτοῖς ἀποκλείεσθαι. ἴσως δ' ἂν καὶ φαίη τις ἕτερος, ὡς μόνῳ δὴ τῷ νῦν ἀρχιερατικῶς λαχόντι ταύτης προΐστασθαι τοῦτ' αὐτὸ πρεσβεῖον παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας ἐταμιεύετο, ἵν' ἅμα μὲν καὶ βασιλεῦσιν ἐκείνοις, οἳ μεγάλην τὴν σπουδὴν ὥς γε ἔφθημεν εἰπόντες ὑπὲρ αὐτῆς κατεβάλοντο, παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἀποσωθείη τὰ τῆς προσηκούσης αἰδοῦς, ἅμα δὲ κἀντεῦθεν εἴη καταφανές, ὁπόσον δὴ καὶ διαθέσεως ἡμεῖς περὶ αὐτὸν μεγίστης ἐκτρέφομεν. ὅθεν ἀκολούθως αὐτῷ καὶ τῷ δικαίῳ εἶναι λαμβάνειν πέρας παραυτὰ τῶν αἰτήσεων· μετέσχε γὰρ οὐκ εἰς μικρὸν ἐκ τῆς ἐμῆς βασιλείας, ἀλλ' ἑαυτὸν(?) διερεθίζειν ἱκανὰ πρὸς τελεωτάτην περὶ ἡμᾶς εὔνοιαν καὶ τὴν ἐμὴν δὲ αὖθις βασιλείαν οὑτωσὶ περὶ αὐτὴν διατίθεσθαι· πρὶν γὰρ ἢ (л. 122[b]) περιτεθῆναι τούτῳ τὸ σεμνὸν τῆς ἀρχιερατείας ἀξίωμα, τῆς περὶ ἡμᾶς τε οἰκειώσεως μακρὸν ἀπέλαυσε χρόνον καὶ τὰ τῆς ἁγιωτάτης αὐτῷ συνυπῆρχε προήκοντα μετὰ τῶν ἀποδεδομένων αὐτῷ παρὰ τοῦ ἡμετέρου κράτους τιμῶν. ἐπεὶ δὲ ἄνωθεν αὐτῷ καὶ ὁ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐπεψήφιστο θρόνος, οὐ μέγα εἰπεῖν, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τουτῷ θεοῦ γεγόναμεν συνεργοὶ κατὰ τὸν ἱερὸν καὶ θεῖον ἀπόστολον. προήγην-

ται μὲν οὖν ταῦτα. ἃ δὲ καὶ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ συνεισφέρει, τὸ τῆς ἀρετῆς αὐτῷ περιὸν ὀλίγους εἶναι τούτῳ παραπλησίους ποιεῖ. τὰ δ' ἐς τὴν τῶν λόγων παιδείαν μετὰ τῶν οἷς πολὺς [1]) ἐπὶ σοφίᾳ λόγος συνάπτεται, ἵνα μὴ καὶ τἄλλα καταριθμοῖμεν, ὁπόσα τὸν διὰ πάντων ἀγαθὸν ἀποφαίνουσιν. ἐπεὶ οὖν ὁ μακαριώτατος οὗτος τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ Βουλγαρίας πάσης ἀρχιεπίσκοπος ἤδη πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν καὶ τὸν περὶ τούτων λόγον κεκοινώνηκε καὶ σὺν τῷ εὐλόγῳ δικαίαν ἅμα προύτεινεν αἴτησιν πρὸς τὴν κατ' αὐτὸν δὴ ταύτην ἁγιωτάτην ἀρ(л. 123^{a})χιεπισκοπὴν ἐπανασωθῆναι τὰς ἐφ' αἷς τῶν εἰρημένων ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ πολλοῦ τοῦ χρόνου παρὰ τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων, ἠδίκηται ὡς ἄνω διϊὼν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἡ ἐκ θεοῦ βασιλεία μου ἐπικλινὲς παρέσχε τούτῳ πρὸς τὴν δέησιν οὓς καὶ ἐπιβραβεύει παραυτίκα τὸν παρόντα χρυσόβουλλον αὐτῆς. καὶ περὶ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ τῶν ἀλλοτρίων μέρους κατεχομένων ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν, ἃς δὴ καὶ ταύτας τὰ προεκτεθειμένα διαλαμβάνει σιγίλλια, οὐδὲν ἀποφαινόμεθα πλέον, ὅτι μηδ' ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἀρτίως διατελοῦσιν ἀρχήν, ἢ ὅτι θεῷ μελήσει περὶ αὐτῶν, ᾧ καὶ πάντα τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἀναρτῶμεν, πῶς ἂν εἰ εὐδοκήσει, καὶ ταύτας εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην τάξιν ἐπαναγάγῃ καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ῥωμαίων ἐπισυνάψοι σχοινίσματι. τὸ δ' οὖν παρὸν θεσπίζει τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν κράτος καὶ προστάσσει καὶ διατάττεται, ἵν' ἄδειαν ἔχει τοαποτοῦδε ὁ μακαριώτατος οὗτος ἀρχιεπίσκοπος πρὸς τὴν κατ' αὐτὸν ἁγιωτάτην ἀρχιεπισκοπὴν ἐπανασώσασθαι πάσας (л. 123^{b}) τὰς ἀρχιερατικὰς ἐκκλησίας, ὅσαι τοῖς προεκτεθεῖσι σιγιλλίοις τοῦ διαληφθέντος πορφυρογεννοῦς καὶ ἀοιδίμου βασιλέως Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου διειλημμέναι παρ' οἱουδήτινος τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων οἱῳδήτινι τῶν εἰρημένων τρόπων πεπλεονέκτηνται· καὶ ἥτις μὲν τοῖς παλαιοῖς ἐκείνοις χρόνοις ὑπ' αὐτὴν συνετάττετο, καιρῷ δὲ ὕστερον ἀποσεισαμένη τὸ ὑπ' αὐτῆς ἄρχεσθαι ἄρχειν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἠγάπησε μᾶλλον, πάλιν ὑπ' αὐτὴν κατασταίη καὶ ὁ ἀρχιερατεύειν τῆς τοιαύτης λαχὼν πνευματικῶς ὑποταγείη τῷ μακαρίῳ τούτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ ἅπαν τὸ κατ' ὀφει-

[1]) cod. переправляетъ изъ πολλοῖς въ πολλὺς.

λὴν ἀποδώσει, ὡς ὑπὸ τούτῳ ταττόμενος. εἴ τις δὲ καὶ εἰς ἰδίαν ἄνωθεν καθισταμένη ἀρχὴν ἢ ἄλλως πως διατελοῦσα καὶ μὴ ὑποκειμένη τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ μίαν τινὰ ἢ καὶ δύο καὶ πλείους, καὶ εἰς ὅσον ἂν ἁπλῶς ἥκοιεν μέτρου τῶν ὑπ' αὐτὴν ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν τῷ καιρῷ ξυνεπιτεθεῖσα πρὸς ἑαυτὴν μεθειλκύσατο καὶ ταύτην ἢ καὶ ταύτας παρευθὺς ἀπολύσῃ ὑπὸ τὴν ἁγιωτά(л. 124ª)την ἀρχιεπισκοπὴν καὶ αὖθις καθίστασθαι, πλὴν εἰ μή τις τούτων τε κἀκείνων ἔχει προβαλέσθαι δικαίωσιν ἐξ ἐπιγράφου διαταγῆς τινὸς τῶν ἀοιδίμων βασιλέων, ὅσοι μετὰ τὸν μακαριστὸν ἐν βασιλεῦσι τὸν πορφυρογεννῆ Βουλγαροκτόνον Βασίλειον τὴν ἡγεμόνα τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν καὶ κατεδέξαντο καὶ διΐθυνον, σὺν τελευταίῳ δὴ τῷ ἀειμνήστῳ πορφυρογεννεῖ βασιλεῖ τῷ Κομνηνῷ Μανουήλ· ὁ γάρ τοι τοιοῦτος ἀρχιερεὺς προσκομίζων εἰς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν καὶ διεμφανίζων τὴν βασιλικὴν ἐκείνην δικαίωσιν διαμενεῖ κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν παρὰ μηδενὸς διοχλούμενος· τὰ μὲν γὰρ ἄνω εἴ τι καὶ συμβέβηκέ πως ἐπὶ ταύταις οἱασοῦν περιπετείας, ὁ πορφυρογεννὴς ἐκεῖνος αὐτοκράτωρ Βασίλειος διὰ τῶν προεκτεθέντων τούτου σιγιλλίων διαλελυκὼς ἀπεκλείσατο. τὰ δὲ μετὰ τὸν πορφυρογεννῆ καὶ μακαρίτην Κομνηνὸν Μανουὴλ ἐκεῖνον αὐτάνακτα εἴ τις ἴσως γε καὶ ἔχει προτείνειν οἱονοῦν ἐκ βασιλέως δικαίωμα, ἐπεὶ καὶ τὰ μετ' ἐκεῖνον (л. 124ᵇ) ταῖς ἐπισυμβαινούσαις ἐπηκολουθηκέναι μᾶλλον συγχύσεσι λογιζόμεθα, ὅτι καὶ μικρὸν ὁ χρόνος προέβη καὶ παραυτὰ τῆς βασιλίδος ταύτης ἐξώσθημεν, μὴ τὸ στέργον ἔχειν τοῦτο διατατόμεθα. τοῦτο δέ φαμεν οὐχ ὅτι δὴ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀοιδίμοις βασιλεῦσι τὴν ὀφειλομένην αἰδῶ διασῴζειν ἡμεῖς οὐ βουλόμεθα, ἀλλ' ὅτι γε δικαίως ὑπειλήφαμεν μᾶλλον ὡς ἂν εἴ τις γε ἐκείνων ἴσως τι τοιοῦτον ἐπὶ τῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς δικαίων ἔφθασε διατάξασθαι ἐκτὸς ἱσταμένης ἂν ἀνάγκης τῶν ἐπισυμβαινουσῶν περιπτώσεων τῆς καιρικῆς ἀνωμαλίας, κατὰ νοῦν τε τὸ τοιοῦτον ἔσχε καὶ διεπράξατο· ἑτέρως γὰρ πῶς ἂν οἰήσετό τις ἀληθὴς ἐπιγνώμων τοῦ ἐκείνων σκοποῦ, ὡς οὐκ ἂν κἀκείνοις ἀγαθοῖς βασιλεῦσιν ἡ αὐτὴ συνετηρεῖτο εὐλάβεια πρὸς τοὺς δηλωθέντας πρὸς αὐτὸν αὐτοκράτορας, ἐφ' οἷς ἐκεῖνοι διε-

φθάσαντο πράξαντες. ἀλλ' ἐπειδή γε φιλανθρώπως [1]) θεὸς ἡμᾶς ἐπανήγαγεν εἰς τὸ πατρῷον τοῦτο καὶ βασίλειον ἔδαφος, τί μὴ καὶ αὐτοί, ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν δύναμιν ἥκει διὰ τῆς ἄνωθεν χάριτος, (л. 125ᵃ) τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ κατὰ τὸν τοῦ εἰκότος συμβαλλοίμεθα λόγου, καὶ τὰ πρεσβεῖα προσαποδοίημεν τρόπον, ὃν διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου διεξεθέμεθα, καὶ ἅμα μὲν θεῷ τε καὶ τῷ δικαίῳ τὸ προσῆκον ἔνθεν ἀφοσιώσαιμεν, εἰς ὃν καὶ τὰ τῆς τοιᾶσδε διαβαίνει τιμῆς, καθὼς ἅμα δὴ καὶ τῷ τοῦ λόγου κατάρξαι παραυτίκα διεσημηνάμεθα, οὕτω δὲ καὶ τὴν ὀφειλομένην ἀποτίσαιμεν χάριν τοῖς φιλευσεβέσιν ἐκείνοις μακαριστοῖς αὐτοκράτορσιν, ὧν ὁ μὲν τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ δεξιά τις ἐπὶ πᾶσιν ἐγεγόνει τῶν μεγάλων καὶ τιμῶν καὶ πρεσβείων ἀρχή, οἱ δὲ τὴν ἐφεξῆς καλῶς ποιοῦντες τῶν ἐκείνῳ περὶ ταύτην δοξάντων ἐξ ἑαυτῶν παρέσχον ἀσφάλειαν. προσέσται τοίνυν ὁ παρὼν χρυσόβουλλος τῆς βασιλείας ἡμῶν τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ πάσης Βουλγαρίας τῇ καὶ Πρώτῃ Ἰουστινιανῇ εἰς διαρκοῦσαν τῶν εἰρημένων βεβαίωσιν, ὁ καὶ ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα τοῦτον τῆς ἐνισταμένης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἔτους, (л. 125ᵇ) ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος:—

Εἶχε καὶ ὑπογραφὴν διὰ χρυσῶν γραμμάτων καὶ βασιλικῆς χειρός·

Μ ι χ α ὴ λ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων Δ ο ῦ κ α ς Ἄ γ γ ε λ ο ς Κ ο μ ν η ν ὸ ς ὁ Π α λ α ι ο λ ό γ ο ς:—

---

[1]) φιλάνως cod.

III.

Изъ Sinait. 355(**531**) лл. 180ª—183ᵇ.

Νικηφόρου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου στίχοι περὶ διαίτης εἰς τὸν πρῶτον τοῦ Ἁγίου Ὄρους κὺρ Ἰωαννίκιον, τὸν εἰς τὸν πρωτάτον τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους προϊστάμενον.

Πολλάκις μὲ ἠξίωσας, τέκνον εὐλογημένον, διὰ γραφῆς δηλῶσαι σοι, πῶς ὀφείλεις διάγειν εἰς εὐχὴν εἰς ἐγκράτειαν εἰς ἀληθῆ νηστείαν, ἔτι ⟨καὶ⟩ διὰ τὸ πλεῖστον φημὶ τοῦ ὅλου χρόνου. καὶ δὴ πεισθεὶς τοῖς λόγοις σου, εἶξα τῇ σῇ αἰτήσει· ἐχάραξά σοι, ὡς ὁρᾷς, τὰ τῇδε γεγραμμένα, ἀρχὴν ἔνθεν ποιούμενος ὅθεν ἄρχεσθαι θέμις:

Ὅρος κανὼν καὶ τύπος:

Σεπτέμβριος εἰσέρχεται πρῶτος μὴν τῆς ἰνδίκτου. Καὶ δεῖ σε πάντως φυλακὴν ἔχειν ἐν ταῖς νηστείαις. νηστείαν δὲ ποίαν φημί; τῶν ἡμερῶν τῶν δύο· τετράδαν καὶ παρασκευὴν πάσας τοῦ χρόνου ὅλου. Ἀλλὰ νηστείαν ἀκριβῆ, ὡς οἱ πατέρες φάσκουν, ἰχθύων τε ἀπέχεσθαι ἐλαίου τε καὶ οἴνου, μονοσιτίαν ἅπτεσθαι ἅπαξ ἐν ταῖς ἐννάταις. τοῦ χρόνου τὰς δευτέρας τε ὡς βούλει ἐγκρατεύου. τῶν δὲ γʹ τεσσαρακοστῶν, ὡς τὰς τετράδας πρόσχες. τῶν μοναχῶν δ' ὡς ἀληθῶς ἄλλος βίος ὑπάρχει, ἀκρίβειαν ὁρίζουσι φοβερὰν καὶ μεγάλην. τὰς δ' ἑορτάς, ἃς λέγομεν δεσποτικὰς οἱ πάντες, ἐν αἷς καὶ καταλύομεν εἰς βρῶσιν τε καὶ πόσιν, νῦν προτιθέσθω πρότερον γέννησις τῆς παρθένου καὶ θεοτόκου ἀληθῶς τῆς πανάγνου δεσποίνης. λοιπὸν ἡ τοῦ δεσπότου γέννησις κατὰ σάρκα, ἡ τούτου πάλιν βάπτισις δι' ἡμᾶς τοὺς φθαρέντας, ἀνακαινίσαι θέλοντος ἐν ῥείθροις Ἰορδάνου. ἡ τούτου οὖν εἰσένεξις εἰς ναόν τε τὸν θεῖον, ἣν πάν-

τες ὀνομάζομεν ὑπαπαντὴν Κυρίου, σὺν ταύταις ἡ ἐν τῷ Θαβὼρ ἔλλαμψις τοῦ προσώπου· Χριστοῦ γὰρ οὕτως λέγομεν μεταμόρφωσιν θείαν. τῆς παναμώμου τοῦ θεοῦ καὶ μητρὸς κατὰ σάρκα ἡ κοίμησις ἡ πάντιμος καὶ ξένη ἐκδημία, ἐν ᾗ νηστεία πρὸς αὐτῆς κανονικῶς τελεῖται. ἀρχὴν καὶ τέλος εἴληφαν καὶ πάντιμοι καὶ θεῖαι τῆς θεοτόκου ἑορταὶ αἱ καὶ μητρὸς Κυρίου. ἀρχὴν ἔσχεν ἡ γέννησις, ἡ κοίμησις τὸ τέλος. προκείσθω ταύτην οὖν λοιπὸν καὶ μία τοῦ Προδρόμου. ἡ γέννησις ἡ ἔνδοξος καὶ παράδοξος ὄντως· τῆς κεφαλῆς ἡ ἐκτομή, ἣν ὑπέστη ἀδίκως. Ἐπισυνάψας οὖν αὐταῖς τῶν θείων ἀποστόλων, Παύλου φημὶ τοῦ κήρυκος, τοῦ κορυφαίου Πέτρου, ἐν ταύταις οὖν ταῖς ἑορταῖς εἰ μέλλεις καταλύειν, ἐν αἷς ὑπάρχει ἡ τετρὰς τῶν ἡμερῶν ἡ ἕκτη, ὀψάριον κατάλυε καὶ ἔλαιον καὶ οἶνον. Ἐν μόνῃ δὲ τῇ τοῦ Χριστοῦ γεννήσει καὶ θεοῦ μου τυροῦ, ᾠοῦ καὶ γάλακτος, οὕτως ἑστιαθήσει, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος τῆς τυρινῆς ἐννάτας. ταῖς δὲ λοιπαῖς ἀρκέσθητι εἰς οἶνον καὶ ἰχθύας. Ἄλλως οὐ κανονίζοντες οὐδὲ νομοθετοῦντες οὐδὲ πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τὴν τῶν πατέρων λέγω, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀσθένειαν τὴν ὑμετέραν γράφω. τὰς δὲ λοιπὰς τῶν ἑορτῶν, ἐν αἷς ἀργία ἔστιν, ἀργίαν δὲ ποίαν φημί; τῶν μετανοιῶν καὶ ἔργου. καὶ τίνες δὲ ὑπάρχουσι, ἀπαριθμοῦμεν ἤδη· αἱ τῶν μαρτύρων ἱερῶν, ἐξόχως ὧν αἱ μνεῖαι. σὺν τούτοις τῶν ἱεραρχῶν καὶ ἱερομαρτύρων, ἀσκητῶν ἡ ὁμήγυρις, προεχόντων τῶν ἄλλων, οὕστινας δὴ τὸ τυπικὸν πολυελέους γράφει. ἐν ταύταις οὖν ταῖς ἑορταῖς ἔασον τὴν νηστείαν, ἂν τύχῃ τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν τετράδα, φίλε, καὶ φάγε καὶ τὸ ἔλαιον καὶ πίε καὶ τὸν οἶνον. ἰχθύων δὲ μὴ ἅψεσαι ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. καὶ μή μοι μέμφοιο λοιπὸν ὡς ἀκριβολογοῦντι. καὶ τῶν πολλῶν μὴ φθέγγεσαι τοὺς λόγους καὶ τοὺς ψόγους. Ἀλλ' ἑαυτὸν εὐτρέπιζε πρὸς τὴν μέλλουσαν κρίσιν, ἐν ᾗ οὐκ ἔστι πρόφασις οὐδ' ἀποκρίσεις λόγων. Κἀγὼ δὲ περὶ τούτων νῦν καταπαύσω τὸν λόγον. Ἀρκέσθητι οἷς ἔγραψα καὶ μηδὲν πλεῖον ζήτει, εἰδὼς τὴν ἀγροικίαν μου καὶ τὸ στενὸν τοῦ λόγου· ὑπόθεσις γὰρ πρόκειται πλείων τῶν γεγραμμένων. καὶ δὴ λοιπὸν ἀπάρξασθαι τοῦ γράφειν πάντα ταῦτα. Σαρακοστὴ εἰσέρχεται μεγάλη καὶ ἁγία, καὶ ταύτης ἡ ὑπόθεσις ὥσπερ ἄνωθεν εἶπον· μηδέν σε δόξῃ περιττόν, ὃ μέλλω γράφειν ἄρτι. ἄλλον σκοπὸν ἐγράψαμεν ἄλλης νηστείας ὅρον.

τῆς νῦν λοιπὸν ἡ δίαιτα ὅλως ἐκλελεγμένη, διότι καὶ πανθαύμαστος καὶ φοβερὰ τυγχάνει. Καὶ γνώσει τοῦτο ἀκριβῶς, εἰ νουνεχῶς προσέχεις. τὸ πρῶτον τοίνυν στάδιον τῆς πρώτης ἑβδομάδος οἱ πλείους τῶν ἀγωνιστῶν ἄσιτοι παρεοῦσι, οὐδὲ ὡς ἀσθενέστερος ἄρτον καὶ ὕδωρ λήψει παρὰ μικρὸν τῆς χρείας σου ἐσθίειν καθ' ἡμέραν, ὡς ἔφη ὁ πατὴρ ἡμῶν Θεόδωρος ὁ μέγας. Τὰς πέντε τοίνυν φύλαξον ἡμέρας, ὥσπερ ἔφην. τὰς δύο δὲ κατάλυε εἰς ἔλαιον καὶ οἶνον καὶ εἴ τι ἄλλο εὑρεθῇ ἐκ τῶν ὀστρακοδέρμων. ὅταν δὲ πρώτη ἑβδομὰς σὺν θεῷ πέρας λάβῃ, τὰς τρεῖς ἡμέρας φύλαττε τῶν λοιπῶν ἑβδομάδων, τετράδα καὶ παρασκευήν φημι καὶ τὴν β'. τὰς δὲ δύο κατάλυσον εἰς ἕψημα καὶ μόνον. Εἰ δὲ καὶ ταύτας δύνασαι φυλάττειν ὡς τὰς ἄλλας, ἕξεις πλείω ὠφέλειαν, ὡς ἐντολὴν πληρώσας. σαββάτῳ καὶ κυριακῇ λύε, ὡς προεγράφη. ἰχθύος τε μὴ ἅψεσαι ἐν ταῖς ἡμέραις ⟨ταύταις⟩, εἰ μὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τὴν ἑορτὴν καὶ μόνην. τὴν δὲ σεπτὴν καὶ πάντιμον μεγάλην ἑβδομάδα οὕτως ἔδει φυλάξασθαι, ὡς οὐδεμίαν ἄλλην. ἅπαξ καὶ μόνον λύσαι δεῖ ἐν τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ. ἂν δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἑορτὴ ἀπαντήσῃ, ἑορτὴν δὲ ποίαν φημί; τὴν κεφαλὴν ἁπάντων, ἐν ᾗ ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς θεοτόκου κόρης. ἀλλ' οὐκ ἰχθύος ὥς τινες, ἀλλ' οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ. Παρασκευὴν καὶ σάββατον ἄσιτος διαμείνας, ἕως τὸ τέλος δώσει σοι ἡ θεία λειτουργία. καὶ οὕτως ἑστιάθητι, εὐχαριστῶν Κυρίῳ. Ἰδοὺ λοιπὸν ἐφέστηκε λαμπροφόρος ἡμέρα ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασις πιστῶν ἡ εὐφροσύνη· πατήσας γὰρ τὸν θάνατον ὡς θεὸς καὶ δεσπότης, ἐξανέστη τριήμερος ὥσπερ πάλαι προεῖπεν. Ἀπόθου τοίνυν καὶ αὐτὸς τὸν πενθήρη χιτῶνα καὶ τὴν νηστείαν σχόλασον· οὐκ ἔστι γὰρ νηστεία, ἀλλ' εὐφροσύνη καὶ χαρά, ὡς μοναχοῖς ἁρμόζει. Ἐνταῦθα δὲ γενόμενος βούλομαί τι προσθεῖναι ἐκ τῶν πανσόφων καὶ χρυσῶν λόγων τοῦ Χρυσοστόμου· ἐκεῖνος γὰρ ἐφθέγξατο εἰς ἕνα τούτων οὕτως· Εἰ καὶ παρῆλθεν ὁ καιρὸς τῆς παντίμου νηστείας, ἀλλ' ἡ αὐτῆς ὠφέλεια ἐν ὑμῖν ἀεὶ ἔστω. Ὅθεν κἀγώ σοι παραινῶν, ταῦτα καὶ νῦν σοὶ γράφω· Εἰ τάχα καὶ παρήλασεν ὁ τῆς νηστείας χρόνος, ἀλλὰ τῆς ἐγκρατείας τε παρέδραμεν οὐδόλως. Καὶ δεῖ σε ταύτην ἀσφαλῶς ὡς τιθηνὴν κατέχειν. Ἐὰν διέλθῃ ἡ ἑβδομὰς τῆς διακινησίμου,

μονοπροσώπως φύλαττε τετράδα καὶ τὴν ε΄. τοῦ οἴνου ἀπέχου παντελῶς καὶ τῶν ἰχθύων βρῶσιν, τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας τε τῆς ἑβδομάδος ὅλης νηστείαν οὐ θεσπίζομεν οὐδὲ γονυκλισίαν. ταύτας γὰρ τὰς πεντήκοντα οἱ θεῖοι ἡμῶν πατέρες ἀνακυκλοῦντες ἔφασαν μίαν εἶναι ἡμέραν. Καὶ περὶ τούτων δὲ λοιπὸν ἀρκέσθητι ἐνταῦθα· ἀγὼν γάρ μοι ἐπίκειται πάλιν ἐνταῦθα ἄλλος· αἱ δύο τεσσαρακοσταὶ κατελήφθησαν οὕτως· μᾶλλον καὶ ἡ τὸν αὔγουστον τελουμένη νηστεία· καὶ περὶ τούτων δεῖ εἰπεῖν ὡς δυνατὸν ὑπάρχει. Καὶ πρότερον δηλώσωμεν περὶ τῶν Χριστουγέννων. Παράδοσιν ἐλάβομεν ἐκ τῶν ἐκπάλαι χρόνων ἐν ταύτῃ τῇ σαρακοστῇ μονοσιτίαν ἔχειν, ἀλλ' οὐδ' ἰχθύων ἅπτεσθαι ἐν ταῖς τρισὶν ἡμέραις, δευτέραν καὶ παρασκευὴν οὐκ ἔλαιον οὐκ οἶνον, σαββάτῳ καὶ κυριακῇ μεταλαμβάνειν πάντων. Τὴν δ' ἑβδομάδα λέγω οὖν τὴν πρὸ τῆς ἀποκρέου, ἣν καὶ ἐπονομάζομεν τὴν τοῦ ἀρτζιβουρίου, οἱ πλεῖστοι ἔθος ἔλαβαν ἀδεῶς καταλύειν τετράδα καὶ παρασκευὴν οἱ κοσμικοὶ τὸ κρέας, ὡσαύτως καὶ οἱ μοναχοὶ τυροῦ μεταλαμβάνειν, κακῶς νοοῦντες ἀληθῶς καὶ πράττοντες ὁμοίως. οἳ μὲν φυλῆς κατὰ τὸν νόμον(?) ἐκ τῆς τῶν Ἀρμενίων καὶ εἶχον καὶ τὴν αἵρεσιν τὴν τοῦ ἀρτζιβουρίου, καλῶς ποιοῦσι λύοντες ἅπασαν ὑποψίαν· οἳ δὲ πιστοὶ ὀρθόδοξοί εἰσι καὶ ἐκ προγόνων, εἰς μάτην προφασίζονται λύοντες τὴν νηστείαν. Ἐκεῖνοι γὰρ νηστεύουσιν ὅλην τὴν ἑβδομάδα ἄρτῳ καὶ μόνῳ τρέφεσθαι ἀλί τε καὶ λαχάνοις, ἡμεῖς δὲ καταλύομεν ἀπ' αὐτῆς τῆς δευτέρας εἰς ἔλαιον εἰς οἶνόν τε καὶ εἰς ἰχθύων βρῶσιν. λοιπὸν ἐκ τούτου δείκνυται μὴ κοινωνοῦντες τούτοις. καὶ ταῦτά σοι ἐγράψαμεν πρὸς τοὺς ῥαθυμωτέρους, τῶν δ' ἀληθῶς ἀγωνιστῶν ἄλλος κανὼν τυγχάνει.

Ἔρρωσο τοίνυν πρώτιστε τοῦ Ὄρους τοῦ Ἁγίου.

IV.

Изъ Sinait. 1605 л. 130b.

Замѣтка о надписяхъ въ монастырѣ св. Екатерины.

Ταῦτα ἐστάλθησαν ἐν τῷ ἁγίῳ μοναστηρίῳ νὰ σημειωθῶσιν εἰς τὸ ταβάνι.

Τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ σοφῷ θεῷ τῷ ἐνθάδε ἐν φλογὶ πυρὸς παραδόξως ἐπὶ τῆς βάτου ὀφθέντι καὶ τῷ προφήτῃ αὐτοῦ Μωυσῇ συλλαλήσαντι, καὶ γῆν ἁγίαν, κατὰ τὴν γραφήν, τὸν τόπον τοῦτον ἀποκαλέσαντι, τιμὴ καὶ δόξα αἰώνιος· τῇ γὰρ παντοκρατορικῇ αὐτοῦ δυνάμει μετὰ τὴν τοσούτων αἰώνων πάροδον τὴν τοῦ ἁγίου τούτου οἴκου ὁρωμένην ὀροφὴν γενέσθαι ηὐδόκησε. ἥτις ἀρίστῃ ἐμπείρου τεχνίτου Ἰωάννου Κορνάρου Κρητὸς χειρὶ ἐπὶ τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Ῥαΐθοῦ καὶ ὑπερτίμου κυρίου Κυρίλλου τοῦ Κρητὸς ἐζωγράφηται, συνευδοκησάντων αὐτῷ πρὸς τοῦτο καὶ τῶν λοιπῶν τῆς μονῆς ταύτης πατέρων καὶ ἀδελφῶν, ὡς τὴν τοῦ τοιούτου θείου ἔργου δαπάνην ἐκ κοινοῦ ἐράνου πρὸς ἁγιασμὸν τῶν ἰδίων ψυχῶν καὶ διηνεκὲς τούτων μνημόσυνον καταλαβόντων· οὓς κληρονόμους τῶν αἰωνίων αὐτοῦ ἀγαθῶν ὁ κύριος ποιήσαιτο.

ἔτι δὲ τὰ τοῦ ἀοιδίμου κτήτορος, πρὸς δὲ καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος ὀνόματα ἐπὶ τῶν δοκῶν τῷ καταστεγάσματι ἤδη ἐπικαλυφθεισῶν κεχαραγμένα ἐτύγχανον. ταύτῃ τοι ἵνα καὶ αὖθις ὦσιν ὁρώμενα καὶ τοῖς βουλομένοις ταῦτα εἰδέναι εὐμαρῶς ἀναγινωσκό-

μενα, ἐνταῦθα ὡς ἔχουσι γράφονται. καὶ δὴ ἐν τῇ ϛ' δοκῷ ὑπῆρχον τὰ ἑξῆς·

✝ ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Ἰουστινιανοῦ.

ἐν δὲ τῇ ζ'.

✝ ὑπὲρ μνήμης καὶ ἀναπαύσεως τῆς γενομένης ἡμῶν βασιλίδος Θεοδώρας.

καὶ ἐν τῇ ιγ'.

✝ κύριος ὁ θεὸς ὁ ὀφθεὶς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ σῶσον καὶ ἐλέησον τὸν δοῦλον σου Στέφανον Μαρτυριούδην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ Ἐλίσηον καὶ Νόναν. καὶ ἀνάπαυσον τὰς ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων τέκνων αὐτοῦ Γεωργίου Σεργίου καὶ Θεοδώρου.

ἵνα δὲ καὶ τὰ ἐκτὸς τῆς μονῆς ἐν τῇ καλουμένῃ μάνδρᾳ ἐγγεγλυμμένα ἐπί τινος μαρμάρου ἀραβιστὶ γράμματα ἐγνωσμένα καὶ ταῦτα ὑπάρχουσι, ὡς τὸν κτίτορα καὶ ταῦτα, ναὶ μὴν καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον ᾠκοδόμηται, ἐκδηλοῦντα. ταῦτ' ἄρα τοῖς περιέργοις χαριζόμενοι παρασημειοῦμεν καὶ ταῦτα ἐπιλεξικῶς οὑτωσὶ φάσκοντα·

ἐκ θεμελίων τὸ ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἔνθα ὁ θεὸς τῷ Μωϋσῇ ἐλάλησεν, ᾠκοδόμηται τῷ τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Ἰουστινιανοῦ θεσπίσματι, πρὸς ἀοίδιον αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἰδίας συζύγου μνημόσυνον, τῆς οἰκοδομῆς πέρας λαβούσης μετὰ τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἡγούμενον Δουλᾶν ὀνόματι ἐν αὐτῷ καταστήσαντος. ἐν ἔτει ἀπὸ μὲν Ἀδὰμ ͵ϛκα'. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ φκζ'.

V.

Изъ «Тактикона» Никона Дивногорца. Sinait. 436 (441) лл. 56^{b}—62^{a}.

А. Слово 4-е.

Часть его, носящая особое заглавіе, вся напечатана на стр. 567_{1}—$573_{7,\ 24-32}$, 574_{20}—575_{27} въ правомъ столбцѣ изъ Vindobon. hist. graec. 7 (Nessel; 45 Lambecius) лл. 210^{a}—211^{b}.

(л. 56^{b}) δʹ. ***Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριν Λουκᾶν περὶ εἰδήσεως τῶν ἑορτῶν καὶ δεσποτικῶν νηστειῶν καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων· ἔτι δὲ καὶ περὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμενον νομοκάνονον.***

Πνευματικέ μου ἀδελφὲ κύρι Λουκᾶ. ἀπελάβαμεν τὰ πιττακίτζα καὶ καθὼς μας ἔγραφες περὶ πάντων ἐνεπιτόμως πρώην ἐγράψαμέν σοι σπουδαστικόν· ἀρτίως δὲ πλατυτέρως ἐγράψαμέν σοι τὴν εἴδησιν, ὅτι καθὼς ἐξεύρεις τοὺς πρώην μου διωγμούς, πρὶν ἔλθουν οἱ τῶν Τουρκῶν πειρασμοί. ὅταν δὲ ἦλθαν οἱ Τοῦρκοι, καὶ οἱ πειρασμοὶ ἐπῆλθαν τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸ μὴ ἀκούειν τοὺς νόμους τοῦ θεοῦ καὶ τὰς λοιπὰς θείας γραφάς. καὶ ἐν τούτῳ σχολάσαντες οἱ ἄνθρωποι, μᾶλλον δὲ οἱ ἔχοντες τὰ τοῦ κόσμου ἐσχόλασαν εἰς τοὺς πειρασμοὺς τῶν Τουρκῶν καὶ ἐμὲ ἀφῆκαν ἄκοντες καὶ μὴ βουλόμενοι καὶ καθὼς καὶ ἀπὸ ταχὺ ἔγραψά σε ἠνεπευόμην σωματικῶς ὡς ἠγάπουν, ὅπου ἂν ἤμουν. ἀρτίως δὲ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἐγένετο εἰρήνη κατακυριεύοντες τὰς χώρας οἱ Τοῦρκοι, οἷα οὐκ ἦτον, ὅταν οἱ ὁμόπιστοί μας τὴν ἐπικράτησιν εἶχον. καὶ ὡς ηὗραν οἱ ἄνθρωποι, μᾶλλον δὲ οἱ ἔχοντες τὰ τοῦ κόσμου ἄδειαν ἐκ τὰς σφαγὰς καὶ αἰχμαλωσίας, πάλιν ἀργοὶ καὶ ἐν εἰρήνῃ οὐ προαιροῦνται διάγειν καὶ δοξάζειν τὸν θεόν. ἀλλὰ ἤρξαντο πάλιν τὰς ἀρχαίας ταραχὰς καὶ συκοφαντίας καὶ ῥᾳδιουργίας διεγείρειν κατ' ἐμοῦ τοῦ ἐλεεινοῦ καὶ ἀναξίου. καὶ

διὰ τοῦτο ἠναγκάσθην διὰ τὰς ἀντιλογίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπροσέφυγα πρὸς τὸν θεὸν μόνον, μὴ ἔχων ἀλλαχοῦ παραμυθίαν πνευματικήν. ὅθεν καὶ τὴν ἀκρίβειαν πᾶσαν ταύτην πεποίηκα τῶν θείων γραφῶν, ὅπως πληροφοροῦμαι ἐξ αὐτῶν διὰ τῆς τοιαύτης ἀκριβείας τῶν θείων γραφῶν καὶ μὴ μολύνεται τὸ οἰκεῖον συνειδὸς ἐκ τὰς συκοφαντίας καὶ ῥᾳδιουργίας τὰς γινομένας παρὰ τοῦ ἀν- (л. 57[a]) τικειμένου διαβόλου· φοβοῦμαι γὰρ καὶ ἐν τούτῳ τὸ πληροφορεῖσθαι εἰς τὴν ἰδίαν γνῶσιν καὶ εἰς τὸ οἰκεῖον θέλημάν τε καὶ δικαίωμα, ὅτι ἐκ τοῦτο ἡ πλάνη ἐγγίνεται εἰς τὸ νομίζειν τινὰ μηδὲν πταίειν, ἀλλὰ τὸν πλησίον αἰτιᾶται εἰς πάντα, ὃ καὶ πολλοὶ ἔπαθον. καὶ διὰ τοῦτο ἐγὼ ὁ ἐλεεινὸς εἰς μέρος τὸ ἐμὸν φρόνημα τὸ κατὰ δύναμιν ἀποταξάμενος ὡς ἰδιώτης καὶ χωρικός, τὴν τοιαύτην ἀκρίβειαν τῶν θείων ἐπιλεξάμην γραφῶν, ἅμα τὰς τούτων ἑρμηνείας καὶ ὁμοῦ πάντα εἰς τὸ μέγα βιβλίον συνάψας, ὅπερ καὶ σὺ μετὰ σοῦ ἔχεις, ἔχοντα δι' ὅλης τῆς βίβλου τὰς εἰδήσεις τῶν θείων γραφῶν μὲ τὰς αὐτῶν ἑρμηνείας. καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος ὅλως οὐ πολυπραγμονῶ, ἀλλ' ὡς εἴ τις ἀγροικικὸς ἁπλοϊκῶς κατακολουθῶν ταῦτα, ὥς που τις τῶν πατέρων λέγει, ὅτι μὴ πολυπραγμόνει τὰς θείας οἰκονομίας, ἀλλὰ ἁπλοϊκῶς τοὺς θείους ὑποδέχεσθαι λόγους· κτηνώδης φησὶν ἐγενόμην παρὰ σοί. κἀγὼ διὰ παντὸς μετὰ σοῦ· προσήκει γάρ με φησὶ καθάπερ ἕπεται τὸ κτῆνος τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἄγοντι μὴ περιεργαζόμενον ποῦ βαδίζει, οὕτω τοῖς σοῖς λόγοις πιστεύειν καὶ τοῖς σοῖς νόμοις ἀκολουθεῖν· τοῦτο γὰρ ποιῶν τῆς σῆς κηδεμονίας ἔρημος οὐ γενήσομαι. καὶ πάλιν ἕτερος λέγει, ὅτι δεινὸν καὶ ἐφάμαρτον τὸ καταφρονεῖν, μάλιστα δὲ τὰ τῷ θεῷ ἁρμόζον⟨τα⟩· καταφρονητὴς ἀνήρ φησιν ἀλαζὼν καὶ ὑπερήφανος, πρᾷος ἐστιν ὁ ἀμετάθετος ἐν παντὶ ἔργῳ τὸ πρὸς θεοῦ εὐαρέστησιν. ἐπὶ τίνα γάρ φησι ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν πρᾷον καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. διὰ τοῦτο, καθὼς καὶ προεῖπα, μετὰ φόβου τὰς ἁγίας ἐδουλώθην γραφάς. καὶ μάλιστα ὡς ὁρῶμεν καὶ ἀκούομεν, ὅτι οἱ τὰς γραφὰς ἐπιστάμενοι εἰς τὴν εἴδησιν τῶν γρα-

φῶν ἐγκαυχῶνται καὶ τὴν ἀφορμὴν ἔχουσιν ἐξ αὐτῶν βεβαιοῖν τὴν ἀλήθειαν· καὶ πάλιν οἱ τὰς γραφὰς ὅλως μὴ ἐπιστάμενοι τὰς γραφὰς ἔχουσιν ἀφορμὴν καὶ διὰ τοῦτο προστρέχουσι τοῖς ἀναγινώσκουσι τὰς γραφάς, (л. 57^{b}) ἐὰν καὶ ὅλως ἐπιγινώσκουσι. ἕνεκεν τοῦτο, καθὼς καὶ πολλαχοῦ λέγω, οὐχὶ τὰς ἁπλῶς γραφάς, ἀλλὰ τὰς ἁγίας καὶ ἀπὸ πνεύματος ἁγίου ἐκδεδομένας ἅμα ταῖς αὐτῶν ἑρμηνείαις τοῦ θεοῦ συνεργοῦντος ἐρευνήσας συνῆψα καὶ ταύτας ἐγὼ ὁ ἐλεεινὸς θέλων κατακολουθεῖν φοβούμενος τὴν ἰδίαν γνῶσιν, καθὼς καὶ πολλαχῶς εἶπα. καὶ ὅμως ἐὰν καὶ παρά τινων ἀντικειμένη διάλεξις σὺν ἡμῖν γένηται, εὐθέως τῇ ἀπολογίᾳ χρῶμαι, εἴ τε καὶ πολλάκις ἂν ὅλως ἀντιλογίαν εὔλογον χρήζει, σκεπόμενος τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ὡς ἐλεεινὸς εἰ μὲν καὶ ἀνάξιος ὤν, ἵνα μὴ τὸ θυμικὸν [1]) τῆς ψυχῆς μέρος διεγερθῇ ἐν ἐμοὶ ⟨καὶ⟩ διὰ τῆς ἀπροσεξίας καὶ ἐμπαθείας ἀποσφαλῶ τοῦ προσήκοντος, ἀλλὰ τῇ μακροθυμίᾳ διὰ τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην εἰς ὅπλον κατέχω, καθὼς ὁ ἀπόστολος λέγει, ὅτι ἐν πρᾳότητι παιδεύων τοὺς ἀντιδιατιθεμένους [2]). καὶ τοῦτο ποιῶ, ἐὰν μικρόν τι χρήζῃ λαλῆσαι. εἰ δὲ μή, οὐδὲ τοῦτο. ὅταν δὲ παρ' ἰδίως ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ τέως τὸ ὅσον γένωμαι, καὶ λογισμῶν καταστάσει ἐκ τῆς τῶν ἀντιλογιῶν φύρσης καὶ ἀκαταστασίας, χορηγοῦντος ἡμῖν τοῦ θεοῦ τὴν αὐτοῦ εἰρήνην, τότε εὐχὴ καὶ ἐρεύνη τῶν θείων γραφῶν. ὅταν ὅσα ἤκουσα ἐν τῷ συλλόγῳ τότε ἐν εἰρήνῃ τῶν λογισμῶν ἐάν τι εὕρηται ἄξιον διορθώσεως χρήζοντα, εὐθὺς διορθοῦμαι τοῦτο, ἐνδυναμοῦντος τὴν ἐλεεινότητάν μου αὐτοῦ τοῦ Κυρίου. εἰ δέ γε ἀπὸ ἄλλης τινὸς ἐνεργείας εἴτε συκοφαντίας ἢ ῥᾳδιουργίας γένηται, παράκλησιν τοῦτο καὶ κατὰ θεὸν ἡγοῦμαι καρπὸν τῇ τούτου σκεπόμενος χάριτι. εἰ δὲ πάλιν ἐξ ἀγνοίας γένηται ἀντιπιπτόντων πατέρων τινῶν ἢ ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ χρήζῃ ἀπολογίαν ποιῶμαι, ταύτην οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀλλ' ἐκ τῶν θείων γραφῶν εἰς ὠφέλειαν διὰ τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην ἐγγράφως ἐκτίθημι καὶ ἀποδίδωμι ταῦτα τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσι καὶ ἑτέροις τοῖς θέλουσι τὴν ἀλήθειαν ἐπιγινώσκειν, τὸν θεῖον ἀπόστολον ὁ ἀνάξιος εἰς τοῦτο τὸ ὅσον τέως κατακολουθῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ θεῖος

---

1) τῷ θυμικῷ cod. 2) II Tim. 2,25

ἀπόστολος ἐγγράφως ἀπολογεῖται λέγων ὅτι ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστὶν[1]) τὸ [ ] (л. 58[a]) εἰ δέ γε πάλιν ἐξ ἄλλης τινὸς ἐνεργείας ἡ ἀντίστασις γένηται καὶ χρῄζῃ ἀντιρητικὸν λόγον, ἐκ τῶν θείων πάλιν γραφῶν εἰς ἀληθινὴν γνῶσιν ἐκτίθημι γραφικῶς. πάλιν ἐρωτήσαντός με τινος, φοβοῦμαι εὐθὺς τέως εἰς τὴν ἀπόκρισιν δοῦναι καὶ πολλάκις ἕως καιροῦ ἀναβάλλομαι ἐρευνῶντα ἐκ τῶν θείων γραφῶν διὰ τὸν θεσμὸν τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης καὶ οὕτως ἐγγράφως ἐκτίθημι καὶ τῷ αἰτήσαντι ἀποδίδωμι εἰς δόξαν τοῦ δεδωκότος τὰς ἁγίας γραφάς. μᾶλλον δὲ ἐὰν καὶ ἕνι ἡ ἐρώτησις ἀναγκαία καὶ ἔχῃ κοινὴν τὴν ὠφέλειαν, ἔξω δὲ τῶν θείων γραφῶν πράττειν οὐκ ἀποτολμῶ τέως, ἵνα μὴ προσκρούσω θεῷ καὶ αὐτὸς ἵνα δῴη ἰσχὺν καὶ ὑπομονήν, ὡς καὶ πρότερον εἰς τοὺς ἐπερχομένους πειρασμούς, καθὼς καὶ ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐπιστολῆς περὶ τοὺς πειρασμοὺς ἐμνημόνευσα. καὶ οὐχ ὡς κατηγορῶν τινα τῇ κακίᾳ φερόμενος ταῦτα λέγω (μὴ γένοιτο· οἶδα γάρ, ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ ταῦτα προσέθηκα. διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐξ ὀνόματός τινος λέγω εἰς τὸ φατριᾶσαι καὶ ἐμαυτὸν ἐκδικῆσαι), ἀλλ' ὡς δεῖξαι θέλων τὴν αἰτίαν τῶν παρακολουθούντων ἐν ἡμῖν πειρασμῶν. καὶ παραγγέλλω, μήπως οἱ πρὸς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον ἀνακείμενοι ἐξ ἀγνοίας περιπέσωσι ἐν τοῖς τοιούτοις, καθὼς ὁ θεῖος ἀπόστολος Τιμοθέῳ παραγγέλλων ἔλεγεν ἐξ ὀνόματος προσέχειν ἀπό τινας καὶ τὴν αἰτίαν λέγων, ὅτι λίαν ἀντέστηκαν τοῖς ἡμετέροις λόγοις.[2]) καὶ πάλιν καὶ ἄλλῳ τρόπῳ· αὐτὸς γὰρ ὁ θεῖος ἀπόστολος μετὰ παρρησίας ὡς ἄξιός φανεροποιῶν, καὶ ἐν τούτῳ ἐξηγᾶται τοὺς αὐτοῦ διαφόρους πειρασμούς τε καὶ διωγμούς. καὶ αὐτὸς μὲν ὡς ἄξιος ἔλεγε ταῦτα, ἐγὼ δὲ ἀνάξιος ὢν καὶ ἐλεεινὸς οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τῆς πίστεως καὶ ἀγάπης τέως τὰ ἰδιώματα τάξον ὡς καὶ νομίζω πράττειν. κέρδος ἡγοῦμαι ταῦτα εἰς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς εἴδησιν μόνον καὶ μίμησιν ἐξηγούμενος, καθὼς καὶ προεῖπα τοῖς προσκειμένοις τῆς πρὸς ἐμὲ φιλίας τε καὶ ἀγάπης. λέγει ἐν τοῖς τοιούτοις ὁ Κύριος ὅτι οἱ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· οἱ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν καὶ τὸν[3]) (л. 58[b]) ὑμέτερον τηρή-

[1]) I Кор. 9,3. [2]) II Тим. 4,15. [3]) Внизу л. 58[a] есть приписка: πάτερ μου ἅγιε καὶ θεοφορε μὴ ἐγκαταλείπῃς με τον ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον δοῦλον καὶ μαθητὴν εἰ καὶ τὸν λόγον σου ποτε· [ ] μόνον τοῦτο ὅτι ἐκ πίστεως κατὰ τὴν χαναναίαν ἀκούσω καγὼ ὅτι ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

σουσι[1]). καὶ ὅσα τούτων ὅμοια. ἐν τούτῳ γὰρ ἡ ἀγάπη χαρακτηρίζεται ἐν τῷ μιμεῖσθαι τὸν ἀγαπώμενον. καὶ ταῦτα μὲν ἐπεξῆλθα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως ὧδε διὰ τὸ τὴν εἴδησιν τῶν τοιούτων φανεροποιῆσαι σοι. ἕνεκεν τούτου μετὰ πάσης προθυμίας τε καὶ σπουδῆς πάντα διε[λθεῖν·] καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ αὐτῶν καρπώσει τὰ μέγιστα. μηδὲν δὲ πρὸς τὴν μακροτονίαν τῶν λόγων ἢ τῶν ἐπιστολῶν ἀκηδειῶν προσέχεις, ἀλλὰ τὴν ὠφέλειαν ζήτει, καὶ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ φιλοπονήσαντος συνεργείᾳ θεοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην προαίρεσιν. ἐγὼ γὰρ εἰ καὶ ἐλεινός, ἀλλά, καθὼς με γινώσκεις εἴ τι δωρήσεται ὁ θεός, πολλά, ὡς καὶ νομίζω, ἀγαπῶ εὐεργετεῖν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔν τε σαρκικοῖς ἔν τε πνευματικοῖς. καὶ διὰ τοῦτο ὅταν σαρκικὰ ἤτοι σωματικὰ τὰ εὐλόγως χρειόμενα ἀπορῶν μὴ ἔχων, οὐ δύναμαι στέργειν ὅλως μὴ εὐεργετεῖν τὸν πλησίον· καὶ ἕνεκεν τούτου τὰς θείας γραφὰς καὶ ὃν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο λόγον ἀχορτάστως ἔχω τοῦ μεταδίδειν τὸν πλησίον διὰ τὴν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν τοῦ πλησίον ἀγάπην καὶ ἐν τούτῳ εὐργετεῖν καὶ διὰ τοῦτο μακροτονίαν παρέχουν εἰς ὠφέλειαν συντείνων ψυχῶν. καὶ οὐκ ἔστιν ἐξ αὐτῶν ῥῆμα μικρὸν εἴτε μέγα μὴ ἔχοντα τὴν ὠφέλειαν. ἐγὼ δὲ τέως ὁ ἐλεεινός, τίποτες τοιοῦτον ἐὰν ἐξ ἐμοῦ παραδράμῃ διὰ τῆς λήθης εἰ καὶ τῶν λίαν μικροτάτων, οὕτως ἡγοῦμαι τέως τὸ ὅσον τὴν ἐμαυτοῦ ζωὴν ἀπολελοκέναι. εἰ δὲ τοῦτο εἰς ἐνθύμησίν μου ἔλθῃ, οὕτως ἔχω ὡς ὁ εὑρίσκων σκύλα πολλά, ἤτοι κοῦρσα, καθὼς γέγραπται. καὶ ταῦτα μὲν ἕως ὧδε.

Ἔγραψές με, περὶ τὰς ἑορτὰς ἵνα σε γράψω τὴν εἴδησιν. καὶ ὅμως τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἑορτῶν τὸ πλεῖστον διὰ τὰς δεσποτικὰς νηστείας ἠκριβωσάμην, ἤτοι τετράδα καὶ παρασκευήν, καὶ τῶν λοιπῶν ἐνθέσμων νηστειῶν, ἵνα μὴ ἁπλῶς καταλύωνται προφάσει τῶν ἑορτῶν· καὶ γὰρ ὡς οἶδας καὶ ἐσὺ καὶ πάντες ὅσοι ἐν γνώσει τοὺς θείους κανόνας καὶ τὰς λοιπὰς ἁγίας γραφὰς ἐντυγχάνοντες καὶ ἐπιγι-(л. 59[a])νώσκουσι, ὅτι ἡ νηστεῖαις ταῦταις καὶ εἰς τοὺς θείους κανόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς ἁγίας συνόδους καὶ ἀλλαχοῦ εἰς διαφόρους γραφὰς ἐπιτρέπονται εἰς τοὺς χριστιανοὺς καὶ ὁμολογεῖσθαι καὶ ἐν ἀκριβείᾳ φυλάττεσθαι ταύτας. καὶ ὅσοι οὐ κρατοῦν

[1]) Іоанна 15,26.

ταύτας οὕτως, καθὼς ἁρμόζει, μετὰ τῶν αἱρετικῶν ὑπὸ τῶν θείων συνόδων καὶ ἁγίων πατέρων συναριθμοῦνται.

Τὰς δὲ ἑορτὰς περὶ φαγίου καὶ πίου καὶ λοιπῶν τῶν τοιούτων οὐδαμοῦ εἰς ἔνθεσμον εὑρήσεις γραφὴν παραδιδόμενον καὶ εἰς μὲν τοῦ νηστεύειν τελείως ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς δεσποτικὰς ἑορτὰς ἀνάρμοστον εὑρίσκεται, τὸ δὲ ἐγκρατεύεσθαι εὐάρμοστον εὑρίσκεται πανταχόθεν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς. καὶ ὅμως ὥρισται ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, πῶς χρὴ ἑορτάζειν, καθὼς καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος καὶ αἱ λοιπαὶ θεῖαι γραφαί. καὶ οὕτως ἡμᾶς χρὴ εἰς τὰ τοιαῦτα φρονεῖν, καθὼς οὗτοι πάντες ἐδίδαξαν καὶ παρέδωκαν, πῶς δεῖ ἑορτάζειν χριστιανοῖς. τὰ δὲ τυπικὰ τῶν μεγάλων μοναστηρίων καὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμενον νομοκάνονον εἰς τὰ τοιαῦτα οὐ συμφωνοῦν τοὺς θείους κανόνας οὔτε ἄλλην θείαν γραφὴν ἔνθεσμον. καὶ ὅμως εἰς τὸ μέγα βιβλίον τῶν ἑρμηνειῶν εἰς τὸν νη' λόγον περὶ ἑορτῶν, μετὰ τὰς ἀφωρισμένας καὶ σημαδευμένας ἑορτάς. ἐξ(ετ)έθειται ἑρμηνεία τῶν εἴδησιν ἐχόντων ἑορτῶν, ὅπερ βιβλίον καὶ σὺ ἔχεις. ὁμοίως καὶ εἰς τὸ τυπικούτζικον ἐξετέθειται πᾶσα εἴδησις τῶν ἑορτῶν ἡ ἀκρίβεια. καθὼς δὲ καὶ ἀποδέδεικται περὶ τῶν τυπικῶν τῶν μεγάλων μοναστηρίων καὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμενον νομοκάνονον, ὅτι οὐ συμφωνοῦν εἰς τὰ τοιαῦτα τοὺς θείους κανόνας οὔτε ἄλλην ἁγίαν καὶ ἔνθεσμον γραφήν, διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλμησα εἰς τὸ τυπικούτζικον τὸ ἐξετέθη εὐμάρτυρον ἐκ τῶν θείων πατέρων θήσειν τὰς ἑορτὰς ἐξ αὐτῶν ἢ ἀπὸ ἄλλου τινός, ὅπως ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐκ τῶν θείων πατέρων μόνον ἔχει τὴν συναγωγήν. καὶ ἕνεκεν τοῦτο ἀκριβασάμενος ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, ἔπεσαν ἡ ἑορταῖς (Л. 59^b) εἰς τρεῖς τάξεις. καὶ ὅσαι μὲν εὕρηνται ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ ἑορταῖς ἔχοντα ἀναγνώσματα, ὁμοῦ καὶ πᾶσα πνοὴ καὶ εὐαγγέλιον καὶ σύναξιν περιεκτικὴν τῶν χριστιανῶν, συνηρμόσθησαν μὲ τὰς δεσποτικὰς ἑορτάς. τὰς δὲ ἑτέρας δύο διαφορὰς τῶν ἑορτῶν, τῶν τε μεσαίων καὶ τῶν μικρῶν, ἐδιδάχθημεν πάλιν καὶ τοῦτο ἐκ τῶν θείων γραφῶν ἀπό τε τῆς τετυπωμένης ἐν ἑκάστῃ ἑορτῇ ἀκολουθίας, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν τυπικῶν τοῦ τε Στουδίων καὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους τέως τὰ ἁρμόζοντα ἐν τοῖς τοιούτοις, πῶς διαφορὰς ἐκεῖ ἔχει περὶ τοῦ καμάτου καὶ τῶν τετυπωμένων ὡρῶν καὶ τῶν μετανοιῶν.

Πάλιν ἔγραψές με, περὶ τὸ λεγόμενον τὸ τοῦ Νηστευτοῦ νομοκάνονον νὰ σοι γράψω τὴν εἴδησιν. καὶ ἐν τούτῳ πολλὰ ἐξερευνήσας οὐχ εὑρίσκεται ἐν ἀληθείᾳ τὸ τίνος ἐστίν, ὅτι οὐ συμφωνοῦν ἐν τούτῳ ἕνα τὸ ἄλλο. ἄλλα μὲν ἐπιγράφουν οὕτως· νομοκάνονον Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Νηστευτοῦ. καὶ ἄλλα ἐπιγράφουν οὕτως· κανονικὸν Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ διακόνου μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, οὗτινος ἡ ἐπωνυμία τέκνον τῆς ὑπακοῆς. εἰς ἄλλο πάλιν ἐνδείκνυται τὸν χαρακτῆρα, ὅτι γέροντός τινος ἔνι πρὸς μαθητὴν ἐν τῷ λέγειν, ὅτι ταῦτα γράφω σοι καὶ οὕτως ποίε⟨ι⟩, ἕως οὗ σε συντύχω ἀπὸ στόματος. καὶ πάλιν ἔχει εἴς τινα προλόγους δύο καὶ ἐκ τὸ λέγειν, ὅτι ταῦτα πάντα ἔμα-

Ἀπόδειξις, ὅτι τὸ λεγόμενον τοῦ Νηστευτοῦ νομοκάνονον οὐκ ἔστι τοῦ Νηστευτοῦ, ἀλλὰ γέροντός τινος γενόμενον πρὸς τὸν ἑαυτοῦ μαθητήν.

Ἔγραψάς μοι, πνευματικὲ ἀδελφὲ κύρι Λουκᾶ, ἵνα σοι γράψω εἴδησίν τινα περὶ τοῦ λεγομένου νομοκανόνου τοῦ Νηστευτοῦ· καὶ ἔσο εἰδώς, ὅτι πολλὰ περὶ τούτου ἐξερευνήσας οὐκ ἠδυνήθην εὑρεῖν ἐν ἀληθείᾳ, τίνος ἐστίν· οὐ γὰρ συμφωνοῦσιν ἀλλήλοις τὰ ἀντίγραφα, ἀλλά τινα μὲν τοιάνδε φέρουσιν τὴν ἐπιγραφήν· νομοκάνονον Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Νηστευτοῦ. ἄλλα· κανονικὸν Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ διακόνου μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, οὗ ⟨ἡ⟩ ἐπωνυμία τέκνον ὑπακοῆς. ἐν ἑτέροις δὲ πάλιν δείκνυταί τις χαρακτήρ, ὅτι γέροντός ἐστι τινὸς πρὸς τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν τῷ [1]) λέγειν, ὅτι ταῦτά σοι γράφω καὶ οὕτως ποίει, ἕως ἂν σε συντύχω ἀπὸ στόματος, καὶ ἐκ τοῦ λέγειν, (л. 210^b) ὅτι ταῦτα πάντα ἔμαθον ἐκ τοῦ ἐμὲ [2]) ἀναθρέψαντος λύχνου τῆς διακρίσεως. τῷ τε ἔχειν προλόγους δύο καὶ

[1]) τὸ cod.
[2]) ἐεμὲ cod.

θον ἐκ τοῦ ἐμὲ ἀναθρέψαντος λύχνου τῆς διακρίσεως. καὶ ἀπὸ ἄλλα πολλὰ ἐνδείκνυται, ὅτι γέροντος ἔνι τινὸς πρὸς μαθητήν· ὁ γὰρ μέγας Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως ἦτον, ὁ δὲ ἅγιος Βασίλειος ἐπὶ Οὐάλεντος, καὶ ἀσύμφωνον ἔνι. καὶ ὅμως ἀναγκαζόμενος ἐκ τῆς ἀσυμφωνίας τῶν τοιούτων πάντων ἐξερεύνησα καὶ ηὗρα τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ, καὶ οὐδαμῶς φέρει, ὅτι τινὸς ἐγένετο μαθητὴς πώποτε, οὔτε σύγγραμμα οἱονδήποτε πώποτε ἔγραψε, μᾶλλον δὲ νομοκάνονον, εἴτε ὅλως περὶ μαθητῶν ἐξαγορεύσεις οἱωνδήποτε φέρει, οὔτε κἂν ἐπιστολὴν εἰς οἱονδήποτε μαθητήν, καθὼς εἰς τὰ τοιαῦτα νομοκάνονα λέγει, (Л. 60^{a}) ὅτι πλήθη πολλὰ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν εἶχεν εἰς μαθητείαν· καὶ ὅμως ὧδε εἰς τὰ τοιαῦτα βιβλία γυναικῶν μνημονεύει ἔχειν ἐξαγορίας, καὶ εἰς αὐτὰ πάλιν ἄντικρυς λέγει, ὅτι γυναικοῦ ἐξαγορίαν ὅλως εἰ μὴ πρὸς θάνατον μὴ δέξῃ. καὶ ὧδε πάλιν ἐμφαίνει γέρον⟨τα⟩ πρὸς μαθητήν. τέως καθὼς καὶ προείπαμεν, ὁ βίος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευ-

ἐξ ἄλλων πολλῶν δείκνυται, ὅτι γέροντος ἔνι τινὸς πρὸς τὸν ἑαυτοῦ μαθητήν. ὁ γὰρ μέγας Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως ἦν, ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐπὶ Οὐάλεντος πολλῷ πρότερον αὐτοῦ βασιλεύσαντος. καὶ ὅλως ἔστιν ἀσύμφωνον. τοίνυν τοσαύτης ἀνισότητος ἐν τοῖς ἀντιγράφοις εὑρισκομένης, ἠναγκάσθην καὶ ἄκων ζητῆσαι καὶ ἐξερευνῆσαι τὸν βίον αὐτοῦ, ὃ καὶ πεποίηκα. ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἐμφέρεται, ὅτι γέγονέ τινος μαθητὴς ἢ οἱονδήποτε σύγγραμμα ἐξέθετο πώποτε, καὶ μάλιστα νομοκάνονον. ἀλλ' οὐδὲ περὶ ἐξαγορεύσεων μαθητῶν ὁπωσδήποτε περιέχει, ἢ ὅλως περὶ ἐπιστολῆς ὡς πρὸς μαθητήν τινα διαλαμβάνει, ὥσπερ εἰς τὰ λεγόμενα τοῦ Νηστευτοῦ νομοκάνονα εὕρηται, ὅτι πολλὰ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν εἶχεν εἰς μαθητείαν· ἔν τισι δὲ τῶν ἀντιγράφων λέγει, ὅτι γυναικὸς ἐξαγορίαν εἰ μὴ πρὸς θάνατον μὴ δέξῃ, ὅπερ ἐστὶν ἄντικρυς τοῦτ' ἔστιν ἐναντίον τὸ ποτὲ μὲν ἐπιτρέπειν, ποτὲ δὲ ἀπαγορεύειν τὴν τῶν γυναικῶν ἐξαγορίαν. τὸ δὲ εἰπεῖν ἐνταῦθα, ὅτι εἰ μὴ πρὸς θάνατον μὴ δέξῃ λογισμὸν γυναικός, ἐμφαίνει πάλιν, ὡς εἴ-

τοῦ οὐδόλως ἐμφαίνει ποτὲ χαρακτῆρά τι τῶν τοιούτων, ἀλλὰ χαράκτης ἦτον τοῦ λογαρίου τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἡ ἔνθεος αὐτοῦ ἀρετὴ ἀνεβίβασεν τοῦτον εἰς τὸ τάγμα τῆς ἐκκλησίας καὶ οὕτως εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον. καὶ λεπτομερῶς γράφει περὶ τὰς ἐνθέου⟨ς⟩ αὐτοῦ πράξεις καὶ ἐλεημοσύνας. καὶ οὔτε μαθητής τινος ἐγένετο οὔτε σύγγραμμα οἱονδήποτε πεποίηκεν.

Πάλιν ἄλλο, ὅτι, καθὼς καὶ προείπαμεν, ὁ μέγας Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τοῦ προτέρου ἐγένετο, ἡ δὲ ς' ἁγία σύνοδος ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου Ἡρακλείου ἐν ὑστέροις ἐγένετο· καὶ εἰς τὸν αὐτῆς πρόλογον εἰς τὸν β' κανόνα λεπτομερῶς ἀπὸ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ καθεξῆς ὅλας τὰς συνόδους οἰκουμενικάς τε καὶ τοπικάς, ὁμοίως καὶ τοὺς κανόνας ἑκάστης συνόδου τὸν ἀριθμὸν ἐντιθεὶς καὶ αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς τῶν ἁγίων πατέρων πάντας, ὅσας ἔχουσι θείους κανόνας μικρὰς καὶ μεγάλας, ὁμοίως καὶ διὰ μικρὰ τελείως πάθη τινὰς τῶν πατέρων ἐπιστολάς, καθὼς ἡ τοῦ ἁγίου Ἀθα-

πομεν ἄνωθεν, γέροντος εἶναι πρὸς μαθητήν. Καὶ τέως ἀποδέδεικται ἔκ τε τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν μὴ εἶναι τοῦ Νηστευτοῦ τὸ εἰρημένον νομοκάνονον. αὐτὸς δὲ ὁ Νηστευτὴς τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ λογαρίου χαράκτης ἐτύγχανεν ὤν, ἡ δὲ ἔνθεος αὐτοῦ ἀρετὴ ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸ τάγμα τῆς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον ὕψωσε· καὶ οὔτε μαθητής τινος γέγονε οὔτε οἱονδήποτε σύγγραμμα ἐποίησεν.

Καὶ κατ' ἄλλο δὲ πάλιν ἔστι τοῦτο πιστώσασθαι, ὅτι ὁ μέγας οὗτος Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως ὡς φθάσαντες εἴπομεν γέγονεν, ἡ δὲ ἕκτη ἁγία σύνοδος ἐπί τοῦ ἐγγόνου Ἡρακλείου πολλῷ ὕστερον ἐγένετο· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ τῆς τοιαύτης συνόδου ἀπό τε τῶν κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ καθεξῆς πασῶν τῶν συνόδων, τῶν τε οἰκουμενικῶν καὶ τῶν τοπικῶν, καὶ τὸν [1] ἀριθμὸν τῶν κεφαλαίων ἑκάστης συνόδου λεπτομερῶς ἐμφέρεται, πρὸς δὲ καὶ πάσας τὰς τῶν ἁγίων πατέρων ἐπιστολάς, ὅσαι δηλαδὴ θείους κανόνας ἔχουσιν, ἄν τε μικραὶ ἄν τε μείζονες εἶεν, ὥστε καὶ ἡ τοῦ μεγά-

[1]) τῶν cod.

νασίου πρὸς Ἀμοῦν μονάζοντα περὶ τὴν νυκτερινὴν ῥύσιν τοῦ σώματος ἔγραφεν, ὡσαύτως καὶ ἑτέρων πατέρων τινὰς λέξεις μικράς τινας· πάντα ἐν ἀκριβείᾳ εἰς τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἔγραφεν ἡ ἁγία οἰκουμενικὴ σύνοδος αὕτη καὶ συνηρμόσατο, καὶ εἰς πλειοτέραν ἀσφάλειαν ταῦτα προσέθηκεν, καὶ οὐδαμοῦ ἐμνημόνευσεν, ὅτι Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Νηστευτοῦ. (л. 60^{b}) ὥσπερ λέγει καὶ δίχα τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων ἑτέρων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἐξ ὀνόματος συγγράμματα περὶ ὑποθέσεων τινῶν μερικῶν καὶ ὀλιγοστῶν, πόσῳ γε μᾶλλον τοιούτων τελείων καὶ περιεκτικὰς ἔχων τὰς ὑποθέσεις εἰς πάντα ἄνθρωπον, καὶ τοιούτου ἀνδρὸς καὶ μάλιστα πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν τῇ τοσαύτῃ ἀρετῇ διαπρέποντος εἶχεν ἀθετῆσαι ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἀπὸ θείου πνεύματος συναρμόσασα πάντα. ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ φόβου τῶν ψευδῶς ἐκτιθεμένων ἀπό τινων κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας, μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι πάντας τοὺς θείους κανόνας καὶ τὰς ἁγίας συνόδους ὁμοίως καὶ τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς ἐν ἀκριβείᾳ πάντα, ἐπιφέρει οὕτως καὶ λέγει μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδη-

λου Ἀθανασίου γραφεῖσα πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα περὶ τῆς νυκτερινῆς ὀνειρώξεως καὶ τῆς ἐντεῦθεν ῥεύ(л. 211^{a})σεως. καὶ ἄλλας δέ τινας ῥήσεις πατρικὰς περὶ ἐλαχίστων ῥηθείσας πραγμάτων ἡ ἁγία αὕτη ἕκτη σύνοδος ἀνετάξατο εἰς περισσοτέραν ἀσφάλειαν, καὶ οὐδαμοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι τόδε τὸ σύγγραμμα ἢ γοῦν τὸ ῥῆμα Ἰωάννου ⟨ἐστὶν⟩ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Νηστευτοῦ, ὥσπερ ἀμέλει λέγει ἑτέρων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ὀνόματα ἐκτὸς τῶν συνόδων καὶ τὰ τούτων συγγράμματα καὶ ἔσθ' ὅτε περὶ βραχυτάτων τινῶν καὶ μερικῶν ὑποθέσεων. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως, οὐ πολλῷ μᾶλλον, εἴ γε ἦν τοιοῦτον περιεκτικὸν καὶ λυσιτελὲς ἔγγραφον καὶ τοιούτου ἐπισήμου ἀνδρὸς ἀπό τε τῆς καθέδρας ἀπο τε τῆς ἀρετῆς, οὐκ ἔδει καὶ περὶ τούτου ἀνατάξασθαι καὶ ποσῶς δηλῶσαι τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον τὴν τῷ θείῳ πνεύματι κινηθεῖσαν καὶ πάντα καλῶς συναρμόσασαν· ἥτις δὴ σύνοδος μετὰ τὸ πάντα ἀνακεφαλαιῶσαι καὶ καλῶς περὶ τῶν δοκούντων διαστείλασθαι ἐπάγει λέγων· μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδηλωθέντας παραχα-

λωθέντας παραχαράττειν κανόνας ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἑτέρους παρὰ τοὺς προκειμένους παραδέχεσθαι κανόνας ψευδεπιγράφους ὑπό τινων συντεθέντας τῶν τὴν ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπιχειρησάντων. εἰ δέ τις ἄλλο(ν) κανόνα τινὰ τῶν εἰρημένων καινοτομῶν ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν ὑπεύθυνος ἔσται κατὰ τὸν τοιοῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος. καὶ αὕτη ἡ ἁγία σύνοδος ὡμμάτωσεν ἡμᾶς καὶ ἤνοιξε θύραν τοῦ γνῶναι τῶν τοιούτων τὴν εἴδησιν. πάλιν ἐν ὑστέροις καιροῖς ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος καὶ Κωνσταντίνου ἡ γενομένη σύνοδος τῆς ἑνώσεως ὑστέρα πάντων τῶν θείων πατέρων καὶ διδασκάλων καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ὀρθοδόξων βασιλέων Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος καὶ Κωνσταντίνου καὶ ὀρθοδόξων ὁμοίως πατριαρχῶν μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συστήματος ἅμα καὶ λαϊκῶν σοφῶν τε καὶ γνωστικωτάτων, καὶ ὅμως οὐκ ἐν γωνίᾳ μιᾷ εἴτε εἰς μικράν τινα πόλιν καὶ οὐδαμινὴν γενομένη, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν τὴν Κωνσταντινουπόλεως. καὶ τότες ὅταν

ράττειν κανόνας ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἑτέρους παρὰ τοὺς κειμένους παραδέχεσθαι ψευδεπιγράφους ὑπό τινων συντεθέντας τῶν τὴν ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπιχειρησάντων· εἰ δέ τις κανόνα τῶν εἰρημένων καινοτομῶν ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν ὑπεύθυνος ἔσται κατὰ τὸν τοιοῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος. καὶ οὕτω μὲν ἡ τοιαύτη σύνοδος ὡμμάτωσεν ἡμᾶς καὶ ἤνοιξε θύραν τοῦ γνῶναι τῶν τοιούτων τὴν εἴδησιν. ἐν ὑστέροις δὲ καιροῖς ἡ γενομένη σύνοδος τῆς ἑνώσεως ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ἐναρέτου πατριάρχου καὶ ἄλλων πολλῶν τοῦ τῆς ἐκκλησίας πληρώματος ἅμα λαϊκῶν τε σοφῶν καὶ γνωστικῶν, οὐκ ἐν γωνίᾳ που καὶ ἐν παραβύστῳ, ἀλλ' ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων Νέᾳ Ῥώμῃ, ἡνίκα πάντων τῶν σχισμάτων καθαριεύουσα ἦν ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, τάδε πως ἐν τῷ τέλει διέξεισιν, ὅτι πάν-

ἐκ πάντων αἱρέσεων καὶ σχισ-(л. 61ª)μάτων καθαρεύουσα, τότε ἡ σύνοδος αὕτη ἐγένετο τῆς ἑνώσεως. ἐν τῷ τέλει δὲ τῶν αὐτῆς διατάξεων κατὰ τάξιν ἐπιφέρει τοὺς ἀναθεματισμοὺς καὶ ἐκεῖ ἐπιφέρει καὶ ἐπισφραγίζει καὶ τοῦτο λέγων, ὅτι ἅπαντα τὰ παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ ὑποτύπωσιν τῶν ἁγίων καὶ ἀοιδίμων πατέρων καινοτομηθέντα καὶ πραχθέντα ἢ μετὰ τοῦτο πραχθησόμενα ἀνάθεμα. καὶ μεθέτερα· ὅτι τοῖς ἐν καταφρονήσει τιθεμένοις τοὺς ἱεροὺς καὶ θείους κανόνας τῶν μακαρίων πατέρων ἡμῶν, οἳ καὶ τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν ὑπεριδοῦσι καὶ ὅλην τὴν χριστιανικὴν πολιτείαν κοσμοῦντες πρὸς θείαν ὁδηγοῦσιν εὐλάβειαν, ἀνάθεμα[1]). ἰδοὺ καὶ αὕτη ἡ σύνοδος πολλῶν πατέρων συναγομένων πάντας τὰς ματαίας ὑπολήψεις ἀνέτρεψεν ὑπὸ τῶν δύο τούτων ἀναθεματισμῶν. καὶ μᾶλλον ὅτι ἐν ὑστέροις τελείως τῶν θείων πατέρων ἐγένετο. περὶ δὲ τῶν ἐπιτιμιῶν τὸν κατὰ

τα τὰ παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ ὑποτύπωσιν τῶν ἁγίων καὶ ἀοιδίμων πατέρων καινοτομηθέντα καὶ πραχθέντα ἢ μετὰ τοῦτο πραχθησόμενα ἀνάθεμα. καὶ πάλιν· τοῖς ἐν καταφρονήσει τιθεμένοις τοὺς ἱεροὺς καὶ θείους κανόνας τῶν μακαρίων πατέρων ἡμῶν, οἳ καὶ τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν ὑπερείδουσι καὶ ὅλην τὴν χριστιανικὴν πολιτείαν κοσμοῦντες πρὸς θείαν ὁδηγοῦσιν εὐλάβειαν, ἀνάθεμα[1]). ἰδοὺ καὶ αὕτη ἡ σύνοδος ὑπὸ πολλῶν πατέρων ἐν ὑστέροις καιροῖς ἐν ἁγίῳ πνεύματι κινηθεῖσα διὰ τῶν δύο τούτων ἀναθεματισμῶν πάσας τὰς ματαίας ὑπολήψεις ἀνέτρεψε, περὶ δὲ τῶν ἐπιτιμίων τάς τε θείας συ-

[1]) Ралли Σύντ., V 9—10 (эти отрывки обозначены въ нѣкоторыхъ изданіяхъ, какъ правила δ' и ζ').

τῆς πορνείας χρόνον τῶν θείων πατέρων, συνόδων καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐξηκολούθησεν, ὅτι περὶ πορνικῶν αἰτιῶν ἡ ὑπόθεσις ἦν, καὶ οὔτε Νηστευτοῦ ἐμνημόνευσεν καὶ ἐξηκολούθησεν, .

νό(л. 211[b])δους καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐξηκολούθησεν, ὅτι περὶ πορνικῶν αἰτιῶν ἡ ὑπόθεσις ἦν· περὶ δὲ τοῦ Νηστευτοῦ οὔτε ἐμνημόνευσεν ὅλως οὔτε ἐξηκολούθησεν.

οὔτε ἄλλου τινος, ἀλλὰ τῶν περιεκτικῶν ἁγίων καὶ θείων συνόδων τῶν ἐν ἀληθείᾳ ἐν ἁγίῳ πνεύματι συνηγμένων. καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου. καὶ ταῦτα πάντα ἐρευνήσας, πνευματικὲ ἀδελφέ, καὶ φοβηθεὶς τὴν ἐγκεκρυμμένην πλάνην, εἴ τι ὁ θεὸς ἐδωρήσατο, συνῆψα τὰ τῆς προειρημένης βίβλου τοῦ Νηστευτοῦ λεγομένης τὰ ἁρμόζοντα τέως τὸ ὅσον μετὰ καὶ ἑρμηνείας τῶν δυσνοήτων τῆς αὐτῆς βίβλου καὶ ἑτέρων ἑρμηνειῶν τινων συμβαλλομένων τῶν ἐπιτιμιῶν τέως τῶν διαφόρων ἁμαρτημάτων καὶ τῆς μετανοίας αὐτῆς καὶ κρατήσεως καὶ συγχωρήσεως τῶν θείων καὶ ἀχράντων μυστηρίων. καὶ πάλιν ὅσα τῶν ἁγίων πατέρων ἐν εἰδήσει τοιαύτῃ ἐνέτυχα, συναρμόσας δὲ καὶ ὁμοῦ τεθεικὼς ταῦτα πρὸς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου τῶν ἑρμηνειῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἐθήκαμεν (л. 61[b]) μετὰ τὸ τελειωθῆναι τὸν ξγ' λόγον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα προκείμενα· ὅπερ (ταύτην τὴν βίβλον καὶ ἐσὺ ἔχεις) καὶ ὧδε εἰς τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸν Θαυματουργὸν ἔνι. ἀλλαχοῦ δὲ τὸ νομοκάνονον τοῦτο πλατυτέρως ἐξεδόθη.

Περὶ δὲ βρώσεως καὶ πόσεως τὰ ἐν τῇ βίβλου τοῦ Νηστευτοῦ ἐγκείμενα οὐ συμφωνοῦσιν ὅλως τοῖς θείοις κανόσι, καθὼς καὶ ἄνωθεν εἴπαμεν. καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλμησα θήσειν τὰς ἑορτὰς ἐξ αὐτὸ τὸ βιβλίον εἰς τὸ τυπικούτζικον τὸ ἔνι εὐμάρτυρον ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων.

Ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὕτως· περὶ δὲ βρώσεως καὶ πόσεως οὐ συμφωνοῦσι τὰ τῇ βίβλῳ τοῦ Νηστευτοῦ ἐγκείμενα τοῖς θείοις κανόσι καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλμησα θεῖναι τὰς ἑορτὰς ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸ τυπικούτζικον, ὅπερ ἔνι ἐμμάρτυρον ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων.

Ταῦτα δέ, πνευματικέ μου ἀδελφέ, περὶ ὧν ἔγραψές με ὑποθέσεων ἐρευνήσας ἔγραψά σε, ὅσα ἐνέτυχον ἐκ τῶν θείων γραφῶν. ἐὰν δέ τινα ἕτερον ἔχουν σκοπὸν τὸν μὴ γινώσκοντά με, εἴ τις ἄλλος γι-

νώσκων ἐκ θείου καὶ προσκυνητοῦ πνεύματος, τὸ κρεῖττον ἡμᾶς ὠφελήσει ὡς ἰδιώτας. διά τοι τοῦτο εἰς πᾶν, ὅ τι λόγῳ ἢ γράμματι εὕρητε δυσδιάκριτον, οὐκ ἀποτολμῶ διακρῖναι τοῦτο ἢ ἀποφαίνεσθαι, ἀλλ' ἑτέροις τοῦτο παραχωρῶ. ἔξω παντὸς ἐπικειμένου κινδύνου ἐμαυτὸν ἐλεύθερον εἶναι σπουδάζω τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ μόνον τὴν εἴδησιν φανεροποιῶν. οὕτως καὶ ἐσὺ ποιῶν οὐκ ἀποσφαλεῖς τοῦ προσήκοντος διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ. ἡμεῖς τοίνυν εἴ τι καὶ ἐνετύχαμεν ἐν διαφόροις βίβλοις εἴτε εἰς τὰ τυπικὰ τῶν μοναστηρίων, εἴτε ἐν τῇ προειρημένῃ βίβλῳ τῇ λεγομένῃ τοῦ Νηστευτοῦ, εἴτε ἄλλου τινὸς τέως τῶν ἐχόντων εἴδησιν πάντες καὶ ἀπὸ διαφόρων θείων γραφῶν καὶ κανόνων ἐνθέσμων καὶ νόμων πολιτικῶν, εἴτε περὶ βρώσεως καὶ πόσεως, εἴτε περὶ ἑορτῶν καὶ νηστειῶν, εἴτε ἐν ἄλλῃ οἱᾳδήποτε πράξει, πάντα συνάψαντες διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου καὶ τὸν θεσμὸν ἐξακολουθοῦντες τῆς θείας ἀγάπης εἰς τὸ παγκόσμιον καὶ περιεκτικὸν βιβλίον τῶν ἑρμηνειῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἐθήκαμεν πάντα. τὴν δὲ ἀκρίβειαν πᾶσαν εἰς τὸ προλεχθὲν τυπικούτζικον ἐξεθέμεθα. ἕκαστος οὖν ἐντυγχάνων ταῦτα πάντα, εἴ τι καὶ ἁρμόζει, τοῦτο πρὸς σωτηρίαν ψυχῆς καὶ ἀρέσκον θεῷ διαπράξει καὶ ἡμῖν ὑπερευχόμενος

(л. 62[a]) Ἡμᾶς δὲ τοῦτο ἁρμόζει, καθὼς ὁ ἀπόστολος Τιμοθέῳ γράφων ὥρισε ⟨σε⟩αὐτὸν ἁγνὸν τήρει καὶ μὴ κοινώνει ἁμαρτίας ἀλλοτρίας[2]). καὶ ἐν πραότητι παιδεύων τοὺς ἀντιδιατιθεμένους[3]). καὶ τό· εἴ τις φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ[4]). καὶ τό· εἴ τις ἑτέρῳ διδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρ-

Τὸ λοιπὸν οὖν ἐκεῖνο ἡμῖν ἁρμόζει, ὅπερ ὁ ἀπόστολος Τιμοθέῳ [1]) ἐπέστελλε, σεαυτὸν λέγων ἁγνὸν τήρει καὶ μὴ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις[2]). καὶ τό· ἐν πραΰτητι παιδεύων τοὺς ἀντιδιατιθεμένους [3]). εἰ δέ τις φιλόνεικος εἶναι δοκεῖ, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ [4]). καὶ τό· εἴ τις ἑτεροδιδα-

[1]) cod. переправл. изъ Τιμόθεος. [2]) I Тим. 5,22. [3]) II Тим. 2,25.
[4]) I Кор. 11,16.

χεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν, διδασκαλίᾳ, τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀποστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων· ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας[1])..

Ταῦτα πάντα, πνευματικὲ ἀδελφέ, ἀπὸ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐπιστολῆς ὁμοίως καὶ τῶν λοιπῶν διαφόρων ἐπιστολῶν καὶ λοιπῶν συγγραμμάτων ἑτέρων καὶ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου βιβλίου τῶν ἑρμηνειῶν νουνεχῶς πάντα καὶ φιλοπόνως ἀενάως διέρχου, ὡς ἐκ τῆς θείας προνοίας τὴν ἐνέργειαν διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἔχοντα καὶ οὐκ ἀπὸ ἐμῆς σπουδῆς τοῦ ἀναξίου μοναχοῦ Νίκου. μετάνοιαν οἱ μετ' ἐμὲ ἀδελφοὶ καὶ τοὺς ἐν σοὶ ἀδελφοὺς μετάνοιαν ἐξ ἐμοῦ.

σκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαὶ ἀνθρώπων διεφθαρμένων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων· ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετ' αὐταρκείας[1]). Ταῦτα τοίνυν μελέτα, ἐν τούτοις ἀδολέσχει ὑπερευχόμενος καὶ τῆς ἡμῶν ἀθλιότητος (οὐ γὰρ ἡμέτερα ταῦτα οὐδὲ τῆς ἡμετέρας διανοίας γεώργια, ἀλλ' ἅπερ ἡ χάρις ἐνέπνευσεν) ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

---

[1]) I Тим. VI 3—5.

В. Слово 31-е.

λα'. *Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν κῦριν Βασίλειον, ὅτι καλὸν ἡ ἔμπρακτος διδασκαλία· καὶ ὅτι εἰς οἱονδήποτε πάθος μολυνθῇ τις, οὐκέτι ἱερατεύει· καὶ περὶ τῆς τυρινῆς τὴν ἑβδομάδα πῶς ἐτυπώθη· ἔτι καὶ περὶ τοῦ θρόνου τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας.*

Πνευματικέ μου ἀδελφὲ κύρι Βασίλει. καθὼς ἡ κατὰ θεὸν ἀγάπη σου ἠτήσατο καὶ ἐπέταξέν με γράψαι καὶ ἀποστεῖλαί σοι τινῶν κεφαλαίων τὴν εἴδησιν, ἅτινα καὶ ἀπὸ στόματος εἶπες με. καὶ ἐγὼ ὅμως καθὼς καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐσὺ καὶ ὁ κοινὸς ἡμῶν πατὴρ ὁ πατήρ σου οἴδατε, ὅτι πολλὰ ἠγάπουν συνδιαλέγεσθαι τὴν ἀγάπην σας καὶ συνομιλεῖν ἀπὸ πανταχόθεν, ἐπηρείᾳ δὲ τοῦ μισοκάλου ἀπετύχησεν πρὸς ἡμᾶς τῆς τοιαύτης ὠφελείας ἰδοὺ πλέον τοῦ ἐνιαυτοῦ. καὶ ἐπειδὴ ὁ πανοικτίρμων θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς παναχράντου θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου κοινοῦ ἡμῶν αὐθέντου Συμεὼν τοῦ μεγάλου θαυματουργοῦ οὐκ εἴασεν τὴν ἐπήρειαν τοῦ μισοκάλου, ἡ κατὰ θεὸν ἀγάπη σας ἐπὶ πλεῖον προκόψαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον τὰ τῆς ἀγάπης ἐνδείξασθαι διὰ τῆς αὐτοψή σου ὁμιλίας· καὶ πάλιν τοῦ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς καὶ πατρός σου διὰ γραμμάτου. τοσοῦτον δὲ ἐχάρην εἰς τοῦτο, ὡς ὁ εὑρίσκων σκῦλα πολλά. καὶ πρῶτον μὲν ὑπὸ τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης κινούμενος, καθὼς εἴρηται, ὅτι τὰ μυστήριά μου τοῖς ἐμοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς τοῦ οἴκου μου. οὕτως κἀγὼ ὁ ἀνάξιος φανεροποιῶ πάντα· καὶ ὅμως τέως τὰ ἤργησαν, ἀφοῦ τὸ σκάνδαλον γέγονεν, καὶ οὐκ ἐφανέρωσα τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην σας· τὰ γὰρ πρώην μικρὸν μικρὸν τέως τὸ ὅσον ἐφανέρωσα τὴν ἀγάπην σας. ἀρτίως δὲ φανεροποιῶ σας καὶ τοῦτο. ὅταν ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν δεσπότης ὁ πατριάρχης προσεκαλέσατό με, ὅμως ὡς ἦν ἀκμὴν νεοπῶς, οὐκ ἐγίνωσκεν τὰ κατ' ἐμὲ ἐν ἀκριβείᾳ οὔτε τὴν ἐμὴν γνώμην. καὶ πρῶτον μὲν ἐλάλησέν με διὰ χειροτονίαν καὶ ἀποστείλειν εἰς τὸ Βαγδᾶ. ἐγὼ δὲ κατ' ἐμαυτοῦ εἰδὼς ἀσφαλῶς, ὅτι ἀνένδεκτός εἰμι εἰς χειροτονίαν, ἀμερίμνως εἶχον εἰς τοῦτο. ἔπειτα πάλιν μεταβληθεὶς μετὰ συμβουλῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων ὁμοίως καὶ λαϊκῶν καὶ παντὸς τοῦ συστήματος, καθὼς καὶ τότες ἔλεγέν με, ἠβουλήθη τῇ τοῦ πρεσβυτέρου

χειροτονίᾳ καὶ τὴν ἐγχείρησιν τῶν ἔξω πάντων μοναστηρίων καὶ τῶν ἔσω τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν τῶν γυναικείων καὶ πάντων ὁμοῦ, καὶ ἐπολέμησέν με τότες πολλὰ καὶ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ λοιποί, ὅπως ἐπακούσω εἰς τοῦτο. ἐγὼ δὲ συνειδὼς πάντα καὶ τὸ οἰκεῖον συνειδὸς ἐρευνήσας, τὸ μέλλω μόνον μετὰ θεὸν ἔχειν κριτήν· καὶ τὸ ἀ(л. 219ª)ναγκαιότερον κρίνας, καθὼς ὁ θεὸς ἔδωκεν γνῶσιν, οἰκονομήθησαν τὰ ἀμφότερα, καὶ τὸ μὲν ἱερατεῖον ὅλως ὡς μὴ λαγχάνοντά με οὐκ ἐδεξάμην, τὴν δὲ δευτέραν ἐγχείρησιν οὕτως μὲν ὡς καὶ ἐπολεμοῦσαν οὐκ ἐδεξάμην διὰ τὴν τοῦ ἀρχιμανδρίτου ἔχοντα τάξιν τὴν τῶν ἔξω μοναστηρίων· τὴν τῶν ἔσω δὲ πάλιν οὐκ ἔχω πῶς εἰπεῖν, τέως πάντων ὁμοῦ τὴν ἐγχείρησιν ἀναμεμιγμένην τῇ τοῦ κόσμου συγχύσει καὶ περιπλοκαῖς καὶ ὁμοῦ πάντα ἀναμεμιγμένα καὶ συμπεπλεγμένα ταῖς ἁμαρτίαις καὶ τὰ λοιπὰ τὰ τὸν θεὸν παροξύνοντα· ἕνεκεν τῶν τοιούτων τὴν ἐγχείρησιν ταύτην οὐκ ἐδεξάμην, ἀλλὰ τὴν μετα ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως, καθὼς καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἀναξίου μου ὄντος ἐξ ἀρχῆς ἐγχειρίσθην. καὶ ὅμως καθὼς ἐσοφίσατο Κύριος, οὕτως καὶ ᾠκονόμησεν. καὶ τίς που τέως οὐκ ἔγνωσεν τὴν τοῦ θεοῦ σοφίαν καὶ οἰκονομίαν; ἀλλ' ὅμως τὴν μὲν ἐξ ἀρχῆς δοθεῖσαν μοι διακονίαν τοῦ διδασκαλείου οὐκ ἐπαραιτησάμην, ἀλλὰ εἰ καὶ ἀνάξιος, ὅμως κατὰ τὸν πάλαι Ἰακὼβ ἐγὼ ἀνάξιος ὤν, θεϊκῇ δὲ σοφίᾳ οἰκονομήσας ὁ Κύριος, τὴν σφραγίδα καὶ εὐλογίαν διὰ τῆς πίστεως ἐδεξάμην τοῦ δεσπότου μου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου. καὶ ὅμως τὰς θείας γραφὰς καὶ τὰ λανθάνοντα τοῖς πολλοῖς φανεροποιῶ καὶ ἄλλα, ὅσα τοῖς αἰτοῦσιν καὶ χρῄζουσιν, καθὰ καὶ ἡ ἐσὴ ἀγάπη ἡ κατὰ θεὸν ἀρτίως πεποίηκεν.

Ταῦτα μὲν οὐκ ἐμὲ μόνον ἁρμόζουν, ἀλλὰ καὶ πάντας ἁπλῶς τοὺς δυναμένους ἐν τοῖς τοιούτοις μετὰ θεόν, καθὰ καὶ ἐν τοῖς πρώην ἡμῶν πατράσιν εὑρίσκονται πράττεσθαι καὶ δίχα ἐπιτροπῆς. καὶ ὅμως ἐγὼ τότες ἔγραψα ἐπιμέσεως ἀποφαντικῶς οὕτως· ὅτι μὴ τολμήσῃ με τίς που μαρτυρήσειν εἰς ἱερατεῖον, ὅτι εἰς τὸν κόσμον ἐμολύνθην, καὶ νὰ ἐπακούσω ὑπακοὴν προσκρούοντα τὸν θεόν, τοῦτο φοβερόν. τὰ δὲ συντείνοντά με εἰς τὴν τάξιν καὶ τὸν βαθμόν μου, εἰς ταῦτα οὐκ ἀντιτείνω. καὶ ταῦτα γράψας εἰς χαρτίον, τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην ἀπέστει-

λα. καὶ ἀπεδείχθη ἐπιμέσεως διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἡ ἐπαινουμένη ὑπακοὴ καὶ παρακοή, τὴν μὲν διακονίαν μου μὴ παραιτησάμενος, τὸ δὲ ἱερατεῖον, εἰ καὶ ἀνάξιος καὶ ἐλεεινός, ἀλλὰ πολλὰ πολλὰ ἀγαπῶ διὰ πράξεως λαλεῖν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ τὰς θείας γραφὰς φανεροῖν, καὶ οὐ διὰ λόγου μόνου ἁπλῶς καὶ ἀσκόπως. καὶ οὕτως ἐπιμέσεως ἐξ ἐμοῦ ἀποδείξας, ὅτι ἀνάρμοστον καὶ παράνομόν ἐστιν τὸν μολυνθέντα σαρκὶ δίχα τοῦ τιμίου καὶ νομίμου γάμου ἱερατεύειν ἕνεκεν τῆς μετανοίας· ἡ μετάνοια γὰρ (л. 219^b) τὰς ἁμαρτίας ἀποκαθαίρει, οὐ τὴν ἱερωσύνην χαρίζεται, καθὼς οἱ θεῖοι κανόνες διακελεύονται. καὶ ὅμως ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐπιμέσεως ἐφανερώθη περὶ τῆς ἱερωσύνης τὰ τῶν θείων κανόνων· ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ θείων κανόνων ἐπιστολὴ καθηρμόσθη διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τὰ τῆς ἱερωσύνης εἰς τὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· ἅπερ ταῦτα καὶ ἄλλα, ὅσα ἐν διαφόροις προνοίᾳ θεοῦ ἐσυνάχθησαν καὶ ἐγράφησαν, συνάξας ὁ πνευματικὸς ἡμῶν ἀδελφὸς κύρις Ἰωάννης καὶ ἕτεροι ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ τότες τῆς πρώην εὐλόγου ἀφορμῆς τῆς ἀρρωστίας μετὰ ταῦτα ἀπαλλαγεὶς καὶ ὁ καιρὸς ἦγην τὸ κατὰ δύναμίν μου τῆς εὐλόγου ὑπακοῆς οὐκ ἠμέλησα, ὡς καὶ πάλιν τέως ἕως ἄρτι καὶ μετέπειτα ἕως οὗ τῷ θεῷ δοκεῖ· οὕτως γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ σοφία οἰκονομεῖ εἰς τοὺς βουλομένους σῴζεσθαι καὶ τὰ εἰς ὠφέλειαν ψυχῆς συνεργοῦντα πρὸς ὑπακοὴν ἄγει, τὰ δὲ πρὸς βλάβος ψυχῆς ἀνατρέχοντα παρακούειν καὶ ἀποφεύγειν κελεύει κατὰ πάσας τὰς θείας γραφάς.

Ἐσὺ δέ, πνευματικέ μου ἀδελφέ, τὰ ἅπερ ᾐτήσω, καθὼς καὶ ἄλλοι πλείονες καὶ ἀπὸ ἄλλας χώρας καὶ ἀπ' ὧδε ὁμοίως αἰτησάμενοι, κατὰ τὸ ἑκάστου ἐπίταγμα εἴ τι ὁ θεὸς ἐδωρήσατο συνεργούσης τῆς αὐτῶν πίστεως καὶ κατὰ θεὸν ἀγάπης ἐγράψαμεν. ταῦτα πάντα συνάψας, καθὼς καὶ προεῖπα, ὁ πνευματικὸς ἡμῶν ἀδελφὸς κύρις Ἰωάννης καὶ ἕτεροι ἡμέτεροι ἔχουσιν· ἄρτι δὲ μετ' αὐτῶν πάντων καὶ τὴν ἐσὴν ἔνθεον ἀγάπην ἀποδώσω μετὰ θεὸν τὸ ψυχωφελὲς χρέος τὸ κατὰ δύναμιν.

Ἔχει δὲ ὧδε τέως περὶ τῆς ἑβδομάδος τῆς τυροφάγου τὴν ἐξήγησιν· εἰς τὸ χρονικὸν βιβλίον τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐξηγεῖται, πῶς οἱ ἐνοικοῦντες Ἑβραῖοι ἐν Ἱερουσαλὴμ ζηλοτυπίᾳ φερόμενοι πο-

νηρᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ χριστιανοὺς πάντας ἀπέκτειναν· εἰς δὲ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τῶν Περσῶν αἰχμαλωτισθεὶς ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Ζαχαρίας μετὰ καὶ τῶν τιμίων ξύλων, εἶθ' οὕτως πάλιν μετὰ τὴν θείαν ἐκείνην παράδοξον βοήθειαν τοῦ θεοῦ τὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους γεγενημένην καὶ παραδόξῳ προνοίᾳ ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων Ἡρακλῆς τὴν Περσικὴν δυναστείαν κατὰ κράτος νικήσας, τὸν μὲν ἁγιώτατον πατριάρχην Ζαχαρίαν τελευτήσαντα εὗρεν, τὰ δὲ τίμια ξύλα ἀναλαβὼν πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα ἤρχετον· οἱ δὲ προλεχθέντες Ἑβραῖοι οἱ τοὺς χριστιανοὺς ἀποκτείναντες, φοβηθέντες καὶ δῶρα λαβόντες πρὸς ὑπαντὴν ἦλθον τοῦ βασιλέως, μετὰ δόλου τοῦτον εἰς ὅρκον κρατήσαντες. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους ἠρώτα, πόθεν ἐστέ; ἀνταπεκρίθησαν δὲ αὖθις· δοῦλοι τῆς βασιλεία(ς) σου πένητες οἱ Ἑβραῖοι (Л. 220^a) κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ὡς ἐζήτησαν αὐτὸν ὅρκον μὴ ἀδικῆσαι αὐτούς, οὐκ ἔγνω τὸν δόλον ὁ βασιλεὺς καὶ ἕνεκεν τοῦτο μὴ βουλόμενος τούτους ἀδικῆσαι ὤμοσεν αὐτοὺς ὅρκῳ· ἐλθὼν δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, οἱ ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ἐν ἑτέροις κρυφίοις [1]) τόποις κρυπτόμενοι ὀλίγοι χριστιανοὶ εἰς πρόσωπον ἦλθαν τοῦ βασιλέως. ἐρωτώμενοι δέ, ὡς μὴ ἕτεροι οὐκ εἰσίν, ἀπεκάλυψαν πάντα τῷ βασιλεῖ. τότε ἔγνω ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑβραίων τὸν δόλον· εἶτα λέγει αὐτούς· Τί ἀρεστόν ἐστιν ὑμῖν ποιήσω; οἱ δὲ ᾐτήσαντο τοὺς Ἑβραίους ἀποκτανθῆναι καὶ καθὼς ἔπραξαν ταῦτα παθεῖν. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡρακλῆς τὸν ὅρκον φοβούμενος οὐκ ἡρετίσατο τοῦτο ποιῆσαι· ἰδόντες δὲ οἱ χριστιανοὶ καὶ θέλοντες τοῦτο ἐπιτυχεῖν, ἐτύπωσαν ταύτην τὴν ἑβδομάδα τῆς τυροφάγου νηστεύειν ὑπὲρ τῆς τοῦ ὅρκου τοῦ Ἡρακλῆ βασιλέως.

Ταῦτα δὲ ἕως ὧδε ἐκ τὸ προγεγραμμένον βιβλίον τοῦ Ἀλεξανδρέως, πλὴν ἐνεπιτόμως ἰδιωτικῶς τε καὶ χωρικῶς ἐστι [2]), ἐκεῖ δὲ πλατυτέρως καὶ ἄλλην καὶ τεχνικὴν τὴν ἔκδοσιν ἔχοντα. τοῦτο δὲ τὸ εὖγα τοῦ Ἡρακλῆ ἐκ Περσίδος οὐκ ἰσάζουν τὰ συγγράμματα ἶσα, ἀλλ' ὅμως εἴτε οὕτως εἴτε οὕτως. ὃς κἂν ἐξῆλθεν ἀπὸ Περσίδος, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον περὶ τὴν αὐτὴν ἑβδομάδα, καθὼς ὧδε λέγει. σκόπει δέ, ὅτι διὰ τοῦτο φιλονεικοῦν οἱ

---

[1]) κρυφέοις cod. [2]) στῆ cod.

αἱρετικοὶ Ἀρμένιοι λέγοντες, ὅτι τί ἐνεχόμεθα τὴν ἑβδομάδα ταύτην νηστεύειν διὰ βασιλέα τυπωθέντα καὶ οὕτως εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μόνον ἁρμόζοντα. οἱ ἡμέτεροι δὲ πατέρες οὐ διὰ τὸν Ἡρακλῆν, καὶ μᾶλλον ὅτι Μαρωνίτης ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ προκαθάρσιμον τῶν ἁγίων νηστειῶν ἐπαρέδωκαν ταύτην, καθὼς τὰ συγγράμματα ἔχουσιν, καὶ ὅμως τὰ στιχηρὰ καὶ πᾶσα ἡ ἀκολουθία τῆς ἑβδομάδος ταύτης προκάθαρσιν λέγουν καὶ ψάλλονται, καὶ οὐχὶ διὰ βασιλέα, καθὼς αὐτοὶ οἱ αἱρετικοὶ οἱ Ἀρμένιοι λέγουσιν. εἰς ταύτην δὲ τὴν ἑβδομάδα ἀπεναντίας ἐνέριψεν ζιζάνια ὁ διάβολος, καθὼς ὁ κανὼν τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως διαγορεύει· τὰ γὰρ ἐξ ἀκοῆς, καθὼς καὶ εἶπα σε, συγχώρεσόν με, ἐγγράφως οὐ παραδίδω τέως εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ μᾶλλον εἰς τὰ τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐγγράφως μετὰ ἀκριβείας καὶ φόβου ἢ οὐδὲ ὅλως διὰ τὸν κίνδυνον, ὅτι χωρικὸς καὶ ἰδιώτης ὢν περὶ πίστεως οὐκ ἀποτολμῶ ἐρευνᾶν, οὐδὲ οἶδα τὸ τί ἦν τοῦτα, καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ ἀσθενὴς κατὰ ψυχήν, καὶ ἀνάρμοστόν ἐστιν εἰς τοὺς τοιούτους τὰ τοιαῦτα ἐρευνᾶν. ἐγὼ δὲ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀγάπην σου, καθὼς καὶ ἐδεήθης καὶ ἐπέταξές με, εἴ τι καὶ ἐνέτυχα ἐγγράφως ἔγραψα· καὶ πάλιν ἐξ ἀκοῆς εἴ τι καὶ ἤκουσα εἶπα σε. πλεῖον οὐδέν. τέως περὶ τῆς ἑβδομάδος τῆς τυρινῆς, καθὼς καὶ προεῖπα, ἔνι κανὼν τοῦ ἁγίου (л. 220^b) Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν δ΄ λέγων οὕτως· ὅτι δεῖ νηστεύειν τοὺς μοναχοὺς τῇ τετράδι τῆς τυροφάγου καὶ τῇ παρασκευῇ καὶ μετὰ τὴν τῶν προηγιασμένων ἀπόλυσιν ἐσθίειν τυρόν, ὅπου ἂν εὑρεθῶσιν. ἀνατρέπει δὲ οὗτος ὁ κανὼν τοῦ Ἰακώβου τὸ δόγμα καὶ τὴν τῶν Τετραδιτῶν αἵρεσιν.

Καὶ ὧδε μὲν οὕτως· ὁμοίως εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας περὶ τὴν μεγάλην τεσσαρακοστὴν τοὺς ἀσθενοῦντας μοναχοὺς ἐπιτρέπει μόνους ἐσθίειν ὀψάριν, ἄλλους οὐχί.

Περὶ δὲ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ λέγει, ὅτι ἐὰν φθάσῃ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῇ μεγάλῃ ε΄ ἢ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, χρὴ μετασχεῖν οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ ἰχθύων.

Ἄρτι, πνευματικὲ ἀδελφέ μου, ἡ μία σου αἴτησις ἀπεδόθην. καὶ ὅμως περὶ τῶν Τετραδιτῶν τούτων καὶ ἕτερα ἀπὸ στόματος ἐδιδάχθην, ἀλλὰ τέως διὰ τὰς ἐν ἀγνοίᾳ ὑπονοίας μικρὸν ὅμως καὶ ἐγγράφως ηὗρα, ὅτι εἰς τὰ τῆς πίστεως τετράδα ὁμολογοῦν, οὐ τριάδα· ἡμεῖς μὲν τριάδα ὁμοούσιον ὁμολογοῦμεν, οὗτοι δὲ προσθήττους εἰς τὸ τετράδα. καὶ τέως μικρὸν τὴν εἴδησιν εἶπα μόνον καὶ τοῦτο ηὗρα, ἵνα μὴ νομίσῃ τίς πον, ὅτι εἰς πρᾶξιν ἐστίν (οὐ γὰρ οὕτως ἔχει), ἀλλ᾽ εἰς πίστιν ἔχει τὸ σφάλμα. καὶ ἐγώ, καθὼς καὶ προεῖπα, τὰ ἀπὸ στόματος ἀκούω, πάλιν ἀπὸ στόματος λέγω, ὅταν μᾶλλον καὶ οὐκ ἔχῃ εὔλογον ἀφορμήν.

Ὧδε πάλιν περὶ τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατριαρχῶν, καθὼς ᾐτήσω, πνευματικέ μου ἀδελφέ, τὰ ηὗρα ἐγγράφως ὧδε προσθήσω ἐν ἐπιτόμως, διὰ τὸ καὶ πλατυτέρως εἰς τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ κυροῦ Ἰωάννου τὴν ἐπιστολὴν ἔγραψα τὰ τοιαῦτα πάντα, καὶ ἕτερα ὅμοια καθηρμόσθησαν ἐν ἀκριβείᾳ· τέως ὧδε τὰ ἅπερ ἐζήτησας ἀναγκαῖα ἀρξώμεθα διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. Γέγραπται ἐν ἱστορικῷ βιβλίῳ ἤτοι Τακτικόν, ὅτι ἀφοῦ παρεδόθησαν τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκρατήθησαν παρὰ τῶν Σαρακηνῶν ὑπὸ τὰς ἡμέρας τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Σωφρονίου, μετὰ τὸ παρελθεῖν αὐτὸν οὐκ ἐτόλμησέν τις ἢ παρεχωρήθη ἐκεῖ πατριάρχης γενέσθαι ἕως ἐπέκεινα πλείους κ΄ χρόνους. ἡ δὲ Ἀντιόχεια ἀπὸ τὰς ἡμέρας Ἡρακλείου βασιλέως μετὰ τὸ κρατῆσαι Σαρακηνοὺς ὁ θρόνος Ἀντιοχείας μ΄ χρόνους ποιήσας μὴ ἐλθὼν ἐν αὐτῇ πατριάρχης κωλυόντων τῶν Σαρακηνῶν, ἀλλὰ πατριάρχαι Ἀντιοχείας κατὰ διαδοχὴν γενόμενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει διῆγον, καὶ μετὰ τὸ τελευτῆσαι τὸν ἕνα ἕτερος ἀντ᾽ αὐτοῦ ἐγεγόνει ἕως τοῦ τρίτου, ἕως τοῦ τρίτου αὐτόθι διατρίβοντες. καὶ ὅμως γεγόνασιν ἐκ τούτων αἱρετικοί. καὶ μετὰ τοὺς μ΄ χρόνους ἐκλείποντες οἱ πατριάρχαι προστάξει τῶν Σαρακηνῶν ἐκ τῶν μερῶν Συρίας χριστιανῶν προσέταξαν γίνεσθαι πατριάρχας, ὡς καὶ ἐγένοντο, ἕως οὗ Ῥωμαῖοι τὰς χώρας ἐκράτησαν. μετὰ δὲ τὸ κρατῆσαι Ῥωμαίους (л. 221a) πρῶτος πατριάρχης Ἀντιοχείας ὁ μακαρίτης ἐγένετο Θεόδωρος, ἡγούμενος ὢν τοῦ μοναστηρίου τοῦ κυροῦ Ἀντωνίου ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀρμενιακῶν. τοῦτον ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Τζιμισχῆς χρυσοβούλλιον δέδωκεν καὶ ἐκύρωσεν πάντα τὰ τετυπωμένα.

ὁμοίως καὶ πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἐν τοῖς πέριξ μοναστηρίοις τὸ δίκαιον τοῦ πατριάρχου πεποίηκεν, ἀκολουθῶν τοὺς θείους κανόνας καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ πολιτικοὺς νόμους, ὡς καὶ αὐτοὶ πάντες διαγορεύουσιν. προσεκύρωσεν δὲ ὁ βασιλεὺς τοῖς κατὰ καιρὸν πατριάρχαις Ἀντιοχείας ἐνδιαίτημα τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Ὁδηγῶν. καὶ ἐποίησεν Πολύε⟨υ⟩κτος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως προτρεπτικὸν ἔγγραφον τοῦ λειτουργεῖν καὶ χειροτονεῖν τοὺς κατὰ καιρὸν πατριάρχας Ἀντιοχείας ἐν τοῖς μετοχίοις αὐτοῦ, ἔν τε τῇ βασιλευούσῃ καὶ ἐν πᾶσι τῆς ἐνορίας αὐτῆς, ἔνθα ἂν καὶ μετόχιον ἐπιφέρεται, καὶ ἀναφέρεσθαι τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα Ἀγάπιος πατριάρχης Ἀντιοχείας παραιτησάμενος, ἀντ' αὐτοῦ Ἰωάννης προβάλλεται ὁ μακαρίτης. μεταμεληθεὶς δὲ ὁ Ἀγάπιος τὴν παραίτησιν, καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης φοβηθεὶς οὐκ ἐκαρτέρησεν ἐλθεῖν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τῶν αὐτοῦ μητροπολιτῶν τελειωθῆναι τὴν ἱερωσύνην, ἀλλὰ κατὰ σπουδὴν προέδωκεν τὸ προνόμιον Ἀντιοχείας, καὶ ἀπὸ τότε ἐτυπώθη χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ὑπὸ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Πέτρου Χριστόδουλος διάκονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Ἀντιοχείας ὁ Ἁγιοστεφανίτης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπελθὼν κουβουκλήσιος ἐτιμήθη ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου, καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐλθὼν ὡς τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. ὁ δὲ κύρις Πέτρος μὴ καταδεξάμενος προδοῦναι τὰ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ δίκαια, τὸν διάκονα ἀπεδίωξεν καὶ τὴν κέλευσιν διέρρηξεν, τὸν δὲ πατριάρχην ἔγραψεν αὐστηρὰς γραφὰς ἀναδιδάσκων τὸ δίκαιον, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ἀποστολικὸς θρόνος Ἀντιοχείας ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ τὴν σφραγίδα παράνομον ἔχει ὁ Κωνσταντινουπόλεως διὰ σπουδῆς Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου, ⟨ὃς⟩ τὰ τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας προνόμια ἔδωκε. καὶ ἀντέγραψεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως συγγνώμην αἰτῶν, ὅτι παρὰ γνώμην αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ χαρτοφύλακος αὐτοῦ ἐγένετο τὸ σιγίλλιον. καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ τοῦτο τὸν διάκονα συνεπάθησεν.

Ταῦτα πάντα εἰς τὸ προλεχθὲν βιβλίον οὕτως γράφουν. ἀποδεικνύει δὲ καὶ τοῦτο ⟨ὁ⟩ ἐκεῖ γράφων, ὅτι ὁ ἀποστολικὸς θρόνος τῆς

Ἀντιοχείας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκράτει ἕως πάσης ἀνατολῆς καὶ ἕνεκεν τοῦτο πάσης Ἀνατολῆς ὀνομάζεται πατριάρχης, ἐπειδὴ τῶν πρώην ἡμερῶν ἀπεκόπη μέρος (л. 221^b) πρὸς Κωνσταντινούπολιν. μετέπειτα δὲ πάλιν ἐπὶ Σεβήρου Ἀντιοχείας θέλων μὴ τοῦτον καθαίρουν προέδωκεν τὰ λοιπά. ταῦτα πάντα ἐκεῖ μνημονεύουν εἰς τὸ προλεχθὲν βιβλίον.

Περὶ δὲ τὴν τάξιν τῶν μεγάλων θρόνων ἴδε τὸν κύριν Ἰωάννην τοῦ διποτάτου εἴτε ἀλλαχοῦ, ὅπου εὕρῃς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ κυροῦ Πέτρου τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας, καὶ νὰ εὕρῃς ἐπιστολὴν εἰς τὸν Βενετίας. εἴτε εἰς τὰς αὐτὰς ἀλλαχοῦ, καὶ ἐκεῖ συσταίνει καὶ ἀποδεικνύει τὸν Ἀντιοχείας μόνον ὄντα καὶ λεγόμενον πατριάρχην, οἱ λοιποὶ δὲ εἷς ἕκαστος τὴν ἰδίαν προσωνυμίαν κέκτηται. καὶ τὸ θεῖον μύρον ἐξ ἀρχῆς ἄλλῃ οὐκ ἡγιάζετο. γράφει δὲ εἰς ὅπερ προεῖπα ἄνωθεν βιβλίον ἱστορικὸν εἰς πρακταῖα τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου, ὅτι ἐτυπώθη δὲ τὸ μύρον πανταχοῦ ἁγιάζεσθαι· πρῶτον γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχείας μόνου ἡγιάζετο· μαθὼν δὲ ὅτι δώρων ἕνεκα δίδοται, ἐτυπώθη παντὶ ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων ἁγιάζεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς φιλοφρονήσας τὴν σύνοδον τῶν χλ' πατέρων, ἀπέλυσεν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. ταῦτα εἰς πρακταῖα τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου γράφουν, καθὼς καὶ προείπαμεν. τοῦτο δὲ ὑπομνήζω τὴν κατὰ θεόν σας ἀγάπην σκοπῆσαι, μήπως ἔφθασεν καιρὸς πληροῦσθαι τὸ τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου ῥητὸν καθὼς καὶ ἀναγινώσκεται τὸ λέγον, ὅτι ἔρχεται καιρός, ἵνα οἱ ἄνθρωποι μανῶσιν καί, ἐπὰν ἴδωσίν τινα μὴ μαινόμενον, ἐπαναστήσονται αὐτὸν λέγοντες, ὅτι σὺ μαίνει διὰ τὸ μὴ εἶναι ὅμοιος αὐτοῖς. ἐγὼ ὅμως, ὡς καὶ νομίζω, τέως κατὰ προαίρεσιν τῷ κατὰ θεῷ ζήλῳ κινούμενος καὶ ὡς αὐτὸς δώσει ἰσχὺν διὰ τὴν αὐτοῦ ἀγάπην καὶ τὴν ὁμοίαν τὴν τοῦ πλησίον, εἴ τινα ἑρμηνείαν ἐντύχω τῶν θείων γραφῶν, φανερωποιῶ διὰ τὴν ἐπιγινομένην πλάνην προφάσει τῶν θείων γραφῶν. ἕνεκεν τοῦτο ὅταν καὶ ἤμουν αὐτόθι, καθὼς γινώσκεις, ἔδειξά σε εἰς τὸν Πραξαπόστολον τὸ κεφάλαιον περὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὸν κλῆρον, καθὼς ἐκεῖ λέγει, ὅτι ἔβαλον κλήρους. καὶ οἶδας, πῶς τὸ ἑρμήνευσεν ἐκεῖ ὁ θεῖος Χρυσόστο-

μος καὶ πῶς ἦτον ἡ ὑπόθεσις τοῦ κλήρου ἐκείνου, καὶ οὐχ ὡς πλανῶντες τινὲς ἐκ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας καὶ φέρουσιν παράλογον ἀφορμὴν εἰς μαρτυρίαν, καὶ ἀγνώστως τὴν θείαν παρερμηνεύουσιν γραφήν, καὶ κλήρους ποιοῦσιν, καὶ πράττουσιν τὰ ἅπερ εἰσὶν ἀπηγορευμένα παρὰ τῶν θείων γραφῶν ἐκ τῆς τῶν χριστιανῶν παραδόσεως. ῥῦσαι ἡμᾶς, Κύριε, πάντας ἐκ τὰς τοιαύτας καὶ ἑτέρας διαφόρους πλάνας καὶ ἐξελοῦ ἐκ τῆς παγίδος τοῦ σατανᾶ πρεσβείαις τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀμήν:—

17 іюля 1850 г.
Синай.

C. Слово 35-ое о цатахъ.

λε΄. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ἀδελφῶν τῶν ἐπιλεγομένων Τζάτων.

Τὸ ἴσον τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τὸν κύριν Εὐθύμιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων.

Ἐπιγραφή. Τῷ θεοειδεστάτῳ καὶ ἁγίῳ ἡμῶν δεσπότῃ τῷ θεοτιμήτῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων οἱ ἐνδημοῦντες ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀρχιερεῖς καὶ τοῦ κλήρου οἱ πρόκριτοι, τὰ τέκνα καὶ δοῦλοί σου:—

Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς, θεοτίμητε [1]) ἡμῶν καὶ ἅγιε δέσποτα, διὰ γραμμάτων ἀεὶ καὶ προσαγορεύειν σοι καὶ ἀσπάζεσθαι καὶ τὴν ὀφειλομένην τὴν κατὰ θεόν σου πελιῶσαν [2]) ἀποδιδόναι προσκύνησιν, ὥστε τῶν ἁγίων σου με(л. 233[a])ταλαγχάνειν εὐχῶν καὶ παρά σου εὐλογεῖσθαι. ἀλλ' αἱ συμβᾶσαι ἡμῖν περιστάσεις καὶ ἡ γενομένη τῶν πραγμάτων ἐναλλαγὴ τοῦ δέοντος ἡμᾶς περικόπτουσιν τοῦ συμφέροντος, ἐπειδὴ καὶ ἀποίμαντοι διατελοῦμεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἡμᾶς εἰς ἓν συνάξει διεσπαρμένους ὄντας καὶ θηρσὶν εὐάλωτον [3]) ὑπηργμένους θήραμα. νῦν δὲ καινοῦ [4]) τοῖς ὠσὶν ἡμῶν παρεμπεσόντος [5]) ἀκούσματος, τὴν παροῦσαν γραφὴν πρὸς τὴν ἁγιωσύνην σου τεθαρρήκαμεν, τοῦτο μὲν τὴν ὀφειλὴν αὐτὴν ἀποτινύντες τῆς προσκυνήσεως καὶ τὴν παρ' αὐτῆς εὐλογίαν αἰτούμενοι, τοῦτο δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀκουσθέντος δηλοῦντες· ἴσως γὰρ εἰς τὰς σὰς οὐκ ἀνηνέχθη τοῦτο ἀκοάς. ἠκηκόημεν γάρ, ὅτι τῶν Τζά-

---

[1]) θεοτίμετε cod. [2]) cod. переправляетъ изъ πελιωεῖταν(?) [3]) εὐαλότων cod. [4]) κενοῦ cod. [5]) παρεμπεσότως cod.

των Ἀρμενίων τινῶν, ἤτοι τῶν ἀναχωρητῶν τῆς τῶν Ἀρμενίων θρησκείας, αὐτοῦ [1]) που ποιησαμένων τὴν κατοίκησιν καὶ ἡσυχάζειν αὐτόθι προελομένων, τινὲς πάντως τοῦ μισοκάλου ἐχθροῦ ἐπιτίθενται τούτοις [2]) καὶ ὡς οὐκ ὀρθοδόξους [3]) διαβάλλουσιν καὶ παντοίῳ τρόπῳ λυποῦσιν αὐτούς. εἰ γὰρ τοιοῦτοι καὶ δεκταῖοι ἡγοῦντο παρὰ τῶν προηγησαμένων ἁγιωτάτων πατριαρχῶν ἡμῶν, καί τινες αὐτῶν ἀδελφοὶ ἐντεταγμένοι εἰσὶν ἔν τε τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ καὶ ἐν ἑτέραις μοναῖς, ἐν αἷς καὶ λειτουργοῦσιν καὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων τοῖς ὀρθοδόξοις συμμεταλαμβάνουσιν, καὶ οὔτε ἔκπαλαι τῶν χρόνων μέχρι τοῦ νῦν ἐνέσκηψεν ἀμφιβολία περὶ τὴν δόξαν αὐτῶν. ταῦτα οὖν ἡμεῖς ὡς εἰδότες ἐδηλώσαμεν, τῆς σῆς δὲ βουλήσεώς ἐστιν ἢ τῇ γνώμῃ τῶν προηγησαμένων μακαριωτάτων πατριαρχῶν ἐπακολουθῆσαι, ἢ ἄλλως πως κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ ἀρέσκον θεῷ διαπράξασθαι. αἱ οὖν τιμίαι καὶ ἁγίαι σου εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

Τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέντος ἐκ τὸν ἅγιον θαυματουργὸν Συμεὼν πρὸς τὸν κύριν Εὐθύμιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου.

Ἡ ἐπιγραφή. Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ ἁγίῳ δεσπότῃ μου τῷ τρισμακαρίῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, Πέτρος ἐλάχιστος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ καθηγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ Ὄρει θαυματουργοῦ καὶ ἁγίου Συμεών, ὁ δοῦλος τῆς εὐχῆς σου.

Μακαριώτατε δέσποτά μου καὶ ἁγιώτατε. φήμη τις ἐπῆλθεν ταῖς ἡμε(л. 233^{b})τέραις ἀκοαῖς περὶ τῶν αὐτόθι ὄντων ἀναχωρητῶν τῶν Τζάτων, αὐτοῦ που ποιησαμένων τὴν κατοίκησιν καὶ ἡσυχάζειν προελομένων. τινὲς πάντως ἐπηρείᾳ τοῦ μισοκάλου ἐχθροῦ ἐπιτίθενται τούτοις καὶ ὡς οὐκ ὀρθοδόξους διαβάλλουσιν καὶ παντοίῳ τρόπῳ λυποῦσιν αὐτούς. καὶ οὗτοι, δέσποτα ἅγιε, δεκταῖοι ἡγοῦντο παρὰ τῶν προηγησαμένων ἁγίων γερόντων καὶ τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν, καί τινες ἐξ αὐτῶν συντεταγμένοι εἰσὶν

---

[1]) αὐτ'οῦ cod. [2]) τοῦτους cod. [3]) ὀρθοδόξοις cod.

εἰς τὴν ἀδελφότητα τῆς ἁγίας ἡμῶν μονῆς, καὶ συλλειτουργεῖν καὶ συγκοινωνεῖν ἡμῖν ἐμ πᾶσι παρ' ἐκείνων τῶν ἁγίων γερόντων καὶ συναυλίζεσθαι ὡρίσθησαν ὡς ὀρθόδοξοι. καὶ εἰ οὐκ ἀκριβῶς ἠρεύνησαν καὶ ὀρθὰ φρονούντων εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, οὐκ ἂν τούτους ἐδέξαντο. καὶ ἡμεῖς ὡς εἰδότες τὰ κατ' αὐτοὺς ἐδηλώσαμεν τὴν σὴν μακαριότητα, σοὶ δέ ἐστιν θέλησις κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ καὶ τῷ θεῷ ἀρέσκον διαπράξασθαι. ἡμᾶς δὲ τοὺς ἀναξίους δούλους σου ἀξιοῦμεν, ἵνα (ὅτε) πρὸς τὸ θεῖον τελεσιουργεῖς, εὐχαῖς σου μὴ ἐπιλάθῃ· ὡς δοῦλοι γὰρ ἀνάξιοι τολμήσαντες ἐγράψαμεν.

Переписано 13 іюля 1850 г.
въ Синайскомъ монастырѣ.

D. Слово 36-ое о тѣхъ же цатахъ.

λς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον περὶ τῶν αὐτῶν. καὶ τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον, ὅπως ἀναγνωσθῇ ἐπιμέσεως μετὰ τῶν δύο πιττακίων τοῦ τε πατριάρχου καὶ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ θαυματουργοῦ τῆς μονῆς.

Ἠγαπημένον καὶ πνευματικόν μου τέκνον. ὡς ἠκούσαμεν παρά τινων, ὅτι τινὲς τῶν αὐτόθι ἐν ἀγνοίᾳ καὶ παρακινήσει σατανικῇ κινούμενοι διὰ λόγων λυποῦσι τοὺς αὐτόθι ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς λεγομένους Τζάτους, καὶ ὅμως οὐ φανερῶς καὶ κατὰ πλάτος, ἀλλὰ κρυφίως καὶ φθόνῳ σατανικῷ καὶ ἄλλας τινὰς σαρκικὰς ἀφορμὰς προβαλλόμενοι. καὶ ἵνα μὴ ἐξ ἀγνοίας τῶν ἀκουόντων ἰδιωτῶν καὶ πάλιν τῶν ζητούντων ἀφορμὰς ἀπωλείας, τῶν πονηρῶν λέγω δαιμόνων, τὴν ῥίζαν τοῦ τοιούτου πονηροῦ καὶ σατανικοῦ φυτοῦ καὶ τῶν ὁμοίων τούτων ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν διὰ τὸν τῆς ἀγάπης θεσμὸν τοῦ Χριστοῦ συνεργοῦντος ἐκριζῶσαι ἀγωνισθήτω. ἐγὼ δὲ ὧδε, τοῦ κυρίου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ τῆς θεοτόκου καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων συνεργησάντων, τὸ κατὰ δύναμίν μου (л. 234^a) οὐκ ἠμέλησα καὶ εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸν αὐθέντην μας τὸν θαυματουργόν. καὶ ἐπιμέσεως ἠρευνήθη ὑπὸ πάντων ἐν ἀκριβείᾳ καὶ φανερῶς ἀπεκαθαιρίσθησαν πάντα χάριτι Χριστοῦ. καὶ ἰδοὺ ἀπελύσαμεν τὰ πιττάκια καὶ τὰς

ἐγγράφους μαρτυρίας καὶ πληροφορίας. ὅμως καὶ ἐγώ, ἐσὺ καλά με ἐξεύρεις, ἠγαπημένον μου τέκνον, ὅτι ἐκπαιδόθεν συνανετράφης μοι καὶ ἐξεύρεις, ὅτι ὧδε εἰς τὸ μοναστήριον μὲ τοὺς ἀδελφοὺς τούτους, εἰς τὴν θεοτόκον λέγω τὴν ἐπονομαζομένην τοῦ Ῥοϊδίου, οὐχ ἁπλῶς καὶ ἀσκόπως ἐκάθησα. ἀλλὰ καθὼς ἐξεύρεις, ὅταν ἐπαρεδόθη ἡ Ἀντιόχεια, ἦλθα ὧδε εἰς τὴν θεοτόκον εἰς τὸ Ῥοΐδην καὶ ηὗρα πρῶτον μὲν τὸν τόπον ἀπερίκοπον ἀπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ ἀπὸ πανταχόθεν καὶ ἥσυχον καὶ συνεργοῦντα τὸν σκοπόν μου, ὡς ἠγάπουν καὶ ἤθελα, καθὼς με ἐξεύρεις. ἔπειτα πάλιν ηὗρα τοὺς ἀλλογλώσσους ἀγροίκους καὶ ἰδιώτας καὶ ὁμοπίστους, καθὼς καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἐκείνους ἀλλογλώσσους καὶ ἰδιώτας οἱ πρώην ἐκεῖνοι πατέρες ἡμῶν Ῥωμαῖοι. καὶ ὅμως ἐγὼ εἰ καὶ ἀνάξιος ὤν, ἀλλὰ δοῦλος αὐτῶν ἔκρινα εἶναι με διὰ τὸ σχῆμα, καὶ ὡς νομίζω τὸ κατὰ δύναμιν τεως τὸ ὅσον μικρόν τι σπουδάζω τούτους μιμεῖσθαι. οὐκ ἀσκόπως δὲ ὧδε ἐκάθησα, ἀλλὰ πρότερον ἐξερεύνησα εἰς τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸν Θαυματουργὸν τοὺς εἰδότας καὶ γνωστικούς, καὶ ἁπλῶς καὶ ἀλλαχοῦ τοὺς γινώσκοντας τὰς θείας γραφάς. καὶ πάλιν ἔγραψα εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἀπέλυσέν με ὁ δεσπότης ὁ σακελλίου πιττάκιν περιέχον τὴν αὐτῶν μαρτυρίαν καὶ τῆς αὐτῶν τελείας πίστεως τὴν πληροφορίαν διαλαμβάνον οὕτως καὶ λέγον. ὅτι τοὺς Τζάτους ὑμεῖς μᾶλλον οἴδατε· ἐν τῇ καθ ὑμᾶς γὰρ ἀσκοῦνται[1]) μονῇ. εἰ δὲ τούτους οἱ προηγησάμενοι ἅγιοι πατέρες ἀλλοτρίους τῆς ὀρθῆς ἐγίνωσκον πίστεως, πῶς τούτους συνοικεῖν καὶ συνδιάγειν αὐτοὺς καὶ συναναστρέφεσθαι κατεδέξαντο, ἢ πῶς οἱ μακαριστοὶ πατριάρχαι ἐν ᾧ τῷ πανιέρῳ τόπῳ εἰσέρχεσθαι αὐτοὺς καὶ εὐχὰς ἐπιτελεῖν καὶ λειτουργίας παρεχώρησαν, εἰ μὴ ὀρθῶς φρονοῦντας ἠπίσταντο.

Ταῦτα περιεῖχεν τοῦ σακελλίου τὸ πιττάκιν καὶ ἀπέλυσέν με το εἰς τὸν ἅγιον Συμεών, ἐν ᾧ καὶ φυλάττω το ἐκ πίστεως. (J. 234^{b}) καὶ ἄλλας γραφὰς ἀπέλυσάν με περιέχοντα τελείαν πληροφορίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ προ-

1) ἀσκοῦντες cod.

τροπὴν τῆς εἰς αὐτῶν συνοικήσεως καὶ συνδιαγωγῆς καὶ συγκοινωνίας τῶν θείων μυστηρίων, λέγοντα οὕτως, ὅτι τοῖς ὀρθῶς περὶ τὴν ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν ἔχοντας πίστιν οὐκ ἔστιν σφαλερὸν συγκοινωνεῖν τῶν θείων μυστηρίων καὶ μεταδιδόναι αὐτοῖς καὶ παρ' αὐτῶν μεταλαμβάνειν· οὐδὲ γὰρ περὶ τὴν γλῶσσαν ἐστὶν ἡ διαφορὰ καὶ τὸ ὕποπτον, ἀλλὰ περὶ τὴν πίστιν αὐτὴν τὴν ὀρθήν.

Καὶ ταῦτα οὕτως εἶχον καὶ ἄλλα πλείονα ἔχοντα τελείαν πληροφορίαν. καὶ ὅμως οἱ τὰς θείας γραφὰς ἐρευνοῦντες οἴδασιν τὰ τοιαῦτα ἐξετάζειν, τὰ περὶ πίστεως λέγω. αὐτὸς δὲ ὁ μέγας Βασίλειος εἰς τὸν α' αὐτοῦ κανόνα σαφῶς περὶ τὰς τοιαύτας διαφορὰς λέγει ἐκεῖ, τί ἐστιν αἵρεσις καὶ τί σχίσμα καὶ τί παρασυναγωγή. καὶ οὕτως μὲν ὁ ἅγιος περὶ τὰς τοιαύτας διαφορὰς λέγει, ἃς ὁ ζητήσας εὑρήσει. τούτους δὲ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς λεγομένους Τζάτους ὅπου ἂν εισιν καὶ εἰς οἷον κατοικοῦσιν τόπον ἀπὸ πανταχόθεν ἐξερευνήσαντες, εὕρομεν αὐτοὺς χάριτι Χριστοῦ ἀνεπιλήπτους εἰς τὰ τοιαῦτα, εἴς τε τὰ περὶ πίστεως, ὁμοίως καὶ εἰς τὰ σχίσματα καὶ τὰς παρασυναγωγάς. καὶ γὰρ ὁ μητροπολίτης τῆς ἐνορίας αὐτῶν καὶ τῆς χώρας Μεσοποταμίας, ἐν ᾧ καὶ οἰκοῦσιν ἀπὸ τῶν ἄνωθεν χρόνων, εἰ καὶ διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἐθνῶν ἐσκορπίσθησάν τινες ἐξ αὐτῶν εἰς διαφόρους χώρας, ἀλλ' ὅμως, καθὼς καὶ εἴπαμεν, ὁ μητροπολίτης αὐτῶν ἐκ ⟨τοῦ⟩ τῆς Ἀντιοχείας πατριαρχοῦντος χειροτονεῖται, ὡς θρόνος ὑπάρχων πάσης Ἀνατολῆς. καὶ ἔνθεσμον καὶ κανονικὸν αὐτῶν ἐστιν τὸ ἱερατεῖον καὶ ὅλον αὐτῶν τὸ σύστημα [1]) καὶ ἔξω πάσης χάριτι Χριστοῦ ὑποψίας. καὶ ὅμως αὐτοῦ πάλιν τὸν βίον τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάβα ἐντυχόντες εὑρήσετε [2]) τούτους συνοικοῦντας τὸν μέγαν [3]) καὶ εἰς τὴν θεόκτιστον ἐκκλησίαν ἐπιτραπῆναι παρὰ τοῦ ἁγίου ἐν τῇ ἀρμενίῳ διαλέκτῳ ψάλλεσθαι τὴν ἀκολουθίαν, τοὺς δὲ ἑλληνιστὰς παραμίαν πάλιν ψάλλειν, καθὼς καὶ οἱ ἐνταῦθα ἀδελφοὶ ἡμῶν ψάλλουσιν τῇ τῶν Ἀρμενίων διαλέκτῳ καὶ οἱ ἑλληνισταὶ [4]) παραμίαν, εἰς διαφόρους δὲ χοροὺς διὰ τὸ μὴ ἔχειν δύο ἐκκλησίας, μό-

---

[1]) τὸ συστήματι cod. [2]) εὑρήσεται cod. [3]) μέγα cod. [4]) ἐνλινισταὶ cod.

νον τὸν τρισάγιον ὕμνον ἑλληνιστὶ λέγουν, καθὼς καὶ εἰς τοῦτο ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Σάβας παρέδωκεν διὰ τὴν προσθήκην καὶ (л. 235^a) ὑπόληψιν Πέτρου τοῦ Γναφέως τό, Ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. καὶ αὐτοῦ πάλιν τὸν βίον τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου ἐντυχόντες εὑρήσετε[1]) τούτους μετ' αὐτὸν συνοικοῦντας καὶ εἰς ἐκκλησίαν τῇ[2]) τῶν Ἀρμενίων διαλέκτῳ παραμίαν ψάλλειν τὴν ἀκολουθίαν. καὶ ἀρκετὸν ἡμῖν μιμεῖσθαι τούτους τοὺς δύο μεγάλους φωστῆρας. τὸ δὲ εἰς τὴν τῶν ἑλληνιστῶν ἐκκλησίαν προτραπῆναι καὶ παρὰ τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάβα καὶ παρὰ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου εἰσέρχεσθεν καὶ μεταλαμβάνειν τῶν θείων μυστηρίων, ὡς φαίνεται, διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἱερατείου ἦν, ὅτι ἀκρίβειαν πολλὴν εἶχαν οἱ ἅγιοι πατέρες εἰς τὸ ἱερατεῖον καὶ μόλις ποτὲ καὶ ἐν πολλῷ συστήματι κατεδέχοντο ἱερέα ἕνα ἔχειν ἢ καὶ μηδόλως· ἐγίνωσκαν γὰρ τὸ βάρος καὶ τὸν κίνδυνον τῆς ἱερωσύνης. καὶ μαρτυρεῖ τοῦτο αὐτὸς ὁ βίος τοῦ μέγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάβα, ὁμοίως καὶ τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Παχωμίου καὶ ἀρχηγοῦ τῶν κοινοβίων, ὅτι καὶ εἰς τῶν ἀμφοτέρων τὰ μοναστήρια εἴς τε τὴν λαύρα⟨ν⟩ καὶ τὸ κοινόβιον πόσοι μοναχοὶ ἐγένοντο καὶ ἴδιον ἐκ τοὺς αὐτόθι μοναχοὺς εἰς πρεσβυτέρου χειροτονίαν οὐκ εἶχον, ἀλλὰ καιροῦ καλοῦντος ἐκ τῶν πλησίον πρεσβυτέρων προσεκαλοῦντο ποιεῖν αὐτοὺς τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, ὥστε ἀναγκασθῆναι ὕστερον καὶ οὐκ ἄλλους τινάς. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ μέγας Παχώμιος τὸ βάρος τῆς ἱερωσύνης ἐξέφυγεν. ὁ δὲ μέγας πατὴρ ἡμῶν Σάβας τὴν χειροθεσίαν ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐδέξατο, κρίναντος τὸ βάρος αὐτὸς ἀναδέξασθαι καὶ μὴ ἑτέρους προτρέψαι εἰς τοῦτο ὑπεισελθεῖν. αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, καθὼς καὶ ἐκ τοὺς βίους τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ ἑτέρων συγγραμμάτων ὁ κατὰ θεὸν φιλοπονήσας εὑρήσει τὸ ἀληθές. τὴν δὲ ἀκρίβειαν καὶ τὸν κίνδυνον, καθὼς καὶ προείπαμεν, τῆς ἱερωσύνης οὐ μόνον αἱ λοιπαὶ θεῖαι γραφαὶ ἐμφανίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἱερωσύνης ἓξ λόγοι τοῦ θείου Χρυσοστόμου πλατυτέρως διεξέρχονται, εἰ καὶ περὶ ἀρχιερωσύνης διαλέγεται. καὶ ὅμως ὁ μετὰ θεὸν ἕτερόν τι κρεῖττον καὶ ἀληθέστερον ἐννοήσει ⟨καὶ⟩ ὠφελήσει τοὺς

[1]) εὑρήσειτε cod. [2]) τὴν cod.

ἐντυγχάνοντας καὶ ἡμῖν, ὅτι ἰδιώτης εἰμὶ καὶ ἐγχώριος καὶ τῆς ὠφελείας εἰς πᾶν πρᾶγμα ἐπιζητῶ.

Τέως πολλὰ ἐρευνήσας τὸ κατὰ δύναμιν περὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τούτους (Л. 235^{b}) τοὺς ἐπιλεγομένους Τζάτους, καὶ οὐχ εὕρηται πώποτε, ὅτι ἀπὸ τότε ἐκ τὰς ἡμέρας τοῦ μεγάλου πατρὸς Θεοδοσίου καὶ τοῦ μεγάλου Σάβα ἐν ᾧ καὶ πρώην ἡ ἁγία μεγάλη ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος τοῖς αἱρετικοῖς Ἀρμενίοις ἐχώρισεν καὶ ἀνεθεμάτισεν τοὺς ἐξάρχοντας αὐτῶν, ἔπειτα πάλιν παρ' αὐτῶν τῶν δύο φωστήρων, τοῦ μεγάλου πατρὸς λέγω Σάβα καὶ Θεοδοσίου, ἀγωνισθέντων καὶ τὰ ζιζάνια ἀπὸ τῶν καθαρῶν σίτων διαχωρισθέντων καὶ τῶν ὀρθοδόξων τούτων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῶν ἐναπομεινάντων καὶ ἡνωμένων τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν ὀρθοδόξων, οὐχ εὕρηται πώποτε, ὅτι ἀπὸ τότε ἔσφαλαν οἱονδήποτε σφάλμα, εἴτε κἂν εἰς σχίσματα εἴτε εἰς παρασυναγωγάς, καθὼς τινες πολλαχῶς ἔπαθον τῶν ἡμετέρων, οἵτινες ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῶν θείων πατέρων καλῶς ἐναρξάμενοι ὕστερον εἰς σχίσματα καὶ παρασυναγωγὰς ἐξετράπησαν. τούτους δὲ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἕως τὴν σήμερον οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ αὐτοὶ οἱ μακαριστοὶ πατριάρχαι, ὅταν ἐπὶ συνόδου τίποτες κινηθῇ κατὰ τῶν αἱρετικῶν Ἀρμενίων, ἐὰν καὶ εὑρεθῇ ἐκ τούτους τις ἔχοντα γνῶσιν τὴν θεϊκήν, τούτους ἔχουσιν μετὰ θεὸν εἰς ἀντιπαράταξιν τῶν ἐναντίων, ὡς τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς γραφὰς αὐτῶν ἐπισταμένους. καθὼς καὶ ὧδε ἐπὶ τῶν μακαρίων πατριαρχῶν ἐν τοῖς ἡμετέροις καιροῖς ἐγένετο, καὶ πλείστων ὄντων τῶν αἱρετικῶν Ἀρμενίων ἐκ τούτους λίαν ὀλίγοι τινὲς ἐπὶ συνόδου οὐδὲ ῥῆξαι γλῶσσαν ἢ κινῆσαι τοῖς αἱρετικοῖς ἀφῆκαν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων. ταῦτα πάντα ἡμεῖς τὸ κατὰ δύναμιν ἐρευνήσαντες περὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν ἐπιλεγομένων Τζάτων ηὕραμεν. ὁ δὲ δυνάμενος μετὰ θεὸν καὶ πλεῖόν τι ὠφελῆσαι καὶ τοῦτο μετὰ χαρᾶς ἀποδεχόμεθα, ὡς ἰδιῶται ὄντες ἡμεῖς καὶ τὰ τῶν σοφῶν καὶ γραμματικωτάτων μὴ ἐπιστάμενοι. τὰς δυνάμεις τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τοιούτων γνωστικῶν τὴν γνῶσιν μὴ ἐπιστάμενος, μόνον ταῦτα πάντα ἐξερευνήσας ἐν ἀκριβείᾳ ἐκ τῶν ἔξωθεν καὶ πάλιν ἐκ τοῦ ἔσωθεν συνειδότος τὴν πληροφορίαν λαβών, συμμαρτυρούντων[1]) τῶν γρα-

[1]) συνμαρτυροῦντως cod.

φικῶν καὶ πατρικῶν παραδόσεων. καὶ τὴν πᾶσαν ἀνάπαυσίν μου, καθώς με γινώσκεις, ἐποίησεν ὁ θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς θεοτόκου ὧδε καὶ πάλιν διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου (л. 236^a) Συμεὼν εἰς τὸ αὐτοῦ ἅγιον καὶ Θαυμαστὸν Ὄρος τοῦ αὐθέντου μας τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ. καὶ ποτὲ μὲν ἐκεῖ, ποτὲ δὲ ὧδε κάθομαι καὶ ἀναπαύομαι[1]), ὡς ἔχει ὁ σκοπός μου, ὃν γινώσκεις· ἕκαστος, γαρ ἐὰν οὐκ εὕρῃ, ὡς ἀγαπᾷ καὶ θέλει, οὐκ ἀναπαύεται[2]), εἴτε σαρκικὸν εἴτε πνευματικόν.

Τοῦτο δὲ γίνωσκε, πνευματικόν μου τέκνον, ὅτι καθὼς καὶ πρώην ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κυρίου Θεοδοσίου ἐνεχειρίσθην καὶ ἐπετράπην, ἀναξίου μου ὄντος, τὸ διδασκαλεῖον[3]), ἀρτίως πάλιν οὐκ ἐσυνεχώρησάν με καταλιπεῖν τοῦτο οἱ προεξάρχοντες καὶ οἱ ἀρχιερεῖς τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπεκύρωσαν καὶ ἔγραψαν ἐν ἀσφαλείᾳ προτρεπτικὸν καὶ ἀπέλυσάν με το μὲ τὸν κύριν Σαμουὴλ τὸν μητροπολίτην Ἀδάνης. καὶ ὡς ἐνόμισα βαρετόν μου εἶναι καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον μοῦ, οὐκ ἐδεξάμην τοῦτο, ἀλλὰ ἀπέστρεψά το παρακαλῶν διὰ τὸ προθυμούμενος τὴν ἠρεμίαν καὶ ξενιτείαν. ἄρτι πάλιν ἠλάφρωσάν το ὡς ἥρμοζεν ἀκινδύνως καὶ ἀπέλυσάν με το μὲ τὸν πνευματικὸν ἀδελφὸν τὸν κύριν Κοσμᾶν τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ αὐτόθι ἐγκλειστοῦ. καὶ ἐφοβήθην τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἀποστρέψειν τοῦτο πάλιν ἐκ δευτέρου, ὅτι οὐκ ἔχει τινὰ δυσχέρειαν καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον μου, οὐδὲ ἐμποδίζοντά με εἰς τὸν πρώην ὃν εἶχα σκοπόν· μᾶλλον δὲ καὶ ἔγραψάν με, ὅτι ἐβιάσατό σε ἡ καθολικὴ ἐκκλησία εἰς τοῦτο. καὶ διὰ τοῦτο ἐδεξάμην τοῦτο εὐλογίαν καὶ χάριν ἀναξίου[4]) μου ὄντος εἰς τὴν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἐκ χειρὸς κυρίου τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ θεοτόκου καὶ τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου, ἐν ᾧ καὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον πάσης Ἀνατολῆς ἡ Ἀντιόχου πόλις τετίμηται, ἐγὼ δὲ εἰ καὶ ἀνάξιος, ἀλλὰ τάχα, ὡς καὶ νομίζω, ὡς μοναχὸς δοῦλος τῶν δούλων τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. καὶ εἰ μὴ ἦν οὕτως καὶ εἰ εἶχεν τίποτες δυσχέρειαν, οὐ μὴ τὸ ἐδεξάμην ὅλως,

[1]) ἀναπέομαι cod. [2]) ἀναπεύεται cod. [3]) διδασκάλιον cod. [4]) ἀναξίο cod.

καθὼς καὶ γινώσκεις με. καὶ ὅμως, καθὼς καὶ προεῖπα, εἰ μὴ ἐγένετο ἐλευθερίως καὶ ἀκινδύνως, οὐκ ἂν προφάσει ὑπακοῆς ἐπήκουσα διὰ τὰς ἀπὸ δεξιᾶς πλάνας τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν δαιμόνων καὶ αὐτοῦ τοῦ θελήματος, ὅτι ἕκαστος ἐξέλκεται καὶ δελεάζεται ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας, καθὼς γέγραπται[1]). (л. 236ᵇ)

Καὶ τοῦτο χρὴ γινώσκειν σε τὸ πνευματικόν μου τέκνον, ὅτι καὶ δίχα τῶν ἄνωθεν προγεγραμμένων ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν λεγομένων Τζάτων, δι' οὓς καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐξεδόθη, καὶ εἰς ἄλλους ὁμοίως τοὺς ἐν ὑπολήψει ὄντας, εἴτε εἰς δόγμα, εἴτε εἰς πρᾶξιν, καὶ εἴτε εἰς ἕνα εἴτε καὶ εἰς πλείονας, εἴτε πάλιν εἰς μαθητάς, εἴτε εἰς διδασκάλους, χρὴ τοῦτο τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν πατέρας, ἵνα κατὰ τῶν πρώην ἐκείνων ἁγίων πατέρων ποιῶσιν καὶ οὗτοι εἰς τοὺς ἔχοντας[2]) ὑπόληψιν, εἴτε ἐξ ἀκοῆς εἴτε ἀπὸ ἰδίας ὑπονοίας, ἐξετάζειν φανερῶς τὸν τοιοῦτον καὶ οὕτως συγκρίνειν καὶ διακρίνειν καὶ κρίνειν καὶ ἀποφήνεσθαι, εἴτε καλός ἐστιν ὁ τοιοῦτος εἴτε ἄλλως πως, τέως ὡς καὶ ἁρμόζει, καὶ μὴ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος εἴτε τοὺς μαθητευομένους ὑπ' αὐτοῦ, ἐὰν μὴ κακῶς ἐδιδάχθησαν, γίνεται πολλάκις, καθὼς καὶ πολλαχῶς ἐγένετο, καὶ πολλοὶ διεστραμμένα φρονοῦντες ἑτέρους διδάσκουσι τὰ ὀρθά, ὥσπερ καὶ τὸ ἔμπαλιν, καὶ οὐ μόνον εἰς τὴν πίστιν, ἀλλ' ἕτεροι πάλιν εἰς τὴν πρᾶξιν, φοβούμενοι τὸ γραφικὸν λόγιον τὸ οὐαὶ τῷ ποτίζοντι τῷ πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπὴν θολεράν[3]). καὶ τοῦ Κυρίου λέγοντος πρὸς τοὺς μηδὲ ποιοῦντας μηδὲ τῷ πλησίον λέγοντας τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς δοῦλε πονηρέ[4]) καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ πάλιν ἑτέρῳ τρόπῳ πολλαχῶς γίνεται εἰς τοὺς μαθητευομένους, καὶ εὐσεβεῖς τινες ὄντες ὅσα διδασκόμενοι τὰ καλὰ εἰς ἑαυτοὺς ἔνδον κατέχουσιν, τὰ δὲ σφαλερὰ ἔξωθεν ἀπορρίπτουσιν, ὥσπερ γίνεται καὶ ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως, εἴτε εἰς πίστιν εἴτε εἰς πρᾶξιν, πλὴν εἰς τοὺς ἐν θεῷ δυναμένους. εἰ δὲ ἀκμὴν ἀσθενεῖς ὄντες, σφαλερὰ τὰ ἀμφότερα. ὅμως πάλιν γίνεται καὶ ἑτέρῳ τρόπῳ, καὶ ὁ διδάσκαλος ὑγιῶς καὶ καλῶς διδάσκων, ὁ ⟨δὲ⟩ μαθητὴς κατὰ τὴν διεστραμμένην αὐτοῦ γνώμην πάντα συνέχεεν καὶ ἐστρέβλωσεν, καθὼς καὶ ὁ μέγας ἀπόστολος Πέτρος λέγει εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ εἴς τινας ἀστηρίκτους τῇ

[1]) Ιακ. 1,14. [2]) ἔχοντα cod. [3]) Αββακ. 2,15. [4]) Ματθ. 18,32.

καρδίᾳ διὰ τὰς διδασκαλίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου, ὅτι στρεβλοῦσιν αὐτάς[1]), κατὰ τὰ ἴδια δηλονότι θελήματα στρέφουσιν. καὶ διὰ ταῦτα πάντα καὶ τὰ ὅμοια τούτων χρὴ ἐξέταζειν καλῶς καὶ ὑγιῶς περὶ τούτων καὶ οὕτως ἀποφήνεσθαι, καθὼς καὶ προείπαμεν. καὶ μᾶλλον καὶ εἰς τοῦτο πολὺς ὁ φόβος ἐστὶν καὶ ὁ κίνδυνος διὰ τὸ βλάβος τοῦ πλησίον, (л. 237[a]) καὶ σκάνδαλον πρόκειται τὸ ἀπηγορευμένον, καθὼς γέγραπται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις, ὅτι συμφέρει μύλος ὀνικὸς[2]) καὶ τὰ ἑξῆς· ὅπερ ἑρμηνεύων ὁ θεῖος Χρυσόστομος τοῦτο τὸ σκάνδαλον λέγει εἶναι κώλυμα τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ. καὶ ὅμως εἰς τοῦτο συντείνει καὶ ὅπερ προείπαμεν σκάνδαλον εἰς τὸν πλησίον. εἰ δὲ καὶ οὐκ ἔνι τοιαύτη φανερὰ ἔρευνα μετὰ παρρησίας καὶ ἀγάπης θεοῦ καὶ τοῦ πλησίου, καθὰ διδασκόμεθα, ἀλλὰ κρυφῶς πως καὶ ὑπούλως καὶ ὡς ἐν ζόφῳ κρυπτόμενα καὶ δόλῳ καὶ λόγῳ μαχόμενα, τοῦτο πᾶσι τοῖς εὖ φρονοῦσιν εὔδηλόν ἐστιν, καὶ πόθεν ἔχει τὴν γέννησιν ἐπιγινώσκουσιν, ὅτι ἐκ τοῦ σκότους καὶ φθόνου καὶ λοιπῶν κακιῶν ἐνεργήματα καὶ γενήματα, ἐπεὶ πᾶν τὸ φανερούμενον τῶν τοιούτων εἰς φῶς ἀνατρέχει, καθὼς γέγραπται[3]). καὶ οὐκ ἁρμόζει τὰ τοῦ σκότους τοιαῦτα καὶ τὰ ὅμοια τούτων ἔργα τὰς φιλοθέους ψυχὰς προσέχειν εἴτε πιστεύειν καὶ συγκοινωνεῖν τὰ τοιαῦτα.

Καλὸν μὲν τὸ διδάσκειν εἰς καιρὸν εὔλογον καὶ ὠφελεῖν τὸν πλησίον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον χρῄζει τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος καὶ τῆς ἀπαθείας ὁμοίως καὶ τοῦ δεχομένου, καθὼς καὶ ὁ ἀπόστολος εἰς τὴν διανομὴν τῶν χαρισμάτων ἀριθμὸν τοῦτο λέγει· μὴ πάντες διδάσκαλοι[4]) καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ οὕτως δύναται μετὰ θεὸν ὑγιῶς συγκρίνειν καὶ διακρίνειν καὶ κρίνειν καὶ ἀποφήνεσθαι, καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον τὴν γραφικὴν εὔλογον μαρτυρίαν προσάγειν, καθὼς γέγραπται περὶ τοῦ δικαίου, ὅτι οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει[5]). εἰ δὲ καὶ τῆς θείας χάριτος μὴ συνεργούσης καὶ ὁ διδάσκων ὁμοίως καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξετάζων ἀκμὴν ἐμπαθὴς ὢν καὶ ὑπὸ τῶν φυσικῶν παθῶν νικώμενος, ἄπιστα τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα καὶ σφαλερὰ ἀπὸ πανταχόθεν τυγχάνουσιν, ἐξελκόμενος καὶ

---

[1]) II Петра 3,16. [2]) Матѳ. 18,6. [3]) Ефес. 5,14. [4]) I Кор. 12,29. [5]) Псал. 111,5.

δελεαζόμενος ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας καὶ τῶν κατ' ἐμὲ δεδουλωμένος, οἴμοι, καὶ ἡττημένος εἰς ἕνα ἕκαστον πάθος· καὶ οὐκ αὐτὸς ἄγει καὶ κυριεύει αὐτά, ὁποῦ καὶ βούλεται, ἀλλ' αὐτὰ κατακρατοῦσιν καὶ κυριεύουσιν καὶ ἄγουσιν αὐτόν, ὁποῦ καὶ βούλονται. καὶ διὰ τοῦτο εἴ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται, καθὼς γέγραπται. καὶ ἀλλῇ [1]) λέγει. ὅτι ὅσα πάθη ψυχῆς τοσοῦτοι δεσπόται. καὶ ὅμως τοιοῦτος καὶ οὗτός ἐστιν, οἷος ὁ παρὰ τῷ προφήτῃ Ἡσαΐᾳ λεγόμενος προφήτης διδάσκων τὰ ἄνομα [2]). καὶ ὅμως τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ἐκ θεοῦ φυλαττομένους, (л. 237^b) ἐὰν καὶ προσέχουσιν, καθὼς καὶ ἄνωθεν εἴπαμεν, οὐ δύνανται βλάψαι, ἀλλὰ τοῖς μὴ προσέχουσιν καί, καθὼς καὶ προεῖπα, τοῖς κατ' ἐμὲ φιλοκόσμοις καὶ φιληδόνοις. καὶ ὅμως τὰ τοιαῦτα ταχέως ἀποδοκιμάζονται, καθὼς λέγουσιν οἱ πατέρες, ὅτι τὰ κατὰ ἀνθρώποις γινόμενα ταχέως ἀποδοκιμάζονται. χρὴ τοίνυν ἕκαστον μένειν ἐν τοῖς ἰδίοις ὅροις καὶ μέτροις καὶ ἐπιγινώσκειν τὰ ἴδια, καὶ μὴ κεφαλὴ νομιζόμενος εἶναι ποὺς τυγχάνων, καθὼς ὁ Θεολόγος ὁ μέγας Γρηγόριος ἔφησεν. καὶ ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ ς' ἁγία σύνοδος εἰς τὸν ξδ' κανόνα κωλύει τέως ἐπιμέσεως διδάσκειν, οἷος ἂν εἴη, καὶ ἐπιτιθέναι ἑαυτὸν ἀξίωμα διδασκαλικόν, μὴ ἔχοντα ἐπιτροπὴν ἐκ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν. τοῦτο τῆς φιλαργίας καὶ κενοδοξίας πάθος καὶ τὰ ὅμοια ψυχικὰ πάθη μετὰ τῆς δεινῆς ὑπερηφανείας ὀλέθρια καὶ δεινὰ καί, καθὼς λέγουσιν οἱ πατέρες, δυσίατα, μᾶλλον δὲ ἀνίατα. καὶ ὅμως οὐδὲ ἐν τοῖς τοιούτοις χρὴ ἀπελπίζειν ἢ ἀπογινώσκειν ἕως τέλος· τὰ γὰρ παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατα, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα· λέγει γὰρ ἐν τῇ θείᾳ Κλίμακι οὕτως, ὅτι λάγνους μὲν ἄνθρωποι, πονηροὺς δὲ ἄγγελοι, ὑπερηφάνους δὲ θεὸς ἰᾶσθαι πέφυκε. τέως ἐσὺ ἐν ἀκριβείᾳ παραφυλάττου ἀπὸ τῶν τοιούτων, πνευματικὸν καὶ ἠγαπημένον μου τέκνον, μήπως σὺν τούτοις διατρίβων αὐτὸς μὲν βλαβίσει τὰ μέγιστα. τούτοις δὲ ὀψέ ποτε ὁ φιλάνθρωπος καὶ οἰκτίρμων θεὸς ὡς οἶδεν ἰάσεται, ἐσὺ δὲ διαμείνῃς ἐκ τῆς συνδιατριβῆς ἀδιόρθωτος.

---

1) ἀλλ' ἢ cod. 2) Hesaia 9,15.

οὐ θέλω σε δὲ ἀγνοεῖν καὶ μάλιστα τὸ ἀναγκαιότερον, ὅτι εἰς μὲν τὰ τῆς πίστεως τῆς ὀρθῆς σῶα καὶ ἀνελλιπῆ καὶ ἄνευ τινὸς οἱασδηποτοῦν ὑπολήψεως διαφυλάττονται πάντα ἐν ἀκριβείᾳ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ οὐ χρεία ζητήσεως ἢ ἐξετάσεως περὶ τούτου. ἀλλ' εἰς τὴν πρᾶξιν τῶν νόμων τοῦ θεοῦ καὶ τῶν θείων κανόνων τῶν ἁγίων συνόδων καὶ λοιπῶν ἁγίων πατέρων τὰς παραδόσεις τὰς ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ ἐστὶν ἡμῖν ἡ σπουδή, ὅτι οὐ βλέπομεν ταῦτα τέως εἰς τὸ κοινὸν φυλαττομένας.

Καὶ ταῦτα μὲν καὶ περὶ τούτων τῶν ἀναγκαίων ἐγράψαμέν σοι πρὸς εἴδησίν σου μικρόν, ἵνα μὴ τὰ περὶ πίστεως ἐρευνᾷς, ἀλλὰ τὰ τῆς πράξεως μόνον καὶ πλεῖον οὐδέν. ἵνα μὴ μάτην εἰς λογομαχίας ἑαυτὸν ἐμβάλ(λ)ων καὶ ταραχάς, (Л. 238[a]) τὸ βιβλίον γινώσκεις τὰς ἑρμηνείας τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου, τὸ ἐγράφη συνεργείᾳ θεοῦ εἰς τὴν νεότητάν μου καὶ ἔνι ὧδε εἰς τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸν Θαυματουργόν. ἄρτι πάλιν ἐδάρτε συνεργείᾳ θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντου θεοτόκου ἐγράφη ἄλλο ἔχοντα τὰς θείας γραφὰς φανεροῦντας τὰς ἐξ ἀγνοίας γεγενημένας ἐν ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς αἷς καὶ ἠμελήθησαν ἐν τοῖς προλαβοῦσιν χρόνοις περί τε τὰ σχίσματα τῶν μοναστηρίων καὶ ἄλλας διαφόρους ὑποθέσεις ἀναγκαίας. μικρὸν δὲ ἔνι μὴ φθάνον ἕως ἑνὸς νομίσματος καὶ οὐκ ἔνι μέγαν, οἷον τὸ προτινόν. ἀφιερώθη δὲ ὧδε εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἤτοι τὸ πατριαρχεῖον τῆς Ἀντιοχείας, ὅτι ἀναγκαῖον ἔνι καί χρήζει το ἡ ἐκκλησία· ὁμοίως καὶ εἰς τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸν Θαυματουργόν. καὶ διὰ τοῦτο ἀπέλυσά το καὶ αὐτόθι καὶ ἂς ἀφιερωθῇ ἀναξίου μου ὄντος δῶρον εἰς τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν. καὶ ἐάν το μεταγράψῃς καὶ ἐσὺ καὶ ἄλλοι, εἰς ὠφέλειαν ψυχῆς γίνεται. καὶ πάλιν ἂς ἔνι εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καθὼς καὶ ὧδε ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἤτοι τὸ πατριαρχεῖον, ἐρευνήσαντες τοῦτο ἐν ἀκριβείᾳ ἀπεδέξαντο. καὶ εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἀφιερώθη καὶ ἀπεδέχθη χάριτι Χριστοῦ ὡς ἀναγκαῖον. διὰ τοῦτο καὶ ἐσὺ καὶ οἱ αὐτόθι φιλοπονήσαντες τοῦτο μετὰ θεὸν τὴν ἀναξιότητά μου ὑπερεύξασθε. καὶ ὁ θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων ἔστω σκέπων καὶ διαφυλάττων σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ διασώσει σε εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.

Εἰς τὸν ἅγιον καὶ ζωηφόρον Τάφον ἀντὶ ἐμοῦ μετανοίας ἀπὸ γῆς βάλε ιβ' καὶ εἰς τὸν ἅγιον Βολγοθᾶν ὁμοίως, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Γεθσημανῆν, καὶ τὸν μακαριώτατον καὶ ἅγιόν μου δεσπότην τὸν πατριάρχην, ὡς ἀνάξιος ἐγὼ Νίκων ὁ δοῦλος τῶν δούλων του, καὶ τοὺς λοιποὺς δεσπότας μου καὶ πατέρας ὁμοίως καὶ ἀδελφοὺς οὓς ἂν λάχῃς αὐτόθι μετάνοιαν πάντας ἅς με εὔξουνται, νά με ἐλεήσει ὁ θεὸς καὶ διαφυλάξει με τὸν ἀνάξιον πρεσβείαις τῆς θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν:—

16-го іюля 1850 г.
Синай.

Е. Слово 37-е объ иверахъ.

λζ'. ***Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοὺς πνευματικοὺς καὶ ἀγαπητοὺς πατέρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους πρὸς τὸ πνευματικόν μου τέκνον τὸν μοναχὸν Γεράσιμον.***

(л. 238^b) Ἀπελύσαμέν σοι πρώην, πνευματικόν μου τέκνον, θείας γραφάς, τήν τε τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας καὶ τοῦ θαυματουργοῦ ἁγίου Συμεὼν καὶ ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου, ἔχοντα γραφικὰς μαρτυρίας καὶ πληροφορίας περὶ τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν ἀδελφοὺς τοὺς ἐπιλεγομένους Τζάτους, ἐπιδεικνύντες τὸ ἀνεπίληπτον αὐτῶν χάριτι Χριστοῦ ἀπὸ πανταχόθεν εἴς τε τὰ περὶ πίστεως καὶ σχισμάτων καὶ παρασυναγωγῆς, καὶ καθαροὺς εἶναι τῶν τοιούτων τελείως καὶ πάσης ὑποψίας ἀνωτέρους διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ. Οὕτως πάλιν καὶ ὧδε περὶ τοὺς πνευματικοὺς καὶ ἀγαπητοὺς πατέρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους, εἴ τι ὁ θεὸς ἐνεδυνάμωσεν δι' ἁγίων εὐχῶν των καὶ ἐδωρήσατο, συνάψαντες εἴ τι καὶ ἐνετύχαμεν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, συνηρμόσαμεν ταῦτα καὶ ἀπελύσαμέν σοι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ ἀγάπην καὶ τὴν ὁμοίαν αὐτῆς τὴν τοῦ πλησίου. καὶ ἐσὺ πάλιν ἑτέρους πάντα ταῦτα μεταδιδοὺς τὸν τῆς θείας ἀγάπης ἀναπληρῶν θεσμόν, ὅπως εἰς τὸ προφανὲς γένωνται τὰ τοιαῦτα τὰ ἐκ προλαβόντων τῶν χρόνων εἰς διαφόρους βίβλους ἐγκείμενα, ἐξ ἀμελείας δὲ μὴ ἐρευνώμενα μηδὲ φανερούμενα καὶ οὕτως εἰπεῖν κεχωσμένα, καὶ ὡς ἐν ζόφῳ κρυπτόμενα. διά τοι τοῦτο ὁ ἀνάξιος ἐγὼ μοναχὸς Νίκων, ὁ κατὰ πνεῦμα πατήρ σου, συνεργείᾳ θεοῦ ταῦτα φιλοπονήσας ἀπέλυσά

σε τά τε πρώην περὶ τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν ἀδελφοὺς τοὺς ἐπιλεγομένους Τζάτους, ἄρτι πάλιν περὶ τῶν πνευματικῶν καὶ ἠγαπημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμων τῶν Ἰβήρων, ὅπως ὁ ἀνάξιος ἐγὼ Νίκων δοῦλος τῆς ἁγίας αὐτῶν εὐχῆς καὶ ἀγάπης θείας γενόμενος τὸ τοῦ θεοῦ ἔλεος εἰς ἐμαυτὸν ἐπισπάσωμαι ὡς καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν ἀμφότεροι, ἐγώ τε καὶ οὗτοι τίμιοι πατέρες ἡμῶν καὶ ἀδελφοὶ θείῳ πνεύματι οἰκειούμενοι τὸν τῆς θείας ἀγάπης θεσμὸν ἐκπληροῦντες ἔργῳ καὶ λόγῳ τὸ κατὰ δύναμιν. οὗτοι γὰρ οἱ πνευματικοὶ καὶ ἀγαπητοὶ πατέρες ἡμῶν καὶ ἀδελφοί, ἐξ ἀρχῆς τέως τὴν εἴδησιν τῆς ἐπιστροφῆς αὐτῶν ἐκ τῶν ματαίων εἰδώλων πρὸς τὴν ἀληθινὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν ὁ μακάριος Θεοδώρητος, ἐπίσκοπος Κύρου, εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ἐξηγεῖται, περί τε τῆς ἀπὸ Ῥωμανίας αἰχμαλωσίαν τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐν γυναιξὶ καὶ ἐναρέτου Νόνας, καὶ πῶς τὸ ἔθνος τῶν Ἰβήρων μετέστρεψεν εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἀπὸ τῶν ματαίων εἰδώλων. καὶ τέως τὰ τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἐκεῖ ἐξηγεῖται. εἰς ἕτερον (л. 239^а) πάλιν ἱστορικὸν βιβλίον γράφει οὕτως· ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τῆς βασιλείας ἡ Ἰβερία εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἦλθεν καὶ ἐχριστιάνισεν ἰατρευθεῖσα παρ ἑαυτῆς· τοῦ βασιλέως γὰρ Ἰβήρων υἱοῦ ἐν χαλεπῇ νόσῳ γενομένου καὶ παρὰ τῆς τοῦ βασιλέως γυναικὸς ἰαθέντος, ὁ βασιλεὺς γνοὺς ἐχριστιάνισεν αὐτός τε καὶ πάντες· καὶ ναὸν αἰτεῖται τὸν βασιλέα οἰκοδομῆσαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν εἰς τὴν ὁμόζυγον θαῦμα γεγενημένον εὐφήμει, τὸν δὲ ναὸν οὐκ ἤθελεν δημᾶσθαι. χρόνου δὲ διελθόντος, αὐτὸς εἰς θήραν ἐξῆλθεν. ὁ δὲ φιλάνθρωπος αὐτὸν δεσπότης κατὰ τὸν Παῦλον ἐθήρευσεν· ζόφος γὰρ αὐτὸν ἐξαπίνης προσπεσών, οὐκ εἴα πορωτέρω προβαίνειν. καὶ οἱ μὲν συνθηρεύοντες τῆς ἀκτῖνος συνήθως ἀπελάμβανον, αὐτὸς δὲ μόνος τοῖς τῆς ἀορασίας ἐπεδέθη δεσμοῖς. ἐν ἀπορίᾳ δὲ ὢν πόρον εὗρε τῆς σωτηρίας. καὶ εὐθὺς ὁ ζόφος ἐκεῖνος μετηλάθη εἰς φῶς. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν Βεσελεήλ, ἄρχοντα τεκτονίας, σο-

φίας ἐμπλήσας, καὶ ταύτην ἠξίωσεν χάριτος, ὥστε θεῖον διαγράψαι ναόν. οἱ δὲ ὤρυττόν τε καὶ ἀνοικοδόμουν. καὶ ὡς ἐτελεώθη ὁ ναός, ἐδέοντο ἱερέα εὑρεῖν. καὶ τούτου πόρον ἡ θαυμαστὴ γυνὴ ἐποίησεν· ἔπεισεν γὰρ τὸν τοῦ ἔθνους ἡγούμενον πρὸς τὸν Ῥωμαίων πρεσβεύσασθαι βασιλέα καὶ αἰτήσασθαι πεμφθῆναι διδάσκαλον εὐσεβείας. ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεύς, μετὰ περιχαρίας τοὺς πρέσβεις δεξάμενος, ἐξέπεμψεν αὐτοῖς Εὐστάθιον πατριάρχην Ἀντιοχείας μετὰ πολλῆς τιμῆς. καὶ ἀπελθὼν ἐκεῖσαι ἐβάπτισεν πάντας σὺν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐνθρονίσας τὸν κτισθέντα νεὼν ἐποίησεν αὐτοῖς καθολικὸν ἐπίσκοπον, τυπώσας αὐτὸν ὑπὸ θείου τύπου[1]) ὑποκεῖσθαι τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Ἰβήρων καὶ οἱ συγκλητικοὶ αὐτοῦ ἐτύπωσαν τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας εἰς χορηγίας ἀρωμάτων τοῦ ἁγίου μύρου μονοπράστια χίλια εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰβερίας, ἵνα ἑκάστης προσόδου αὐτῶν χορηγοῦνται ἀρώματα τοῦ μύρου· ἐν Ἀντιοχείᾳ γὰρ ἦν τύπος ἁγιάζεσθαι τὸ μύρον καὶ ἐξ αὐτῆς ἐχορηγεῖτο εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον· ἀλλαχοῦ γὰρ τὸ μύρον οὐκ ἡγίαζέν τις.

Καὶ ὧδε μὲν οὕτως· πάλιν εἰς ἄλλο βιβλίον ἱστορικὸν λέγει· ἐπὶ Κωνσταντίνου βασιλέως τοῦ Κοπρωνύμου πατριαρχοῦντος τοῦ μακαρίου Θεοφυλάκτου ἐν Ἀντιοχείᾳ (л. 239^b) πρέσβεις κατέλαβον ἀπὸ Ἰβερίας μοναχοὶ δύο, ἀναγγείλαντες τὸν μακάριον Θεοφύλακτον, ὅτι ἐν ἀνάγκῃ ὑπάρχουσιν οἱ χριστιανοὶ τῶν χωρίων Ἰβερίας, μὴ ἔχοντες καθολικὸν ἀρχιεπίσκοπον· ἀπὸ γὰρ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαρίου Ἀναστασίου τοῦ ἱερομάρτυρος καὶ πατριάρχου Ἀντιοχείας οὐκ ἐσφραγίσθη αὐτοῖς ἀρχιεπίσκοπος καθολικὸς διὰ τὸ ὀξὺ τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ μὴ τολμᾶν

[1]) cod. переправл. изъ μύρου.

τινα διὰ τοὺς Ἀγαρηνοὺς διέρχεσθαι. καὶ ἐκ συνοδικῆς κρίσεως τῶν αὐτοῦ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων προτρεπτικὸν ἔγγραφον δέδωκεν τοῖς Ἰβήροις χειροτονεῖσθαι παρὰ τῶν ἐπισκόπων τῆς αὐτοῦ ἐνορίας τὸν κατὰ τὴν ἡμέραν καθολικὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἰβερίας, μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν ψῆφον παρ' αὐτῶν ποιῆσαι καὶ κλῆρον, καὶ μετὰ τὸν κλῆρον, ἔνθα ἂν ἡ θεία χάρις φανερώσῃ, τοῦτον σφραγίσαι κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν τύπον. καὶ ἐποίησαν ἔγγραφον ὑπόμνημα ὑπὲρ αὐτοῦ τε καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος καὶ σφραγίσας ἐπέδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐχειροτόνησεν ἕνα τῶν δύο ἀποσταλέντων μοναχῶν Ἰωβανὲ τοὔνομα. ἦσαν δὲ κτήματα τοῦ πατριάρχου ἐν Ἰβερίᾳ χίλια ἀπὸ ἀρχὴν τυπωθέντα· καὶ ἐτύπωσεν τελεῖν κατ' ἔτος τοῖς κατὰ καιρὸν πατριάρχαις λόγου κανονικὸν τῶν αὐτῶν κτημάτων νομίσματα χίλια ὑπὲρ ἀγορᾶς ἀρωμάτων τοῦ ἁγίου μύρου. καὶ κατ' ἔτος ἐδίδοντο μέχρι Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου· οὗτος γὰρ ἐδωρήσατο αὐτὰ τῷ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων ἐπὶ Ὀρέστου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου, ἀπερχομένου αὐτοῦ εἰς πρεσβείαν πρὸς τὸν βασιλέα κύριν Βασίλειον. ἐτυπώθη δὲ τὴν ἀναφορὰν ἔχειν ὁ Ἀντιοχείας πατριάρχης καὶ μόνον ἐν Ἰβερίᾳ καὶ ἀποστέλλειν ἔξαρχον εἰς ἐπίσκεψιν περὶ αἱρέσεως καὶ ἀπαίτησιν περὶ ψυχικῶν σφαλμάτων καὶ ἀναλαβὼν τὰ κανονικὰ τῶν κτημάτων.

Πάλιν εἰς πρακταῖα τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἁγίας γράφει οὕτως, ὅτι ἐτυπώθη δὲ τὸ μύρον πανταχοῦ ἁγιάζεσθαι· πρῶτον γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχείας μόνου ἡγιάζετο· μαθὼν δέ, ὅτι δώρων ἕνεκα δίδοται, ἐτυπώθη παντὶ ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων ἁγιάζεσθαι· ὁ δὲ βασιλεύς, φιλοφρονήσας τὴν σύνοδον τῶν χλ' πατέρων, ἀπέλυσεν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. ἐν ὑστέροις δὲ καιροῖς ἐπὶ Κωνσταντίνου βασιλέως τοῦ Μονομά-

χου καὶ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου ἀνεφύη ζιζανίων σπορεύς (л. 240a) τις τῶν ἐπισκόπων ἐν Ἰβερίᾳ. ὅθεν καὶ διαφόρους ἐπιστολὰς ὁ κύρις Θεόδωρος μετὰ καὶ κοβουκλησίου ἀπέστειλεν ἐν Ἰβερίᾳ, διορθωσάμενος πάντα τὰ ἐκεῖσαι γινόμενα σκάνδαλα διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ τῇ προθυμίᾳ καὶ θεϊκῷ ζήλῳ τῶν ἐκεῖσαι θείων πατέρων καὶ ἐπισκόπων. αἵτινες τοιαῦται ἐπιστολαὶ ὧδε ἐμφέρονται εἰς τὸν θαυματουργὸν καὶ ἅγιον Συμεὼν παρὰ τῷ καθηγουμένῳ κυρῷ Ἰωάννῃ, ὃν τὸ ἐπίκλην τοῦ Δηποτάτου. εἰς τὰς τοιαύτας τοίνυν ἐπιστολὰς φέρεται ἐπιτροπὴ καὶ χειροθεσία τοῦ πατριάρχου κυροῦ Θεοδώρου διὰ τῶν ἐπιστολῶν εἰς τὸν τότε καιρὸν γενόμενον καθολικὸν Ἰβερίας τὸν κύριν Ἰωάννην.

Ταῦτα, πνευματικόν μου τέκνον, τὸ κατὰ δύναμιν ἔγραψά σε, εἴτι καὶ ἐνέτυχα ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς περὶ τῶν τοιούτων ὑποθέσεων. καὶ ὅμως, καθὼς καὶ γινώσκεις, ὅτι εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου αὐθέντου μας Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ λέγει, ὅτι ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν γενόμενος ὁ ἅγιος ἐν ἐκστάσει, εἶδεν πολλὰ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων μετὰ σταυρῶν ἐρχόμενα ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς αὐτόν, τό τε ἅγιον πνεῦμα ἐπισκιάζοντα τὰ πλήθη καὶ συμπορευόμενον αὐτοῖς. τούτων δὲ προσεγγισάντων τῷ ἁγίῳ Θαυμαστῷ Ὄρει, ἔφη τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς τὸν αὐτοῦ θεράποντα Συμεών· Ἐπίστασαι τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ πρὸς σὲ παραγενόμενοι; οὗτοι εἰσὶν τὸ ἔθνος τῶν Ἰβήρων, οἵτινες ἀγαπήσουσίν σε διὰ τὸ ὄνομά μου καὶ ἐλεύσονται πρός σε κατὰ καιρὸν μετὰ πίστεως καὶ πληροφορίας πολλῆς καὶ πεῖραν λαμβάνοντες τῆς δεδωρημένης σοι τῶν ἰαμάτων χάριτος, κηρύξουσιν τὰ περί σου ἐν ὅλῃ τῇ χώρᾳ αὐτῶν καὶ οἰκοδομήσουσι πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ πιστούς· κατοικήσουσιν ἐξ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ εὐαγεῖ σου καταγωγίῳ, καὶ εὔχρηστοι καὶ πιστοὶ γενήσονται. ὀλίγων δὲ μετὰ τὴν θεωρίαν διαδραμουσῶν ἡμερῶν, παραγίνονται πρὸς αὐτὸν πλήθη Ἰβήρων λιτανεύοντα μετὰ σταυ-

ρων, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐθεράπευσεν ὑπὸ ἀκαθάρτων πνευμάτων ἐνοχλουμένους καὶ ποικίλοις πάθεσι συνεχομένους. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν θεασάμενοι τὰς παρὰ τοῦ ἁγίου θαυματουργίας, ᾔτησαν αὐτὸν συνεῖναι αὐτῷ. ἀποδεξάμενος οὖν τὴν αὐτῶν πρόθεσιν, καὶ γνοὺς θέλημα θεοῦ τοῦτο εἶναι, καθὼς προεῖπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσεδέξατο τὴν αὐτῶν αἴτησιν· καὶ ἔμειναν λοιπὸν ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ, τὸν μοναδικὸν ἀσκοῦντες βίον.

Ταῦτα πάντα ἡμεῖς ἐντυχόντες, κατὰ σκοπὸν τῆς θείας ἀγάπης τὸν βίον ἡμῶν εἰς εὐαρέστησιν τοῦ θεοῦ ἐφαρμόσωμεν, ὅπως ταῖς τῶν προειρημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν εὐχαῖς βοηθούμενοι ἵλεων ἕξομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν ἡμῶν θεὸν πρεσβείαις τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ καὶ θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων. ἀμήν:—

Указатели.

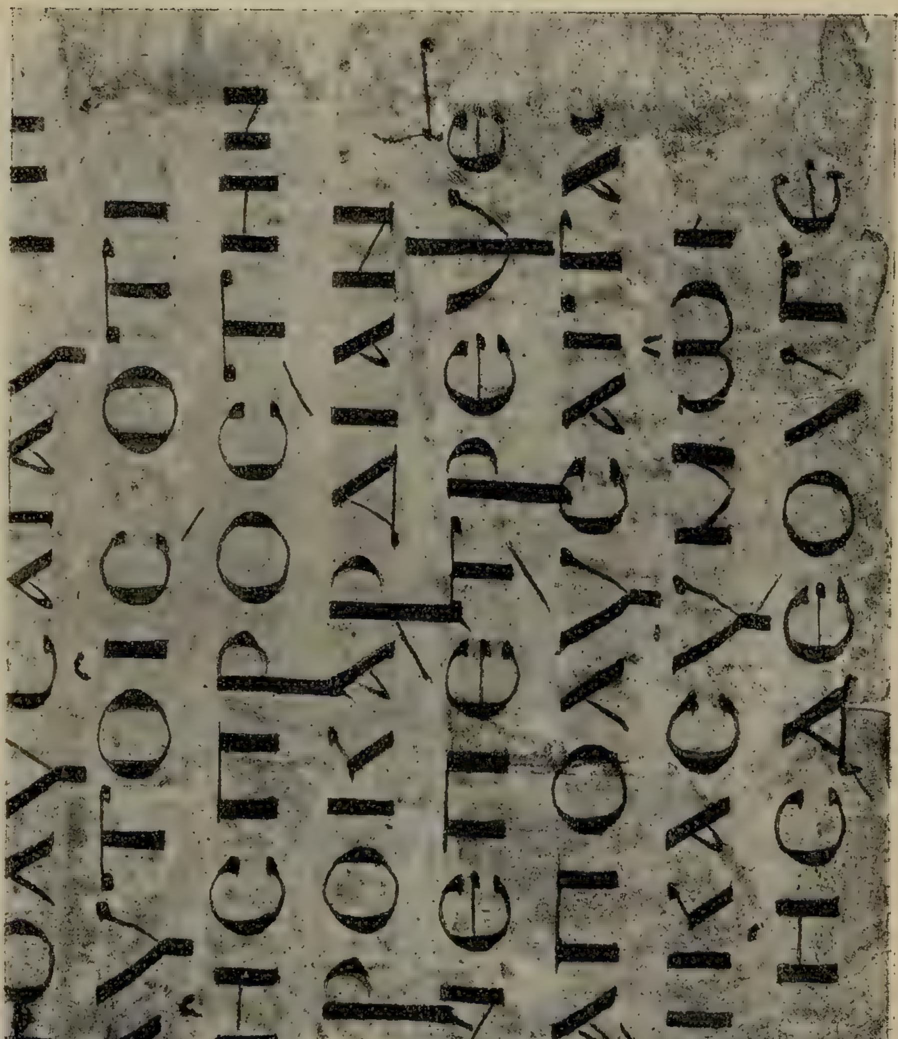

№ 7. Листокъ А. А. Дмитріевскаго.

I.

Указатель

рукописей и рукописныхъ отрывковъ Синайскаго происхожденія, находящихся въ разныхъ другихъ библіотекахъ.

№

Изъ пергам. Четвероевангелія унціальнаго письма VI—VII вѣка.

a) Имп. Публ. Библ. 12 (= Tischendorf, Notitia, p. 50). Одинъ листъ (340×260; 272×182; по 18 строкъ)

л. 1^{a-b} χρημα ἡ συκη . . . ὑμιν ερω εν ποια (Матѳ. 21, 19-24)

b) Имп. Публ. Библ. 278. Обрывокъ листа (315×192; 270×152)

л. 1^{a-b} γορίαν φέρετε... ἔδωκάν σε ἐμοί (Іоанна 18, 29-35).

c) проф. А. А. Дмитріевскаго[1]) (въ С.-Петербургѣ) обрывокъ листа (245×172; 240×133; по 16 строкъ; этотъ листъ былъ въ переплетѣ другой р-си)

л. 1^{a-b} ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα. . . ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέ (Матѳ. 19, 3-8).

№ 552 (**490**)

Имп. Публ. Библ. 88 (= Tischendorf. 15: см. Notitia,

[1]) Привезенные проф. А. А. Дмитріевскимъ съ Синая отрывки изъ рукописей были подарены ему монастырскими властями, какъ не казавшіеся имъ цѣнными.

p. 64). Отрывокъ въ 16 листовъ (тетради δ′ и ε′; 241×172; 178×122; по 30 строкъ).

№ 78

Имп. Публ. Библ. 33.

№

Отрывки (22 листа), привезенные Тишендорфомъ (Anecd., p. 11—12, cod. XIII и XIV), взяты изъ Евангелія-апракосъ XIII вѣка; они неровнаго формата, такъ какъ текстъ писанъ на смытомъ арабскомъ и греч. унціальномъ VIII—IX вѣка.

a) Имп. Публ. Библ. 37. Три листа пергам. (102×70; 80×47; по 12 строкъ).

b) Имп. Публ. Библ. 37ª. Три листа пергам. (102×70; 80×55; по 12 строкъ).

c) Имп. Публ. Библ. 110. Одинъ листъ пергам. (103×70; 83×60; по 10 строкъ).

d) Имп. Публ. Библ. 112. Пятнадцать пергам. листовъ (102×75; 80×55; по 11 строкъ).

Въ № 112 на л. 14—15 есть помѣтка писца:

+ προσηνέχθη ἡ ἁγία δέλτος ταύτη παρὰ τοῦ τιμίου καὶ πανευλαβεστάτου μοναχοῦ κυροῦ Ὀνουφρίου καὶ πρεσβυτέρου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ ἐν τῇ ἁγίᾳ κορυφῇ, ἔνθα ὁ ἅγιος καὶ ἔνδοξος μέγας προφήτης Μωυσῆς τὸν νόμον ἐδέξατο καὶ τὰς φοβερὰς καὶ μεγάλας θεωρίας ἴδε +

№ 558 (**1201**)

Имп. Публ. Библ. 114.

№

Имп. Публ. Библ. 216. Псалтырь 862 (вѣрнѣе: 87⁷/₈) года.

№

Имп. Публ. Библ. 219. Четвероевангеліе 835 года.

№

Имп. Публ. Библ. 226. Евхологій IX вѣка, писанный Николаемъ.

№

Имп. Публ. Библ. 238. Нотный Обиходъ, XVIII вѣка.

№ 457 (**1646**)

Имп. Публ. Библ. 244. Двадцать пять листовъ (именно: лл. 308—332) изъ сборника словъ патріарха Константинопольскаго Филоѳея, содержащіе 12-е слово его противъ Григоры (282×217; 208×136; по 26 строкъ).

№

Имп. Публ. Библ. 250. Сборникъ Исаака Месопотама, XIII—XIV вѣка.

№ **33**

Имп. Публ. Библ. 262. Помѣтка: «862 год.» Конецъ Псалтыри унціальнаго письма VIII—IX вѣка (190×146; 150×110; по 25 строкъ):

л. 1[a–b] καὶ ὑψώσει πραεῖς ... τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

ρν′ στίχοι ιη′ αλληλουια.

Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις... Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον:—(пс. 149, 4—150, 6)

Запись:

χω τελειω χαρις εγραφει χειρι
Σολομωντος διακ/ γν⁰ αβου ταμρα
αναγινωσκε υγιαινων και ευξαι
υπερ του γραφαντος δια τον κν̅·
κεινται εν τωδε ψαλτηριω·
ψαλμοι ρν′ καθησματα κ′
δοξαι· ξ′. στιχοι ͵αψπα

Тутъ же коптская приписка позднѣйшей рукой XIII вѣка:

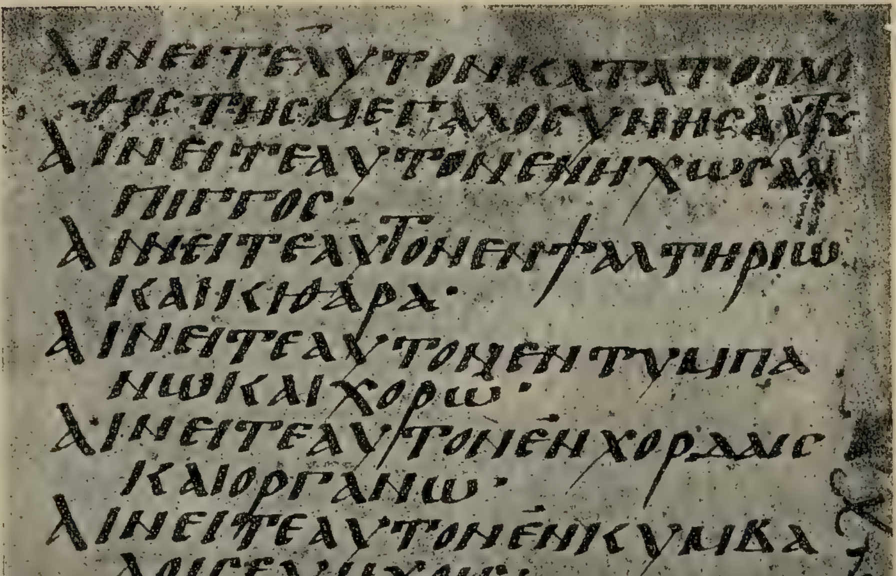

№ 8. Имп. Публ. Библ. 262.

ϧⲉⲛ ⲫⲣⲁⲛ ⲡⲉⲛⲟ̅ⲥ̅ ⲓ̅ⲏ̅ⲥ ⲡⲭ̅ⲥ̅ ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲛ̀ϫⲉ ⲡⲁⲓϣⲉⲛⲉⲣⲫⲙⲉⲟⲩⲓ ⲛ̀ⲧⲉ ⲡⲁⲓⲁⲅⲁⲑⲟⲛ ⲛⲧⲉ ⲡⲁⲓⲯⲁⲗⲧⲏⲣⲓⲟⲛ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓⲧⲉⲛ ⲡⲉⲛⲡⲁⲓⲛⲟⲩϯ ⲛⲥⲟⲛ ⲭⲁ⟨ⲏⲗ⟩.

т.е. «Во имя нашего Господа Іисуса Христа совершился этотъ экземпляръ этого блага, этой псалтыри, потщаніемъ нашего боголюбиваго брата ⟨Ми⟩ха⟨ила⟩»[1]).

№ 48

Имп. Публ. Библ. 267. Помѣтка: «6583 года Синай 1075 год.» Три листа изъ Псалтыри (193×150; 130×110; по 16—19 строкъ):

л. 1[a—b] Οἱ δὲ πραεῖς...καὶ οὐκ ἀποτίσει· (пс. 36, 11-21)

л. 2[a] μὴ ἐγκαταλίπης με... ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου ὅτι σὺ ἐποίησας· (пс. 37, 22—38, 10)

л. 3[a—b] διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν... ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου κύριε ὅτι ἀγαθόν· (пс. 52, 2—53, 8)

№ 5 (44)

Имп. Публ. Библ. 268. Помѣтка: «1122 годъ по Р. Х. 6630 годъ Синай. Псалтырь». Одинъ листъ изъ Псалтыри (202×154; 152×110; по 20 строкъ):

л. 1[a—b] Διὰ τοῦτο εἰσήκουσέν... ταραχθήτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ (пс. 65, 19—67, 6)

№

Имп. Публ. Библ. 269. Помѣтка: «рисунки скопированы съ рисунковъ знаменитой Псалтири X. вѣка въ Парижѣ». Четыре миніатюры изъ Псалтыри XII вѣка (175×125; 135×85; по 18 строкъ):

л. 1[a] изображены: Βηθλεεμ и Η μελοδία (пастухъ, играющій на лирѣ, рядомъ, муза, внизу стадо);

л. 2[a] изображены Μωυσης, Ισραηλιται, Φαραω, ερημος;

[1]) Переводъ съ коптскаго принадлежитъ О. Э. Лемму.

л. 3[a] изображены Δαυϊδ съ голубемъ надъ головой, слѣва отъ него Προφητια, справа Σοφια.

л. 3[b] помѣтка рукой XVI вѣка: τὸ παρὸν ψαλτήριον ἔστι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ὄρους Σινὰ καὶ εἴ τις θέλει βουληθῇ ἐξῶσαι τοῦτο νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Σηνὰ καὶ Ῥαϊθοῦ ἀνερεθέντων καὶ τῆς κυρίας Ἐκατερήνοις ἔνε τοῦ χοροῦ.

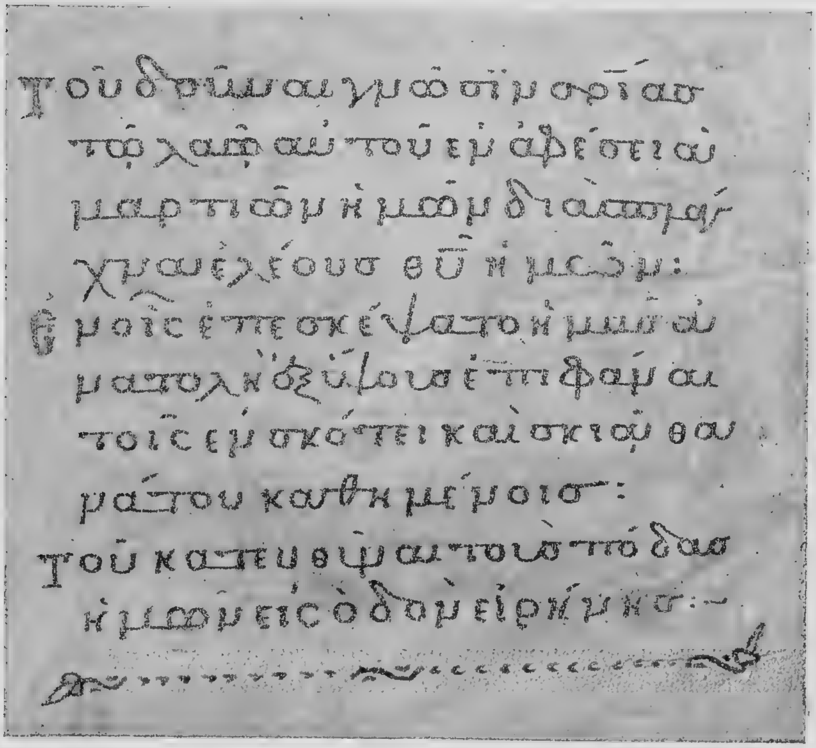
τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁ
μαρτιῶν ἡμῶν διὰ σπλάγ
χνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν:
ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀ
νατολὴ ἐξ ὕψους ἐπιφᾶναι
τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θα
νάτου καθημένοις:
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας
ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης:-

№ 9. Имп. Публ. Библ. 269.

внизу рукой XIII вѣка: τὸ παρὸν ψαλτήριον

л. 4 изображена Божія Матерь ($\overline{\text{МР}}$ $\overline{\text{ΘΥ}}$) съ Младенцемъ на колѣнахъ и свиткомъ въ рукѣ (μεγαλύνει ψυχη μου τον κυριον), а слѣва отъ Нея ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ, справа ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ

л. 4[b] 10 строкъ: Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ... ὁδὸν εἰρήνης:—(Луки 1, 77-79).

№ 10 (**55**)

Имп. Публ. Библ. 272. Помѣтка: «1344 год по Р. Х. Синай Псалтырь 6852 года» Одинъ листъ (175×124; 99×62 по 15 строкъ):

л. 1^{a-b} μὴ ἐλπίζετε ἐπ' ἀδικίαν... ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἀγαλλιάσομαι· ἐκολλήθη ἡ (пс. 61, 11—62, 9)

№ **38** (?)

Имп. Публ. Библ. 274. Одинъ листъ, кажется, изъ Псалтыри XIII—XIV вѣка (184×127), на которомъ только двѣ миніатюры (безъ текста):

1) на синемъ фонѣ изображенъ бой Давида съ Голіаѳомъ,

2) на золотомъ фонѣ изображены вверху слѣва Божія Матерь ($\overline{\text{МР}}$ $\overline{\Theta\Upsilon}$), подъ Нею фигура на колѣнахъ, а правая сторона вся занята фигурой въ царскомъ одѣяніи; эти двѣ фигуры и надписи къ нимъ совсѣмъ стерлись.

№

Имп. Публ. Библ. 281. Помѣтка: «Sinai». Три пергам. листа IX вѣка изъ Четвероевангелія греческаго съ арабск. переводомъ (333×267; греч. текстъ 248×140, арабск. текстъ 248×45; по 18 строкъ). Листъ 1-й хуже сохранился (276×217; 236×130).

л. 1^{a-b}

Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο...	(арабскій текстъ срѣзанъ и почти пропалъ)
Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον (Мѳ. 14 6-13).	فلما سمع يسوع انصرف من هنال فى سفينه الى بديه

л. 2^{a-b}

Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι εἶπον...	اجيبوالعاقلات قالوا

*

ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίη (Мθ. 25, 9-16) — الذي اخذ الخمس وزنات وفعل بها و صنع

л. 3^{a-b}

εἰς τὸ πῦρ τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ... — الى النار المعده لشيطان و ملائكته.

καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους (Мθ. 25, 41—26, 1) — فلما ان ابت يسوع كل هذا الكلام

№

Четвероевангеліе IX—X вѣка (210×163; 144×98; по 23 строки, въ два столбца):

a) Имп. Публ. Библ. 282. Одинъ листъ:

л. 1^{a-b} δουκαίους συνήχθησαν... ὑμῶν ὁ καθηγη (Мθ. 22, 34—23, 10)

Этотъ листъ принадлежитъ рукописи

b) Имп. Публ. Библ. 54, привезенной Тишендорфомъ (Notitia, 58—59), и мѣсто его между лл. 59 и 60.

c) Вторая половина рукописи Тишендорфомъ продана въ Оксфордъ Bodl. Misc. gr. 310.

№ 107 (**213**)

Имп. Публ. Библ. 283. Помѣтка: «6475 года. 967 года по Р. Х. Синай». Одинъ листъ изъ Евангелія-апракосъ (213×165; 150×105; по 19 строкъ) унціальнаго письма:

л. 1^{a-b} ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασαν... ἵνα σταυρωθῇ.

Εὐαγγέλιον ε'. κατὰ Ματθαῖον.

Τῷ καιρῷ ἰδὼν Ἰούδας . . . ἀγρὸς αἵματος ἕως τὴν σήμερον +

№ 192

Имп. Публ. Библ. 286. Помѣтка: «годъ неизвѣстенъ». Два листа изъ Четвероевангелія X вѣка (140×113; 94×75; по 18 строкъ):

Л. 1ª *Κανὼν γ' ἐν ῷ οἱ γ'* и рядомъ *Κανὼν δ' ἐν ῷ οἱ γ'*

№ 10. Имп. Публ. Библ. 286.

Л. 1ᵇ *Κανὼν ε' ἐν ῷ οἱ β'* и рядомъ *Κανὼν ε' ἐν ῷ οἱ β'*.

Л. 2ᵃ⁻ᵇ *Τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια.*

№ 108 (231)

Имп. Публ. Библ. 288. Помѣтка: «6541 года. Синай

При Михаилѣ и Зоѣ. 1033 года по Р. Х.» Одинъ листъ изъ Евангелія-апракосъ (262×206; 190×130; въ два столбца, по 25 строкъ):

л. 1[a—b] *Κυριακῇ γ' ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν:—*

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν ... λαὸν αὐτοῦ:—

σαββάτῳ δ' κατὰ Λουκᾶν:—

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι... αὐτοῦ ὑγιεῖς ὡς ἡ ἄλλη:—

κυριακῇ δ' ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν:—

Εἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων

№ 223

Имп. Публ. Библ. 289. Помѣтка: «1039 год. по Р. Х. 6547 год» Одинъ листъ изъ Евангелія-апракосъ (293×227; 219×155; по 24 строки):

л. 1[a—b] φῃ λέγει ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν:—

εὐαγγέλιον ι'. κατὰ Μάρκον:—

Τῷ καιρῷ... ποῦ τίθεται:—

εὐαγγέλιον ια'. κατὰ Ἰωάννην:—

Τῷ καιρῷ... ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν:—

εὐαγγέλιον ιβ'. κατὰ Ματθαῖον:—

Ὀψίας δὲ... ἐν μνημείῳ ὃ ἐλατόμη

Внизу на оборотѣ цифра тетради: ις'.

№ 74 (172)

Имп. Публ. Библ. 291. Помѣтка: «Синай 6575 год. при К. Дукѣ. 1067 годъ по Р. Х. Синай. При семъ картины». Три листа изъ Евангелія-апракосъ (213×155; 140×88; по 25 строкъ):

л. 1[a] таблица *Κανὼν ι' ἐν ᾧ Ἰωάννης ἰδίως*

л. 1[b] миніатюра: ΙΣ ΧΣ и мужская фигура съ надписью: Θεόδωρος πατρίκιος καὶ τεποτηρητὴς ὁ Γαβρᾶς δοῦλος Χριστοῦ

л. 2[a] миніатюра: Божія Матерь (ΜΗΡ ΘΥ) и женская

фигура съ надписью: Θεοτόκε βοήθει τῇ σῇ δούλῃ Ειρήνῃ τῇ Γαβράβα:—

л. 2b миніатюра, гдѣ пять медальоновъ: въ срединѣ ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ, вверху ὁ ἅγιος Πέτρος и ὁ ἅγιος Παῦλος, внизу ὁ ἅγιος Βαρθολομαῖος и ὁ ἅγιος Θωμᾶς

л. 3a—b τλς′ Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων... ἀλλά γε σὺμ πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύ (Луки 24, 1-21)

На оборотѣ внизу цифра тетради: κζ′.

№ 109 (**234**)

Имп. Публ. Библ. 297. Помѣтка: «Синай. $\frac{6627}{1119}$ года». Одинъ пергам. листъ (248×198; 185×137; по 25 строкъ) изъ Евангелія-апракосъ:

л. 1a—b ἀπεκρίθη Ἰησοῦς... ὁ Ἰησοῦς:—

Τῷ σαββάτῳ τῆς διακινησίμου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην·

Τῷ καιρῷ ... ἀληθής ἐστιν:— Δεῖ εἰδέναι· ὅτι τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντιπάσχα ἑωθινὸν α′ λέγεται:— Εὐαγγέλιον τῆς λειτουργίας: —

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην:—

Οὔσης ὀψίας... πάλιν· εἰρήνη ὁ

№ 77 (**169**)

Имп. Публ. Библ. 308. Помѣтка: «1247 г. по Р. Х. 6755 год. Синай». Одинъ листъ изъ Четвероевангелія:

л. 1a—b μετ᾽ αὐτῶν κατακείμενοι... ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ ὀχλούμενοι (Луки 5,29—6,18).

№ **168** (?)

Имп. Публ. Библ. 313. Помѣтка: «Син. XIII вѣка. Τετραευαγγ.» Одинъ листъ изъ Четвероевангелія съ изображеніемъ евангелиста Іоанна Богослова XIII вѣка (128×95; 75×60) безъ текста (л. 1b пустой)

№ 125 (**293**)

Имп. Публ. Библ. 318. Помѣтка: «6561 года. 1053 года

по Р. Х. Синай». Два листа изъ Апостола (225×163; 163×103; по 24 строки въ два столбца):

л. 1ª—2ᵇ ἀπὸ τῆς τιμῆς... ἀκούοντας ταῦτα.

ἀνάγνωσμα ιδ΄. τῷ σαββάτῳ τῆς β΄ ἑβδομάδος πράξεων:—

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἰσῆλθον οἱ ἀπόστολοι ὑπὸ τὸν ὄρθρον...

ἀνάγνωσμα ιε΄. πράξεων:—

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν· ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν· πρὸς τοὺς ἑβραίους· ὅτι

№ 73

Имп. Публ. Библ. 320. Помѣтка: «Изъ Апостола. Предисловіе Александр. діакона Евθалія (462 г.)». Пять листовъ изъ Новаго Завѣта XI—XII вѣка (153×124; 105×87; по 33 строки):

л. 1ª ἀγάπαις ὑμῶν, σπιλάδες συνευωχούμενοι...ἀμήν:— τέλος.

л. 1ᵇ—5ᵇ **Πρόλογος Παύλου ἀποστόλου προτασσόμενος τῆς βίβλου:—**

Τὸ φιλομαθὲς... δός μοι φήσει τὸν Λουκᾶν ἱστοροῦντα, Παύλου τὸ μαρ

№ 140 (**968**)

Изъ Евхологія 1426 года:

а) Имп. Публ. Библ. 323. Помѣтка: «1426 г. по Р. Х. 6934 год. Апостолъ. Синай». Одинъ листъ (220×140; 135×80; по 20 строкъ):

л. 1ª⁻ᵇ ἡμέρας ἐγείρομαι... κουστωδίας:·

Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρας μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀναγνωσμάτων Συναπτὴ τοῦ τρισαγίου. καὶ ὅσοι εἰς Χριστόν. Προκείμενον τοῦ ἀποστόλου ἦχος πλ. δ΄. πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησει. Ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ: πρὸς Ῥωμαίους·

Ἀδελφοί· ὅσοι ἐβαπτίσθημεν . . . ὃ δὲ ζῇ· ζῇ τῷ θεῷ

b) Имп. Публ. Библ. 348. Помѣтка: «1426 г. по Р. Х. Синай. Εὐχολόγιον 6934 писанъ іереемъ Росомъ». Одинъ листъ (218×128; 138×83; по 17 строкъ):

л. 1^a—b αὐτῷ, καὶ κρίσιν. . . πάτρός:—

πρὸς Κορινθίους α'

Ἀδελφοὶ ὁ πρῶτος. . . δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν· καὶ

№ 97 (8)

Изъ Паремейника унціальнаго письма X вѣка:

a) Имп. Публ. Библ. 324. Одинъ неполный листъ (нижняя половина) (215×207; 145×138; въ два столбца):

л. 1^a

ст. лѣвый 14 строкъ	ст. правый 13 строкъ.
ριζε δικαι[ ] καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι· ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου. . . πολὺν ζήσεις χρόνον καὶ προστεθήσεται	*ἀνάγνωσμα* [ ] *τῆς ἐξώδου τω ἀνάγνωσμα:—* *Ἐξῆρεν Μωσῆς. . .* Υἱὲ μὴ ὀλιγώρη. . . ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος

л. 1^b

ст. лѣвый 13 строкъ	ст. правый 14 строкъ
[ ] ευρε σοφίαν καὶ θνητὸς ὃς οἶδεν φρόνησιν . . . αὐτὴ οὐδὲν πονηρὸν	[ ]υ δὲ τιμὴν οὐκ ἄξιον αὐτ εστιν μῆκος . . . ἐπὶ γλώσσης φορεῖ

b) Имп. Публ. Библ. 52. Четыре листа оттуда же, привезенные Тишендорфомъ (286×210; 205×140; по 18 строкъ):

л. 1^a του σου χεῖρας ἐξέτινας ἐπισυνάγων πάντα τὰ ἔθνη κράζοντα κύριε δόξα.

προκείμενον α' ψαλμὸς οζ' πλ. β'.

Αὐτός ἐστιν οἰκτίρμον καὶ ἱλάσεται ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. . .

c) Berolin. graec. fol. 30. Оттуда же, судя по описанію у *C. de Boor*, Verzeichniss der griech. Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II 139 (подъ № 268), шесть пергам. листовъ унціальнаго письма X (?) вѣка (277×203; въ два столбца, по 17 строкъ, съ красными иниціалами и заглавіями), содержащіе чтенія изъ Ветхаго Завѣта.

л. 1ᵃ начин. Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἀναγνωσμάτων τοῦ χρόνου ὅλου· μὴν σεπτέμβριος α΄. ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου, καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου. ἀνάγνωσμα α΄. Σοφία Σολομῶντος

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ...

л. 6ᵃ⁻ᵇ ἀνάγνωσμα γ΄. Παροιμιῶν τὸ ἀνάγνωσμα.

Ἡ σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον... δίδου (Притчи 9, 1-9)

№ 356 (**319**)

Имп. Публ. Библ. 327. Помѣтка: «1048 года по Р. Х. Синай 6556 года. Изъ Діонисія Ареопаг. писано при Михаилѣ игуменѣ монаст. Студ.» Одинъ листъ (290×220; 240×173; текстъ Діонисія 146×110 по 20 строкъ):

л. 1ᵃ⁻ᵇ τὸ δὲ, καὶ εἰς τὰς θείας... εἰ δὲ τὰς ἀπεμφαινούσας εἰκονογραφίας αἰτιάσοιτό τις· αἰδεῖσθαι λέγων ἀνατεθέναι τα

№ 360 (**342**)

Имп. Публ. Библ. 330. Помѣтка: «6507 года Синай. Изъ Григорія Богослова. 999 годъ по Р. Х.» На самомъ дѣлѣ рукопись 1051 года. Одинъ листъ (290×233; 205×143; по 25 строкъ):

л. 1ᵃ⁻ᵇ ἀλλὰ Ναύατος οὐκ ἐδέξατό φησι τοὺς ἐν τῷ διωγμῷ... ἀμήν· εἰς τὰ ἅγια φῶτα. +

Внизу на л. 1ᵃ цифра тетради: ιθ΄

№ 361 (**347**)

Имп. Публ. Библ. 335. Помѣтка: «Григорія Богосл. XIII в. Синай». Рукой XVII в.: φυλλ. α'. Одинъ листъ:

л. 1^a–b^ ***Λόγος με'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον παραινετικός:—***

Παρθένε . . . ἵνα συνεισελθοῦσαι, τὸ κάλλος τοῦ νυμφῶνος

№ 384 (**375**)

Имп. Публ. Библ. 343. Помѣтка: «Ἔτους ϛυα'. Конецъ слова: κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι λόγος κα'. Синайск. подворье въ Кипрѣ» Отрывокъ листа изъ конца слова Іоанна Златоустаго 893 года (343×255; 272×160; въ два столбца по 32 строки):

л. 1^a^ το φθέγξαι τὸ ῥῆμα πρότερον· ἀποτάσσομαι . . . ἀμήν:—

л. 1^b^ пустой.

№ 159 (**595**)

Имп. Публ. Библ. 350. Помѣтка: 6557 Μηναία διὰ χειρὸς Φωτίου α. συγγεν. Νικολάου μοναχοῦ». Одинъ листъ изъ Минеи служебной 1049 года (264×194; 185×140; по 30 строкъ):

л. 1^a–b^ ὁ κατ' ἀξίαν νέμων τὰ ἔπαθλα. . . ἀνεκλάλητον:— ***Κανὼν εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Θεόδοτον ἐπίσκοπον Κυρινίας.***

. . . .

ᾠδὴ ζ'. Ἐν τῇ καμίνῳ ἀβρααμιαῖοι παῖδες:—

Τῇ θεία πάτερ πυρακτωθεῖς ἀγάπῃ τοῦ παντοῦργοῦ· κλίνῃ πυρωθείσῃ ὅλως ἀνακλιθεῖς. ἀκατάφλεκτος διέμεινας. . . ἐκδημῶν τομῆς καὶ καύσεως. σὺ οὐκ ἐφρόντισας ἀνέσθη

№ **738**

Имп. Публ. Библ. 356. Помѣтка: «Тріодь. года нѣтъ. Си-

най». Два листа изъ Тріоди постной XII вѣка (167×121; 122×70; по 24 строки въ два столбца)

л. 1ª οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι κοινωνοὶ κλεπτῶν. . .

л. 2ᵇ оконч.: . . .

γενέσεως τὸ ἀνάγνωσμα.

Εἶπεν ὁ θεὸς γεννηθήτωσαν φωστῆρες. . . καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ ἡμέρα πέμπτη:

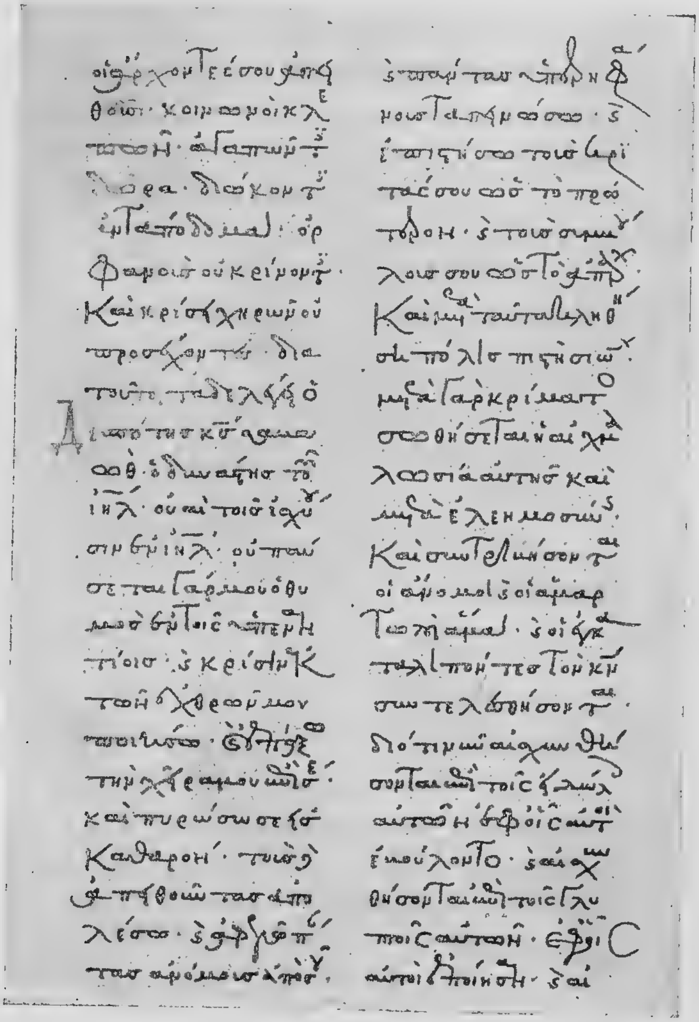

№ 11. Имп. Публ. Библ. 356.

№ 220

Имп. Публ. Библ. 357. Помѣтка: «Тріодь постная. Синай. Года нѣтъ. Есть стихиры безъ нотъ». Одинъ листъ (227×182; 150×104, по 12 строкъ):

л. 1[a—b] ταφω κειμενην . . . δοξα σοι:—

ἦχος πλ. α'

Σε τον αναβαλλομενον . . . πως σε κηδευσω θεε μου· η πως συνδοσιν

Внизу л. 1[b] цифра тетради: ιθ'.

№ 273 (**1218**)

Имп. Публ. Библ. 360. Помѣтка: «$\frac{6585}{1177}$ года при цар. Мануилѣ и Маріи». Одинъ листъ изъ Стихираря 1177 года (227×283; 220×161; по 19 строкъ):

л. 1[a—b] συνεκρεμματο μοι· επι του ξυλου . . . πυλας χαλκας συνετριψας· καὶ μοχλους συνεθλασας

№ 272 (**1214**)

Имп. Публ. Библ. 362. Помѣтка: «$\frac{6507}{999}$ στιχηραρ. παρὰ Στεφάνου δομεστίκου. Синай» Одинъ листъ изъ Стихираря 1052 [1]) года (220×170; 168×123; по 22 строки).

На л. 1[a] вверху есть арабская помѣтка:

كانون الاول عيد القديسه بربارة т. е. «мѣсяцъ декабрь. Праздникъ св. Варвары».

л. 1[a—b] *Μηνὶ δεκεμβρίῳ δ'. τῆς ἁγίας μάρτυρος Βαρβάρας ἦχος α'.*

Της γεηρας τροφης . . . οπως ἵλεως γενησεται ημιν εν τη ημερα της κρισεως:—

---

[1]) Sinait. **1214** *Антонинъ* датируетъ XI вѣкомъ, *Гардтгаузенъ* —XII вѣкомъ. Такъ какъ указываемые *Гардтгаузеномъ* форматъ (220×180) и *Антониномъ* число строкъ (22) и вѣкъ (XI) совпадаютъ съ Имп. Публ. Библ. 362, и такъ какъ *Порфирій*, повидимому, лишь невѣрно прочелъ пропавшую, можетъ быть, теперь дату (вмѣсто ͵ςφξ', онъ прочелъ ͵ςφζ', какъ и въ Sinait. **342**), то предлагаемое отожествленіе Имп. Публ. Библ 362 съ Sinait. **1214** болѣе чѣмъ вѣроятно.

№ 282 (**1219**)

Имп. Публ. Библ. 363. Помѣтка: «Синай года нѣтъ. Στιχηράριον». Одинъ листъ изъ Тріоди постной (310×235; 218×170; по 23 строки):

л. 1ᵃ⁻ᵇ τας ψυχας ημων:—

. . . .

μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον ἦχος α'.

Ποταμοὶ θεολογίας. . . . τὰς ψυχας ἡμων:—

№ 275 (**1221**)

Имп. Публ. Библ. 366. Помѣтка: «Στιχεράριον του Μανουηλ Χαλκεοπ. $\frac{6829}{1321}$ года. Синай». Одинъ листъ изъ Стихираря 1321 года (235×170; 164×105; по 18 строкъ):

л. ᵃ⁻ᵇ Προδρομε του σωτηρος. . . ελεηθηναι τας ψυχας ημων:—

μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου:—

Ως στεφανον υπερλαμπρον. . . και σωτηρια ημων:—

Ἀρχὴ τῆς τεσσαρακοστῆς:

Μὴ προσευξομεθα φαρισσαϊκως . . . στηριξον με Χριστε ο θεος

№ **1220**

Имп. Публ. Библ. 367. Помѣтка: «XIII αἰῶνος. Син. Παλίμψηστος = εὐαγγελίων ἐκλογή» Восемь листовъ изъ Стихираря XIII вѣка (255×188; 191×140; по 19 строкъ; палимпсестъ):

л. 1ᵃ начин.: προσηλωθεις πως καὶ εθνηξας σαρκι. . . εὐφρανθωμεν εν αυτη: +

ἀρχὴ τοῦ δ' ἤχου. τῷ σαββάτῳ ἑσπέρας:—

Δευτε ανυμνησωμεν λαοι. . .

л. 8ᵇ кончается: . . . η ως νεκρον παραστησατε η ως θεον προσκυνησατε συν ημιν μελωδουντες·

Внизу л. 1ᵃ и л. 8ᵇ есть цифра тетради: λγ'.

326

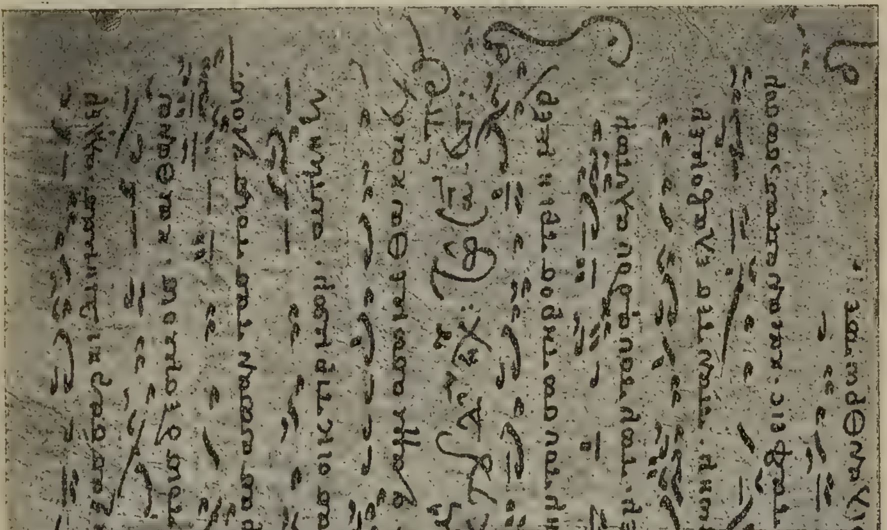

№ 12. Имп. Публ. Библ. 367.

№ 308 (**1256**)

Имп. Публ. Библ. 371. Помѣтка: «6817 г. 1309 г. Синай. Писаніе Ирины, дочери Θеодора каллиграфа». Одинъ листъ изъ Стихираря 1309 года:

л. 1^a–b^ το το παραδοξον καὶ το μεγα μηστηριον. . . γαλυνομεν:—

ἀρχὴ τοῦ δ' ἤχου: ᾠδὴ α' ἦχος δ'.

Θαλασσης το ἐρυθραιον πελαγος. . . ετροπωσατο:—

ᾠδὴ γ' Ευφραινεται επι σοι η εκκλησια. . .

δ' καταφυγη καὶ στερεωμα:—

№ 425 (**448**)

Имп. Публ. Библ. 381. Помѣтка: «Синай 6512 года. 1004 года по Р. Х. Житія святыхъ». Одинъ листъ изъ Изреченій свв. отцовъ 1004 года (325×227; 230×178; по 29 строкъ), приходящійся въ р-си между лл. 335 и 336:

л. 1^a–b^ καὶ πολλὰ παρεκάλεσα. . . πατέρων:—

ὅτι δεινὴ ἡ καταλαλιὰ καὶ χαλεπὴ πάνυ καὶ ἄξιον διηγήσεως τὸ κεφάλαιον.

Ὁ θαυμαστὸς Ἰωάννης. . .

Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς:—

Ἔλεγεν περί τινος ἀδελφοῦ. . . ἀπήγγειλεν αὐτοῖς λέγων· συγχωρήσατέ μου πατέρες· ὅτι ἀ

№ **130**

Имп. Публ. Библ. 390. Помѣтка: «6711 года. 1203 г. по Р. Х. Синай». Одинъ листъ изъ Псалтыри (170×128; 118×80; по 15 строкъ):

л. 1^a^—2^a^ α τοῦ ὑψίστου. . . καὶ ἐπακούσομαι αὐτοῦ: (пс. 90, 1-15)

№ 8 (**94**)

Имп. Публ. Библ. 391. Помѣтка: «1294 г. по Р. Х. 6802 на Синаѣ писано Евксеномъ при епископѣ Арсеніи». Одинъ листъ изъ Псалтыри:

л. 1[a—b] Καθ' ὅσον ἀπέχουσιν... Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑ (пс. 102,12—103,3)

№ 76 (**201**)

Имп. Публ. Библ. 396. Помѣтка: «6758 или 6757 ἰνδικτ. α'. 1250 года по Р. Х. писано Іаковомъ монахомъ». Одинъ листъ изъ Четвероевангелія 1243 года (258×175; 190×120; по 25 строкъ):

л. 1[a—b] σεν, ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός... οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ῥαββὶ ὃ λέγεται ἑρμηνευό

Вверху л. 1[a] цифра тетради: ις.

№ 215 (**754**)

Имп. Публ. Библ. 405. Помѣтка: «6685 года διὰ χειρὸς Συμεών. Есть приписъ: ἐτουτο το βιβλιον εγραφην δια χειρος εμοῦ Γερμανου αρχιεπισκόπου Σινα καὶ ετεθη εἰς το μετοχίον τοῦ ἁγ. Ἰω̃ Κλιμακος. 1177 год по Р. Х.» Одинъ листъ изъ Тріоди постной:

л. 1[a—b] δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον... ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸ Κύριον:— ἀλληλούια ἦχος δ' πα': Τὰ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα:

εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην:

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα...

Ἰησοῦς ἐστιν, ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ +

№ 372 (**363**)

Имп. Публ. Библ. 413. Помѣтка: «Синай. Шестодневъ Іω. Златоуст. 6842 года. 1335 год. по Р. Х.» Одинъ листъ (383×265; 273×203; по 37 строкъ):

л. 1[a—b] λόγος ξδ' цѣликомъ.

№ 383 (**380**)

Имп. Публ. Библ. 414. Помѣтки: «Слова Іω Златоуст. Синай. 6341 года или 833 года по Р. Х.» и другая: «Си-

най. Слова Іω Златоуст. ἐδωρήθη 6341 год. Смотр. промасл. бумагу». Два листа (250×170; 169×126; по 22 строки):

л. 1ᵃ⁻ᵇ (вверху цифра тетради: ΙΓ·) κάλεσα καὶ εἶπεν· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται . . . ἐν λύστροις οὐ μόνον ἦσαν ἐκπεπληγμένοι, ἀλλὰ καὶ ταύρους στεφανώσαντες ἤνεγκαν καὶ θῦσαι ἐπεχεί

л. 2ᵃ⁻ᵇ (вверху цифра тетради: μ·) καὶ νῦν τὰ καθ' ἡμᾶς ἅπαντα ἀοράτῳ τινι δυνάμει . . . ἐνταῦθα δὲ γυμνὸν τὸ σόν ἐστι τὸ τρόπαιον· καὶ οὐδένα ἔχεις τὸ μεριζόμε

№ 973

Имп. Публ. Библ. 418. Помѣтка: «6661 ἰνδ. α' 1153 год. по Р. Х. Авксентіемъ пресв. и іеромон.» Одинъ листъ изъ литургіи св. Іоанна Златоустаго (167×120; 118×88; по 26 строкъ):

л. 1ᵃ⁻ᵇ κραγῶτα καὶ λέγοντα· ὁ λαός· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος:—

. . . .

ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει ἀναπαυσαμένων· πατέρων πατριαρχῶν· προφητῶν· αποστόλων· κηρύκων· εὐαγγελιστῶν· μαρ

№ 1101

Имп. Публ. Библ. 426. Помѣтка: «6820 ἰνδικτ. ι'. Синай. 1312 г. по Р. Х.» Одинъ листъ изъ Типика св. Саввы (172×130; 133×85; по 20 строкъ):

л. 1ᵃ⁻ᵇ στίχος καὶ ἡ ἀκολουθία κατὰ τάξιν· ἀπολυτικόν· ἦχος δ'. κατεπλάγη Ἰωσηφ. Ἱερωσύνης στολισμὸν... ς'. Ἡ μνήμη τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Κολασσαῖς... εἰσῆλθεν Μωυσῆς εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ: κατὰ τοῦτο τοῦ εὐαγγελισμοῦ

№ 319 (**1627**)

Имп. Публ. Библ. 428. Помѣтка: «Μηναῖον Ἰούλιος· λα'. Σινᾶ 6869=1361 г.» Одинъ листъ (274×203; 200×128; по 30 строкъ):

л. 1[a] τελοῦμεν ἐκ γῆς μετάστασιν...καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν:—

л. 1[b] пустой.

№ 274 (**1231**)

Имп. Публ. Библ. 439. Помѣтка: «Στιχηραριον 6744 года пис. Неоф. іеромон. $\frac{6744}{1236}$». Два листа (337×242; 265×180, по 23 строки):

л. 1[a] ας παρα Χριστου τας κλης εκκεχειριστω ο δε τω ξειφει αποτμηθεις...

л. 2[b] Τω τριτον της ερωτησεως το πετρε φιλεις με το τριτον της αρνησεως ο Χριστος διορθωσατο· διο καὶ προς τον κρυφιογνωστην ο Σ ι μ ω ν κυριε πάντα γινώσκεις

№ 277 (**1229**)

Имп. Публ. Библ. 440. Помѣтка: «Θ е о л и п т а $\frac{6882}{1374}$ год.»

Вверху на л. 1[a] есть помѣтка: خزيران ...ت (?) т. е. «мѣсяцъ хазиранъ» (= іюнь). Одинъ листъ изъ Стихираря (281×187; 213×140; по 27 строкъ):

л. 1[a—b] ἐν γαρ τω κιωνι εφευρες ουρανιον υψωσιν. . . σωθηναι τας ψυχας ημων:

μὴν ἰούνιος ἔχει ἡμέρας λ': ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας ιε'· καὶ ἡ νὺξ ὥρας θ': εἰς τὴν η'· τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου:

πλ. α'. Σημερον ανετειλεν... Αστηρ ανετειλεν ευσεβειας απο δυσμων ηλιου του φαινομενου· ο μεγας.

№ 309 (**1586**)

Имп. Публ. Библ. 441. Помѣтка: «Спи. 6841 года. Стихирарь». Одинъ листъ (242×155; 180×110; по 20 строкъ):

л. 1[a—b] Δευτε λαοι προσκυνησωμεν τον εκ νεκρων αναστατα... ο φωτισας τον κοσμον τη τριημερω αναστάσει σου εξελου τον λαον σου εκ χειρος των εχθρων σου φιλανθρωπε:—

№ **904**

Имп. Публ. Библ. 449. Помѣтка: «1211 г. по Р. Х. 6719 года писано Іоанномъ пресвитеромъ. Синай». Одинъ листъ изъ Часослова (205×140; 138×87; по 13 строкъ):

л. 1[a—b] παντοκράτωρ κύριε καταπεμψον τὸ ἔλεός σου...
... ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων ἐρρύσατό με· προσέλθετε πρὸς

№ **817**

Имп. Публ. Библ. 450. Помѣтка: «1258 год. по Р. Х. 6766 год. Діакон. Арсеніемъ. Синай». Одинъ листъ (220×140; 167×105 по 20 строкъ):

л. 1[a—b] τῶν ἀποστόλων· τὰ ἔθνη ποιμάναντα· ἐν ἀληθείᾳ...οὐ γὰρ τῆς γνώσεως καρπὸς· θανατηφόρος τοῖς βροτοῖς· ἐκ σοῦ ἀνεβλάστησεν·

№ **927**

Имп. Публ. Библ. 451. Помѣтка: «1285 г. по Р. Х. 6793 год. на Синаѣ писана». Одинъ листъ изъ Октоиха (211×128; 151×90; по 21 строкѣ):

л. 1[a—b] σατε. καὶ θεῷ ἐλατρεύσατε· ὅθεν λάμπεται· ταῖς τῶν θαυμάτων...

Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε' κονδάκιον τοῦ ἁγίου μάρτυρος

№ 440 (**945**)

Имп. Публ. Библ. 466. Помѣтка: «1533 год.». Четыре листа изъ сборника Фикары 1533 года (200×140; 140×90; по 23 строки):

л. 1[a] изображеніе: ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Θηκαρᾶς
л. 2[a] изображеніе: ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος
л. 3[a] посрединѣ только "ΑΓΙ "ΑΓΙ "ΑΓΙ
ΟC ΟC ΟC
л. 3[b] изображенія: ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Ἡγιασμένος и ἄγγελος Κυρίου
л. 4[a] Ἀκηκοὼς ποτὲ Θεόδωρος ὁ Ἡγιασμένος παρά τινων ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπιδημησάντων ... οὐκ ἔστι γὰρ ἐν πάσῃ τῇ κτίσει ὑπόδειγμα· ὁ δύνατε παραστῆσαι τὸν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα.
л. 4[b] Ὁμολογῶ τὸν Χριστὸν θεὸν τέλειον ... ἀχώριστος ἡ τριάς, ἀμέριστος ἡ τριάς.

№

Имп. Публ. Библ. 480. Помѣтка: «Ранѣе 1612 года писано» Десять листовъ изъ сборника XVI—XVII вѣка (205×145; 143×83; по 19 строкъ):

л. 1[a]—4[b] окончаніе

Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Εἰρήνη. ἡ αὐτὴ σύνοδος ἠθέλησεν καὶ τοὺς Λατίνους καθ'ὑποβάλαι τῷ ἀναθέματι... ὧν ἡ παροῦσα διήγησις

(рукой Порфирія дописанъ конецъ:
σκεπᾶσαι καὶ διατηρῆσαι ἡμᾶς ἀτρώτους ἐν τῇ καλῇ ὁμολογίᾳ τῶν ἀποστόλων καὶ πατέρων ἡμῶν· ὅτι αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.)

л. 5[a—b] ***Τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως κῦρ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.***

θεσπίζομεν τοίνυν, τὸ ἅγιον ὄρος εἶναι ἐλεύθερον ... ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἀγανάκτησιν· εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς θείας καὶ βασιλικῆς χειρὸς μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος ιγ'.

ἕτερον πατριαρχικὸν ἐπὶ συνόδου.

δικαιοῖ δὲ καὶ οἱ ἱερὰ τῶν ἀρχιερέων σύνοδος παρ' οὐδενὸς τῶν ἀρχιερέων τοὺς Ἁγιορείτας ἄρχεσθαι... ὡς ὁ μέγας ἐκεῖνος λογοθέτης ὁ Ἀκροπολίτης χρονικὴν ἱστορίαν γράφων, ἀρξά-

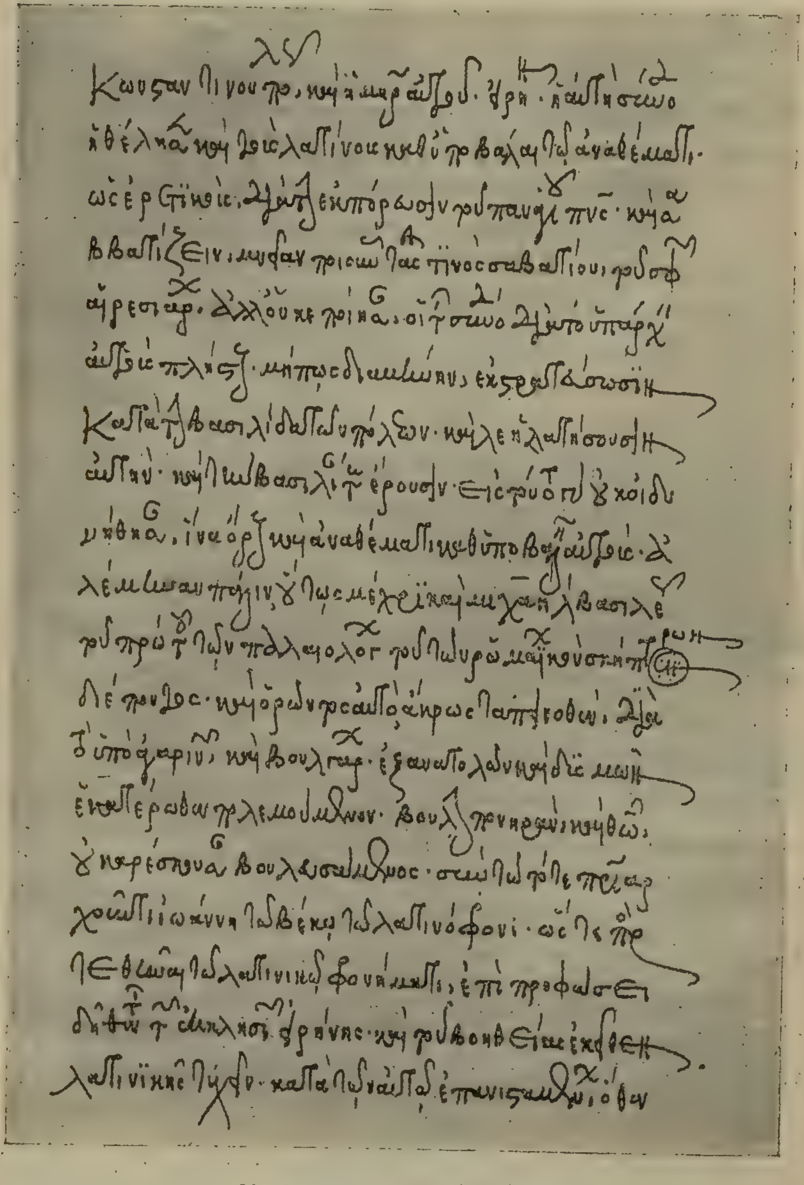

№ 13. Имп. Публ. Библ. 480.

μενος τὴν ὑπόθεσιν ἀπὸ τῆς Λατίνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἁλώσεως, ἀψευδῶς δι' ἐγγράφων παραδέδωκε:—

Л. 5^b—6^b *Ἀναφορὰ τῶν εὐτελῶν μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους πρὸς τὸν ἀοίδιμον βασιλέα κύριν Ἀ λ έ ξ ι ο ν.*

Л. 6^b—7^a *Πιττάκιον βασιλικὸν πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον.*

Л. 7^{a-b} *Πιττάκιον πατριαρχικὸν πρὸς τὸν βασιλέα κύριν Ἀ λ έ ξ ι ο ν.*

Л. 7^b—8^a *Πιττάκιον βασιλικὸν πρὸς τοὺς Ἁγιωρείτας περὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν Σαρακηνῶν.*

Л. 8^a *Ἕτερον πιττάκιον βασιλικὸν τοῦ αὐτοῦ κῦρ Ἀ λ ε ξ ί ο υ τ ο ῦ Κ ο μ ν η ν ο ῦ.*

Л. 8^{a-b} *Λύσις τοῦ ἀειμνήστου ἁγίου βασιλέως κυροῦ Ἀ λ ε ξ ί ο υ ἐπεὶ ὑπομνήσει τοῦ πρώτου κυροῦ Γ α β ρ ι ή λ.*

Текстъ лл. 5^a—8^b изд. *Порфирій*, Исторія Аѳона, ч. III отд. 1, стр. 358—362, 366, 370—371 не по этой р-си.

Л. 9^a—10^a *Ὁρισμὸς τοῦ βασιλέως Ἰ ο υ σ τ ι ν ι α ν ο ῦ ἣν ἐποίησεν διὰ τὸ θεοβάδιστον ὄρος Σινᾶ.*

> Εἰ δὲ καὶ. . . ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου, κατὰ μῆνα ἰούλλιον, ἰνδικτιῶνος ιδ'. εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς θείας καὶ βασιλικῆς χειρός:—

списанъ у Порфирія (Имп. Акад. Наукъ № 90 стр. 15—16).

Л. 10^b пустой.

№ 291 (**1252**)

Имп. Публ. Библ. 493. Помѣтка: «Ψαλτ. ηχηματάριον» Одинъ листъ (280×200; 180×120, по 16 строкъ):

Л. 1^a *Ἀρχὴ τῶν κρατημάτων τοῦ βαρεως ἤχου ποιηθέντων παρὰ διαφόρων ποιητῶν. Ἰ ω ά ν ν ο υ τοῦ μακαριωτάτου καὶ μαΐστορος τ ο ῦ Κ ο υ κ ο υ ζ έ λ ι.* (in m. β')

№ 302

Имп. Публ. Библ. 495. Помѣтка: «Стихирарь Н е о ф и т а іеромонаха въ Дамаскѣ. Синай. Годъ не извѣстенъ». Четыре листа (248×160; 177×115; около 16 строкъ на страницѣ):

л. 1^{a} пустой; л. 1^{b} начин.: ἐρώτησις:· Πόσι τόνοι· καὶ τί, τόνος· καὶ...

л. 4^{a-b} оканч.: *νηχίσματα τῶν ὀκτὼ ἤχων·*

№

Имп. Публ. Библ. 497. Помѣтки на л. 1^{a} двѣ: вверху ב, внизу: «Син. Ιρμολογ. Года нѣтъ». Шесть листовъ бумажн. XIII—XIV вѣка (247×180; 165×130; по 32 строки, въ два столбца, причемъ находящійся въ правомъ арабскій переводъ не всегда написанъ):

л. 1^{a}

Ἀρχὴ τῶν σημαδίων τῆς παπαδικῆς τέχνης ψαλλόμενα κατ' ἦχον. ἀρχὴν μέσον τε καὶ τέλος· σὺ τίμα πάντων τὸν ἀνιόντων καὶ κατιόντων· τὸ ἶσον εὐμελέστατον· διὰ τοῦ ἴσου· χωρὶς γὰρ ἴσου οὐ κατορθοῦτε φωνί·

بدو العلايم لدماسقه يصلى كل
قطعه على لحنها اول والنصف والنام
هانى اساسى كل العلايم التطليع والتنزيل
المستد الصحيح وحتى يستقيم وغير المستقيم
ما يصح ❋

л. 6^{b} оканчив.:

+ *ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν ἐνιχισμάτων:*

Λαα εα εεεααεαεε

№ 312 (**1469**)

Имп. Публ. Библ. 500. Изъ Нотнаго Обихода 1689 года четыре листа (216×160; 150×90; по 16 строкъ):

л. 1^{a} таблица *Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Πλουσιαδηνοῦ ἡ σοφωτάτη παραλλαγή*

л. 2^{a} другая таблица *κῦρ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Πηλουσιαδινοῦ*

л. 3^{a-b} окончаніе Херувимской:

ὡς των βασιλεχεα των ολων υποδεξομενοι ταις αγγελικαις αορατως δορυφορούμενον ταξεσιν αλληλουια αλληλουια αλληλουια:----

Κοσμᾶ ἱερομονάχου τοῦ Μακεδῶνος καὶ δομεστίκου τῶν Ἰβήρων

Οι τα χερουβιμ. . . αλληλουια:—

л. 4[a—b] ***Ἀρχὴ τοῦ β-ου ἤχου· κῦρ Παγκρατίου ἱερομονάχου, καὶ Ἰβερήτου δομεστίκου***

Οι τα χερουβιμ. . . αλληλουια:—

л. 4[b] ***Κῦρ Γεωργίου τοῦ Ραιδεστινοῦ.***

Οι τα χερουβιμ. . . ως τον βασιλέα τον ο

№

Изъ Евангелія-апракосъ

a) Проф. А. А. Дмитріевскаго (въ С.-Петербургѣ) обрывокъ пергам. листа унціальнаго письма VIII—IX вѣка (290×175; 207×160; по 12 строкъ):

л. 1[a] τὴν ὁδόν, καὶ οἱ προάγοντές καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες .. μετὰ τῶν δώδεκα:— (Марка 11, 9-11).

л. 1[b] [ ] *Λουκαν κεφάλαιον σλβ'.*

Καὶ ἐγένετο. . . ὑμας ἐρω (Луки 19, 29-31)

Внизу грузинская приписка, принадлежащая, по мнѣнію акад. Н. Я. Марра, времени около XII вѣка и гласящая:

აღვიდეს უკდაუსა მას ცხ~ორებასა და მიუხარიან ს~ულთა ჩ~ნთა თჳს:— განგებაი წ~ისა სეკდე[მბერ]სა: თ~:

т. е.: «внидутъ въ жизнь вѣчную и возрадуются о душахъ нашихъ:— служба святого [сентября?] 9:—

b) Имп. Общ. Любит. Др. Письм.[1]) oct. CLII (инвент. 1925). Отрывки двухъ пергам. листовъ изъ Евангелія-апракосъ унціальнаго письма VIII—IX вѣка (одинъ листъ: 215×195; 215×165; 12 строкъ; другой листъ: 215×197; 215×175; 11 строкъ):

л. 1[a—b] μηται εν τη κεφαλη [σου] ομοσης οτι ου. . .τον εχθρον σου (Матѳ. 5, 36-43)

---

[1]) Отрывки изъ Синайскихъ рукописей, принадлежащіе Обществу, привезены (кромѣ oct. CLVI) акад. Н. П. Кондаковымъ и описаны *Х. М. Лопаревымъ*, Описаніе рукописей Имп. О. Л. Др. П., ч. III (СПБ. 1899) 173—174.

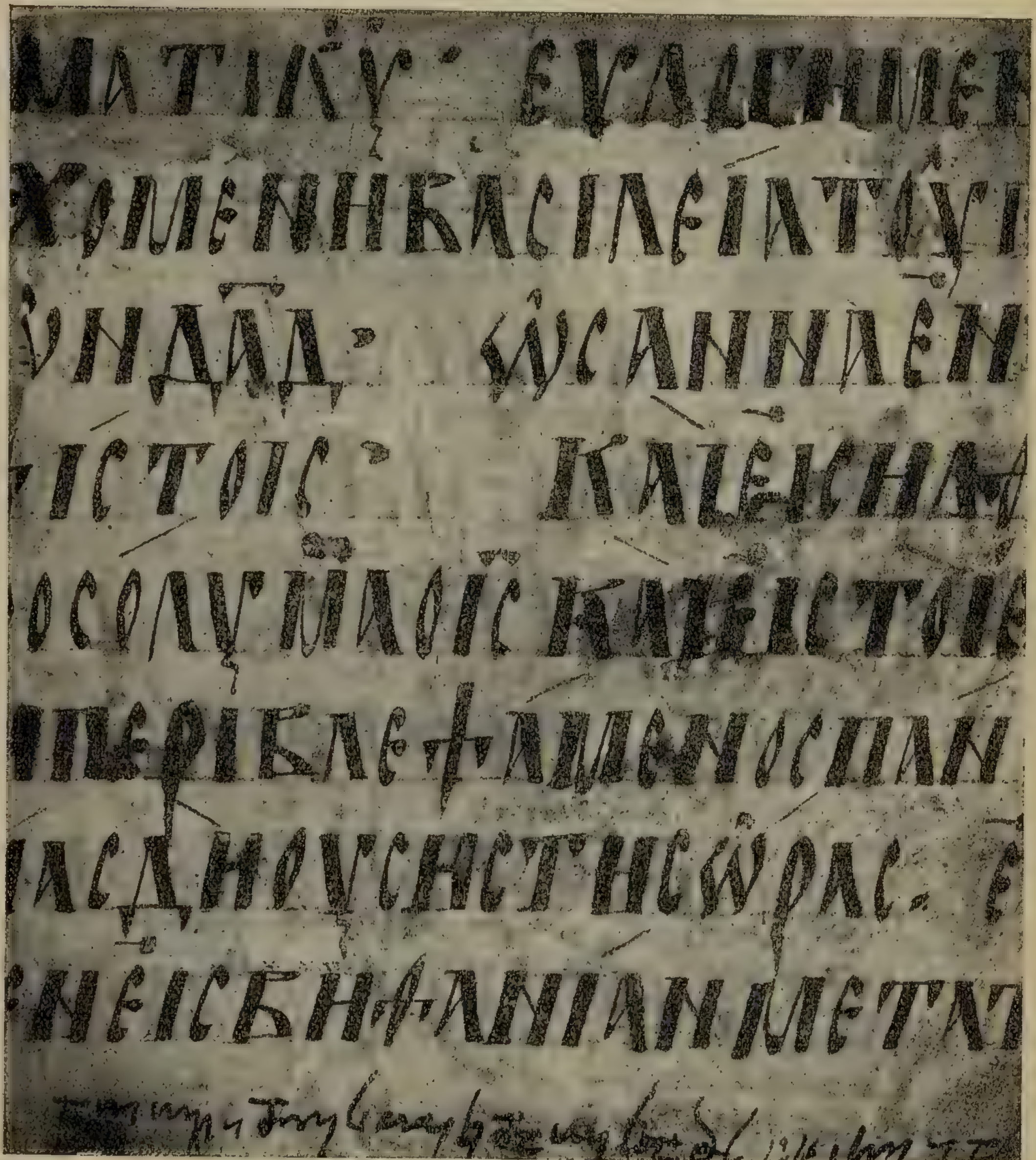

№ 14. Обрывокъ А. А. Дмитріевскаго.

Л. 2^{a-b} ου δυναμαι αναστας δουναι . . . αιτουσιν αυτων:—

[*Τῇ*] *κυριακῃ τω*[*ν*] *ἁγιω*[*ν*] *νιστ*[*ειῶν*] *κατα Ματθαιον.*

Προσέχετε την ἐλεημοσυνην (Матѳ. 6, 1)

№

Проф. А. А. Дмитріевскаго (въ С.-Петербургѣ) обрывокъ одного пергам. листа унціальнаго письма IX вѣка (227×130; 186×118; въ два столбца по 29 строкъ) со славянск. помѣткой: Тлъкованїє заповедеи г҃нихъ.

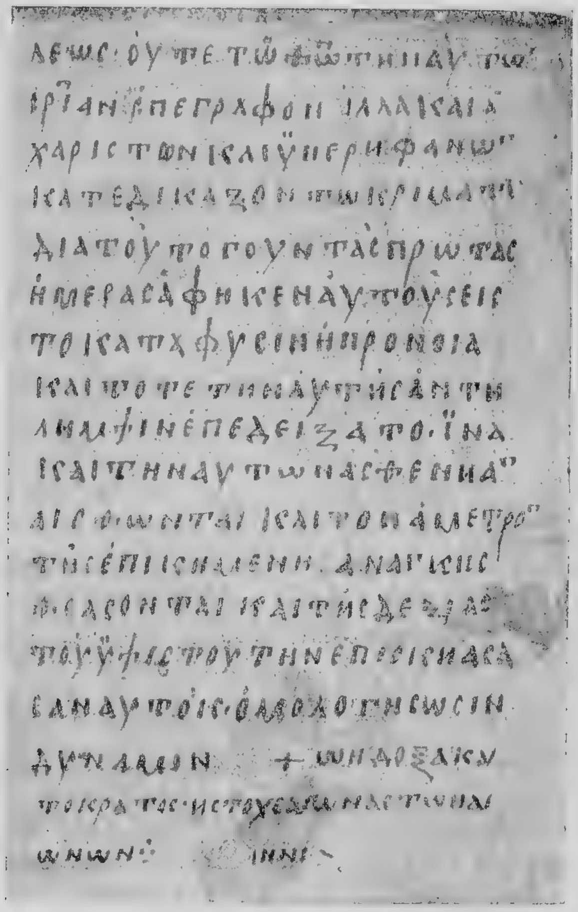

№ 15. Обрывокъ А. А. Дмитріевскаго.

л. 1^a–b ρισεσθαι· δια τουτω χαρι[ ] ἡμᾶς αὐτῷ δέσποτα Χριστέ. καὶ τὸ ἅπαξ τοῦτο ἵνα τῇ θεουργικῃ καὶ παρ' ἀνθρώποις ἀδυνάτου σωτηρίας τυχόντες ὁμοθυμαδὸν συνστάντες ἐν τῷ ναῷ. . . ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων: ἀμήν:—

Затѣмъ полустершаяся позднѣйшая помѣтка:

+ κε η + καὶ βοηθι τ[ ] Β α ρ θ ο λ ω μ ε ω [ ] καὶ ἁμαρτωλῶ.

№ 210

Проф. А. А. Дмитріевскаго (въ С.-Петербургѣ) четыре листа пергам. унціальнаго письма IX вѣка (344×207; 250×135; по 23 строки); листы принадлежатъ одной тетради, но идутъ не подрядъ, а такъ: 1-й, 3-й, 6-й, 8-й (но цифры для обозначенія тетради нѣтъ; не была ли она въ 10 листовъ, и передъ нами теперь лл. 2-й, 4-й, 7-й и 9-й?) изъ Евангелія-апракосъ:

л. 1^a–b τισα ἀποδίδομι τετραπλοῦν . . . ἀπολωλός: — (Луки 19, 8-10)

ιζ' εἰς τὰ εσπερινᾶ τοῦ τιμίου σταυροῦ. κατὰ Ματθαίον:—

Ἐν εκεῖνω τῷ καιρῷ . . . . ἦν ὅτε ἐπ (Матѳ. 13, 44-48)

л. 2^a–b + *εἰς τὴν ἡμέραν Πέτρου καὶ Παύλου εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίον:*

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν . . . οὐρανοῖς:— (Матѳ. 16, 13-19)

л. 3^a–b θῆτε πολλοὶ γὰρ . . . ἀδελφῶν καὶ συγ (Луки 21, 8-16)

л. 4^a–b ρανοῦ καταβὰς . . . αἰώνιον:—(Іоанна 3, 13-15)

κ' μηνὶ χοιᾶκ . α' κυριακῇ εὐαγγέλιον κατὰ Λουκαν

Ἐπειδήπερ πολλοὶ. . . ἐντολαῖς καὶ δι (Луки 1, 1-6).

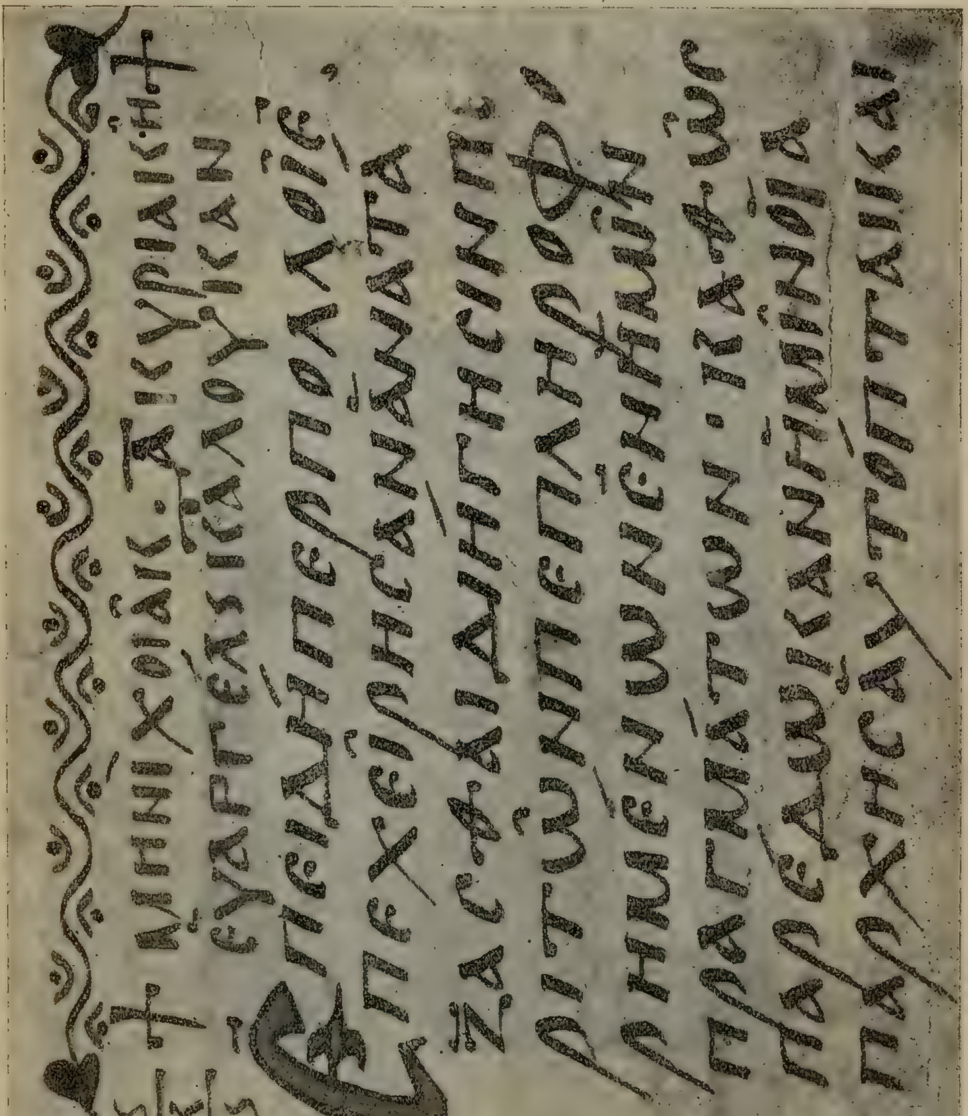

№ 16. А. А. Дмитріевскаго (изъ Sinait. **210**).

№

Имп. Общ. Любит. Др. Письм. oct. CLI (инвент. 1926). Два пергам. листа изъ Евангелія-апракосъ съ Апостоломъ, унціальнаго письма IX—X вѣка (125×87; 87×52; по 18 строкъ):

л. 1^{a-b} σηται ὅτι κύριος Ἰ. Χ. εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς ἀμήν:—

Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κώμην . . . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰ. εἶπεν αὐτῇ (Луки 10, 38-41)

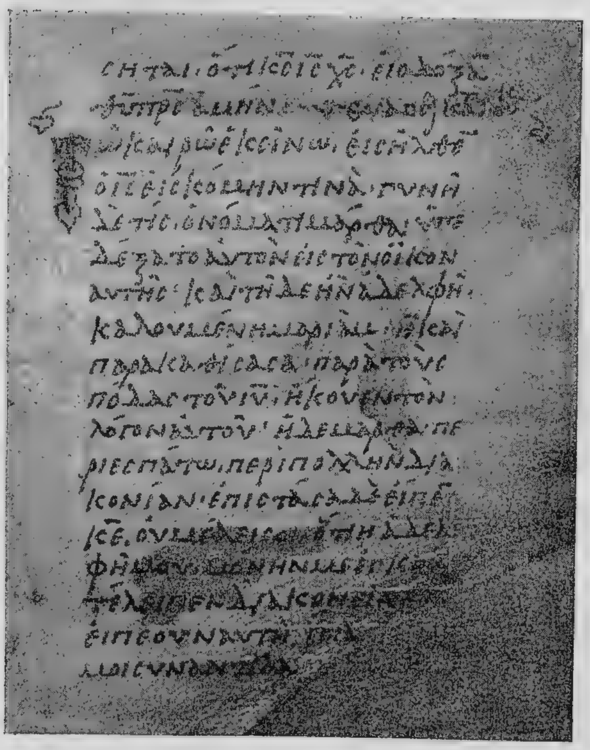

№ 17. Имп. Общ. Люб. Др. Письм. oct. CLI.

л. 2^{a-b}

Ὁ ἀπόστολος πρὸς Κορινθίους α'.

Ἀδελφοὶ. . . μιμηταί μου γίνεσθαι:—(I Кор. 4, 9-16)

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώ-

δεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλ

№

Имп. Общ. Любителей Древней Письменности oct. CXLIX (инвент. 1923). Верхняя половина пергам. листа изъ евангелія отъ Марка 13, 12-26, унціальнаго письма VIII—IX вѣка (170×212; 130×185; въ два столбца; сохранились 15 строкъ на страницѣ):

лѣвый столбецъ начин.: правый столб. начин.:

л. 1ᵃ

και παραδωσει αδελφος αδελφον... και ο εις τον αγρον μη...

л. 1ᵇ

ειπη ἴδε ωδε ο χ̄ς̄ ἴδε .·. ρ̄ν̄ᾱ Και τοτε οψονται...

№ 183

Имп. Общ. Любит. Др. Письм. oct. CLIII (инвент. 1927). Два пергам. листа изъ Четвероевангелія IX—X вѣка (255×199; 173×108; по 29 строкъ, въ два столбца):

л. 1ᵃ⁻ᵇ ὀλίγον ἀφίεται... βλέπωσι τὸ φῶς (Луки 7, 47—8 16)

л. 2ᵃ⁻ᵇ κονιορτὸν... ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ (Луки 10, 11-30)

№ 1

Синайская Библія:

a) Имп. Публ. Библ. 259.

b) Lipsiens. 1 [1]).

№

Имп. Общ. Любит. Др. Письм. oct. CLVI. Часть одного листа (192×146), гдѣ текстъ смытъ, но еще можно различать столбцы (два цѣлыхъ, шириной 50‴, и одинъ срѣ-

[1]) Смотр.: Katalog der Hss der Universitäts-Bibliothek zu Leipzig III: Die griech. Hss von *V. Gardthausen*. Leipzig, 1898.

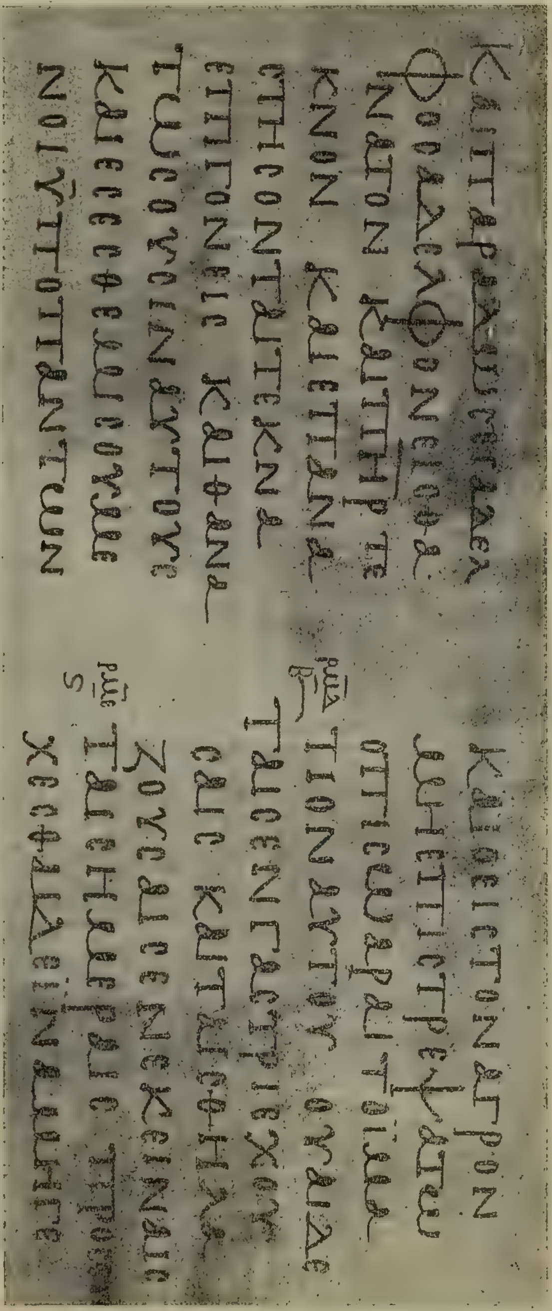

ΚΑΙΠΑΡΑΔΩCΕΙΑΔΕΛ
ΦΟCΑΔΕΛΦΟΝΕΙCΘΑ
ΝΑΤΟΝ ΚΑΙΠΗΡ ΤΕ
ΚΝΟΝ ΚΑΙΕΠΑΝΑ
CΤΗCΟΝΤΑΙΤΕΚΝΑ
ΕΠΙΓΟΝΕΙC ΚΑΙΘΑΝΑ
ΤΩCΟΥCΙΝΑΥΤΟΥC
ΚΑΙΕCΕCΘΕΜΙCΟΥΜΕ
ΝΟΙΥΠΟΠΑΝΤΩΝ

ΚΑΙΟΕΙCΤΟΝΑΓΡΟΝ
ΜΗΕΠΙCΤΡΕΨΑΤΩ
ΟΠΙCΩΑΡΑΙΤΟΙΜΑ
ΤΙΟΝΑΥΤΟΥ ΟΥΑΙΔΕ
ΤΑΙCΕΝΓΑCΤΡΙΕΧΟΥ
CΑΙC ΚΑΙΤΑΙCΘΗΛΑ
ΖΟΥCΑΙCΕΝΕΚΕΙΝΑΙC
ΤΑΙCΗΜΕΡΑΙC ΠΡΟCΕΥ
ΧΕCΘΑΙΔΕΙΝΑΜΗΓΕ

№ 18. Имп. Общ. Люб. Древн. Письм. oct. CXLIX.

занный). Это — «даръ лица, пожелавшаго остаться неизвѣстнымъ». Вѣроятно, со словъ его этотъ обрывокъ считается принадлежащимъ къ составу Синайской Библіи; такъ какъ, однако, книга Юдиѳь здѣсь сохранилась вполнѣ, то можно догадываться лишь о томъ, что самъ обрывокъ принесенъ съ Синая.

Два столбца, сохранившіеся только въ верхнихъ своихъ частяхъ, содержатъ текстъ изъ книги Юдиѳь 11, 23—12, 3, 5-9 (третій, повидимому, содержитъ текстъ съ 11, 19):

ΛΗCΑC Ο ΘC ΕCΤΑΙ
[ ]ΤΕ ΜΟΥ ΘC ΚΑΙ
CΥ ΕΝ ΟΙΚΩ ΒΑΣΙΛΕ
ΩC ΝΑΒΟΥΧΟΔΟ
ΝΟCΟΡ ΚΑΘΗCΗ Κ/
ΕCΗ ΟΝΟΜΑCΤΗ
ΠΑΡΑ ΠΑCΑΝ ΤΗΝ
ΓΗΝ ΚΑΙ ΕΚΕΛΕΥ
CΕΝ ΕΙCΑΓΑΓΕΙΝ ΑΥ
ΤΗΝ ΟΥ ΕΤΙΘΕΤΟ
ΤΑ ΑΡΓΥΡΩΜΑΤΑ ΑΥ
ΤΟΥ ΚΑΙ CΥΝΕΤΑΞΕ
ΚΑΤΑCΤΡΩCΑΙ ΑΥ
ΤΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΟΨΟ
ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΑΥ
ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ
ΟΙΝΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΙ
ΝΕΙΝ
ΚΑΙ ΕΙΠΕΝ ΙΟΥΔΙΘ
ΟΥ ΦΑΓΟΜΑΙ ΕΞ ΑΥ
ΤΩΝ ΙΝΑ ΜΗ ΓΕΝΗ
ΤΑΙ CΚΑΝΔΑΛΟΝ

ΜΕCΟΥCΗC ΤΗC ΝΥ
ΚΤΟC ΚΑΙ ΑΝΕCΤΗ
ΠΡΟC ΤΗΝ ΕΩΘΙ
ΝΗΝ ΦΥΛΑΚΗΝ
ΚΑΙ ΑΠΕCΤΕΙΛΕ
ΠΡΟC ΟΛΟΦΕΡΝΗΝ
ΛΕΓΟΥCΑ ΕΠΙΤΑΞΑ
ΤΩ ΔΗ Ο ΚΥΡΙΟC Ε
ΑCΑΙ ΤΗΝ ΔΟΥΛΗΝ
CΟΥ ΕΠΙ ΠΡΟCΕΥ
ΧΗΝ ΕΛΘΕΙΝ
ΚΑΙ ΠΡΟCΕΤΑΞΕΝ
ΟΛΟΦΕΡΝΗC ΤΟΙC
CΩΜΑΤΟΦΥΛΑΞΙΝ
ΜΗ ΔΙΑΚΩΛΥΕΙΝ
ΑΥΤΗΝ ΚΑΙ ΠΑΡΕ
ΜΕΙΝΕΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑ
ΡΕΜΒΟΛΗ ΗΜΕΡΑC
ΤΡΕΙC
ΚΑΙ ΕΞΕΠΟΡΕΥΕΤΟ
ΚΑΤΑ ΝΥΚΤΑ ΕΙC
ΤΗΝ ΦΑΡΑΓΓΑ ΒΕ

ΑΛΛ ΕΚ ΤΩΝ ΗΚΟ
ΛΟΥΘΗΚΟΤΩΝ ΜΟΙ
ΧΟΡΗΓΗΘΗΣΕΤΑΙ
ΚΑΙ ΕΙΠΕΝ ΠΡΟC ΑΥ
ΤΗΝ ΟΛΟΦΕΡΝΗC
ΕΑΝ ΔΕ ΕΚΛΙΠΗ ΤΑ
ΟΝΤΑ ΜΕΤΑ CΟΥ
ΠΟΘΕΝ ΕΞΟΙCΟΜΕΝ
CΟΙ ΔΟΥΝΑΙ ΟΜΟΙΑ
ΑΥΤΟΙC ΟΥ ΓΑΡ ΕCΤΙ
ΜΕΘ ΗΜΩΝ ΕΚ ΤΟΥ
CΟΥ ΕΘΝΟΥC

ΤΟΥΛΟΥΛ ΚΑΙ ΕΒΑ
ΠΤΙΖΕΤΟ ΕΝ ΤΗ
ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ ΕΠΙ
ΤΗC ΠΗΓΗC ΤΟΥ Υ
ΔΑΤΟC ΚΑΙ ΩC ΑΝΕ
ΒΗ ΕΔΕΕΤΟ ΤΟΥ
ΚΥ ΘΥ ΙCΛ ΚΑΤΕΥ
ΘΥΝΑΙ ΤΗΝ ΟΔΟΝ
ΑΥΤΗC ΕΙC ΑΝ[ ]
ΤΩΝ ΥΙΩ[Ν ΤΟΥ]
ΛΑΟΥ ΑΥΤΟΥ [ΚΑΙ ΕΙC]
ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΗ

На оборотѣ листа ничего не было написано.

№ 549

Имп. Академіи Наукъ въ собраніи еп. Порфирія. Отрывки изъ исторіи Аѳанасія Комнина Ипсиланти:

a) № 72 содержитъ 31 листъ, а именно страницы: 155—196, затѣмъ 3 ненумеров. и, наконецъ, 180—196.

b) № 136 содержитъ 19 листовъ, а именно страницы: 217, 218, 2 ненумеров., 237—242, 271—278, 302—307, 320—321, 308—319. Весь текстъ, находящійся здѣсь, изданъ *А. И. Пападопуло-Керамевсомъ*, Documente privitoare la Istoria Românilor vol. XIII (Bucureşti, 1909), p. 515—531; большая часть того же текста напечатана выше, стр. 458—487, 506—508.

№

Имп. Академіи Наукъ въ собраніи еп. Порфирія № 90 стр. 193—198, 559—568. Восемь листовъ изъ сборника документовъ, относящихся къ исторіи Синайскаго монастыря (бумажн. XVIII вѣка; 215×158; 155×112; по 20 строкъ):

они списаны самимъ еп. Порфиріемъ (стр. 191—192, 199—204) и имъ пронумерованы.

л. 1[a] Окончаніе грамоты синайск. архіеп. Іоасафа: ἐγράφη ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ ἔτους ͵ζρξζ' ἰνδικτ. ιβ':—

Ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ Ἰωάσαφ:—

Νεκτάριος ἱερομόναχος	Κλήμης ἱερομόναχος.
Νεόφυτος ἱερομόναχος	Ῥωμανὸς μοναχός.
Παρθένιος μοναχός.	Ἰωάσαφ μοναχός.
Γρηγόριος μοναχός.	Διονύσιος μοναχὸς καὶ οἰκονόμος.

л. 8[b] оканчивается:

. . . εἰς ἐτῶν περιόδους· ἐπὶ στηριγμῷ καὶ εὐφροσύνῃ καὶ καυ (окончаніе дописано рукой еп. Порфирія: καυχήματι τῆς αὐτοῦ ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου τῶν πιστῶν ἐκκλησίας ἀμήν).

№ 214

Berolin.[1]) graec. fol. 29 (у C. *de Boor* № 267). Два пергам. листа унціальнаго письма VIII—IX (?) вѣка (282×205; въ два столбца по 22 строки) изъ Евангелія-апракосъ. Спимокъ у *Wattenbach*, Schrifttafeln zur Geschichte der griechischen Schrift. Berlin, 1876. Taf. 8.

№

Berolin. graec. fol. 31 (у C. *de Boor* № 269). Одинъ листъ изъ пергам. Минеи-четьей XI вѣка (303×210; въ два столбца, по 26 строкъ):

л. 1[a—b] миніатюра, изображающая святого и затѣмъ ***Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης.***

---

[1]) Берлинскія р-си, привезенныя съ Синая въ 1866 году знаменитымъ H. Brugsch, описалъ *C. de Boor*, Verzeichniss der griechischen Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II (Berlin, 1897).

*

Καὶ πάντων μὲν τῶν ἄλλων ἁγίων... θάνατόν τε δεινὸν δι' αὐτὴν ὑπεχόντων τὸ ἐπιτίμιον

№

Berolin. graec. fol. 32. 33 (у *C. de Boor* № 270). Два папирусныхъ документа изъ времени имп. Фоки (602—610).

№

Berolin. graec. fol. 35 [1] (у *C. de Boor* № 271). Одинъ пергам. листъ унціальнаго письма IX (?) вѣка изъ переплета какой-то рукописи, содержащій (302×202, въ два столбца по 39 строкъ) отрывокъ изъ Орибазія συναγωγαὶ ἰατρικαί.

№

Berolin. graec. qu. 43 (у *C. de Boor* № 345). Пергам. рукопись XIII вѣка (116 листовъ; 240×175; по 39 строкъ), содержащая Псалтырь и Дѣянія съ посланіями апостольскими. Снимокъ у *Wattenbach,* Schrifttafeln, Taf. 18.

№ 235

Berolin. graec. qu. 44 (у *C. de Boor* № 346). Отрывокъ въ 46 пергам. листовъ XII вѣка (275×207; въ два столбца по 22 строки), содержащій евангельскія чтенія на всѣ дни отъ Пасхи до Пятидесятницы. Снимокъ у *Wattenbach*, Scrifttafeln, Taf. 14.

№ 967

Berolin. graec. qu. 45 (у *C. de Boor* № 347). Отрывокъ въ 94 листа изъ пергам. Евхологія XIII вѣка (184×138; по 21 строкѣ). Снимокъ у *Wattenbach,* Schrifttafeln, Taf. 15.

№

Berolin. graec. qu. 47 (у *C. de Boor* № 349). Четвероевангеліе пергам., XII—XIII вѣка; 220 листовъ (210×150).

[1] Если существуетъ Berolin. graec fol. 34, то и онъ долженъ бы быть съ Синая?

№

Berolin. graec. qu. 48 (у *C. de Boor* № 350). Пергам. свитокъ XIII вѣка, содержащій литургію св. Іоанна Златоустаго.

№

Berolin. graec. qu. 49 (у *C. de Boor* № 351). Пергам. свитокъ XIII вѣка, содержащій литургію св. Василія Великаго.

№ 37

Berolin. graec. oct. 2 (у *C. de Boor* № 378). Отрывокъ въ 88 листовъ изъ пергам. Псалтыри унціальнаго письма IX вѣка (165×112).

№

Berolin. graec. oct. 4 [1]) (у *C. de Boor* № 380). Пергам. Четвероевангеліе XII вѣка (179 листовъ; 118×90; по 25—27 строкъ). Снимокъ у *Wattenbach*, Schrifttafeln, Taf. 19.

№

Berolin. graec. oct. 5 (у *C. de Boor* № 381). Бумажн. рукопись XV вѣка (323 листа; 152×100), содержащая ***Κανόνες παρακλητικοὶ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ποίημα Ἰωάννου μοναχοῦ.***

№

Alexandr. [2]) 87. Слова св. Іоанна Златоустаго, на пергам., 968 года.

[1]) Ошибочно приписано Синайское происхожденіе р-си graec. oct. 3 1077 года, которая на самомъ дѣлѣ принадлежала къ составу патріаршей библіотеки въ Каирѣ.

[2]) Указанія на рукописи съ Синая, находящіяся въ библіотекѣ Александрійскаго патріархата въ Каирѣ, взяты изъ *V. Gardthausen*, Catalogus codd. Sinait., praef., V—VI, 257, 259.

№

Alexandr. 394. Аристотеля сочиненія, на бум., 1720 г.

№

Alexandr. 414. Бум. рукопись, писанная той же рукой 1720 года.

№

Alexandr. 454. Октоихъ, на бум., 1523 года.

№

Cantabrig. Ff. III. 30. Галена труды, на бум., 1550 г. (смотр.: A catalogue of the mss preserved in the library of the university of Cambridge, II 426—229 подъ № 1238).

№

Nanian.[1]) 74. Григорія Нисскаго творенія, XVI вѣка.

№

Nanian. 101. 1615 года. — Γεροντικά.

№

Nanian. 102. 1617 года. — Γεροντικά.

№

Nanian. 108. Іоаннъ Ксифилинъ, XVI вѣка.

№

Nanian. 173. XVI вѣка. — Литургическаго содержанія.

№

Nanian. 174. XIV вѣка. — Литургическаго содержанія.

---

[1]) О венеціанскихъ рукописяхъ приходится упомянуть тоже со словъ *V. Gardthausen*, Catalogus, praef., VI, такъ какъ мнѣ не удалось получить въ С.-Петербургѣ каталогъ *Mingarelli*.

№

Nanian. 207. Θеодула творенія, XVI—XVII вѣка.

№

Nanian. 210. Литург. содержанія, XVII вѣка.

№

Nanian. 254. Александра Афродис., 1486 года.

№

Nanian. 281. Θеодора Продрома произведенія, XIII—XIV вѣка.

№

Lipsiens. 69 (= Tischendorf. VI E: см. Anecd., p. 37, гдѣ приводится весь текстъ начальной страницы; Serapeum, VIII, 66). Два листа пергам. унціальн. письма IX вѣка (200×140; по 24 строки), литургическаго содержанія.

№

Lipsiens. 70 (= Tischendorf. VIII: см. Anecd. p. 43. Отрывокъ въ 29 листовъ изъ бум. рукописи XVI вѣка (200×145), содержащій

Ἐκλογαὶ χρήσιμοι ποριθεῖσαι ὑπὸ διαφόρων κεφαλαίων ποιητῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ παλαιῶν φιλοσόφων Ἑλλήνων.

№

Lipsiens. 71 (=Tischendorf IX: см. Anecd., p. 44—58; Serapeum, 1847; VIII, 69—70). Сборникъ, составленный изъ различныхъ отрывковъ (220×150), писанныхъ въ XIV, XV и позднѣйшихъ вѣкахъ. На первомъ мѣстѣ листы, носящіе древнюю нумерацію τμδ'—τμζ' и содержащіе постановленіе собора 1341 года противъ Варлаама и Акиндина.

№

Въ антикварныхъ каталогахъ за 1908 г. № 354 и за 1909 г. № 367 книжнаго магазина K. Hiersemann въ Лейпцигѣ предлагалась за 1150 марокъ рукопись, описанная слѣдующимъ образомъ:

Ψαλτήριον. Pergamenths. des 12. Jahrh., 20×15 cm.; die Hs., deren Blätter nicht numeriert sind, ist ca. 2 cm. dick. Die Seite hat 32 Zeilen. Die Buchstaben hängen von den vertieften resp. erhöhten Linien herab.

Der Einband ist beschädigt, manche Lagen sind lose: auch der vordere Holzdeckel, mit gepresstem schwarzem Leder überzogen, ist abgerissen. Zwei Schliessen sind entfernt. Bezeichnung der Quaternionen fehlt. Neben der schwarzen Tinte ist auch rote Farbe angewendet für die Ueberschriften, Initialen und die Zahlen am Rande.

Die erste Ueberschrift (rot) unten auf der ersten Seite lautet:

Ψαλτήριον τερπνὸν εἰς θ(εὸ)ν. μέλος. Α.

Schwarz: Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν (Ps. 1, 1).
Hinter dem Psalm ος' eine Seite leer.
Hinter ρμβ': 3½ Seiten leer.
Hinter ρν': 1½ Seiten leer.
Dann folgt ohne Randzahl der Psalm Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου — — — ἐξ υἱῶν Ἰσραήλ.
Vgl. cod. Sinait. 28—31 etc.; darauf 1½ Seiten leer.

Den Beschluss bilden, wie meistens bei den griechischen Psalterien, grösstenteils alttestamentliche Hymnen:

Exodus 15, 2.	ᾠδὴ Μωυσέως ἐν τῇ ἐξόδῳ	ᾠδὴ α'
Deuteron. 32, 2.	» » » τῷ δευτερονομίῳ	» β'
1. Reg. 2, 1.	προσευχὴ Ἄννης μητρὸς Σαμουήλ	» γ'
Habac. 3, 1.	ᾠδὴ Ἀμβακοὺμ τοῦ προφήτου	» δ'
Esai. 26, 1.	» Ἠσαΐου » »	» ε'
Jon. 2, 3.	προσευχὴ Ἰωνᾶ » »	» ς'
LXX. ed. Tischend. 2 p. 488.	» τῶν τριῶν παίδων	» ζ'
» » » 2 p. 489, v. 34.	ὕμνος » » »	» η'
Ev. Luc. 1, 47.	ᾠδὴ ἁγίας θ(εοτό)κου ἐν τῷ ἀκοῦσαι τοῦ ἀγγέλου.	» θ'

Ohne Zahl:

Ev. Luc. 1, 68—79. προσευχὴ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου.

Ueber die Provenienz der Hs. vom Sinai berichtet ein beigelegter Zettel, dem zu misstrauen wir keinen Grund haben:

Τὸ ψαλτήριον τοῦτο ἐκομίσθη ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τοῦ Ἄραβος μοναχοῦ Χαμσὶτ Σκανδὲρ (=Ἀγαπίου Ἀλεξάνδρου), ὡς εἶπον ὁ πωλήσας αὐτὸ ἐμοὶ Τζεζάερλης ἐν Ἀθήναις τῇ 1/13 Ἀπριλίου 1897.

Mit den im Katalog des Sinai (Oxford 1886) aufgezählten Psalterien № 21—147 lässt sich unsere Hs. nicht identifizieren.

№ 78

Bodl. Misc. gr. 313.

№ 564 (**1198**)

Изъ сочиненій Ливанія: по указанію *R. Förster,* Zur Schriftstellerei des Libanios (Jahrbücher f. klass. Philol. herausgg. von A. Fleckeisen, 1876, XXII, 635—638)

a) Cantabrig. Univers. Два листа изъ числа купленныхъ у Тишендорфа.

b) Lipsiens. 38 (=Tischendorf. VII). Тридцать три листа.

№

British. Museum [1]) Burney 69, описанный, кажется, у *J. Forshall,* Catalogue of mss in the British Museum. New series. Vol. 1 (London, 1840).

№

British Museum Addit. gr. 11835. Psalterium cum canticis sacris et hymnis. On vellum, probably of the XIII-th cent. Very small Quarto. Поступила въ Музей въ 1841 году, какъ и слѣдующая.

№

British Museum Addit. gr. 11838. Evangelia Quattuor. With tables of lessons prefixed, and lists of chapters to each Gospel, and paintings of the Evangelists. On vellum written by C o n s t a n t i n e, priest and notary, in the monastery of S. D e m e t r i u s, the Martyr, A. M. 6834, A. D. 1326. Quarto.

№

Ветхаго Завѣта книги на пергаментѣ, IX—X вѣка (330×

[1]) *H. Omont,* Notes sur les mss grecs du Brit. Mus. (Bibliothèque de l'École des Chartes, 1884, т. XLV, стр. 332).

268; 275×210; по 42 строки) унціальн. и минускульн. письма [1]):

a) Bodl. Misc. graec. 312 (опис. Palaeographical Society, Series II, pl. 26). Отрывокъ на 29 листахъ унціальнаго письма, содержащій Бытія 1, 1—42, 18 (до словъ: ειπεν δε αυ).

b) Cantabrig. Univers. (опис. *Swete* въ The Academy 1891 6 іюня, стр. 538). Одинъ листъ (recto унціальн. письмомъ, verso минускульн.), содержащій Бытія 42, 18—43, 14 (со словъ τοις τη ημερα до τον ενα και).

c) Имп. Публ. Библ. 62. Отрывокъ на 146 листахъ минуск. письма, содержащій Бытія 43, 14 (со словъ τὸν βενιαμεὶν) — Іис. Нав. 24, 26, I—II Царствъ, III Царствъ 16, 28 (до словъ των συμπλῶκων).

d) Brit. Mus. Addit. gr. 20002 (опис. *E. M. Thompson*, Catalogue of Ancient Mss in the Brit. Mus. part I, London, 1881 стр. 21; снимокъ на plate 20). Отрывокъ въ 16 листовъ, содержащій Іис. Нав. 24, 27— Руѳь.

№

Hierosol. Patriarch. 77. Сборникъ аскетическаго содержанія, 1473 года (опис. *А. И. Пападопуло - Керамевсомъ*, Ἱεροσολ. Βιβλ., II 138—141).

№

Bankes [2]) 1. A thick Ms., containing a) Hephaestio on the Greek Metres, b) an Oration of Isocrates, c) the Letters of Phalaris (which were the subject of much controversy some years ago).

---

[1]) *A. Rahlfs*, Ueber eine von Tischendorf aus dem Orient mitgebrachte, in Oxford, Cambridge London und Petersburg liegende Handschrift der Septuaginta (Nachrichten von der Königl. Gesellsch. der Wissensch. zu Göttingen, Phil.-Hist. Kl., 1898, стр. 98—112). Синайское происхожденіе р-си не установлено твердо, но представляется весьма вѣроятнымъ.

[2]) Рукописи, привезенныя Bankes'омъ съ Синая, перечислены у *W. Turner*, Journal of a tour in the Levant, vol. II p. 443 note (London, 1820).

№

Bankes 2. Another Ms., containing a) three first Books of the Iliad, and part of the fourth; b) two Tragedies of Aeschylus and c) much Greek poetry.

№

Bankes 3. Another thin one, containing the Medea of Euripides, and the beginning of his Hyppolitus.

№

Bankes 4. An Historical Work of Cedrenus (a Byzantine historian quoted in *Gibbon*).

№

Bankes 5. A very fair one, containing, it appears, all, the Physics of Aristotle, probably of no remote antiquity as it is written with contractions, which were not used in the early ages.

№ **37**

Професора Н. К. Никольскаго 6 листовъ (165×112; 107×70; по 19 строкъ), содержащіе псал. 103, 34—105, 7:

л. 1[a] ἡδυνθείη αὐτῷ...

л. 6[b] ... καὶ παρεπίκραναν

Эти листы давно подарены были покойному протоіерею К. Т. Никольскому кѣмъ-то изъ родныхъ Н. Крылова, бывшаго спутникомъ архим. Порфирія (выше предисл., XIII), съ собственноручной, повидимому, помѣткой Крылова: «Изъ библіотеки Синайскаго Монастыря взяты на память въ 1850 году изъ кучи разнообразныхъ обрывковъ, очень древніе (чуть ли не V вѣка)».

II.

Указатель именъ писцовъ.

Ἀθανάσιος πατριάρχης Ἱεροσολύμων ранѣе 1236 года — № 254 (**660**)

Ἀλέξιος πρωτοψάλτης Ἄρτης 1466 года—№ 143 (**877**)

Ἀναστάσιος ἱερομόναχος Κύπρεος 1673 года—№ 548 (**1849**)

(Ἄνθιμος ἱερομόναχος Κρητικός?) 1706 (1750?) года — № 537 (**1678**)

Ἄνθιμος ἱερομόναχος 1638 года — № **34** (**69**)

Ἀντίοχος ἁμαρτωλός 1650 года — № 15 (**138**)

Ἀντώνιος ἱερομόναχος καὶ δομέστικος 1332 года — № 276

Ἀργυρόπουλος ἱερεύς 1567 года — № 508 (**976**)

Ἀριστόβουλος Ἀποστόλης ἱεροδιάκονος 1491 года — № 556 (**1194**)

Ἀρσένιος μοναχός около 1281 года — № 85 (**175**)

Βαρθολομαῖος ἱερεὺς τὸ ἐπίκλην Ῥόσος 1426 года — № 140 (**968**)

Βασίλειος ἁμαρτωλὸς νοτάριος ὁ Σκηνοῦρις 1167 года —№ 110 (**220**), 1174 года — № 111 (**232**)

Βασίλειος υἱὸς τοῦ παπᾶ Καψοριάκου (?) 1247 года — № 77 (**169**)

Βασίλειος ὑποδιάκονος πόλεως Δαλισάνδου 1053 года — № 125 (**293**)

Γαβριὴλ μοναχὸς ὁ Ἁγιοσαβίτης 1334 года — № 422 (**432**)

Γγῖνος ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Πωγωϊωάννης 1633 года — № 460 (**1168**)

Γερμανὸς ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ 1177 года— № 215 (**754**)

Γεώργιος ὁ Γαλησιώτης 1346 года — № 75 (**152**)

Γεώργιος Σώλυος 1519 года — № 217 (**746**)

Γεώργιος ἱερεὺς ὁ Φουσκαλλᾶς 1333 года — № 309 (**1586**)

Γεώργιος ῥαιφερενδάριος ἱερὸς θύτης 1365 года — № 310 (**1230**)

Γεώργιος ὁ Τζαγγαρόπουλος ἱερεὺς 1464 года — № 321 (**1109**) 1466 года — № 390 (**1645**)

Γρηγόριος Ἀλλιάτης 1437 года — № 278 (**1262**)

Διονύσιος τάχα καὶ ῥακενδύτης ἐπίκλειον Μάϊδος Πελωποννύσιος 1478 года — № 318 (**1106**)

Διονύσιος μοναχός 1784 года — № 427 (**454**)

Διονύσιος XVI вѣка — № 542 (**1190**)

Εἰρήνη ἁμαρτωλὴ θυγάτηρ Θεοδώρου τοῦ Ἁγιοπετρίτου καὶ καλλιγράφου 1309 года — № 308 (**1256**)

Ἐλευθέριος ἱερομόναχος ὁ Κρὴς 1650 года № 424 (**396**)

Εὐστάθιος πρεσβύτερος ἁμαρτωλός 967 года — № 107 (**213**)

Ζαχαρίας ὁ Πραιτωριώτης 1067 — № 74 (бывшій **172**)

Θεόδουλος ὁ ἐν ἱερομονάχοις ἐλάχιστος XII—XIII вѣка — № 281 (**1227**)

Θεόδωρος ἀναγνώστης ἁμαρτωλὸς ὁ Τριχᾶς 1242 года — № 71 (**2123**)

Θεόδωρος ὁ Ἁγιοσαβίτης 1308 года — № 88 (**277**)

Θεόδωρος μοναχός XI вѣка

Θεόληπτος μητροπολίτης Λιβύης 1374 года — № 277 (**1229**)

Θωμᾶς Πατρολόγος ἱερεὺς 1533 года — № 440 (**945**)

Ἰάκωβος μοναχός 1243 года — № 76 (**201**)

Ἰγνάτιος 1603 года — № 454 (**1156**)

Ἰωάννης ὁ Δροσινός 1198 года — № 6

Ἰωάννης θύτης 1737 года — № 569 (**1813**)

Ἰωάννης ὁ Κυνηγὸς οἰκτρὸς τάχα καὶ θύτης 1600 года — № 541 (**1625**)

Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ Τεντελέκας καὶ πρωτέκδικος Γλυκύς 1624 года — № 399 (**310**)

Ἰωαννίκιος μοναχός XII вѣка — № 73

Ἰωάσαφ 1373 года — № 112 (**239**)

Κοσμᾶς ἁμαρτωλὸς εἷς τῶν Ἰβήρων 1689 года — № 312 (**1469**)

Κωνσταντῖνος ἱερεὺς καὶ σκευοφύλαξ ἐπισκοπῆς Πάφου 1466 года — № 142 (**880**)

Κωνσταντῖνος XI вѣка — № 375 (**365**)
Λαυρέντιος αιμόλος μονοτρόπος 1242 года — № 393 (**522**)
Λεόντιος 1119 года — № 109 (**234**)
Λεόντιος ἱερομόναχος 1665 года — № 271 (**1923**)
Λέων ταπεινὸς καὶ ἁμαρτωλός 1004 года — № 425 (**448**)
Μακάριος ἱερομόναχος ὁ Σιναΐτης 1602 года — № 458 (**1732**)
Μανουὴλ ὁ Χαλκεόπουλος 1321 года — № 275 (**1221**)
Μανουὴλ ὁ χρυσοῦ χωνευτής XVIII вѣка — № 65 (**2016**)
Μαρία ἡ Κρουσαρόπουλα 1531 года. — № 439 (**940**)
παπᾶς Μάρκος ἐπίκλειν Παυλόπουλος 1452 года — № 11 (**27**)
Ματθαῖος 1646 года — № 462 (**1157**)
Ματθαῖος 1648 года — № 14 (**91**)
Μιχαήλ 1610 года — № 454 (**1182**)
Μιχαὴλ ὁ Βυζάντιος 1696 года — № 64 (**1907**)
Νεόφυτος ἱερομόναχος καὶ δομέστικος τῆς μονῆς τῶν Κελλιβάρων ἤτοι τοῦ Λάτρου 1236 года — № 274 (**1231**)
Νεόφυτος ἱερομόναχος XV вѣка — № 302
Νικηφόρος ἱερεύς 1177 года — № 273 (**1218**)
Νικόλαος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος 1049 года — № 159 (**595**)
Ὀνούφριος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος XIII вѣка — Имп. Публ. Библ. 112
Παγκράτιος μοναχὸς Σιναΐτης 1737 года — № 524 (**1824**)
Σολομὼν διάκονος γν^{0} αβου ταμρα IX вѣка — № **33** (Имп. Публ. Библ. 262)
Σταματινὸς ἱερεύς 1550 года — № 105 (**71**)
Στέφανος δομέστικος 1051 (999?) года — № 272 (**1214**)
Συμεὼν καὶ Κοσμᾶς οἱ Ἀζόκοι 1033 года — № 108 (**231**)
Συμεών 1177 года — № 215 (**754**)
Φιλόθεος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος 1049 года — № 159 (**595**)
Φώτιος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος 1049 года — № 159 (**595**)
Χαρίτων 1344 года — № 10 (**55**)
Χριστοφόρος διάκονος 1058 года — № 359 (**319**)
ὁ πτωχὸς καὶ ἁμαρτωλὸς καὶ ξένος 1293 года — № 8 (**94**); 1296 года — № 9; 1299 года — № 317 (**657**).

III.

Указатель датированныхъ рукописей по годамъ.

710 (755 ?) года—№ 78
833 (?) года—№ 383 (**380**)
893 года—№ 384 (**375**)
967 года—№ 107 (**213**)
968 г.—Alexandr. 87 (стр.645)
1004 года—№ 425 (**448**)
1033 года—№ 108 (**231**)
1039 года—№ **223** (стр. 614)
1048 года—№ 356 (**319**)
1049 года—№ 159 (**595**)
между 1042—1050 годами—№ 373 (**364**)
1051 (999 ?) года—№ 360 (**342**)
1052 (999 ?) года—№ 272 (**1214**)
1053 года—№ 125 (**293**)
1067 года—№ 74
1075 года—№ **48** (стр. 609)
1077 г.—Berol.gr. oct. 3 (стр. 645[1])
1119 года—№ 109 (**234**)
112½ года—№ 5 (**44**)
1153 года—№ 973 (стр. 626)
1167 года—№ 110 (**220**)
1174 года—№ 111 (**232**)
1175 года—№ 114 (**221**)
1177 года—№ 215 (**754**)
1177 года № 273 (**1218**)
1198 года—№ 6
1203 года—№ **130** (стр. 624)
1211 года—№ **904** (стр. 628)
1214 года—№ 320 (**1097**)
ранѣе 1236 года—№ 254 (**660**)
1236 года—№ 274 (**1231**)
1242 года—№ 71 (**2123**)
1242 года—№ 393 (**522**)
1243 года—№ 76 (**201**)
1247 года—№ 77 (**169**)
1258 года—№ 817 (стр. 628)
1285 года—№ **927** (стр. 628)
1288 года—№ 7
1293 года—№ 8 (**94**)
1296 года—№ 9
1299 года—№ 317 (**657**)
1300 года—№ 435 (**456**)
1304 года—№ 256 (**849**)
1306 года—№ 394 (**302**)
1308 года—№ 88 (**277**)
1309 года—№ 308 (**1256**)
1312 года—№ 1101 (стр. 626)
1321 года—№ 275 (**1221**)
1326 года — Brit. Mus. Addit. 11838 (стр. 649)
1332 года—№ 276
1333 года—№ 309 (**1586**)
1334 года—№ 422 (**432**)
1335 года—№ 372 (**363**)
1340 года—№ 89 (**279**)
1344 года—№ 10 (**55**)
1346 года—№ 75 (**152**)
1361 года—№ 319 (**1627**)
1365 года—№ 310 (**1230**)

1373 года—№ 112 (**239**)
1374 года—№ 277 (**1229**)
ранѣе 1375 года—№ 141 (**869**)
1378 года—№ 216
ранѣе 1404 года—№ 227 (**775**)
1419 года—№ 414 (**440**)
1426 года—№ 140 (**968**)
1437 года—№ 278 (**1262**)
между 1425—1448 гг.—№ 311 (**1584**)
1452 года—№ 11 (**27**)
1464 года—№ 321 (**1109**)
1466 года—№ 390 (**1645**)
1466 года—№ 143 (**877**)
1466 года—№ 142 (**880**)
1473 года — Hieros. Patr. 77 (стр. 650)
1473 года—№ 318 (**1106**)
1486 года — № 12
1486 года — Nanian. 254 (стр. 647)
1491 года—№ 556 (**1194**)
1504 года—№ 404 (**413**)
1519 года—№ 217 (**746**)
1523 года—Alexandr. 454 (стр. 646)
1531 года—№ 439 (**940**)
1533 года—№ 440 (**945**)
1550 года — Cantabrig. Ff. III. 30 (стр. 646)
1550 года—№ 105 (**71**)
1571 (‚αφξα΄) года—№ 401 (**312**)
1580 года—№ 13 (**118**)
1600 года—№ 541 (**1625**)
1602 года—№ 458 (**1732**)
1603 года—№ 454 (**1156**)
1610 года—№ 459 (**1182**)
ранѣе 1612 года—Имп. Публ. Библ. 480 (стр. 629)
1615 года — Nanian. 101 (стр. 646)
1617 года — Nanian. 102 (стр. 646)
1624 года—№ 399 (**310**)
1630 года—№ 354 (**543**)
1633 года—№ 460 (**1168**)
1638 года—№ 34 (**69**)
1646 года—№ 462 (**1157**)
1648 года—№ 14 (**91**)
1650 года—№ 15 (**138**)
1650 года—№ 424 (**496**)
1665 года—№ 271 (**1923**)
1671 года—№ 351
1673 года—№ 548 (**1849**)
1689 года—№ 312 (**1460**)
1694 года—№ 536 (**1632**)
1695 года—№ 443 (**1046**)
1699 года—№ 64 (**1907**)
1706 года—№ 537 (**1678**)
около 1718 года—№ 547 (**1821**)
1720 года — Alexandr. 394 и 414 (стр. 645)
1737 года—№ 569 (**1813**)
1754 года—№ 538 (**1687**)
1784 года—№ 427 (**454**)
ранѣе 1794 года—№ 532 (**1843**)
ранѣе 1802 года—№ 566 (**1722**)

IV.

Указатель снимковъ въ текстѣ.

№№ по порядку		Страницы
1	Имп. Публ. Библ. 320 (къ № 73)	91
2	» » » калька Порф. карт. 1 (къ №87)	101
3	» » » 52 (къ № 97)	110
4	» » » 357 (къ № 220)	132
5	» » » 363 (къ № 282)	142
6	» » » 495 (къ № 302)	155
7	А. А. Дмитріевскаго 1	604
8	Имп. Публ. Библ. 262	608
9	» » » 269	610
10	» » » 286	613
11	» » » 356	620
12	» » » 367	623
13	» » » 480	630
14	А. А. Дмитріевскаго 2	634
15	» » » 3	635
16	» » » 4	637
17	Имп. Общ. Люб. Др. Письм. oct. CLI	638
18	» » » » » oct. CXCIX	640

V.

Общій указатель всѣхъ упоминаемыхъ въ текстѣ рукописей.

(*Цыфрами справа обозначены страницы*).

A. Codices Sinaitici

1	(2)	1—2
2	(4)	2—19
8	(97)	111, 617—618
21	(391)	215
24	(60)	30—37
25	(61)	38—76
26	(62)	76, 529—530
27	(11)	22—23
33	. . .	607—609
37	. . .	645, 651
38	. . .	611
39	(33)	28—29
42	(28)	25—27
44	(5)	19—20, 609
48	. . .	609
55	(10)	21—22, 611
69	(34)	30
71	(105)	112
91	(14)	24
94	(8)	21, 624—625
108	(16)	24—25
118	(13)	23
130	. . .	624
138	(15)	34
152	(75)	95
168	. . .	615
169	(77)	96, 615
172	(74)	93— 95, 614—615
175	(85)	98—100
183	. . .	639
192	. . .	613
201	(76)	95— 96, 625
204	(106)	112—113
210	. . .	636—627
213	(107)	113—115, 612
214	. . .	643
220	(110)	116—117, 621
221	(114)	119—120
223	. . .	614
231	(108)	115, 613—614
232	(111)	117—118
234	(109)	115—116, 615
235	. . .	644
239	(112)	118
277	(88)	108
279	(89)	108—109
281	. . .	109
282	(96)	109
293	(125)	122, 615—616
302	(394)	219
303	(397)	229
310	(399)	221—222
312	(401)	222—223

314	(398)	220—221
319	(356)	199—200, 618
342	(360)	200, 618
347	(361)	201—203, 619
363	(372)	204—205, 625
364	(373)	205—206
365	(375)	206—207
366	(374)	206
367	(377)	207
368	(376)	207
369	(379)	208
370	(378)	208—208
371	(380)	208—209
372	(381)	209
373	(382)	209
375	(384)	210—213, 619
378	(386)	213—214
380	(383)	208—210, 625—626
383	(513)	347—352
384	(497)	308—309
386	(498)	309—312
391	(426)	234—235
396	(424)	233
398	(392)	215—217
405	(359)	200
410	(402)	222
413	(404)	223
416	(406)	225—226
427	(411)	227
432	(422)	230—232
435	(423)	232—233
437	(405)	224—225
440	(414)	228
441	(436)	237—246, 561
448	(425)	233—234, 624
452	. . .	236
454	(427)	235—236
456	(435)	236—236
458	(352)	192
463	(499)	312—315
489	(507)	323, 530
490	(552)	515—516
497	(333)	178—182
500	(335)	183
512	(341)	184—186
516	(348)	188—191
517	(344)	186—188
522	(293)	217—219
531	(355)	194—198, 555
542	(253)	193
543	(354)	193—194
550	(514)	353—354
595	(159)	129, 619
657	(317)	171—172
660	(254)	134
738	. . .	619—620
739	(221)	131—133
740	(222)	133
746	(219)	133
754	(215)	130—131, 625
775	(227)	133
784	(253)	134
817	. . .	628
849	(256)	135—135
869	(141)	127
877	(133)	127—128
880	(142)	127
904	. . .	628
927	. . .	628
940	(439)	247—248
945	(440)	248, 628
967	. . .	644
968	(140)	123—126, 616—617
973	. . .	626
976	(508)	323—347, 542
1000	(504)	321—322
1037	(132)	123
1094	(322)	176
1096	(323)	176—177
1097	(320)	173—174
1101	. . .	626
1106	(318)	182—173

1109 (321) 174—176
1117 (482) 266—293
1121 (483) 292—305
1140 (522) 377—278
1141 (438) 246—247
1144 (524) 380—381
1146 (443) 249
1154 (456) 252
1156 (454) 251
1157 (462) 256
1163 (455) 252
1168 (460) 255—256
1169 (461) 256
1182 (453) 251
1184 (540) 439—443
1186 (539) 432—439
1190 (542) 444—446
1191 (544) 447
1194 (556) 519—521
1195 (557) 527
1198 (564) 524—525, 648
1201 (558) 521—523, 621
1208 (554) 516—519
1214 (272) 621
1216 (316) 171
1218 (273) 136, 621
1219 (282) 141, 622
1220 . . . 622—623
1221 (275) 137, 622
1227 (281) 140—141
1229 (277) 138—139, 627
1230 (310) 158—162
1231 (274) 136—173, 627
1251 (289) 143—146
1252 (291) 147—149, 631
1256 (308) 156—157, 624
1262 (278) 137—140
1276 (307) 156
1339 (551) 515
1345 (553) 516
1407 (445) 249—250
1469 (312) 167—170, 632—633
1584 (311) 162—166
1586 (309) 157—158, 628
1604 (476) 259—264
1605 (531) 392—425
1606 (349) 191—192
1622 (563) 524
1625 (541) 443
1627 (319) 173, 627
1631 (331) 178
1632 (536) 429—430
1645 (390) 215
1646 (457) 252—254, 607
1655 (519) 367—369
1667 (441) 249
1671 (475) 237—259
1678 (537) 430
1683 (562) 523
1687 (538) 430—431
1706 (521) 372—377
1720 (533) 426
1725 (565) 525—527
1730 (501) 315—316
1732 (458) 254—255
1736 (527) 383—374
1754 (535) 428—426
1765 (447) 250
1760 (546) 447—447
1771 (523) 378—379
1788 (526) 371—382
1792 (566) 527
1795 (520) 366—372
1801 (530) 386—392
1813 (569) 528—529
1821 (547) 448
1824 (524) 379—380
1843 (532) 425
1849 (548) 447—450
1878 (502) 316—318
1893 (496) 307
1907 (64) 77— 78

1923 (271) 135
1927 (63) 77
1930 (567) 528
2015 (529) 384—385
2016 (65) 78— 67
2021 (527^b) 383
2022 (527$_a$) 382
2023 (527^c) 383
2089 (517) 356—364
2123 (71) 81— 89
2124 (534) 426—428
2125 (70) 80— 81
2127 (503) 318—321

B. Alexandrini:

87 645
394 646
414 645
454 646

C. Bankes 1—5 650

D. Berolinenses:

oct. 2 645
oct. 3 645[1]
oct. 4 645
oct. 5 645
qu. 43 644
qu. 44 644
qu. 45 644
qu. 47 644
qu. 48 645
qu. 49 645
fol. 29 643
fol. 30(97) 111, 618
fol. 31 643
fol. 32, 33 644
fol. 35 644
fol. 36(62) 76, 529

E. Bodleiani:

Misc. 312 658
Misc. 313 96, 649

F. British Museum:

Burney 69 649
Addit. 11835 649
Addit. 11838 649
Addit. 20002 650

G. Cantabrig. Univers.:

Ff. III. 30 646
? 649
? 650

H. Hierosol. Patr. 77 650

I. Hiersemann 648

K. Lipsienses:

1 639
38 649
69 647
70 647
71 647

L. Naniani:

74 646
101 646
102 646
108 646
173 649
174 646
207 647
210 647
254 647
281 647

M. Vindobon. hist. 7 561

N. Имп. Публ. Библіотеки:

12 605
33 (78) 96, 606
37 606
37$_a$ 606
52 (97) 111, 617

54	612
62	650
88	605
110	606
112	606
114 (558)	606
216	606
219	606
226	607
238	607
244 (457)	254, 607
250	607
259 (1)	1, 639
262	607
267	609
268 (5)	19, 609
269	609
272 (10)	611
274	611
278	605
281	611
282	612
283 (107)	113, 612
286	613
288 (108)	115, 613
289	614
291 (74)	94, 614
297 (109)	116, 615
308 (77)	615
313	615
318 (125)	122, 615
320 (73)	92, 616
323 (140)	123, 616
324 (97)	617
327 (356)	199, 618
330 (360)	618
335 (361)	201, 619
343 (384)	212, 619
348 (140)	123, 617
350 (159)	129, 619
356	619
357 (220)	131, 621
360 (273)	136, 621
362 (272)	136, 621
363 (282)	141, 622
366 (275)	137, 622
367	622
371 (308)	157, 624
381 (425)	234, 624
390	624
391 (8)	21, 624
396 (76)	96, 625
405 (215)	130, 625
413 (372)	204, 625
414 (383)	209, 625
418	626
426	626
428 (319)	173, 627
439 (274)	137, 627
440 (277)	138, 627
441 (309)	158, 628
449	628
450	628
451	628
466 (440)	248, 628
480	629
493 (291)	149, 631
495 (302)	154, 631
497	632
500 (312)	167, 632

O. Имп. Академіи Наукъ изъ собранія еп. Порфирія:

72	451, 642
81	421
88	416, 421
90	419, 643
136 (310)	159, 451, 642

P. Имп. Общества Любителей Древней Письменности:

oct. CXLIX	369
oct. CLI	638

346

oct. CLII 633
oct. CLIII 639
oct. CLVI 639

Q. А. А. Дмитріевскаго:

1 605
2 633
3 635
4 636

R. Н. К. Никольскаго 651

НАУЧНАЯ
КРАЕВАЯ БИБЛИОТЕКА
№ 136050.
КНИГОХРАНИЛИЩЕ
Ср.-Волж. Края

Оглавленіе.

		Страницы
Отдѣлъ I.	Священное Писаніе	1—110
Отдѣлъ II.	Богослуженіе	111—198
Отдѣлъ III.	Учительство и Проповѣдничество	199—264
Отдѣлъ IV.	Церковное законовѣдѣніе	265—307
Отдѣлъ V.	Пандекты или Сборники	308—426
Отдѣлъ VI.	Философія	427—431
Отдѣлъ VII.	Географія. Топографія. Исторія.	432—514
Отдѣлъ VIII.	Словесность. Лексиконы. Риторика. Классики.	515—528
Отдѣлъ IX.	Естествовѣдѣніе	528—529
Дополненія		529—530
Приложенія:		
I.	Χρησμὸς τοῦ ἁγίου Ταρασίου	533—541
II.	Βασιλικὸν γράμμα	542—554
III.	Νικηφόρου στίχοι περὶ διαίτης	555—558
IV.	Ἐπιγραφαὶ τῆς μονῆς	559—560
V.	Изъ «Тактикона» Никона Дивногорца слова 4^{е}, 31^{е}, 35^{е}, 36^{е}, 37^{е}	561—601
Указатели:		
I.	рукописей и рукописныхъ отрывковъ Синайскаго происхожденія	604—651
II.	именъ писцовъ	652—654
III.	датированныхъ рукописей	655—656
IV.	снимковъ въ текстѣ	657
V.	всѣхъ упоминаемыхъ въ текстѣ рукописей	658—663

Состоящей при Императорской Академіи Наукъ Коммиссіей для изданія трудовъ епископа Порфирія (Успенскаго) напечатаны:

1) **Востокъ христіанскій. Аѳонъ.** Исторія Аѳона. Часть III. Аѳонъ монашескій. I. Судьба его съ 911 по 1861 годъ. Отдѣленіе второе.—II. Оправданія исторіи Аѳона (т. е., приложенія къ этому отдѣленію). Подъ редакціей П. А. Сырку. Спб. 1892. Цѣна обѣихъ книгъ 5 рублей.

2) **Востокъ христіанскій.** Путешествіе въ Метеорскіе и Оссоолимпійскіе монастыри въ Ѳессаліи архимандрита Порфирія Успенскаго въ 1859 году. Подъ редакціей П. А. Сырку. Спб. 1896. Цѣна 3 рубля.

3) **Востокъ христіанскій. Александрійская патріархія.** Сборникъ матеріаловъ, изслѣдованій и записокъ, относящихся до исторіи Александрійской патріархіи. Томъ I составленъ архимандритомъ Порфиріемъ (Успенскимъ). Подъ редакціей Хр. М. Лопарева. Спб. 1898. Цѣна 5 рублей.

4) **Книга бытія моего.** Дневники и автобіографическія записки. Изд. подъ редакціей П. А. Сырку. Спб. 1894—1902.—8 томовъ. Цѣна за каждый 5 рублей.

5) **Иконы Синайской и Аѳонской коллекцій** преосв. Порфирія, издаваемыя въ лично имъ изготовленныхъ 23 таблицахъ. Объяснительный текстъ Н. П. Кондакова. Спб. 1902. Цѣна 1 рубль 50 коп.

6) **Матеріалы для біографіи епископа Порфирія** Успенскаго. Изд. подъ редакціей П. В. Безобразова. Спб. 1910. 2 тома. Цѣна 9 руб.

Изданія продаются въ Книжномъ Складѣ Академіи и у ея коммиссіонеровъ: **И. И. Глазунова** и **К. Л. Риккера** въ С.-Петербургѣ, **Н. П. Карбасникова** въ С.-Петербургѣ, Москвѣ, Варшавѣ и Вильнѣ, **Н. Я. Оглоблина** въ С.-Петербургѣ и Кіевѣ, **Н. Киммеля** въ Ригѣ, **Фосса (Voss'Sortiment)** въ Лейпцигѣ, **Люзака (Luzac & C°)** въ Лондонѣ.

Типографія В. Киршбаума.